

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 1/1979

Σήμερα 3 Ιανουαρίου 1979, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 9.30 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδευσεως του Κέντρου Έκπαιδευτικών Μελετών καί Έπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αΐθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. 'Ι. Αρβανύτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ό Είδιικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οί Είσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκα, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης καί Α. Αδαμόπουλος. Χρήη γραμματέα έκανε ή Φιλολόγος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου που ύπηρετεί μέ άπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρσβρέθηκαν στή συνεδρίαση οί κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, Β. Θεοδωρακόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Είσηγητές, γιατί ήταν στή συνεδρίαση της Όμάδας Σχολικού Έπαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ).

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Σχολικά βιβλία για τό έτος 1979-80. Είσηγητής ό Σύμβουλος Β΄ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος.

ΘΕΜΑ 2ο - Προώθηση στόν ΟΕΔΒ του βιβλίου "Ιστορία Γ΄ Γυμνασίου" καί του βιβλίου Α. Ρουσσούπουλου "Έί πρέπει νά γνωρίζει ό Πολίτης". Είσηγητής ό Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βώρος.

'Αφού διαπιστώθηκε άπαρτία καί επικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ 1ου θέματος "Σχολικά βιβλία γιὰ τὸ ἔτος 1979-80" κ. Ἦλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τὴν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Α' μέρος

Ὑστερα ἀπὸ τίς προηγούμενες γνωματεύσεις τοῦ Τμήματος σχετικά μὲ τὸ θέμα πού εἰσηγοῦμαι καὶ τὴν ἔκδοση τῶν ἀντίστοιχων ἀποφάσεων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας, ἔχουν ἤδη σταλεῖ γιὰ ἔκδοση στὸν ΟΕΔΒ συνολικά, ὡς τίς 23-12-1978, 59 σχολικά βιβλία γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1979-80 (32 τοῦ Γυμνασίου καὶ 27 τοῦ Λυκείου). Ὅμως, γιὰ νὰ ἐφαρμοστοῦν ἄρτια τὰ ἀναλυτικὰ προγράμματα τῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ Λυκείου (κορμοῦ καὶ ἐπιλογῆς), πρέπει ἔγκαιρα τὸ Τμήμα νὰ γνωμοδοτήσει συμπληρωματικά γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θὰ ἐφοδιαστοῦν ἔγκαιρα οἱ μαθητὲς τὰ ἑξῆς διδακτικὰ ἐγχειρίδια (συνολικά 33, 10 τοῦ Γυμνασίου καὶ 23 τοῦ Λυκείου):

Α' Βιβλία Γυμνασίου

Α' τάξη

1. Μαθηματικά

Β' τάξη

1. Ἰλιάδα
2. Φυσικὴ
3. Μαθηματικά

Γ' τάξη

1. Ἀνθολόγιο Λυρικῆς Ποιήσεως
2. Ἐπιτομὴ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας
3. Μαθηματικά
4. Φυσικὴ
5. Γεωγραφία
6. Ἱστορία

Β' Βιβλία Λυκείου

Α' τάξη

1. Θρησκευτικά
2. Ἐυντακτικὸ Ἀρχ. Ἑλληνικῆς
3. Γραμματικὴ Ἀρχ. Ἑλληνικῆς
4. Ἀρχαῖα Ἑλληνικά
5. Ξενοφῶντος Ἑλληνικά
6. Μαθηματικά
7. Ἱστορία

Β' τάξη

1. Θεματογραφία Ἀρχ. Ἑλληνικῶν
2. Μαθηματικά κορμοῦ
3. " ἐπιλογῆς
4. Χημεῖα ἐπιλογῆς
5. Λατινικὴ Γραμματικὴ
6. Ἱστορία ἐπιλογῆς

Γ' τάξη

1. Θεματογραφία
2. Ἱστορία κορμοῦ
3. Ἱστορία ἐπιλογῆς
4. Λατινικά (LHOMOND)
5. Φυσικὴ κορμοῦ
6. Φυσικὴ ἐπιλογῆς
7. Εἰσαγωγὴ στὴν κλαστικὴ

CM
/.

- Γ' τάξη
φιλολογία
8. Μαθηματικά
9. Χημεία επίλογής
10. 'Αγωγή του Πολίτη

Β' Μέρος

Εϊδικότερα, γιά τά βιβλία πού θά έξυπηρετήσουν τά προγράμματα τών μαθημάτων τής άρχαίας καί τής Νέας Έλληνικής Γλώσσας καί Γραμματείας, έπειδή α) Μέ τήν πράξη 118/78 του Τμήματος δέν έχει ληφθεΐ άπόφαση γιά τήν έπανεκδόση του διδακτικού βιβλίου "Όμήρου 'Ιλιάδα" Β' Γυμνασίου καί β) τά νέα αναλυτικά προγράμματα Α' Λυκείου (δριστικό) καί Γ' Λυκείου (μεταβατικό) πού κατάρτισε πρόσφατα τό Τμήμα δημιούργησαν διδακτικές άνάγκες πού πρέπει έγκαιρα νά καλυφθοϋν, είσηγοϋμαι τά έξής:

α) Νά έπανεκδοθεΐ τό διδακτικό βιβλίο "Όμήρου 'Ιλιάδα" Β' Γυμνασίου, μέ τίς έξής άπαραίτητες βελτιώσεις: τά έρμηνευτικά σχόλια, πού γιά λόγους έξοικονομήσεως χρόνου έχουν παρατεθεΐ στο τέλος του βιβλίου (έκδοση ΟΕΔΒ 1978), πρέπει στή νέα έκδοση νά συνοδεϋουν τό κείμενο, δηλαδή νά παρατεθοϋν στο κάτω μέρος τών αντίστοιχων σελίδων, όπως έγινε μέ τά σχόλια τής 'Οδύσσειας, γιατί έτσι μόνο αξιοποιούνται, ιδιαίτερα από τους μαθητές. Έπίσης θά πρέπει νά γίνει προσεκτική αντιπαραβολή του κειμένου τής μεταφράσεως μέ μιά παλαιότερη έκδοσή της, γιά νά περιοριστοϋν καί καθιστοϋν προβληματική τήν κατανόηση όρισμένων στίχων. Η έργασία αυτή κρίνεται άπαραίτητη τουλάχιστον γιά τίς διδασκόμενες ραφωδίες. Τέλος θά πρέπει νά άντικατασταθεΐ τό έξώφυλλο του βιβλίου, γιάτί αυτό πού ύπάρχει δέν προδιαθέτει πολύ εύχάριστα τους μαθητές γιά τήν άνάγνωση του έργου.

β) Γιά τήν κάλυψη τών διδακτικών άναγκών του μαθήματος τής 'Αρχαίας Έλληνικής Γλώσσας καί Γραμματείας τής Α' Λυκείου κατά τό β' τετράμηνο, είσηγοϋμαι τήν έπανεκδόση του έγκεκριμένου σχολικού έγχειριδίου τής Β' τάξεως Γυμνασίου (παλαιού τύπου) "Ξενοφώντος 'Ελληνικά" (έκδοση ΟΕΔΒ 1976), τό όποιο ήδη έχει μεταγλωττιστεΐ. Στην είσαγωγή πού ύπάρχει στο βιβλίο θά προστεθεΐ σύντομο σημείωμα γιά τή ζωή καί

τήν προσωπικότητα του Ξενοφώντα, με μέριμνα των φιλολόγων του Τμήματος.

γ) Για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών του ίδιου μαθήματος, εισηγοῦμαι να επανεκδοθῶν ὡς ἔχουν τὰ ἐγκεκριμένα διδακτικά ἔγχειρίδια "Συντακτικὸν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης" τοῦ Ἀχ. Τζάρτζανου (ἔκδοση ΟΕΔΒ, 1976) καὶ "Γραμματικὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης" τοῦ Ἀχ. Τζάρτζανου (ἔκδοση ΟΕΔΒ, 1975).

δ) Για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών του μαθήματος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης καὶ Γραμματείας τῆς Γ' Λυκείου (μάθημα ἐπιλογῆς), νὰ ἀναλάβουν οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος τὸν καθαρισμὸ τοῦ βιβλίου Γεωγεωγραφίας, ὅπου ἀπὸ τὴν ἀρχαία εἰσαγγέλλεται ἐπὶ ἀντίστοιχο σχῆμα ἀναλυτικοῦ προγράμματος, ὡς τὰ τέλη Φεβρουαρίου 1979.

ε) Για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών του μαθήματος τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας τῆς Γ' Γυμνασίου νὰ προκηρυχθεῖ σύντομα ἡ συγγραφή σχολικοῦ ἔγχειριδίου με τίτλο: "Ἐπιτομὴ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας", ποῦ θὰ διδάσκεται ἀπὸ 11 Δεκεμβρίου ὡς τὴν 31 Ἰανουαρίου.

Ἀκολούθησε διευκρινιστικὴ συζήτηση, ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ Τμήμα ἀποφασίζει ὁμόφωνα:

α) Νὰ εισηγηθῶν σὲ σύντομο διάστημα στὸ Τμήμα οἱ κ.κ. Σύμβουλοι, κατὰ εἰδικότητα, τὴν προσφορότερη γιὰ τὸ κάθε διδακτικὸ βιβλίο λύση,

β) Ἀποδέχεται στὸ σύνολο τοῦ τό β' μέρος τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Ἡλ. Σπυροπούλου ὡς ἔχει.

CH

Ο εισηγητής του 2ου θέματος: Προώθηση στον ΟΕΔΒ του βιβλίου "Ιστορία Γ' Γυμνασίου" κλπ. κ. Φ. Βώρος, είπε τα εξής:

1.- Το βιβλίο της Γ. Κουλικούρη, 'Ιστορία των Νεώτερων Χρόνων (γ' γυμνασίου) προτείνω να σταλεί στον ΟΕΔΒ για ανάπτυξη για το σχολικό έτος 1979-80. Θυμίζω ότι πέρυσι 'Ομάδα Έργασίας έργαστηκε για να ετοιμάσει μια σύντμηση του κειμένου του αντίστοιχου βιβλίου Λαζάρου-Θεοδώρηδη (γ' λυκείου) προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για την γ' γυμνασίου. Η 'Ομάδα εκείνη περάτωσε το έργο της ξγ-καιρα και το νέο κείμενο εγκρίθηκε από το Τμήμα μας· η Διοίκηση όμως αντιπαράτηρε ότι η 'Ομάδα ούσιαστικά είχε γράψει νέο βιβλίο. Τώρα, εγώ ως πρόεδρος εκείνης της 'Ομάδας θεωρώ ότι: (α) πράγματι οι συνεργάτες μας στην περίπτωση εκείνη έγραφαν - γιατί έτσι ένιωθαν το έργο τους από πλευρά παιδαγωγική, διδακτική, επιστημονική- νέο κείμενο, γιατί δεν μπορούσαν άλλως να μεθοδεύσουν τη σύντμηση 350 σελίδων σε 180 και μάλιστα να προσθέσουν δυο νέα κεφάλαια (μικρασιατικός έλληνισμός, σύγχρονη ιστορία), (β) ότι η αντιπαράτηση περί τυπικής υπέρβασης της έντολης είναι εύσταθής· κατά συνέπεια, προτείνω να διαπεμφθεί το παλιό βιβλίο Γ. Κουλικούρη, 'Ιστορία στον ΟΕΔΒ για ανάπτυξη για τις διδακτικές ανάγκες της γ' γυμνασίου κατά το σχολικό έτος 1979-80.

Έλπίζω ότι για το μέλλον θα προκύψει νέο βιβλίο από τη δημοσιευμένη προκήρυξη σχετικού διαγωνισμού.

2.- Το βιβλίο της Άγνης Ρουσοπούλου, Τι πρέπει να γνωρίζει ο Πολίτης (γ' γενικού Λυκείου) είναι από την πλευρά μου έτοιμο να σταλεί στον ΟΕΔΒ για ανάπτυξη με τις ακόλουθες βελτιώσεις:

α) Πολυάριθμες γραμματικές και φραστικές διορθώσεις πού-όπως διαπίστωσα-είχαν διαφύγει την προσοχή μας όταν έγινε η αρχική μεταγλώττιση του κειμένου από την ίδια τη συγγραφέα.

β) Τροποποίηση δύο παραγράφων πού τις ξανάγραφε ή ίδια πριν πεθάνει· πρόκειται για μία σελίδα περί του φασισμού και δύο σελίδες για την ΕΟΚ (έδω πρόσθεσα κάτι σχετικό με τις τελευταίες εξελίξεις πριν από τα Χριστούγεννα).

.1.06

γ) Μεταγλωττισμένο τό κείμενο Διακήρυξης τῶν Ἐνωμένων Ἐθνῶν (σύμφωνα μέ τό Ν.309/76 ἄρθρο 2).

3.- Τέλος, ὡς πρός τά βιβλία: α) Ἱστορία Ἀρχαίων Χρόνων (α' γενικοῦ λυκείου) καί β) Ἱστορία Νέων Χρόνων (γ' γενικοῦ λυκείου) ἔχουμε νέες συγγραφές πού γράφτηκαν μέ ἀνάθεση πέρυσι· πέ-
ρασαν ἀπό Ἐπιτροπές Κρίσεως καί τώρα βρίσκονται σέ μᾶς γιά τήν
τελική φάση· γιά τήν Ἱστορία Ἀρχαίων Χρόνων ἔχω ἐτοιμάσει σχετι-
κή εἰσήγηση καί θά τήν παρουσιάσω σέ λίγες μέρες· γιά τήν Ἱστορία
Νέων Χρόνων ἐπίσης ἔχω σχετική εἰσήγηση, ἀλλά πρέπει νά παραδώσω
ὄλο τό κάμελο στό συνεισηγητή μέ τήν παράκληση ὅσο μπορεῖ κι ἐκεῖ-
νος σύντομα νά εἶναι ἔτοιμος.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀποφάσισε

ἄποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

Στό σημεῖο αὐτό τερατίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Προεδρεύων

Ν.Κ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 2/1979

Σήμερα 4 Ιανουαρίου 1979, ημέρα Πέμπτη καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεῶν τοῦ (Λεωχάρου 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἴ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἴ. Σκορδέλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Α. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Προκήρυξη συγγραφῆς διδακτικοῦ βιβλίου Γ΄ Λυκείου (α΄ κύκλου ἐπιλογῆς): "Εἰσαγωγή στήν κλασική φιλολογία".
Εἰσηγητής ὁ κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο - Ἀνακοίνωση.....

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ο εισηγητής για τὸ 1ο θέμα κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τὴν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

γιά τὴ συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Εἰσαγωγή στὴν κλασικὴ φιλολογία" γιά τὴ Γ' τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου (μάθημα ἐπιλογῆς α' κύκλου).

1.- Σκοπὸς τοῦ βιβλίου. Τὸ βιβλίο ἔχει σκοπὸ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὶς διδακτικὲς ἀνάγκες καὶ δημιουργεῖ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ ἀντίστοιχου μαθήματος (ΦΕΚ), καὶ συγκεκριμένα νὰ μνηθεῖ συστηματικότερα οἱ μαθητὲς στὴν ἐπιστῆμὴ τῆς κλασικῆς φιλολογίας καὶ νὰ συνειδητοποιήσουν τὴ σημασία τῆς γιά τὸν παγκόσμιον καὶ ἰδιαιτέρα γιά τὸ νεοελληνικὸ πολιτισμὸ.

2.- Ἔλη τοῦ βιβλίου. Μέρος πρῶτο (διδακτικὲς ἐνότητες 8). Ἡ κλασικὴ φιλολογία ὡς ἀνθρωπιστικὴ ἐπιστῆμη: Περιεχόμενον, ὄρισμός καὶ κλάδοι τῆς κλασικῆς φιλολογίας. Τὰ κείμενα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας ὡς α) μαρτυρία τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, β) γόνιμη καταβολὴ γιά τοὺς μεταγενέστερους πολιτισμούς, γ) μορφωτικὸ ἀγαθὸ γιά τὸ σύγχρονον ἄνθρωπον καὶ ἰδιαίτερα τὸν Νεοέλληνα.

Μέρος Δεύτερο (διδακτικὲς ἐνότητες 4). Ἡ παράδοση τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν κειμένων: Εἰσαγωγή (οἱ σχετικὲς φιλολογικὲς ἐπιστῆμες) - Γραφή (Προέλευση τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, τὰ ἑλληνικὰ ἀλφάβητα: τοπικὰ ἀλφάβητα, ἐνοποίηση ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου - Ἐπίδραση στὸ λατινικὸ καὶ σλαβικὸ ἀλφάβητο, τύποι βυζαντινῶν ἑλληνικῶν γραφῶν). - Ὑλεις γραφῆς, τύποι βιβλίων - Ἀντιγραφή τῶν κειμένων ἀπὸ τὴν κλασικὴ ἐποχὴ ὡς τὶς EDITIONES PRIMAE - Ἡ ἐκδοτικὴ δραστηριότητα τῶν νεώτερων φιλολόγων, οἱ σπουδαιότερες σειρές ἐκδόσεως ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων - Ἡ ἀξιοπιστία τῆς παραδόσεως τῶν ἀρχαίων κειμένων.

Ἐπίμετρο. Ὡς ἐπίμετρο θὰ παρατεθοῦν 5-6 μελετήματα (ἢ ἀποσπάσματα μελετῶν) κλασικῶν φιλολόγων (ξένων ἢ Ἑλλήνων) σχετικὰ μὲ τὸ περιεχόμενον καὶ τὴ σημασία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας.

Εἰκονογράφηση. Ἡ εἰκονογράφηση θὰ περιλαμβάνει: εἰκαστικὸ ὕλικὸ πού θὰ καθιστᾷ ἐποπτικότερη τὴν παρουσίαση τῆς προσφερόμενης ὕλης.

Με ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να επιλεγούν εικόνες που μαρτυρούν την επίδραση του αρχαίου ελληνικού πνεύματος στα γράμματα και τις τέχνες του παγκόσμιου πολιτισμού. Η εικονογράφηση θα αποτελεί το 30% της συνολικής έκτασεως του βιβλίου

3.- Οδηγίες συγγραφής.

α) Η γλώσσα του βιβλίου θα είναι η προβλεπόμενη από το άρθρο 2 του Ν.309/1976 (ΦΕΚ 100/76 τ.Α'), όπως περιγράφεται από τη Νεοελληνική Γραμματική (Έκδοση ΟΕΔΒ, 1978).

β) Έπειδή το βιβλίο δεν απευθύνεται σε ειδικούς, αλλά αποτελεί μία πρώτη κατατόπιση στα θέματα της έπιστήμης της κλασικής φιλολογίας, θα πρέπει να γραφεί με επαγωγικό τρόπο και να αποφεύγονται οι τυχόν λεπτομέρειες που ή κατανόησή τους απαιτεί ειδικότερες γνώσεις.

γ) Το βιβλίο θα εκτείνεται συνολικά σε 5-6 τυπογραφικά φύλλα συνηθισμένου σχήματος σχολικού βιβλίου (κάθε σελίδα θα περιλαμβάνει 36 στίχους των 60 διαστημάτων). Οι συγγραφείς θα χρησιμοποιούν μόνο τη μία όψη του φύλλου με περιθώριο άριστερά από το κείμενο ΐσο προς το 1/4 περίπου του πλάτους της σελίδας.

δ) Κάθε συγγραφέας θα υποβάλει για κρίση στο Ύπουργείο Ήθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Διεύθυνση Ήφαρμογής Προγραμμάτων Μέσης Ήκπαιδεύσεως, Τμήμα Διδακτικών Βιβλίων, Ήρμου 15, Ήξι (6) αντίτυπα του βιβλίου ή αντίγραφα δακτυλογραφημένα ή πολυγραφημένα ή φωτοτυπημένα.

ε) Η προθεσμία υποβολής ορίζεται σε πέντε (5) μήνες από τη δημοσίευση της προκηρύξεως στην έφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τό Τμήμα, άφοϋ Ήλαβε ύπόψη α) τό παραπάνω κείμενο της προκηρύξεως, β) τήν παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/75 και τή σχετική συζήτηση,

άποφαίνεται όμόφωνα :

Νά άποσταλεί τή προκήρυξη για τή συγγραφή του διδακτικού βιβλίου "Εισαγωγή στην κλασική φιλολογία" για τή Γ' τάξη του Γενικού Λυκείου (μάθημα έπιλογής α' κύκλου), όπως Ήχει διατυπωθεί.

./.

Ο Εισηγητής κ. Α. 'Αδαμόπουλος ανακοινώνει στο Τμήμα το Έγγραφο Φ.211.17/214/149253/11-12-78 της Δ/σεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων και αναφέρει ότι κατά τη σύνταξη των νέων αναλυτικών προγραμμάτων είχαν ληφθεί υπόψη τα θέματα που τίθενται στην έργασία της κ. Ε. Κανελλοπούλου.

Στο σημείο αυτό τερματίστηκε η συνεδρίαση.

Ο Προεδρεύων

Νικόλ. Βαρουχάκης

Η Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΘΕΜΑ 1ο - Διδακτικό διδακτικό έργο στα σχολεία Ν.Ε. Εισηγητής ο κ. 'Αλ. Σκουρδούλας, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 2ο - Διδακτικό βιβλίο θρησκευτικών α' τάξεως. Εισηγητής ο κ.κ. Γ. Γρατσιώτης, Σύμβουλος Β' και Ε. Φούκας, Εισηγητής Β'.

ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για το βιβλίο 'Το Σπυροκόμι' Φούκας-Α. Πάνου, Εισηγητής ο κ. 'Ι. 'Αρβανιτίτης, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για το βιβλίο 'Το Σπυροκόμι' του 'Αβ. Κατάνια, Εισηγητής ο κ. Κυρ. Κασομάνης, Εισηγητής Β'.

Αποφ. διαπιστώθηκε ύπαρξη και διακομίστηκε η προσηγομένη κοπία, το Τμήμα έρχεται υπό την επίβλεψη των αρμόδιων της ημερησίας διατάξεως.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 3/1979

Σήμερα 8 'Ιανουαρίου 1979, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσης του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών και 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βήρος, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ό Είδιικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης και οί Εισηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Α. 'Αδαμόπουλος και Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα έκανε ή Φιλολόγος καθηγήτρια Παρασκευή Παπασημητρίου, πού ύπηρετεί μέ άπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οί κ.κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β' και Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή άπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Διάρκεια διδακτικής ώρας στά σχολεία Μ.Ε. Εισηγητής ό κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Διδακτικό βιβλίο θρησκευτικών Α' Λυκείου. Εισηγητές οί κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β' και Κ. Φούσκας, Εισηγητής ΚΕΜΕ
- ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο: "Τό Χρυσόχωρι" Τσόικε-Δ. Πάνου. Εισηγητής ό κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο: "Οί 'Εκθέσεις μου" Γ.Β. Μπάιμπα. Εισηγητής ό κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εισηγητής ΚΕΜΕ.

'Αφού διαπιστώθηκε άπαρτία και έπικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση των θεμάτων τής ημερήσιας διατάξεως.

./.
CK

Ο εισηγητής για τὸ 1ο θέμα κ. Ἦλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', εἶπε τὰ ἑξῆς:

Τὸ ΥΠΕΠΘ μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 149649/12-12-78 ἔγγραφὸ τοῦ ζήτησε τὴ γνώμη τοῦ Τμήματος γιὰ τὴ διάρκεια κάθε διδακτικῆς ὥρας καὶ διαλείμματος στὰ ἡμερήσια (πρωινὰ καὶ ἀπογευματινὰ καὶ στὰ νυχτερινὰ σχολεῖα Μ.Ε.).

Ἀπὸ ὄσα στοιχεῖα μπόρεσα νὰ συγκεντρώσω, φαίνεται ὅτι ὡς σήμερα δὲν ὑπῆρχε καμιὰ σχετικὴ ἀπόφαση τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας, ἀλλὰ τὸ θέμα ρυθμιζόταν μὲ ἐγκυκλίους τῶν κατὰ τόπους Γεν. Ἐπιθεωρητῶν Μ.Ε.. Θεωρῶ λοιπὸν πολὺ εὐστοχῆ τὴν πρωτοβουλία τῆς Διοικήσεως γιὰ ἐνιαῖα ρύθμιση τοῦ θέματος καὶ νομίζω ὅτι, πρὶν προβοῦμε σὲ ὁποιαδήποτε γνωμοδότηση, πρέπει νὰ λάβουμε ὑπόψη μας τὰ ἑξῆς:

α) Ὅτι ἡ διδακτικὴ ὥρα πρέπει νὰ ἔχει τὴν ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ἐξέταση τοῦ προηγουμένου μαθήματος, τὴ σύνδεσή του μὲ τὸ νέο, τὴν προσφορά, τὴν κατανόηση καὶ τὴν ἐδραίωση τοῦ νέου μαθήματος χρονικὴ διάρκεια.

β) Ὅτι ἡ διάρκεια αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι ἰσόχρονη γιὰ ὅλες τὶς διδακτικὰς ὥρες, ἐφόσον σὲ ὅλες διδάσκονται ὅλα τὰ μαθήματα, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ σχετικὴ δυσκολία ἢ εὐκολία τους. Παρέκλιση μπορεῖ νὰ γίνεῖ μόνον γιὰ τὴν πρώτη ὥρα τῶν ἡμερησίων πρωινῶν σχολεῶν (ἓνα πεντάλεπτο μεγαλύτερη ἢ διδακτικὴ ὥρα), ὅπως καὶ γιὰ τὴν ἔκτη (ἓνα πεντάλεπτο συντομότερη) ἡμερησίων καὶ ἑσπερινῶν, γιὰ τὴ διευκόλυνση τῆς ἐργασίας τοῦ σχολείου.

γ) Ὑστερα ἀπὸ αὐτὰ, καὶ σύμφωνα μὲ τὶς συνθηκικὲς ἐργασίας τῶν σχολείων Μ.Ε., εἰσηγοῦμαι τὸ ἀκόλουθο ὠράριο:

Α. Σχολεῖα ἡμερήσια πρωινὰ

1η ὥρα:	50'	1ο διάλειμμα	5'
2η-5η ὥρα:	45'	2ο-4ο "	10'
6η ὥρα:	40'	5ο "	5'

Σύνολο 320'

./.

Handwritten signature

Β. Σχολεία ημερήσια απογευματινά

1η-5η ώρα: 45' 1ο διάλειμμα 5'

6η " : 40' 2ο-4ο " 10'

----- 5ο " 5'

Σύνολο 305'

Γ. Σχολεία νυκτερινά

1η-4η ώρα: 40' - Διάλειμμα μόνο μεταξύ της 2ης και 3ης δι-
δακτικής ώρας, διάρκειας 15'

Σύνολο 175'

Προσθέτω ακόμη δύο παρατηρήσεις που σχετίζονται στενά με το θέμα της γνωμοδοτήσεώς μας:

1.- Καλό είναι όλα τὰ σχολεία Μ.Ε. νά αρχίζουν τήν ΐδια ώρα, καί συγκεκριμένα:

Τά ημερήσια πρωινά σχολεία στίς 8.30' π.μ.

Τά ημερήσια απογευματινά στίς 14.00' μ.μ.

Τά νυκτερινά στίς 19.15' μ.μ.

"Έτσι θά ένταχθοϋν εύκολότερα καί τά μαθήματα που γίνονται μέ τή βοήθεια της εκπαιδευτικής τηλεοράσεως. Παρεκκλίσεις μποροϋν νά γίνουν μόνο όταν οι ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας τός επιβάλλουν.

2.- Νά μή παρατείνεται για όποιοδήποτε λόγο τός πρόγραμμα ύστερα από τήν 6η διδακτική ώρα. "Αν σέ όρισμένα σχολεία εφαρμόζε-
ται πρόγραμμα που υπερβαίνει τίς 36 ώρες τήν εβδομάδα, θά πρέπει νά παρέχουν ύστερα από τήν 6η ώρα ένα γεϋμα στους μαθητές καί κατόπι θά γίνεται ή 7η ώρα.

Τός Τμήμα, ύστερα από διεξοδική διευκρινιστική συζήτηση, αποφάι-
νεται ό μ ό φ ω ν α :

'Αποδέχεται τήν είσήγηση του κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου στό σύνολό της.

Γιά τό 2ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως οί εισηγητές κ. Γ. Γρα-
τσέας, Σύμβουλος Β' καί Κ. Φούσκας, Εισηγητής, έθεσαν ύπόψη τοῦ Τμή-
ματος γραπτή εισηγήσή τους πού έχει ως έξής:

Σχετικά μέ τό βιβλίό τών θρησκευτικῶν τής Α' Λυκείου γνωρίζουμε
στό Τμήμα τά έξής:

1.- Τό βιβλίό "Εκκλησιαστική Ιστορία" τοῦ Β. Πετρούνια, πού
χρησιμοποιεῖται στό σχολεῖα μας σήμερα, εἶναι ἀκατάλληλο καί ἀνεπαρ-
κές γιά τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν μαθητῶν τής τάξεως αὐτῆς. Πρέπει
νά ἀλλάξει ὁπωσδήποτε.

2.- Ἀναλυτικό Πρόγραμμα ὀριστικό ἔχουμε.

3.- Κέ προκήρυξη -ἄν γίνεϊ- μόλις προλαβαῖνουμε, ἄν οί συνθη-
κες εἶναι ἄριστες.

4.- Μέ ἀνάθεση δέν μπορεῖ νά γραφεῖ βιβλίό.

5.- Ἄλλο βιβλίό ἔτοιμο, πού νά ἀνταποκρίνεται περίπου στό Α.Π.,
δέν ὑπάρχει.

Γιά τή θεραπεία αὐτῆς τής ἀνάγκης εἰσηγούμεστε στό Τμήμα τίς
έξής ἐναλλακτικές προτάσεις:

α) Νά παραμελεῖναι τό βιβλίό πού χρησιμοποιεῖται γιά ἕνα ἀκόμη
ἔτος καί νά γίνεϊ ἀμέσως ἡ προκήρυξη πού έχει ἐγκριθεῖ ἀπό τό Τμήμα.

β) Νά συσταθεῖ ὁμάδα ἐργασίας ἀπό θεολόγους τοῦ Δημοσίου γιά
νά γράφουν τό βιβλίό σέ 3-4 μήνες. Θά χρειασθεῖ πλήρης ἀπόσπασή τους
καί ἐπιπλέον ἀμοιβή.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔκουσε τοὺς Εἰσηγητές, ὁμόφωνα

ἄ π ο φ α σ ῖ ζ ε ι

Νά ἀνατυπωθεῖ καί νά χρησιμοποιηθεῖ γιά ἕνα ἀκόμη σχολικό ἔτος
τό βιβλίό τῶν θρησκευτικῶν Α' Λυκείου τοῦ Βασ. Πετρούνια "Εκκλησια-
στική Ιστορία", ἀφοῦ μάλιστα έχει προωθηθεῖ ἡ διαδικασία προκηρύξεως
συγγραφῆς νέου διδακτικοῦ βιβλίου σύμφωνα μέ τό νέο καί ὀριστικό Α.Π.
πού ἰσχύει γιά τήν τάξη αὐτή (Πράξη Τμήματος Μ.Ε. 109/1-11-1978).

Τό 3ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως: Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίό
"Τό Χρυσόχωρι" Τσόικε - Δ. Πάνου, ἀναβλήθηκε.

1. ΟΚ

Ο εισηγητής για τó 4ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως κ. Κ. Κατσι-
μάνης, Εισηγητής ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

Τό βιβλίό τοῦ κ. Γεωργίου Μπάιμπα "Οἱ 100 ἐκθέσεις μου" διαβι-
βάστηκε στό ΚΕΜΕ μέ τó ἔγγραφο ἀριθμ. 136879/20-11-1978 τής Δ/νσεως
Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., προκειμένου νά γνωμοδοτήσει τó Τμήμα
Μ.Ε. σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975.

Τό βιβλίό προορίζεται γιά τούς μαθητές τῶν ἀνώτερων τάξεων τοῦ
Δημοτικοῦ καί τῶν τριῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου. Ἡ μελέτη του δημιουρ-
γεῖ στόν ἀναγνώστη τήν ἐντύπωση ὅτι ἀπό τήν ἄποψη τής ἐπιλογῆς τῶν
θεμάτων ("Γιατί πρέπει νά ἀγαποῦμε τούς γονεῖς μας", "Πῶς πέρασα τίς
διακοπές τῶν Χριστουγέννων", "Ὁ φιλάργυρος") δέν ξεφεύγει ἀπό τά
πλαίσια τοῦ συνηθισμένου καί τοῦ καθιερωμένου βοηθήματος τοῦ εἵδους
αὐτοῦ. Παράλληλα ὀρισμένες ὁδηγίες (ὅπως λ.χ. οἱ περιεχόμενες στό
κεφ. 7 "Καλολογικά στοιχεῖα τής ἐκθέσεως", στ. 14-28) καί αὐτός ὁ
ὀρισμός τής ἐκθέσεως (σελ. 7) διαφοροποιοῦνται αἰσθητά ~~ἀπὸ~~ δέν ἔρ-
ρονται σέ ἀντίθεση μέ τó Ἀναλυτικό Πρόγραμμα καί τίς σχετικές ὁ-
δηγίες.

"Ἄλλωστε τó τμήμα δέν ἐγκρίνει βιβλία πού ἀνήκουν στήν κατηγορία
τῶν σχολικῶν βοηθημάτων (ὅπως λ.χ. λύσεις, μεταφράσεις κτλ.). Πολύ
περισσότερο ὅταν τά βοηθήματα αὐτά δέν παρουσιάζουν κάποιες ἀρετές
πού νά ^{τῶ} διαφοροποιοῦν ἀπό τó καθιερωμένο, ὥστε νά ἀφελήσουν ἐνδεχομένως
καθηγητές ἢ μαθητές.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Δέ χαρακτηρίζει τó βιβλίό τοῦ κ. Γεωργ. Μπάιμπα "Οἱ 100 ἐκθέσεις
μου" ὡς κατάλληλο σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975,
γιατί τó πιό πάνω βιβλίό καί καθ' ἑαυτό δέν παρουσιάζει κάτι τó ἰδιαί-
τερο καί ἀνήκει στήν κατηγορία τῶν βοηθημάτων πού δέ συμβάλλουν στήν
βελτίωση τής ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν σύμφωνα μέ τó πνεῦμα τῶν Ἀναλυ-
τικῶν Προγραμμάτων.

Στό σημείο αυτό τερματίστηκε η συνεδρίαση.

Προεδρεύων

Κ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παπαδημητρίου
 Παρ. Παπαδημητρίου

... (Αποφάσεις 2, 'Αθήνα) με προεδρεύοντα τὸ Σύμβουλο Β' κ. Β. Βαρουχάκη.

Στὴ συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Γ. Ἀρβανίτης, Φ. Βόρος, Δ. Γαλαῖς, Ἡλ. Σαυροκόλλος, Γ. Γκαλιάνος, Β. Παπαδόπουλος, Δ. Βιδιλιάνος Σύμβουλος τοῦ ΚΕΝΣ κ. Γ. Σαυροκόλλος καὶ οἱ ἐπιστητὲς κ.κ. Δ. Τομαζάκης, Κυρ. Κατσιρίδης, Δ. Λαζαράκης καὶ Δρ. Παναγιώτου.

ΣΗΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΣΗΜΑ 1ο - Αἴτημα Ἐνώσεως Πτυχιούχων Ἀναγνώστῃ Ἑταιρίᾳ Ἑλλήνων Στρατιωτῶν. Εἰσηγητὴς κ. Α. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητὴς ΚΕΝΣ.
- ΣΗΜΑ 2ο - Ἰστορία Α' Δυκίου, Ἐκ. Βραυνοπούλου. Εἰσηγητὴς κ. Φ. Βόρος, Σύμβουλος Β'.
- ΣΗΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο "τὸ Ἰνστιτούτο" Τυπικῆ-Δ. Πάνου. Εἰσηγητὴς κ. Γ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β'.
- ΣΗΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο "Στοιχεῖα γὰρ τὸν Πλάτωνα" Ἐδρου. Εἰσηγητὴς κ. Γ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β'.
- ΣΗΜΑ 5ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο "Διατριβὴ" Β. Τομαζάκη-Αποστολοπούλου. Εἰσηγητὴς κ. Γ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β'.
- ΣΗΜΑ 6ο - Ἀνακοινώσεις.

Ἀποφ. διαπιστώθηκε ἄπαρτία καὶ ἐπικυρώθηκε ἡ προαναφερθεὶς ποστὴν τὸ Τμήμα ἔρχεται τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἑπόμενης διατριβῆς.

ΠΡΑΞΗ 4/1979
=====

Σήμερα, 10 Ιανουαρίου 1979, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 10.30 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδευσεως τοϋ Κέντρου Έκπαιδευτικών Μελετων καί Έπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. ΄Ι. Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκιάς, ΄Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ο Ειδιδικός Σύμβουλος τοϋ ΚΕΜΕ κ. ΄Ι. Σκορδέλης καί οί Εισηγητές κ.κ. Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Α. Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα έκανε ή Φιλολόγος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου που ύπηρετεΐ μέ άπόσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οί κ.κ. Κ. Φούσκας καί Β. Θεοδωρακόπουλος, γιατί είχαν άλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Αΐτημα Ένώσεως Πτυχιούχων Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών. Εισηγητής κ. Α. Αδαμόπουλος, Εισηγητής ΚΕΜΕ.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ιστορία Α΄ Λυκείου, Έπ. Βρανόπουλου. Εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β΄.
- ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο "Τό Χρυσοχώρι" Τσόκκε-Δ. Πάνου. Εισηγητής κ. ΄Ι. Αρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.
- ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο "Σκοτάδι καί Φώς" ποιήματα Πίλας Σπύρου. Εισηγητής κ. ΄Ι. Αρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.
- ΘΕΜΑ 5ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο "Διατροφή" Ν. Τσαμούρα-Αποστολοπούλου. Εισηγητής κ. ΄Ι. Αρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.
- ΘΕΜΑ 6ο - Ανακοινώσεις.

Αφοϋ διαπιστώθηκε άπαρτία καί επικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση τών θεμάτων τής ημερήσιας διατάξεως.

Ο εισηγητής του πρώτου θέματος κ. 'Αδαμόπουλος Λεωνίδα, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, λέει τά εξής:

Η Δ/ση Έφαρμογής Προγραμμάτων με τό Έγγραφο της 140672/22-11-78 μās διαβίβασε τό ύπόμνημα 404/10-10-78 τής Ένώσεως Πτυχιούχων Άνωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών με τό όποιο ζητείται:

- 1.- Νά επανέλθει τό μάθημα καλλιτεχνικών στήν Γ' Γυμνασίου.
- 2.- Οί καλλιτέχνες εκπαιδευτικοί σάν πολιτιστικοί φορεΐς νά εΐναι εκείνοι πού θά αναλαμβάνουν τίς ώρες τών πολιτιστικών δραστηριοτήτων.
- 3.- Νά προστεθεΐ μιá ώρα στά καλλιτεχνικά τής Β' Γυμνασίου.
- 4.- Νά επανέλθει τό μάθημα σέ όλες τίς τάξεις του Λυκείου.

Σχετικά με τά παραπάνω αίτήματα έχω νά παρατηρήσω τά εξής:

1.- Με τό νέο πρόγραμμα προβλέπονται γιά τά καλλιτεχνικά: 3 (τρεΐς) εβδομαδιαΐες ώρες στό Γυμνάσιο (2 στήν Α' καί 1 στήν Β'), δηλαδή 8σες καί με τό παλαιό πρόγραμμα, καί 1 (μιá) στήν Α' Λυκείου. Με τό παλαιό πρόγραμμα προβλέπονταν καί 2 (δύο) άκόμη εβδομαδιαΐες ώρες στό Λύκειο (1 στήν Β' καί 1 στήν Γ'), όμως μόνο γιά τά πρακτικά τμήματα.

2.- Οί ύπηρετούντες καθηγητές καλλιτεχνικών δέν έπαρκοΐν ούτε καί γιά τίς προβλεπόμενες άπό τό ίσχύον ώρολόγιο πρόγραμμα διδακτικές ώρες καλλιτεχνικών. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τά τελευταΐα στατιστικά στοιχεία τής άρμόδιας ύπηρεσίας του ΥΠΕΠΘ, ή κατανομή τών μαθητικών τμημάτων σέ δλη τή χώρα, κατά τάξη καί είδος σχολείου, εΐναι ή εξής:

	<u>Γυμνάσιο</u>	<u>Λύκειο</u>
Α	3.900	1.859
Β	3.215	1.813
Γ	2.778	1.967 (542 πρακ., 1425 κλασ.)
Δ	-	36

"Ετσι μέ τό ίσχύον ώρολόγιο πρόγραμμα προβλέπονται γιά τά καλλιτεχνικά:

3900X1+3215X1+1859X1+542X1 = 13416 έβδομαδιαίες ώρες

Επομένως, γιά νά διδαχτοῦν τά καλλιτεχνικά σέ όλα τά Γυμνάσια καί τά Γενικά Λύκεια τῆς χώρας, χρειάζονται $13416:24 = 559$ καθηγητές καλλιτεχνικῶν μέ πρόγραμμα 24 ώρῶν τήν εβδομάδα. Σήμερα όμως ὑπηρετοῦν στή Μέση Γενική Ἐκπαίδευση 91 καθηγητές καλλιτεχνικῶν καί ἔκκρεμοῦν ἄλλες 8 αἰτήσεις γιά διορισμό. "Ετσι, καί ἂν διοριστοῦν οἱ 8 ἀδιοριστοί καθηγητές, εἶναι ἀδύνατο νά συμπληρωθοῦν τά ὑπάρχοντα κενά.

3.- Ἡ ἀνάθεση τῶν πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων στούς καθηγητές τῶν καλλιτεχνικῶν ἀναπόφευκτα θά φανέρωνε παρανόηση τῆς φύσεως τοῦ θεσμοῦ καί θά ὀδηγοῦσε σέ σοβαρό περιορισμό τοῦ φάσματος τῶν θεμάτων του, γιατί οἱ πολιτιστικές δραστηριότητες, ὅπως προκύπτει ἀπό τά σχετικά ἔντυπα τοῦ ΚΕΜΕ, καλύπτουν θέματα πού ἀναφέρονται σέ ὄλες τίς εἰδικότητες τῶν διδασκόντων. "Αλλωστε καί στούς καθηγητές καλλιτεχνικῶν γίνεται ἀνάθεση πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων.

Γιά τοῦς παραπάνω λόγους καί ἐπιπλέον ἐπειδή τό ὄρολόγιο πρόγραμμα τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Λυκείου πού ἰσχύει σήμερα εἶναι ἤδη παραφορτωμένο, προτείνω νά μή γίνουν δεκτά τά αἰτήματα τῆς Ἐνώσεως τῶν πτυχιούχων τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν.

Τό Τμήμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Α. Ἀδαμόπουλου στό σύνολό της.

Ἡ συζήτηση γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε γιά τήν ἐπόμενη συνεδρίαση.

OK

Θέμα 3ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο "Τό Χρυσόχωρι" τών Τσόκκε-
Δ. Πάνου.

'Ο εισηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη τοῦ
Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθμ. 50294/12-5-1978 ἔγγραφο τοῦ Ἐπιχειρηματικοῦ Παιδείας
(Γεν. Δ/ση Γ.Ε., Δ/ση Ἐφαρμ. Προγρ. Μ.Ε., Τμ. Δ') διαβιβάζεται
αὐτήση τοῦ Δ. Πάνου μέ τό συνημμένο βιβλίο του "Τό Χρυσόχωρι" (σέ
17 ἀντίτυπα) πρός γνωμοδότηση.

Καί συνεχίζει:

'Ο Δ. Πάνου ἔχει διασκευάσει ἕνα ἔργο ποῦ ἔχει γραφεῖ ἐδῶ καί
161 χρόνια ἀπό τό Γερμανοελεβετό Τσόκκε. Προσωπικά συνάρκησθηκα μέ
τό διάβασμά του, ἕν καί ἀναφέρεται σέ τόσο παροχημένη ἐποχή μιᾶς
ἑλβετικῆς κοινότητος.

Πρόκειται γιά ἕνα παραμῦθι, μυθιστόρημα μᾶλλον, ποῦ παίρνει
σάρκα καί ὀστά, ἔτσι ποῦ ἕνα ἑλβετικό χωριό, χάρη στή συνετή αὐ-
τοδιαίκτηση, ἀποβαίνει ὄνομα καί πράγμα χρυσόχωρι. Νομίζω πώς θά
γεννηθῆκε ἀπό κάποιο πραγματικό ξεκίνημα, ἄλλωστε τό σημερινό πολι-
τιστικό ἐπίπεδο τῆς Ἑλβετίας μᾶς τό βεβαιώνει, πώς δηλ. ὀλόκληρη
ἡ χώρα θά πέρασε ἀπό κάποιο ἀνάλογο στάδιο.

Μιά ἐξαθλιωμένη κοινότητα, βυθισμένη στίς προλήψεις, μέ τήν
καλλιέργεια τῆς συνεταιριστικῆς ἰδέας ἀπό ἕνα δάσκαλο, στόν ὀποῖο
προστέθηκε καί ὁ παπάς, παίρνει ἀπάνω της καί μέ τίς δικές της δυ-
νάμεις ἀποβαίνει ἡ πλουσιότερη σέ ὀλη τήν περιοχή.

'Η πολιτεία βέβαια τών δύο ἀνδρῶν μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ κατὰ
κάποιο τρόπο ὡς "φωτισμένη δεσποτεία" μέσα στό κλίμα ἐκεῖνου τοῦ
καιροῦ, γι' αὐτό καί καρποφορεῖ.

Τό βιβλίο γενικά, μπορεῖ νά πῶ πώς καί σήμερα μπορεῖ νά χρησι-
μεύσει κάπως ὡς προπαίδεια τοῦ συνεταιριστικοῦ πνεύματος. Ἐτσι ἀπο-
κτᾶ καί παιδευτική σημασία, δεδομένου ὅτι στή συνεργατικότητα τών
ἀνθρώπων ἀναπτύσσονται καί ὀλες οἱ ἀρετές τους.

'Αξιίζει νά παρατηρηθεῖ καί πώς στήν καλλιέργεια τοῦ συνεργατι-
σμοῦ στό ἑλβετικό χωριό συνέβαλε καί ἡ ἀλληλοδιδασκτική μέθοδος στό

.Ι. Νικ

σχολεῖτο, ὑπὸ τὴν ἐποπτεία πάντοτε τοῦ δασκάλου του.

Ἄκομη τὸ βιβλίον ἀποτελεῖ καὶ μιά φωνὴ τεκμηριωμένη καὶ πειστικὴ κατὰ τῆς ἀστυφιλίας. "Ἄν καὶ στόν τόπον μας εἶχε προγραμματισθεῖ καὶ τηρηθεῖ μιὰ ἀνάλογη ἀγροτικὴ πολιτικὴ, δὲ θὰ εἴχαμε φτάσει σήμερα στὴ συμφορὰ - "συμφόρηση" τῶν μεγαλοπόλεων μας καὶ στὴ νέκρωση τῆς ὑπαίθρου μας.

Τὰ βιβλία τοῦ εἴδους αὐτοῦ εἶναι χρήσιμα καὶ μπορεῖ νὰ βοηθοῦν στὸ ἄνοιγμα τῶν ματιῶν γιὰ τὴν ἀνάσχεση καὶ τοῦ ἐθνικοῦ κινδύνου τῆς καταστροφῆς τοῦ περιβάλλοντος.

Ἡ γλῶσσα του ἐξάλλου εἶναι ἄφογη σχεδόν καὶ γλαφυρὴ δημοτικὴ, παραδειγματικὴ - θὰ ἔλεγα - γιὰ τὴν ἐκμάθησίν της.

Εἰσηγοῦμαι λοιπόν τὸ βιβλίον ὡς ἐλεύθερο ἀνάγνωσμα, χρήσιμο γιὰ τὸν καθένα, γιὰ τὸ μαθητὴ (Πολιτιστικὴς δραστηριότητες), γιὰ τὴν οἰκογένεια, γιὰ τὸν ἀγρότη καὶ γιὰ τοὺς δημοτικούς καὶ κοινοτικούς ἄρχοντες.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Ἀρβανίτη, πῆρε τὸ λόγο ὁ Σύμβουλος Β' κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, ὁ ὁποῖος εἶπε:

Τὸ "Χρυσοχώρι" τοῦ Δ. Πάνου ἀνήκει στὴν κατηγορίαν τῶν μυθιστορηματικῶν ἀφηγήσεων πού ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν εὐγενικὴ πρόθεση, μαζὶ μὲ τὴν τέρψη τοῦ ἀναγνώστη, νὰ παρακινήσουν τοὺς πολίτες σὲ συνεργασία μὲσα σὲ πολὺ ἀνθρώπινες σχέσεις, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ποιοτικὴ βελτίωση τῆς ἀτομικῆς, οἰκογενειακῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς. Ἀνάλογα βιβλία ὑπάρχουν καὶ ἄλλα, πόσο στὴν ξένη ὅσο καὶ στὴ νεοελληνικὴ λογοτεχνία (π.χ. Ὁ Φάρος τοῦ Χωριοῦ τοῦ Ζ. Παπαντωνίου). Ὅμως τὸ "Χρυσοχώρι" ἀναφέρεται σὲ κοινωνικὸ πλαίσιο, μὲ μέθόδους βελτιώσεως τῆς κοινωνίας κλπ. Ξεπερασμένες πιά γιὰ τὴν ἐποχὴ μας, ἀνεξάρτητα ὅμως ἀπὸ αὐτό, βασιμὰ σὲν μπορεῖ νὰ ἐξυπηρετήσῃ συγκεκριμένους ἀνάγκες τῆς σχολικῆς πράξης.

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση, ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ Τμήμα

προσφάσεται κατὰ πλειοψηφία:

Δέν κρίνει ως "χρήσιμο", κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/1975 τό βιβλίο "Τό Χρυσόχωρι" του Δ. Θ. Πάνου, γιατί βασικά δέν μπορεί αυτό νά έξυπηρετήσει συγκεκριμένες ανάγκες τής σχολής πρόξης.

Μειοψηφεί ό κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, ό όποτος έμμένει στίς απόψεις πού διατύπωσε μέ τήν εισήγησή του.

Ch

Θέμα 4ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο "Σκοτάδι καὶ Φῶς" (ποιήματα)
τῆς Πίας Σπύρου.

Ὁ εἰσηγητὴς κ. 'Ι. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ
Τμήματος τὰ ἑξῆς:

Μὲ τὸ ἀριθμ. 7926/31-1-1978 ἔγγραφο τοῦ Ἐπιμελητοῦ Παιδείας
(Γεν. Δ/ση Γ.Ε., Δ/ση Ἐφαρμ. Προγρ. Μ.Ε., Τμ. Δ') διαβιβάζεται
αἴτηση τῆς Καλλιόπης Σπύρου μὲ συνημμένο τὸ βιβλίο τῆς "Σκοτάδι
καὶ Φῶς" πρὸς γνωμοδότηση.

Συνεχίζει μὲ τὴν διατύπωση τῆς γνώμης του: Πρόκειται γιὰ μιὰ
συλλογὴ ποιημάτων ἢ μᾶλλον στιχουργημάτων μὲ περιεχόμενο ἠθικῆς,
θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς διδασκαλίας.

Σὲ ὅλη τὴν συλλογὴ τονίζεται τὸ κατρακύλισμα τῆς ἀνθρωπότητας,
ἐξαιτίας τῆς ἀνατροπῆς τῶν ἀξιών τῆς ζωῆς, ἀποσκοπώντας ἔτσι στὸ
νά συνεφέρει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν πλάνη του.

Ὡς λαϊκὸ πρᾶγμα ἀνάγνωσμα μπορεῖ νὰ ἔχει εὐεργετικὴ ἀπήχηση.
Ὅστόσο παρὰ τίς εὐλογεσ διδαχῆς του δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ καὶ
θετικὴ εἰσήγηση γιὰ τὴ χρησιμότητα τοῦ βιβλίου στὰ σχολεῖα, καθότι
στὸ σύνολό του - ὅσο καὶ ἂν ξεχωρίζονται στροφές ἢ καὶ ποιήματα μὲ
κάποια ποιητικὴ χάρη - ὕστερεῖ ἀπὸ λογοτεχνικὴ πνοή.

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τὸ 7926/31-1-1978 ἔγγραφο τοῦ
Ἐπιμελητοῦ Παιδείας, β) τὴν εἰσήγηση καὶ τὴν σχετικὴ συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμοφωνα:

Γνωμοδοτεῖ ὅτι τὸ ποιητικὸ βιβλίο τῆς Πίας Σπύρου "Σκοτάδι
καὶ Φῶς" παρὰ τὸ διδακτικὸ του περιεχόμενο ὕστερεῖ ἀπὸ ἄποψη λογο-
τεχνικῆ καὶ γι' αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κριθεῖ ὡς χρήσιμο, σύμ-
φωνα μὲ τὸ Ν.186/75.

AB

Θέμα 5ο - Γνωμοδότηση για τó βιβλίο "Διατροφή" τής Μ. Τσαμούρα-
'Αποστολοπούλου.

'Ο εισηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του
Τμήματος τά έξης:

Μέ τó άριθμ. 127050/24-10-1978 Έγγραφο του 'Υπουργείου Παιδείας
(Γεν. Δ/ση Γ.Ε., Δ/ση 'Εφαρμ. Προγραμ. Μ.Ε., Τμ. Δ') διαβιβάζεται
αίτηση τής Μ. Τσαμούρα- 'Αποστολοπούλου μέ συνημμένο τó βιβλίο της
"Διατροφή" πρός γνωμοδότηση για τή χρησιμότητά του.

Τó βιβλίο αυτό είναι δυνατόν νά κριθεύ κατάλληλο ώς βοηθητικό
για τή διδασκαλία του μαθήματος τής Οίκιακής Οικονομίας κατά τó σχο-
λικό έτος 1979-80. 'Επειδή καί κατά τó έτος αυτό θά χρησιμοποιηθοϋν
έλεύθερα βοηθήματα για τή διδασκαλία του μαθήματος, συνεπώς ή συγ-
γραφέας μπορεί νά τó υποβάλει στό 'Υπουργείο Παιδείας για νά κριθεύ
σύμφωνα μέ τή σχετική διαδικασία.

Τό Τμήμα, άφοϋ έλαβε υπόψη του τó άριθμ. 127050/24-10-1978
Έγγραφο του 'Υπουργείου Παιδείας, τήν εισηγήση καί τή σχετική συζή-
τηση,

άποφαίνεται όμοφωνα :

'Επειδή για τó μάθημα τής Οίκιακής Οικονομίας χρησιμοποιοϋνται
κάθε χρόνο βιβλία ώς έλεύθερα βοηθήματα, ύστερα άπό σχετική διαδικα-
σία κρίσεως, πού προβλέπεται άπό τó Νόμο, καί τó 'ίδιο θά έπαναληφθεύ
καί για τó σχολικό έτος 1979-80, τó βιβλίο τής Μ. Τσαμούρα- 'Αποστο-
λοπούλου πρέπει νά άκολουθήσει τήν άνωτέρω διαδικασία, προκειμένου,
έφόσον έφκριθεύ, νά χρησιμοποιηθεύ ώς έλεύθερο βοήθημα κατά τó προ-
σεχές σχολικό έτος.

Θέμα 6ο - 'Ανακοινώσεις

α) 'Ο κ. 'Ι. Σκορδίλης, Είδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ άνακοίνωσε
στό Τμήμα τó Έγγραφο άριθμ. 358/28-11-78 τής 'Επιθ/σεως Φυσικής 'Α-
γωγής Νομαρχίας Λασιθίου, για πρόβλεψη ειδικότητας τής Φυσικής 'Αγω-
γής στις Παιδαγωγικές 'Ακαδημίες.

β) 'Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', άνακοίνωσε τó Έγγραφο

./.
CB

ἀριθμ. 315/29-11-78 τῶν Ἐκπαιδευτηρῶν Καντᾶ πρὸς τὸ ΚΕΜΕ, τὸ ὁποῖο διαβιβάστηκε ἀπὸ τὴν Γ' ΓΕΜΕ Ἀνατολικῆς Ἀττικῆς, μὲ τὸ ὁποῖο ὁ Δ/ντὴς τῶν Ἐκπαιδευτηρῶν προτείνει βελτιώσεις τῶν διδακτικῶν βιβλίων Ὀδύσσειας καὶ Ἰλιάδας σὲ περίπτωσιν ἐπανεκδόσεώς τους.

γ) Ὁ κ. Α. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητὴς, ἀνακοίνωσε ἔγγραφο τῆς Ἀμερικανικῆς βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν μὲ ἡμερομηνία 13-11-78, μὲ τὸ ὁποῖο ἀπεστάλη ἐρωτηματολόγιον γιὰ συμπλήρωσιν.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συνεδρίασις.

Προεδρεύων

Μικ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματεὺς

Μαυραδαμητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 5/1979

Σήμερα 12 'Ιανουαρίου 1979, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεω-
χάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Ζακιάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσεάς, ὁ Εἰδικός Σύμ-
βουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας,
Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Α. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακό-
πουλος. Χρέη γραμματεῆ ἔκανε ἡ Φιλῶλογος καθηγήτρια Παρασκευή Πα-
παδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμ-
βουλος Β', γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς 'Εκπαι-
δεύσεως καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσια-
κή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

"'Ιστορία Α' τάξεως Λυκείου" 'Επ. Βρανόπουλου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶ-
ρος, Σύμβουλος Β'.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πρόξη,
τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη
τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Σχετικό ἔγγραφο: Φ.211.17/217/153149/20-12-78 'Υπουργείου
Παιδείας.

./.

Ch

1.- Μέ τήν πράξη 135/1977 τοῦ Τμήματός μας καταρτίσαμε σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος 'Ιστορίας 'Αρχαίων Χρόνων γιά τήν α' Γενικοῦ Λυκείου' στήν ἴδια πράξη προτάξαμε γενικές ἀρχές διαφοροποίησης τῆς διδασκαλίας τῆς 'Ιστορίας στό Λύκειο (μέ ἀντιδιαστολή πρὸς τή διδασκαλία τοῦ αὐτοῦ μαθήματος στό Γυμνάσιο). Στήν ἴδια πράξη ἐκθέσαμε τήν ἀνάγκη νά γίνει γρήγορα ἀνάθεση συγγραφῆς ἀντίστοιχου βιβλίου, γιατί ἡ α' Λυκείου χρησιμοποιεῖ ὡς τώρα τό ἴδιο βιβλίο τῆς α' Γυμνασίου, καί εἰσηγηθήκαμε νά γίνει ἀνάθεση σέ συγκεκριμένα πρόσωπα.

2.- Μέ ἀποφάσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας ἔγινε ἀνάθεση τελικά σέ ἕνα συγγραφέα, τόν Ἐπ. Βρανόπουλο, διδάκτορα 'Ιστορίας καί συγγραφέα, καθηγητῆ στό Κολλέγιο Ἀθηνῶν.

3.- Ὁ συγγραφέας παρέδωσε ἐμπρόθεσμα τήν ἐργασία του καί μέ νέα ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας συγκροτήθηκε Ἐπιτροπή Κρίσεως (σύμφωνα μέ τίς διαδικασίες τοῦ ἄρθρου 80 τοῦ Ν.309/76).

4.- Ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως, ἀποτελούμενη ἀπό τούς: (1) Ζ. Τσιτσανλή ὡς Πρόεδρο (πού ἀργότερα ἀντικαταστάθηκε ἀπό τόν Ε. Πρωτοφάλη) καί Βλ. Φειδά, Ν. Χιονίδα, Κ. Συριόπουλο, Κων/να Καρατζᾶ, ὡς μέλη, ὕστερα ἀπό 5 συνολικά συνεδριάσεις, γιά τίς ὁποῖες συντάχθηκαν ἰσάριθμα πρακτικά (ἀπό 23-5-78 ὡς 19-12-78), ἀφοῦ ἐξετάσε τυπικά καί οὐσιαστικά τό θέμα (ὅπως προκύπτει ἀπό τό ὅτι ἀνέθεσε οὐσιαστική εἰσήγηση σέ διάφορα μέλη τῆς, τά ὁποῖα καί παρέδωσαν γραπτές τίς κρίσεις τους: εἰσήγηση τοῦ Προέδρου Ε. Πρωτοφάλη, εἰσήγηση Ν. Χιονίδα, εἰσήγηση Κ. Συριόπουλου, εἰσήγηση Κων/νας Καρατζᾶ) ἀποφάνθηκε ὁμόφωνα (μέ τό τελικό πρακτικό τῆς 19-12-78) ὅτι: "δέν μπορεῖ νά κρίνει κατάλληλο τό βιβλίο τοῦ Ἐπ. Βρανόπουλου", γιατί ὁ συγγραφέας "δέν κατόρθωσε νά περιορίσει τήν ὕλη τοῦ βιβλίου οὔτε νά πλησιάσει κἄν πρὸς τό ποσό τῶν σελίδων πού ὀρίζει τό ἔγγραφο τῆς ἀναθέσεως".

5.- Σχετικά μέ ὅλη τήν ὡς τώρα διαδικασία ὀφείλω νά σημειώσω ὅτι: (α) Ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως ἔκανε οριστικές παρατηρήσεις γιά τό κρινόμενο βιβλίο καί ὁ συγγραφέας, ὅπως προκύπτει ἀπό τό ὑπόμνημά του καί ἀπό τίς διορθώσεις πού ἐπέφερε στό κείμενό του, ἀποδέχτηκε

τίς περισσότερες ως επικοδομητικές και βελτίωσε ουσιαστικά τό σύγγραμμά του. (β) 'Η 'Επιτροπή μέ τή φράση "σελίδες συνήθους σχολικού βιβλίου", πού υπήρχε στήν "προκήρυξη", θεώρησε δίκαιο νά έννοεῖ σελίδες τῶν 36 στίχων τῶν 60 διαστημάτων· ὁ συγγραφέας μέ τήν ἴδια φράση έννόησε (ὄχι ^{ἴσως} ἀδικαιολόγητα) σελίδες τῶν 42 στίχων καί 70-72 διαστημάτων (ἀφοῦ τέτοιες εἶναι οἱ σελίδες τῶν βιβλίων 'Ιστορίας, εἰδικότερα τῆς β' λυκείου). 'Από τή διαφορετική ἐρμηνεία πού δόθηκε στήν ἔννοια "σύνηθες σχολικό βιβλίο" πρόκυψε καί ἡ διαφορά συνολικῆς ἔκτασης τοῦ συγγράμματος πού ἔδωσε ὁ συγγραφέας καί πού τή θεωροῦσε τυπικά ἀπαράδεκτη ἡ 'Επιτροπή. (γ) 'Ο συγγραφέας ἔδειξε προθυμία κατά τό στάδιο κρίσεως καί κατά τήν παρούσα φάση νά προβεῖ σέ συντηρήσεις, ὥστε νά ἀποδεχθεῖ τελικά τήν ἐκτίμηση (συνολικῆς ἔκτασης σύμφωνα μέ τήν ἀποψη) τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως. (δ) Γιά νά διευκολύω τή λύση αὐτή προήλθα καί ἐγώ σέ ἀπευθείας συνεννόηση μαζί του γιά τόν περιορισμό τῶν εἰκόνων καί τοῦ ἀφηγηματικοῦ μέρους καί πρότεινα συγκεκριμένες συντηρήσεις (π.χ. σελίδες 8, 14, 38-39, 41, 50, 51, 53-58 κ.λ.) καί πληροφορῶ τό Τμήμα ὅτι ὁ συγγραφέας εἶναι πρόθυμος νά συνεργαστεῖ μαζί μας πρός αὐτή τήν κατεύθυνση.

6.- "Ἐπειτα ἀπό ὅλα αὐτά, συγκεκριμένα: ἀφοῦ ἔχουμε (1) τίς ουσιαστικές παρατηρήσεις - ὑποδείξεις - κρίσεις τῆς 'Επιτροπῆς καί τό μακροσκελές ὑπόμνημα τοῦ συγγραφέα πού ἀποδέχεται τίς περισσότερες καί οὐσιώδεις παρατηρήσεις-ὑποδείξεις (2) τήν πρόθυμη συμμόρφωση τοῦ συγγραφέα στό ζήτημα περιορισμοῦ τῆς ἔκτασης τῆς συγγραφῆς στά ὄρια πού προβλέπει ἡ προκήρυξη-ἀνάθεση, προτείνω νά θεωρηθεῖ ἡ συγγραφή τοῦ Ἐπ. Βρανόπουλου 'Ιστορία τῶν ^{Ἀρχαίων} Χρόνων (ὡς τήν Κτίση Κων/λεως) γιά τήν α' Γενικοῦ Λυκείου κατάλληλη γιά διδακτικό βιβλίο κατά τό σχολικό ἔτος 1979-80.

Τό Τμήμα ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή, ~~ἀποφ~~ ζήτησε νά ἀκούσει λεπτομερέστερα τίς παρατηρήσεις τῶν μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως (Β. Πρωτοφάλη, Κ. Καρατζᾶ, ἰδιαίτερα τῶν Ν. Χιόνιδη καί Κ. Συριόπουλου),

εἰς τίς ἀντίστοιχες σελίδες τῆς συγγραφῆς καί τίς ἀπαντήσεις τοῦ συγγραφέα

καί ἄφοῦ διαπίστωσε ὅτι τὸ νέο βιβλίο εἶναι σημαντικὰ συντομότερο ἀπὸ τὸ χρησιμοποιοῦμενο, ὕστερα ἀπὸ διεξοδική συζήτηση στὴν ὁποία ἔλαβαν μέρος ὄλα τὰ παρόντα μέλη τοῦ Τμήματος

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

α) θεωρεῖ κατάλληλο τὸ βιβλίο τοῦ Ἐπ. Βρανόπουλου, 'Ἱστορία τῶν Ἀρχαίων Χρόνων (ὡς τὴν Κρίση Κων/λεως) γιὰ τὴν α' τάξη Γενικοῦ Λυκείου,

β) εἰσηγεῖται νὰ διαπεμφθεῖ τοῦτο στὸν ΟΕΔΒ γιὰ ἔκδοση γιὰ τίς ἀνάγκες τῆς α' τάξης Γενικοῦ Λυκείου κατὰ τὰ προσεχῆ δύο σχολικὰ ἔτη μὲ τίς ἀκόλουθες προϋποθέσεις:

- (1) νὰ γίνουν οἱ ἀπαραίτητες φραστικὲς βελτιώσεις στὸ κείμενο μὲ σύμφωνη γνώμη τῶν κ.κ. Γ. Γρατσέα καί Φ. Βώρου,
- (2) νὰ ὁλοκληρωθεῖ μὲ ἀκρίβεια ἡ ἔργασία σύντμησης τῆς ὅλης συγγραφῆς καί τοῦ εἰκονογραφικοῦ ὅλικοῦ, ὥστε ἡ συνολικὴ ἔκταση τοῦ βιβλίου (κείμενο-εἰκονογράφηση) νὰ μὴ ὑπερβαίνει τίς 250 σελίδες τοῦ σχήματος τοῦ βιβλίου 'Ἱστορίας β' λυκείου (μὲ κοινὴ φροντίδα τῶν κ.κ. Φ. Βώρου καί Δ. Σακκά),
- (3) νὰ περατωθοῦν οἱ διαδικασίες ὅλες ὡς τίς 10 Φεβρουαρίου, ὅποτε καί θὰ θεωρηθεῖ τυπικὰ τερματισμένη ἡ παρούσα διαδικασία.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Προεδρεύων

Μ.κ. Βαρουχάνης

Ἡ Γραμματέας

Παναδημητρίου

Παρ. Παναδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 6/1979

Σήμερα 13 'Ιανουαρίου 1979, ημέρα Σάββατο καί ώρα 10.30 'πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αΐθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ό Είδιικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδύλης καί οί Εισηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Α. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα έκανε ή Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ύπηρετεϊ μέ άπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ό κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής, γιατί είχε άλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

'Οριστικό αναλύτικό πρόγραμμα Α' τάξεως Γενικού Λυκείου:

- α) Μαθηματικά. Εισηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.
- β) Νέα 'Ελληνικά. Εισηγητές οί Φιλόλογοι του Τμήματος.
- γ) Καλλιτεχνικά. Εισηγητής κ. Α. 'Αδαμόπουλος, Εισηγητής ΚΕΜΕ.

'Αφού διαπιστώθηκε άπαρτία καί έπικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση των θεμάτων τής ημερήσιας διατάξεως.

Ch

α) 'Ο εισηγητής για τό αναλυτικό πρόγραμμα τών Μαθηματικών Α' Λυκείου, κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', είπε τά εξής:

Μέ τήν εύκαιρία τής καταρτίσεως του νέου αναλυτικού προγράμματος τών Μαθηματικών του Γυμνασίου, έντοπίστηκαν καί αναλύθησαν οί άδυναμίες τής παρεχόμενης μαθηματικής παιδείας, καθορίστηκαν βασικές επιδιώξεις καί αναθεωρήθηκαν οί σκοποί τής διδασκαλίας του μαθήματος.

Αυτό προκύπτει από τήν εισηγητική έκθεση προς τό Τμήμα για τό αναλυτικό πρόγραμμα Μαθηματικών τών τάξεων Α' καί Β' Γυμνασίου (Πράξη 106 Δεκ. 76) στην όποία περιέχονται τά στοιχεΐα που προσδιορίζουν όχι μόνο τό περιεχόμενο αλλά καί τό νέο πνεύμα διδασκαλίας του μαθήματος.

Γιά τό πρόγραμμα του Λυκείου ανάλογες άρχές πρέπει νά υιοθετηθούν. Πολλές από αυτές περιλαμβάνονται στις "Οδηγίες για τή διδασκαλία καί τή χρησιμοποίηση τών διδακτικών βιβλίων τών Μαθηματικών" του Σεπτεμβρίου 1978 (Πράξη 95). Δέν θεωρώ ~~άσκοπο~~ ^{εξόχως} νά υπογραμμίσω τίς ακόλουθες βασικές επιδιώξεις:

α) Τή δημιουργία κλίματος που νά επιτρέπει τήν άσκηση τής παιδευτικής άγωγής του μαθήματος.

Πραγματικά, είναι άπολύτως άπαραίτητο τά σχολικά Μαθηματικά νά γίνουν πιο "άνθρώπινα", για νά συμφιλωθεΐ τό παιδί μέ τό μάθημα. Νά μιλήσουν στό ένδιαφέροντα του παιδοού, νά του γνωρίσουν τίς άπειρες δυνατότητες εφαρμογής τους, τή δύναμη καί τήν αξιοπιστία τους· νά άπευθύνονται περισσότερο στην κρίση καί λιγότερο στην μνήμη· νά δίνουν στό παιδί εύκαιρίες για δημιουργία καί συνεπώς τή χαρά τής ανακάλυψης καί νά του άναπτύξουν "τήν Ικανότητα νά συλλαμβάνει τό άγνωστο καί τήν αυτοτελοποίηση νά χρησιμοποιεΐ τό γνωστό".

β) Τήν άποκατάσταση τής έμπιστοσύνης τών μαθητών στην προσφορά του σχολείου. Πρέπει μέ κάθε μέσο νά επιτύχουμε νά μπορεΐ νά βρεΐ ό μαθητής ό,τι χρειάζεται μέσα στην σχολική αίθουσα, ώστε νά στραφεΐ άνεπιφύλακτα στό σχολικό βιβλίο καί τήν έσωσχολική εργασία.

γ) Τή βαθμιαία γεφύρωση του χάσματος ανάμεσα σε μās καί τίς

·/·
UB

λεγόμενες προηγμένες χώρες. Είναι απαραίτητη ή αναφορά στα ξένα αναλυτικά προγράμματα και στα αντίστοιχα σχολικά βιβλία, ώστε να αποφεύγονται ανεπίτρεπτες καθυστερήσεις για ανανέωση, χωρίς φυσικά να αγνοείται η ελληνική πραγματικότητα ή οποία απαγορεύει τις έντε-
λως ριζοσπαστικές λύσεις και η οποία όμως δεν πρέπει να προβάλλεται ως φόβητρο σε κάθε προσπάθεια έκσυγχρονισμού.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ της διδασκαλίας των Μαθηματικών είναι (βλ. Π.Δ. 831, ΦΕΚ 270 Α'/1977):

α) Η μεθοδική άσκηση του μαθητή στην όρθολογική σκέψη, στην ανάλυση, στην αφαίρεση, στη γενίκευση, στην εφαρμογή, στην κριτική και στις λογικές διεργασίες καθώς και η μύηση στη μαθηματική αποδεικτική διαδικασία.

β) Η γενικότερη πνευματική καλλιέργεια και η συμβολή στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας του μαθητή, καθώς και τα Μαθηματικά αναπτύσσουν την παρατηρητικότητα, την προσοχή, τη δύναμη αυτοσυγκεντρώσεως, την έπιμονή, την πρωτοβουλία, τη δημιουργική φαντασία, την πειθαρχημένη σκέψη και συμπεριφορά, καλλιεργούν τό αίσθημα του ωραίου και του ήθικου και διεγείρουν τό κριτικό πνεύμα.

γ) Η ανάπτυξη ικανότητας για την άκριβή σύλληψη των έννοιων, των μεγεθών, των ιδιοτήτων και των σχέσεων μεταξύ τους και ιδιαίτε-
ρως εκείνων που είναι απαραίτητες για την κατανόηση και επίλυση πρακτικών προβλημάτων της σύγχρονης ζωής και για την έπαφή με τη σύγχρονη τεχνική, οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα.

δ) Ο έθισμός των μαθητών στη διατύπωση των διανοημάτων με τη χαρακτηριστική στη μαθηματική γλώσσα τάξη, σαφήνεια, ακρίβεια, αυστηρότητα, λιτότητα και κομψότητα.

ε) Η κατανόηση του ρόλου των Μαθηματικών στους διάφορους τομείς της γνώσεως και η έπαρκής προπαρασκευή των μαθητών για τη συνέχιση των σπουδών τους.

ΒΙΑΙΚΟΤΕΡΟΙ ΣΚΟΠΟΙ της διδασκαλίας των Μαθηματικών στο Λύκειο είναι:

α) Νά ἐμπεδώσει καί νά διευρύνει σέ θεωρητικότερο επίπεδο γνώσεις πού ἀπέκτησαν οἱ μαθητές στοῦ Γυμνάσιου.

β) Νά μὴσει καί νά ἐξοικειώσει τὸ μαθητὴ στὴ διαδικασία τῆς μαθηματικῆς ἀποδείξεως καί νά τοῦ ἀναπτύξει "μαθηματικὴ σκέψη".

γ) Νά ἀσκήσει τὸ μαθητὴ ὥστε νά χρησιμοποιεῖ τὰ Μαθηματικὰ ὄχι μόνον ὡς γνώση ἀλλὰ καί ὡς μέθοδο σκέψεως καί πράξεως στὴν καθημερινή πρακτική.

δ) Νά φέρει τὸ μαθητὴ σέ ἐπαφή μὲ ποικίλα θέματα ἐφαρμογῶν τῶν Μαθηματικῶν ὥστε νά μπορέσει νά ἐνταχθεῖ φυσιολογικά στοῦ σύγχρονο κοινωνικό περιβάλλον.

Διδακτέα ὕλη

I.- ΑΛΓΕΒΡΑ Ὡρες 2, ὡς τὶς 31 Ἰανουαρίου

Ὡρες 3, ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου

1.- Ἐννοιες ἀπὸ τὴ Μαθηματικὴ Λογικὴ

Πρόταση καί προτασιακός τύπος. Σύνολο ἀληθείας. Λογικὲς πράξεις. Προσοδεῦκτες. Ταυτολογία καί ἀντίφαση. Ἐφαρμογές στὴ διατύπωση καί ἀπόδειξη μαθηματικῶν προτάσεων.

2.- Τὸ ἀντιμεταθετικό σῶμα $(R, +, \cdot)$ τῶν πραγματικῶν ἀριθμῶν

Οἱ βασικὲς πράξεις στοῦ R . Ἀξιώματα στοῦ $(R, +, \cdot)$. Θεωρήματα πού προκύπτουν ἄμεσα. Διερεύνηση ἐξισώσεως α' βαθμοῦ. Ἐφαρμογές.

3.- Πραγματικὲς συναρτήσεις

Ὁρισμός συναρτήσεως γενικά. Πραγματικὴ συνάρτηση. Περιορισμός καί ἐπέκταση τῶν πραγματικῶν συναρτήσεων. Ἴσες συναρτήσεις. Πράξεις στοῦ σύνολο τῶν πραγματικῶν συναρτήσεων. Ἀνάπτυγμα καί παραγοντοποίηση. Ἀσκήσεις λογιμοῦ μὲ πολυώνυμα καί ρητὲς συναρτήσεις. Ἐφαρμογές στὴ λύση ἐξισώσεων καί συστημάτων.

4.- Κυκλικὲς συναρτήσεις

Τριγωνομετρικός κύκλος καί βασικὲς κυκλικὲς συναρτήσεις. Τριγωνομετρικός ἀριθμός τῶν τῶν δξων: 0° , 30° , 45° , 60° , 90° , 180° , 270° . Θεμελιώδεις σχέσεις μεταξύ τῶν τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν τοῦ ἴδιου τόξου. Σχέση μεταξύ τῶν τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν τῶν δξων καί ἔχουν ἄθροισμα

σμα ή διαφορά: 90° , 180° , 270° , 360° . 'Αναγωγή τόξου στο α' τεταρτημόριο. Ταυτότητες. Βασικές τριγωνομετρικές εξισώσεις.

5.- Τό διατεταγμένο σωμα $(R, +, \dots, \leq)$

Τά αξιώματα διατάξεως στο R . Συμβιβαστότητα της διατάξεως με την πρόσθεση και τον πολλαπλασιασμό. Θεωρήματα πού είναι άμεσες συνέπειες. 'Απόλυτη τιμή πραγματικού αριθμού. 'Ιδιότητες. 'Εφαρμογές. Δυνάμεις και διάταξη. 'Εφαρμογές στην επίλυση άνωσώσεων.

6.- Ριζικά

Τό αξίωμα κιβωτισμού στο R . 'Η ύπαρξη τετραγωνικής ρίζας για τούς μή άρνητικούς. Βασικές ιδιότητες λογισμού τών ριζικών. Δυνάμεις με ρητό εκθέτη.

7.- Μελέτη της μεταβολής αριθμητικών συναρτήσεων

Μονότονες συναρτήσεις και μονότονες κατά τμήματα. Λόγος μεταβολής συναρτήσεως. Συναρτήσεις άρτιες-περιττές. Μελέτη συναρτήσεως για "μεγάλες" ή "μικρές" τιμές του $|x|$. 'Εφαρμογή στή μελέτη τών συναρτήσεων $\alpha + \beta x$, $\frac{\alpha}{x}$, $\alpha x^2 + \beta x + \gamma$ κτλ. Χρήση της γραφικής παραστάσεως για τή λύση εξισώσεων.

8.- 'Εξισώσεις και άνωσσεις στο R

Λύση της εξισώσεως β' βαθμού στο R . "Άθροισμα και γινόμενο τών ριζών. 'Εφαρμογές. Τροπή τριωνύμου σε γινόμενο. Πρόσημο του τριωνύμου β' βαθμού. 'Ανίωση β' βαθμού. 'Απλές μορφές συστημάτων με εξισώσεις β' βαθμού.

II.- ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ ζ Ωρες 3, ώς τις 31 'Ιανουαρίου

ζ Ωρες 2, από 1 Φεβρουαρίου

1.- Είσαγωγικές έννοιες

'Αντικείμενο της θεωρητικής Γεωμετρίας. 'Αρχικές έννοιες. Σημείο, ευθεία, επίπεδο. Τό επίπεδο ως βασικό σημειοσύνολο. 'Ημιευθεία, ευθύγραμμο τμήμα, γωνία, πολύγωνο.

2.- Ευθύγραμμα τμήματα

'Ισότητα και άνισότητα ευθυγράμμων τμημάτων. Μέσο ευθυγράμμου τμήματος. Πράξεις με ευθύγραμμα τμήματα. Μέτρηση τμημάτων.

./.
Handwritten signature

3.- Τόξα και γωνίες

Κύκλος και κυκλικός δίσκος. Χορδές και τόξα. 'Επίκεντρο γωνία. 'Ισότητα και άνισότητα τόξων. Πράξεις με τόξα και μέτρηση τόξων. 'Ισότητα και άνισότητα γωνιών. Διχοτόμος γωνίας. Διαδοχικές γωνίες. Πράξεις με γωνίες και μέτρηση γωνιών. Γωνίες κατακορυφήν. 'Ορθή γωνία και καθετότητα εύθειών. Γωνίες συμπληρωματικές και παραπληρωματικές.

4.- Τρίγωνο

Είδη τριγώνου. Διαμέσοι, διχοτόμοι, ύψη τριγώνου. 'Ισότητα τριγώνων. Κριτήρια ισότητας. 'Εξωτερική γωνία τριγώνου. Σύγκριση πλευρών ή γωνιών τριγώνου. Σύγκριση αντίστοιχων πλευρών ή γωνιών δύο τριγώνων. 'Ισότητα όρθογωνίων τριγώνων.

5.- Καθετότητα και παραλληλία εύθειών

Μοναδικότητα καθέτου. Κάθετος και πλάγιος προς εύθεία. Δύο βασικοί γεωμ. τόποι: ή μεσοκάθετος εύθυγράμμου τμήματος και ή διχοτόμος γωνίας. Παραλληλία εύθειών. Αίτημα του Ευκλείδη και συνέπειές του. Γωνίες παράλληλων εύθειών που τέμνονται από άλλες. Γωνίες με αντίστοιχες πλευρές παράλληλες ή κάθετες. "Αθροισμα γωνιών τριγώνου.

6.- Παραλληλόγραμμα και Τραπεζία

Είδη παραλληλογράμων. Βασικά θεωρήματα. 'Εφαρμογές. Τό Τμήμα που συνδέει τά μέσα δύο πλευρών τριγώνου. Διαίρεση τμήματος σε ν ίσα τμήματα. 'Ορθογώνιο. Διαμέσος όρθογωνίου τριγώνου που άντιστοιχεί στην ύποτείνουσα. Ρόμβος. Τετράγωνο. Τραπεζίο. 'Ισοσκελές τραπέζιο.

7.- Σχετικές θέσεις εύθειών και κύκλων

Χορδές και άποστήματα. Σχετικές θέσεις εύθείας και κύκλου. 'Εφαπτομένη κύκλου. Σχετικές θέσεις δύο κύκλων. Κοινές έφαπτόμενες κύκλων.

8.- 'Εγγεγραμμένα και περιγεγραμμένα σχήματα

'Εγγεγραμμένη γωνία. Γωνία που σχηματίζεται από χορδή και έφαπτομένη. 'Η έννοια του κανονικού πολυγώνου. Γενικές ιδιότητες κανονικών πολυγώνων. 'Ιδιότητες έγγεγραμμένων και περιγεγραμμένων σε κύκλο τετραπλεύρων.

9.- Γεωμετρικές κατασκευές και γ. τόποι

Βασικές γεωμετρικές κατασκευές. Αναλυτική και συνθετική μέθοδος. Βασικοί γ. τόποι. Κατασκευές με χρησιμοποίηση των γ. τόπων.

1. *Handwritten mark*

Τό Τμήμα άφοϋ άκουσε τόν είσηγητή καί ύστερα άπό συζήτηση,

άποφαίνεται

Αποδέχεται δμόφωνα τό παραπάνω άναλυτικό πρόγραμμα τών Μαθημα-
τικών για τήν Α΄ τάξη Λυκείου, όπως έχει.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΟ

Σελ. 4

Handwritten signature or initials

β) 'Οριστικό αναλυτικό πρόγραμμα Α' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου γιὰ τὰ Νέα Ἑλληνικά.

Οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος παρουσίασαν στοῦ Τμήμα τό ἀκόλουθο ὀριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα γιὰ τό μάθημα τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας Α' τάξεως Λυκείου σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τό ἄρθρο 28 τοῦ Ν.309/1976.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ὑρες 4

Σκοποί τοῦ μαθήματος

Τό μάθημα τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας παρουσιάζει σημαντική ἰδιοτυπία. Ἐμμεσα, ἀβίαστα καί κατά τρόπο συνθετικό προσφέρει ἱστορικές, γεωγραφικές, ψυχολογικές, κοινωνικές καί ἄλλες γνώσεις, χωρίς νά εἶναι ἱστορία, γεωγραφία, ψυχολογία, κοινωνιολογία. Καί ἐνώ ἔχει ἕνα τόσο εὐρύ γνωσιολογικό φάσμα, κύριος σκοπός του δέν εἶναι νά προσφέρει τή γνώση ἢ νά ἀναπτύξει δεξιότητες, ἀλλά νά δοθήσει τήν ψυχή, νά εὐφράνει τό πνεῦμα, νά λεπτύνει τό αἶσθημα καί τήν ἀντίληψη γιὰ τή ζωή, νά ὑψώσει τή σκέψη, νά διευρύνει τήν προοπτική. Τό μάθημα ἀπευθύνεται ἰδιαίτερα στοῦ πνεῦμα, εἶναι ἄρτος τῆς ψυχῆς. Γι' αὐτό, ὅταν διδάσκεται κατάλληλα, μέ θέρη καί πίστη στήν ἀξία του, κερδίζει ἀμέριστο τό ἐνδιαφέρον τοῦ μαθητῆ καί τόν ἐπηρεάζει βαθύτατα καί πολύπλευρα. Κρούει ὅλες τίς ψυχικές χορδές του καί τοῦ δίνει ἄπειρες δυνατότητες γιὰ ἐπικοινωνία, ἔκφραση, βίωση, κρίση καί προβληματισμό. Μέ τή διδασκαλία του ὁ μαθητής ἀποκτᾷ γνώσεις "μεθ' ἠδονῆς" καί ταυτόχρονα συγκινεῖται καί σκέπτεται, ἀπλώνεται καί ὑψώνεται πνευματικά, μορφώνεται. Καί ἔχει ἀκόμα τό μάθημα μιὰ ἀμεσότητα ἀναφορᾶς στή ζωή. Γιατί ἡ γλώσσα καί τὰ ἔργα τοῦ λόγου ἐκφράζουν τό φυσικό, τόν κοινωνικό καί τό ἱστορικό κόσμο πού ἀποτελεῖ τό περιβάλλον μας, τήν ἴδια τή ζωή μας. Καί γι' αὐτό μᾶς ἐνδιαφέρουν ἄμεσα ψ καί μᾶς συγκινοῦν. Μέσα σ' αὐτά βρίσκουμε τόν ἑαυτό μας, τόν τόπο μας, τίς ἀξίες μας, τὰ ἰδανικά μας.

Μέ τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος ὁ μαθητής εἰσάγεται στοῦ νεοελληνικό κόσμο καί πολιτισμό, ὅπως αὐτός διαμορφώθηκε βαθμιαῖα ἀπό τούς

τελευταίους βυζαντινούς αιώνες καί ἐξελίχθηκε ὡς σήμερα. Εἶναι ὁ πολιτισμός αὐτός νέος, γεννημένος ἀπό τίς νέες ἱστορικές συνθήκες καί προσαρμοσμένος στίς νέες περιστάσεις. Καί μολονότι ἀποτελεῖ συνέχεια τοῦ προγενέστερου προγονικοῦ πολιτισμοῦ καί παρά τίς ξενικές ἐπιδράσεις, θετικές καί ἀρνητικές, πού ἀναπόφευκτα δέχθηκε καί ἐξακολουθεῖ νά δέχεται, ἐντούτοις ἀπέκτησε αὐτοδυναμία καί διαμόρφωσε δικά του κύκλο ἀξιών πού τοῦ προσδίδουν τόν ἰδιαίτερο νεοελληνικό του χαρακτήρα.

Ἔτσι τό μάθημα, ὡς μάθημα διδασκαλίας καί μελέτης τοῦ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὅπως ἐκφράζεται μέσα ἀπό τά κείμενα, ἀποκτᾷ καί ἱστορικό χαρακτήρα, χωρίς ὅπως ποτέ νά μεταβάλλεται σέ ἱστορική τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Κύριος σκοπός του δέν εἶναι ἡ ἱστορική γνώση, ἀλλά ἡ κατανόηση τοῦ περιεχομένου, τῆς ἰδιοτυπίας καί τῶν ἀξιών τοῦ πολιτισμοῦ μας, ἡ γνώση τῆς ψυχοσυνθέσεως τοῦ λαοῦ μας, τῶν ἀρετῶν του ἀλλά καί τῶν ἐλαττωμάτων του, ἡ ἀνάπτυξη τῆς εὐαισθησίας στό ἀντίκρισμα τοῦ ὠραίου, ὁ προβληματισμός πάνω στά θέματα πού ἀπασχολοῦν τήν κοινωνία καί προβάλλονται μέ τά ἔργα τοῦ λόγου. Ὁ προβληματισμός, πού ἰδιαίτερα πρέπει νά ἐπιδιώκεται στό Λύκειο, θά ἔχει ὡς κέντρο τήν ἑλληνική ἐθνική ζωή. Πισάλλα ὅμως τό βλέμμα καί ἡ σκέψη ἐπιβάλλεται νά ἐκτείνονται καί ἔξω ἀπό τόν ἑλληνικό χῶρο, γιατί πολλά καί μεγάλα προβλήματα εἶναι κοινά γιά ὅλους τοὺς λαούς, γιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα.

Τό μάθημα διακρίνεται σέ τρεῖς κλάδους: σέ γλώσσα, νεοελληνικά κείμενα καί ἐκθέσεις. Μέ τοὺς δύο τελευταίους οἱ σκοποὶ πού ἐπιδιώκονται μέ τή διδασκαλία τους στό Γυμνάσιο ἐπιδιώκονται καί στό Λύκειο, σ' ἓνα ὅμως ἐπίπεδο ψηλότερο καί εὐρύτερο πού ἀπαιτοῦν ἡ ἀντιληπτικότητα καί τά ἐνδιαφέροντα τῶν μαθητῶν. Στό γυμνάσιο ὁ νεοελληνικός μας πολιτισμός γενικά ἀντικρίζεται κατά τρόπο πραγματικό, συγκεκριμένο. Στό Λύκειο αὐτό τό ἀντίκρισμα ἰδίως στίς δύο τελευταῖες τάξεις παίρνει τή μορφή τῆς κοινωνικῆς, ψυχολογικῆς καί φιλοσοφικῆς διεισδύσεως καί μελέτης στό βαθμό πού τό κάθε κείμενο ἐπιτρέπει.

Εἰδικότερα οἱ σκοποὶ τοῦ μαθήματος κατά κλάδους εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

•/•/•

A. Διδασκαλία κειμένων

1.- Νά αποκτήσουν οι μαθητές με τή διδασκαλία αξιόλογων κατά τό δυνατόν καί αντιπροσωπευτικῶν κειμένων σαφή καί πλήρη εἰκόνα γιά τίς ἀρχές, τήν ἐξέλιξη καί τή σημερινή πρόοδο καί θέση τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, ὥστε:

α) Νά γνωρίσουν τήν ἰδιοτυπία, τόν πλοῦτο, τήν ποικιλία καί τό δυναμισμό της καί νά συνειδητοποιήσουν τήν αὐτοδυναμία καί τήν ἐπάρκεια τοῦ πολιτισμοῦ πού ἐκφράζει.

β) Νά κατανοήσουν τόν ιδιαίτερο χαρακτήρα καί τίς ἀξίες τοῦ νεοελληνικοῦ μας πολιτισμοῦ, τίς θετικές ἀλλά καί τίς ἀρνητικές.

γ) Νά γνωρίσουν τό χαρακτήρα καί τό ἦθος τοῦ λαοῦ μας, τίς σπάνιες ἀρετές του ἀλλά καί τίς ἀδυναμίες του, νά ἐδραιώσουν τήν πίστη τους στή ζωτικότητα καί τή δημιουργικότητά του καί νά αποκτήσουν τή θέληση νά ἐργασθοῦν μέ ὄλες τίς δυνάμεις τους γιά ἕνα καλύτερο μέλλον.

2.- Μέ τή διδασκαλία καί ἔργων ξένης λογοτεχνίας νά ἔρθουν σέ ἐπαφή οἱ μαθητές μέ τή λογοτεχνική δημιουργία τῶν ἄλλων ἀναπτυγμένων λαῶν καί νά γνωρίσουν τήν πίστη τους σέ κοινές ἀνθρώπινες ἀξίες, ὥστε νά ἀναπτύξουν ἐνδιαφέρον γιά τά πνευματικά τους ἔργα, ἐκτίμηση γιά τόν πολιτισμό τους, ἀγάπη γιά τόν ἄνθρωπο καί γιά ὅ,τι ὠραῖο καί ὑψηλό αὐτός, δημιούργησε καί πιστεῦει.

3.- Νά στοχαστοῦν πάνω στά προβλήματα τῆς κοινωνίας, τῆς σημερινῆς καί τῆς παλαιότερης, ιδιαίτερα τῆς ἐλληνικῆς, ὅπως προβάλλονται ἀπό τά κείμενα.

4.- Νά ἀναπτύξουν τήν αἰσθητική εὐαισθησία τους, ὥστε νά καταστοῦν ἱκανοί νά ἐκτιμοῦν καί νά χαίρονται τό ὠραῖο στό λόγο.

A. Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, ὧρες 2 ¹/₂ (Διδακτικές ἐνότητες 5)

α) Διδασκαλία χαρακτηριστικῶν κειμένων τῆς περιόδου: ἀρχές τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας ὡς τό 1830 (ἐκτός τῆς Ἑπτανησιακῆς Σχολῆς). Διδακτικές ἐνότητες: 23.

Θά διδαχθοῦν κείμενα πού φανερώουν τήν ἐξέλιξη τῆς νεοελληνικῆς

λογοτεχνίας καί εἰδικότερα: ἀκριτικά τραγούδια-ὕστεροβυζαντινά δημώδη κείμενα- δημοτικά τραγούδια (ἰδιαίτερα παραλογές, ἱστορικά, κλέφτικα καί μοιρολόγια) - κείμενα τῆς κρητικῆς λογοτεχνίας, τοῦ νεοελληνικοῦ διαφωτισμοῦ καί ἀπομνημονεύματα ἀγωνιστῶν. Τά κείμενα τῆς καθεμιᾶς ἀπό τίς παραπάνω ἐνότητες θά διδάσκονται ὕστερα ἀπό περιεκτική γραμματολογική ἐνημέρωση καί σαφῆ τοποθέτηση μέσα στήν ἐποχή τους. Γιά τήν ἐρμηνευτική ἐργασία, βλ. τήν παράγραφο β.

β) Διδασκαλία κειμένων τῆς σύγχρονης νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Διδακτικές ἐνότητες 32.

Θά διδάσκονται λυρικά ποιήματα, διηγήματα, ἀποσπάσματα μυθιστορημάτων καθώς καί θεατρικῶν ἔργων (ἢ σύντομα μονόπρακτα στό σύνολό τους).

Τά ἐκτενέστερα ἀποσπάσματα θά τά μελετοῦν οἱ μαθητές στό σπίτι τους, σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες τοῦ καθηγητῆ. Ὅμως ἡ ἐρμηνευτική ἐπεξεργασία θά γίνεται στό σχολεῖο καί θά συνίσταται σέ: βαθύτερη ἐξέταση τοῦ ἰδεολογικοῦ περιεχομένου, τῶν ἰδιαίτερων ἐκφραστικῶν μέσων, τῆς τεχνοτροπίας καί τοῦ ὕφους τοῦ κάθε διδασκόμενου ἔργου, χαρακτηρισμός καί κατάταξή του στό ἀντίστοιχο λογοτεχνικό εἶδος.

Ἰδιαίτερα κατά τή διδασκαλία θεατρικῶν κειμένων, θά γίνεται στοιχειώδης ἐνημέρωση τῶν μαθητῶν σχετικά μέ τό θέατρο ὡς ἰδιαίτερο λογοτεχνικό εἶδος καί ἀναφορά στή βοήθεια πού προσφέρουν οἱ ἄλλες καλές τέχνες (ἀρχιτεκτονική, ἐνδοματολογία, ζωγραφική, μουσική, ὄρχηση) γιά τήν παρουσίασή του στή σκηνή. Ἀκόμη θά δίνονται σύντομες καί σαφεῖς πληροφορίες γιά τοὺς συγγραφεῖς καί τὰ ἔργα τους καί θά γίνεται μετρική ἀνάλυση τῶν ποιημάτων.

γ) Διδασκαλία κειμένων ξένης λογοτεχνίας. Διδακτικές ἐνότητες 10.

Θά διδαχθοῦν ἀπό δοκιμες μεταφράσεις λογοτεχνικά ἔργα:

- 1) τῆς λατινικῆς λογοτεχνίας
- 2) τῆς ἰταλικῆς λογοτεχνίας τοῦ 14-16 αἰώνα
- 3) τῆς γαλλικῆς, ἰσπανικῆς καί ἀγγλικῆς λογοτεχνίας τοῦ 16 καί τῶν ἀρχῶν τοῦ 17 αἰώνα

Ύστερα από περιεκτική γραμματολογική ενημέρωση και για τα λογοτεχνικά έργα της κάθε χώρας και την σαφή τοποθέτησή τους μέσα στην εποχή τους, θα γίνει ανάγνωση και έρμηνεία έκλεκτων έργων (ή άποσπασμάτων έργων) της ξένης λογοτεχνίας, όπως γίνεται και με τα νεοελληνικά κείμενα. Σύγκρισή τους προς τα αντίστοιχα νεοελληνικά έργα που έχουν διδαχθεί Ως μαθητές.

Θά άσχοϋνται οι μαθητές στην καλαίσθητη ανάγνωση και άπαγγελία, όπως και στη γόνιμη χρησιμοποίηση λεξικών, γραμματολογίας και άλλων αξιόπιστων βοηθημάτων για την κατανόηση και την έρμηνεία λογοτεχνικών έργων και θα καθοδηγοϋνται, ώστε να μελετοϋν με δική τους πρωτοβουλία λογοτεχνικά έργα στο σπίτι τους ή σε σχολικές και άλλες βιβλιοθήκες.

Β. Γλωσσική διδασκαλία

Συμπλήρωση της καταρτίσεως των μαθητών στη νεοελληνική (δημοτική) γλώσσα με ποικίλες γλωσσικές, ιδίως λεξιλογικές άσκήσεις. Οι άσκήσεις αυτές - που θα γίνονται με την εύκαιρία της έρμηνείας των κειμένων ή της διορθώσεως των εκθέσεων - θα αναφέρονται, ειδικότερα, στα έξής:

α) Χρήση συνώνυμων λέξεων και άντιδιαστολή τους από τις λέξεις που έχουν άντίθετη σημασία.

β) Έπισήμανση της κύριας σημασίας των λέξεων (κυριολεξία) καθώς και της μεταφορικής.

γ) Παραδείγματα ξενικών επιδράσεων στη νέα ελληνική και ή άφομοίωση ή ό ξεελληνισμός των ξένων λέξεων.

δ) Ό πλουτισμός της νέας ελληνικής από την άρχαία και τη μεταγενέστερη ελληνική.

Γ. Έκθέσεις

Ι.- Σκοπός

Σκοπός της διδασκαλίας των εκθέσεων στο Λύκειο είναι ή περαιτέρω καλλιέργεια των ικανοτήτων που απέκτησαν οι μαθητές με τη διδασκαλία του μαθήματος αυτού στο Γυμνάσιο. Ό έθισμός στην άκρίβεια, τη σαφήνεια, την πληρότητα, τη γλωσσική όρθότητα και την καλαισθησία της

./.
M

ξαναπροσπαθήσει ή πής γλωσσικής έκφράσεως καί ή άπόκτηση προσωπικού ύφους πρέπει καί στό Λύκειο νά άποτελούν άντικείμενο συστηματικών προσπαθειών κατά τή διδασκαλία τών έκθέσεων. Είδικότερα, πρέπει νά καταβάλλεται προσπάθεια ώστε οί μαθητές του Λυκείου, πού σέ σύγκριση μέ τούς μαθητές του Γυμνασίου έχουν αύξημένη άντιληπτικότητα καί μεγαλύτερη ώριμότητα, δέχονται περισσότερους πνευματικούς ξερεθισμούς καί διαθέτουν εύρύτερο κύκλο γνώσεων, νά εισδύσουν βαθύτερα στά μυστικά τής γλώσσας καί του ύφους, νά κατανοήσουν πληρέστερα τήν άλληλεξάρτηση σκέψης καί έκφράσεως καί νά γίνουν μέ τόν καιρό ικανοί νά διατυπώσουν έπιτυχώς λεπτότερες νοηματικές άποχρώσεις καί συνθετότερες πνευματικές συλλήψεις.

II.- Γενικές παρατηρήσεις

Οί έκθέσεις πού θάγράφουν οί μαθητές στή διάρκεια ενός διδακτικού έτους δέ θά είναι λιγότερες άπό 10 καί περισσότερες άπό 13. Στόν αριθμό αυτό δέν περιλαμβάνονται οί άναγραφόμενες μέ τήν εύκαιρία διαφόρων γεγονότων, έπετείων, έορτών κτλ.

Κάθε έκθεση νοείται ώς ένας έπιμέρους κύκλος διδασκαλίας πού αρχίζει μέ τή γραπτή ανάπτυξη ενός θέματος στήν τάξη, συνεχίζεται μέ τήν προσεκτική διόρθωση του κειμένου άπό τόν καθηγητή καί ολοκληρώνεται μέ τήν έπιστροφή τών μαθητικών έργασιών καί τή διατύπωση γενικών καί ειδικών παρατηρήσεων σχετικά μέ τήν επίδοση τής τάξεως ή καί του κάθε μαθητή.

Ή κάθε έκθεση θάγράφεται άλλοτε στή διάρκεια δύο ώρων καί άλλοτε στή διάρκεια μιās ώρας, κατά τήν κρίση του καθηγητή. "Όταν γράφεται στή διάρκεια δύο ώρων, ή διόρθωσή της στήν τάξη θά γίνεται σέ μιά ώρα καί όταν γράφεται στή διάρκεια μιās ώρας, ή διόρθωσή της στήν τάξη θά καταλαμβάνει ένα δίωρο.

III.- Έκλογή θεμάτων

Τά θέματα μπορεί κάποτε νά είναι έλεύθερα, όποτε ο κάθε μαθητής επιλέγει καί αναπτύσσει όποιο αυτός προτιμά.

Κατά κανόνα όμως οί μαθητές αναπτύσσουν ένα κοινό θέμα πού προ-

•/•
M

έρχεται από τήν τάξη μέ τήν καθοδήγηση τοῦ καθηγητῆ.

Τά θέματα ~~για τήν τάξη~~ ^{γιατί} εἶναι τά ἑξῆς:

- Ἐντυπώσεις, σκέψεις καί ιδέες ἀπό τήν ἐπίσκεψη ἐργοστασίων, τεχνικῶν ἔργων, δημόσιων ἰδρυμάτων, μουσείων, ἀρχαιολογικῶν χώρων κτλ.

- Χαρακτηρισμοί γεγονότων, προσώπων, κοινωνικῶν ομάδων, καταστάσεων, ἐνεργειῶν, κοινωνικῶν τύπων, ἐπαγγελματιῶν κτλ.

- Περιγραφή καί στοιχειώδης κριτική τοῦ περιεχομένου λογοτεχνικῶν καί ἄλλων κειμένων (λ.χ. ἱστορικῶν, ἐπιστημονικῶν) πού διδάχτηκαν στήν τάξη.

- Μικρές πραγματεῖες γιά θέματα πού συζητήθηκαν στήν τάξη καί προκάλεσαν τό ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν.

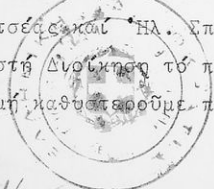
Ἀκολούθησε συζήτηση καί τελικά τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του α) τά ἄρθρα 2 τοῦ Ν.186/1975 καί 26 τοῦ Ν.309/1976 β) τό ἀνωτέρω ἀναλυτικό πρόγραμμα καί γ) τίς ἀπόψεις τίς ὁποῖες τά μέλη τοῦ Τμήματος ἀνέπτυξαν κατά τή συζήτηση,

ἀποφαίνεται :

Ὁμόφωνα δέχεται τό ἀνωτέρω ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τό μάθημα τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας Α' τάξεως Λυκείου ὅπως ἔχει, ἐκτός ἀπό τό κείμενο γιά τοῦς σκοπούς του γιά τό ὁποῖο ἐξέφρασε ἀντιρρήσεις ὁ κ. Ἀρβανίτης. Συγκεκριμένα δήλωσε ὅτι συμφωνεῖ μέ τό περιεχόμενο τῶν σκοπῶν τοῦ κειμένου, ἀλλά διαφωνεῖ ὡς πρός τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο διατυπώνονται. Κατά τήν ἀπόφασή του τό κείμενο ἔχει ὕφος ἀνηθρό καί λογοτεχνικό καί παρουσιάζει ἐπαναλήψεις. Ἄν εἶχε καιρό, εἶπε, θά συνέτασσε ἕνα ἄλλο κείμενο σκοπῶν τοῦ μαθήματος, τό ὁποῖο δέ θά παρουσίαζε τά μειονεκτήματα τοῦ κειμένου πού προτείνεται. Μετά ἀπ' αὐτή τή δήλωση οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας καί Ἡλ. Σπυρόπουλος εἶπαν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ἀποστείλουμε στή Διοίκηση τό πρόγραμμα τό ταχύτερο δυνατόν καί γι' αὐτό γιά νά μή καθυστεροῦμε προτείνουν νά ἀπο-

./.

Handwritten signature

δεχθεῖ τό Τμήμα τό κείμενο πού συνέταξαν οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος (πλήν τοῦ κ. Ἀρβανίτη), ἀφοῦ βελτιωθεῖ φραστικά. Ἡ πρόταση ὅμως δέν ἔγινε ἀποδεκτή ἀπό τό Τμήμα καί κατά πλειοψηφία ἀποφασίστηκε νά ἐπαναληφτεῖ ἡ συνεδρία τή Δευτέρα 15-1-1979 μέ τό ἴδιο θέμα, γιά νά δοθεῖ ἡ δυνατότητα στόν κ. Ἀρβανίτη νά παρουσιάσει δικό του κείμενο σκοπῶν, ὥστε μετά ἀπό σύγκριση τῶν δυό κειμένων νά προκριθεῖ τελικά τό καλύτερο.

CM

γ) 'Ο εισηγητής για τό αναλυτικό πρόγραμμα Καλλιτεχνικῶν Α' Λυκείου κ. Α. 'Αδαμόπουλος, Εισηγητής ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

"Υστερα ἀπό προφορική ἐντολή τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος, συνεργάστηκα μέ τούς κ.κ. Καλδή Παν., Γενικό 'Επιθεωρητή, Κορναράκη Κ., Καθηγητή Γυμνασίου 'Αναβρύτων, Μήτσου Χρ., Καθηγητή Βαρβακείου καί 'Ανούση Εἰρ., Καθηγήτρια Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Νέας Σμύρνης γιά τή σύνταξη ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Α' Λυκείου. 'Αποτέλεσμα τῆς συνεργασίας αὐτῆς εἶναι τό κείμενο πού ἀκολουθεῖ:

Κ Α Λ Ι Τ Ε Χ Ν Ι Κ Α

(Ὅρα 1)

Α. Σκοπός

Σκοπός τοῦ μαθήματος εἶναι:

α) Νά καλλιεργήσει τό καλαισθητικό συναίσθημα στους μαθητές καί νά βοηθήσει γενικότερα στήν καλλιτεχνική ἀγωγή τους.

β) Νά προβάλλει τή σημασία τῶν σχηματογραφικῶν παραστάσεων καί κατασκευῶν ἀπό τήν τέχνη καί τήν τεχνολογία ὡς κατατοπιστικῶν στοιχείων γιά τίς θεωρητικές-ἐπιστημονικές ἀσχολίες καί γιά τόν καθημερινό μας βίον. Νά ~~προσμεγαλύνει τήν ἐκτίμησίν τους~~ διοχετεύσει τήν ἀγάπη γενικά πρός τή χειροτεχνική καί κατασκευαστική δημιουργία.

γ) Νά ἐνθαρρύνῃ τίς ἰδιαιτέρες τεχνικές καί καλλιτεχνικές κλίσεις τῶν μαθητῶν, νά καλλιεργήσει τίς ἐκφραστικές δυνάμεις τους καί νά ἀσκήσει τίς σχετικές δεξιότητες τους ὥστε, μέ τή μεθοδική διδασκαλία, αὐτές νά ἐνεργοποιοῦνται ἄμεσα.

δ) Νά ἀσκήσει τούς μαθητές στή σταθερότητα τοῦ χεριοῦ, ὥστε παράλληλα μέ τήν ὀπτική καί ἀκουστική ἱκανότητα κατά τό χρόνο τῆς μορφοποίησεως τῶν προσφερομένων ποικίλων τεχνικῶν στοιχείων, νά ἀποκτηθεῖ ἡ σχετική εὐχέρεια στήν ἀπόδραση τῆς ἰδέας μέ γραμμογραφική ἀκρίβεια.

Β. Διδακτέα ὕλη

α) 'Ελεύθερο σχέδιο

1.- Σχεδίαση μέ μολύβι "ἐκ τοῦ φυσικοῦ" σέ κατάλληλα μπλόκ

των κυριότερων γεωμετρικών στερεών ή και απλών αντικειμένων ξεχωριστών ή σε συνδυασμούς από δύο ή περισσότερα, τοποθετημένα στην ΐδρα, ώστε να είναι ορατά από όλoκληρη τήν τάξη. Παράλληλα θά διδαχτεί ο τρόπος συγκρίσεως από απόσταση των αναλογιών των διαφόρων μερών μεταξύ τους και προς τό σύνολο.

2.- Σκιαγράφηση των παραπάνω αντικειμένων με τή χρησιμοποίηση των τριών βασικών τόνων αλλά και άλλων ένδιαμέσων κατά περίπτωση.

β) Γραμμικό σχέδιο

1.- Γραμμογραφικές άσκήσεις άκτιβείας, Γραμμοσκίαση, Τεχνική γραφή, κανονικά πολύγωνα, πολύκεντρα τόξα, ώσειδή σχήματα, έλλειψη, παραβολή, ύπερβολή, κλίμακες.

2.- Προβολές: Όρθή, πλάγια και κεντρική προβολή. Παράσταση αντικειμένων με τις όψεις τους (πρόψη, άκτοψη, πλάγιες όψεις) άξονομετρικές κατασκευές ύπό διάφορες σχεδιαστικές γωνίες, άναπτύγματα.

3.- Προοπτική (όφθαλμική). Τά βασικά στοιχεία των προοπτικών κατασκευών, όπως γραμμές έδάφους και όρίζοντα, όπτική γωνία, κύριο σημείο όράσεως, σημεία άποστάσεως και φυγής. Σχεδίαση άνάλογων προοπτικών άσκήσεων.

Τό Τμήμα, άφοϋ άκουσε τόν είσηγητή και ύστερα από συζήτηση,

άποφαίνεται :

άποδέχεται όμοφωνα τήν είσήγηση όπως έχει.

Στό σημείο αυτό τερατίστηκε ή συνεδρίαση.

Προεδρεύον

Νικ. Βαρουχάκης

Έη Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Καρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 7/1979

Σήμερα, 15 'Ιανουαρίου 1979, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 11.30' πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανύτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Α. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ κ. Β. Θεοδοωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Συνέχεια συζητήσεως γιά τό ὀριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν Νέων 'Ελληνικῶν τῆς Α' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητές οἱ Φιλολόγοι τοῦ Τμήματος.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Οριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Α' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου γιά τά μαθήματα: Χημεία, Φυσική, Γεωλογία. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν εξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ἐτὴν ἀρχὴν ὁ κ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄ σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Τμήματος πού λήφθηκε κατὰ τὴν προηγούμενη συνεδρία (πρ. 6/13-1-1979), παρουσίασε καί κατέθεσε στό Τμήμα τό ἀκόλουθο κείμενο σκοπῶν γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσας καί γραμματείας στό Λύκειο:

(Προσημείωση: Τό κείμενο αὐτό πού ἐπειγόντως ὑποχρεώθηκα νά συντάξω, λόγω τῆς σπουδαιότητάς του, θά ἔπρεπε, σύμφωνα μὲ τόν τρόπο γενικά τῆς ἐργασίας μου, νά παρέμενε μερικές ἡμέρες στά χέρια μου γιά τὴν τελικὴ ἐπεξεργασία καί θεώρησή του, καθότι δέ μένω ἀπόλυτα ἱκανοποιημένος, ἀλλά οὔτε καί ἀπό τὰ δύο ἄλλα κείμενα πού ἔχουν συνταχθεῖ. Πρὸς τοῦτο νομίζω πῶς πρέπει νά γίνεи σύνθεση τῶν τριῶν κειμένων καί τοῦ παλαιοῦ τοῦ Α.Π. σέ ἓνα, ὥστε νά προέλθει κείμενο περισσότερο ἀντικειμενικό, ὡς ἀποτέλεσμα συλλογικῆς ἐργασίας.)

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Σκοπός

Ὁ σκοπός τοῦ μαθήματος τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας στό Λύκειο εἶναι ὁ ἴδιος πού ἐπιδιώκεται στό Γυμνάσιο, σέ ἐπίπεδο φυσικά ἀνώτερο καί εὐρύτερο καί σέ ὅλες τίς διαστάσεις του, ἀνάλογα πάντοτε μὲ τὴν ψυχοπνευματικὴ ὀριμότητα καί τὰ ἐνδιαφέροντα τῶν μαθητῶν. Τὸν χαρακτηρίζει ἡ πολλαπλότητα ἀπὸ ἐπιμέρους σκοπούς στὸν πῶς εὐτυχῆ συγκερασμὸς τους πρὸς παρουσίαση ὅλης τῆς πνευματικῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου σέ ἀδιάσπαστη καί ἀρμολογητὴ κατὰ τό δυνατόν ἐνότητα.

Ἔτσι τό μάθημα ἀποκτᾷ μιὰ ἐξαιρετικὴ ἰδιοτυπία: ἀποτελεῖ τὴ βάση γιά ὅλα τὰ ἄλλα μαθήματα, ἀλλά μένει ἀδέσμευτο ἀπὸ τοὺς ἰδιαίτερους σκοπούς τους, μὲ αὐτοτέλεια πού τοῦ προσδίνει τό ἀντικείμενό του, πού εἶναι ἡ γενικὴ θεώρηση τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς τοῦ νεοελληνικοῦ λόγου. Ἐνῶ π.χ. προσφέρει ἔμμεσα καί ἀβίαστα εὐρύτατο φάσμα γνώσεων (ἱστορικές, γεωγραφικές, ψυχολογικές, κοινωνικές κτλ.), πού συνυφαίνονται σέ μιὰ ἀληθινὴ ἢ ἀληθοφανὴ ἢ ὑποδειγματικὴ εἰκόνα ζωῆς, δέν ἀποτελεῖ καί μάθημα Ἱστορίας, Γεωγραφίας, Ψυχολογίας, Κοινωνιολογίας κτλ. Ἀλλά καί ἀπὸ τὴν Ἱστορία τῆς Λογοτεχνίας παρέχονται μόνο οἱ γνώσεις γύρω ἀπὸ τό ἱστορικὸ-πνευματικὸ κλίμα τῶν διαφόρων ἐποχῶν,

1.00

πού κρίνονται απαραίτητες προς κατανόηση τῶν λογοτεχνικῶν δημιουργημάτων.

Ἡ πλεονεκτικὴ φύση τοῦ μαθήματος μὲ τὴν πιστότερη ἀπεικόνιση τοῦ χαρακτήρα τοῦ Νεοέλληνα καὶ μὲ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἀνέραιη παρουσίαση τῆς ἐθνικῆς ζωῆς κατὰ τὶς διάφορες ἐκφάνσεις της, μέσα πάντοτε στοῦ φυσικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ ιστορικοῦ πλαίσιο της, τοῦ προσφέρει καὶ οὐσιαστικώτατο ρόλο στὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ παιδευτικοῦ σκοποῦ, πού ἐδῶ διακρίνεται σέ γλωσσικό, πολιτιστικό-φρονηματιστικό καὶ αἰσθητικό.

1.- Ὁ γλωσσικὸς σκοπὸς βέβαια ὑπηρετεῖται ἀπὸ τὸ κάθε μάθημα, ἀλλὰ μὲ τὸ μάθημα τῶν Νεοελληνικῶν ἡ γλῶσσα διδάσκεται συστηματικά καὶ μάλιστα καὶ μέσα ἀπὸ κείμενα ὑποδειγματικά καὶ γιὰ τὴ γλωσσικὴ τους μορφή. Ἡ ἐκμάθηση εἰδικὰ τῆς γλώσσας, ὥστε νὰ χρησιμοποιεῖται σωστά (μὲ ἀκρίβεια, σαφήνεια καὶ πληρότητα) καὶ μὲ εὐχέρεια, δέν τερματίζεται ποτέ, ἀλλὰ ὑποχρεωτικά ἡ διδασκαλία της θὰ περιορίζεται ἀπὸ τάξη σέ τάξη, χάρη καὶ τῶν ἄλλων σκοπῶν, κάνοντας συνειδητὴ στοῦ μαθητῆ τὴν ἀνάγκη τῆς περαιτέρω καὶ διαβίου αὐτοβελτιώσεώς του, καθόσον μάλιστα ἡ γλῶσσα ταυτίζεται μὲ τὸ "λόγο", τὴ σκέψη.

2.- Ὁ πολιτιστικὸς-φρονηματιστικὸς σκοπὸς ὑπηρετεῖται μέσα ἀπὸ ὅλα τὰ εἴδη τοῦ λόγου καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς Νεοελληνικῆς Γραμματείας, στὴν ὁποία ἀποκρυσταλλώνεται ὅλη ἡ πολιτιστικὴ παραγωγή τοῦ νεοελληνικοῦ πνεύματος, ἀπὸ τὰ τέλη τῆς πρώτης μ.Χ. χιλιετηρίδας ὡς τὰ σήμερα.

Μὲ τὴ μελέτη τῶν ἀξιολογότερων λογοτεχνικῶν κειμένων, πού εἶναι δημιουργήματα εἴτε ἀνώνυμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἴτε ἐπώνυμα τῶν ἐκλεκτότερων φυσιογνωμιῶν του, παρακολουθοῦν οἱ μαθητές, ὅσο πῶς ζωντανά γίνεται, ὅλη τὴν πορεία τοῦ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ στίς ποικίλες ἐκδηλώσεις του (θρησκεία, ἥθη-ἔθιμα καὶ παραδόσεις, ἠθικὲς ἀντιλήψεις, ἐπιστήμη, τέχνη κτλ.) καὶ γενικότερα τῆς ἐθνικῆς ζωῆς μὲ τὶς ἀρετὲς της ἀλλὰ καὶ τὶς ἀδυναμίες της (ἐθνικοὶ ἀγῶνες γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία, νίκες καὶ συμφορές, μεγαλοφυχίες καὶ ἀποτυφλωτικά πάθη).

Πρῶτα πρῶτα διαπιστώνεται ἡ συνοχὴ τῆς ἐθνικῆς δημιουργίας στὴ λογοτεχνία, πού ἀνατέλλει μὲ τὰ ὁμηρικὰ ἔπη, συνεχίζει στὰ Ἀκριτικά τραγούδια καὶ τὸν Ἐρωτόκριτο καὶ ἀναλάμπει στὰ Κλέφτικα. Συνειδητο-

ποιείται ακόμη ότι η νεοελληνική δημιουργία έχει αποδείξει την αὐτοδυναμία της ἔναντι τῆς μεγάλης μας προγονικῆς, καθὼς καὶ τῶν ξενικῶν ἐπιδράσεων, ὥστε ὁ νεοέλληνας νὰ αἰσθάνεται περήφανος καὶ γιὰ τὸ εἶναι σήμερα.

Αὐτὴ ἀκριβῶς τῆ διάρκεια τῆς ἑλληνικότητος τῆ διασφαλίζει κατὰ κύριο λόγο ἡ ἀνάματη πνευματικὴ ἀναγέννηση, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τοὺς ἀδιάκοπους ἀγῶνες τῆς φυλῆς γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῶν ἑλληνικῶν ἰδανικῶν ποὺ ταυτίζονται μὲ τὰ πανοικουμενικὰ ἀνθρωπιστικὰ ἰδεώδη. "Ἄλλωστε, γενικὰ οἱ λογοτέχνες μιᾶς χώρας ὑψώνονται στὴ θέση τῶν ἡγετῶν-παιδαγωγῶν τῶν λαῶν, προσφέροντας μὲ τὸ ἔργο τους πρὸ θερμῆ καὶ πρὸ φυσικῆ τὴν ὑψηλὴν διδασκαλίαν. Καὶ ἀκόμη ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, αὐτὴ καθαυτῆ, ποὺ μὲ τὸ λεξιλόγιό της, παρὰ τῆ μακραίωνη ἐξέλιξί της, ἐπιζεῖ σὲ σημαντικὸ ποσοστὸ στὴν ὀμιλουμένη μας γλῶσσα, ἀποδεικνύεται ἴσως τὸ σπουδαιότερο ὄργανο γιὰ τὴν ἐθνικὴν μας καταξίωση καὶ διάρκεια.

Λοιπὸν, κατεξοχὴν μέσα ἀπὸ τὴ Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία ὁ μαθητὴς θὰ γνωρίσει ἢ μάλλον θὰ ζήσει τὴν ἐθνικὴν μας ζωὴν, ὅπως διαμορφώθηκε κυρίως ἀπὸ τοὺς τελευταίους βυζαντινοὺς αἰῶνες, θὰ ἀποκτήσει ἐθνικὴ αὐτογνωσία καὶ θὰ ἐδραιώσει τὴν αὐτοπεποίθησή του ὡς Νεοέλληνας, πασιζοντας μὲ κάθε τρόπο νὰ συμβάλει στὴ διαμόρφωση σωστῆς ἀντιλήψεως γιὰ τὴν ζωὴ καὶ στὴν προαγωγὴ γενικὰ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, θεραπεύοντας μὲ κατανόηση τὴς ἀδυναμίας της καὶ καλλιεργώντας τὴς ἀρετῆς της.

3.- Ὁ αἰσθητικὸς σκοπὸς καλλιεργεῖται μὲ τὴ μύηση στὰ ἐκλεκτότερα ἔργα τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, πεζὰ καὶ κυρίως ποιητικὰ, τὰ ὅποια μὲ τὴ "μεθ' ἡδονῆς" παροχὴ γνώσεων, ἀνώτερων ἰδεολογικῶν καὶ ἀξιολογικῶν, στὴν πρὸ τέλεια μορφή τοῦ λόγου, προσφέρονται στὴ δημιουργίαν αἰσθητικῶν βιωμάτων, ὥστε κατ' ἀκολουθίαν νὰ ἐπιτυγχάνεται ἡ ἠθικὴ ἐξύψωση καὶ ὁ ἐξευγενισμὸς τοῦ ψυχικοῦ κόσμου τῶν μαθητῶν.

Θὰ ἐπικρατοῦν βέβαια ἀπὸ τοὺς παραπάνω σκοποὺς σὲ κάθε περίσταση διάφοροι, ἀνάλογα μὲ τὴ φύση τοῦ διδασκόμενου λογοτεχνήματος καὶ τὴν τάξιν τῶν μαθητῶν, χωρὶς ὥστόσο ἡ διδασκαλία νὰ καταντᾷ καὶ σὲ ἀνυπόφορο διδακτισμὸ-παιδαγωγισμὸ. Ἡ ἐπιδίωξι πάντως τῆς αἰσθητικῆς καθαρᾶ ἀγωγῆς, δεδομένου ὅτι προϋποθέτει ὑψηλότερη ἀντιληπτικὴ ἱκανότητα, θὰ προχωρεῖ προοδευτικὰ ἀπὸ τάξιν σὲ τάξιν.

Γενικότερα, ενώ στο Γυμνάσιο ο νεοελληνικός μας πολιτισμός αντικρίζεται κατά τρόπο βασικά πραγματολογικό και συγκεκριμένο, στο Λύκειο το αντίκρισμα του αποβαίνει περισσότερο θεωρητικό, παίρνοντας τη μορφή της κοινωνικής, ψυχικής και φιλοσοφικής διεισδύσεως και μελέτης, στο βαθμό που επιτρέπει το κάθε κείμενο.

Καθολικά ο παιδευτικός σκοπός πραγματώνεται με την προσφερόμενη ποικιλία από την πνευματική πανδαισία του Έθνους, του όποιου ή Λογοτεχνία, ιδιαίτερα ευαίσθητη από τους πόθους και τους καημούς του, άφηκε τη γνησιότερη φωνή του, συμβάλλοντας στην προσαρμογή και την ομαλή ένταξη των μαθητών στους κόλπους της ελληνικής κοινωνίας, παρορμώντας τους προς μίμηση προτύπων ιδανικών και προβληματίζοντάς τους με την ενεργοποίηση όλων των ψυχοσωματικών τους δυνάμεων προς ένα μέλλον της ελληνικής φυλής εύτυχέστερο και αξιοπρεπέστερο, αντίξιο και της προγονικής μας κληρονομίας και των απαιτήσεων των καιρών μας στο διεθνή χώρο.

Ο λόγος τέλος της άρμοστης εντάξεως της χώρας μας στην παγκόσμια κοινότητα των εθνών απαιτεί και τη διδασκαλία και έκλεκτων σελίδων από την ξένη Λογοτεχνία.

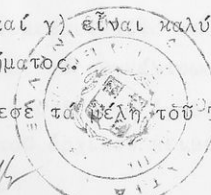
Η γλώσσα, τα νεοελληνικά κείμενα και οι εκθέσεις αποτελούν τους τρεις κλάδους στους οποίους διακρίνεται το μάθημα.

Επακολούθησε συζήτηση. Ο προεδρεύων του Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκης ζήτησε από τον κ. Άρβανίτη να αναφέρει στο Τμήμα ως προς ποιά σημεία το κείμενο για τους σκοπούς της διδασκαλίας του μαθήματος της Νεοελληνικής γλώσσας και γραμματείας που συνέταξε ο ίδιος βελτιώνει το κείμενο που πρότειναν οι άλλοι φιλόλογοι του Τμήματος κατά τη συνεδρία της 13-1-1979.

Ο κ. Άρβανίτης απάντησε ότι το δικό του κείμενο υπερέχει από το πρώτο κείμενο σκοπών ως προς τρία σημεία: α) Δέν έχει λογοτεχνικό ύψος· β) δέν παρουσιάζει επαναλήψεις και γ) είναι καλύτερο στη δομή του και τη διάταξη των σκοπών του μαθήματος.

Στη συνέχεια ο κ. Βαρουχάκης κάλεσε τα μέλη του Τμήματος ιδιαί-

1. 1/2

τερα τούς φιλολόγους νά ἐκφράσουν τίς ἀπόψεις τούς.

Ὁ κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', παρατήρησε, ὅτι τὸ κείμενο τοῦ κ. Ἀρβανίτη παρουσιάζει ἀδυναμίες ἀκριβῶς στὰ σημεῖα πού προσπάθησε νά βελτιώσει τὸ κείμενο τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος. Ἐπειτα, ἐνῶ ὁ κ. Ἀρβανίτης εἶχε μείνει σύμφωνας μέ τούς σκοπούς πού ἀναφέρονται στοῦ κείμενο τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος, ἐντούτοις στοῦ δικό του παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις. Μιλᾷει π.χ. γιά ἐκδηλώσεις τοῦ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ (θρησκευτικές, ἐθνικές, ἡθῆ κτλ.), ἀλλά γιά τήν πραγματικότητα μέσα στήν ὁποία ζεῖ καί δημιουργεῖ τόν πολιτισμό του ὁ νεοελληνικός κόσμος, γιά τήν κοινωνική ζωή καί τὰ προβλήματα τῆς δέν ἀναφέρει σχεδόν τίποτε. Καί ὀρισμένες κρίσεις ἢ χαρακτηρισμοί του δέν εἶναι ὀρθοί. Γράφει π.χ. ὅτι οἱ λογοτέχνες εἶναι "οἱ ἐκλεκτότερες φυσιολογίες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ". Ὅμως ἔτσι δέν ὑποτιμᾷ ἄλλες σημαντικές φυσιολογίες πού ἔδρασαν σ' ἄλλες περιόδους τῆς ζωῆς; Καί ἀκόμα ἦταν καί εἶναι ὅλοι οἱ λογοτέχνες ἐκλεκτοί; Γι' αὐτό, ἐπειδὴ τὸ κείμενο τοῦ κ. Ἀρβανίτη δέν ἔχει ὑποστεῖ ἐπεξεργασία καί παρουσιάζει ἀδυναμίες στοῦ ὕφους καί στοῦ περιεχομένου του, προτιμῶ, εἶπε, τὸ πρῶτο κείμενο, τὸ ὁποῖο μέ ὀρισμένες λεκτικές βελτιώσεις μπορεῖ νά γίνει ἀκόμα καλύτερο.

Ὁ κ. Δ. Τομπαζίδης, Εἰσηγητής, παρατήρησε ὅτι καί τὸ κείμενο τοῦ κ. Ἀρβανίτη παρουσιάζει τὰ ἴδια μειονεκτήματα (ὕφος ἀνήθρο, λογοτεχνικό κτλ.) τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος παρατήρησε στοῦ προηγούμενο κείμενο. Μέ τήν ἔκφραση τοῦ κ. Τομπαζίδη συμφώνησε καί ὁ εἰσηγητής κ. Α. Ἀδαμόπουλος.

Ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης, παρατήρησε ὅτι δέν ἐνδείκνυται κατά τή συζήτηση ἀναλυτικῶν προγραμμάτων νά ἀφιερώνεται δυσανάλογα μεγάλος χρόνος στοῦς σκοπούς, σέ σύγκριση μέ τὸ καθαυτό πρόγραμμα. Καί λογικό καί σκόπιμο θά ἦταν νά συμβαίνει τὸ ἀντίστροφο. 2) Κατά τή συζήτηση τῆς προηγούμενης συνεδρίας-καί κατόπιν τῆς δηλώσεως τοῦ κ. Ἀρβανίτη ὅτι τὸ κείμενο τῶν σκοπῶν δέν τόν ἐκανοποιεῖ-εἶχε προσφερθεῖ οἰκιοθελῶς νά ἀνασυντάξει καί νά συντομεύσει αὐτό τὸ κείμενο. Τὸ νέο κείμενο τὸ παρουσίασε σήμερα τὸ πρωῖ σέ συγκέντρωση τῶν φιλολόγων τοῦ τμήματος, ἀλλά ὁ κ. Σακκάς δήλωσε ὅτι δέν τὸ ἀποδέχεται, γιατί ἀδυνατίζει οὐσιαστικά τὸ περιεχόμενο τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου. 3) Τώρα,

·. M

μεταξύ του άρχικοῦ κειμένου καί ἐκείνου τοῦ κ. Ἀρβανίτη, δηλώνει ὅτι τό περισσότερο ἀνταποκρινόμενο στίς προτιμήσεις του κείμενο εἶναι τό κείμενο πού συντάξε ὁ ὕδιος, ἀναπροσαρμόζοντας τό άρχικό κείμενο.

Ὁ κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', εἶπε τά ἀκόλουθα: Ἐπειδή τό κείμενο πού προτεῖναμε οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος (πλήν τοῦ κ. Ἀρβανίτη) τό ἔχουμε ἤδη ἐπεξεργαστεῖ στίς λεπτομέρειές του καί εἶναι πλησιέστερο πρὸς ὅ,τι ἐκφράζει τελικά τίς σκέψεις μας περὶ τῶν σκοπῶν τοῦ μαθήματος τῶν Νέων Ἑλληνικῶν στό Λύκειο καί

Ἐπειδή τό κείμενο πού προτείνει ὁ κ. Ἀρβανίτης δημιουργεῖ - ἔπειτα ἀπό τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Σπυρόπουλου καί ἄλλων συναδέλφων- ἐκ νέου τήν ἀνάγκη ἐπεξεργασίας, πράγμα ἀνεπιθύμητο,

γι' αὐτούς τούς λόγους καί χωρίς καμιά διάθεση συγκρίσεως τῶν δυο ἔργασιῶν προτείνω νά ληφθεῖ ὡς βάση γιά τήν πωρινή ἀπόφασή μας τό πρῶτο κείμενο, χωρίς βέβαια νά ἀποκλείεται κάποια ἀκόμη φραστική βελτίωση σ' αὐτό.

Ὁ κ. Δ. Σακκῆς, Σύμβουλος Β' παρατήρησε τά ἑξῆς: Σημειῶνω, εἶπε, ὀρισμένες μόνο χαρακτηριστικές ἀδυναμίες ἀπό τό κείμενο τοῦ κ. Ἀρβανίτη γιά νά διευκολύνω τό Τμήμα στήν κρίση του καί τήν ἐπιλογή ἀνάμεσα στά δυο κείμενα. Κατά τή γνώμη μου τό κείμενο πού συντάξαμε ἔμεῖς οἱ φιλόλογοι παρουσιάζει πληρότητα καί φυσική διάταξη τῆς ὕλης μέ πορεία ἀπό τό γενικό πρὸς τό μερικό. Ἀναφέρεται πρῶτα στήν ἀξία τοῦ μαθήματος, μετὰ στήν μορφωτική του ἐπίδραση καί ἔπειτα παραθέτει τούς σκοπούς, πρῶτα τό γενικό καί ἔπειτα καί εἰδικούς. Ἀντίθετα στό κείμενο τοῦ κ. Ἀρβανίτη:

α) Δέ διακρίνονται οἱ εἰδικοί σκοποὶ ἀπό τό γενικό.

β) Δέ γίνεται λόγος γιά τίς πολλαπλές καί βαθιές ἐπιδράσεις τοῦ μαθήματος, ὅπως γίνεται στό πρῶτο κείμενο.

γ) Ὁ λόγος γιά τήν ἰδιουτυπία καί τήν ἀξία τοῦ μαθήματος καταλαμβάνει ἀδικαιολόγητα μεγάλη ἔκταση, ἐνώ στό κείμενο πού συντάξαμε ἔμεῖς οἱ ἄλλοι φιλόλογοι περιορίζεται σέ λίγες ἀλλά μεστές ἀπό περιεχόμενο σειρές.

./.
CIV

Τό κυριότερο, τό κείμενο τοῦ κ. Ἀρβανίτη περιορίζει τοὺς σκοπούς τοῦ μαθήματος. Στό δικό μας κείμενο γίνεται λόγος γιά τήν κοινωνική πλευρά τῆς λογοτεχνίας καί γιά τόν προβληματισμό τῶν νέων μέ τή διδασκαλία κατάλληλων κειμένων. Αὐτό τό σημαντικό σκοπό καί μάλιστα γιά νέους 15-18 χρονῶν ὁ κ. Ἀρβανίτης τόν ἀπαλείφει σχεδόν ὁλότελα. Καί πέρα ἀπ' αὐτό, ἐνῶ στό πρῶτο κείμενο αἰτιολογεῖται πλήρως ἡ θέση κειμένων ἀπό τήν ξένη λογοτεχνία στά νεοελληνικά ἀναγνώσματα, στό κείμενο τοῦ κ. Ἀρβανίτη ἀναφέρονται μόνο δύο σειρές γι' αὐτό τό θέμα, στίς ὁποῖες μάλιστα ἀναγράφεται ὅτι οἱ μαθητές μας θά διδάσκονται ξένη λογοτεχνία "λόγω τῆς ἀρμοστῆς ἐντάξεως τῆς χώρας μας στήν παγκόσμια κοινότητα", ὡς νά μὴν ὑπάρχουν ἄλλοι λόγοι πού ἐπιβάλλουν τή διδασκαλία τῆς. Τέλος, ὁ κ. Ἀρβανίτης μίλησε γιά ἐπαναλήψεις στό πρῶτο κείμενο. Θά ἔπρεπε νά τίς ἀποφεύγει στό δικό του κείμενο. Καί ὅμως δέν τό κατόρθωσε. Σημειῶνῶ ἐνδεικτικά ὅτι τό περιεχόμενο τῆς παρ. 1 τοῦ κειμένου του τό ἐπαναλαμβάνει στό τέλος τῆς σελ. 2 καί ὅτι στό πρῶτο μισό τῆς σελ. 2 ἡ λέξη ἐθνικῶν-ἐθνικῶν χρησιμοποιεῖται 6 φορές (οὐ φάραγοι καίς χινοὶ καὶ οὐ χερσὶν ἀνά ἑξ ἑξ).

Ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', εἶπε ὅτι προτιμᾷ τό κείμενο τοῦ κ. Ἀρβανίτη γιατί εἶναι πιό πειθαρχημένο γλωσσικά καί νοηματικά.

Ὁ Εἰσηγητής κ. Κων. Φούσκας εἶπε ὅτι καί τά δύο κείμενα εἶναι πολύ καλά καί δέν ἔχει ἀντίρρηση νά τεθεῖ ὡς βάση συζητήσεως ὁποιοδήποτε ἀπό τά δύο. Παρατηρεῖ μόνο ὅτι καί τά δύο κείμενα πάσχουν στό ἴδιο σημεῖο: Γιά τό σκοπό πού προορίζονται εἶναι μεγάλα σέ ἔκταση.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τίς ἀνωτέρω ἀπόψεις, ἀποφάσισε νά προκρίνει τό κείμενο σκοπῶν πού παρουσίασαν οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος στήν προηγούμενη συνεδρία μέ ὀρισμένες φραστικές βελτιώσεις του. Ἐπειτα ἔγιναν αὐτές οἱ βελτιώσεις (φαίνονται ἀπό τήν ἀντιπαραβολή τοῦ κειμένου μέ τό κείμενο πού καταχωρίστηκε στήν πράξη 6/13-1-79) καί τελικά διαμορφώθηκε τό ἀκόλουθο κείμενο γιά τοὺς σκοπούς τῆς διδασκαλίας τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσας καί γραμματείας στό Λύκειο, τό ὁποῖο ἔγινε δεκτό κατὰ πλειοψηφία. Μελοφήθησαν ὁ κ. Ἀρβανίτης, ἐπιμένοντας στό δικό του κείμενο, καθώς καί ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος πού τάχτηκε μέ τήν ἄποψη τοῦ κ. Ἀρβανίτη.

./.
CH

Τό μάθημα τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας παρουσιάζει σημαντική ἰδιοτυπία. Ἐμμεσα, ἀβίαστα καί κατά τρόπο συνθετικό προσφέρει ἱστορικές, γεωγραφικές, ψυχολογικές, κοινωνικές καί ἄλλες γνώσεις, χωρίς νά εἶναι ἱστορία, γεωγραφία, ψυχολογία, κοινωνιολογία. Καί ἐνῶ ἔχει ἕνα τόσο εὐρύ γνωστικό φάσμα, κύριος σκοπός του δέν ^{εἶναι} νά προσφέρει τή γνώση ἢ νά ἀναπτύξει δεξιότητες, ἀλλά νά δονήσει τήν ψυχή, νά εὐφράνει τό πνεῦμα, νά λεπτύνει τό αἶσθημα καί τήν ἀντίληψη γιά τή ζωή, νά ὑψώσει τή σκέψη, νά διευρύνει τά ἐνδιαφέροντα. Γι' αὐτό, δταν διδάσκεται κατάλληλα, μέ θέρμη καί πίστη στήν ἀξία του, κερδίζει ἀμέριστο τό ἐνδιαφέρον τοῦ μαθητῆ καί τόν ἐπηρεάζει βαθύτατα καί πολὺ-πλευρα. Κρούει ὄλες τίς ψυχικές χορδές του καί τοῦ δίνει ἄπειρες δυνατότητες γιά ἐπικοινωνία, ἔκφραση, βίωση, προβληματισμό καί κρίση. Μέ τή διδασκαλία του ὁ μαθητής ἀποκτᾷ γνώσεις καί ταυτόχρονα συγκινεῖται καί σκέπτεται, ἀπλώνεται καί ὑψώνεται πνευματικά, μορφώνεται. Καί ἔχει ἀκόμα τό μάθημα μιᾷ ἀμεσότητά ἀναφορᾶς στή ζωή. Γιατί ἡ γλώσσα καί τά ἔργα τοῦ λόγου ἐκφράζουν τό φυσικό, τόν κοινωνικό καί τόν ἱστορικό κόσμο πού ἀποτελεῖ τό περιβάλλον μας, τήν ἴδια τή ζωή μας. Καί γι' αὐτό μᾶς ἐνδιαφέρουν ἄμεσα καί μᾶς συγκινοῦν. Μέσα σ' αὐτά βρίσκουμε τόν ἑαυτό μας, τόν τόπο μας, τίς ἀξίες μας, τά ἰδανικά μας.

Μέ τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος ὁ μαθητής εἰσάγεται στό νεοελληνικό κόσμο καί πολιτισμό, ὅπως αὐτός διαμορφώθηκε βαθμιαῖα ἀπό τοῦς τελευταίους βυζαντινοὺς αἰῶνες καί ἐξελίχθηκε ὡς σήμερα. Εἶναι ὁ πολιτισμός αὐτός νέος, γεννημένος ἀπό τίς νέες ἱστορικές συνθήκες καί προσαρμοσμένος στίς νέες περιστάσεις. Καί μολονότι ἀποτελεῖ συνέχεια τοῦ προγενέστερου προγονικοῦ πολιτισμοῦ καί παρὰ τίς ξενικές ἐπιδράσεις, θετικές καί ἀρνητικές πού ἀναπόφευκτα δέχτηκε καί ἐξακολουθεῖ νά δέχεται, ἐντούτοις ἀπόκτησε αὐτοδυναμία καί διαμόρφωσε δικά του κύκλο ἀξιῶν πού τοῦ προσδίδουν τόν ἰδιαίτερο νεοελληνικό του χαρακτήρα.

Ἔτσι τό μάθημα, ὡς μάθημα διδασκαλίας καί μελέτης τοῦ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὅπως ἐκφράζεται μέσα ἀπό τά κείμενα, ἀποκτᾷ καί ἱστορικό χαρακτήρα, χωρίς ὅμως νά μεταβάλλεται ποτέ σέ ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Κύριος σκοπός του δέν εἶναι ἡ ἀπόκτηση

•/•

γραμματολογικῶν γνώσεων, ἀλλὰ ἡ κατανόηση τοῦ περιεχομένου, τῆς ἰδιοτυπίας καὶ τῶν ἀξιῶν τοῦ πολιτισμοῦ μας, ἡ γνώση τῆς ψυχουσυνθέσεως τοῦ λαοῦ μας, ἡ ἀνάπτυξη τῆς εὐαισθησίας στοῦ ἀντίκρισμα τοῦ ὄραίου, ὁ στοχασμός πάνω στά θέματα, πού ἀπασχολοῦν τήν κοινωνία καὶ προβάλλονται μέ τά ἔργα τοῦ λόγου. Ὁ προβληματισμός, πού ἰδιαίτερα πρέπει νά ἐπιδιώκεται στοῦ Λύκειο θά ἔχει ὡς κέντρο τήν ἑλληνική ἐθνική ζωή. Παράλληλα ὅμως τό βλέμμα καὶ ἡ σκέψη ἐπιβάλλεται νά ἐκτείνονται καὶ ἔξω ἀπό τόν ἑλληνικό χῶρο, γιατί πολλά ^{καί} μέγала προβλήματα εἶναι κοινά γιά ὅλους τοὺς λαούς, γιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα.

Τό μάθημα διακρίνεται σέ τρεῖς κλάδους: νεοελληνικά κείμενα, γλῶσσα καὶ ἐκθέσεις. Μέ τή διδασκαλία τῶν νεοελληνικῶν κειμένων καὶ τῶν ἐκθέσεων, οἱ ὕδιοι σκοποὶ πού ἐπιδιώκονται μέ τή διδασκαλία τους στοῦ Γυμνάσιο ἐπιδιώκονται καὶ στοῦ Λύκειο, σ' ἕνα ὅμως ἐπίπεδο φηλότερο καὶ εὐρύτερο πού ἀπαιτοῦν οἱ ἱκανότητες τῶν μαθητῶν. Στοῦ γυμνάσιο ὁ νεοελληνικός μας πολιτισμός γενικά ἀντικρίζεται κατά τρόπο πραγματικό, συγκεκριμένο. Στοῦ Λύκειο αὐτό τό ἀντίκρισμα ἰδίως στίς δυσὲς τελευταῖες τάξεις παίρνει τή μορφή τῆς κοινωνικῆς, ψυχολογικῆς καὶ φιλοσοφικῆς διεισδύσεως καὶ μελέτης στοῦ βαθμοῦ πού τό κάθε κείμενο ἐπιτρέπει.

Εἰδιωότερα οἱ σκοποὶ τοῦ μαθήματος κατά κλάδους εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

Α'. Διδασκαλία κειμένων

1.- Νά ἀποκτήσουν οἱ μαθητές μέ τή διδασκαλία ἀξιόλογον κατά τό δυνατόν καὶ ἀντιπροσωπευτικῶν κειμένων σαφή καὶ πλήρη εἰκόνα γιά τίς ἀρχές, τήν ἐξέλιξη καὶ τή σημερινή πρόοδο καὶ θέση τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, ὥστε:

α) Νά γνωρίσουν τήν ἰδιοτυπία, τόν πλοῦτο, τήν ποικιλία καὶ τό δυναμισμό της.

β) Νά κατανοήσουν τόν ἰδιαίτερο χαρακτήρα καὶ τίς ἀξίες τοῦ νεοελληνικοῦ μας πολιτισμοῦ καὶ νά συνειδητοποιήσουν τήν αὐτοδυναμία καὶ τήν ἐπάρκειά του.

γ) Νά γνωρίσουν τό χαρακτήρα καὶ τό ἦθος τοῦ λαοῦ μας, τίς σπίνιες ἀρετές του ἀλλά καὶ τίς ἀδυναμίες του, νά ἐδραιώσουν τήν πίστη

τους στη ζωτικότητα και τη δημιουργικότητά του και να αποκτήσουν τη θέληση να εργασθούν με όλες τις δυνάμεις τους για ένα καλύτερο μέλλον.

2.- Μέ τη διδασκαλία και έργων ξένης λογοτεχνίας να έρθουν σε επαφή οι μαθητές με τη λογοτεχνική δημιουργία των άλλων αναπτυγμένων λαών και να γνωρίσουν την πίστη τους σε κοινές ανθρώπινες αξίες, ώστε να αναπτύξουν ενδιαφέρον για τα πνευματικά τους έργα, εκτίμηση για τον πολιτισμό τους, αγάπη για τον άνθρωπο και για ό,τι ώραίο και ύψηλο αυτός δημιούργησε και πιστεύει.

3.- Να στοχαστούν πάνω στα προβλήματα της κοινωνίας, της σημερινής και της παλαιότερης, ιδιαίτερα της ελληνικής, όπως εκφράζονται κείμενα.

4.- Να αναπτύξουν την καλαισθησία τους, ώστε να καταστούν ικανοί να εκτιμούν και να χαίρονται το ώραίο στο λόγο.

9/6

Γιά τό 2ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως ὁ εἰσηγητής αὐτοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό κείμενο τοῦ ὀριστικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τής Α' τάξεως Λυκείου γιά τό μάθημα τής Φυσικῆς, Χημείας καί τής Γεωλογίας-Ὄρυκτολογίας καί εἶπε ὅτι ὁ σκοπός τῶν μαθημάτων αὐτῶν εἶναι ὁ ἴδιος μέ τό σκοπό πού τέθηκε γιά τό Γυμνάσιο.

ch

Φ Υ Σ Ι Κ Η

Ώρες 3 από την αρχή του διδακτικού έτους ως τις 31 'Ιανουαρίου.
Ώρες 2 από την 1η Φεβρουαρίου ως την έναρξη των εξετάσεων του
'Ιουνίου.

Είσαγωγή

Θέμα καί μέθοδοι τής Φυσικής. Ύλη καί φυσικές καταστάσεις τής Ύλης. Δομή των υλικών σωμάτων. Φυσικά μεγέθη. Μέτρηση φυσικών μεγεθών. Συστήματα μονάδων (C.G.S., M.K.S καί T.S.). Διαστάσεις των φυσικών μεγεθών καί εξισώσεις διαστάσεων. Μάζα καί βάρος των σωμάτων. Πυκνότητα καί ειδικό βάρος.

Μηχανική των στερεών

Κινητική

Στοιχειώδης έννοια τής ήρεμίας καί τής κινήσεως ενός σώματος. Ευθύγραμμη ομαλή καί ομαλά μεταβαλλόμενη κίνηση. Κυκλική ομαλή κίνηση. Αρχή τής ανεξαρτησίας των κινήσεων. Σύνθεση δύο ευθύγραμμων κινήσεων.

Στατική των στερεών

Η έννοια τής δυνάμεως (ορισμός, μονάδες, παράσταση της). Σύνθεση των δυνάμεων που εφαρμόζονται στο ίδιο σημείο. Ανάλυση δυνάμεως. Ροπή δυνάμεως ως προς άξονα καί ως προς σημείο. Σύνθεση δυνάμεων που εφαρμόζονται σε διάφορα σημεία τού στερεού σώματος. Ζεύγος δυνάμεων. Κέντρο βάρους. Ισορροπία στερεού σώματος τό όποιο στηρίζεται σε όριζόντιο επίπεδο καί ίσορροπία τού στερεού σώματος τό όποιο μπορεί νά στρέφεται γύρω από όριζόντιο άξονα.

Δυναμική

Αρχή τής αδράνειας. Θεμελιώδης εξίσωση τής δυναμικής. Ορισμός μονάδων δυνάμεως. Δράση καί αντίδραση Κεντρομόλα καί φυγόκεντρη δύναμη. Εφαρμογές. Ελευθέρη πτώση των σωμάτων.

Έργο - Ισχύς - Ενέργεια

Έργο καί μονάδες έργου. Έργο βάρους. Ισχύς καί μονάδες ισχύος. Μεγάλες μονάδες έργου. Ενέργεια καί μορφές ενέργειας. Αρχή τής

W

διατηρήσεως τῆς ἐνέργειας.

Ὅρμη. Νόμοι μεταβολῆς τῆς ὀρμῆς καὶ ἀρχὴ τῆς διατηρήσεώς της. Περιστροφικὴ κίνηση τοῦ στερεοῦ σώματος γύρω ἀπὸ ἄξονα. Στρομορμῆ. Νόμος τῆς παγκόσμιας ἔλξεως. Πεδίον βαρύτητας.

Τριβή. Ἐλαστικότητα.

Τριβὴ ὀλισθήσεως καὶ τριβὴ κυλίσεως. Ἐλαστικότητα (ἐλκυσμός, κάμψη, στρέψη). Ἐλαστικὴ ὑστέρηση.

Ἀπλές μηχανές.

Μοχλοί. Τροχαλίες. Πολύσπαστο. Βαροῦλο. Δ Ζυγός. Κεκλιμένο ἐπίπεδο.

Μηχανικὴ τῶν ρευστῶν

Ὑδροστατικὴ

Πίεση καὶ μονάδες πιέσεως. Ὑδροστατικὴ πίεση. Θεμελιώδης, ἀρχὴ τῆς ὑδροστατικῆς. Μετάδοση τῶν πιέσεων διαμέσου τῶν ὑγρῶν. Δυνάμεις ποὺ ἀσκοῦνται στὸν ὀριζόντιον πυθμένα καὶ στὰ τοιχώματα τοῦ δοχείου. Ἄνωση. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδη. Ἴσορροπία στερεοῦ ποὺ εἶναι βυθισμένο σὲ ὑγρὸ. Ἴσορροπία σωμάτων ποὺ ἐπιπλέουν. Μέτρηση τῆς πυκνότητος στερεῶν καὶ ὑγρῶν (μέθοδος τῆς ἀνώσεως). Πυκνόμετρα καὶ ἀραιόμετρα.

Ἀεροστατικὴ

Χαρακτηριστικὰ καὶ βάρος τῶν ἀερίων. Ἀτμοσφαιρικὴ πίεση καὶ μέτρησή της. Βαρόμετρα. Σχέση μεταξύ πιέσεως καὶ ὄγκου τῶν ἀερίων σὲ σταθερὴ θερμοκρασία (νόμος τῶν BOHLE-MARIOTTE). Πίεση μείγματος ἀερίων. Μανόμετρα. Ἐφαρμογές τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως. Ἀντλίες ἀερίων καὶ ὑγρῶν (περιληπτικὰ).

Ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς Γῆς, ὕψος καὶ ζῶνες τῆς ἀτμόσφαιρας. Μεταβολὴ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως ἀνάλογα μὲ τὸ ὕψος. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδη στὰ ἀέρια. Ἀερόστατα.

Μοριακὰ φαινόμενα.

Μοριακὲς δυνάμεις. Κρυσταλλικὰ καὶ ἄμορφα στερεά. Ἴσοτροπα καὶ ἀνισότροπα στερεά. Ἐπιφανειακὴ τάση. Τριχοειδῆ φαινόμενα. Διάχυση. Διαπύδωση. Ὄσμωση. Κινητικὴ θεωρία τῶν ἀερίων.

Ἀντίσταση τοῦ ἀέρα.

Νόμος τῆς ἀντιστάσεως τοῦ ἀέρα. Ἀεροπλάνο.

Θερμότητα

Διαστολή τῶν σωμάτων.

Θερμότητα. Θερμοκρασία. Θερμόμετρα. Διαστολή τῶν στερεῶν. Ἐξίσωσεις γραμμικῆς ἐπιφανειακῆς καὶ κυβικῆς διαστολῆς. Διαστολή τῶν ὑγρῶν. Ἀνωμαλία τῆς διαστολῆς τοῦ νεροῦ. Μεταβολή τῆς πυκνότητος τῶν στερεῶν καὶ τῶν ὑγρῶν ἀνάλογα μέ τῆ θερμοκρασία. Πειραματική μελέτη τῶν μεταβολῶν τῶν ἀερίων. Ἀπόλυτο μηδέν καὶ ἀπόλυτη κλίμακα θερμοκρασιῶν.

Θερμιδομετρία

Ποσότητα θερμότητας καὶ μονάδα ποσότητας. Ἡ εἰδική θερμότητα. Μέτρηση τῆς εἰδικῆς θερμότητος (στερεῶν, ὑγρῶν καὶ ἀερίων) μέ τῆ μέθοδο τῶν μειγμάτων. Θερμιδόμετρα.

Εἰδικές θερμότητες τῶν ἀερίων. Θερμότητα ἀπό τήν καύση (καυσίμων καὶ τροφῶν).

Μεταβολές στή κατάσταση τῶν σωμάτων.

Τήξη καὶ πήξη, οἱ νόμοι τους. Θερμότητα τήξεως καὶ μέτρησή της.

Θερμιδόμετρο LAPLACE. Ἐξαέρωση. Ἐξάτμιση. Βρασμός καὶ νόμοι τοῦ βρασμοῦ. Θερμότητα εξαερώσεως. Ὑγροποίηση τῶν ἀερίων καὶ τοῦ ἀέρα. Ἀπόλυτη καὶ σχετική ὑγρασία τοῦ ἀέρα.

Διάδοση τῆς θερμότητας. Τρόποι διαδόσεως τῆς θερμότητας.

Ἐφαρμογές.

Μηχανικό ἔργο καὶ θερμότητα.

Μηχανική θεωρία τῆς θερμότητας. Μετατροπή τοῦ μηχανικοῦ ἔργου σέ θερμότητα. Μηχανικό ἰσοδύναμο τῆς θερμότητας. Θερμικές μηχανές.

Ἀπόδοση θερμικῆς μηχανῆς. Ὑποβάθμιση τῆς ἐνέργειας.

Χ Η Μ Ε Ι Α

Ώρα 1 από την άρχή του διδακτικού έτους ως τις 31 'Ιανουαρίου.

Ώρες 2 από τή 1 Φεβρουαρίου ως τήν Έναρξη τών εξετάσεων του 'Ιουνίου.

Γενικό μέρος

Είσαγωγή: 'Ιστορική εξέλιξη τής Χημείας.

Φυσικά καί χημικά φαινόμενα.

Σύσταση τής ύλης: Καθορισμένα σώματα καί μίγματα. Στοιχεία καί χημικές ένώσεις.

Νόμοι τής Χημείας.

Νόμος τής διατηρήσεως τής μάζας, νόμος τών σταθερών λόγων, νόμος τών άπλών πολλαπλασιών, νόμος τών όγκων σύμφωνα μέ τόν όποιον ένώνονται τά άέρια σώματα, νόμος τών ίσοδύναμων βαρών, χημικά ίσοδύναμα τών στοιχείων.

'Ατομική καί μοριακή θεωρία.

'Ατομα, μόρια, άτομικό καί μοριακό βάρος (μάζες) γραμμοάτομο, γραμμομόριο, γραμμοίσοδύναμο, ύπόθεση AVOGADRO, μοριακός όγκος τών αερίων.

Μέθοδοι προσδιορισμού του μοριακού καί ατομικού βάρους.

Φυσικές καταστάσεις τής ύλης.

'Αέρια, Διαχύση, διαπίδυση αερίων. 'Υγρά. Στερεά. Κρυσταλλικά συστήματα.

Διαλύματα. Διαλυτότητα, περιεκτικότητα.

Σύμβολα στοιχείων, χημικοί τύποι, χημικές ένώσεις, καθορισμός χημικών τύπων. 'Υπολογισμός τών χημικών ένώσεων. Χημική συγγένεια, σθένος ρίζας.

Είδικό μέρος

'Υδρογόνο, δευγόνο, νερό, υπεροξειδίο του ύδρογόνου.

'Αλογόνα: φθόριο, χλώριο, βρώμιο, ιώδιο. 'Υδραλογόνα. 'Οξυγονούχες ένώσεις του χλωρίου.

Θείο καί ένώσεις του: H_2S , SO_2 , SO_3 , H_2SO_4 .

'Αζωτο καί ένώσεις του: όξειδία του άζώτου, NH_3 , HNO_3 . 'Ο άτμοσφαιρικός άερας. Τά εύγενή άέρια.

Φωσφόρος καί ένώσεις του. 'Αρσενικό άντιμόνιο, βισμούθιο.

Άνθρακας, μονοξειδίο του άνθρακα, διοξειδίο του άνθρακα, άνθρακικά
άλατα. Πυρίτιο καί ένώσεις του. Βόριο καί ένώσεις του.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ-ΟΡΥΚΤΟΛΟΓΙΑ

(Ώρα 1)

ΓΕΩΛΟΓΙΑ

Ἡ Γῆ ὡς οὐράνιο σῶμα. Τό μέρος τῆς Γῆς στήν ἐπιφάνεια καί
τό ἐσωτερικό της. Ὅρισμός καί διαίρεση τῆς Γεωλογίας.

Πετρογραφία-Πετρογένεση

Τά ὕλικά τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς. Ἐδαφος. Ὑπέδαφος. Πετρώματα. Ὀρυ-
κτά καί μεταλλεύματα.

Πετρώματα

Ἰζηματογενή πετρώματα.

Μηχανικά ἰζήματα: Κροκάλες, Χάλικες, Ἄμμος, Λατύπες, Κροκαλοπαγή,
Λατυποπαγή καί Χαλικοπαγή πετρώματα. Ψαμίτες, Ἀργιλικά πετρώματα.
Φλύσσης.

Ἡφαιστειακά ἰζήματα, Τόφφοι, Θηραϊκή γῆ. Ἄλας, Γύψος.

Ἀσβεστόλιθοι. Ὀργανογενή πετρώματα (Ὀρυκτοί άνθρακες, πετρέλαιο).

Πυριγενή πετρώματα.

Πλουτώνεια πετρώματα, ἠφαιστίτες.

Μεταμορφυσιγενή πετρώματα.

Ὀρυκτά καί μεταλλεύματα.

Γεωτεκτονική.

Γεωλογική ἐνέργεια τῆς ἀτμόσφαιρας.

Γεωλογική ἐνέργεια τοῦ νεροῦ (ἐπιφανειακοῦ νεροῦ καί νεροῦ κάτω ἀπό
τήν γήινη ἐπιφάνεια).

Γηγενῆς θερμότητα.

Ἡφαιστειότητα τῆς γῆς.

Σεισμοί.

Ἱστορική Γεωλογία

Γεωλογικοί αἰῶνες.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΟΡΥΚΤΟΛΟΓΙΑ

Όρισμός και διαίρεση της Όρυκτολογίας.

Εχθήμα όρυκτών.

Φυσικά γνωρίσματα όρυκτών.

Ταξινομήση όρυκτών: Αυτόφυη στοιχεΐα (άδύμαντας, γραφίτης, θεΐο, χρυσός, άργυρος, χαλκός).

Ένώσεις θεΐου (σιδηροπυρίτης, χαλκοπυρίτης, γαληνίτης, άντιμονίτης, σφαλερίτης).

Όξειδία, ύδροξειδία (κορώνδιο, χαλαζίας, όπάλλιο, αίματίτης, λειμονίτης, μαγνητίτης, πυρολουσίτης, χρωμίτης, βωξίτης).

Άνθρακικά άλατα (μαλαχίτης, άζωρίτης, άσβεστίτης, άραγωνίτης, μαγνητίτης, δολομίτης, σμιθωνίτης).

Φωσφορικά, θειικά, φθοριοϋχα άλατα (άπατίτης, βοριτίνη, άνυδρίτης, γύφος, φθορίτης).

Πυριτικά άλατα (άστριοσ, σερπεντίνης, τάλης, μαρμαρυγίας, πυρόξενος, κεροσίλβης, καολίνης, μοντμοριλονίτης).

Όργανογενή όρυκτά (άνθρακίτης, λιθάνθρακας, λιγνίτης, **τύρφη**, ήλεκτρο, άσφαλτος, πετρέλαιο).

Τό Τμήμα, άφοϋ άκουσε τόν είσηγητή καί ύστερα άπό συζήτηση, άποφάνεται :

Άποδέχεται όμόφωνα τό παραπάνω άναλυτικό πρόγραμμα Φυσικής, Χημείας καί Γεωλογίας-Όρυκτολογίας, γιά τήν Α΄ τάξη Λυκείου, όπως έχει.

Στό σημεΐο αυτό τερατίστηκε ή συνεδρίαση.

Προεδρεύων

Ν.κ. Βαρουχάκης

Ή Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 8/1979

Σήμερα 17 'Ιανουαρίου 1979, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 10.30' πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαζίδης, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί ἦταν ἀσθενής, Β. Θεοδωρακόπουλος καί Κ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητές, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Βραβεῖα γιά τή συγγραφή βιβλίων: α) 'Ιστορίας (ἐπιλογῆς) Β' καί Γ' τάξεων Γεν. Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'. β) Οἰκονομίας Οἰκονομίας Α', Β' καί Γ' τάξεων Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β'. γ) Μουσικῆς Α', Β' καί Γ' τάξεων Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ. δ) Καλλιτεχνικῶν Α' καί Β' τάξεων Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Λ. 'Αδαμόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.
- ΘΕΜΑ 2ο - "Ἐκδοση β' τεύχους τοῦ βιβλίου "Μαθηματικά Β' Λυκείου-Ύλη ἐπιλογῆς". Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - 'Ανακοινώσεις

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγουμένη πράξη, τό Τμήμα ἀρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Οι άρμόδιοι εισηγητές του πρώτου θέματος πρότειναν τα παρακάτω βραβεΐα για τη συγγραφή βιβλίων:

Ο κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', για τα βιβλία της 'Ιστορίας έπιλογής Β' και Γ' τάξεων Γενικού Λυκείου:

α) Για την 'Ιστορία έπιλογής Β' Λυκείου:

Α' βραβεΐο	Β' βραβεΐο	Γ' βραβεΐο	Α' Ξπαινος	Β' Ξπαινος
400.000	320.000	240.000	200.000	160.000

β) Για την 'Ιστορία έπιλογής Γ' Λυκείου:

Α' βραβεΐο	Β' βραβεΐο	Γ' βραβεΐο	Α' Ξπαινος	Β' Ξπαινος
500.000	400.000	300.000	250.000	200.000

Ο κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β' για τα βιβλία της Οικιακής Οίκονομίας του Γυμνασίου:

<u>Βιβλία</u>	<u>Α' βραβεΐο</u>	<u>Β' βραβεΐο</u>	<u>Γ' βραβεΐο</u>	<u>Α' Ξπαινος</u>	<u>Β' Ξπαινος</u>
Α' Γυμνασίου	300.000	240.000	180.000	150.000	120.000
Β' Γυμνασίου	300.000	240.000	180.000	150.000	120.000
Γ' Γυμνασίου	200.000	160.000	120.000	100.000	80.000

Ο κ. Κ. Φούσκας, Εισηγητής για τα βιβλία Μουσικής Γυμνασίου:

<u>Βιβλία</u>	<u>Α' βραβεΐο</u>	<u>Β' βραβεΐο</u>	<u>Γ' βραβεΐο</u>	<u>Α' Ξπαινος</u>	<u>Β' Ξπαινος</u>
Α' Γυμνασίου	200.000	160.000	120.000	100.000	80.000
Β' Γυμνασίου	200.000	160.000	120.000	100.000	80.000
Γ' Γυμνασίου	200.000	160.000	120.000	100.000	80.000

Ο κ. Α. 'Αδαμόπουλος, Εισηγητής για το βιβλίο Καλλιτεχνικών Γυμνασίου:

<u>Α' βραβεΐο</u>	<u>Β' βραβεΐο</u>	<u>Γ' βραβεΐο</u>	<u>Α' Ξπαινος</u>	<u>Β' Ξπαινος</u>
350.000	280.000	210.000	175.000	140.000

Το Τμήμα, αφού άκουσε τους εισηγητές και μετά από συζήτηση, αποφαινεται ομόφωνα

Κάνει δεκτές τις προτάσεις των Εισηγητών, για τα βραβεΐα των παραπάνω βιβλίων, όπως έχουν.

Handwritten signature and initials.

Γιά τό 2ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως, δ εισηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', λέει τά εξής:

Ἡ ἔκδοση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου: "Μαθηματικά Β' Λυκείου, Ὑψη ἐπιλογῆς" (σέ δύο τεύχη) τῶν Κ. Ἰορδανίδη, Δ. Καραγεώργου, Γ. Κωστάκη, Α. Μακρίδη καί Β. Νασόπουλου, ἐγκρίθηκε μέ τήν πράξη 90/1978 τοῦ Τμήματος μέ τήν προϋπόθεση νά γίνουν ὄλες οἱ ἀπαραίτητες βελτιώσεις, ὕστερα ἀπό ὑπόδειξη τοῦ Τμήματος Μ.Ε.

Ἡ προώθηση γιά ἐκτύπωση τοῦ α' τεύχους ἔγινε (ἀφοῦ βελτιώθηκε σημαντικά τό κείμενό του) μέ τήν πράξη 100/1978 τοῦ Τμήματος. Ἦδη γνωρίζω στό Τμήμα ὅτι ἔγιναν οἱ ἀπαραίτητες βελτιώσεις καί μεταβολές καί στήν ὕλη τοῦ β' τεύχους τοῦ βιβλίου αὐτοῦ. Εἰσηγοῦμαι λοιπόν νά γίνουν οἱ ἀπαραίτητες ἐνέργειες γιά τήν ἄμεση ἔκδοσή του.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β', καί ὕστερα ἀπό σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Νά γίνουν οἱ ἀπαραίτητες ἐνέργειες γιά τήν ἄμεση ἔκδοση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου μέ τίτλο: "Μαθηματικά Β' Λυκείου, Ὑψη ἐπιλογῆς, τεύχος β'" τῶν Κ. Ἰορδανίδη, Δ. Καραγεώργου, Γ. Κωστάκη, Α. Μακρίδη καί Β. Νασόπουλου καί τή διάθεσή του στός μαθητές τής Β' Λυκείου τοῦ ἀντίστοιχου κύκλου ἐπιλογῆς.

Θέμα 3ο - Ἀνακοινώσεις

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', ἀνακοίνωσε στό Τμήμα τά παρακάτω ἔγγραφα:

α) Τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.15/40/151661/16-12-78 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων μέ τήν ὁποία ἐγκρίνεται τό βιβλίο "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" Γ' Γυμνασίου.

β) Τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.15/42/155220/28-12-78 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων μέ τήν ὁποία ἐγκρίνεται ἡ ἀνάτυπωση ἀπό τόν ΟΕΔΒ ὀρισμένων διδακτικῶν βιβλίων Γυμνασίου καί Λυκείου

Κ.Ι.

για τὸ σχ. ἔτος 1979-80.

γ) Τὴν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.260/3/141751/155640/3-1-79 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὴν ὁποῖα γίνεται ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στὴ ΣΕΑΜΕ Θεσ/νίκης γιὰ τὸ διδακτικὸ ἔτος 1978-79.

δ) Τηλεγράφημα τῆς ΕΑΜΕ Θεσ/νίκης μετὸ ὁποῖο αὐτὴ διαμαρτύρεται γιὰ τὴν αἰφνιδιαστικὴ ἀπομάκρυνση ἀπὸ τῆ ΣΕΑΜΕ Θεσ/νίκης τοῦ Καθηγητῆ τῆς Ψυχοπαιδαγωγικῆς Φράγκου.

ε) Τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. 150190/20-12-78 τῆς Δ/σεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. πρὸς τὴν Βάσω Ζεῖκου-Χαραλαμποπούλου μετὸ ὁποῖο τῆς ἀνακοινώνεται γνωμοδότηση τοῦ ΚΕΜΕ γιὰ τὸ βιβλίο της "Ὁ Σολωμὸς κοντὰ στὸν ἄνθρωπο".

στ) Τὴν ἀπόφαση ἀριθμ. 135033/10-11-78 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, πού ἀναφέρεται στὴ συγκρότηση ἐπιτροπῆς μετ' ἔργο τὴν ἐπίλυση τῶν θεμάτων στεγᾶσεως καὶ συστεγᾶσεως τῶν σχολείων Γενικῆς καὶ Τεχνικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

ζ) Τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. Γ.126/8-1-79 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων πού ἀναφέρεται στὴν διδασκαλίαν μαθημάτων, στὴ βαθμολογία καὶ στὰ ὑπηρεσιακὰ βιβλία Β' τάξεως Λυκείου.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

Π Ρ Α Ξ Η 9/1979

Σήμερα 19 Ιανουαρίου 1979, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9 πρωινή, το Τμήμα Μέσης Έκπαιδευσης του Κέντρου Έκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αΐθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα) με προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι Σύμβουλοι Β΄ κ. κ. Ι. Άρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σαγιιάς, Ήλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ό ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. Ι. Σιορδίλης και οι Εισηγητές κ. κ. Κ. Φούσιας, Δ. Τομπαζής, Κυρ. Κατσιμάνης και Λ. Αδαμόπουλος, Χρήη γραμματέα έκανε ή φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου που ύπηρετετ με άποσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οι κ. κ., Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, και ΣΤ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητής, γιατί ήταν στό σεμινάριο για τό Σχολικό Έπαγγελματικό Προσανατολισμό, καθώς και ό κ. Β. Θ. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής, γιατί είχε άλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για τό βιβλίο "Τριγωνομετρία για ύποψήφίους" του Κ. Κούβαρη. Εισηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση για τά βιβλία: α) "Μεθοδολογία ενθέσεως ιδεών" και β) "τά θέματα ενθέσεως ιδεών που δόθηκαν τά τελευταία 50 χρόνια" του Άνδρέα Βαρνακιώτη. Εισηγητής κ. Δ. Τομπαζής, Εισηγητής ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Σύμπληρωση προηρούξωβ βιβλίου: "Είσαγωγή στην κλασσική φιλολογία". Εισηγητής κ. Ήλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Αίτήματα διάφορων σχολείων για παρεκκλίσεις από τό ώρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας. Εισηγητής ό κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β΄.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Διδακτικά βιβλία Μαθηματικών. Εισηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄.
- Θ Ε Μ Α 6ο.- Άναφορά κ. Ν.κ. Παπαδόπουλου, Συμβούλου Β΄, Εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β΄.

Άφου διαπιστώθηκε άπαρτία και επικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση των θεμάτων τής ημερήσιας διατάξεως.

. / *JK*

Ο άρμόδιος εισηγητής για τό 1ο θέμα, Γνωμοδότηση για τό βιβλίο. "Τριγωνομετρία για ύποψηφίους" του Κ. Κούβαρη, η Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', θέτει ύπόψη των μελών του Τμήματος.

- 1) Τό έγγραφο άρ. 78623/19-8-78 του κ. Γεν. Γραμματέα του Ύπουργείου Έθνικης Παιδείας και Θρησκευμάτων με τό όποιο διαβιβάζεται αίτηση του Κων/νου Κούβαρη για γνωμοδότηση στό βιβλίο του "Τριγωνομετρία για ύποψηφίους" και
- 2) Τή σχετική Έκθεση του κ. Χ. Γυλαβά, Είδιου Συμβούλου του ΚΕΜΕ, για τή χρησιμότητα του κρινόμενου βιβλίου, τήν όποία συνέταξε ύστερα από έντολή του κ. Προέδρου του Τμήματος Μέσης Έκπαίδευσης του ΚΕΜΕ.

Άκολούθως ό κ. Ν. Βαρουχάκης λέει ότι συμφωνεί με τό περιεχόμενο τής εισήγησης του κ. Γυλαβά και άναφέρεται σέ όσα έχει ύποστηρίξει σέ άνάλογες περιπτώσεις σχετικά με τήν όρθή έρμηνεία τής παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/1975 και ιδιαίτερα κατά τή συζήτηση για τή χρησιμότητα του βιβλίου "Σύγχρονη Μαθηματική Έγκυκλοπαίδεια" (Πράξη 34/78).

Σύμφωνα με τά παραπάνω, καταλήγει ό κ. Βαρουχάκης, τό βιβλίο "Τριγωνομετρία για ύποψηφίους", του Κ. Κούβαρη δέν μπορεί νά θεωρηθεϊ ως χρήσιμο κατά τήν έννοια του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 186/75.

Έπαιολούθησε διευκρινιστική συζήτηση μετά από τήν όποία, τό Τμήμα, άφου έλαβε ύπόψη :

- α) Τό έγγραφο άριθμ. 78623/19-8-78 του κ. Γενιου Γραμματέα του ΥΠΕΠΘ.
- β) Τήν συνημμένη Έκθεση του κ. Χ. Γυλαβά
- γ) Τήν εισήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη,

ά πο φα ί ν ε τ α ι ό μ ό φ ω ν α :

Τό κρινόμενο βιβλίο "Τριγωνομετρία για ύποψηφίους" του Κ. Κούβαρη δέν μπορεί νά χαρακτηρισεϊ ως χρήσιμο κατά τήν έννοια του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 186/1975, έπειδή 1) ή ύλη τριγωνομετρία του Λυκείου

ή όποια προβλέπεται στό αναλυτικό πρόγραμμα περιλαμβάνονται σέ
έγχειριμμένα διδαικτικά έγχειρίδια, τά όποια διανέμονται δωρεάν
στούς μαθητές, καί 2) δέν πρόκειται γιά κυρίως διδαικτικό βιβλίο
(όπως ύποδηλώνει καί ό τίτλος του) τό όποιο καλύπτει συγχειρι-
μένως διδαικτικές ανάγκες καί μπορεί νά χρησιμοποιηθεῖ συστημα-
τικά κατά τή σχολική έργασία.

Handwritten signature

Ο εισηγητής για τὸ δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Δ. Τομπάδης, Εισηγητὴς ΚΕΜΕ, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Τὸ πρῶτο βιβλίο τοῦ Ἀνδρέου Βαρνακιώτου "Μεθοδολογία ἐκθέσεως ἰδεῶν", περίπου 800 σελίδες, συμπλήρωσε ἀπὸ τὸ 1971 ὡς σήμερα δέκα ἐκδόσεις. Περιεχόμενά του εἶναι, σέ αὐστηρὴ καθαρεύουσα γλῶσσα, προλεγόμενα (σελ. 5-12), Ἡ τεχνικὴ τῆς ἐκθέσεως ἰδεῶν (σ. 13-218, ἀπὸ τῆς ὁποῦς οἱ σελ. 33-218 ἀφιερῶνται σέ ὀρισμοὺς 2500 περίπου ἔννοιῶν), Τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως ἰδεῶν (σελ. 219-222), Ἀνάπτυξις-διασάφισις, ἐπεξηγήσις τῶν ἀνωτέρω ἔννοιῶν κατὰ συγγενεῖς οἰκογενείας (σελ. 223-597), Ἐκφρασις ἤτοι θεωρία, παραδείγματα καὶ πρωτότυποι ἀσκήσεις ἐπὶ τῆς γλώσσης, τοῦ ὕφους, τῆς στίξεως καὶ τῆς συντάξεως (σελ. 598-603), Ὁρθογραφικοὶ κανόνες καὶ γνωμικὰ (σελ. 604-762) καί, τέλος, Παράρτημα (Ὁρθογραφικαὶ ἀσκήσεις καὶ ἐπτὰ ἐκθέσεις ἀνεπτυγμένα) (σελ. 1-15).

Νομίζω πῶς τὸ βιβλίον, μὲ τὴ γλωσσικὴ μορφή που ἔχει, πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ὅτι τερμάτισε τὴ σταδιοδρομίαν του σέ σχέση μὲ τὸ σχολεῖον (καί, φυσικὰ, ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ κριθεῖ χρήσιμο μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75).

Τὸ δεύτερον βιβλίον τοῦ ἴδιου συγγραφέα "Τὰ θέματα ἐκθέσεως ἰδεῶν που δόθησαν τὰ τελευταῖα 50 χρόνια 1927-1977 σ' ὅλες τῆς ἀνώτ. σχολῆς ἀναπτυγμένα", Ἀθήνα 1978, ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέρη: Στὸ Α' μέρος περιέχονται τὰ "θέματα που ἔπесαν" ἀπὸ τὸ 1926 καὶ ἐδῶ, μὲ τὴν ἀνάλυσή τους. Στὸ Β' μέρος περιλαμβάνονται 248 πιθανὰ θέματα γιὰ ὄλους τοὺς κύκλους καὶ σχολῆς (ἀπαγορεύεται ἡ χρησιμοποίησις τους χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ συγγραφέα) καὶ στὸ Γ' μέρος ὑπάρχουν κάποιοι ὀρθογραφικοὶ κανόνες (ὄχι πάντα ὀρθοί) σύμφωνα μὲ τὴ Νεοελληνικὴ Γραμματικὴ. Καὶ τοῦ βιβλίου αὐτοῦ δὲν μπορῶ νὰ διακρίνω τὴ χρησιμότητα. Ἀντίθετα, πιστεύω πῶς εἶναι βλαπτικὴ ἡ αὐστηρὴ σχηματοποίησις τοῦ συγγραφέα στὴν ἀνάπτυξη τῶν θεμάτων. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν τὸ προτείνω ὡς χρήσιμο.

Μετά τόν εισηγητή, ὁ κ. Σακκάς εἶπε τὰ ἑξῆς: Παρατηρῶ ὅτι βιβλία αὐτοῦ τοῦ εἴδους προσφέρουν ἔτοιμη καί τυποποιημένη γνώση, ἐμποδίζουν τήν αὐτενέργεια, σκοτώνουν τό πνεῦμα καί γενικά εἶναι ἀπό κάθε ἄποψη ἀντιπαιδευτικά καί πέρα ἀπ' αὐτά τό πρῶτο ἀπό τὰ κρινόμενα βιβλία εἶναι ὀγκωδέστατο, λιθογραφημένο καί πολύ πρόχειρο στήν ἐκτύπωση.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση καί ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀποφάσισε:

Δέν κρίνει χρήσιμα, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75, τὰ βιβλία τοῦ Α. Βαρνακιώτη "Μεθοδολογία ἐκθέσεως ἰδεῶν", καί "Τά θέματα ἐκθέσεως ἰδεῶν πού δόθηκαν τὰ τελευταῖα 50 χρόνια 1927-1977 σ' ὄλες τίς ἀνώτ. σχολές ἀναπτυγμένα", γιατί τὰ βιβλία αὐτοῦ τοῦ εἴδους, μέ τό νά προσφέρουν ἔτοιμη καί τυποποιημένη γνώση, ἐμποδίζουν τήν αὐτενέργεια καί τήν ἐλεύθερη ἀνάπτυξη τοῦ πνεύματος τοῦ μαθητή.

Handwritten signature

1. Ο Εισηγητής για τὸ τρίτο θέμα, συμπλήρωση προκηρύξεως βιβλίου "Εἰσαγωγή στὴν κλασικὴ φιλολογία", ^{Γ' τάξως Λυκείου} κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', εἶπε τὰ ἑξῆς:

Γιὰ τὴ συγγραφή τοῦ βιβλίου "Εἰσαγωγή στὴν κλασικὴ φιλολογία", πού ἡ προκήρυξή του ἔχει προωθηθεῖ ἀπὸ τὸ Τμήμα (πρ. 2/79), προτείνω τὰ ἑξῆς χρηματικὰ ἐπαθλα:

Α Βραβεῖο	Β Βραβεῖο	Γ Βραβεῖο	Α' Ἐπαινος	Β' Ἐπαινος
200.000	160.000	120.000	100.000	80.000

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἀκουσε τὸν εἰσηγητὴ καὶ μετὰ ἀπὸ συζήτηση,

ἀ πο φ α ί ν ε τ α ι

κάνει δευτὴ τὴν πρόταση τοῦ εἰσηγητῆ, γιὰ τὰ χρηματικὰ ἐπαθλα συγγραφεῦς τοῦ βιβλίου "Εἰσαγωγή στὴ κλασικὴ φιλολογία", ^{Γ' τάξως Λυκείου} ὅπως ἔχει.

Ο Εισηγητής για το 4ο θέμα κ. Φ. Βώρος έθεσε υπόψη των μελών του Τμήματος την εισήγηση του, η οποία έχει ως εξής:

1. Μέ έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας (134584/20-11-78, 145952/4-12-78) ζητείται από το Τμήμα να γνωμοδοτήσει επί γραπτών αιτημάτων διαφόρων ιδιωτικών σχολείων, τα οποία επιθυμούν να προσθέσουν μερικές ώρες διδασκαλίας πέρα από το επίσημο ωρολόγιο πρόγραμμα.

Συγκεκριμένα ζητούν:

α. "Τά Ήμπαιδευτήρια Ήλλάης" Α. Καραμπέτσου προσθήκη 3 ωρών διδασκαλίας της αγγλικής στις 3 τάξεις του Γυμνασίου.

β. Τά Ήμπαιδευτήρια "Κωστέα - Γείτονα" (Αμαρουσίου) προσθήκη 3 ωρών στην α' τάξη (νέα ελληνικά, μαθηματικά, αγγλικά), τριών ωρών στη β' τάξη (νέα ελληνικά, μαθηματικά, αγγλικά) και μιας ώρας (αγγλικά) στην γ' τάξη.

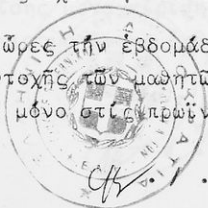
γ. Τά Ήμπαιδευτήρια Τσούρη² (Βριλησίων) προσθήκη 3 ωρών στην α' τάξη (2 ώρες αγγλικά, 1 χορωδία), μιας ώρας στη β' τάξη (αγγλικά) και 3 ωρών στην γ' τάξη (μαθηματικά, ιστορία, αγγλικά).

δ. Το Ήδιωτικό Γυμνάσιο Σ. Μπαρμπινά² προσθήκη ωρών αγγλικής στις τάξεις α' και β', 3 ωρών στην γ' τάξη γυμνασίου (μαθηματικά, φυσικά, αρχαία γραμματικά).

2. Ήξάλλου, μέ το έγγραφο 143.445/28-11-78 του Ήπουργείου Παιδείας ζητείται επανεξέταση γνωμοδοτήσεως, η οποία περιέχεται στην Πρ. 100/78 του Τμήματός μας μέ τη γνωμοδότηση έκείνη είχαμε δεχθεί παρέκκλιση (δηλ. προσθήκη ωρών αγγλικής γλώσσας) για την Ήδνιο Σχολή μέ ένα περιορισμό: το σύνολο των ωρών διδασκαλίας να μή υπερβαίνει τις 36 την έβδομάδα. Αντιπαρατηρείται τώρα ότι ο περιοριστικός όρος ουσιαστικά αίρει τη δυνατότητα παρέκκλισεως.

3. Σχετικά μέ όλα τα παραπάνω αιτήματα όφείλω να υπενθυμίσω και προγενέστερες γνωμοδοτήσεις (πρ. 7/1978, 35/1978, 76/1978 και 100/1978), μέ τις όποιες έχουν γίνει όεντά τα ακόλουθα:

α. Παρέκλιση ως 36 ώρες την εβδομάδα (πού θεωρούνται από παιδαγ. όποψη άνώτατο όριο άντοχής των μαθητών) για όσολεία πού η λειτουργία τους περιορίζεται μόνο στις πρώιμες ώρες.

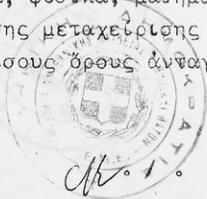
β. Ἡ παρένιλιση νά γίνεται μόνο για τή διδασκαλία ξένης γλώσσας (ἐντός ἂν ὑπάρχουν εἰδικές συμβάσεις μέ άλλες χώρες για άλλα μαθήματα) καί νά μή συνεπάγεται οὔτε ἐλάττωση τῶν ἔργων άλλων μαθημάτων οὔτε μείωση τῆς διάρκειας τῶν διδασκτικῶν ἔργων ^{αὐτῶν} ἀπό τό ὄριο ποῦ ἰσχύει για τά ἀντίστοιχα δημόσια σχολεῖα πρῶτης λειτουργίας.

4. Ὑστερα ἀπό τά παραπάνω (στίς προηγούμενες πράξεις ἔχουν μνημονευθεῖ οἱ παιδαγωγικοί - διδασκτικοί λόγοι ποῦ ὑπαγορεύουν ὡς ἀναγκαίους τούς περιορισμούς αὐτούς) εἰσηγοῦμαι καί τώρα:

α. Για τά αἰτήματα ποῦ διατυπώνονται στήν παράγρ. 1 νά δοθεῖ ἡ γνωμοδότηση: "ἐπιτρέπεται παρένιλιση ἀπό τό ἐπίσημο ὠρολόγιο μόνο ὡς πρὸς τήν ξένη γλώσσα, ἐφόσον οἱ διδ. ὄρες συνολικά δέ θά ὑπερβαίνουν τίς 36 τήν ἐβδομάδα καί οὔτε μείωση τῆς διάρκειας τῆς διδ. ὄρας θά γίνει κάτω ἀπό τό ὄριο ποῦ ἰσχύει για τά ἀντίστοιχα δημόσια σχολεῖα οὔτε περιορισμός τῶν ἔργων διδασκαλίας άλλων μαθημάτων θά ἐπιχειρηθεῖ.

β. Για τήν περίπτωση τῆς παρ. 2, ὅπου ἐπαναφέρεται προγενέστερη γνωμοδότηση, νομίζω ὅτι χρειάζονται δύο διευκρινίσεις: (1) ὅτι μέ τήν πράξη 100/78 διατυπώθηκε ὁ περιοριστικός ὅρος τῶν 36 ἔργων ἐν γνώσει τῶν περιοριστικῶν συνεπειῶν του καί τῆς ἀπό παιδαγωγική ἀποψη παραδεικτικῆς ἀντοχῆς τῶν μαθητῶν (καί πάντως σύμφωνα μέ προγενέστερες γνωμοδοτήσεις για τό ἴδιο ἀντικείμενο) καί (2) ὅτι ὁ ὅρος τῶν 36 ἔργων δέν ἀνατρέπει ἐντελῶς τήν παραχώρηση κάποιας παρένιλισης- ὑπέρβασης τῶν ἐβδομαδιαίων ἔργων διδασκαλίας, οἱ ὅποτες για τίς τάξεις τοῦ γυμνασίου καί τήν ἀλκυείου εἶναι λιγότερες ἀπό 36.

Ἀκολούθησε συζήτηση, κατὰ τήν ὁποία διευκρινίστηκαν διάφορες λεπτομέρειες ποῦ ἀναφέρονται στή λειτουργία τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων τά ὅποτα ζητοῦν τίς παρενιλίσεις ἐπίσης διαβάστηκαν προηγούμενες γνωμοδοτήσεις. Ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης ἰδιαίτερα ὑπογράμμισε ὅτι τυχόν προσθήκη ἔργων διδασκαλίας άλλων μαθημάτων, ἰδιαίτερα στήν γ' τάξη γυμνασίου (νέα ἑλληνικά, φυσικά, μαθηματικά, ἱστορία ἔχουν ζητηθεῖ) ἀνατρέπει τούς ὅρους ἴσης μεταχείρισης τῶν ὑποψηφίων τῶν λυκείων ἀλλά καί δημιουργεῖ ἀνίσους ὅρους ἀνταγωνισμοῦ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιπαι- δευτηρίων.

Υστερα από την παραπάνω συζήτηση το Τμήμα

όμοφωνα αποφαινεται :

1. Από τα αιτήματα των σχολείων:

(1) 'Επαιδευτήρια 'Ειβάλης, 'Α. Καραμπέτσου,

(2) 'Επαιδευτήρια Κωστέα - Γείτονα ('Αμαρουσίου),

(3) 'Επαιδευτήρια Τσουρή (Βριλησίων),

(4) 'Ιδιωτικό Γυμνάσιο Μπαρμπάγια, γίνεται δεκτό τοῦτο μόνο: υπέρβαση των ὥρων διδασκαλίας τῆς ξένης γλώσσας με τούς ἐξῆς περιορισμούς: (α) τό σύνολο των διδακτικῶν ὥρων δέ θά υπερβαίνει τίς 36 τήν ἐβδομάδα, (β) ἡ διάρκεια των διδακτικῶν ὥρων θά εἶναι ἐκείνη πού ἰσχύει γιά τῶ ἀντίστοιχα δημόσια σχολεῖα πρῶτης λειτουργίας.

2. Ὡς πρὸς τήν 'Ιδνιο Σχολή (τῆς ὁποίας τό ἀντίστοιχο αἴτημα συζητήθηκε στή συνεδρίαση 100/78, τήν ὁποία ἀφορᾷ καί ἡ παρ. 2 τῆς εἰσηγήσεως στή σημερινή πρακτικὴ διευκρινίζεται ὅτι:

(α) ἡ σχετική γνωμοδότηση εἶναι σύμφωνη πρὸς προηγούμενες καί ἐπόμενες γιά παραπλήσια ἢ ταυτῶσима αἰτήματα.

(β) ἡ δυνατότητα παρεκκλίσεως πού παρέχεται με τῆ γνωμοδότηση δέν αἴρεται ὁλικά με τόν περιοριστικό ὅρο (ὧρες 36 τήν ἐβδομάδα ὡς ἀνώτατο ὅριο, τό ὁποῖο ὑπαγορεύει ἡ φυσιολογική ἀνοχή των μαθητῶν καί ἡ παιδαγωγική ἀντίληψη) ἐφόσον οἱ ὧρες ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας πού προβλέπονται ἀπό τό ὡρολόγιο πρόγραμμα εἶναι λιγότερες ἀπό 36 στίς τρεῖς τάξεις τοῦ γυμνασίου καί τήν α' τάξη λυκείου.

Handwritten signature

Ο Εισηγητής για το 5ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως "Διδακτικά Βιβλία Μαθηματιῶν" κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', είπε τὰ ἑξῆς:

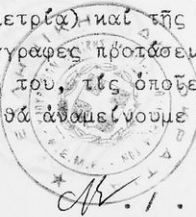
Γιὰ τὴν κάλυψη τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν τοῦ μαθήματος τῶν Μαθηματικῶν κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1979-80 εἰσηγοῦμαι τὰ ἀκόλουθα:

A) Βιβλία Γυμνασίου

- α) Γιὰ τὴν Α' τάξη ἐτοιμάζεται νέα βιβλία στὴν τελικὴ του μορφή.
- β) Γιὰ τὶς Β' καὶ Γ' τάξεις θὰ χρησιμοποιηθοῦν τὰ νέα βιβλία ποὺ ἐκδόθηκαν σὲ δύο τεύχη τὸ καθένα καὶ χρησιμοποιοῦνται ἤδη στὰ σχολεῖα μας. Ἡ νέα ἔκδοση πρέπει νὰ γίνῃ μὲ ἐνοποίηση τῶν δύο τευχῶν κἀκε τὰς τάξεως καὶ ἀφοῦ γίνουσι οἱ ἀπαραίτητες διορθώσεις σὲ κἀκε εἴδους ἀβλεπτήματα. Εἰδικότερα χρειάζεται νὰ διορθωθοῦν ὀρισμένα σχήματα τὰ ὅποια παρουσιάζουσι ὑπερβολικὴ σμίκρυνση τῶν γραμμάτων τους.

B) Βιβλία Λυκείου

- α) Γιὰ τὴ διδασκαλία τοῦ κλάδου Θεωρητικῆς Γεωμετρίας τῆς Α' Λυκείου μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθεῖ τὸ διδακτικὸ βιβλίο "Θεωρητικὴ Γεωμετρία" τῶν Παπαμιχαήλ - Σιαδᾶ, ἀφοῦ ἐπιφερθοῦν σ' αὐτὰ οἱ ἀπαραίτητες βελτιώσεις καὶ προσαρμογές, ὥστε νὰ ἀνταποκρίνεται πληρέστερα στὸ νέο Πρόγραμμα Γεωμετρίας τῆς Α' Λυκείου.
- β) Γιὰ τὴν κάλυψη τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν τῆς Β' Λυκείου νὰ χρησιμοποιηθοῦν τὰ βιβλία:
  - 1) Ἀλγεβρα Β' Λυκείου Ἰ. Ντζιῶρα ἀπὸ τὸ ὅποιο θὰ ἀφαιρεθοῦν τὸ Γ' καὶ τὸ Δ' μέρος.
  - 2) Τριγωνμετρία Β' Λυκείου Ι. Πανάκη,
  - 3) Μαθηματικὰ Β' Λυκείου Ὑψηλῆς Ἐπιλογῆς, Κ. Ἰορδανίδου κ. ἄ. τὸ ὅποιο θὰ ἐκτυπωθεῖ σὲ ἓνα τόμο, ἀφοῦ ὀλοκληρωθεῖ ἡ ἔκδοση καὶ τοῦ β' τεύχους του.
- γ) Γιὰ τὴν κάλυψη τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν Α' Λυκείου (κλάδος Ἀλγεβρα - Τριγωνμετρίας) καὶ τῆς Γ' Λυκείου ἔχω ἤδη ὑποβάλλει ἀπὸ τὶς 11-1-79 ἑγγράφους προτάσεις στὸν κ. Ὑπουργό, ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ ἐντολὴ του, τὶς ὁποῖες καὶ καταθέτω. Γιὰ τὶς περιπτώσεις αὐτὲς θὰ ἀναμείνωμε τὶς σχετικὰς ἀποφάσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Τό Τμήμα, αφού άκουσε τήν είσήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη και ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση,

άποφαίνεται όμοφωνα :

Γνωμοδοτεί νά έπανειδοθοϋν, για τήν κάλυψη των διδασκτικων άναγιων του σχολ. έτους 1979-80, αφού με εϋθύνη του ΚΕΜΕ διορθωθοϋν τά κάθε είδους άβλαπτήματα, τά άιθλουθα βιβλία :

1. "Μαθηματικά Β' Γυμνασίου", Δ. Παπαμιχαήλ κ.ά.
2. "Μαθηματικά Γ' Γυμνασίου", Δ. Παπαμιχαήλ κ.ά.

Η έκδοση του καθενός από τά βιβλία αυτά νά γίνει σε ένατο τόμο και στις άπαραίτητες διορθώσεις πρέπει νά περιληφθοϋν είδι- κότερα όσα σχήματα είναι έλαττωματικά από ύπερβολική σμίκρυση.

3. "Θεωρητική Γεωμετρία" των Παπαμιχαήλ - Σιαδά ως διδασκτικό βι- βλίο της Α' Λυκείου, αφού γίνουν οι άπαραίτητες προσαρμογές του, με εϋθύνη του ΚΕΜΕ, για νά ανταποκριθεί πληρέστερα στο αντίστοι- χο αναλυτικό πρόγραμμα.
4. "Άλγεβρα Β' Λυκείου" Η. Ντζιώρα, από τό όποτο νά άφαιρεθοϋν τά μέρη Γ' και Δ' (σελ. 262 και έξής).
5. "Τριγωνομετρία Β' Λυκείου" Ι. Πανάκη
6. "Μαθηματικά Β' Λυκείου" Ύλη "Επιλογής" του Κ. Ίορδανίδη κ.ά. τό βιβλίο αυτό νά έκδοθει σε ένατο τόμο, αφού ολοκληρωθεί η έκδοση του β' τεϋχους του.

Θέμα 6ο

Ο Προεδρεύων κ. Ν. Βαρουχάκης ζητεί την Έγκριση του Τμήματος να συζητηθεί ως 6ο θέμα, με είσηγητή τον κ. Φ. Βώρο, Σύμβουλο Β', άναφορά του κ. Ν. Παπαδόπουλου, Συμβούλου Β; προς τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ, σχετικά με καταχώριση γνώμης του σε πράξη του Τμήματος. Το Τμήμα, άφου διαβάστηκε η άναφορά από τον κ. Ν. Βαρουχάκη, δέχεται να είσαχθεί τό θέμα προς συζήτηση.

Στό σημεϊο αυτό ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', ύπογραμμίζει ότι η ένέργεια του κ. Παπαδόπουλου να προσφύγει με άναφορά στον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ χωρίς προηγουμένως να ζητήσει όποιαδήποτε έξήγηση από τον ύπεύθυνο του Τμήματος για τή σύνταξη του πρακτικού είναι τουλάχιστο άντιδεοντολογική.

Ο είσηγητής του θέματος κ. Φ. Βώρος, παρατηρεί τά ακόλουθα:

α) Το θέμα άφορά όλους μας, γιατί προχθές 17-1-79 κατά τήν επικύρωση του πρακτικού τής συνεδρίας τής 15-1-79 άρνηθήκαμε όμοφωνα να καταχωρίσουμε όχι τή γνώμη του κ. συναδέλφου, αλλά ένα όρο "έπιστημονικότερη"- μειωτικό για άλλο συνάδελφο, που όλοι συμφωνούμε ότι δέν είπώθηκε έδω.

β) Είναι αξιοσημείωτο ότι ο κ. συνάδελφος άσθενεί αυτές τις μέρες, όπως έπίσημα πληροφορήθηκε τό Τμήμα' όμως έλαβε γνώση τής προχθεσινής συνεδρίας και τήν έπομένη υπέβαλε αυτοπροσώπως άναφορά διαμαρτυρίας.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης ύπενθυμίζει στο Τμήμα ότι η διαγραφή του επίμαχου όρου άποφασίστηκε όμοφωνα όταν διαπιστώθηκε ότι κανένα μέλος του Τμήματος δέν άπάντησε στη σαφή έρώτηση του Προεδρεύοντα "Ποιός νομίζει ότι είπώθηκε από τον κ. Παπαδόπουλο ο όρος "έπιστημονικότερη";

Ο κ. 'Ι. 'Αρβανίτης ύποστηρίζει ότι ναί μέν ο όρος αυτός δέν χρησιμοποιήθηκε από τον κ. Παπαδόπουλο, αλλά η φρασεολογία του ένείχε τέτοιο νόημα.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης άνταπαντώντας είπε ότι ο ίσχυρισμός του κ. 'Αρβανίτη δέν εύσταθεί, γιατί προϋποθέτει ότι ο κ. Παπαδόπουλος έκανε

σύγκριση των δύο κειμένων ('Αρβανίτη καί Σαγκᾶ), ἐνῶ ὅλοι θυμόμαστε ὅτι κατὰ τὴν ψηφοφορία 1) δήλωσε ὅτι δέν θυμᾶται τὸ κείμενο Σαγκᾶ πού διαβάστηκε στήν προηγούμενη συνεδρία καί 2) πρὶν ψηφίσει ζήτησε τὴν τελικὴ γνώμη τοῦ κ. 'Αρβανίτη πράγμα πού ἀνάγκασε τὸν Προεδρεύοντα νά τὸν παρατηρήσει ἐπιμέλει ὅτι "δέν πρέπει νά συναρτᾶ τὴν ψήφο του ἀπὸ γνώμη ἄλλου συναδέλφου". Ἐξάλλου, ἂν ὁ κ. 'Αρβανίτης εἶχε αὐτὴ τὴ γνώμη καί προχθές, θά ἔπρεπε νά ἐπιμεῖναι τότε νά μὴ διαγραφεῖ ἡ ἐπιμαχὴ λέξη.

Τὸ Τμήμα τελικά, μέ ἐξαίρεση τὸν κ. 'Αρβανίτη πού ἐμμένει στήν ἄποψη πού διατύπωσε πρὸ πάντων,

ἀποφάσεται :

Κατὰ τὴν ἐπικύρωση τοῦ πρακτικοῦ τῆς 15-1-79 στίς 17-1-79, σωστά δέν καταχωρίστηκε ὁ ὅρος "ἐπιστημονικότερη" ὡς αἰτιολόγηση τῆς μειοψηφίας τοῦ κ. Παπαδόπουλου ἐπειδὴ οὔτε εἰπώθηκε ποτέ καί τυχόν καταχώρισή του θά διέστρεφε τὸ νόημα ἐκείνων πού πραγματικά εἰπώθηκαν.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας

Παραδημητρίου
Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 10/1979

Σήμερα 22 'Ιανουαρίου 1979, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσης τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσίεας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαζίδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Α. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί ἦταν ἀσθενής καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Αἴτηση 'Αμερικανικοῦ Κολλεγίου ^{Θηλέων} 'Αθηνῶν γιά παρέκκλιση ἀπό τό ὄρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Ανακοινώσεις

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Κατά τή συζήτηση τοῦ πρώτου θέματος διαπιστώθηκε ἡ ἀνάγκη τῆς πληρέστερης ἐνημερώσεως τοῦ Τμήματος πάνω στό νομικό καθεστῶς πού διέπει τό 'Αμερικανικό Κολλέγιο Θηλέων 'Αθηνῶν. Κατόπιν τούτου ἀποφασίστηκε νά ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση γιά ἄλλη συνεδρίαση, προκειμένου

οί κ. Φ. Βώρος καί Γ. Γρατσέας νά έρευνήσουν τό νομικό καθεστώς του παραπάνω Σχολείου καί ένημερώσουν σχετικά τό Τμήμα.

Θέμα 2ο - 'Ανακοινώσεις

'Ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Νικ. Βαρουχάκης έκανε τίς έξής ανακοινώσεις:

1) Τήν απόφαση αριθμ. Γ/152819 π.ξ/18-1-1979 μέ θέμα "Ανάκληση προσκλήσεως για έπιμόρφωση στη ΣΕΛΑΜΕ Θεσ/νίκης του καθηγητή Τσότρα 'Ιωάννη". καί

2) Τό έγγραφο αριθμ. Γ/257/12-1-79 της Δ/σεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ, που αναφέρεται σε γνωμοδότηση του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ για τό βιβλίο του Γ. Παπακυριακόπουλου "Τό κατά Ματθαΐον Ευαγγέλιον".

Στό σημείο αυτό τελείωσε ή συνεδρίαση.

Ο Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

'Η Γραμματέας

Παπαδημητρίου

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Διορισμός εκπαιδευτών στη Γενική Έκπαίδευση. Εισηγητής κ. 'Ηλ. Γκυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Τροποποίηση του προγράμματος στο Λιθσακαίο Μέγιστο Εκπαιδευτικό. Εισηγητής κ. Δ. Σκακίς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Αίτηση του Αιγώνιου Λακκίου Ν. Σπύρου για παράταση από τό προλόγιο καί αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας. Εισηγητής κ. Δ. Σκακίς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - Συμπλήρωση του αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων Φυσική, Στοιχεία Γλωσσολογίας-Φωνολογίας. Εισηγητής κ. Στ. Παπακυριακόπουλος καί Κουσική. Εισηγητής κ. Κ. Φούσας.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ενομοτύπωση του διδακτικού αναλυτικού προγράμματος της Πόλης (Α') τάξεως του δημοτικού Λακκίου Γενικής Εκπαίδευσης σέ ένιατο κείμενο.
- ΘΕΜΑ 6ο - Ανακοινώσεις

'Από διαπιστωθείσα έκπαιξη καί έπιπλοθείσα ή προηγούμενη καίρια, τό Τμήμα έρχισε τήν εξέταση των θεμάτων της ημερησίας διατάξεως.

ΠΡΑΞΗ 11/1979

Σήμερα 24 'Ιανουαρίου 1979, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 10.30' πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσης του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ό Είδιδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οί Είσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαζίδης, Κυρ. Κατσιμάνης καί Λ. 'Αδαμόπουλος. Χρήη γραμματέα έκανε ή Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου που ύπηρετεεί μέ άποσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οί κ.κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'. Β' Θεοδωρακόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, Είσηγητές, γιατί είχαν άλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση καί Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί ήταν άσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 10 - Διορισμός Δασολόγων στή Γενική 'Εκπαίδευση. Είσηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 20 - Τροποποίηση του ώρολόγιου προγράμματος στο Διδασκαλείο Μέσης 'Εκπαίδευσης. Είσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 30 - Αίτηση του Δεόντιου Λυκείου Ν. Σμύρνης για παρέκκλιση άπό τό ώρολόγιο καί άναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας. Είσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 40 9 Συμπλήρωση του άναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων: Φυσική, Χημεία, Γεωλογία-Όρυκτολογία. Είσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος καί Μουσική, Είσηγητής κ. Κ. Φούσκας.
- ΘΕΜΑ 50 - Ένσωμάτωση του όριστικού άναλυτικού προγράμματος της Πρώτης (Α') τάξεως του ήμερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως σε ένιατό κείμενο.
- ΘΕΜΑ 60 - 'Ανακοινώσεις

'Αφού διαπιστώθηκε άπαρτία καί έπικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ήμερήσιας διατάξεως.

Γιά τό 1ο θέμα, ό είσηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' είπε τά έξής:

Τό 'Υπουργείο Παιδείας μέ τό ύπ' αριθμ. Φ.271.1/151974/23-12-1978 απέστειλε στό ΚΕΜΕ υπόμνημα τοῦ Συλλόγου 'Επιστημονικοῦ Βοηθητικοῦ Διδακτικοῦ Προσωπικοῦ τῆς Γεωπονικῆς καί Δασολογικῆς Σχολῆς Παν/μίου Θεσ/νίκης, μέ τό όποιο ζητεῖται ό διορισμός δασολόγων στό Γενική 'Εκπαίδευση γιά τή διδασκαλία μαθήματος σχετικό μέ τό δάσος. 'Υστερα από μελέτη τοῦ υπόμνηματος αὐτοῦ, τῶν ώρολογίων καί ἀναλυτικῶν προγραμμάτων τῆς Γενικῆς 'Εκπαιδύσεως καί τῆς σημερινῆς σχολικῆς πραγματικότητας, είσηγοῦμαι στό Τμήμα ότι θεωρῶ ἀδύνατη τήν ἐκανοποίηση τοῦ αἰτήματος πού περιέχει τό υπόμνημα, γιά τούς έξής λόγους:

1.- Τά προγράμματα τῶν Σχολείων, παρά τίς προσπάθειες πού ἔχουν καταβληθεῖ, παραμένουν ὑπερφορτωμένα σέ σημεῖο πού δέν ἐπιδέχονται τήν προσθήκη ὡρῶν διδασκαλίας καί ἄλλων μαθημάτων.

2.- 'Η ἀπαραίτητη γιά τή γνωριμία μέ τό δάσος ὕλη διδάσκεται ἱκανοποιητικά, καθώς οἱ καθηγητές τῶν φυσιογνωστικῶν μαθημάτων ἔχουν πολλές εὐκαιρίες ν' ἀναφερθοῦν σ' αὐτό (στά μαθήματα Βοτανικῆς καί Γεωγραφίας). 'Αλλά καί στά Νέα 'Ελληνικά συχνά διδάσκονται κείμενα πού ἐνισχύουν τήν ἀγάπη τῶν μαθητῶν πρὸς τό δάσος.

3.- 'Ο διορισμός ἐπιστημόνων πού ἀνήκουν σέ εἰδικότητα, γιά τήν όποία ἐλάχιστες διδακτικές ὥρες μποροῦν νά διατεθοῦν, εἶναι ἀντιοικονομικές, καθώς θά δημιουργήσει λειτουργούς τῆς Μ. 'Εκπαιδύσεως πού θά ὑποαπασχολοῦνται σέ ἀπαράδεκτο βαθμό. 'Εξάλλου ἡ γεωγραφική κατανομή τῶν Σχολείων Μ.Ε. καθιστᾷ ἀδύνατη τή λύση νά διδάσκει ό ἴδιος καθηγητής σέ περισσότερα Γυμνάσια.

4.- 'Ομως, ἐφόσον ὑπάρχει ἐκ μέρους τῶν δασολόγων ἡ διάθεση νά βοηθήσουν τό παιδευτικό ἔργο τοῦ Σχολείου, τίποτα δέν ἐμποδίζει νά ἔλθουν σέ στενότερη συνεργασία οἱ κατά τόπους δασικές ἀρχές μέ τίς ἀντίστοιχες ἐκπαιδευτικές, ὥστε οἱ 'Ελληνες δασολόγοι μέ διαλέξεις, ὁμιλίες κλπ στό Γυμνάσια, μέ ἐνεργητική συμμετοχή στίς προ-

σπάθειες άναδασώσεως πού άναλαμβάνουν τά σχολεΐτα νά άποθοϋν ίδίαί-
τερα χρήσιμα για τή διατήρηση καί τήν επέκταση τών έλληνικῶν δασῶν.

Τό Τμήμα, ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση,

άποφαίνεται όμοφωνα

δέχεται τήν είσήγηση τοϋ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου στοό σύνολό της.

Για τὸ 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, ὁ εἰσηγητῆς κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ Διευθύνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΣΕΔΠ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τὸ ἀριθμ. Φ.547.2/Γ/153815 π.ξ./11-1-79 ἔγγραφο τῆς ἀποστέλλει στοῦ ΚΕΜΕ φωτοαντίγραφο τοῦ 659/20-12-78 ἔγγραφου τοῦ Διδασκαλείου Μέσης Ἐκπαιδεύσεως μέ τὸ ὁποῖο ἡ Διευθύντρια του προτείνει ὀρισμένες τροποποιήσεις στοῦ ὠρολόγιου πρόγραμμα τοῦ Διδασκαλείου Μ.Ε. γιά σχετική γνωμάτευση σύμφωνα μέ τὸ ἄρθρο 2 τοῦ Ν.185/1976.

Οἱ προτεινόμενες μεταβολές στοῦ ὠρολόγιου πρόγραμμα τοῦ Διδασκαλείου εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

α) Τὸ μάθημα Πρακτικὲς ἀσκήσεις καί ὑποδειγματικὲς διδασκαλίες πού διδάσκεται ἐπὶ 4 ὥρες τὴν ἐβδομάδα κατὰ τὸ Γ' ἐξάμηνο καί ἐπὶ 10 ὥρες κατὰ τὸ Δ' τετράμηνο σπουδῶν νά διδάσκεται ἐπὶ 4 ὥρες στοῦ Β' ἐξάμηνο, ἐπὶ 5 ὥρες στοῦ Γ' ἐξάμηνο καί ἐπὶ 5 ὥρες στοῦ Δ' ἐξαμήνου σποθδῶν μέ ἀνάλογη μετάθεση τῶν ὠρῶν διδασκαλίας ἄλλων μαθημάτων, χωρὶς βέβαια νά μειώνεται ὁ χρόνος διδασκαλίας τους. Ὡς λόγος προβάλλεται ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολο νά πραγματοποιοῦνται οἱ 10 ὥρες ἀσκήσεων ἐβδομαδιαῖα καί τὸ τελευταῖο ἐξάμηνο, ὅταν μάλιστα ὁ ἀριθμὸς τῶν μετεκπαιδευόμενων εἶναι μεγάλος, ὅπως τῆς ἐφετεινῆς σειρᾶς (σύνολο 198).

β) Νά αὐξηθοῦν οἱ ὥρες διδασκαλίας τοῦ μαθήματος Ἐρμηνεῖα Κειμένων Νεοελληνικῆς Γραμματείας ἀπὸ 4 ὥρες πού διδάσκεται στοῦ Β' ἐξάμηνο σέ 6 ὥρες ἀνά 3 στοῦ Β' καί Γ' ἐξάμηνο σπουδῶν, ἐπειδὴ οἱ μετεκπαιδευόμενοι παρουσιάζουν πολλές ἐλλείψεις σ' αὐτὸ τὸ μάθημα καί δείχνουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γι' αὐτό.

γ) Νά περιληφθεῖ στὰ σχολεῖα στὰ ὁποῖα οἱ μετεκπαιδευόμενοι ἀσκοῦνται καί τὸ μικτὸ Λύκειο Καισαριανῆς. Εἰσηγοῦμαι νά γίνουν δεκτὲς οἱ ἀνωτέρω μεταβολές στοῦ ὠρολόγιου πρόγραμμα τοῦ Διδασκαλείου Μ.Ε. γιά τοὺς λόγους πού μνημόνευσα καί ἀναφέρονται ἀναλυτικότερα στοῦ ἔγγραφου ἀριθμ. 659/20-12-78 τῆς Διευθύντριας τοῦ Διδασκαλείου Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Ἀκολούθησε συζήτηση καί τελικὰ τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) τὸ ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975, β) τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.547.2/Γ/
153815 π.Ξ./11-1-1979 καὶ τὸ συνημμένο σ' αὐτὸ ἔγγραφο ἀριθμ.
659/20-12-78, γ) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ καὶ τὶς γνώμες ποῦ
ἀναπτύχθηκαν κατὰ τὴ συζήτηση ποῦ ἀκολούθησε,

γνωμοδοτεῖ

νά γίνουν δεκτές οἱ προτάσεις τῆς Διευθυντρίας τοῦ Διδασκαλείου
Μ.Ε. ποῦ μνημόνευσε ὁ εἰσηγητὴς ἀνωτέρω γιὰ τοὺς λόγους ποῦ ὁ
ἴδιος ἀνέφερε καὶ ἀναπτύσσονται διεξοδικότερα στὸ ἔγγραφο ἀριθμ.
659/20-12-78 τοῦ Διδασκαλείου Μ.Ε. Σημειώνεται ὅμως ὅτι θὰ πρέπει
νά γίνουν οἱ ἀπαραίτητες προσαρμογές στὸ ὠρολόγιο πρόγραμμα τῆς
Εἰδικῆς Διδακτικῆς, ὥστε ἡ διδασκαλία τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων νά
εἶναι πιὸ ἀποτελεσματικὴ.

Γιά τό 3ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως, δ είσηγητής κ. Δ. Σακκῆς, Σύμβουλος Β', είπε τά εξής:

Τό 'Υπουργεῖο Παιδείας ἀποστέλλει στό ΚΕΜΕ μέ τό ἀριθμ. 152396/22-12-78 ἔγγραφο του τό ἀριθμ. 3413/15-12-78 ἔγγραφο τής Γενικῆς 'Επιθεωρήσεως Ἐξῶν Σχολείων Μ.Ε. μέ τό συνημμένο σ' αὐτό ἔγγραφο ἀριθμ. 379/28-11-78 τοῦ Λεοντείου Λυκείου Νέας Σμύρνης μέ τό ὁποῖο ἡ διεύθυνση τοῦ Λυκείου ζητεῖ ἄδεια παρεκκλίσεως ἀπό τό ὄρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας γιά τό σχολικό ἔτος 1978-79 γιά σχετική γνωμάτευση σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975.

Συγκεκριμένα τό ἀνωτέρω Λύκειο ἔχει μειώσει τή διδασκαλία τής Φυσικῆς ἀγωγῆς ἀπό 3 ὥρες σέ 2, γιατί κάθε Σάββατο ἀπό ὥρες 12.15' γιά τίς Α' καί Β' τάξεις καί 1 γιά τή Γ' ἀκολουθεῖ ἀθλητικό ἀπόγευμα ὡς τίς 3 τό ἀπόγευμα. 'Ο προϋστάμενος τοῦ Λυκείου Γενικός 'Επιθεωρητής είσηγεῖται τήν ἔγκριση αὐτῆς τής μεταβολῆς. Καί ἐγώ είσηγοῦμαι νά ἐγκριθεῖ ἡ παρέκκλιση, ἀφοῦ ἡ διδασκαλία τής Φυσικῆς 'Αγωγῆς, στήν ὁποία οἱ ὥρες μειώνονται, ὑπερκαλύπτεται μέ τό ἀθλητικό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου. 'Η συμμετοχή ὁμως τῶν μαθητῶν στό ἀθλητικό ἀπόγευμα νά εἶναι ὑποχρεωτική καί ὄχι προαιρετική, ὅπως ἀναφέρεται.

'Ακολουθῆσε συζήτηση καί τελικά τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975, β) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 152396/22-12-78 τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας, τό ἔγγραφο ἀριθμ. 3413/15-12-78 τής Γενικῆς 'Επιθεωρήσεως Ἐξῶν Σχολείων καί τό συνημμένο σ' αὐτό ἔγγραφο ἀριθμ. 379/28-11-78 τοῦ Λεοντείου Λυκείου Νέας Σμύρνης, γ) τήν είσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκῆ καί τή συζήτηση πού ἀκολούθησε,

γνωμοδοτεῖ

νά ἐγκριθεῖ ἡ ζητούμενη ἀπό τό Λεόντειο Λύκειο Ν. Σμύρνης παρέκκλιση ἀπό τό ὄρολόγιο πρόγραμμά του, δηλαδή ἡ μείωση τῶν ὥρῶν διδασκαλίας τής Φυσικῆς 'Αγωγῆς κατά μία ὥρα, γιατί ἡ διδασκαλία αὐτοῦ τοῦ μαθήματος ὑπερκαλύπτεται μέ τό ἀθλητικό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου. "Ὅμως ἡ συμμετοχή τῶν μαθητῶν στό ἀθλητικό ἀπόγευμα νά εἶναι ὑποχρεωτική" καί ἀκόμα νά ὑπάρχει ὁ ἀπαραίτητος ἀριθμός καθηγητῶν γιά τήν παρακολούθηση τῶν μαθητῶν σ' αὐτή τους τή δραστηριότητα.

Θέμα 4θ - Συμπλήρωση του αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων:
Φυσική, Χημεία, Γεωλογία-Όρυκτολογία, Είσηγητής κ. Στ.
Παπασημακόπουλος καί Μουσική, Είσηγητής κ. Κ. Φούσκας.

Ο είσηγητής στο θέμα κ. Στ. Παπασημακόπουλος πρότεινε τούς σκοπούς για μαθήματα: Φυσική, Χημεία, Γεωλογία-Όρυκτολογία, οί όποιοι μετά από τίς παρατηρήσεις τών μελών του Τμήματος διαμορφώθηκαν ως εξής καί έγιναν άμόφωνα άποδεκτοί.

Φυσικά (Φυσική-Χημεία)

Σκοποί

Ο σκοπός του μαθήματος τών "Φυσικών" είναι σέ γενικές γραμμές ό ίδιος μέ τούς σκοπούς του μαθήματος τής Φυσικής καί τής Χημείας, όπως περιέχονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα του Γυμνασίου σύμφωνα μέ τούς σκοπούς αυτούς έπιδιώκεται:

1.- Νά γνωρίσουν οί μαθητές τά φυσικά καί χημικά φαινόμενα, ώστε νά κατανοήσουν τούς νόμους που τά διέπουν καί νά προχωρήσουν στην έρμηνεία τους.

2.- Νά προκληθεί τό ενδιαφέρον τών μαθητών για την έπιστημονική έρευνα στο χώρο τής Φυσικής καί τής Χημείας, νά αναπτυχθεί ή παρατηρητικότητα τους, ή έρμηνευτική τους διάθεση, ή πρωτοβουλία, ή συνεργατικότητα καί ή κρίση τους καί νά άποκτήσουν την ικανότητα νά έκμεταλλεύονται τά πορίσματα τών έπιστημών αυτών στις πρακτικές έφαρμογές για τή βελτίωση τών όρων διαβίωσης του άνθρώπου.

3.- Νά άσκήθουν οί μαθητές στην παρατήρηση καί στο πείραμα για τή σπουδή του υλικού κόσμου καί νά αναπτύξουν τίς νοητικές τους ικανότητες (κρίση, φαντασία) καί τίς κοινωνικές τους άρετές, συνεργατικότητα, υπευθυνότητα κτλ.

Είδικότερα όμως στο Λύκειο, οί πιο πάνω σκοποί έπιδιώκονται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε οί μαθητές νά γνωρίσουν την ύλη τής Φυσικής καί τής Χημείας σέ μεγαλύτερο πλάτος, μέ τή μελέτη έπιπλέον θεμάτων καί σέ μεγαλύτερο βάθος, μέ τή θεωρητικότερη θεμελίωση παρεχόμενων

έρμηνειών, τή συστηματικότερη διερεύνηση τών αίτιών καί τή συχνότερη χρήση τοῦ μαθηματικοῦ λογιζομῶ. Ἐμμεσος, τέλος, σκοπός τοῦ μαθήματος εἶναι νά γνωρίσουν οἱ μαθητές τή συμβολή στίς φυσικές ἐπιστήμες τών μεγάλων ἐπιστημόνων τῆς ἀνθρωπότητος καί κρίση τών Ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὥστε νά συνειδητοποιήσουν ὅτι ἡ πρόοδος τών Ἐπιστημῶν προϋποθέτει μόχθο, αὐτοθυσία καί ἀγάπη πρὸς τόν ἄνθρωπο.

Γεωλογία - Ὁρυκτολογία

Σκοπός

Σκοπός τοῦ μαθήματος τῆς Γεωλογίας-Ὁρυκτολογίας εἶναι:

α) Νά γνωρίσουν οἱ μαθητές τά χαρακτηριστικά γεωλογικά φαινόμενα τῆς σύγχρονης καί παλαιότερης ἱστορίας τῆς γῆς καί νά προχωρήσουν στήν ἐρμηνεία τους.

β) Νά γνωρίσουν τά ὄρυκτά τῆς Γῆς ὄχι μόνο καθ' ἑαυτά ἀλλά καί σέ συνδυασμό μέ τίς πηγές τοῦ φυσικοῦ πλούτου τῆς χώρας, τήν οἰκονομική της ἀνάπτυξη καί τά προβλήματα προστασίας τοῦ περιβάλλοντος.

Μουσική

Σκοπός

Σκοπός τοῦ μαθήματος τῆς Μουσικῆς στό Λύκειο εἶναι ἡ βελτίωση τών μουσικῶν γνώσεων τών μαθητῶν πού εἶχαν ἀπό τό Γυμνάσιο καί ἡ ἐξάσκηση τοῦ μουσικοῦ αἰσθητηρίου τους σέ βαθμό πού νά ἐπιτυγχάνεται καλύτερα ἡ πνευματική καί ψυχική τους ἀνάπτυξη. Ἰδιαίτερος στόχος τῆς Μουσικῆς στό Λύκειο εἶναι ἡ παρουσίαση τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς, τῆς βυζαντινῆς καί τῆς σύγχρονης ἐλληνικῆς μουσικῆς παραδόσεως, ὥστε νά ἐκτιμηθεῖ σωστά ἡ ἀληθινή προσφορά τῆς ἐλληνικῆς πλευρᾶς στό διεθνή χώρο τῆς Μουσικῆς.

Θέμα 5ο - Ένσωμάτωση του όριστικού αναλυτικού προγράμματος της Πρώτης (Α') τάξεως του ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως σέ ένιατο κείμενο.

Τό Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ μετά την ολοκλήρωση του όριστικού αναλυτικού προγράμματος της Πρώτης (Α') τάξεως του ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως, άφου έλαβε ύπόψη του: α) την παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν.186/1975 καί τό άρθρο 31 του Ν.309/1976 β) τίς πράξεις του 102, 109, 111, 117 καί 124 του 1978 καί 6 καί 7 του 1979 μέ τίς όποιες κατάρτισε τό όριστικό αναλυτικό πρόγραμμα στά διάφορα μαθήματα της ίδιας τάξεως,

ά π ο φ α σ ί ζ ε ι

Ένσωματώνει σέ ένιατο κείμενο τό όριστικό αναλυτικό πρόγραμμα της Α' τάξεως του ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως που τό Τμήμα κατάρτισε μέ τίς άναφερόμενες άνωτέρω πράξεις του. Στο αναλυτικό πρόγραμμα προτάσει τό όριστικό ώρολόγιο πρόγραμμα όλων των τάξεων του ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως που τό Τμήμα ήδη κατάρτισε μέ την πράξη του 21/1978 όπως τροποποιήθηκε μέ την πράξη 127/1978. Σκόπιμο κρίνεται αντίγραφο του προγράμματος νά άποσταλεΐ στους Έπόπτες καί τους Γενικούς Έπιθεωρητές Μ.Ε., την ΟΛΜΕ καί τους έπιστημονικούς συλλόγους των καθηγητών για νά διατυπώσουν τίς παρατηρήσεις τους.

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

στο όριστικό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τής Α' τάξεως Γενικού Λυκείου

'Η σύνταξη του προγράμματος που ακολουθεί έγινε με βάση τις ακόλουθες σκέψεις:

α) Σύμφωνα με το Ν.309/76, άρθρο 31, το Γενικό Λύκειο δέχεται ύστερα από εισιτήριες εξετάσεις ένα μέρος των μαθητών που αποφοιτούν από το τριτάξιο γυμνάσιο (ένα άλλο μέρος στρέφεται, πάλι με εισιτήριες εξετάσεις, προς την ΕΠΕ ή δε συνεχίζει σπουδές στο Λύκειο) κατά συνέπεια οι μαθητές τής Α' τάξεως του νέου Γενικού Λυκείου αποτελούν ένα σύνολο διαφορετικό, ποσοτικά και ποιοτικά, από εκείνο που ως τώρα αποτελούσε τή Δ' τάξη του εξατάξιου γυμνασίου.

β) Σημαντικότερη είναι η διαφορά του μορφωτικού ύλικού που έχουν οικειωθεί κατά τα τελευταία τρία σχολικά έτη οι μέλλοντες να γίνουν μαθητές τής Α' Γενικού Λυκείου από το Σεπτέμβριο 1979, για τους οποίους προορίζεται το συνημμένο πρόγραμμα: Έχουν διδαχτεί όλα τα μαθήματα στη νεοελληνική γλώσσα και τήν αρχαία γραμματεία από μετάφραση.

γ) 'Η διαφοροποίηση αυτή είναι ύπαρκτη και ουσιώδης σε όλα σχεδόν τα μαθήματα, ιδιαίτερα όμως εμφανής είναι στο μάθημα τής αρχαίας γραμματείας και τής νέας ελληνικής γλώσσας και γραμματείας.

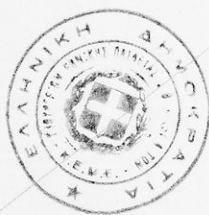
δ) Το νέο Γενικό Λύκειο διαφέρει ως προς τους σκοπούς και τή διάρθρωσή του από τον άνωτερο κύκλο του παλαιού εξατάξιου γυμνασίου στα ακόλουθα κυρίως σημεία:

1) Προσφέρει ως αυτότελές σχολείο κατά τρόπο ολοκληρωμένο γενική παιδεία και ταυτόχρονα προετοιμάζει τους μαθητές για άνωτερες, κυρίως θεωρητικές, σπουδές. 'Η παράλληλη ύπαρξη και λειτουργία του Τεχνικού-Επαγγελματικού Λυκείου συμβάλλει στην άποσαφήνιση του παραπάνω σκοπού με τή διέξοδο που παρέχει σε αποφοίτους του τριτάξιου γυμνασίου.

2) Προσφέρει κοινή ύποδομή σε όλους τους μαθητές του στην Α' τάξη, η οποία έτσι θεωρείται περίοδος προσανατολισμού για το πρόγραμμα που πρόκειται να ακολουθήσουν οι μαθητές στις Β' και Γ' τάξεις του Γενικού Λυκείου.

3) Πρόκειται να αποτελέσει ουσιαστικά και χώρο "έπιλογής" των υποψηφίων για τὰ ΑΒΕΙ° ο στόχος αυτός απαιτεί και πρόγραμμα εξέλιου εφαρμοσιμο σε όλα τὰ σχολεία τῆς χώρας.

Πάντως παρατηρεῖται ὅτι ἡ πιδ σημαντικὴ διαφοροποίηση τοῦ Γενικοῦ Λυκείου ἀπὸ τὸν ἀνώτερο κύκλο τοῦ παλαιοῦ ἐξατάξιου γυμνασίου γίνεται μὲ τὰ λεγόμενα κοινὰ μαθήματα και τὰ μαθήματα ἐπιλογῆς. Δηλαδή μὲ τὸ κοινὸ πρόγραμμα ὅλοι οἱ μαθητὲς παρακολουθοῦν τὰ ἴδια μαθήματα (κοινὰ μαθήματα) ποῦ διδάσκονται σε ὅλα τὰ λύκεια κι ἔτσι καλλιεργεῖται ἡ γενικὴ τους μόρφωση. Παράλληλα ὁμως ικανοποιεῖται και ἡ ἀνάγκη γιὰ εἰδικότερη προετοιμασία γιὰ τὲς ἀνώτατες σχολές μὲ τὰ μαθήματα ἐπιλογῆς. "Ἐτσι τὸ πρόγραμμα ἀποδίδει ἰδιαίτερη σημασία στὴ γενικὴ συγκρότηση και μόρφωση τῶν μαθητῶν ποῦ θὰ τοὺς βοηθήσει νὰ εὐδοκίμησουν στὲς εἰδικὲς ἐπιστήμες ποῦ θὰ σπουδάσουν.

[Handwritten signature]

ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

ΚΑΙ

ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α' ΤΑΞΕΩΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

ΑΘΕΝΑΙ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1979

*Ωρολόγιο πρόγραμμα

*Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως (όριστικό)

Ιδασκόμενα μαθήματα	Τ ά ξ ε ι ς				
	Α		Β		Γ
	Ω	ρ	ε	ς	
Πρόγραμμα κοινού					
Προσκευτικά	2	2		2	
Ευρωπαϊκή Γλώσσα και Γραμματεία	4	4		4	
Παλαιά Έλληνική Γλώσσα και Γραμματεία	7	6		5	
Ιστορία	3	2		2	
Επιχειρήματα Δημοκρατικού Πολιτεύματος	-	-		1	
Ψυχολογία	-	2		-	
Φιλοσοφικά	-	-		2	
Μαθηματικά	5	4		3	
Χρονογράμματα	-	-		1	
Φυσικά (Φυσική-Χημεία)	4	3		3	
Γεωλογία-Όρυκτολογία	1	-		-	
Οικονομική Γεωγραφία	-	1		-	
Γενική Βιολογία	-	-		1	
Ψυχολογία-Ανθρωπολογία	-	1		-	
Ξένη Γλώσσα	3	2		2	
Φυσική Άγωγη	3	3		3	
Καλλιτεχνικά	1	-		-	
Μουσική	1	-		-	
Σ ύ ν ο λ ο	34	30		29	
Πρόγραμμα έπολογής	Κύκλοι		Κύκλοι		
	α	β	α	β	γ
Παλαιά Έλληνική Γλώσσα και Γραμματεία	2		3		
Ιστορία	4		2		1
Λατινικά			2		
Μαθηματικά		3		4	
Φυσικά (Φυσική-Χημεία)		3		3	
Οικονομικά					2
Ξένη Γλώσσα					3
Επιχειρήματα Κοινωνιολογίας					1
Σ ύ ν ο λ ο			6	6	7
Γενικό σύνολο ωρών	34	36	7	7	7

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

20 P E S 2

1.- Σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος των θρησκευτικών στην Α' τάξη του Λυκείου είναι η κατά τρόπο συστηματικό και συνθετικό παρακολούθηση της ιστορικής πορείας του Χριστιανισμού, ώστε ο μαθητής να έρμηνεύσει και να κατανοήσει πληρέστερα τις κύριες φάσεις της ζωής της 'Εκκλησίας μέσα στο εύρύτερο πλαίσιο των θρησκευτικών, κοινωνικών, πολιτικών, πνευματικών και γενικά των πολιτιστικών σχέσεων και ιδιαίτερα στη συνύπαρξη της 'Ορθοδοξίας με το Γένος των 'Ελλήνων.

2.- Ύλη του μαθήματος

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η γνώση της ιστορικής πορείας του Χριστιανισμού και η σημασία της για την πληρέστερη κατανόηση της 'Ιστορίας και την υπεύθυνη στάση του Χριστιανού στη ζωή της 'Εκκλησίας και στον κόσμο.

'Ιστορία της Σωτηρίας. Θεολογία της 'Ιστορίας. Η σημασία των κηγών για την ιστορία και τη βιβλική θεολογία της 'Ιστορίας. Η συμ-μαρτυρία της 'Επιστήμης.

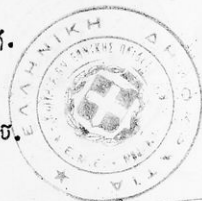
1.- "ΙΔΟΥ ΚΑΙΝΑ ΠΟΙΩ ΠΑΝΤΑ" (εισαγωγικό μάθημα).

- 'Η "βιαία πνοή" του Παρακλήτου. Πεντηκοστή.

./.

- Το ανακαινιστικό πνεύμα του Χριστιανισμού.

- Παράδοση και ανανέωση στην 'Εκκλησία.

Κεφάλαιο Α' ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΑ

2.- Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

- "Έννοια της 'Εκκλησίας. Συμβολισμός και όροι (παύς, κιβωτός, βασιλεία Θεού, σώμα Χριστού, κοινωνία κτλ.).

- Έργο της 'Εκκλησίας.

- Η σημασία της 'Εκκλησίας για τη σωτηρία του ανθρώπου και του κόσμου.

3.- Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

- 'Η λειτουργική φύση και δομή της 'Εκκλησίας.
- Μία, άγία, καθολική και άποστολική 'Εκκλησία.
- 'Η "έν Χριστώ" κοινωνία και ένότητα της 'Εκκλησίας.

4.- Η ΣΥΝΟΔΟΣ

- 'Εκκλησιολογία του συνοδικού συστήματος. Σύνοδος και πλήρωμα της 'Εκκλησίας.
- Προϋποθέσεις συγκλήσεως Συνόδου. Άριθμός και είδη Συνόδων. Όροι και κανόνες.
- Το συνοδικό σύστημα στη Δύση. Σύγχρονες τάσεις.

5.- ΚΛΗΡΟΣ ΚΑΙ ΛΑΟΣ

- Χαρίσματα, δξιώματα, διακονήματα μέσα στην 'Εκκλησία.
- Οι κληρικοί ως οίκονόμοι των χαρισμάτων του λαού.
- 'Η θέση και ή εθύνη του λαού μέσα στην 'Εκκλησία.

Σέ πλαίσιο: Προσαγωγή κληρικών

6.- Η ΕΝΟΡΙΑ

- 'Η ανθρώπινη κοινωνία (μορφές ανθρώπινης συμβιώσεως).
- 'Η τριαδικότητα του Θεού και ή κοινωνία των προσώπων.
- 'Η σπουδαιότητα της 'Ενορίας για την κοινωνία.

7.- ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

- 'Η 'Ενορία στην άποστολική εποχή.
- 'Η 'Ενορία στην άδιαίρετη 'Εκκλησία και τδ' Βυζάντιο.
- 'Η 'Ενορία στην τουρκοκρατία. ./.

8.- Η ΕΝΟΡΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

- ⊕ Μοναξιά και ΄λληλειψη έπικοινωνίας του σύγχρονου ανθρώπου.
- Μορφές "κοινωνίας" των νέων ανθρώπων σήμερα. 'Η 'Εκκλησιαστική κοινωνία.
- Οι νέες διαστάσεις της 'Ενορίας στην εποχή μας.

- 9.- Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
- Βιβλική θεμελίωση τῆς Ιεραποστολῆς.
  - Ἡ "Ἀποστολος" καὶ ἄλλοι συνώνυμοι ὄροι. Βασικὲς ἀρχές.
  - Καθολικότητα καὶ ἐγκοσμιότητα τῆς Ιεραποστολῆς.
- 10.- ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
- Ἡ Ιεραποστολή εἶναι ἔργο ὅλης τῆς Ἐκκλησίας.
  - Διαμόρφωση Ιεραποστολικῆς συνειδήσεως.
  - Ὁμολογία, ἀπολογία, μαρτυρία.
- 11.- ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ
- Ὁ κατάλληλος "καιρὸς" τῆς συναντήσεως.
  - Σημεῖα συναντήσεως καὶ ἀλληλεπιδράσεις. Σημεῖα στὰ ὁποῖα ἡ συνάντηση ἦταν ἀδύνατη.
  - Ὁφέλειες ἀπὸ τῆς συνάντησης.
- 12.- ΠΑΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
- Χαρακτηρισμὸς καὶ ὁμάδες Πατέρων.
  - Ἡ ἐξοχότητα τῶν Πατέρων καὶ ἡ προσφορά τους.
  - Συμβολὴ τῶν Πατέρων στὴν Ιεραποστολή.
- 13.- Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΗΜΕΡΑ
- Προβλήματα τῆς σύγχρονης χριστ. Ιεραποστολῆς.
  - Ἀψήνιση καὶ Ιεραποστολικὴ δράση ἄλλων θρησκευμάτων.
  - Χριστιαν. Ιεραποστολή καὶ ἀπελευθέρωση τῶν λαῶν.
  - Ἡ εὐθύνη τῶν Χριστιανῶν γιὰ τὸν κόσμον ποὺ ἔρχεται.

Πίνακας

Στοιχεῖα Ιεραποστολικῆς δράσεως τῆς
Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῶν Ῥωματοκαθο-
λικῶν καὶ τῶν Προτεσταντῶν

Κεφάλαιο Γ' ΔΙΩΓΜΟΣ

- 14.- Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΩΓΜΟΥ
- Οι διωγμοί στους πρώτους τρεις αιώνες.
  - Οι διώκτες.
  - Κίνητρα, σκοποί και αποτελέσματα τών διωγμών.
- 15.- Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ
- Βίωση τής "έν Χριστώ" ελευθερίας από τό διωκόμενο και ή προσδοκία τής άνστάσεως.
  - Άγωνιστικό φρόνημα και ένθουσιαστικές τάσεις.
  - Έσχατολογική θεώρηση τής ζωής και τών παθημάτων.
- 16.- ΔΙΩΓΜΟΙ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ
- Βυζάντιο και Άραβοκρατία.
  - Τουρκοκρατία, έξοσλαμισμός, Μεομάρτυρες.
  - Οι "δυνάμεις και οι έξουσίες "του αιώνας τούτου" και οι διωγμοί τής Έκκλησίας στά νεώτερα χρόνια.

17.- ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΩΓΜΟΥ

- "Διωγμός" τής πίστεως, τής αλήθειας και του άνθρώπου.
- Η σύγχρονη πάλη τών ίδεών.
- Άσκηση του Χριστεανού στην άνεξιθρησκία και την "κατά Χριστόν" ελευθερία.

Κεφάλαιο Δ' ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΙΣΜΑΤΑ

18.- ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΗ

- Η θεανθρώπινη φύση τής Έκκλησίας και τό "φρόνημα τής σαρκός".
- Χαρακτηριστικές Ήριδες στην πρώτη Έκκλησία, και οι αιρέσεις που αντιμετώπιστηκαν από τής Οίκ. Συνόδους.
- Αιρετικές έκδηλώσεις στην εποχή μας.

19.- ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΣΧΙΣΜΑ

- Διάκριση του σχίσματος από την αίρεση.
- Έκκλησιολογική, πολιτική και κοινωνιολογική θεώρηση του σχίσματος.

- Σχισματικές καταστάσεις καὶ ἔλλειψη "ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας" στὴν Ὁρθοδοξία σήμερα.

20.- Η ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

- Νεστοριανισμὸς καὶ Μονοφυσιτισμὸς (ἱστορικὰ στοιχεῖα).
- Ρωμαιοκαθολικισμὸς καὶ Προτεστантиσμὸς (ἱστορικὰ στοιχεῖα).
- Συνέπειες τῆς διασπάσεως γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸν κόσμο.

21.- ΟΙ ΑΡΧΑΙΕΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

- Θεολογικὲς θέσεις σὲ σύγκριση μὲ τὴν ὀρθόδοξη θεολογία.
- Δομὴ, δυναμικότητα καὶ δραστηριότητες τῶν Ἁγ. Ἐκκλησιῶν.
- Σχέσεις μὲ Ὁρθοδοξία καὶ πιθανότητα γιὰ μελλοντικὴ ἔνωση.

22.- Ο ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΣ

- Θεολογικὲς καὶ ἐκκλησιολογικὲς συμπτώσεις καὶ ἀντιθέσεις μὲ τὴν Ὁρθοδοξία.
- Αἰσθήματα ὑπεροχῆς καὶ τάσεις δεσποτισμοῦ τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ. Δραστηριότητις
- Σχέσεις μὲ Ὁρθοδοξία καὶ πιθανότητες γιὰ ἔνωση.

23.- Ο ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

- Θεολογικὴ πολυμορφία καὶ ἀπόρριψη αὐθεντίας.
- Διοικητικὲς ἰδιομορφίες καὶ δραστηριότητες.
- Διεκκλησιαστικὲς σχέσεις. Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν.

Κεφάλαιο Β' ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

24.- "ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ ΕΝΩΣΕΩΣ"

- Ἐσχατολογικὴ θεώρηση αἰρέσεων καὶ σχισμάτων.
- Ἡ κίνηση γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἐνότητας στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.
- II Ἀνάγκη γιὰ ἔνωση (θεολογικὴ, λειτουργικὴ, κοινωνικὴ) καὶ βασικὲς προϋποθέσεις.

25.- Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

- Σύντομη ἀναφορά στὴν ἱστορία τῶν διαλόγων τῆς Ὁρθοδοξίας μὲ ἄλλες χριστ. Ὁμολογίες.

- Σύγχρονος θεολογικός διάλογος τής 'Ορθοδοξίας με άλλες 'Εκκλησίες και 'Ομολογίες.
- 'Εκκλησιολογικές και θεολογικές διαστάσεις και συνέπειες.

26.- ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

- Διεθνή χριστ. συνέδρια και Π.Σ.Ε.
- 'Ο άσπασμός Ρώμης και Νέας Ρώμης.
- 'Εκδηλώσεις κατανόησης, συνεργασίας και άλλολοβοηθείας.

27.- ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΓΙΑ ΕΝΩΣΗ

- Θεολογικά (άντίθετες θεολογικές θέσεις. 'Αδυναμία υπερβάσεως λόγω παρακάμψεως ή ύποτιμήσεως τών θεολογικών θέσεων).
- 'Εκκλησιολογικά (Διαφορές στη λατρεία και τή Διοίκηση. Δεύγματα μισαλλοδοξίας, π.χ. ούνια κτλ.).
- Πολιτικά (έθνικά συμφέροντα, σοβινισμός κ.ά.).
- "Άλλα έμπόδια (χιλιόχρονη άποξένωση, ανθρώπινες άδυναμίες, λαθεμένη τακτική κ.ά.).

Κεφάλαιο ΣΤ' Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

28.- Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

- Έμμone στην 'Εκκλησία τών 'Αποστόλων και τή διδασκαλία τών Πατέρων και τών Συνόδων.
- Χρονικοί σταθμοί διαμορφώσεως τής 'Ορθοδοξίας.
- Η αιωνιότητα τής αλήθειας και οι άτέλειες του πολιτιστικού σκεύους.

29.- Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ ΤΗΣ

- Το φραγκικό "κατέναντι".
- Το μουσουλμανικό πέθος.
- Η αυτοσυνειδησία τών όρθόδοξων λαών. Το "Γένος τών 'Ορθόδοξων".

30.- ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

- 'Ιστορικός ό ρόλος του Οίκουμ. Πατριαρχείου.
- Το Οικουμ. Πατριαρχείο και ή ένότητα τής 'Εκκλησίας.
- Η ήγερτική εϋθύνη του Οικουμ. Πατριαρχείου σήμερα.

- 31.- ΟΙ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΕΣ ΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ
- Έθνικά και φυλετικά προβλήματα. Το "αυτοκέφαλον".
  - Νεώτερες τραυματικές καταστάσεις στην Όρθοδοξία.
  - Σύγχρονοι ανταγωνισμοί μεταξύ Όρθόδοξων Έκκλησιών και βαθμός αλληλεξαρτήσεως.
- 32.- ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔ. ΑΥΤΟΚΕΦ. ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
- Δομή και διοίκηση των Όρθόδ. Αυτοκέφ. Έκκλησιών.
  - Σχέσεις των Όρθόδ. Αυτοκέφ. Έκκλησιών με το κράτος.
  - Θεολογία, μαρτυρία, διακονία των Όρθόδ. Αυτοκέφ. Έκκλησιών στο σύγχρονο κόσμο.

Πίνακας

Με στατιστικά και άλλα στοιχεία
για τή σύγχρονη ζωή της Όρθοδοξίας στον κόσμο.

Κεφάλαιο X' ΛΑΤΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

- 33.- Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ
- Ευχαριστιακή θεώρηση της ζωής και του κόσμου.
  - Λειτουργική όργάνωση του χώρου και του χρόνου.
  - Δοξολογία, ευχαριστία, άναφορά.
- 34.- Η ΕΒΕΛΙΕΝ ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ
- Η Λατρεία στην αρχαία Έκκλησία.
  - Η διαμόρφωση της Χριστ. Λατρείας στο Βυζάντιο.
  - Σύγχρονες τάσεις και απαιτήσεις.
  - Η Λατρεία στους Ρωμαιοκαθολικούς και Διαμαρτυρομένους.
- 35.- ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
- Θεολογική και ανθρωπολογική ανάλυση των άρχών της Χριστ. τέχνης.
  - Η Έκφραση της χριστ. τέχνης στις διάφορες ιστορικές περιόδους.
  - Σύγκριση της χριστ. τέχνης διαφόρων χωρών και Όμολογιών.
  - Σύγχρονη προβληματική της Χριστ. τέχνης.

[Handwritten signature]

36.- Ο ΝΑΟΣ

- Σύμβολα και ρυθμοί. Θεολογικές προϋποθέσεις τους.
- Τό φως στο Ναό. (Αναφορά στην 'Αγ. Σοφία).
- Τό ξωκλήσι και τό είκονοστάσι.

37.- Η ΕΙΚΟΝΑ

- 'Ανάλυση τής εικόνας (θεολογική, ανθρωπολογική, αισθητική, βιωματική).
- 'Η εικόνα στην πίστη και τή ζωή του έλλην. λαού.
- 'Η είκονογράφηση του χριστ. Ναού.

38.- Ο ΥΜΝΟΣ

- Θεολογικά και ανθρωπολογικά στοιχεία τής όρθόδοξης ύμνογραφίας.
- Εΐδη, ποιικιλία και πλήθος των χριστ. ύμνων.
- Χαρακτηριστικά κείμενα.

39.- ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ

- Φιλολογική και φιλοσοφική μαρτυρία. Ύμνογράφοι.
- Συμπλήρωση τής ύμνογραφίας. Σύγχρονη παρουσία.
- Προσέγγιση και κατανόηση τής ύμνογραφίας (πρωτότυπο κείμενο και ένδεχομένως μετάφραση).

40.- Η ΜΟΥΣΙΚΗ

- 'Εξέλιξη και διαμόρφωση τής έκκλ. μουσικής.
- Σχέσεις τής Βυζαντινής εκκλησιαστικής μουσικής με τή νεο-ελληνική λαϊκή μουσική.
- Μεγάλοι μελωδοί και μουσουργοί έκκλ. ύμνων.

41.- ΕΟΡΤΕΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΙ

- 'Η χριστ. έορτή και δ σύγχρονος άνέορτος βίος.
- Νόημα των έορτών. Εΐδη έορτών (πίνακες).
- Παρουσία, μαρτυρία και έξοχότητα των αγίων. 'Η σημασία τους για τό σύγχρονο άνθρωπο.
- Πλήθος και κατηγορίες αγίων.

Κεφάλαιο Η' ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

42.- Η ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΑΝΙΣΜΟ

- Τό νόημα τῆς χριστ. ἀσκήσεως.
- "Άσκησις στήν ἔρημο καί ἄσκησις στόν κόσμο.
- "Άσκησις γιά ἀσκητές καί ἄσκησις γιά ὄλους.

43.- Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ-

- Ἡ θεμελίωσις τοῦ Μοναχισμοῦ καί τῶν μοναστικῶν συστημάτων.
- Ὁ Μοναχισμός στό Βυζάντιο, στήν Τούρκοκρατία καί τή Δύση.
- Ὑπερβολές καί κρίσις τοῦ Μοναχισμοῦ στό παρελθόν καί σήμε-
ρα. Ἀνακαινιστικές τάσεις.

44.- Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ ΚΑΙ Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

- Χαρακτηριστικοί τύποι μοναχῶν καί ἀνάλογα περιστατικά
(σύντομη παρουσίαση μορφῶν καί κειμένων).
- Ἡ ἄρνησις αὐτονόητων γιά τοὺς ἀνθρώπους καταστάσεων. Οἱ
"διά Χριστόν σαλοί".

45.- Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ

- Ἐκκλησιαστική καί πνευματική προσφορά.
- Προσφορά στά γράμματα καί τίς τέχνες.
- Κοινωνικές δραστηριότητες τῶν μοναχῶν.

Κεφάλαιο Θ' Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

46.- Η ΑΓΑΠΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

- Ἐλεος καί φιλανθρωπία.
- Θεολογικές προϋποθέσεις τῆς κοινωνικῆς διακονίας τῆς
Ἐκκλησίας.
- Ὁ Χριστιανισμός καί ἡ σύγχρονη κοινωνική προβληματική.

47.- ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΗ

- Σχέσεις αγάπης και πίστewς.
- 'Η δυναμική τής πίστewς και τής αγάπης στην αναδόμηση τών διανθρώπινων σχέσεων και στη μεταμόρφωση τών κοινωνικῶν θεσμῶν.

48.- ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

- Ξ 'Ο αγώνας τών Πατέρων τής 'Εκκλησίας για κοινων. δικαιοσύνη.
- Κοινωνικά διακονήματα κλήρου και λαοῦ.
- Προληπτική και θεραπευτική φιλανθρωπία.

49.- ΜΟΡΦΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚῆς ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

- Ξ 'Η αγάπη στην αρχαία 'Εκκλησία.
- 'Η φιλανθρωπία στο Βυζάντιο και την τουρκοκρατία.
- Το κοινωνικῶν ἔργο τής 'Εκκλησίας στους νεώτερους χρόνους.

50.- ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- Κοινωνικό ἔργο και φιλανθρωπ. ιδρύματα στις Μητροπόλεις.
- 'Η άσκηση τής αγάπης στις 'Ενορίες.
- " 'Η μέριμνα πασῶν τών 'Εκκλησιῶν".

51.- ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

- Διαστάσεις και ἦθος τής διεκκλησιαστ. ἀλληλεγγύης.
- Μόνιμες καταστάσεις και ἔκτακτα περιστατικά.
- Μορφωτικές ἀνταλλαγές.

52.- ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΥΛΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

- Οἱ πειρασμοί τής καταναλωτικῆς κοινωνίας.
- 'Η ποιότητα τής ζωῆς.
- "Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος".

[Handwritten signature]

Σκοπὸς τοῦ μαθήματος

Τὸ μάθημα τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας παρουσιάζει σημαντικὴ ἰδιοτυπία. Ἐμμεσα, ἀβίαστα καὶ κατὰ τρόπο συνθετικὸ προσφέ-
ρει ἱστορικὲς, γεωγραφικὲς, ψυχολογικὲς, κοινωνικὲς καὶ ἄλλες γνώσεις,
χωρὶς νὰ εἶναι ἱστορία, γεωγραφία, ψυχολογία, κοινωνιολογία. Καὶ ἐνῶ
ἔχει ἕνα τόσο εὐρὺ γνωστικὸ φάσμα, κύριος σκοπὸς του δέν νὰ προσφέρει
τῇ γνώσει ἢ νὰ ἀναπτύξει δεξιότητες, ἀλλὰ νὰ δονήσῃ τὴν ψυχὴν, νὰ εὐ-
φράνῃ τὸ πνεῦμα, νὰ λεπτύνῃ τὸ αἴσθημα καὶ τὴν ἀντίληψη γιὰ τὴ ζωὴ,
νὰ ὑψώσει τὴ σκέψη, νὰ διευρύνῃ τὰ ἐνδιαφέροντα. Γι' αὐτὸ, ὅταν δι-
δάσκεται κατὰλληλα, μὲ θέρη καὶ πίστη στὴν ἀξία του, κερδίζει ἀμέ-
ριστο τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ μαθητῆ καὶ τὸν ἐπηρεάζει βαθύτατα καὶ πολὺ-
πλευρα. Κρούει ὅλες τὶς ψυχικὲς χορδὰς του καὶ τοῦ δίνει ἀπειρες
δυνατότητες γιὰ ἐπικοινωνία, ἔκφραση, βίβση, προβληματισμὸ καὶ κρι-
ση. Μὲ τὴ διδασκαλία του ὁ μαθητὴς ἀποκτᾷ γνώσεις καὶ ταυτόχρονα
συγκινεῖται καὶ σκέπτεται, ἀπλώνεται καὶ ὑψώνεται πνευματικῶς, μορφώ-
νεται. Καὶ ἔχει ἀκόμα τὸ μάθημα μιὰ ἀμεσότητα ἀναφορᾶς στὴ ζωὴ.
Γιατὶ ἡ γλῶσσα καὶ τὰ ἔργα τοῦ λόγου ἐκφράζουν τὸ φυσικὸ, τὸν κοινω-
νικὸ καὶ τὸν ἱστορικὸ κόσμον ποὺ ἀποτελεῖ τὸ περιβάλλον μας, τὴν ἕδρα
τῆ ζωῆς μας. Καὶ γι' αὐτὸ μᾶς ἐνδιαφέρουν ἄμεσα καὶ μᾶς συγκινοῦν.
Μῆσα σ' αὐτὰ βρίσκουμε τὸν ἑαυτὸ μας, τὸν τόπον μας, τὶς ἀξίες μας,
τὰ ἰδανικά μας.

Μὲ τὴ διδασκαλία τοῦ μαθήματος ὁ μαθητὴς εἰσάγεται στὸ νεοελλη-
νικὸν κόσμον καὶ πολιτισμὸν, ὅπως αὐτὸς διαμορφώθηκε βαθμιαῖα ἀπὸ τοὺς
τελευταίους βυζαντινοὺς αἰῶνες καὶ ἐξελιχθήκε ὡς σήμερα. Εἶναι ὁ
πολιτισμὸς αὐτὸς νέος, γεννημένος ἀπὸ τὶς νέες ἱστορικὲς συνθήκες
καὶ προσαρμοσμένος στὶς νέες περιστάσεις. Καὶ μολονότι ἀποτελεῖ
συνέχεια τοῦ προγενέστερου προγονικοῦ πολιτισμοῦ καὶ παρὰ τὶς ξενι-
κὲς ἐπιδράσεις, θετικὲς καὶ ἀρνητικὲς καὶ ἀναπόφευκτα δέχθηκε καὶ
ἐξακολουθεῖ νὰ δέχεται, ἐντούτοις ἀπάντησέ αὐτοδυναμῶς καὶ διαμόρφωσε
δικὰ του κύκλον ἀξιών ποὺ τοῦ προσδίδουν τὸν ἰδιαίτερον νεοελληνικὸν
τοῦ χαρακτήρα.

Ἔτσι τὸ μάθημα, ὡς μάθημα διδασκαλίας καὶ μελέτης τοῦ νεοελλη-
νικοῦ πολιτισμοῦ, ὅπως ἐκφράζεται μέσα ἀπὸ τὰ κείμενα, ἀποκτᾷ καὶ ἱ-
στορικὸν χαρακτήρα, χωρὶς ὅμως νὰ μεταβάλλεται ποτέ σὲ ἱστορία τῆς
νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Κύριος σκοπὸς του δέν εἶναι ἡ ἀπόκτηση

γραμματολογικῶν γνώσεων, ἀλλὰ ἡ κατανόηση τοῦ περιεχομένου, τῆς ἰδιοτυπίας καὶ τῶν ἀξιών τοῦ πολιτισμοῦ μας, ἡ γνώση τῆς ψυχουσυνθέσεως τοῦ λαοῦ μας, ἡ ἀνάπτυξη τῆς εὐαισθησίας στοῦ ἀντίκρισμα τοῦ ὄρατου, ὁ στοχασμὸς πάνω σταῖ θέματα, ποῦ ἀπασχολοῦν τὴν κοινωνία καὶ προβάλλονται μὲ τὰ ἔργα τοῦ λόγου. Ὁ προβληματισμὸς, ποῦ ἰδιαίτερα πρέπει νὰ ἐπιδιώκεται στοῦ Λύκειο θὰ ἔχει ὡς κέντρο τὴν ἑλληνικὴ ἐθνικὴ ζωὴ. Παράλληλα ὅμως τὸ βλέμμα καὶ ἡ σκέψη ἐπιβάλλεται νὰ ἐκτείνονται καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ χῶρο, γιατί πολλὰ καὶ μεγάλα προβλήματα εἶναι κοινὰ γιὰ ὅλους τοὺς λαούς, γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα.

Τὸ μάθημα διακρίνεται σὲ τρεῖς κλάδους: νεοελληνικά κείμενα, γλῶσσα καὶ ἐκθέσεις. Μὲ τὴ διδασκαλία τῶν νεοελληνικῶν κειμένων καὶ τῶν ἐκθέσεων, οἱ ἴδιοι σκοποὶ ποῦ ἐπιδιώκονται μὲ τὴ διδασκαλία τους στοῦ Γυμνάσιο ἐπιδιώκονται καὶ στοῦ Λύκειο, σ' ἓνα ὅμως ἐπίπεδο ψηλότερο καὶ εὐρύτερο ποῦ ἀπαιτοῦν οἱ ἱκανότητες τῶν μαθητῶν. Στὸ γυμνάσιο ὁ νεοελληνικὸς μας πολιτισμὸς γενικὰ ἀντικρίζεται κατὰ τρόπον πραγματικὸ, συγκεκριμένον. Στὸ Λύκειο αὐτὸ τὸ ἀντίκρισμα ἰδίως στίς δύο τελευταῖες τάξεις παίρνει τὴ μορφή τῆς κοινωνικῆς, ψυχολογικῆς καὶ φιλοσοφικῆς διεισδύσεως καὶ μελέτης στοῦ βαθμοῦ ποῦ τὸ κάθε κείμενον ἐπιτρέπει.

Ἐιδικότερα οἱ σκοποὶ τοῦ μαθήματος κατὰ κλάδους εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

A. Διδασκαλία κειμένων

1.- Νὰ ἀποκτήσουν οἱ μαθητὲς μὲ τὴ διδασκαλία ἀξιόλογων κατὰ τὸ δυνατόν καὶ ἀντιπροσωπευτικῶν κειμένων σαφὴ καὶ πλήρη εἰκόνα γιὰ τίς ἀρχές, τὴν ἐξέλιξη καὶ τὴ σημερινὴ πρόοδο καὶ θέση τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, ὥστε:

α) Νὰ γνωρίσουν τὴν ἰδιοτυπία, τὸν πλοῦτον, τὴν ποικιλία καὶ τὸ δυναμισμό της.

β) Νὰ κατανοήσουν τὸν ἰδιαίτερον χαρακτήρα καὶ τίς ἀξίες τοῦ νεοελληνικοῦ μας πολιτισμοῦ καὶ νὰ συνειδητοποιήσουν τὴν αὐτοδυναμία καὶ τὴν ἐπάρκειά του.

γ) Νὰ γνωρίσουν τὸ χαρακτήρα καὶ τὸ ἦθος τοῦ λαοῦ μας, τίς σπουδαίες ἀρετὲς του ἀλλὰ καὶ τίς ἀδυναμίες του, νὰ ἐδραιώσουν τὴν πίστη

τους στη ζωτικότητα και τή δημιουργικήότητά του και να αποκτήσουν τή θέληση να εργασθούν με όλες τές δυνάμεις τους για ένα καλύτερο μέλλον.

2.- Με τή διδασκαλία και έργων ξένης λογοτεχνίας να έρθουν σε έπαφή οι μαθητές με τή λογοτεχνική δημιουργία τών άλλων αναπτυγμένων λαών και να γνωρίσουν τήν πίστη τους σε κοινές ανθρώπινες αξίες, ώστε να αναπτύξουν ένδιαφέρον για τά πνευματικά τους έργα, έκτίμηση για τόν πολιτισμό τους, αγάπη για τόν άνθρωπο και για ό,τι ώραίο και ύψηλό αυτός δημιούργησε και πιστεύει.

3.- Να στοχαστούν πάνω στα προβλήματα τής κοινωνίας, τής σημερινής και τής παλαιότερης, ιδιαίτερα τής ελληνικής, όπως ~~εμφράξων~~^{τα} στα κείμενα.

4.- Να αναπτύξουν τήν καλαισθησία τους, ώστε να καταστούν ικανοί να έκτιμοϋν και να χαίρονται τό ώραίο στο λόγο.

Β. Έκθέσεις

Σκοπός τής διδασκαλίας τών έκθέσεων στο Λύκειο είναι ή περαιτέρω καλλιέργεια τών ικανοτήτων που απέκτησαν οι μαθητές με τή διδασκαλία του μαθήματος αυτού στο Γυμνάσιο. Ό έθισμός στην ακρίβεια, τή σαφήνεια, τήν πληρότητα, τή γλωσσική όρθότητα και τήν καλαισθησία τής έκφράσεως και ή απόκτηση προσωπικού ύφους πρέπει και στο Λύκειο να αποτελοϋν αντικείμενο συστηματικών προσπαθειών κατά τή διδασκαλία τών έκθέσεων. Είδικότερα, πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια ώστε οι μαθητές του Λυκείου, που σε σύγκριση με τους μαθητές του Γυμνασίου έχουν αύξημένη αντίληπτικότητα και μεγαλύτερη ώριμότητα, δέχονται περισσότερους πνευματικούς έρεθισμούς και διαθέτουν ευρύτερο κύκλο γνώσεων, να εισδύσουν βαθύτερα στα μυστικά τής γλώσσας και του ύφους, να κατανοήσουν πληρέστερα τήν άλληλεξάρτηση σκέψης και έκφράσεως και να γίνουν με τόν καιρό ικανοί να διατυπώσουν έπιτυχώς λεπτότερες νοηματικές αποχρώσεις και συνθετότερες πνευματικές συλλήψεις.

II. Διδασκαλία Έλλην

-16-

A. Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Ώρες 2 1/2 (Διδακτικές ενότητες 6)

α) Διδασκαλία χαρακτηριστικών κειμένων της περιόδου: αρχές της νεοελληνικής λογοτεχνίας ως το 1830 (έκτος της Έπτανησιακής Σχολής). Διδακτικές ενότητες: 23.

Θά διδαχθούν κείμενα που φανερώνουν την εξέλιξη της νεοελληνικής λογοτεχνίας και διδικοτερα: άκριτικά τραγούδια-ύστεροβυζαντινά δημώδη κείμενα- δημοτικά τραγούδια (ιδιαίτερα παραλογές, ιστορικά, κλέφτικα και μοιρολόγια) - κείμενα της κρητικής λογοτεχνίας, του νεοελληνικού διαφωτισμού και άπονημονεύματα άγωνιστών. Τά κείμενα της καθεμιάς άπό τίς παραπάνω ενότητες θά διδάσκονται ύστερα άπό περιεκτική γραμματολογική ένημέρωση και σαφή τοποθέτηση μέσα στην έποχή τους. Για την έρμηνευτική έργασία, βλ. την παράγραφο β.

β) Διδασκαλία κειμένων της σύγχρονης νεοελληνικής λογοτεχνίας. Διδακτικές ενότητες 32.

Θά διδάσκονται λυρικά ποιήματα, διηγήματα, άποσπάσματα μυθιστορημάτων καθώς και θεατρικών έργων (ή σύντομα μονόπρακτα στο σύνολό τους).

Τά έκτενέστερα άποσπάσματα θά τά μελετούν οι μαθητές στέ σπί-τι τους, σύμφωνα με τίς οδηγίες του καθηγητή. Όμως ή έρμηνευτική έπεξεργασία θά γίνεται στο σχολείο και θά συνίσταται σε: βαθύτερη εξέταση του ιδεολογικού περιεχομένου, των ιδιαίτερων έκφραστικών μέσων, της τεχντροπίας και του ύφους του κάθε διδασκόμενου έργου, χαρακτηρισμού και κατάταξή του στο αντίστοιχο λογοτεχνικό είδος. Ίδιαίτερα, κατά τή διδασκαλία θεατρικών κειμένων, θά γίνεται στοιχειώδης ένημέρωση των μαθητών σχετικά με τό θέατρο ως ιδιαίτερο λογοτεχνικό είδος και άναφορά στη βοήθεια που προσφέρουν οι άλλες καλές τέχνες (άρχιτεκτονική, ένδοματολογία, ζωγραφική, μουσική, όρχηση) για την παρουσίασή του στη σκηνή. Άκόμη θά δίνονται σύντομες και σαφείς πληροφορίες για τούς συγγραφείς και τά έργα τους και θά γίνεται μετρική άνάλυση των ποιημάτων.

γ) Διδασκαλία κειμένων ξένης λογοτεχνίας. Διδακτικές ένότητες της 10.

Θά διδαχθούν από δοκιμες μεταφράσεις λογοτεχνικά Έργα:

- 1) τής λατινικής λογοτεχνίας
- 2) τής Ιταλικής λογοτεχνίας του 14-16 αιώνα
- 3) τής γαλλικής, Ισπανικής και αγγλικής λογοτεχνίας του 16 και των αρχών του 17 αιώνα.

Υστερα από περιεκτική γραμματολογική ενημέρωση για τὰ λογοτεχνικά Έργα τής κάθε χώρας και τήν σαφή τοποθέτησή τους μέσα στην εποχή τους, θά γίνει ανάγνωση και έρμηνεία έκλεκτων Έργων (ή αποσπασμάτων Έργων) τής ξένης λογοτεχνίας, όπως γίνεται και με τὰ νεοελληνικά κείμενα. Σύγκρισή τους προς τὰ αντίστοιχα νεοελληνικά Έργα που έχουν διδαχθεί Οί μαθητές.

Θά ασκούνται οι μαθητές στην καλαίσθητη ανάγνωση και άπαγγελία, όπως και στη γόνιμη χρησιμοποίηση λεξικών, γραμματολογίας και άλλων αξιόπιστων βοηθημάτων για τήν κατανόηση και τήν έρμηνεία λογοτεχνικών Έργων και θά καθοδηγούνται, ώστε να μελετούν με δική τους πρωτοβουλία λογοτεχνικά Έργα στο σπίτι τους ή σε σχολικές και άλλες βιβλιοθήκες.

Β. Γλωσσική διδασκαλία

Συμπλήρωση τής κατάρτισεως των μαθητών στη νεοελληνική (δημοτική) γλώσσα με ποικίλες γλωσσικές, ιδίως λεξιλογικές άσκήσεις. Οι άσκήσεις αυτές - που θά γίνονται με τήν εύκαιρία τής έρμηνείας των κειμένων ή τής διορθώσεως των εκθέσεων - θά αναφέρονται, ειδικότερα, στα εξής:

- α) Χρήση συνώνυμων λέξεων και αντιδιαστολή τους από τις λέξεις που έχουν αντίθετη σημασία.
- β) Έπισημανση τής κύριας σημασίας των λέξεων (κυριολεξία) καθώς και τής μεταφορικής.
- γ) Παραδείγματα ξενικών επιδράσεων στη νέα ελληνική και ή άφομοίωση ή ο ξεελληνισμός των ξένων λέξεων.
- δ) Ο πλουτισμός τής νέας ελληνικής από τήν αρχαία και τή μεταγενέστερη ελληνική.

Γ. Γενικές παρατηρήσεις

Οι ξυθέσεις πού θάγράφουν οι μαθητές στη διάρκεια ένός διδακτικού έτους δέ θά είναι λιγότερες άπό 10 καί περισσότερες άπό 13. Στόν άριθμό αυτό δέν περιλαμβάνονται οι άναγραφόμενες μέ τήν εύκαιρία διαφόρων γεγονότων, έπετειών, έορτών κτλ.

Κάθε ξυθεση νοείται ως ένας επιμέρους κύκλος διδασκαλίας πού άρχίζει μέ τή γραπτή άνάπτυξη ένός θέματος στην τάξη, συνεχίζεται μέ τήν προσεκτική διδρρωση του κειμένου άπό τόν καθηγητή καί ολοκληρώνεται μέ τήν έπιστροφή των μαθητικών έργασιών καί τή διατύπωση γενικών καί ειδικών παρατηρήσεων σχετικά μέ τήν επίδοση τής τάξεως ή καί του κάθε μαθητή.

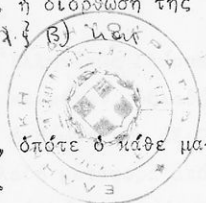
Η κάθε ξυθεση θάγράφεται άλλοτε στη διάρκεια δύο ώρων καί άλλοτε στη διάρκεια μιās ώρας, κατά τήν κρίση του καθηγητή. Όταν γράφεται στη διάρκεια δύο ώρων, ή διδρρωσή της στην τάξη θά γίνεται σε μιá ώρα καί όταν γράφεται στη διάρκεια μιās ώρας, ή διδρρωσή της στην τάξη θά καταλαμβάνει ένα δίωρο.

Θέματα ξυθέσεων

Τά θέματα μπορεί κάποτε νά είναι έλεύθερα, όποτε ο κάθε μαθητής επιλέγει καί άναπτύσσει εώς αυτος προτιμή.

Κατά κανόνα όμως οι μαθητές άναπτύσσουν ένα κοινό θέμα πού προέρχεται άπό τήν τάξη μέ τήν καθοδηγητική καθήκνη. Τά θέματα είναι:

- Εντυπώσεις, σκέψεις καί ιδέες άπό τήν επίσκεψη εργοστασιών, τεχνικών έργων, δημόσιων ιδρυμάτων, μουσείων, αρχαιολογικών χώρων κτλ.
- Χαρακτηρισμοί γεγονότων, προσώπων, κοινωνικών ομάδων, καταστάσεων, ενεργειών, κοινωνικών τύπων, επαγγελματιών κτλ.
- Περιγραφή καί στοιχειώδης κριτική του περιεχομένου λογοτεχνικών καί άλλων κειμένων (λ.χ. ιστορικών, επιστημονικών) πού διδάχθηκαν στην τάξη.
- Μικρές πραγματείες για θέματα πού συζητήθηκαν στην τάξη καί προκάλεσαν τό ιδιαίτερο ένδιαφέρον των μαθητών.

[Handwritten signature]

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ἔργα 7

Α. Οἱ σκοποὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος.

Οἱ σκοποὶ ποὺ ἐπιδιώκονται μὲ τὴ διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας στὸ Γυμνάσιο ἀπὸ μετάφραση ἐπιδιώκονται καὶ μὲ τὴ διδασκαλία τῶν ἀρχαίων κειμένων ἀπὸ τὸ πρωτότυπο. Στὸ Λύκειο δμως ἔχουμε καὶ προέκταση σκοπῶν, γιατί ἡ πρόσβαση στὸ περιεχόμενο τῶν ἀρχαίων ἔργων γίνεται ἄμεσα, στὴ γλῶσσα ποὺ οἱ ἴδιοι οἱ δημιουργοὶ τοὺς τὰ ἔγραψαν. Ἐπομένως, πέρα ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τοῦ μαθήματος στὸ Γυμνάσιο, στὸ Λύκειο ἐπιδιώκεται μὲ τὴ διδασκαλία του καὶ ἕνας πρόσθετος σκοπός: ἡ εἰσαγωγή στὸν ἀρχαῖο λόγο καὶ ἡ ἐρμηνεία τῶν κειμένων σὲ συνάρτηση μὲ τὴ γλωσσικὴ τους μορφή.

Γενικὸς σκοπὸς τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας στὸ Λύκειο εἶναι ἡ ἐρμηνεία τῶν κειμένων, δηλαδὴ ἡ κατανόηση ἀπὸ κάθε ἄποψη τοῦ περιεχομένου καὶ ἡ βίωση τῶν ἀξιών τους. Ἡ ἐρμηνεία δὲν εἶναι ἀπλῶς μετάφραση, δηλαδὴ μεταφορὰ ἀπὸ μιὰ γλῶσσα σὲ ἄλλη ἰσοδύναμων λεκτικῶν συμβόλων, ἀλλὰ πολυδιάστατη νοητικὴ καὶ βιωματικὴ ἔνδραση μὲ πολύμορφη καὶ βαθύτατη ἐπίδραση: εἶναι γλωσσικὴ σπουδὴ, ἰδιαίτερα σὲ σχέση μὲ τὰ πράγματα καὶ τίς ἰδέες τοῦ κειμένου, κατανόηση τοῦ περιεχομένου, αἰσθητικὴ ἐκτίμηση, θεώρηση τοῦ ἔργου σὲ σχέση μὲ τὴν ἐποχὴ του, ἐπισήμανση τῶν ἰδιω-
τυπιῶν του, ἀναζήτηση κινήτρων, χαρακτηρισμὸς προσώπων, σύγκριση κειμένων, προσώπων, ἰδεῶν, φαινομένων, πολὺπλευρὴ θεώρηση καὶ μελέ-
τη τοῦ λόγου.

Ἀναλυτικότερα οἱ σκοποὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνι-

./.

κής Γλώσσας καὶ Γραμματείας στὸ Λύκειο εἶναι οἱ ἀκόλουθοι :

1.- Ἡ σπουδὴ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας

Μὲ τὴ σπουδὴ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας ἐπιδιώκονται οἱ ἑξῆς εἰδικότεροι σκοποὶ :

α) Νὰ γνωρίσουν οἱ μαθητές τὸ βασικὸ λεξιλογικὸ θησαυρὸ τοῦ ἀρχαίου λόγου καὶ τὰ γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ φαινόμενά του.

β) Νὰ καταστοῦν ἱκανοὶ νὰ ἐκτιμοῦν καὶ νὰ ἀπολαμβάνουν τὶς ἀρετὲς τοῦ ἀρχαίου λόγου ποὺ σπάνια ἔχουν συνδυασθεῖ σὲ κείμενα τῆς ἴδιας λογοτεχνίας: τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, τὴν συμμετρίαν καὶ τὸ ρυθμὸν, τὴν ποικιλίαν, τὴν εὐστοχίαν στὴν ἐκλογὴ τῶν λέξεων, τὴν πυκνότητα, τὴν πειθαρχίαν του, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐκαμψίαν, τὴν ἔλλειψιν τοῦ περιττοῦ, τὴν χάριν του, ποὺ ὅλες μαζί προσδίδουν σ' αὐτὸν τὴν κλασσικότητά του.

γ) Ἡ σπουδὴ τῆς γλώσσας ἔχει καὶ εὐρύτερη παιδευτικὴ σημασία. Μὲ τὴ μελέτη της σὲ συνάρτησιν πάντοτε μὲ τὸ περιεχόμενον ἐπιδιώκεται καὶ ἡ πνευματικὴ ἄσκησις καὶ πειθαρχία καὶ ἡ γενικότερη καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξις τοῦ μαθητῆ.

δ) Ἡ μελέτη τοῦ ἀρχαίου λόγου ἀποσκοπεῖ ἀκόμα στὴν κατανόησιν τοῦ πνεύματος τῶν προγόνων μας. Ἡ γλώσσα γενικὰ ἐκφράζει τὶς σκέψεις, τὰ συναισθήματα, τὶς ἐπιθυμίας, τὴν ἱστορίαν, τὴν φιλοσοφίαν, τὸν πολιτισμὸν τοῦ λαοῦ ποὺ τὴ δημιούργησε καὶ τὴ χρησιμοποιοῦν, ἔχει νόημα κοινωνικόν, ψυχολογικόν, φιλοσοφικόν, ἱστορικόν. Ὁ γλωσσικὸς σκοπὸς στὴ διδασκαλίαν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας πρέπει νὰ νοεῖται μ' αὐτὴ τὴν εὐρύτερον προοπτικὴν καὶ ὄχι ὡς στενὴν γραμματικὴν τεχνολογίαν, συντακτικὴν ἀνάλυσιν καὶ λεξιθρίαν ποὺ ἀποξηραίνει τὴν ἰμμάδα τοῦ ἀρχαίου λόγου καὶ νεκρώνει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν γιὰ τὴ σπουδὴν του.

ε) Ἡ σπουδὴ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας, τέλος, ἀποβλέπει καὶ στὸ νὰ κατανοήσουν οἱ μαθητές ὅτι ἡ νεοελληνικὴ γλώσσα ἔχει τὶς ρίζας της στὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν, ὅτι ἀποτελεῖ ἐξέλιξιν καὶ συνέχειά της· μάλιστα αὐτὴ ἡ γλωσσικὴ συνέχεια μαρτυρεῖ περίτρανα καὶ τὴ φυλετικὴν μας συνέχειαν, ἡ ὁποία ἔμεινε ἀδιάσπαστη παρὰ τὴ μεγάλη

μας ιστορική διαδρομή και τις πολλές περιπέτειες και δοκασίες του Έθνους μας.

2.- Η ανθρωπιστική μόρφωση των μαθητών

Η γλώσσα όμως δεν αποτελεί τον τελικό σκοπό της διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας. Η γλώσσα πρέπει να αντικρίζεται πάντοτε ως μέσο για την κατανόηση του περιεχομένου των κειμένων. Γι' αυτό και στο Λύκειο ο κέρσιος σκοπός του μαθήματος, ιδίως στις ανώτερες τάξεις, είναι η ανθρωπιστική μόρφωση των μαθητών που διακρίνεται:

α) Στην κατανόηση των αξιών που κληροδότησαν οι αρχαίοι στον κόσμο, και

β) Στη βίωση αυτών των αξιών ώστε οι αρχαίοι να είναι πάντα πηγή ζωής.

Ειδικότερα με τη μελέτη του περιεχομένου των αρχαίων συγγραμμάτων από το πρωτότυπο στο Λύκειο, όπως και από τη μετάφραση στο Γυμνάσιο, επιδιώκονται οι ακόλουθοι σκοποί:

α) Να καλλιεργηθούν οι μαθητές διανοητικά, συναισθηματικά, βουλητικά, ήθικα, αίσθητικά, να αναπτυχθούν όλοπλευρα και να διαμορφωθούν, κατά το δυνατόν, σε τέλειες προσωπικότητες.

β) Να γνωρίσουν οι μαθητές και να βιώσουν τις αξίες του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, ώστε να μπορούν να παίρνουν τη σωστή στάση στα προβλήματα της ζωής.

γ) Να αποκτήσουν οι μαθητές σωστή δημοκρατική άγωγή.

δ) Να αναπτύξουν ιδιαίτερη υπευθυνότητα ως πνευματικοί άνθρωποι, ώστε να θεωρούν χρέος τους να συμβάλλουν στην οικοδόμηση ενός ελεύθερου και δημοκρατικού έθνικου βίου, στην πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη του λαού και στην από κάθε άποψη ανύψωση του επίπεδου της ζωής του.

ε) Να κατανοήσουν την αδιάσπαστη ιστορική συνέχεια και παρουσία του ελληνικού πνεύματος από τα χρόνια του Όμηρου ως σήμερα και την τεράστια συμβολή του στην ανάπτυξη της Ευρώπης και, έμμεσα, όλης

της ἀνθρωπότητας· καὶ αὐτὸ ὄχι γιὰ νὰ ἀναπτύξουν ἐγωϊστικὰς διαθέσεις, ἀλλὰ νὰ γίνουν καὶ αὐτοὶ ἄξιοι καὶ νὰ προσφέρουν στὸν πολιτισμὸ, ὅπως καὶ οἱ πρόγονοὶ τους.

στ) Νὰ καλλιεργηθοῦν αἰσθητικὰ, ὥστε νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ ἀντιλαμβάνονται, νὰ ἐκτιμοῦν καὶ νὰ χαίρονται τὸ ὄρατο στὸ λόγῳ, στίς καλὰς τέχνες, στὴ φύση, ὅπουδήποτε τὸ συναντοῦν στὴ ζωὴ τους.

Ὁ ἐξοικότερος σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας στὴν Α' τάξην τοῦ Λυκείου.

Στὴν Α' τάξην τοῦ Λυκείου ὁ σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας κατὰ κύριον λόγῳ εἶναι γλωσσικὸς. Ἐπιδιώκεται νὰ εἰσαχθοῦν οἱ μαθητὲς στὸν ἀρχαῖον λόγῳ: νὰ κατανοήσουν τὴ βασικὴν του ὑποδομὴν, δηλαδὴ νὰ γνωρίσουν κυρίως τίς πρὸς συνθετισμένους ἀρχαίους λέξεις καὶ ἐκφράσεις ποῦ δει^{τε} συναντοῦμε στὴ νεοελληνικῆ ἢ συναντοῦμε με ἄλλῃ μορφῇ ἢ σημασίᾳ καὶ νὰ ἀποκτήσουν ἐνὰ τοῦ βασικὸν λεξιλόγιον τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας, νὰ κατανοήσουν τὰ βασικὰ γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ φαινόμενα τοῦ ἀρχαίου λόγου καὶ νὰ ἐξοικειωθοῦν με τὴ λειτουργίαν του, ὥστε βαθμιαίᾳ νὰ ἀποκτήσουν τὴν ἐκμανότητα νὰ κατανοοῦν καὶ νὰ ἐρμηνεύουν τοὺς ἀρχαίους ἑλληνας συγγραφεῖς ἀπὸ τὸ πρωτότυπον.

Β. Διδακτεῖα ὕλη

Τάξην Α' Λυκείου

1.- Γλωσσικὴ διδασκαλίᾳ ὥρες 7 ἀπὸ τὴν ἑναρξὴν τοῦ διδακτικοῦ ἔτους ὡς τὴν 31 Ἰανουαρίου καὶ ὥρες 4 ἀπὸ τὴν 1η Φεβρουαρίου ὡς τὸ τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Ἡ γλωσσικὴ διδακτικὴ ἐργασία διεξάγεται ἀπὸ εἰδικὸ Ἐγχειρίδιον ποῦ περιέχει κείμενα κατάλληλα γιὰ τὴ διδασκαλίαν τῶν γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν φαινομένων καθὼς καὶ τοῦ βασικοῦ λεξιλογίου.

Γραμματικῆς. Διδάσκονται τὰ κυριότερα φαινόμενα ἀπὸ τὸ φθογγολογικόν, τὸ τυπολογικόν καὶ τὸ ἐτυμολογικόν τῆς Γραμματικῆς τοῦ ἀττικοῦ πελοῦ λόγου.

Φθογγολογικόν: Γράμματα, δίφθογοι, συλλαβισμὸς, τόνοι καὶ τονισμὸς, ἔγκλιση, πάθη φωνηέντων καὶ διφθόγγων, πάθη συμφώνων.

Τυπολογικός: Κλίση ἄρθρου, κλίση οὐσιαστικῶν (α' κλίση, β' κλίση, γ' κλίση), κλίση ἐπιθέτων (δευτερόκλιτα, τριτοκλιτα, ἀνώμαλα), κλίση μετοχῶν, παραθετικά, ἀνθωνυμίες, ἀριθμητικά, ρήματα (βαρύτενα, συνηρημένα σέ -μι, εἰμί καί ἄλλα ἀνώμαλα), ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου.

Ἑτυμολογικός: Παραγωγή καί σύνθεση.

Συντακτικός: Ἡ διδακτέα ὕλη διακρίνεται σέ τρεῖς κατηγορίες ἀνάλογα μέ τό βαθμό ὁμοιότητος τῶν ἀντικειμένων μέ τά ἀντικείμενα τοῦ Συντακτικοῦ τῆς νεοελληνικῆς. Στήν πρώτη ἐντάσσονται φαινόμενα πού γνωρίζουν οἱ μαθητές ἀπό τό Συντακτικό τῆς νεοελληνικῆς καί γι' αὐτό μόνο ὑπόμνησή τους χρειάζεται νά γίνεται ὁ στή δεύτερη φαινόμενα πού εἶναι ἄγνωστα μόνο σ' ἓνα βαθμό καί γι' αὐτό διδάσκονται σύντομα ὅσο χρειάζεται γιά νά συμπληρωθεῖ ἡ γνώση τῶν μαθητῶν καί στήν τρίτη φαινόμενα πού εἶναι σέ μεγάλο βαθμό ἢ ἐντελῶς ἄγνωστα καί γι' αὐτό ἀπαιτεῖται ἡ συστηματική τους διδασκαλία.

α) Συντακτικά φαινόμενα γιά τά ὁποῖα γίνεται ἀπλή ὑπόμνηση τοῦ συντακτικοῦ τους ῥόλου:

Ἡ πρόταση - σύνδεση προτάσεων (παρατακτική, ὑποτακτική), κύριοι ὄροι προτάσεως (ὑποκείμενο, συνδετικό, κατηγορούμενο, γενική κατηγορηματική), συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρός τό ὑποκείμενο, γενικά περί ἀντικειμένου, εἴδη προτάσεων (ἐλλεπτικής, ἐπαυξημένη πρόταση), ὀνομαστικοί προσδιορισμοί (παράθεση, ἐπεξήγηση, ἐπιθετικός προσδιορισμός, κατηγορηματικός προσδιορισμός), τό ρῆμα (γενικά), μαθητικά ρήματα (σημασία τους).

β) Συντακτικά φαινόμενα πού διδάσκονται σύντομα: Συμφωνία ρήματος καί ὑποκειμένου, ἐπιρρηματικοί προσδιορισμοί, ἐμπρόθετοι προσδιορισμοί, ποιητικό αἶτιο, συνολική θεώρηση ἐπιρρηματικῶν σχέσεων (τόπου, χρόνου, ποσοῦ, αἰτίας κτλ.).

γ) Συντακτικά φαινόμενα πού διδάσκονται ἀναλυτικά καί μέ ἐπιμονή στήν ἰδιοτυπία τους: Ἡ αἰτιατική μέ οὐσιαστικά καί ἐπίθετα, ἡ γενική μέ οὐσιαστικά καί ἐπίθετα (καί ἡ γενική κατηγορηματική), ἡ δοτική μέ οὐσιαστικά καί ἐπίθετα, μονόπρωτα ρήματα, δίπρωτα ρήμα-

τα, σύνταξη άπαρεμφάτου, σύνταξη άπρόσωπων ρημάτων, χρόνοι και έγκλίσεις του ρήματος, είδικές προτάσεις στον εύθύ και πλάγιο λόγο, κατηγορηματική μετοχή, αίτιολογικές προτάσεις στον εύθύ και πλάγιο λόγο, αίτιολογική μετοχή, τελικές προτάσεις στον εύθύ και πλάγιο λόγο, τελική μετοχή, ένδοιαστικές προτάσεις στον εύθύ και πλάγιο λόγο, συμπερασματικές προτάσεις στον εύθύ και πλάγιο λόγο, άπαρέμφατο του άποτελέσματος, ύποθετικές προτάσεις στον εύθύ και πλάγιο λόγο, ύποθετικοί λόγοι, ύποθετική μετοχή, χρονικές προτάσεις στον εύθύ και πλάγιο λόγο, χρονική μετοχή, άναφορικές προτάσεις στον εύθύ και πλάγιο λόγο, έπιθετική μετοχή, ο πλάγιος λόγος συνολικά, πλάγιες έρωτήσεις, ή μετοχή συνολικά, οι άπόλυτες πτώσεις.

2.- Διδασκαλία κειμένου, ώρες 3 από την 1η Φεβρουαρίου ως το τέλος του διδακτικού έτους.

Έρμηνεία περικοπών από τα Έλληνικά του Ξενοφώντα. Η έρμηνευτική έργασία συμπληρώνεται με διάφορες άσκήσεις, προφορικές και γραπτές, σχετικές με τή γλώσσα και το περιεχόμενο του κειμένου.

ΙΣΤΟΡΙΑ

20
ρες 3

1.- Σκοπός

Σκοπός τής διδασκαλίας τής 'Ιστορίας στο Λύκειο είναι ή καλλιέργεια Ιστορικής συνείδησης και κρίσης, με το νόημα ότι: με τή σπουδή του άνθρώπινου παρελθόντος ο νέος άνθρωπος:

α) Προάγεται άνθρωπογνωστικά, ώστε καλύτερα νά αντιλαμβάνεται και άντικειμενικότερα νά έρμηνεύει και αξιολογεί όσα συμβαίνουν γύρω του σήμερα.

β) Κατανοεί ότι ή 'Ιστορία είναι έργο συλλογικό του ανθρώπου και ή εύθύνη συλλογική ήλλά και προσωπική στο βαθμό που καθένας συμβάλλει συνειδητά και έλεύθερα στην κοινή προσπάθεια.

γ) Έπισημαίνει τήν ιδιαιτερότητα τής κοινωνίας όπου αυτός άνήκει και άναπτύσσεται, τά ιδιαίτερα προβλήματα που άπασχολούν αυτή τήν κοινωνία, τήν άνάγκη συνεργασίας όλων των μελών της για τήν επί-

λυση των επιμέρους προβλημάτων και τη συλλογική οικόδομηση καλύτερου αὐριου* επισημαίνει, τέλος, την ανάγκη συνεννόησής(ή) και άμοιβαίου σεβασμού όλων των κοινωνιών για την ειρήνη και την εϋημερία όλων.

δ) Επίσης, με τη διδασκαλία της 'Ιστορίας στο Λύκειο επιδιώκεται στοιχειώδης τουλάχιστο και βαθμιαία ένημέρωση των μαθητών στη μεθοδολογία της ιστορικής έρευνας και την αξιολόγηση των πηγών.

2.- Άρχές διαφοροποίησης

Η διδασκαλία της 'Ιστορίας στο Λύκειο παρακάμπτει με άπλή ύπομνηση τα διδαγμένα στο Γυμνάσιο με άφηγηματική μορφή ιστορικά γεγονότα, αναζητεί τα βαθύτερα αίτια της ιστορικής δράσής(ή) έπιμένει στην κριτική και την αξιολόγηση των γεγονότων, προχωρεί στην έρμηνεία των μορφών πολιτισμού (οικονομική ζωή, κοινωνική και πολιτική οργάνωση, δίκαιο, έπιστήμη, καλλιτεχνική δημιουργία, θρησκεία), τίς όποίες άντικρίζει ως έκφραση συνολική των συνθηκών ζωής και της βιοθεωρίας των ανθρώπων της ιστορούμενης περιόδου. "Έτσι ή 'Ιστορία άντιμετωπίζεται ως τό κατεξοχήν άνθρωπογνωστικό μάθημα, γιατί τουτο σπουδάζει πραγματικές άνθρώπινες πράξεις.

3.- Διδακτέα ύλη

Η διδκτέα ύλη για 3 ώρες έβδομαδιαίας διδασκαλίας όρίζεται ως έξής!

1.- Είσαγωγή:

α) Η ιστορία έργο του άνθρώπου, ~~.....~~

β) Προϊστορία. Πηγές της ιστορίας και αξιολόγησή τους (θεμελίωση της ιστορικής γνώσής(ή) τεκμηρίωση, διασταύρωση και κριτική των πληροφοριών).

γ) Περίοδοι της ιστορίας. Μεταβατικές έποχές και συμβατικότητα των ιστορικών τομών.

δ) Έννοια και περιεχόμενο της πολιτικής ιστορίας και της ιστορίας του πολιτισμού.

στ) Μορφωτική αξία της ιστορικής γνώσής(ή)

2.- 'Η άνατολική πολιτιστική παράδοση (ως τόν 5ο αί. π.Χ.):

α) Συνολική θεώρηση των άνατολικών πολιτισμών: (1) Κίνας,

Ἰνδιῶν (II), Αὔγυπτου, Μεσοποταμίας, Φοινίκης (Φοινίκων-Ἑβραίων).

β) Οἰκονομικοκοινωνική ζωὴ καὶ κρατική ὀργάνωση, παρουσίαση καὶ ἐρμηνεία τῆς Τέχνης, ἐπιστῆμες καὶ γράμματα, φιλοσοφία.

3.- Ὁ Μεσογειακὸς χῶρος κατὰ τὴν Τρίτη-δεύτερη χιλιετία π.Χ. :

α) Ἡ συνάντηση τοῦ "μεσογειακοῦ" καὶ τοῦ "βόρειου" ἀνθρώπου στὴν ἑλληνική καὶ τὴν ἰταλική χερσόνησο.

β) Ὁ Κρητικὸς καὶ ὁ Μυκηναϊκὸς κόσμος: οἰκονομική ζωὴ, κοινωνική καὶ πολιτική ὀργάνωση, γραφὴ, τέχνη. Ἀμοιβαῖες σχέσεις - ἤξεις μετὰ τοὺς γύρω μεσογειακοὺς λαοὺς.

γ) Τὸ πολιτιστικὸ ὑπόβαθρο τῶν 3 μεγάλων ^{μυθῶν} κύκλων, (Τρωϊκοῦ, Θηβαϊκοῦ, Ἀτρεϊδῶν).

4.- Μεταβατική ἐποχὴ (11ος αἰ. - 9ος αἰ. π.Χ.) :

α) Ἐξήγησή της.

β) Τέχνη.

γ) Ἐγκατάσταση τῶν ἑλληνικῶν φυλῶν εἰς μικρασιατικὰ παράλια.

δ) Διαμόρφωση πόλεων κρατῶν (ἀπὸ τὸ γένος στὴν πόλη).

5.- Μητροπολιτικὸς καὶ ἀποικιακὸς Ἑλληνισμὸς ἀπὸ τὸν 8ο ὡς τὸ τέλος τοῦ 6ου αἰ. π.Χ.

α) Ὁ β' ἀποικισμὸς (στὴ Μεσόγειο καὶ τὸν Εὐξεινο).

β) Οἰκονομική ζωὴ καὶ κοινωνική ὀργάνωση.

6.- Πολιτική καὶ πολιτιστική ἐξέλιξη (ἀπὸ τὸν 8ο ὡς τὸ τέλος τοῦ 6ου αἰ. π.Χ.)

α) Ἐξέλιξη τῶν πολιτευμάτων.

β) Παράγοντες γενεστικῆς ἀρχαϊκῆς Τέχνης, τοῦ ἠρωϊκοῦ καὶ διδακτικοῦ ἔπους, τῆς λυρικοῦ ποιητικῆς

γ) Ἀπὸ τὸ Μῦθος εἰς τὸν Λόγος: γένεση τῆς ἐπιστημονικῆς σκέψης καὶ τῆς φιλοσοφίας.

7.- Ἀθήνα καὶ Σπάρτη (ὡς τὶς ἀρχαί τοῦ 5ου αἰ. π.Χ.) :

α) Παράγοντες ἀνάπτυξιν ὡς δύο κοινωνίες ὡς τὴ στιγμή που ἔγιναν πόλεις ἕξω τοῦ μητροπολιτικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

β) Πολιτειακὴ ἐξέλιξη καὶ πολιτικὴ ὀργάνωση τῆς Ἀθῆνας.

γ) (Ἀριστοτέλους, Ἀθηναίων Πολιτεία).

[Handwritten signature]

γ) Κοινωνική οργάνωση στις δύο πόλεις καί η θέση των δούλων, ειλωτών, (Πλάτων (Πολιτεία 563 β', 549 α', Θουκυδίδης 4,80 κ.τ.κ.).

8.- 'Απειλή του 'Ελληνισμού από την 'Ανατολή, Θράκιος καί 'Ασική;

α) 'Ο Περσικός επεκτατισμός καί οι παράγοντες της 'Ελληνικής νίκης ('Ηρόδοτος 5,78 κ.τ.λ.).

β) Σπέρματα καχυποψίας (479 π.Χ., γ' μεσσην. πόλεμος, 445 π.Χ., 433/2 π.Χ.) καί σφαῖρες ἐπιρροῆς.

γ) 'Εξέλιξη τῆς Συμμαχίας τῆς Δήλου (ἀπό ἀμυντικό συνασπισμό σέ "Ἡγεμονία" ἐπὶ τῶν συμμαχῶν.

δ) Οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Περικλή καί ἡ Πολιτική τους.

9.- 'Ο 'Ελληνικός Διαφωτισμός (ἀπό τόν 'Ηράκλειο ὡς τὸ 'Δημοκρίτο);

α) 'Από τόν Πρωϊτικὸν στόν πεζὸ λόγον.

β) Σοφιστές-Σωκράτης (ἀπό τὴν Κοσμολογία στὴν 'Ανθρωπολογία).

γ) Γένεση καὶ ἀκμὴ ^{καὶ} κορύφωση τῆς ἱστοριογραφίας.

δ) 'Ο ρόλος τοῦ θεάτρου στὴν πολιτική καί πολιτιστική ζωὴ τῆς 'Αθήνας.

ε) 'Από τόν αὐστηρὸν "ρυθμόν" στὴν κλασικὴ τέχνη (παράγοντες ἐξέ-
κλιξίσεως ρυθμολογία).

στ) 'Η 'Αθήνα "σχολεῖτο" τῆς 'Ελλάδας (Θουκυδίδης, 'Ισοκράτης, σχολές ρητορικές, φιλοσοφικές).

10.- 'Η δοκιμιοσύνη τῶν "ἔσωτερικῶν" πολέμων (431-362 π.Χ.);

α) Πελοποννησιακὸς πόλεμος: αἷτια (Θουκυδίδεια ἀνάλυση), πο-
λιτικοκοινωνικὲς διστάσεις, παθολογία τοῦ πολέμου (Θουκυδίδης 3,82-83),
ἀλαζονεία τῆς δύναμης (Εἰρήλος 416 π.Χ.), ἀλόγιστος επεκτατισμός (415-
13 π.Χ.) καί συνέπειες του (411 π.Χ., 406 π.Χ.). *Γενεφόντα*

β) Πτώση καί ἀσταθαιότητα τῆς Δημοκρατίας ('Ελληνικά α'-β'), τὸ
ψήφισμα τῆς Ἀθήνης (404/403 π.Χ.).

γ) 'Η ἐπέμβαση τοῦ ξένου "παράγοντα" στὰ ἔσωτερικά τῶν 'Ελλήνων.
'Η κορύφωση τοῦ κακοῦ μετὰ τὴν 'Ανταλκίδεια Εὐρήνη.

δ) 'Η ἀναλαμπὴ τῆς θήβας καί ἡ τελικὴ ἀποτυχία τῶν πόλεων - κρα-
τῶν νὰ ἐπιτύχουν ἐνότητα τοῦ 'Ελληνισμού. 'Αναζήτηση νέων σχημάτων
(πανελληνία κηρύγματα: Γαργίας - 'Ισοκράτης).

11.- 'Η πνευματική ζωή (τέλος 5ου - 4ου αι. π.Χ.):

α) Εύριπύδης.

β) 'Η "μέση" καὶ "νέα" ἀττική κωμωδία καὶ ὁ δικανικός λόγος ὡς ἔκφραση τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

γ) 'Επιστήμες: ἰατρική, μαθηματικά κ.τ.λ.

δ) 'Η φιλοσοφία ὡς ἔκφραση τῶν ἰδεολογικῶν ρευμάτων καὶ ἀνησυχιῶν τῆς ἐποχῆς: φιλοσοφία τῆς γνώσεως καὶ τῆς πράξεως (νεώ-
τεροι σοφιστές), Δημόκριτος, Σωκρατικές σχολές), φιλοσοφία τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Παιδείας (νεώτεροι Σοφιστές, Δημόκριτος, Πλάτων, 'Αριστοτέλης).

12.- 'Η πολιτιστική παρουσία τοῦ 'Ελληνισμοῦ στὴ Δ. Μεσόγειο τὸν 5ο-4ο αι. π.Χ. καὶ ἡ ἐπίδρασή του στοὺς λαοὺς τῆς:

α) Μετάδοση τοῦ ἀλφάβητου.

β) 'Επιστήμη 7

γ) Τέχνη } κυρίως στὴ Ν. 'Ιταλία, Σικελία, Κυρηναϊκή

δ) Φιλοσοφία }

13.- 'Ο Μακεδονικός 'Ελληνισμός ἐπιβάλλει τὴν ἔνωση τῶν 'Ελλήνων. Διάδοση τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ στὴν 'Ανατολή.

α) Οἰκονομικά καὶ δημογραφικά προβλήματα (ἐπιστολές τοῦ 'Ισοκράτη πρὸς τὸ Φίλιππο).

β) Πολιτιστικές συνέπειες γιὰ τὸν 'Ελληνισμό καὶ τὸν ἄλλο κόσμον (ἀπὸ τὴν κατάλυση τοῦ Περσικοῦ κράτους).

γ) Κοινωνικές καὶ οἰκονομικές συνέπειες γιὰ τὸν 'Ελληνισμό.

δ) Κατάρρευση τοῦ θεσμοῦ πόλης-κράτους (ἀναφορά καὶ στίς Συμπολιτεῖες), συνέπειες γιὰ τὸ ἄτομον. 'Αποτυχία τῆς "Μοναρχίας" νὰ ἀποκαταστήσει ὁμόνοια καὶ εἰρήνη.

ε) Μεταρρυθμιστικὴ προσπάθεια στὴ Σπάρτη, *τεζιμὴ ἀποτυχία*.

στ) Φιλοσοφίες τῆς γαλήνης καὶ τῆς φυγῆς (κυνισμός, ἐπικουρισμός, στωικισμός). Κοσμοπολιτισμός.

14.- 'Ελληνιστικός πολιτισμός:

α) 'Ο "γάμος" τῆς Εὐρώπης μὲ τὴν 'Ασία (πρόκειται γιὰ τίτλο ζωγραφικοῦ πίνακα) ὡς ἔκφραση μιᾶς πολιτικῆς).

β) Οἰκονομική, γλωσσική, πνευματικὴ διεξόδου τοῦ 'Ελληνισμοῦ στὴν 'Ανατ. Μεσόγειο. (Νὰ γίνεῖ λόγος γιὰ τὴ διαμόρφωση τῆς Κοινῆς

γλώσσας).

γ) Οικονομική καί πολιτική οργάνωση τῶν ἑλληνοιστικῶν κρατῶν.

δ) Νέο πνεῦμα στήν ἐπιστήμη (πέιραμα, ἀνατομία, μελέτη τεχνικῶν ἐφαρμογῶν), ἐπιστῆμες, ἐπιστημονικά κέντρα, βιβλιοθήκες, νέες γραφικές ὕλες.

ε) Ἡ ἑλληνοιστική τέχνη ὡς ἔκφραση τῆς ἐποχῆς (μεγαλείου, ἀγωνίας.....).

15.- Ὁ Ἑλληνορωμαϊκός κόσμος (2ος αἰ. π.Χ. - 3ος αἰ. μ.Χ.);

α) Συνοπτική ἀναδρομή (μέ χάρτες) στή Ρωμαϊκή Ἱστορία ὡς τήν ἐποχή τῶν μεγάλων κατακτήσεων (146 π.Χ.).

β) Προβλήματα τῶν νικητῶν: Κοινωνική ἀνισότητα, προσπάθειες γιά μεταρρυθμίσεις - ἀντίδραση, ἐμφύλιοι πόλεμοι (αἷτια καί συνέπειες) ἀγωνία τῆς ρωμαϊκῆς Δημοκρατίας (146-27 π.Χ.).

γ) Ἡ ρωμαϊκή αὐτοκρατορία ὀργανώνεται ἐσωτερικά (27 π.Χ. - 14 μ.Χ.), ἀμύνεται, ἐπεκτείνεται καί σκληρύνεται (14-330 μ.Χ.) μεταβολή τῆς PRINCIPATUS σέ DOMINATUM (3ος αἰ. μ.Χ.).

δ) Τό καύχημα τῆς Ρώμης: νομοθεσία, ρωμαϊκή "εἰρήνη".

ε) Ἀποτυχία τῆς Ρώμης: ἄλυτα κοινωνικά προβλήματα, δημογραφική κάμψη, κατάρρευση τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας, ὀλιωξη τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ τελικός θρίαμβος τοῦ Χριστιανισμοῦ.

στ) Ρωμαϊκή Τέχνη (τῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων). Πνευματικά ρεύματα τῆς ἐποχῆς.

Ἐπίλογος

α) Κατάρρευση τοῦ Ἑλληνορωμαϊκοῦ κόσμου (αἷτια τῆς παρακμῆς). Γένεση τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους - Βυζαντινοῦ.

β) Κατακλισμός τῶν βαρβάρων.

γ) Ἀναζήτηση τῆς ἐνότητας τοῦ Κράτους στήν "πίστη".

- 30 -

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Ὅρες 5

Σύνοποι

Ὁ ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ τῆς διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν εἶναι (βλ. Π.Δ. 831, ΦΕΚ 270 Α'/1977):

α) Ἡ μεθοδική ἄσκηση τοῦ μαθητῆ στήν ὀρθολογική σκέψη, στήν ἀνάλυση, στήν ἀφαίρεση, στή γενίκευση, στήν ἐφαρμογή, στήν κριτική καί στίς λογικές διεργασίες καθῶς καί ἡ μύηση στή μαθηματική ἀποδεικτική διαδικασία.

β) Ἡ γενικότερη πνευματική καλλιέργεια καί ἡ συμβολή στήν ὁλοκλήρωση τῆς προσωπικότητας τοῦ μαθητῆ, καθόσον τά Μαθηματικά ἀναπτύσσουν τήν παρατηρητικότητα, τήν προσοχή, τή δύναμη αὐτοσυγκεντρώσεως, τήν ἐπιμονή, τήν πρωτοβουλία, τή δημιουργική φαντασία, τήν πειθαρχημένη σκέψη καί συμπεριφορά, καλλιεργοῦν τό αἶσθημα τοῦ ὄραίου καί τοῦ ἠθικοῦ καί διεγείρουν τό κριτικό πνεῦμα.

γ) Ἡ ὀνάπτυξη ἱκανότητας γιά τήν ἀκριβή σύλληψη τῶν ἐννοιῶν, τῶν μεγεθῶν, τῶν ἰδιοτήτων καί τῶν σχέσεων μεταξύ τους καί ἰδιαίτε- ρως ἐκεῖνων πού εἶναι ἀπαραίτητες γιά τήν κατανόηση καί ἐπίλυση πρα- κτικῶν προβλημάτων τῆς σύγχρονης ζωῆς καί γιά τήν ἐπαφή μέ τή σύγ- χρονη τεχνική, οἰκονομική καί κοινωνική πραγματικότητα.

δ) Ὁ ἐθισμός τῶν μαθητῶν στή διατύπωση τῶν διανοημάτων μέ τή χαρακτηριστική στή μαθηματική γλώσσα τάξη, σαφήνεια, ἀκρίβεια, αὐ- στηρότητα, λιτότητα καί κομψότητα.

ε) Ἡ κατανόηση τοῦ ρόλου τῶν Μαθηματικῶν στούς διάφορους το- μεῖς τῆς γνώσεως καί ἡ ἐπαρκής προπαρασκευή τῶν μαθητῶν γιά τή συνέ- χιση τῶν σπουδῶν τους.

ΒΙΒΛΙΟΤΕΡΟΙ ΣΚΟΠΟΙ τῆς διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν στό Λύκειο εἶναι:

./.

α) Νά ἐμπεδώσει καί νά διευρύνει σέ θεωρητικότερο ἐπίπεδο γνώσεις πού ἀπέκτησαν οἱ μαθητές στό Γυμνάσιο.

β) Νά μυήσει καί νά ἐξοικειώσει τό μαθητή στή διαδικασία τῆς μαθηματικῆς ἀποδείξεως καί νά τοῦ ἀναπτύξει "μαθηματική σκέψη".

γ) Νά ἀσκήσει τό μαθητή ὥστε νά χρησιμοποιεῖ τά Μαθηματικά ὄχι μόνο ὡς γνώση ἀλλά καί ὡς μέθοδο σκέψεως καί πράξεως στήν καθημερινή πρακτική.

δ) Νά φέρει τό μαθητή σέ ἐπαφή μέ ποικίλα θέματα ἐφαρμογῶν τῶν Μαθηματικῶν ὥστε νά μπορέσει νά ἐνταχθεῖ φυσιολογικά στό σύγχρονο κοινωνικό περιβάλλον.

Διδακτέα ὕλη

I.- ΛΛΓΕΒΡΑ Ὁρεσ 2, ὡς τίς 31 Ἰανουαρίου

Ὁρεσ 3, ἀπό 1 Φεβρουαρίου

1.- Ἐννοιες ἀπό τή Μαθηματική Λογική

Πρόταση καί προτασιακός τύπος. Σύνολο ἀληθείας. Λογικές πράξεις. Προσοδεῖτες. Ταυτολογία καί ἀντίφαση. Ἐφαρμογές στή διατύπωση καί ἀπόδειξη μαθηματικῶν προτάσεων.

2.- Τό ἀντιμεταθετικό σῶμα (R, +, ·) τῶν πραγματικῶν ἀριθμῶν

Οἱ βασικές πράξεις στό R. Ἀξιώματα στό (R, +, ·). Θεωρήματα πού προκύπτουν ἄμεσα. Διερεύνηση ἐξισώσεως α' βαθμοῦ. Ἐφαρμογές.

3.- Πραγματικές συναρτήσεις

Ὁρισμός συναρτήσεως γενικά. Πραγματική συνάρτηση. Περιορισμός καί ἐπέκταση τῶν πραγματικῶν συναρτήσεων. Ἴσες συναρτήσεις. Πράξεις στό σύνολο τῶν πραγματικῶν συναρτήσεων. Ἀνάπτυγμα καί παραγοντοποίηση. Ἀσκήσεις λογιζοῦ μέ πολυώνυμα καί ρητές συναρτήσεις. Ἐφαρμογές στή λύση ἐξισώσεων καί συστημάτων.

4.- Κυκλικές συναρτήσεις

Τριγωνομετρικός κύκλος καί βασικές κυκλικές συναρτήσεις. Τριγωνομετρικός ἀριθμός τῶν τόξων: 0° , 30° , 45° , 60° , 90° , 180° , 270° . Θεμελιώδεις σχέσεις μεταξύ τῶν τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν τοῦ ἴδιου τόξου. Σχέση μεταξύ τῶν τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν τόξων καί ἔχουν ἕθει-
σμ

σμα ή διαφορά: 90° , 180° , 270° , 360° . 'Αναγωγή τόξου στο α' τεταρτημόριο. Ταυτότητες. Βασικές τριγωνομετρικές εξισώσεις.

5.- Τό διατεταγμένο σώμα $(R, \tau, \cdot, \leq)$

Τά αξιώματα διατάξεως στο R . Συμβιβαστότητα τής διατάξεως με τήν πρόσθεση και τόν πολλαπλασιασμό. Θεωρήματα που είναι άμεσες συνέπειες. 'Απόλυτη τιμή πραγματικού άριθμού. 'Ιδιότητες. 'Εφαρμογές. Δυνάμεις και διάταξη. 'Εφαρμογές στην επίλυση άνισώσεων.

6.- Ριζικά

Τό αξίωμα κιβωτισμού στο R . 'Η ύπαρξη τετραγωνικής ρίζας για τούς μή άρνητικούς. Βασικές ιδιότητες λογισμού τών ριζικών. Δυνάμεις με ρητό εκθέτη.

7.- Μελέτη τής μεταβολής άριθμητικών συναρτήσεων

Μονότονες συναρτήσεις και μονότονες κατά τμήματα. Λόγος μεταβολής συναρτήσεως. Συναρτήσεις άρτιες-περιττές. Μελέτη συναρτήσεως για "μεγάλες" ή "μικρές" τιμές του $|x|$. 'Εφαρμογή στη μελέτη τών συναρτήσεων $\phi = ax + b$, $\frac{a}{x}$, $ax^2 + bx + c$ κτλ. Χρήση τής γραφικής παραστάσεως για τή λύση εξισώσεων.

8.- 'Εξισώσεις και άνισώσεις στο R

Λύση τής εξισώσεως β' βαθμού στο R . "Άθροισμα και γινόμενο τών ριζών. 'Εφαρμογές. Τροπή τριωνύμου σε γινόμενο. Πρόσημο του τριωνύμου β' βαθμού. 'Ανίσωση β' βαθμού. 'Απλές μορφές συστημάτων με εξισώσεις β' βαθμού.

II.- ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ Ὁρες 3, ὡς τὲς 31 'Ιανουαρίου

Ὁρες 2, ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου

1.- Εἰσαγωγικὲς ἔννοιες

'Αντικείμενο τής θεωρητικῆς Γεωμετρίας. 'Αρχικὲς ἔννοιες. Σημεῖο, εὐθεῖα, ἐπίπεδο. Τό ἐπίπεδο ὡς βασικό σημειοσύνολο. 'Ημιευθεῖα, εὐθύγραμμο τμήμα, γωνία, πολύγωνο.

2.- Εὐθύγραμμα τμήματα

'Ισότητα και ἀνίσωστα εὐθυγράμμων τμημάτων. Μέσο εὐθυγράμμου τμήματος. Πράξεις με εὐθύγραμμα τμήματα. Μέτρηση τμημάτων.

3.- Τόξα και γωνίες

Κύκλος και κυκλικός δίσκος. Χορδές και τόξα. 'Επίκεντρα φωνία. 'Ισότητα και άνισότητα τόξων. Πράξεις με τόξα και μέτρηση τόξων. 'Ισότητα και άνισότητα γωνιών. Διχοτόμος γωνίας. Διαδοχικές γωνίες. Πράξεις με γωνίες και μέτρηση γωνιών. Γωνίες κατακορυφήν. 'Ορθή γωνία και καθετότητα εύθειών. Γωνίες συμπληρωματικές και παραπληρωματικές.

4.- Τρίγωνο

Είδη τριγώνου. Διάμεσοι, διχοτόμοι, ύψη τριγώνου. 'Ισότητα τριγώνων. Κριτήρια ίσότητας. 'Εξωτερική γωνία τριγώνου, Σύγκριση πλευρών ή γωνιών τριγώνου. Σύγκριση αντίστοιχων πλευρών ή γωνιών δύο τριγώνων. 'Ισότητα όρθογωνίων τριγώνων.

5.- Καθετότητα και παραλληλία εύθειών

Μοναδικότητα καθέτου. Κάθετος και πλάγιες προς εύθεια. Δύο βασικοί γεωμ. τόποι: ή μεσοκάθετος εύθυγράμμου τμήματος και ή διχοτόμος γωνίας. Παραλληλία εύθειών. Αίτημα του Εύκλειδη και συνέπειές του. Γωνίες παράλληλων εύθειών που τέμνονται από άλλες. Γωνίες με αντίστοιχες πλευρές παράλληλες ή κάθετες. "Αθροισμα γωνιών τριγώνου.

6.- Παραλληλόγραμμα και Τραπεζία

Είδη παραλληλογράμμων. Βασικά θεωρήματα. 'Εφαρμογές. Τό Τμήμα που συνδέει τά μέσα δύο πλευρών τριγώνου. Διαίρεση τμήματος σε n ίσα τμήματα. 'Ορθογώνιο. Διάμεσος όρθογωνίου τριγώνου που άντιστοιχεί στην ύποτείνουσα. Ρόμβος. Τετράγωνο. Τραπεζιο. 'Ισοσκελές τραπέζιο.

7.- Σχετικές θέσεις εύθειών και κύκλων

Χορδές και άποστήματα. Σχετικές θέσεις εύθειας και κύκλου. 'Εφαπτομένη κύκλου. Σχετικές θέσεις δύο κύκλων. Κοινές έφαπόμενες κύκλων.

8.- 'Εγγεγραμμένα και περιγεγραμμένα σχήματα

'Εγγεγραμμένη γωνία. Γωνία που σχηματίζεται από χορδή και έφαπτομένη. 'Η έννοια του κανονικού πολυγώνου. Γενικές ιδιότητες κανονικών πολυγώνων. 'Ιδιότητες έγγεγραμμένων και περιγεγραμμένων σε κύκλο τετραπλεύρων.

9.- Γεωμετρικές κατασκευές και γ. τόποι

Βασικές γεωμετρικές κατασκευές. Αναλυτική και συνθετική μέθοδος. Βασικοί γ. τόποι. Κατασκευές με χρησιμοποίηση των γ. τόπων.

Ο σκοπός του μαθήματος των "Φυσικών" είναι σε γενικές γραμμές ο ίδιος με τους σκοπούς του μαθήματος της Φυσικής και της Χημείας, όπως περιέχονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα του Γυμνασίου. Σύμφωνα με τους σκοπούς αυτούς επιδιώκεται:

1.- Νά γνωρίσουν οι μαθητές τα φυσικά και χημικά φαινόμενα, ώστε να κατανοήσουν τους νόμους που τα διέπουν και να προχωρήσουν στην έρμηνεία τους.

2.- Νά προκληθεί το ενδιαφέρον των μαθητών για την επιστημονική έρευνα στο χώρο της φυσικής και της χημείας, να αναπτυχθεί η παρατηρητικότητα τους, η έρμηνευτική τους διάθεση, η πρωτοβουλία, η συνεργατικότητα και η κρίση τους και να αποκτήσουν την ικανότητα να εκμεταλλεύονται τα πορίσματα των επιστημών αυτών στις πρακτικές εφαρμογές για τη βελτίωση των όρων διαβίωσης του ανθρώπου.

3.- Νά ασκήθουν οι μαθητές στην παρατήρηση και στο πείραμα για τη σπουδή του υλικού κόσμου και να αναπτύξουν τις νοητικές τους ικανότητες (κρίση, φαντασία) και τις κοινωνικές τους αρετές (συνεργατικότητα, υπευθυνότητα κτλ).

Ειδικότερα όμως στο Λύκειο, οι πιο πάνω σκοποί επιδιώκονται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε οι μαθητές να γνωρίσουν την ύλη της φυσικής και της χημείας σε μεγαλύτερο πλάτος, με τη μελέτη επιπλέον θεμάτων και σε μεγαλύτερο βάθος, με τη θεωρητικότερη θεμελίωση παρεχόμενων έρμηνειών, τη συστηματικότερη διερεύνηση των αίτιων και τη συχνότερη χρήση του μαθηματικού λογισμού. Έμμεσος, τέλος, σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μαθητές τη συμβολή στις φυσικές επιστήμες των μεγάλων επιστημόνων της ανθρωπότητας και των φιλοσόφων Αρχαίων Έλλήνων, ώστε να συνειδητοποιήσουν ότι η πρόοδος των επιστημών προϋποθέτει μόχθο, αυτοθυσία και αγάπη προς τον άνθρωπο.

Ώρες 3 από την αρχή του διδακτικού έτους ως τις 31 'Ιανουαρίου' ώρες 2 από την 1η Φεβρουαρίου ως την έναρξη των εξετάσεων του 'Ιουνίου.

Είσαγωγή

Θέμα και μέθοδοι της Φυσικής. Ύλη και φυσικές καταστάσεις της ύλης. Δομή των υλικών σωμάτων. Φυσικά μεγέθη. Μέτρηση φυσικών μεγεθών. Συστήματα μονάδων (C.G.S., M.K.S και T.S.). Διαστάσεις των φυσικών μεγεθών και εξισώσεις διαστάσεων. Μάζα και βάρος των σωμάτων. Πυκνότητα και ειδικό βάρος.

Μηχανική των στερεών

Κινητική

Στοιχειώδης έννοια της ήρεμίας και της κινήσεως ενός σώματος. Ευθύγραμμη ομαλή και ομαλά μεταβαλλόμενη κίνηση. Κυκλική ομαλή κίνηση. Αρχή της ανεξαρτησίας των κινήσεων. Σύνθεση δύο ευθύγραμμων κινήσεων.

Στατική των στερεών

Η έννοια της δυνάμεως (όρισμός, μονάδες, παράστασή της). Σύνθεση των δυνάμεων που εφαρμόζονται στο ίδιο σημείο. Ανάλυση δυνάμεως. Ροπή δυνάμεως ως προς άξονα και ως προς σημείο. Σύνθεση δυνάμεων που εφαρμόζονται σε διάφορα σημεία του στερεού σώματος. ^{Συνέχεια} Ζεθ-
 γος δυνάμεων. Κέντρο βάρους. Ίσορροπία στερεού σώματος τό όποιο στηρίζεται σε όριζόντιο επίπεδο και ίσορροπία του στερεού σώματος τό όποιο μπορεί να στρέφεται γύρω από όριζόντιο άξονα.

Δυναμική

Αρχή της αδράνειας. Θεμελιώδης εξίσωση της δυναμικής. Όρισμός μονάδων δυνάμεως. Δράση και αντίδραση Κεντρομόδα και φυγόκεντρη δύναμη. Εφαρμογές. Ελεύθερη πτώση των σωμάτων.

"Εργο - Ισχύς - ενέργεια

"Εργο και μονάδες έργου. "Εργο βάρους. "Ισχύς και μονάδες ισχύος. Μεγάλες μονάδες έργου. "Ενέργεια και μορφές ενέργειας. Αρχή της

διατηρήσεως τῆς ἐνέργειας.

Ὄρμη. Νόμοι μεταβολῆς τῆς ὀρμῆς καὶ ἀρχὴ τῆς διατηρήσεώς της. Περιστροφικὴ κίνηση τοῦ στερεοῦ σώματος γύρω ἀπὸ ἄξονα. Στροφορμὴ. Νόμος τῆς παγκόσμιας ἔλξεως. Πεδίο βαρύτητας.

Τριβή. Ἐλαστικότητα.

Τριβὴ ὀλισθήσεως καὶ τριβὴ κυλίσεως. Ἐλαστικότητα (ἐλκυσμός, κάμψη, στρέψη). Ἐλαστικὴ ὑστέρηση.

Ἀπλές μηχανές.

Μοχλοί. Τροχαλίες. Πολύσπαστο. Βαροῦλκο. Ζυγός. Κεκλιμένο ἐπίπεδο.

Μηχανικὴ τῶν ρευστῶν

Ἵδροστατικὴ

Πῆξη καὶ μονάδες πιέσεως. Ἵδροστατικὴ πῆξη. Θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς ὑδροστατικῆς. Μετάδοση τῶν πιέσεων διαμέσου τῶν ὑγρῶν. Δυνάμεις ποὺ ἀσκοῦνται στὸν ὀριζόντιο πυθμένα καὶ στὰ τοιχώματα τοῦ δοχείου. Ἄνωση. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδη. Ἴσορροπία στερεοῦ ποὺ εἶναι βυθισμένο σὲ ὑγρὸ. Ἴσορροπία σωμάτων ποὺ ἐπιπλέουν. Μῆτρηση τῆς πυκνότητος στερεῶν καὶ ὑγρῶν (μέθοδος τῆς ἀνώσεως). Πυκνόμετρα καὶ ἀραιόμετρα.

Ἀεροστατικὴ

Χαρακτηριστικὰ καὶ βάρος τῶν ἀερίων. Ἀτμοσφαιρικὴ πῆξη καὶ μέτρησή της. Βαρόμετρα. Σχέση μεταξὺ πιέσεως καὶ ὕψους τῶν ἀερίων σὲ σταθερὴ θερμοκρασία (νόμος τῶν BOYLE-MARIOTTE). Πῆξη μεΐγματος ἀερίων. Μανόμετρα. Ἐφαρμογές τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως. Ἀντλίες ἀερίων καὶ ὑγρῶν (περιληπτικὰ).

Ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς Γῆς, ὕψος καὶ ζῶνες τῆς ἀτμόσφαιρας. Μεταβολὴ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως ἀνάλογα μὲ τὸ ὕψος. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδη στὰ ἀέρια. Ἀερόστατα.

Μοριακὰ φαινόμενα.

Μοριακὲς δυνάμεις. Κρυσταλλικὰ καὶ ἄμορφα στερεά. Ἴσοτροπία καὶ ἀνισότροπα στερεά. Ἐπιφανειακὴ τάση. Τριχοειδῆ φαινόμενα. Διάχυση. Διαπύδωση. Ὄσμωση. Κινητικὴ θεωρία τῶν ἀερίων.

Ἀντίσταση τοῦ ἀέρα.

Νόμος τῆς ἀντιστάσεως τοῦ ἀέρα. Ἀεροπλάνο.

Θερμότητα

Διαστολή τῶν σωμάτων.

Θερμότητα. Θερμοκρασία. Θερμόμετρα. Διαστολή τῶν στερεῶν. Ἐξισώσεις γραμμικῆς ἐπιφανειακῆς καὶ κυβικῆς διαστολῆς. Διαστολή τῶν ὑγρῶν. Ἀνωμαλία τῆς διαστολῆς τοῦ νεροῦ. Μεταβολὴ τῆς πυκνότητος τῶν στερεῶν καὶ τῶν ὑγρῶν ἀνάλογα μὲ τὴ θερμοκρασία. Πειραματικὴ μελέτη τῶν μεταβολῶν τῶν ἀερίων. Ἀπόλυτο μηδέν καὶ ἀπόλυτη κλίμακα θερμοκρασιῶν.

Θερμιδομετρία

Ποσότητα θερμότητος καὶ μονάδα ποσότητος. Ἡ εἰδικὴ θερμότητα. Μέτρηση τῆς εἰδικῆς θερμότητος (στερεῶν, ὑγρῶν καὶ ἀερίων) μὲ τὴ μέθοδο τῶν μειγμάτων. Θερμιδόμετρα.

Εἰδικές θερμότητες τῶν ἀερίων. Θερμότητα ἀπὸ τὴν καύση (καυσίμων καὶ τροφῶν).

Μεταβολές στῆ κατάστασι τῶν σωμάτων.

Τήξη καὶ πήξη, οἱ νόμοι τους. Θερμότητα τήξεως καὶ μέτρησὴ τῆς.

Θερμιδόμετρο LAPLACE. Ἐξαέρωση. Ἐξάτμιση. Βρῆξις καὶ νόμοι τοῦ βρασμοῦ. Θερμότητα εξαερώσεως. Ὑγροποίηση τῶν ἀερίων καὶ τοῦ ἀέρα. Ἀπόλυτη καὶ σχετικὴ ὑγρασία τοῦ ἀέρα.

Διάδοσι τῆς θερμότητος. Τρόποι διαδόσεως τῆς θερμότητος.

Ἐφαρμογές.

Μηχανικὸ ἔργο καὶ θερμότητα.

Μηχανικὴ θεωρία τῆς θερμότητος. Μετατροπὴ τοῦ μηχανικοῦ ἔργου σὲ θερμότητα. Μηχανικὸ ἰσοδύναμο τῆς θερμότητος. Θερμικὲς μηχανές.

Ἀπόδοσι θερμικῆς μηχανῆς. Ὑποβάθμιση τῆς ἐνέργειας.

[Handwritten signature]

Ώρα 1 από την αρχή του διδακτικού έτους ως τις 31 'Ιανουαρίου.
Ώρες 2 από τη 1 Φεβρουαρίου ως την έναρξη των εξετάσεων του 'Ιουνίου.

Γενικό μέρος

Εισαγωγή: 'Ιστορική εξέλιξη της Χημείας.

Φυσικά και χημικά φαινόμενα.

Σύσταση της ύλης: Καθορισμένα σώματα και μίγματα. Στοιχεία και χημικές ενώσεις.

Νόμοι της Χημείας.

Νόμος της διατήρησης της μάζας, νόμος των σταθερών λόγων, νόμος των απλών πολλαπλασίων, νόμος των όγκων σύμφωνα με τον όποιον ένωνονται τὰ αέρια σώματα, νόμος των ίσοδυνάμων βαρών, χημικά ίσοδύναμα των στοιχείων.

'Ατομική και μοριακή θεωρία.

"Ατομα, μόρια, ατόμικό και μοριακό βάρος (μάζες) γραμμοάτομο, γραμμο-
μόριο, γραμμοίσοδύναμο, υπόθεση AVOGADRO, μοριακός όγκος των αερίων.
Μέθοδοι προσδιορισμού του μοριακού και ατομικού βάρους.

Φυσικές καταστάσεις της ύλης.

'Αέρια, Διάχυση, διαπύδση αερίων. 'Υγρά. Στερεά. Κρυσταλλικά συστήματα.

Διαλύματα. Διαλυτότητα, περιεκτικότητα.

Σύμβολα στοιχείων, χημικοί τύποι, χημικές εξισώσεις, καθορισμός χημικών τύπων. 'Υπολογισμός των χημικών εξισώσεων. Χημική συγγένεια, σθένος, ρίζες.

Είδικό μέρος

'Υδρογόνο, όξυγόνο, νερό, ύπεροξειδίο του ύδρογόνου.

'Αλογόνα: φθόριο, χλώριο, βρώμιο, ιώδιο. 'Υδραλογόνα. 'Οξυγονούχες ενώσεις του χλωρίου.

θεΐο και ενώσεις του: H_2S , SO_2 , SO_3 , H_2SO_4 .

"Αζωτο και ενώσεις του: όξειδία του άζώτου, NH_3 , HNO_3 . 'Ο άτμοσφαιρικός άερας. Τά εύγεμη άέρια.

Φωσφόρος και ενώσεις του. 'Αρσενικό Αντιμόνιο, Βισμούθιο.

"Ανθρακας, μονοξειδίο του άνθρακα, διοξειδίο του άνθρακα, άνθρακικά άλατα. Πυρίτιο και ενώσεις του. Βόριο και ενώσεις του.

Σκοπός του μαθήματος της Γεωλογίας-Όρυκτολογίας είναι:

α) Νά γνωρίσουν οι μαθητές τα χαρακτηριστικά γεωλογικά φαινόμενα της σύγχρονης και παλαιότερης ιστορίας της γής και νά προχωρήσουν στην έρμηνεία τους.

β) Νά γνωρίσουν τα όρυκτά της Γής όχι μόνο καθ' έαυτά αλλά και σε συνδυασμό με τις πηγές του φυσικού πλούτου της χώρας, την οικονομική της ανάπτυξη και τα προβλήματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Διδακτέα ύλη ΓΕΩΛΟΓΙΑ

Η Γή ως ούράνιο σώμα. Το μέρος της Γής στην επιφάνεια και το έσωτερικό της. Όρισμός και διαίρεση της Γεωλογίας.

Πετρογραφία-Πετρογένεση

Τά ύλινα του φλοιού της γής. Ξδαφος. Υπέδαφος. Πετρώματα. Όρυκτά και μεταλλεύματα.

Πετρώματα

Ίζηματογενή πετρώματα.

Μηχανικά Ίζηματα: Κροκάλες, Χάλικες, Άμμος, Λατύπες, Κροκαλοπαγή, Λατυποπαγή και Χαλικοπαγή πετρώματα. Υαμίτες, Άργιλικά πετρώματα. Φλύσχης.

Ήφαιστειακά Ίζηματα, Τόφφοι, Θηραϊκή γή. Άλας, Γύφος.

Άσβεστόλιθοι. Όργανογενή πετρώματα (Όρυκτοί άνθρακες, πετρέλαιο).

Πυριγενή πετρώματα.

Πλουτώνεια πετρώματα, ήφαιστίτες.

Πεταμορφώσιγενή πετρώματα.

Όρυκτά και μεταλλεύματα.

Γεωτεκτονική.

Γεωλογική ενέργεια της ατμόσφαιρας.

Γεωλογική ενέργεια του νερού (επιφανειακού νερού και νερού κάτω από την γήινη επιφάνεια).

Γηγενής θερμότητα.

Ήφαιστειότητα της γής.

Σεισμοί.

Ίστορική Γεωλογία

Γεωλογικοί αΐδνες.

ΟΡΥΚΤΟΛΟΓΙΑ

Όρισμός και διαίρεση τής Όρυκτολογίας.

Σχήμα όρυκτών.

Φυσικά γνωρίσματα όρυκτών.

Ταξινομήση όρυκτών: Αυτόφυη στοιχεΐα (άδάμαντας, γραφίτης, θεΐτο, χρυσός, άργυρος, χαλκός).

Ένώσεις θεΐου (σιδηροκυρίτης, χαλκοκυρίτης, γαληνίτης, άντιμονίτης, σφαλερίτης).

Όξειδία, ύδροξειδία (κορίνδιο, χαλαζίας, όπάλλιος, αιματίτης, λειμονίτης, μαγνητίτης, πυρολουσίτης, χρωμίτης, βωξίτης).

Άνθρακικά άλατα (μαλιχίτης, άζαφίτης, άσβεσίτης, άραγωνίτης, μαγνητίτης, όολομίτης, σμιθσωνίτης).

Φωσφορικά, θειικά, φθοριούχα άλατα (άπατίτης, βαριτίνη, άνυδρίτης, γύφος, φθορίτης).

Πυριτικά άλατα (ΰστριος, σερπεντίνης, τάλκης, μαρμαρυγίας, πυρόξενος, κεροσίλβης, καολίνης, μοντμοριλονίτης).

Όργανογενή όρυκτά (άνθρακίτης, λιθάνθρακας, λιγνίτης, τέρβη, ήλεκτρο, ΰσφαλτος, πετρέλαιο).

ΑΓΓΛΙΚΑ

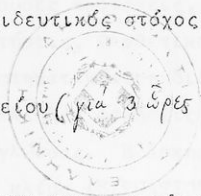
3^ο 0ρες 3

Σκοπός

Σκοπός τής διδασκαλίας τών Ἀγγλικῶν στό Λύκειο εἶναι νά ἐμπλουτίσει, νά ἐπεκτείνει καί νά ὀλοκληρώσει, ὅσο εἶναι δυνατό, τίς γνώσεις πού ἔχουν ἀποκτήσει οἱ μαθητές στό Γυμνάσιο, ὥστε: α) νά μποροῦν νά καταλαβαίνουν καλύτερα καί εὐκολότερα τή γλώσσα, ὅταν τήν ἀκοῦνε, β) νά τή μιλοῦν σωστά καί μέ εὐχέρεια, γ) νά διαβάζουν καί νά καταλαβαίνουν τά ἀγγλικά κείμενα, δ) νά γράφουν σωστά ἀγγλικά, ε) ν' ἀγαπήσουν καί νά ἐκτιμήσουν τήν ἀγγλόφωνη φιλολογία καί ἐπιστήμη καί στ) νά παρακινηθοῦν στήν ἀνάγνωση καί μελέτη κλασσικῶν ἔργων τής ἀγγλόφωνης γραμματείας.

Ἔτσι ἐπιδιώκεται καί ὁ γενικότερος παιδευτικὸς στόχος γλωσσικοῦ μαθήματος.

Διδακτέα ὕλη: γιά τήν α' τάξη γενικοῦ Λυκείου (για 3 ὧρες τῆν ἐβδομάδα)

1.- Λεξιλόγιο

Τό λεξιλόγιο θά περιλαμβάνει περίπου 600-700 ριζικές λέξεις πού θά ἀποτελοῦν ἐπέκταση τών λέξεων, πού διδάχθηκαν στό Γυμνάσιο. Οἱ λέξεις αὐτές θά ἐπιλεγοῦν μέ κριτήριο τή συχνότητα, τή χρησιμότητα καί τήν καταλληλότητά τους γιά τή διδασκαλία.

2.- Προφορά

Θά γίνονται συστηματικές ἀσκήσεις φωνολογίας, γενικότερα σωστής προφορᾶς λέξεων, φράσεων καί προτάσεων, γιά νά βελτιώνεται ἡ προφορά τών μαθητῶν. Ἡ χρησιμοποίηση εἰδικῶν ἐγκεκριμένων μαγνητοταινιῶν κ.λ.π. μέσων ἀκουστικῶν θά βοηθήσει ἀποτελεσματικά στή διδασκαλία καί ἔτσι ἡ ἀπόδοση θά εἶναι καλύτερη.

3.- Ἀνάγνωση

Θά γίνεται ἀνάγνωση ἀπό τό ἐγκεκριμένο σχολικό βιβλίο. Τό βιβλίο θά ἔχει κείμενα μέ ποικίλο περιεχόμενο. Τά κείμενα θά ἀναφέρονται στή σύγχρονη πνευματική καί κοινωνική ζωή, σέ χαρακτηριστικές

./.

έκδηλώσεις της αγγλικής και αμερικανικής ιστορίας και ζωής, όπως επισκέψεις σε ιδρύματα, μουσεία, κήπους, σύντομες βιογραφίες προσωπικοτήτων, επαγγέλματα, γιορτές, δώρα, άθλοπαίδιες κλπ. Θα γίνεται και παράλληλη χρήση συμπληρωματικών βιβλίων απλουστευμένης μορφής με βιογραφίες ή μυθιστορήματα της αγγλόφωνης λογοτεχνίας (SIMPLIFIED READERS).

4.- Γραμματική και Συντακτικό

Μια σύντομη επανάληψη της γραμματικής και του συντακτικού στα κείμενα τους, που διδάχθηκαν στο Γυμνάσιο, είναι απαραίτητη, για να διδαχθούν στη συνέχεια τα νέα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα. Έτσι θα διδαχθούν: μετατροπή ενεργητικής συντάξεως σε παθητική και αντίστροφα, κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις, εϋθύς και πλάγιος λόγος, εϋθετες και πλάγιες έρωτήσεις, ύποθετικοί λόγοι. Ειδικότερα για την τάξη αυτή απαιτείται συστηματικότερη διδασκαλία της γραμματικής και του συντακτικού με κατάλληλες άσκησης, για να συνηθίσουν οι μαθητές στη σωστή χρήση της γλώσσας. Η άσκηση σ' αυτά όλα θα γίνεται μέσα σε κατάλληλο διδακτικό κλίμα (SITUATIONAL TEACHING)

5.- Προφορικές Έκθέσεις

Θα γίνεται "έκφραστική" διαλογική συζήτηση στα κείμενα που διαβάζονται ή σε άλλα γεγονότα. Επίσης οι μαθητές θα αποδίδουν περιληπτικά τα κείμενα, που διαβάζουν, για να ασκούνται στην προφορική χρήση της γλώσσας. Συνιστάται να κάνουν οι μαθητές ολιγόλεπτες ομιλίες πάνω σε κατάλληλα και ενδιαφέροντα θέματα.

6.- Γραπτές Άσκησης

Οι γραπτές άσκησης θα έχουν τη μορφή συμπληρώσεως προτάσεων με κενά, μεταβολής του χρόνου των ρημάτων, απαντήσεων σ' έρωτήσεις κλπ. Έπίσης θα διδάσκονται: άσκησης για μετατροπή ενεργητικών προτάσεων σε παθητικές και αντίστροφα, συμπλήρωση ύποθετικών λόγων ή μετατροπή τους, εϋθύς λόγος για να μετατραπεί σε πλάγιο και αντίστροφα κλπ., παρατακτική και ύποτακτική σύνδεση προτάσεων κλπ.

7.- Σύνθεσεις

Οι μαθητές πρέπει να συνηθίσουν να γράφουν παραγράφους, έπιστο-

Μηνίες ενθέσεις

ές, περιλήψεις, παραφράσεις κλπ. ύστερα από κατάλληλες οδηγίες του καθηγητή, ο όποιος θα κάνει εύστοχες ερωτήσεις, θα χρησιμοποιεί εικό-
νες ή άλλα εποπτικά μέσα κλπ. Έτσι θα κατευθύνει εποικοδομητικά και
α' επιτυχία τους μαθητές στον επιδιωκόμενο αντικειμενικό σκοπό.

8.- Όρθογραφία

Νά γίνεται περιοδικά άσκηση όρθογραφίας.

9.- Για την έμπέδωση της διδασκαλίας νά γίνεται συστηματική χρήση των συμπληρωματικών βιβλίων του τύπου SIMPLIFIED READERS, αφού προ-
ηγουμένως δίνονται και ειδικές οδηγίες από τον καθηγητή στους μαθητές.

Γ Α Λ Λ Ι Κ Α ( )
τ 0 ρ ε ι 3

Σ κ η ρ ό ς

Η διδασκαλία της γαλλικής στο λύκειο έχει σκοπό:

- α) τή συμπλήρωση των γνώσεων του Γυμνασίου, ώστε ο μαθητής νά είναι ικανός νά επικοινωνήσει προφορικά και γραπτά με άτομα που χρησι-
μοποιούν τή Γαλλική γλώσσα.
- β) τήν εισαγωγή στην ειδική όρολογία που θα χρησιμεύσει στον μαθη-
τή στην μελλοντική του σταδιοδρομία ανάλογα με τήν κατεύθυνση των σπουδών του.
- γ) τήν έξοικείωση με τά γαλλικά γράμματα και τόν γαλλικό πολιτι-
σμό, ώστε νά προάγεται στον μαθητή τό ανθρωπιστικό πνεύμα και ή ιδέα της άλληλεγγύης μεταξύ των λαών.

Β. Διδακτέα ύλη.

Λεξιλόγιο.- Θα δοθεϊ λεξιλόγιο 400-500 νέων λέξεων από τό βασικό λεξιλόγιο 2ου βαθμού με συχνή επανάληψη του λεξιλογίου που διδάχθη-
κε στό Γυμνάσιο. Ίδιαίτερη προσοχή δίνεται στον έμπλουτισμό των γνώσεων με χρήσιμα παράγωγα των ήδη γνωστών και των νέων λέξεων ως και με γαλλισμούς που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή γλώσσα.

Γραμματική και συντακτικό. Επανάληψη και εμπέδωση της ύλης του Γυμνασίου με συχνές άσκήσεις προφορικές και γραπτές. Διδασκαλία των συνθέων χρόνων PLUS-QUE-PARFAIT και FUTUR ANTERIEUR DE L'INDICATIF, των άντωνυμιών, κυρίως των προσωπικών στο σύνολό τους, των κτητιών, των αναφορικών, δεικτιών και έρωτηματικών πάντοτε μέσα σε φράσεις και σε EXERCICES STRUCTURAUX. Μελέτη των ύποθετιών προτάσεων (SI + PRESENT IMPARFAIT στη δευτερεύουσα), της συμφωνίας της παθητικής μετοχής σ' όλες τις περιπτώσεις. Μέσα και παθητικά ρήματα, χρήση προθέσεων με τά ρήματα, κυρίως των προθέσεων DE, A, EN, PAR. Διδασκαλία των άνωμάτων ρημάτων που συναντώνται στα διδασκόμενα κείμενα. Μετατροπή ένεργητικής φωνής σε παθητική και αντίστροφα.

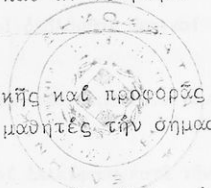
Ευθύς και πλάγιος λόγος.

Π ρ ο φ ο ρ ά. Συνεχίζονται οι άσκήσεις φωνητικής και προφοράς λέξεων και φράσεων για να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές την σημασία της συνετής έμφραξης (RHYTHME ET INTONATION).

Προφορικές άσκήσεις. Θέ έχουν τό προβάδυσμα όπως και στο Γυμνάσιο. Διαλογική συζήτηση θά γίνεται μεταξύ καθηγητή και μαθητών ή μεταξύ μαθητών σχετικά με τά θέματα των κειμένων του βιβλίου ή με άλλα περιστασιακά θέματα, θά έποδίδεται περιληπτικά τό περιεχόμενο κεφαλαίων από τό βοηθητικό βιβλίο ή τό μαθητικό περιοδικό ή τό περιεχόμενο από άκρόαση δίσκων ή μαγνητοφωνημένων κειμένων.

Ανάγνωση: Σ' αυτήν την τάξη οι μαθητές πρέπει να διαβάσουν με ευχέρεια και έμφραση από τό σχολικό τους βιβλίο που θά παρέχει και σύγχρονα λογοτεχνικά κείμενα, με μύηση στον πολιτισμό της Γαλλίας. Η παράλληλη χρήση στο σπίτι βοηθητικών βιβλίων της Γαλλικής λογοτεχνίας σε άλλη γλώσσα ή ενός γαλλικού μαθητικού περιοδικού θεωρείται έποικοδομητική.

Γραπτές άσκήσεις : Άσκήσεις όπως και στο Γυμνάσιο. Έιδιαίτερη προσοχή θά δίνεται στη σύνταξη παραγράφων (συντόμων ενθέσεων) άπλών έπιστολών, περιλήψεων, παραφράσεων κτλ. που θά έχουν προπαρασκευασθεί προφορικά από τον καθηγητή με κατάλληλες έρωτήσεις, επίδειξη ειδόνων κλπ. Από καιρό σε καιρό οι γραπτές άσκήσεις μπορούν να αντικατασταθούν με ποικίλες άσχολές "Ειτός μεσδου" π.χ. την έμετάλλευση ύληνού από τά άπλά κείμενα γαλλικής, από ειδόνες ή πίνακες, από ταινίες ή κωφέτες, από φιλμ.

45
ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Σελ. 3

Α: Σκοπός

Ἡ φυσική Ἀγωγή στό Λύκειο ἔχει ὡς σκοπό τήν ἰσορροπία σωματική καί ψυχική ἀνάπτυξη τοῦ μαθητῆ, τήν ἐπισημόνηση τῶν κινητικῶν του κλίσεων καί τήν ἀνάπτυξη τῶν *ψυχολογικῶν* δυνατοτήτων, ὥστε νά γίνει αὐτός ἰκανός γιά νά ἐνταχθεῖ παραγωγικά στό κοινοτικό σύνολο.

Εἰδικότερα μέ τή φυσ. Ἀγωγή στό Λύκειο ἐπιδίδονται οἱ ἀκόλουθοι μερικοί σκοποί:

- α) ἡ ἐξασφάλιση τῆς σωματικῆς ὑγείας καί εὐεξίας, ἡ τόνωση τῶν σωματικῶν δυνάμεων καί ἡ βασική σκληραγώγηση τοῦ ὄργανισμοῦ.
- β) ἡ πρόληψη καί ἡ διόρθωση τῶν σωματικῶν ἐλαττωμάτων καί ἑλλείψεων κατά τήν κίνηση καί τή στάση.
- γ) ἡ ἐνίσχυση τῆς ἀπόδοσης τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν τοῦ ὄργανισμοῦ, κυρίως τῆς ἀναπνοῆς καί τῆς κυκλοφορίας.
- δ) ἡ ἐνίσχυση τοῦ μυϊκοῦ συστήματος καί γενικότερα τοῦ ὄργανισμοῦ γιά μεγαλύτερη ἀπόδοση ἔργου.
- ε) ἡ καλλιέργεια τῆς ἀγάπης γιά τή φύση καί τή ζωή τῆς πατρίδος, ἡ ἀνάπτυξη τῆς διαθέσεως γιά κίνηση, ἔργασια, δράση καί αἰσιθέτηση ἀντίληψη γιά τή ζωή.
- στ) ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἐτοιμότητος καί τῆς πρωτοβουλίας γιά τήν ἀντιμετώπιση ἀπροβλέπτων φυσικῶν ἐμποδίων.
- ζ) ἡ καλλιέργεια ἠθικῶν καί κοινωνικῶν ἀρετῶν, ἰσχύει ἰσχυρῶς τοῦ πνεύματος τῆς τάξεως, τῆς αὐτοκυριαρχίας, τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς συνεργασίας.
- η) ἡ καλλιέργεια τοῦ υγιεῶς ἀθλητικοῦ πνεύματος, ἡ ἐξέλιξη τῶν ἀθλητικῶν ἰκανοτήτων καί ἡ δημιουργία ἀθλητῶν.

Β: Διδασκεία Ύλη.

Τμήματα 'Αρρένων.

1) 'Ασκήσεις με κινησιολογική βάση τῷ ρυθμῷ.

Βαδίσσεις, μετατοπίσεις, δρόμοι, ἀναπηδήσεις, ἔλματα.

'Ελεύθερες ἀσκήσεις πρὸς ὕλους τοὺς ἄζονες καὶ τὰ ἐπίπεδα. Συνασκήσεις καὶ ἀσκήσεις γιὰ τὴν ἐπιτυχία προκαθορισμένου σκοποῦ.

'Ασκήσεις καὶ συνασκήσεις μετ' ἐκμετάλλευσιν κινητῶν ἢ σταθερῶν γυμναστικῶν ὀργάνων.

'Ασκήσεις μετ' ἀσπίδος, κοντοῦς, σχοινάκια, ἐμπόδια, στρόβιλοι, κορφίνες, πλινθία, σχοινιά ἀναρριχθῆσως, δοκοὺς, μανδύζυγα, Σίγμα, πολύζυγα, δυναμόμετρα, βάρη, ἀναπηδητήρια κτλ.

2) 'Αγωνιστικὴ γυμναστικὴ.

'Ασκήσεις καὶ στὰ ἕξι (6) ἀγωνίσματα. Διδασκαλία ὁλοκληρωμένων προγραμμάτων. Καλύτερευση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς. Προπόνηση ὁμάδας. 'Οργάνωση ἀγώνων.

3) Παιχνίδια - 'Αθλοπαιδιές.

Διδασκαλία γυμναστικῶν - ψυχαγωγικῶν παιχνιδιῶν καὶ παιχνιδιῶν γιὰ τὴν εἰσαγωγή στὴν προπόνηση τῶν ἑθλοπαιδιῶν.

Διδασκαλία γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς καὶ τῆς τακτικῆς τῆς ὁμάδας στὶς βασικότερες ἑθλοπαιδιές. Κανονισμοί. Συγκρότηση καὶ προπόνηση ὁμάδας. 'Οργάνωση ἀγώνων.

4) Κλασικὸς ἄθλητισμός.

Διδασκαλία τῶν κατάλληλων, γιὰ τὴν ἡλικία τῶν μαθητῶν τῆς Α' Λυκείου, ἀγωνισμάτων.

Καλύτερευση τῆς τεχνικῆς στὰ κυριότερα ἀγωνίσματα δρόμου, ἔλματος καὶ ρίψεως. Διδασκαλία τῆς τεχνικῆς τῶν σκυταλοδρομιῶν καὶ τῶν κανονισμῶν ὕλων τῶν ἀγωνισμάτων.

'Επιδίωξις ἐπιτευξῶς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως ἀπὸ τοὺς μαθητὲς σὲ ἓνα ἢ περισσώτερα ἀγωνίσματα. Συγκρότηση καὶ προπόνηση ὁμάδας. 'Οργάνωση ἀγώνων.

5) Κολύμβηση.

Διδασκαλία ὕλων τῶν εἰδῶν κολυμβήσεως καὶ τελειοποίηση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς. Τακτικὴ ὁμαδικῆς κολυμβήσεως - κανονισμοί.

'Επιδίωξις ἐπιτευξῶς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως σὲ ἓνα

ή περισσότερο άγωνισματα. Πρακτική έφαρμαγή τής τεχνητής άναπνοής και τής ναυα-
γοαστικής. Συγκρότηση και προπόνηση ομάδας. *Οργάνωση άγώνων.

6) Λοιπά άθλήματα.

*Όπου οί συνθήκες τό έπιτρέπουν οί μαθητές διδάσκονται και έπιδίδονται σέ ναυτι-
κά, χιονοδρομικά, όρειβατικά, έρεοναυτικά κτλ άθλήματα. Κατά τή διδασκαλία τών
άθλημάτων αυτών έπιδίδεται ή τελειοποίηση τής τεχνικής, ή έκμάθηση τής τακτικής
και τών κανονισμών, ό σχηματισμός ομάδων, άνάλογα μέ τήν κλίση τών μαθητών, και
ή όργάνωση άγώνων.

7) *Ελληνικοί χοροί.

Διδασκαλία τών πανελληνίων χορών καθώς και άλλων χορών άπό διάφορες περιοχές τής
*Ελλάδας και ιδιαίτερα τής περιοχής, όπου βρίσκεται τό Λύκειο.

Σχηματισμός συγκροτήματος λαϊκών χορών άπό μαθητές.

Τμήματα θηλέων.

1) *Άσκσεις με κινήσιολογική βάση τό ρυθμό.

Βαδίσσεις, μετατοπίσεις, όρδοι, άναπηδήσεις, ύλματα.

*Ελεσθερες άσκσεις πρός ύλους τυός άξονες και τό έπίπεδο. Συνασκήσεις και ά-
σκήσεις για τήν έπιτυχία προκαθορισμένου σκοπού.

*Άσκσεις και συνασκήσεις με τή χρησιμοποίηση κινητών ή σταθερών γυμναστικών όρ-
γάνων. *Άσκσεις με σφαίρες, κοντούς, σχοινάκια, κορδέλες, στεφάνια, έμπόδια,
στρώματα, κορίνες, πλινθο, δίζυγα, πολύζυγα, άναπηδητήρια κτλ.

2) *Άγωνιστική γυμναστική.

*Άσκσεις και στα τέσσερα (4) άγωνισματα. Διδασκαλία όλακληρωμένων προγραμμά-
των. Καλύτερευση τής άτομικής τεχνικής. Προπόνηση ομάδας. *Οργάνωση άγώνων.

3) Ρυθμική άγωνιστική γυμναστική.

*Άσκσεις με κορίνες, μπάλες, στεφάνια, σχοινάκια και κορδέλες. Διδασκαλία ό-
λακληρωμένων προγραμμάτων στα διάφορα όργανα και έκμάθηση τών κανονισμών. Προπόνηση
ομάδας. *Οργάνωση άγώνων.

4) Παιχνίδια - *Άθλοπαιδιές.

Διδασκαλία γυμναστικών - ψυχαγωγικών παιχνιδιών και παιχνιδιών για τήν εισαγωγή
στη προπόνηση τών άθλοπαιδιών.

Διδασκαλία για την ολοκλήρωση της ατομικής τεχνικής και της τακτικής της ομάδας στις βασικότερες άθλοπαιδιές. Κανονισμοί. Συγκρότηση και προπόνηση ομάδας.

Όργάνωση αγώνων.

5) Κλασικός άθλητισμός.

Διδασκαλία των κατάλληλων, για την ηλικία των μαθητριών της Α' Λυκείου, αγωνισμάτων. Καλύτερευση της τεχνικής στα κυριότερα αγωνίσματα δρόμου, άλματος και ρίψης. Διδασκαλία της τεχνικής των σκυταλοδρομιών και των κανονισμών όλων των αγωνισμάτων. Επίδειξη επιτεξέως ατομικής επίδοσης από τις μαθήτριες σε ένα ή περισσότερα αγωνίσματα. Συγκρότηση και προπόνηση ομάδας. Όργάνωση αγώνων.

6) Κολύμβηση.

Διδασκαλία όλων των ειδών κολυμβήσεως και τελειοποίηση της ατομικής τεχνικής. Τακτική ομαδικής κολυμβήσεως-κανονισμοί. Επίδειξη επιτεξέως ατομικής επίδοσης σε ένα ή περισσότερα αγωνίσματα. Πρακτική εφαρμογή της τεχνητής άναπνοης και της ναυσοσωστικής. Συγκρότηση και προπόνηση ομάδας. Όργάνωση αγώνων.

7) Λοιπά άθλήματα.

Όπου οι συνθήκες το επιτρέπουν οι μαθήτριες διδάσκονται και επιδίδονται σε ναυτικό, χιονοδρομικά, άρειβατικά ^{αεροναυτία} κτλ άθλήματα.

Κατά τη διδασκαλία των άθλημάτων αυτών επιδιώκεται η τελειοποίηση της τεχνικής, η έμβδοση της τακτικής και των κανονισμών, ο σχηματισμός ομάδων, ανάλογα με την κλίση των μαθητριών, και η όργάνωση αγώνων.

8) Έλληνικοί χοροί.

Διδασκαλία των πανελληνίων χορών καθώς και άλλων χορών από διάφορες περιοχές της Ελλάδας και ιδιαίτερα της περιοχής όπου βρίσκεται το Λύκειο.

Σχηματισμός συγκροτήματος λαϊκών χορών από μαθήτριες.

Κ Α Λ Λ Ι Τ Ε Χ Ν Ι Κ Α

“Θραϊ

Α. Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι:

- α) Νά καλλιεργήσει το καλαισθητικό συναίσθημα στους μαθητές και νά βοηθήσει γενικότερα στην καλλιτεχνική άγωγή τους.

β) Νά προβάλλει τή σημασία τῶν σχηματογραφικῶν παραστάσεων καί κατασκευῶν ἀπό τήν τέχνη καί τήν τεχνολογία ὡς κατατοπιστικῶν στοιχείων γιά τίς θεωρητικές-ἐπιστημονικές ἀσχολίες καί γιά τό καθημερινό μας βίον. Νά ~~ὁμορφοποιεῖται~~ διοχετεύσει τήν ἀγάπη γενικά πρὸς τή χειροτεχνική καί κατασκευαστική δημιουργία.

γ) Νά ἐνθαρρύνει τίς ιδιαίτερες τεχνικές καί καλλιτεχνικές κλίσεις τῶν μαθητῶν, νά καλλιεργήσῃ τίς ἐκφραστικές δυνάμεις τους καί νά ἀσκήσῃ τίς σχετικές δεξιότητες τους ὥστε, μέ τή μεθοδική διδασκαλία, αὐτές νά ἐνεργοποιοῦνται ἄμεσα.

δ) Νά ἀσκήσῃ τοὺς μαθητές στή σταθερότητα τοῦ χεριοῦ, ὥστε, παράλληλα μέ τήν ὀπτική καί ἀκουστική ἱκανότητα κατά τό χρόνο τῆς μορφοποιήσεως τῶν προσφερομένων ποικίλων τεχνικῶν στοιχείων, νά ἀποκτηθεῖ ἡ σχετική εὐχέρεια στήν ἀπόδοση τῆς ἰδέας μέ γραμμογραφική ἀκρίβεια.

Β. Διδακτέα ὕλη

α) Ἐλεύθερο σχέδιο

- 1.- Σχεδίαση μέ μολύβι "ἐκ τοῦ φυσικοῦ" σέ κατάλληλα μπλόκ τῶν κυριότερων γεωμετρικῶν στερεῶν ἢ καί ἀπλῶν ἀντικειμένων ξεχωριστῶν ἢ σέ συνδυασμούς ἀπὸ δύο ἢ περισσότερα, τοποθετημένα στήν ἔδρα, ὥστε νά εἶναι ὁρατά ἀπὸ ὀλόκληρη τήν τάξη. Παράλληλα θά διδαχθεῖ ὁ τρόπος συγκρίσεως ἀπὸ ἀπόσταση τῶν ἀναλογιῶν τῶν διαφόρων μερῶν μεταξύ τους καί πρὸς τό σύνολο.
- 2.- Σκιαγράφηση τῶν παραπάνω ἀντικειμένων μέ τή χρησιμοποίηση τῶν τριῶν βασικῶν τόνων ἀλλά καί ἄλλων ἐνδιαμέσων κατά περίπτωση.

1.- Γραμμογραφικές ασκήσεις άκτιβείας, Γραμμοσκίαση, Τεχνική γραφή, κανονικά πολύγωνα, πολύκεντρα τόξα, ώσειδή σχήματα, Ξλειψη, παραβολή, υπερβολή, κλίμακες.

2.- Προβολές: Όρθή, πλάγια καί κεντρική προβολή. Παράσταση αντικειμένων με τίς όψεις τους (πρόψη, κάτοψη, πλάγιες όψεις) άξονομετρικές κατασκευές υπό διάφορες σχεδιαστικές γωνίες, άναπτύγματα.

3.- Προοπτική (όφθαλμική). Τά βασικά στοιχεία τών προοπτικών κατασκευών, όπως γραμμές έδάφους καί όρίζοντα, όπτική γωνία, κύριο σημείο όράσεως, σημεία άποστάσεως καί φυγής. Σχεδίαση άνάλογων προοπτικών άσκήσεων.

Μ Ο Υ Σ Ι Κ Η

Όρες 1

ΜουσικήΣκοπός

Σκοπός του μαθήματος της Μουσικής στο Λύκειο είναι ή βελτίωση τών μουσικών γνώσεων τών μαθητών που είχαν από τό Γυμνάσιο καί ή έξάσκηση του μουσικού αίσθητηρίου τους σε βαθμό που νά επιτυγχάνεται καλύτερα ή πνευματική καί ψυχική τους άνάπτυξη. Όδιαίτερος στόχος της Μουσικής στο Λύκειο είναι ή παρουσίαση της άρχαίας έλληνικής, της βυζαντινής καί της σύγχρονης έλληνικής μουσικής παραδόσεως, ώστε νά έκτιμηθεϊ σωστά ή άληθινή προσφορά της έλληνικής πλευράς στο διεθνή χώρο της Μουσικής.

Διδακτέα ύλη

Τραγούδια (με μουσική ανάγνωση) α) Δημολικά β) Κλασικά, μονόφωνα, άπλά δίφωνα καί τρίφωνα γ) Διάφορα.

Μορφολογία:

Φωνητική-Ένόργανη μουσική: χορωδία-όρχήστρα καί τά διάφορα είδη τους. Καντάτα. Όρατόριο. Όπερα.

Μονοφωνία. Πολυφωνία. Κανών. Φούγκα. Είδη μορφών: δι-
μερής, τριμερής (μορφή Λίντ). Κλασικά Έργα ένδοξης μουσικής:
Σονάτα. Συμφωνία. Κονσέρτο. Μουσική δωματίου. Προγραμματική
μουσική.

Ίστορία Μουσικής:

Ἡ ἀρχαία Ἑλληνική μουσική στήν τραγωδία. Σημειογραφία τῆς
Βυζαντινῆς Μουσικῆς καί φθόγγοι αὐτῆς. Παρασημαντική. Οἱ τρεῖς
διδάσκαλοι ^(Γρηγόριος, Χρυσόστομος, Χρυσάνθος) Ἐποχή τῆς Βυζαντινῆς ἀιμῆς (GROTTA FERRATA). Ἡ Βυ-
ζαντινὴ Μουσική στήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα. Γένη, ἦχοι τῆς Βυζαντι-
νῆς Μουσικῆς καί ἡ ἀντιστοιχία τους μέ τοὺς ἀρχαίους ἑλληνικοὺς
τρόπους. Σημειογραφία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς.

Κλασικὴ ἐποχή. Μορφές καί συνθέτες: Χαίντν, Μότσαρτ, Μπετόβεν.
Ρομαντικὴ ἐποχή. Ρομαντικοὶ συνθέτες: Σούμπερτ. Μέντελσον.
Σούμαν. Μπερλιόζ. Λίστ. Σοπέν. Τό Λίντ.

Ἐθνικὲς σχολές: Ρωσία (ὀμάδα τῶν "Πέντε") Τσαϊκόφσκυ. Τσεχοσλο-
βακία: Σμέτανα, Ντβόρζακ. Οὐγγαρία: Μπέλα Μπάρτκω. Σκανδιναῦτα:
Γκρήγκ.

Ἰταλικὴ ὄπερα: Βέρντι, Βερισμός.

Γερμανικὴ ὄπερα: Μεταρρύθμιση τῆς ὄπερας. Ρ. Βάγκνερ. Οἱ μετὰ
τὸν Βάγκνερ συνθέτες: Γερμανία (Μπράμς, Μπροῦγκνερ, Μύλερ, Ρ.
Στράους) Γαλλία (Γκουνώ, Σαίν Σάνς, Μπίζέ, Σ. Φράνκ, Μασενέ)

Σύγχρονη ἐποχή: Ντεβουσσύ. Ραβέλ. Στραβίνσκυ, Σαίνμπεργκ, Προκόφιεφ,
Σοστακόβιτς, Χατσατουριάν).

Ἑλληνες συνθέτες.

Ίστορικὴ ἐπισκόπηση τῆς σχολικῆς μουσικῆς.

Ἀκροάσεις (μετὰ ἀπὸ ἀπλὴ ἀνάλυση) ἀνάλογες μέ τὸ θέμα διδασκαλίας.

[Handwritten signature]

Θέμα 6ο - Ανακοινώσεις

Ο Προεδρεύων κ. Νικ. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', ανακοίνωσε στο Τμήμα τὰ ἑξῆς:

1) Τὴν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.15/1/Γ/322/16-1-1979 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ποὺ ἀναφέρεται στὴν ἀνατύπωση ἀπὸ τὸν ΟΕΔΒ, γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1979-80, τῶν διδακτικῶν βιβλίων:

α) "Νεώτερη Εὐρωπαϊκὴ Ἱστορία", Γ' Γυμνασίου, Γ. Κουλικούρδη, β) "Τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ Πολίτης" Γ' τάξεως Λυκείου, Α. Ρουσοπούλου, γ) "Ξενοφῶντα Ἑλληνικά" Α' Λυκείου, Κ. Κοσμᾶ καὶ δ) "Δραματικὴ Πόληση", Γ' Γυμνασίου, Κ. Γεωργουσόπουλου.

2) Τὸ τηλεγράφημα ἀριθμ. Γ/450/20-1-79 τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Κοντογιαννόπουλου πρὸς τοὺς Ἐπόπτες, Γεν. Ἐπιθεωρητὲς καὶ Δ/ντές Προτύπων καὶ Πειραματικῶν Σχολείων, γιὰ σύσκεψη πάλιν σὲ θέματα σχετικὰ μὲ τὶς Πανελληνίες ἔξετάσεις τῶν Λυκείων.

3) Τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. Γ.220/10-1-1979 τῆς Δ/σεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., ποὺ ἀναφέρεται σὲ ἀνακοίνωση γνωμοδοτήσεως τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ πρὸς τὸν ἐκδότη Ἰ. Βασιλείου γιὰ τὸ βιβλίο τῶν Ἡλία Δημακάκου καὶ Θανάση Κυριαζόπουλου "Συμβολὴ στὴ διδασκαλίαν τῶν ἐκθέσεων" τ.Α' γιὰ τὸ Γυμνάσιο καὶ τ.Β' γιὰ τὸ Λύκειο.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ο Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 12/1979

Σήμερα, 29 'Ιανουαρίου 1979, ημέρα Δευτέρα καί Ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεω-
χάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανί-
της, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός
Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας,
Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Δ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακό-
πουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος καθηγήτρια Παρασκευή Πα-
παδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθησαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμ-
βουλος Β', γιατί ἦταν ἀσθενής καί Β. Θεοδοωράδου, ^{βιομηχανία,} γιατί εἶχε ἄλλη
ὕπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Συγκρότηση 'Ομάδας 'Εργασίας γιά τή συγγραφή βιβλίου
'Ιστορίας ἐπιλογῆς γιά τήν Τρίτη (Γ') τάξη Γενικοῦ Λυ-
κείου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - 'Ανακοινώσεις

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη,
τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Γιά τό πρώτο θέμα ό είσηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', εί-
πε τά εξής:

1.- Σέ σύσκεψη πού πραγματοποιήθηκε τήν 9-1-1979 στό γραφείο
τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας μέ θέμα: Τά βιβλία ἐπιλογῆς β' καί γ'
λύκειου γιά τά σχολικά ἔτη 1978-79 καί 1979-80 ἀποφασίστηκε ἡ συγκρό-
τηση Ὁμάδας Ἐργασίας γιά τήν προπαρασκευή κατάλληλου βιβλίου Ἰ-
στορίας (ἐπιλογῆς) γιά τήν τρίτη τάξη γενικοῦ λυκείου (σύμφωνα μέ
τό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος πού ἔχει συνταχθεῖ ἀπό τό Τμήμα
Μ.Ε. καί σύμφωνα μέ τίς προδιαγραφές τῆς ἀντίστοιχης προκήρυξης).
Ταυτόχρονα ἀνέθεθηκε στόν ὑποφαινόμενο ἡ προεδρία τῆς Ὁμάδας καί
ἡ φροντίδα γιά τήν ἀναζήτηση τῶν κατάλληλων προσώπων πού θά τήν
ἀπαρτίσουν.

2.- Ὑστερα ἀπό σχετική διερευνητική ἀναζήτηση εἰσηγοῦμαι νά
περιληφθοῦν οἱ εξής:

- 1.- Εἰρήνη Οἰκονομοπούλου, ΓΕΜΕ, διευθύντρια τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς
Ν. Σμύρνης.
- 2.- Δημακόπουλος Νικ., φιλόλογος τῆς ἴδιας Σχολῆς.
- 3.- Ἀσημομύτης Β., φιλόλογος-ἱστορικός τοῦ Η' Λυκείου Ἀρρένων
Ἀθηνῶν, καί
- 4.- Κατσουλάνος Θ., φιλόλογος τοῦ ΚΕ' Λυκείου Ἀρρένων Ἀθηνῶν.

3.- Μέ τούς παραπάνω ἔχω πραγματοποιήσει δύο συνεδριάσεις,
κατά τίς ὁποῖες πρῶτα διερεύνησα τίς ἰδιαίτερες ἐπιστημονικές ἀσχο-
λίες τους καί τή δυνατότητα ἀποδοτικῆς συνεργασίας γιά τό συγκεκρι-
μένο ἔργο καί ἔπειτα συμφώνησα τή διανομή τῆς ἐργασίας σέ γενικές
γραμμές. Αὐτονόητο βέβαια ὅτι τή συνολική εὐθύνη γιά τήν τελική
ἐπιλογή τῆς ὕλης, τή σύνθεση καί τή μορφή ἔχει ὁ ὑποφαινόμενος.

Ἡ Ὁμάδα Ἐργασίας ὀφείλει νά παραδώσει τήν ἐργασία ἐτοιμή ὡς τό
τέλος Μαΐου 1979.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί ὕστερα ἀπό ἀναζήτηση,
ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ.Κ. Βώρου γιά τή σύνθεση τῆς Ὁμά-
δας Ἐργασίας (γιά συγγραφή βιβλίου Ἰστορίας Ἐπιλογῆς γ' γενικοῦ

./ck

Λυκείου) με την προσθήκη ότι η σχετική απόφαση συγκροτήσεως της Ομάδας πρέπει να προβλέπει και τον τρόπο άμοιβης των μελών (πάντως ο κ. Φ. Βώρος δήλωσε ότι προσωπικά παραιτείται από οποιαδήποτε άμοιβή ως έπραξε και στο παρελθόν).

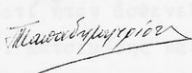
Θέμα 2ο - Ανακοινώσεις ΠΡΑΞΗ 11/1978

Ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκης ανακοίνωσε το περιεχόμενο του εγγράφου αριθμ. 1098/4-12-78 της Έλληνικής Μαθηματικής Έταιρείας, που αναφέρεται σε παρατηρήσεις της σχετικά με τη συνέντευξη τύπου που έδωσε το ΚΕΜΕ στις 11-11-1978.

Ο Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βώρος παρουσίασε στο Τμήμα σχέδιο απαντητικής επιστολής για τον Ιωάννη Μασούκα, ο οποίος με επιστολή του στον κ. Υπουργό Παιδείας διατύπωσε κρίσεις για τη διδασκόμενη Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος.

Στό σημείο αυτό τερματίστηκε η συνεδρίαση.

Ο Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 13/1979

Σήμερα 31 'Ιανουαρίου 1979, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10.30' πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών και 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αΐθουσα συνεδριάσεων του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκιάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ό Είδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης και οί Εισηγητές κ.κ. Κ. Φούσκα και Λ. 'Αδαμόπουλος. Χρήη γραμματέα έκανε ή Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου που ύπηρετεϊ μέ άπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθησαν στή συνεδρίαση οί κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', Β. Θεοδωρακόπουλος, Είσηγητής, γιατί ήταν άσθενείς, Δ. Τοματζίδης, Είσηγητής, γιατί είχε άδεια, Κυρ. Κατσιμάνης και Στ. Παπασημακόπουλος, Είσηγητές, γιατί είχαν άλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Οριστικό άναλυτικό πρόγραμμα Α' και Β' τάξεων Κλασικού Λυκείου. Είσηγητής κ. Δ. Σακκιάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - 'Οριστικό άναλυτικό πρόγραμμα Α' τάξεως 'Εσπερινοϋ Λυκείου. Είσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Σεμινάρια άγγλικής (άπό τό FULBRIGHT και τό BRITISH COUNCIL). Είσηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τὸ Τμήμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

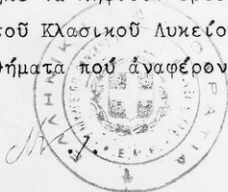
Θέμα 1ο - 'Αναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς Α' τάξεως τοῦ κλασικοῦ Λυκείου.

'Ο εἰσηγητῆς γιὰ τὸ πρῶτο θέμα κ. Σακκᾶς, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Στὸ πρόγραμμα τῆς Α' τάξεως τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου δὲν ἔχουμε ἰδιαίτερα προβλήματα. Διαφορὰ ὡς πρὸς τὸ ὀριστικὸ ὠρολόγιο πρόγραμμα τῆς Α' Λυκείου σὲ σύγκριση μὲ τὸ ὀριστικὸ ὠρολόγιο πρόγραμμα τῆς Ἰδίας τάξεως τοῦ Γενικοῦ Λυκείου ὑπάρχει μόνον στὰ ἀκόλουθα μαθήματα: α) 'Αρχαία 'Ελληνικὴ Γλῶσσα καί Γραμματεία Γενικὸ Λύκειο ὥρες 7, Κλασικὸ Λύκειο ὥρες 9, β) Λατινικὰ Γενικὸ Λύκειο ὥρες 2, Κλασικὸ Λύκειο ὥρες 3, γ) Μαθηματικὰ Γενικὸ Λύκειο ὥρες 5, Κλασικὸ Λύκειο ὥρες 4, δ) Φυσικὰ Γενικὸ Λύκειο ὥρες 4, Κλασικὸ Λύκειο ὥρες 3 καί ε) Ἐξῆνη γλῶσσα Γενικὸ Λύκειο ὥρες 3, Κλασικὸ Λύκειο ὥρες 2 (σ' αὐτὸ διδάσκεται καί δεύτερη γλῶσσα, ἡ γερμανικὴ). 'Απὸ τὰ ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι θὰ ἐφαρμοστεῖ καί στὸ Κλασικὸ Λύκειο τὸ πρόγραμμα τοῦ Γενικοῦ Λυκείου μὲ ὀρισμένες μόνον μεταβολές στὰ ἀνωτέρω μαθήματα ποῦ θὰ προτείνουν τὰ μέλη τοῦ Τμήματος κατὰ εἰδικότητες σὲ ἄλλη συνεδρία.

'Ακολούθησε συζήτηση. 'Ο προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Βαρουχάκης ἀναφέρθηκε ἰδιαίτερα στὸ πρόβλημα ποῦ θὰ δημιουργηθεῖ μὲ τὰ Λατινικὰ στίς πανελλήνιες ἐξετάσεις τῆς Β' Λυκείου, δεδομένου ὅτι οἱ μαθητῆς τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου τὰ διδάσκονται ἐπὶ 3 ὥρες στὴν Α' καί Β' τάξη, ἐνῶ οἱ μαθητῆς τοῦ Γενικοῦ Λυκείου τὰ διδάσκονται μόνον 2 ὥρες στὴ Β' Λυκείου. 'Ο κ. Σακκᾶς εἶπε ὅτι τὸ πρόβλημα μπορεῖ νὰ λυθεῖ σ' ἓνα βαθμὸ ἂν οἱ μαθητῆς τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου ἐξετάζονται στὴν ὕλη ποῦ θὰ διδάσκονται στὴ Β' τάξη. 'Ο κ. Βῶρος εἶπε ὅτι τὸ πρόβλημα θὰ λυθεῖ ὀριστικὰ ἂν καταργηθεῖ ἡ διδασκαλία τῶν Λατινικῶν στὸ Γενικὸ Λύκειο.

Στὴ συνέχεια ἀποφασίστηκε νὰ ληφθοῦν ὀριστικὲς ἀποφάσεις γιὰ τὸ πρόγραμμα τῆς Α' τάξεως τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου σὲ ἐπόμενη συνεδρία μετὰ ἀπὸ εἰσήγηση γιὰ τὰ μαθήματα ποῦ ἀναφέρονται ἀνωτέρω μελῶν τοῦ Τμήματος κατὰ εἰδικότητες.

Θέμα 2ο - 'Αναλυτικό πρόγραμμα Α' και Β' τάξεων εσπερινού Λυκείου.

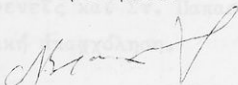
Για τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῶν Α' καὶ Β' τάξεων τοῦ 'Εσπερινοῦ Λυκείου ὁ εἰσηγητὴς κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', εἶπε ὅτι ὑπάρχουν πολλές δυσκολίες, ἰδιαίτερα ἂν θεσπιστεῖ καὶ β' κύκλος μαθημάτων ἐπιλογῆς καὶ πρότεινε νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα ἐπιτροπὴ ἀπὸ μέλη τοῦ Τμήματος ἢ ὁποῖα νὰ προβεῖ σὲ εἰσήγηση. Ἀκολούθησε συζήτηση καὶ ἐπισημάνθηκαν οἱ δυσκολίες, δεδομένου ὅτι αὐτὸ τὸ σχολεῖο δὲν μπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ μὲ πρόγραμμα πέρα ἀπὸ 4 διδακτικὲς ὥρες τὴν ἡμέρα. Τελικὰ τὸ Τμήμα ἀνέθεσε στοὺς Γ. Γρατσέα καὶ Ἡλ. Σπυροπούλου, Συμβούλους Β' καὶ Λεων. Ἀδαμόπουλο, ^{βιολόγου} νὰ μελετήσουν τὸ θέμα καὶ νὰ προβοῦν σὲ εἰσήγηση σὲ μία ἀπὸ τὶς προσεχεῖς συνεδρίες τοῦ Τμήματος.

Τὸ 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε γιὰ ἐπόμενη συνεδρίαση.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Ἡ Γραμματείας

Νικ. Βαρουχάκης

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 14/1979

Σήμερα, 2 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσέως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεῶν του (Λεω-
χάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανι-
της, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυροπούλος, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός
Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας,
Δ. Τομπαζίδης καί Λ. 'Αδαμόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολογος
καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στοῦ ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμ-
βουλος Β', Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές, γιατί
ἦταν ἀσθενεῖς καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη
ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Αἴτηση τοῦ 'Αμερικανικοῦ Κολλεγίου Θηλέων 'Αθηνῶν γιά
παρεκκλίσεις ἀπό τό πρόγραμμα διδασκαλίας. Εἰσηγητής
κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Ανακοινώσεις.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη,
τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ο εισηγητής του 1ου θέματος κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη των μελών του Τμήματος την εισήγησή του, που είναι η εξής:

Τό ΥΠΕΠΘ με τό ύπ' αριθμ. 143737/6-12-78 Έγγραφο του, τό όποιο υπογράφει ό Γενικός Γραμματέας κ. Α. Καρράς στέλνει στό ΚΕΜΕ τό αριθμ. 3189/24-11-78 Έγγραφο τής Γενικής 'Επιθεωρήσεως Ξένων Σχολείων Μ.Ε. καί τό συνημμένο Έγγραφο αριθμ. 634/15-11-78 του 'Αμερικανικού Κολλεγίου Θηλέων 'Αγίας Παρασκευής, με τό όποιο ζητείται άδεια παρεκκλίσεως από τό πρόγραμμα διδασκαλίας, για τό σχ. Έτος 1978-79.

Τό ύπουργικό Έγγραφο παρακαλεϊ τό ΚΕΜΕ νά γνωματεύσει "για τή χορήγηση ή μή" τής ζητούμενης άδειας. Σημειώνω ότι ή άρμόδια επιθεώρηση στό διαβιβαστικό Έγγραφο της, που άναφέραμε, εισηγείται, χωρίς καμιά έπιφύλαξη, νά γίνει δεκτό τό σχετικό αίτημα.

Πρίν, ώς εισηγητής, νά διατυπώσω όποιαδήποτε προσωπική γνώμη, θεωρώ σκόπιμο νά άναγνώσω στό Τμήμα, αυτούσιο τό αίτημα του Κολλεγίου που άφορϊ στις παρεκκλίσεις καί έχει ώς εξής:

2.- Παρακαλούμε για τίς ακόλουθες παρεκκλίσεις:

α) Τό μάθημα των 'Αγγλικών νά διδάσκεται στην α' τάξη έννιά (9) ώρες τήν έβδομάδα αντί τρεις (3), στη β' τάξη όκτώ (8) ώρες τήν έβδομάδα αντί τρεις (3), στη γ' τάξη όκτώ (8) ώρες τήν έβδομάδα αντί τρεις (3).

'Η αύξηση των ώρων διδασκαλίας των 'Αγγλικών - που εφαρμόζεται από τό Κολλέγιο έδώ καί πολλά χρόνια - σέ συνδυασμό με τήν αξιοποίηση των όπτιακουστικών μέσων διδασκαλίας που διαθέτει καί χρησιμοποιεί τό Κολλέγιο, έχει ικανοποιητικά άποτελέσματα.

β) 1.- Στην α' τάξη, τό μάθημα των Μαθηματικών νά διδάσκεται πέντε (5) ώρες τήν έβδομάδα αντί τέσσερις (4) που όρίζει τό επίσημο ώρολόγιο πρόγραμμα.

2.- Στην γ' τάξη καθένα από τά μαθήματα, Νέα 'Ελληνικά, Μαθηματικά καί 'Ιστορία νά διδάσκεται μία ώρα τήν έβδομάδα παραπάνω από τίς ώρες που όρίζει τό επίσημο ώρολόγιο πρόγραμμα.

Οι παρεκκλίσεις αυτές απόβλεπουν στην ένίσχυση των μαθητριών με φροντιστηριακή έργασία.

"Ας σημειωθεί έπδσησδτι:

α) Σύμφωνα με τήν παράγραφο 6, άρθρο 1, ΦΕΚ 270/20.9.77 καί με απόφαση τοῦ Συλλόγου τῶν διδασκόντων (πράξη 5, τῆς 15.9.1978), ἡ μία ἀπό τίς δύο (2) ὥρες πού δρίζονται στό ἐπίσημο ὠρολόγιο πρόγραμμα τῆς γ' τάξεως γιά τά τεχνολογικά μαθήματα ἔχει ὑπαχθεῖ ὡς πρόσθετη ὥρα στό μάθημα τῆς Χημείας γιά τό σχολικό ἔτος 1978-79.

β) Τό μάθημα τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς τῆς γ' γυμνασίου διδάσκεται τρεῖς (3) ὥρες τήν ἐβδομάδα ἐφόσον σ' αὐτή τήν τάξη δέν πραγματοποιοῦνται πρός τό παρόν ἀθλητικές δραστηριότητες (παράγραφος 4, άρθρο 1, ΦΕΚ 270/20.9.77, τεῦχος 10).

3.- α) Τό σχολεῖο λειτουργεῖ πέντε (5) ἡμέρες τήν ἐβδομάδα (Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή).

β) Μέ τίς παρεκκλίσεις πού ζητοῦμε οἱ ὥρες διδασκαλίας κάθε ἐβδομάδα εἶναι σαράντα μία (41) γιά ὄλες τίς τάξεις τοῦ Γυμνασίου, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ δύο (2) ὥρες στή γ' Γυμνασίου εἶναι οἱ ὥρες πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων, οἱ πέντε (5) στή β' Γυμνασίου εἶναι: οἱ τρεῖς (3) ὥρες ἀθλητικῶν καί οἱ δύο (2) πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων, καί οἱ τρεῖς (3) στήν α' Γυμνασίου εἶναι οἱ ὥρες τῶν ἀθλητικῶν δραστηριοτήτων. Κάθε Πέμπτη ἀπό 3.50 μ.μ. μέχρι 4.30 μ.μ. γίνονται συνεδριάσεις τάξεων (Μαθητικῶν Κοινοτήτων).

Οἱ μαθήτριες γευματίζουν καί ξεκουράζονται ἀπό 1.30 μ.μ. μέχρι 2.20 μ.μ.

γ) Τό ὠρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας γιά ὄλες τίς τάξεις εἶναι:

1η περίοδος: 8.50 π.μ. - 9.30 π.μ.

2η περίοδος: 9.35 π.μ. - 10.15 π.μ.

3η περίοδος: 10.15 π.μ. - 11.00 π.μ.

Διάλειμμα εἴκοσι (20) λεπτῶν

4η περίοδος: 11.20 π.μ. - 12.00 μ.μ.

5η περίοδος: 12.05 μ.μ. - 12.45 μ.μ.

6η περίοδος: 12.50 μ.μ. - 1.30 μ.μ.

Γεῦμα καί πνευματική ξεκούραση τῶν μαθητριῶν 1.30 μ.μ. μέχρι 2.20 μ.μ.

7η περίοδος: 2.20 μ.μ. - 3.00 μ.μ.

8η περίοδος: 3.05 μ.μ. - 3.45 μ.μ.

9η περίοδος: 3.50 μ.μ. - 4.30 μ.μ.

.1. *Handwritten signature*

Οι παρεκκλίσεις που ζητούμε και σας παρακαλούμε για την ξεγκρισή τους στηρίζονται στο άρθρο 2 του Ν.3776/1929 που ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν.4327/1963 και για το 'Αμερικανικό Κολλέγιο Θηλέων.

"Υστερα από το κείμενο που σας άναγνωσα Κύριοι συνάδελφοι πληροφορηθήκατε όλοι ότι το σύνολο των ώρων εργασίας για το σχολ. έτος 1978-79 φτάνει στις 41 ώρες την εβδομάδα για σχολείο που έχει πενήνήμερη εβδομάδα.

Οι μαθήτριες του Κολλεγίου με το πρόγραμμα αυτό οφείλουν να μένουν στο σχολείο τους, για μαθήματα και δραστηριότητες, μια ημέρα την εβδομάδα επί 9 ώρες και τις υπόλοιπες εργάσιμες ημέρες επί 8 ώρες. Του έννεάωρου ή του οκτάωρου προηγείται και ξεπεται, για ένα μεγάλο μέρος των μαθητριών, ή διάσχιση της τέως διοικήσεως πρωτευούσης, με τα πούλμαν και το καυσαέριο. 'Η επιστροφή στα σπίτια συμπιπτει με τις πρώτες έσπερινές ώρες. Μετά την επιστροφή πρέπει να ακολουθήσει ή προπαρασκευή για τα 8 μαθήματα της επόμενης ημέρας.

"Υστερα από τα σύντομα αυτά στοιχεία, που αποτελούν μια γενική πληροφόρηση θεωρώ σκόπιμο να σημειώσω τα παρακάτω:

1.- Το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ σε εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 2 του Ν.682/77 έχει γνωματεύσει σε διάφορες πράξεις του (35/78, 76/78, 100/78, κλπ.) για τις υπερβάσεις με άφορμή αίτήσεις ιδεωτικών σχολείων που και αυτά έζητησαν παρεκκλίσεις από το πρόγραμμα που ισχύει. Το πνεύμα των σχετικών γνωματεύσεων-πράξεων του Τμήματος μπορεί να συνοψιστεί ως έξης: 'Επιτρέπεται ή παρέκκλιση μόνο στην ξένη γλώσσα και υπό την άπαράβατη προϋπόθεση ότι το σύνολο των ώρων διδασκαλίας, δέ θα ξεπερνά, μαζί με τις τυχόν παρεκκλίσεις, τις 36 ώρες της εβδομάδα.

2.- Πρόγραμμα σχολικό με 8 ή 9 εργάσιμες ώρες την ημέρα, χωρίς μέσα σ' αυτές να έξαντλείται και ή προπαρασκευή των τροφίμων για τα μαθήματα της επόμενης ημέρας, ^{ίσως} υπάρχει ή δυνατότητα να γευματίσουν και να ξεκουράζονται στο σχολικό περιβάλλον, είναι ψυχοπαιδαγωγικά άπαράδεκτο.

Παρόμοιο πρὸς τὸ αἴτημα ποῦ μᾶς ἀπασχολεῖ, θὰ ἦταν δυνατό νὰ ἐξεταστεῖ μὲ ἄλλο πρίσμα, ἂν ἀφοροῦσε π.χ. σὲ ἀπροσάρμοστα παιδιὰ, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐσώκλειστα καὶ δέ χάνουν 1-2 ὥρες στοὺς πηγαινέ-ξαι μεταξὺ σπιτιοῦ ἢ σχολεῖου κάθε μέρα.

3.- Ὡς πρὸς τίς παρεκκλίσεις εἰδικὰ γιὰ μαθήματα ποῦ ζητοῦνται σὲ πανελληνίες ἐξετάσεις, ὅπως π.χ. τὰ Νέα Ἑλληνικά, Μαθηματικά, Ἱστορία γιὰ τὴ γ' τάξη τοῦ Γυμνασίου, ἡ αὔξηση τῶν ὠρῶν ἐργασίας γι' αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ σχολεῖο εἶναι πρόβλημα μεγάλο, ποῦ ἔχει πολλές κοινωνικὲς διαστάσεις καὶ ἐπιπτώσεις. Ὅταν ἡ αὔξηση τῶν ὠρῶν αὐτῶν γίνεῖ ἀποδεκτὴ γιὰ σχολεῖο ποῦ ἔχει προβάδισμα, τότε ἐπιτείνεται ἡ ἔξαρση ὑπάρχουσας ἤδη ἀνισότητος καὶ πριμοδοτοῦνται οἱ "τυχεροὶ". Διαγράφεται ἔτσι ἀπὸ τὰ σχολικὰ ἀκόμα χρόνια τῆς ἰσονομίας καὶ τῆς ἰσοπολιτείας ἢ καταστρατήγησιν.

Κύριοι σύνεδροι, ἡ προσοχή σας κατὰ τὴ διάρκεια τῆς εἰσηγήσεώς μου, σὲ συσχετισμὸ μὲ τίς πλούσιες ψυχοπαιδαγωγικὲς σας γνώσεις καὶ τὴ διδακτικὴ σας πείρα μὲ πείθουν ὅτι ἔχετε συλλάβει τὸ θέμα, βαθύτερα ἴσως ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴ. Βέβαιος σχεδὸν γι' αὐτὸ, παρακαλῶ ἐξετάσετε μὲ ξεχωριστὴ προσοχὴ τὴν γνώμη τοῦ εἰσηγητῆ, ὁ ὁποῖος συμπερασματικὰ συνοψίζει καὶ εἰσηγεῖται τὰ ἀκόλουθα κἀνοντας μὰζι καὶ μιὰ ὑπόμνηση.

Ἡ ὑπόμνηση ἀφορᾷ στοὺς ὅτι κατὰ τὸ σχολικὸ αὐτὸ ἔτος, τὸ 1979, ἐορτάζουμε τὸ ἔτος τοῦ παιδιοῦ. Ἄν σκοπὸς τῆς παιδείας εἶναι τὸ στρίμωγμα γνώσεων στοὺς μυαλοὺς τοῦ παιδιοῦ κι' ἂν ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου μετρίεται μὲ τὴ γνώση, ἂν τὸ παιδί πρέπει νὰ γίνεῖ τὸ θῦμα ἐνὸς ἔστου καὶ καλοπροαίρετου διδακτισμοῦ, τότε προχωρήσετε στὴν χορήγηση τῶν παρεκκλίσεων ποῦ ζητοῦνται.

Θὰ λεχθεῖ ἴσως ὅτι, κατὰ τοὺς Ν. 3776/29 καὶ 4327/63 εἶναι δυνατό νὰ χορηγηθοῦν οἱ αἰτούμενες παρεκκλίσεις. Τὸ Τμήμα ὁμῶς, ἔχει θέσει ὡς ἔσχατο ὄριο ἀντοχῆς τῶν μαθητῶν τίς 36 ὥρες τὴν ἐβδομάδα καὶ μάλιστα γιὰ σχολεῖα ποῦ λειτουργοῦν ἐπὶ 6 ἡμέρες ἐβδομαδιαίως.

Εἶναι καιρὸς κατάλληλος τὸ ἐφετινὸ ἔτος νὰ θεωρηθοῦν οἱ Νόμοι ποῦ προαναφέραμε ὑπὸ τὸ πρίσμα ὄχι μόνον τοῦ σημερινοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ

μακροπρόθεσμου συμφέροντος του παιδιοῦ, τοῦ συνόλου τῶν παιδιῶν.

Φανερό εἶναι ὕστερα ἀπ' αὐτά ὅτι τάσσομαι κατά τῆς αἰτουμένης παρεκκλίσεως. Γιά καμιά τάξη δέ θά ἐνέκρινα τήν ὑπέρβαση τῶν 36 ὥρῶν τήν ἐβδομάδα. Ἐάν τό Κολλέγιο παρέχει τή δυνατότητα γιά γεῦμα καί ξεκούραση τῶν μαθητῶν του, συμφέρον τους θά ἦτο κατά τίς ἀπογευματινές ὥρες νά παρασκευάζονται γιά τά μαθήματα τῆς ἐπόμενης ἡμέρας. Ἔτσι, ὅταν κατά τίς ἑσπερινές ὥρες ἐπιστρέφουν στά σπίτια τους, θά εἶναι χωρίς τό ἄγχος τῆς προπαρασκευῆς γιά τήν ὕλη τῆς σχολικῆς ἡμέρας πού θά ἀπακολουθήσει καί θά μποροῦν νά δώσουν λίγο χρόνο σέ προσωπικές ἐνασχολήσεις, σέ γενικῆς μορφώσεως θέματα, σέ καλλιέργεια διαφόρων ἱκανοτήτων, σέ σύνδεση ὄλων τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας, σέ ξεκούραση κλπ.

Τέλος τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

- 1.- Τό ἔγγραφο ἀριθμ. 143737/6-12-78 τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί τά συνημμένα σ' αὐτό ἔγγραφο ἀριθμ. 3189/24-11-78 τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως Ξένων Σχολείων καί ἀριθμ. 634/15-11-78 τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου Θηλέων,
- 2.- Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975,
- 3.- Τούς Ν.3776/1929 καί 4327/1963,
- 4.- Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Γ. Γρατσέα, καί
- 5.- Τίς ἀπόψεις πού ἀναπτύχθηκαν κατά τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Μολονότι σύμφωνα μέ τούς Ν.3776/1929 καί 4327/1963 τά σχολεῖα τῆς κατηγορίας τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου Θηλέων μποροῦν νά παρεκκλίνουν ἀπό τά προγράμματα τῶν δημόσιων σχολείων, ἐντούτοις κρίνεται ὅτι παρεκκλίσεις πού συνεπάγονται ὑπερφόρτωση τοῦ ὠρολόγιου προγράμματος καί ὑπέρβασή του πέρα ἀπό ἕνα ἀνεκτό ὄριο-κι αὐτό τό ὄριο δέν μπορεῖ νά εἶναι πάνω ἀπό 36 ὥρες ἐβδομαδιαῖα καί μάλιστα γι' αὐτά τά σχολεῖα πού λειτουργοῦν μόνο ἐπό 5 ἡμέρες τήν ἐβδομάδα-ἀπό ψυχολογική καί παιδαγωγική ἄποψη ἀποβαίνουν σέ βάρος τῶν μαθητῶν. Γι' αὐτούς τούς λόγους τό Τμήμα, σύμφωνα καί μέ τίς προηγούμενες ἀποφάσεις του (πρ. 7, 35, 76 καί 100 τοῦ 1978) σέ αἰτήματα διαφόρων ἰ-

.. *[Handwritten signature]*

διωτικῶν σχολείων γιά παρεκκλίσεις ἀπό τὰ ὠρολόγιο προγράμματα, δέν μπορεῖ νά εἰσηγηθεῖ τήν ἔγκριση τῶν παρεκκλίσεων πού ζητεῖ τό 'Αμερικανικό Κολλέγιο Θελέων 'Αγίας Παρασκευῆς μέ τήν ἀριθμ. 634/15-11-78 αἴτησή του, ἐκτός μόνο τήν παρέκκλιση στήν ἔξνη γλώσσα, ἐφ' ὅσον μέ τήν παρέκκλιση αὐτή τό ἐβδομαδιαῖο ὠρολόγιο πρόγραμμα δέν ὑπερβαίνει τίς 36 ὥρες καί ἐφόσον ἀκόμη ἡ διάρκεια τῶν διδακτικῶν ὥρῶν σ' ὄλα τὰ μαθήματα εἶναι ἡ ἴδια μέ τήν καθιερωμένη διάρκεια τῶν διδακτικῶν ὥρῶν στά ἀντίστοιχα πρῶνά σχολεῖα τῆς δημοσίας 'Εκπαιδεύσεως.

Handwritten signature

" 1 "
Θέμα 2ο - 'Ανακοίνωση

Ο κ. Δ. Τομπαζίδης, Εισηγητής, ανακοίνωσε στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Υστερα από πρόσκληση της καλλιτεχνικής εταιρείας "Τέχνη" Θεσσαλονίκης έλαβα μέρος σέ δημόσια συζήτηση πού έγινε στις 31.1.79 στην αίθουσα διαλέξεων της Έταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν μέ θέμα: "Ἡ δημοτική γλώσσα σήμερα: ἀπολογισμός μιᾶς τριετίας". Στή συζήτηση, πού τή διεύθυνε ὁ κ. Παν. Μουλλᾶς, καθηγητής της νεοελληνικῆς φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καί β' ἀντιπρόεδρος τῆς "Τέχνης", ἔλαβαν ἐπίσης μέρος ἡ κ. Α. Φραγκουδάκη, ὑφηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων, ἡ ὁποία ὑποστήριξε ὅτι ἡ τάση τοῦ καθαρευουσιανισμοῦ ἐξακολουθεῖ νά ἐπιβιώνει σ' ἓνα μέρος τῶν διανοουμένων καί νά λειτουργεῖ μέσω τῆς δημοτικῆς, ὁ κ. Β. Φόρης, διευθυντής τοῦ Ἰδρύματος Μαν. Τριανταφυλλίδη, ὁ ὁποῖος μίλησε γιά κέρδη καί ζημίες τῆς δημοτικῆς, ὁ κ. Α. Κούρτης, ἀρχισυντάκτης τῆς ἔφημερίδας "Θεσσαλονίκη", ὁ ὁποῖος μίλησε γιά τήν πολιτική διάσταση τοῦ γλωσσικοῦ προβλήματος, καθώς καί ἀνά ἓνας ἐκπρόσωποι τῶν ἑνώσεων καθηγητῶν καί διδασκάλων τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἀναφέρω συνοπτικά ὅτι στήν εἰσήγησή μου, ἀφοῦ διευκρίνισα ὅτι δέν ἐκπροσωπῶ στή συζήτηση καμιά ἀρχή ἢ ὑπηρεσία ἀλλά ἐκφράζω ἀπόψεις προσωπικές, τόνισα στήν ἀρχή ὅτι ἓνας ὀριστικός ἀπολογισμός γιά τή χρήση τῆς δημοτικῆς στήν ἐκπαίδευση μπορεῖ νά γίνει ὅταν οἱ μαθητές πού πρωτάρχισαν τήν ἐκπαιδευτική ἀλλαγὴ ὀλοκληρώσουν τίς σπουδές τους. Κατόπιν μίλησα εἰδικότερα γιά δύο βιβλία, τή γραμματική καί τό συντακτικό, πού γράφτηκαν μέ τή φροντίδα τοῦ ΚΕΜΕ, τά ὁποῖα περιγράφουν μέ ἀκρίβεια τήν κοινή νεοελληνική γλώσσα ὅπως μιλιέται σήμερα στά μεγάλα ἀστικά κέντρα. Ἐπίσης ἔκανα λόγο γιά τά "Κείμενα νεοελληνικῆς λογοτεχνίας" πού μέ τήν ἐκλεκτή ποιότητά τους καί τήν ἀνταπόκρισή τους στή σύγχρονη πραγματικότητα διδάσκονται μέ μεγάλη ἐπιτυχία καί ἐνθουσιασμό ἀπό διδάσκοντες καί διδασκόμενους. Γιά τή γλώσσα τῶν διδακτικῶν βιβλίων εἶπα α) ὅτι οἱ "μεταγλωττίσεις" - πού χρησίμευσαν στήν ἀρχή ὡς λύση ἀνάγκης - βοήθησαν νά ἔχουμε ἀπό τήν πρώτη στιγμή σχολικά βιβλία στή δημοτική γλώσσα καί β) γιά τά βιβλία πού πρωτογράφησαν στή δημοτική - καί ἦταν ἀρκετά, παρά τίς κάποιες παρατηρήσεις κι ἐπιφυλάξεις στίς λεπτομέρειες, γενικά διαπιστώνουμε ἱκανοποιητική χρήση τῆς δημοτικῆς. Ἐπίσης παρατήρησα ὅτι ἐνῶ ἀπό τήν πλευ-

ρα τῶν μαθητῶν ἡ γλωσσικὴ ἀλλαγὴ κινήθηκε ἀπολύτως ἑναρμονισμέ-
να, δὲ συνέβη τὸ ἴδιο μὲ τὸ διδακτικὸ προσωπικόν, ἕνα μεγάλο μέρος
τοῦ ὁποίου δὲν ἦταν ἀρκετὰ προετοιμασμένο γιὰ νὰ γίνεῖ φορέας τῆς
γλωσσικῆς ἀλλαγῆς. Γι' αὐτὸ, παράλληλα μὲ τίς ἐπιμορφώσεις πού ὀρ-
γανώθηκαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας σὲ σεμινάρια καὶ εἰδικές σχο-
λές (ΣΕΛΜΕ), τὸ Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ (ἐκτός ἀπὸ ἄλλα βοηθήματα, ὅπως
οἱ "Εἰσηγήσεις") ἔστειλε σὲ ὅλους τοὺς φιλολόγους μεθοδολογικὲς
ὁδηγίες γιὰ τὴ διδασκαλίαν τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος, ὅπου ὑπογραμμί-
ζεται ὁ νέος χαρακτήρας τῆς διδασκαλίας πού ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὸ
γεγονός ὅτι τώρα διδάσκεται ἡ ὁμιλούμενη γλῶσσα.

Συμπερασματικά, ἐξέφρασα τὴν ἄποψη, πού γενικά ἐπιδοκιμάστη-
κε, πῶς σὲ ὅ, τι ἀφορᾷ τὴν ἐκπαίδευση ὁ ἀπολογισμὸς τῆς τριετίας
εἶναι ὀπωσδήποτε θετικὸς: μπορούμε νὰ εἴμαστε ἱκανοποιημένοι ἀπὸ
τὴ γλωσσικὴ κατάσταση πού διαμορφώθηκε.

Στὴ συζήτηση πού ἀκολούθησε δόθηκαν ἀπαντήσεις ἀπὸ τοὺς συ-
ζητητὲς σὲ ἐρωτήματα καὶ διατυπώθηκαν διάφορες ἀπόψεις ἀπὸ τὸ ἀ-
κροατήριον, οἱ ὁποῖες ἦταν πολὺ ἐπαινετικὲς γιὰ τὸ ΚΕΜΕ καὶ τὴν ἐρ-
γασία πού ἔχει ἐπιτελέσει στὸ γλωσσικὸ τομεᾶ.

Ὁ κ. Παν. Μουλλᾶς συνοψίζοντας στὸ τέλος εἶπε ὅτι ἔγιναν διά-
φορες εἰσηγήσεις κατὰ τὴ συζήτηση, ἄλλες μέσα στὸ θέμα καὶ ἄλλες
ἔξω ἀπὸ τὸ θέμα, καὶ οἱ συζητητὲς εἶδαν ἀπὸ διαφορετικὲς θέσεις τὸ
ζήτημα, ἔτσι πού νὰ βοηθήσουν τὸν καθένα μας στὴ συναγωγὴ συμπερα-
σμάτων.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παραδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 15/1979

Σήμερα, 5 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Τομπαΐδης, Λυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλῶλος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου ποῦ ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἦταν ἀσθενής, Κ. Φούσκας καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίου Γραμματικῆς καί Συντακτικοῦ γιά τίς τάξεις τοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.
- ΘΕΜΑ 2ο - Τελική ἔγκριση Ἰστορίας Α΄ τάξεως Λυκείου. Εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β΄.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ἀνακοινώσεις

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ο εισηγητής για τό πρώτο θέμα κ. Δ. Τομπαΐδης, Εισηγητής ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη τών μελών του Τμήματος τήν είσήγησή του, πού έχει ώς εξής:

Τό βιβλίο "Γραμματική καί συντακτικό τής άρχαίας έλληνικής γλώσσας" ζητεΐται μέ τήν προκήρυξη πού άκολουθεΐ νά γραφεΐ ένιατο, δηλαδή στό ίδιο βιβλίο νά περιέχεται καί ή γραμματική καί ή συντακτική ύλη. Οί λόγοι τής προτιμήσεως του έννοποιημένου βιβλίου είναι οί άκόλουθοι:

- α) Η έπιστημονική άποψη: ή σύνταξη άποτελεΐ μέρος τής γραμματικής.
- β) Η χρηστική εθέρεια: ό μαθητής θά άνατρέχει στό ίδιο βιβλίο για τήν επίλυση τών άποριών του.
- γ) Εΐδικός λόγος: έφδσον ή διδασκαλία τών γραμματικών καί συντακτικών φαινομένων θά γίνεται στό εξής άπό άλλο βοήθημα (τό βιβλίο γλωσσικής διδασκαλίας τής Α' Λυκείου), στό βιβλίο τής Γραμματικής καί συντακτικού ό μαθητής θά άνατρέχει άπλώς για νά έχει τή συνοπτική είκόνα τών φαινομένων.

"Ετσι, σύμφωνα μέ τίς άρχές αυτές ή προκήρυξη του βιβλίου Γραμματικής καί συντακτικού τής άρχαίας πού θά έξυπηρετήσει μέ τόν καλύτερο τρόπο τή διδασκαλία τών άρχαίων έλληνικών στό Λύκειο, είναι ή άκόλουθη:

./.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

για τή συγγραφή Γραμματικής καί Συντακτικού τής αρχαίας ελληνικής γλώσσας τών τάξεων του Λυκείου

A.- Σκοπός

Σκοπός τής συγγραφής του βιβλίου "Γραμματική καί συντακτικό τής αρχαίας ελληνικής γλώσσας" είναι ή εξυπηρέτηση τής γλωσσικής διδασκαλίας του μαθήματος τών αρχαίων ελληνικών στο Λύκειο. Δηλαδή στο βιβλίο αυτό ο μαθητής θα βρίσκει τήν κατά παράδοση γραμματική καί συντακτική ύλη, καταταγμένη συστηματικά.

B.- Περιεχόμενα

Είσαγωγή (διευκρίνιση για τήν ένοποίηση τής ύλης).

1.- Γραμματική

Φωνητική: Φθόγγοι καί γράμματα, Πάθη φθόγγων (φωνηέντων, συμφώνων).

Μορφολογία: "Άρθρο, ουσιαστικό, επίθετο, άντωνυμία, άριθμητικό, ρήμα, άκλιτα.

Έτυμολογικό: Παραγωγή καί σύνθεση

Άλφαβητικός κατάλογος τών συνηθέστερων άνώμαλων ρημάτων (σε 6-8 σελίδες).

2.- Συντακτικό

Περίοδος, ήμιπερίοδος, πρόταση, εΐδη προτάσεων. Άπλή παρουσίαση με παραδείγματα τής αρχαίας ελληνικής.

Συμφωνία τών όρων τής προτάσεως.

Προσδιορισμοί (όμοιόπτωτοι, έτερόπτωτοι, επιρρηματικοί).

Άντωνυμίες.

Ρήμα.

Άπαρέμφατο καί μετοχή.

Σύνδεση τών προτάσεων (παρατακτική, ύποτακτική).

Εϋθύς καί πλάγιος λόγος.

Στοιχεία ύφους καί σχήματα λόγου.

Γ.- Όροι συγγραφής

1.- Κατά τή διαπραγμάτευση τής ύληςθά άποφευχθεϊ ή συσσώρευση λεπτομερειών καί ιδιαίτερων περιπτώσεων, πού έκτρέπουν τήν έκθεση τής ύλης σέ άναζήτηση του παραδόξου καί τής έξαιρέσεως. 'Η ύλη θα έκτίθεται στά βασικά σημεΐα της χωρίς παραλείψεις αλλά καί χωρίς περιττά στοιχεΐα.

2.- Γιά τήν έκθεση τής ύλης καί τήν έκταση του βιβλίου θα ληφθθϊ σοβαρά ύπόψη τό γεγονός ότι οι διάφορες γραμματικές καί συντακτικές έννοιες καί κατηγορίες εΐναι ήδη γνωστές στο μαθητή από τή συστηματική διδασκαλία τής γραμματικής καί του συντακτικού τής νεοελληνικής (π.χ. τί εΐναι πρόταση, κύρια καί δευτερεύουσα πρόταση, τί εΐναι ούσιαστικό, επίθετο κτ.). Οι συγγραφείς θα έπιμελόνον στά σημεΐα όπου ή άρχαία ελληνική διαφορίζεται από τή νέα ελληνική (π.χ. άττική σύνταξη, ρήματα σέ -μι κτ.), χωρίς όμως τό διδακτικό βιβλίο νά χάσει τό συστηματικό χαρακτήρα του καί νά καταντήσει ένας κατάλογος τών διαφορών τής άρχαίας από τή νέα ελληνική. Θα γίνεται δηλαδή έπιγραμματική άναφορά στά κοινά σημεΐα, ένώ θα άναπτύσσονται διεξοδικά τά σημεΐα διαφορισμού.

3.- Νά λαμβάνεται ύπόψη ό λειτουργικός ρόλος τών γλωσσικών στοιχείων, γιά νά μήν παρατηρεΐται κατάτμηση του λόγου, π.χ. ή διαπραγμάτευση του άρθρου νά γίνει σέ συνδυασμό μέ τό όνομα κ.θ.κ.

4.- Νά άκολουθηθεϊ ή όρολογία τής γραμματικής καί του συντακτικού τής νέας ελληνικής (έκδ. ΟΕΔΒ 1978) γιά όσα φαινόμενα εΐναι κοινά.

5.- 'Η διάταξη τής ύλης, ιδιαίτερα στή σύνταξη, νά γίνει κατά τρόπο πού νά μή διασπā τά όμοιοδη φαινόμενα. Π.χ. στήν ένότητα "Έπιρρηματικοί προσδιορισμοί" θα ύπαχθούν όλες οι εκφράσεις πού έχουν έπιρρηματική σημασία, δηλαδή πού σημαίνουν τόπο, χρόνο, ποσό κτλ. (πλάγιες πτώσεις, έμπρόθετοι προσδιορισμοί, έπιρρήματα, έπιρρηματικές προτάσεις κτλ.).

6.- Τό βιβλίο τελικά, δηλαδή τυπωμένο, νά έχει 240-260 σελίδες συνηθισμένου σχήματος σχολικού βιβλίου (36 σειρές τών 60 διαστημάτων),

δηλαδή τὰ 3/5 περίπου τοῦ βιβλίου νά διατεθοῦν γιά τή γραμματική καί τό ὑπόλοιπο γιά τή σύνταξη. Οἱ κάθε εἴδους πίνακες ὑπολογίζονται πέρα ἀπό τίς σελίδες αὐτές.

7.- Ἡ γλώσσα τοῦ βιβλίου, ἐκτός ἀπό τά ἀρχαῖα παραδείγματα, θά εἶναι ἡ ὀριζόμενη ἀπό τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.309/76 καί περιγραφόμενη ἀπό τή Νεοελληνική Γραμματική (ἔκδ. ΟΕΔΒ 1978).

8.- Τά βιβλία θά ὑποβληθοῦν σέ ἕξι (6) ἀντίτυπα ἢ ἀντίγραφα δακτυλογραφημένα (ἢ πολυγραφημένα ἢ φωτοτυπημένα) στή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Ἐρμου 15) μέσα σέ προθεσμία δέκα (10) μηνῶν ἀπό τή δημοσίευση τῆς προκηρύξεως στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Δ.- Βραβεῖα καί ἔπαινοι

Β	ρ	α	β	ε	ῥ	α	Ἐπαινοί	
Α'		Β'		Γ'			Α'	Β'
500.000		400.000		300.000			250.000	200.000

Τό Τμήμα. ἀφοῦ ἔλαβε ἑπόψη:

- α) Τό παραπάνω κείμενο τῆς προκηρύξεως,
- β) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75, καί
- γ) τή σχετική σιζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα :

Κάνει δεκτὴ τήν προκήρυξη γιά τή συγγραφή Γραμματικῆς καί Συντακτικοῦ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας τῶν τάξεων τοῦ Λυκείου, ὅπως ἔχει.

Γιά τό δευτερο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως: "Τελική Έγκριση 'Ιστορίας Α' τάξεως Λυκείου" έκ μέρους τών είσηγητών ό κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', λέγει:

Μέ προηγούμενη πράξη του (5/79) τό Τμήμα αποφάνθηκε: ή συγγραφή του Έ. Βρανόπουλου, 'Ιστορία 'Αρχαίων Χρόνων για τήν α' Γενικοῦ Λυκείου νά προωθηθεῖ στόν ΟΕΔΒ για έκτύπωση, αφού θεωρησουν τήν έργασία ως προς τήν έκταση καί τό περιεχόμενό της οί Σύμβουλοι Β': Σακκάς Δ. καί Βώρος Φ, Γρατσεάς Γ. καί Βώρος Φ. αντίστοιχα.

Τώρα, έκ μέρους καί τών συναδέλφων βεβαιώνω τό Τμήμα ότι εγώ καί οί δύο άλλοι συνάδελφοι περατώσαμε τό έργο πού είχαμε αναλάβει καί παραδίνουμε τή συγγραφή Έ. Βρανόπουλου, 'Ιστορία 'Αρχαίων Χρόνων νά προωθηθεῖ ύπηρεσιακά για έκτύπωση. Οί Σύμβουλοι Β': Γ. Γρατσεάς καί Βώρος Φ. έπιβεβαίωσαν.

Τό Τμήμα ό μ ό φ ω ν α ά πο φ α ί ν ε τ α ι :

ή συγγραφή Έ. Βρανόπουλου, 'Ιστορία 'Αρχαίων Χρόνων για τήν α' Γενικοῦ Λυκείου νά διαπεμφθεῖ για έκτύπωση στόν ΟΕΔΒ για τίς ανάγκες τής α' τάξεως του Γενικοῦ Λυκείου κατά τά σχολικά έτη 1979-80 καί 1980-81.

Θέμα 3ο - 'Ανακοινώσεις

'Ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', ανακοίνωσε στό Τμήμα τά παρακάτω έγγραφα:

Τό έγγραφο αριθμ. Γ356/23-1-79 τής Δ/σεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. προς τό Γ. Μπάτζιμα μέ τή γνωμοδότηση του ΚΕΜΕ για τό βιβλίο του "Οί 100 'Εκθέσεις μου".

'Επίσης τό έγγραφο αριθμ. Γ397/23-1-79 τής Δ/σεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. προς τήν Καλλιόπη Σπύρου μέ τή γνωμοδότηση του ΚΕΜΕ για τό βιβλίο της "Σκοτάδι καί Φως".

Στό σημείο αυτό τερματίστηκε ή συνεδρίαση.

'Ο Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 16/1979

Σήμερα, 7 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 10.30' πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σχορδῆλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαζίδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Οριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Α' τάξεως Κλαστικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Τροποποίηση ὠρολόγιου προγράμματος 'Εσπερινοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Αἴτηση Μ. Ζηκοπούλου γιά τή χορήγηση ἀδειας διεξαγωγῆς ἔρευνας. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Αἱ ἐν 'Ελλάδι αἰρέσεις καί θεοσοφία-μασωνισμός" τοῦ Σώτου Κουντουριώτη. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - 'Εγκριση πράξεως 'Επιτροπῆς Κρίσεως βιβλίου 'Ιστορίας Γ' τάξεως Λυκείου. Εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βώρος, 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλοι Β' καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.
- ΘΕΜΑ 6ο - 'Ανακοινώσεις

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

cb

Ὁ εἰσηγητὴς γιὰ τὸ 1ο θέμα "Ὁριστικὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Α' τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου" κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', εἶπε τὰ ἑξῆς: Ἐπὶ ὁρολόγιον πρόγραμμα τῆς Α' τάξεως τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου ὑπάρχουν οἱ ἑξῆς διαφορὲς σὲ σχέση μὲ τὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Γενικοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου. Ἐπὶ Κλασικὸ Λύκειο ἢ Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ Γραμματεία διδάσκεται στὴν Α' τάξην ἐπὶ 9 ὥρες τὴν ἐβδομάδα ἀντὶ 7 πού διδάσκεται στὴν ἀντίστοιχὴ τάξην τοῦ Γενικοῦ Λυκείου, τὰ Μαθηματικὰ 4 ὥρες ἀντὶ 5, τὰ Φυσικὰ 3 ἀντὶ 4 καὶ ἡ Ξένη Γλῶσσα 2 ἀντὶ 3 (γιατὶ ἐπὶ Κλασικὸ Λύκειο διδάσκεται καὶ ἡ Γερμανικὴ). Ἡ Φυσικὴ Ἀγωγή διδάσκεται ἐπὶ 2 ὥρες ἐπὶ Κλασικὸ Λύκειο, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει πρόβλημα, γιατί ἡ 1 ὥρα πού περικόπτεται καλύπτεται μὲ τὸ καθιερωμένον γι' αὐτὰ τὰ σχολεῖα ἀθλητικὸ ἀπόγευμα. Ἐπὶ τὴν Α' τάξην τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου διδάσκονται καὶ τὰ Λατινικὰ ἐπὶ 3 ὥρες, ἐνῶ στὴν ἀντίστοιχὴ τάξην τοῦ Γενικοῦ Λυκείου δὲ διδάσκονται.

Ἐπὶ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα αὐτῆς τῆς τάξεως θὰ ἰσχύσει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως μὲ ὀρισμένους τροποποιήσεις. Εἰδικότερα ὡς πρὸς τὰ γλωσσικὰ μαθήματα μετὰ ἀπὸ συνεννόησιν πού εἶχα μὲ τοὺς συναδέλφους φιλολόγους εἰσηγοῦμαι τίς ἑξῆς ἀλλαγὰς καὶ ρυθμίσεις:

Α. Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ Γραμματεία

Ἡ διδασκαλία ὕλη ἐπὶ τὸ μάθημα αὐτὸ νὰ εἶναι:

1.- Γλωσσικὴ διδασκαλία ἀπὸ τὸ Ἐγχειρίδιον πού θὰ χρησιμοποιεῖται στὴν ἴδια τάξην τοῦ Γενικοῦ Λυκείου, ὥρες 9 κατὰ τὸ Α' τρίμηνον καὶ ὥρες 4 κατὰ τὸ Β' καὶ Γ' τρίμηνον.

2.- Ἐρμηνεῖα περικοπῶν ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά τοῦ Ξενοφῶντα ὥρες 5 ἀπὸ τίς ἀρχὰς Ἰανουαρίου ὡς τὸ τέλος Μαρτίου.

3.- Ἐρμηνεῖα τοῦ λόγου τοῦ Λυσία ὑπὲρ τοῦ ἀδυνάτου, ὥρες 5 ἀπὸ τὴν 1 Ἀπριλίου ὡς τὸ τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Β. Λατινικά

Νά ισχύσει τό πρόγραμμα πού ισχύει γι' αὐτή τήν τάξη ὡς μετα-
βατικό καί περιέχεται στήν πρ. 21/1978.

Γ. Ξένη Γλώσσα

Νά ισχύσει τό πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Γενικοῦ
Λυκείου.

Δ. Γερμανική Γλώσσα

Νά ισχύσει τό πρόγραμμα πού ισχύει γι' αὐτή τήν τάξη ὡς μετα-
βατικό καί περιέχεται στό διάταγμα 373/1978.

Γιά τά Μαθηματικά ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', καί γιά τά
Φυσικά ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής, πρότειναν τό πρόγραμμα
πού παρατίθεται κατωτέρω.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τίς εἰσηγήσεις καί ἔλαβε ὑπόψη τήν ἀνάγκη
γιά ὀριστικό πρόγραμμα στήν Α' τάξη τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου, ἔμεινε
σύμφωνο μέ τίς προτεινόμενες μεταβολές καί ρυθμίσεις καί τελικά τό
ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α' τάξεως τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου ἔλαβε τήν
ἀκόλουθη μορφή.

Στό ἀναλυτικό πρόγραμμα προτάσσεται τό ὠρολόγιο πρόγραμμα ὄλων
τῶν τάξεων τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου πού τό Τμήμα κατάρτισε μέ τήν πράξη
του 21/1978.

Handwritten signature

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1978

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΣΤΑΣΙΟΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Α	Β	Γ
	2	3	2
Ελληνική Γλώσσα καὶ Γραμματική	4	4	4
Ελληνική Γλώσσα καὶ Γραμματική	9	8	8
3	4	4	
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	-	-	1
3	3	3	
-	2	-	
ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ			2
ΚΑΙ	4	3	2
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ Α' ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ			1
1			3
1			1
-	1 α' τετρ.		-
-	1 β' τετρ.		-
-			1
2	2	2	
2	2	2	
2	2	2	
1	-	-	
Σύνολο	36	36	36

ΑΘΗΝΑ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1979

CB

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(Όριστικός)

ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Τ Α Ε Β Ι Σ			
	A	B		Γ
	α	β	ε	ς
ρησκευτικά	2	3		2
ελληνική Γλώσσα καὶ Γραμματεία	4	4		4
αρχαία Ἑλληνική Γλώσσα καὶ Γραμματεία	9	8		8
ιστορία	3	4		4
τοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος	-	-		1
λατινικά	3	2		2
ψυχολογία	-	2		-
φιλοσοφικά	-	-		2
μαθηματικά	4	3		2
κοσμογραφία	-	-		1
φυσικά (Φυσική-Χημεία)	3	3		3
επιλογίαι-Ὀρυκτολογία	1	-		-
οικονομική Γεωγραφία	-	1 α' τετρ.		-
Γιγαινή-Ἀνθρωπολογία	-	1 β' τετρ.		-
Γενική Βιολογία	-	-		1
ξένη Γλώσσα (συνεχιζόμενη)	2	2		2
Γερμανική Γλώσσα	2	2		2
Φυσική Ἀγωγή*	2	2		2
Μουσική	1	-		-
Σύνολο	36	36		36

Γιὰ κάθε τάξη τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου διατίθεται ἐπιπλέον ἓνα ἀπόγευμα τῆν ἑβδομάδα κατὰ τὸ ὅποιο οἱ μαθητές καὶ οἱ μαθήτριες ἐπιδίδονται στὸν κλασικὸ ἀθλητισμὸ, στὶς ἀθλοπαιδιές, στὴν κολύμβηση καὶ σὲ λοιπὰ ἀθλήματα.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

1.- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ, ώρες 2

Ίσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

2.- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ώρες 4

Ίσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

3.- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ώρες 9

Ίσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως μὲ τὶς ἐξῆς τροποποιήσεις ὡς πρὸς τὴ διδακτέα ὕλη:

α) Γλωσσικὴ διδασκαλία ἀπὸ τὸ Ἐγχειρίδιον ποῦ χρησιμοποιεῖται στὴν ἴδια τάξη τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως, ὥρες 9 κατὰ τὸ Α΄ τρίμηνο καὶ ὥρες 4 κατὰ τὸ Β΄ καὶ Γ΄ τρίμηνο.

β) Ἐρμηνεῖα περικοπῶν ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά τοῦ Ξενοφῶντα, ὥρες 5 ἀπὸ τὶς ἀρχές Ἰανουαρίου ὡς τὸ τέλος Μαρτίου.

γ) Ἐρμηνεῖα τοῦ λόγου τοῦ Λυσία ὑπὲρ τοῦ Ἀδυνάτου, ὥρες 5 ἀπὸ τὴν 1 Ἀπριλίου ὡς τὸ τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

4.- ΙΣΤΟΡΙΑ, ὥρες 3

Ίσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

5.- ΛΑΤΙΝΙΚΑ, ὥρες 3

Σκοπός

Σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῶν Λατινικῶν εἶναι:

α) Νὰ κάνει τοὺς μαθητὲς ἱκανοὺς νὰ διαβάσουν καὶ νὰ κατανοοῦν τὰ ἀντιπροσωπευτικότερα κείμενα τῆς κλασικῆς λατινικῆς Γραμματείας.

β) Νὰ διεγείρει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν γιὰ νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ ἐκτιμῆσουν τὸ κάλλος τῆς μορφῆς τῶν λατινικῶν κειμένων, τὶς ἠθικὲς ἀξίες ποῦ περικλύουν καὶ τὰ ἰδιαίτερα πολιτιστικὰ στοιχεῖα

πού αντικατοπτρίζονται σ' αυτά, ώστε να συνειδητοποιήσουν ότι ο πολιτισμός της Ευρώπης και γενικότερα των προηγμένων λαών πολλά όφείλει στο ρωμαϊκό πολιτισμό, που είναι το άλλο σκέλος του κλασικού κόσμου.

γ) Να προσπορίσει στους μαθητές αξιόλογο λεξιλογικό και γλωσσικό πλούτο από μια γλώσσα, η οποία έχει δανείσει στην επιστήμη, στην τέχνη και στη φιλοσοφία πολλά και σημαντικά συστατικά στοιχεία της και είναι η μητέρα-γλώσσα των σημαντικότερων γλωσσών του ευρωπαϊκού κόσμου.

Διδακτέα ύλη

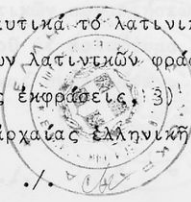
Γλωσσική διδασκαλία

Α. Από την αρχή του διδακτικού έτους μέχρι 31 'Ιανουαρίου, ώρες 3

α) 'Ανάγνωση και μετάφραση απλών λατινικών κειμένων από έγκριμένο 'Ανθολόγιο 'Ασκήσεων της Λατινικής. Παράλληλα και με βάση τις ασκήσεις του 'Ανθολογίου, συστηματική διδασκαλία των πιο συνηθισμένων γραμματικών και συντακτικών φαινομένων από έγκριμένο διδακτικό έγχειρίδιο της Λατινικής Γραμματικής σε τόση έκταση όση χρειάζεται για μια πρώτη γνωριμία των μαθητών με τη γλώσσα αυτή και όση απαιτείται για να καταστούν οι μαθητές ικανοί να διαβάζουν, να μεταφράζουν και να κατανοούν το περιεχόμενο των διδασκομένων λατινικών κειμένων.

β) 'Εμπέδωση των διδασκομένων γραμματικών και συντακτικών φαινομένων με γραπτές ή και προφορικές ασκήσεις που θα περιλαμβάνουν: 1) Φράσεις και μικρές-άπλες προτάσεις για συμπλήρωση ή μετασχηματισμό ορισμένων μερών τους, 2) λέξεις, φράσεις και μικρές άπλες προτάσεις για μεταφορά από τά ελληνικά στά λατινικά και το αντίθετο.

γ) Εύκαιριακά: 1) 'Απομνημόνευση λέξεων και φράσεων με τις όποτες θα εμπλουτίζεται προοδευτικά το λατινικό λεξιλόγιο των μαθητών, 2) 'Επισήμανση στερεότυπων λατινικών φράσεων που διατηρούνται ακόμη ως όροι ή άποφθεγματικές εκφράσεις, 3) 'Επισήμανση αντίστοιχων γλωσσικών φαινομένων της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

Β. 'Από 1 Φεβρουαρίου ως τὸ τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους

α) Ὑρα 1: Συνέχεια τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς μεταφράσεως τῶν κειμένων τοῦ Ἀνθολογίου Ἀσκήσεων μὲ ἰδιαίτερο στόχο τῆ συμπλήρωση τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ ὅπως καὶ κατὰ τὸ προηγούμενο τετράμηνο.

β) Ὑρες 2: Ἀνάγνωση, μετάφραση καὶ γραμματικὴ καὶ συντακτικὴ ἐπεξεργασία ἐκλεκτῶν περικοπῶν ἀπὸ τὸ ἔργο DE VIRIS ILLUSTRIBUS URBIS ROMAE τοῦ L'HOMOND ἀπὸ εἰδικὸ ἐγκεικριμένο διδακτικὸ ἐγχειρίδιο, πού θὰ περιέχει ἀνάλογα σχόλια καθὼς καὶ γλωσσικὲς καὶ ἐρμηνευτικὲς σημειώσεις.

6.- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ὥρες 4

α) Σκοποὶ

Ἰσχύουν οἱ σκοποὶ πού περιέχονται στὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

β) Διδακτέα ὕλη

1.- ΑΛΓΕΒΡΑ, ὥρες 2

1.- Ἐννοιες ἀπὸ τῆ Μαθηματικῆ Λογικῆ

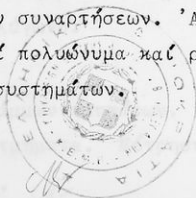
Πρόταση καὶ προτασιακὸς τύπος. Σύνολο ἀληθείας. Λογικὲς πράξεις. Προσοδεῖκτες. Ταυτολογία καὶ ἀντίφαση. Ἐφαρμογές στὴ διατύπωση καὶ ἀπόδειξη μαθηματικῶν προτάσεων.

2.- Τὸ ἀντιμεταθετικὸ σῶμα $(R, +, \cdot)$ τῶν πραγματικῶν ἀριθμῶν

Οἱ βασικὲς πράξεις στὸ R . Ἀξιώματα στὸ $(R, +, \cdot)$. Θεωρήματα πού προκύπτουν ἄμεσα. Διερεύνηση ἐξισώσεως α' βαθμοῦ. Ἐφαρμογές.

3.- Πραγματικὲς συναρτήσεις

Ὁρισμὸς συναρτήσεως γενικά. Πραγματικὴ συνάρτηση. Περιορισμὸς καὶ ἐπέκταση τῶν πραγματικῶν συναρτήσεων. Ἴσες συναρτήσεις. Πράξεις στὸ σύνολο τῶν πραγματικῶν συναρτήσεων. Ἀνάπτυγμα καὶ παραγοντοποίηση. Ἀσκήσεις λογιμοῦ μὲ πολυώνυμα καὶ ρητὲς συναρτήσεις. Ἐφαρμογές στὴ λύση ἐξισώσεων καὶ συστημάτων.

4.- Κυκλικές συναρτήσεις

Τριγωνομετρικός κύκλος και βασικές κυκλικές συναρτήσεις. Τριγωνομετρικός αριθμός των τξων: 0° , 30° , 45° , 60° , 90° , 180° , 270° . Θεμελιώδεις σχέσεις μεταξύ των τριγωνομετρικών αριθμών του ίδιου τξου. Σχέση μεταξύ των τριγωνομετρικών αριθμών τξων και έχουν άθροισμα ή διαφορά: 90° , 180° , 270° , 360° . Άναγωγή τξου στο α' τεταρτημόριο. Ταυτότητες. Βασικές τριγωνομετρικές εξισώσεις.

5.- Τό διατεταγμένο σώμα $(R, +, \cdot, \leq)$

Τά αξιώματα διατάξεως στο R. Συμβιβαστότητα της διατάξεως με την πρόσθεση και τον πολλαπλασιασμό. Θεωρήματα που είναι άμεσες συνέπειες. Άπόλυτη τιμή πραγματικού αριθμού. Άιδιότητες. Άφαρμογές. Δυνάμεις και διάταξη. Άφαρμογές στην επίλυση άνισώσεων.

6.- Ριζικά

Τό αξίωμα κιβωτισμού στο R. Ά ύπαρξη τετραγωνικής ρίζας για τους μή άρνητικούς. Βασικές ίδιότητες λογισμού των ριζικών. Δυνάμεις με ρητό εκθέτη.

7.- Μελέτη της μεταβολής αριθμητικών συναρτήσεων

Μονότονες συναρτήσεις και μονότονες κατά τμήματα. Λόγος μεταβολής συναρτήσεως. Συναρτήσεις άρτιες-περιττές. Μελέτη συναρτήσεως για "μεγάλες" ή "μικρές" τιμές του $|x|$. Άφαρμογή στη μελέτη των συναρτήσεων $\psi \rightarrow ax + b$, $\frac{a}{x}$, $ax^2 + bx + \gamma$ κτλ. Χρήση της γραφικής παραστάσεως για τή λύση εξισώσεων.

II.- ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ, ώρες 2

1.- Είσαγωγικές έννοιες

Άντικείμενο της θεωρητικής Γεωμετρίας. Άρχικες έννοιες. Σημείο, εύθεια, επίπεδο. Τό επίπεδο ως βασικό σημειοσύνολο. Άμικευθεία, εύθύγραμμο τμήμα, γωνία, πολύγωνο.

2.- Εύθύγραμμο τμήματα

Άσότητα και άνισότητα εύθυγράμμων τμημάτων. Μέσο εύθυγράμμου τμήματος. Πράξεις με εύθύγραμμο τμήματα. Μέτρηση τμημάτων.

./.

3.- Τόξα καί γωνίες

Κύκλος καί κυκλικός δίσκος. Χορδές καί τόξα. Ἐπίκεντρο γωνία. Ἴσότητα καί ἀνίσότητα τόξων. Πράξεις μέ τόξα καί μέτρηση τόξων. Ἴσότητα καί ἀνίσότητα γωνιῶν. Διχοτόμος γωνίας. Διαδοχικές γωνίες. Πράξεις μέ γωνίες καί μέτρηση γωνιῶν. Γωνίες κατακορυφῆν. Ὄρθή γωνία καί καθετότητα εὐθειῶν. Γωνίες συμπληρωματικές καί παραπληρωματικές.

4.- Τρίγωνο

Εἴδη τριγώνου. Διαμέσοι, διχοτόμοι, ὕψη τριγώνου. Ἴσότητα τριγώνων. Κριτήρια ἰσότητος. Ἐξωτερική γωνία τριγώνου. Σύγκριση πλευρῶν ἢ γωνιῶν τριγώνου. Σύγκριση ἀντίστοιχων πλευρῶν ἢ γωνιῶν δύο τριγώνων. Ἴσότητα ὀρθογωνίων τριγώνων.

5.- Καθετότητα καί παραλληλία εὐθειῶν

Μοναδικότητα καθέτου. Κάθετος καί πλάγιες πρός εὐθεία. Δύο βασικοί γεωμ. τόποι: ἡ μεσοκάθετος εὐθυγράμμου τμήματος καί ἡ διχοτόμος γωνίας. Παραλληλία εὐθειῶν. Αἴτημα τοῦ Εὐκλείδη καί συνέπειές του. Γωνίες παράλληλων εὐθειῶν πού τέμνονται ἀπό ἄλλες. Γωνίες μέ ἀντίστοιχες πλευρές παράλληλες ἢ κάθετες. Ἄθροισμα γωνιῶν τριγώνου.

6.- Παραλληλόγραμμα καί Τραπεζία

Εἴδη παραλληλογράμων. Βασικά θεωρήματα. Ἐφαρμογές. Τό Τμήμα πού συνδέει τά μέσα δύο πλευρῶν τριγώνου. Διαίρεση τμήματος σέ n ἴσα τμήματα. Ὄρθογώνιο. Διαμέσος ὀρθογωνίου τριγώνου πού ἀντιστοιχεῖ στήν ὑποτείνουσα. Ρόμβος. Τετράγωνο. Τραπεζιο. Ἴσοσκελές τραπέζιο.

7.- Σχετικές θέσεις εὐθειῶν καί κύκλων

Χορδές καί ἀποστήματα. Σχετικές θέσεις εὐθείας καί κύκλου. Ἐφαπτομένη κύκλου. Σχετικές θέσεις δύο κύκλων. Κοινές ἐφαπτόμενες κύκλων.

8.- Έγγεγραμμένα καί περιγεγραμμένα σχήματα

Έγγεγραμμένη γωνία. Γωνία πού σχηματίζεται από χορδή καί έφαπτομένη. Έ ξννοια τοῦ κανονικοῦ πολυγώνου. Γενικές ιδιότητες κανονικῶν πολυγώνων. Ίδιότητες έγγεγραμμένων καί περιγεγραμμένων σέ κύκλο τετραπλευρών.

7.- ΦΥΣΙΚΑ (ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ), ὥρες 3

α) Σκοποί

Ίσχύουν οἱ σκοποί πού περιέχονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατεύθυνσεως.

β) Διδακτέα ὕλη

I.- ΦΥΣΙΚΗ, ὥρες 2

Εἰσαγωγή

Θέμα καί μέθοδοι τῆς Φυσικῆς. Ὑλη καί φυσικές κατάστάσεις τῆς ὕλης. Δομή τῶν ὑλικῶν σωμάτων. Φυσικά μεγέθη. Μέτρηση φυσικῶν μεγεθῶν. Συστήματα μονάδων (C.G.S., M.K.S καί T.S.). Διαστάσεις τῶν φυσικῶν μεγεθῶν καί ἐξισώσεις διαστάσεων. Μάζα καί βάρος τῶν σωμάτων. Πυκνότητα καί εἰδικό βάρος.

Μηχανική τῶν στερεῶν

Κινητική

Στοιχειώδης ξννοια τῆς ἠρεμίας καί τῆς κινήσεως ἑνός σώματος. Εὐθύγραμμη ὁμαλή καί ὁμαλά μεταβαλλόμενη κίνηση. Κυκλική ὁμαλή κίνηση. Ἀρχή τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν κινήσεων. Σύνθεση δύο εὐθύγραμμων κινήσεων.

Στατική τῶν στερεῶν

Έ ξννοια τῆς δυνάμεως (ὄρισμός, μονάδες, παράσταση τῆς). Σύνθεση τῶν δυνάμεων πού ἐφαρμόζονται στό ἴδιο σημεῖο. Ἀνάλυση δυνάμεως. Ροπή δυνάμεως ὡς πρὸς ἄξονα καί ὡς πρὸς σημεῖο. Σύνθεση δυνάμεων πού ἐφαρμόζονται σέ διάφορα σημεῖα τοῦ στερεοῦ σώματος. Σύνθεση παράλληλων δυνάμεων. Ζευγος δυνάμεων. Κέντρο βάρους. Ἴσοροπία στερεοῦ σώματος τό ὁποῖο στηρίζεται σέ ὀριζόντιο ἐπίπεδο καί ἔ-

σποροπία του στερεού σώματος τό όποιο μπορεί νά στρέφεται γύρω από οριζόντιο άξονα.

Δυναμική

Άρχή τής αδράνειας. Θεμελιώδης έξίσωση τής δυναμικής. Όρισμός μονάδων δυνάμεως. Δράση καί αντίδραση. Κεντρομόλα καί φυγόκεντρη δύναμη. Έφαρμογές. Έλεύθερη πτώση τών σωμάτων.

Έργο - ίσχύς - ενέργεια.

Έργο καί μονάδες έργου. Έργου βάρους. Ίσχύς καί μονάδες ίσχύος. Μεγάλες μονάδες έργου. Ένέργεια καί μορφές ενέργειας. Άρχή τής διατηρήσεως τής ενέργειας.

Όρμή. Νόμοι μεταβολής τής όρμης καί άρχή τής διατηρήσεώς της. Περιστροφική κίνηση του στερεού σώματος γύρω από άξονα. Στροφορμή. Νόμος τής παγκόσμιας έλξεως. Πεδίο βαρύτητας. Τριβή. Άπλές μηχανές-Μοχλοί. Ζυγός. Κεκλιμένο επίπεδο.

Μηχανική τών ρευστών

Ύδροστατική

Πίεση καί μονάδες πιέσεως. Ύδροστατική πίεση. Θεμελιώδης άρχή τής ύδροστατικής. Μετάδοση τών πιέσεων διαμέσου τών υγρών. Δυνάμεις πού άσκοϋνται στόν οριζόντιο πυθμένα καί στά τοιχώματα του δοχείου. Άνωση. Άρχή του Άρχιμήδη. Ίσορροπία στερεού πού είναι βυθισμένο σε υγρό. Ίσορροπία σωμάτων πού επιπλέουν.

Αεροστατική

Χαρακτηριστικά καί βάρος τών αερίων. Άτμοσφαιρική πίεση καί μέτρησή της. Βαρόμετρα. Σχέση μεταξύ πιέσεως καί όγκου τών αερίων σε σταθερή θερμοκρασία (νόμος τών BOYLE-MARIOTTE). Πίεση μείγματος αερίων. Μανόμετρα. Έφαρμογές τής άτμοσφαιρικής πιέσεως.

Η άτμοσφαιρα τής Γης, ύψος καί ζώνες τής άτμοσφαιρας. Μεταβολή τής άτμοσφαιρικής πιέσεως ανάλογα μέ τό ύψος. Άρχή του Άρχιμήδη στά άέρια.

Μοριακά φαινόμενα.

Μοριακές δυνάμεις. Κρυσταλλικά καί άμορφα στερεά. Ίσότροπα καί άνισότροπα στερεά. Έπιφανειακή τάση. Τριχοειδή φαινόμενα. Διά-

χυση. Διαπίδυση.

Ἀντίσταση τοῦ ἀέρα.

Νόμος τῆς ἀντιστάσεως τοῦ ἀέρα. Ἀεροπλάνο.

Θερμότητα

Διαστολή τῶν σωμάτων.

Θερμότητα. Θερμοκρασία. Θερμόμετρα. Διαστολή τῶν στερεῶν. Ἐξί-
σώσεις γραμμικῆς ἐπιφανειακῆς καί κυβικῆς διαστολῆς. Διαστολή τῶν
ὕγρων. Ἀνωμαλία τῆς διαστολῆς τοῦ νεροῦ. Μεταβολή τῆς πυκνότητος
τῶν στερεῶν καί τῶν ὑγρῶν ἀνάλογα μέ τή θερμοκρασία. Πειραματική
μελέτη τῶν μεταβολῶν τῶν ἀερίων. Ἀπόλυτο μηδέν καί ἀπόλυτη κλίμακα
θερμοκρασιῶν.

Θερμιδομετρία

Ποσότητα θερμότητος καί μονάδα ποσότητος. Ἡ εἰδική θερμότητα. Μέ-
τρηση τῆς εἰδικῆς θερμότητος (στερεῶν, ὑγρῶν καί ἀερίων) μέ τή μέ-
θοδο τῶν μειγμάτων. Θερμιδόμετρα.

Εἰδικές θερμότητες τῶν ἀερίων. Θερμότητα ἀπό τήν καύση (καυσίμων
καί τροφῶν).

Μεταβολές στή κατάσταση τῶν σωμάτων.

Τήξη καί πήξη, οἱ νόμοι τους. Θερμότητα τήξεως καί μέτρησή της.

Ἐξαέρωση. Ἐξάτμιση. Βρασμός καί νόμοι τοῦ βρασμοῦ. Θερμότητα
ἐξαερώσεως. Ὑγροποίηση τῶν ἀερίων καί τοῦ ἀέρα. Ἀπόλυτη καί σχε-
τική ὑγρασία τοῦ ἀέρα.

Διάδοση τῆς θερμότητος. Τρόποι διαδόσεως τῆς θερμότητος. Ἐφαρμογές.

Μηχανικό ἔργο καί θερμότητα.

Μηχανική θεωρία τῆς θερμότητος. Μετατροπή τοῦ μηχανικοῦ ἔργου σέ
θερμότητα. Μηχανικό ἰσοδύναμο τῆς θερμότητος. Ὑποβάθμηση τῆς ἐνέργειας

II.- ΧΗΜΕΙΑ, ὥρα 1

Γενικό μέρος

Εἰσαγωγή: Ἱστορική ἐξέλιξη τῆς Χημείας.

Φυσικά καί χημικά φαινόμενα.

Σύσταση τῆς ὕλης: Καθορισμένα σώματα καί μίγματα. Στοιχεῖα καί
χημικές ἐνώσεις.

Νόμοι τῆς Χημείας.

.1. CK

Νόμος τής διατηρήσεως τής μάζας, νόμος τών σταθερών λόγων, νόμος τών άπλών πολλαπλασίων, νόμος τών δγκων σύμφωνα με τον όποιον ένώνονται τά άέρια σώματα, νόμος τών ίσοδυνάμων βαρών, χημικά ίσοδύναμα τών στοιχείων.

Άτομική καί μοριακή θεωρία.

Άτομα, μόρια, άτομικό καί μοριακό βάρος (μάζες) γραμμοάτομο, γραμμομόριο, γραμμοίσοδύναμο, ύπόθεση AVOGADRO, μοριακός δγκος τών άερίων. Μέθοδοι προσδιορισμού του μοριακού καί άτομικού βάρους. Φυσικές καταστάσεις τής ύλης.

Άέρια, Διάχυση, διαπύδωση άερίων. Ύγρ. Στερεά. Κρυσταλλικά συστήματα.

Διαλύματα. Διαλυτότητα, περιεκτικότητα.

Σύμβολα στοιχείων, χημικοί τύποι, χημικές έξισώσεις, καθορισμός χημικών τύπων. Ύπολογισμός τών χημικών έξισώσεων. Χημική συγγένεια, σθένος, ρίζες.

Είδικό μέρος

Ύδρογόνο, δξυγόνο, νερό, ύπεροξειδίο του ύδρογόνου.

Άλογόνα: φθόριο, χλώριο, ιώδιο, ύδροχλώριο.

θετό καί ένώσεις του: H_2S , SO_2 , SO_3 , H_2SO_4 .

Άζωτο καί ένώσεις του; NH_3 , HNO_3 . Ό άτμοσφαιρικός άέρας. Τά εύγενή άέρια. Φωσφόρος καί ένώσεις του.

Άνθρακας, μονοξειδίο του άνθρακα, διοξειδίο του άνθρακα, άνθρακικά άλατα. Πυρίτιο καί ένώσεις του.

8.- ΓΕΩΛΟΓΙΑ-ΟΡΥΚΤΟΛΟΓΙΑ, ώρα 1

Ίσχύει τό άναλυτικό πρόγραμμα τής αντίστοιχης τάξεως του Ήμερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

9.- ΕΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ (συνεχιζόμενη), ώρες 2

Ίσχύει τό άναλυτικό πρόγραμμα τής αντίστοιχης τάξεως του Ήμερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

10.- ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ώρες 2

Σκοπόί

Ό γενικός σκοπός τής διδασκαλίας τής γερμανικής γλώσσας στο

1. *OK*

Κλασικό Λύκειο είναι να δώσει στους μαθητές τα βασικά και απαραίτητα στοιχεία της γλώσσας ως προϋπόθεση για μία ευρύτερη ανάπτυξη και εμπλουτισμό των γνώσεών τους σ' ό,τι αφορά το γερμανόφωνο πνευματικό και λοιπό πολιτισμό. Ειδικότερα η διδασκαλία της γερμανικής γλώσσας αποσκοπεί στο να δημιουργήσει στους μαθητές τις προϋποθέσεις (κατοχή του βασικού λεξιλογίου, γνώση των βασικών κανόνων ορθογραφίας και γραμματικής καθώς και της δομής της γλώσσας) ώστε να μπορούν:

- α) να κατανοούν με ευχέρεια και να όμιλούν όρθά τη γερμανική γλώσσα στα πλαίσια του βασικού λεξιλογίου της,
- β) να κατανοούν απλά γερμανικά κείμενα,
- γ) να συμμετέχουν σε συζήτηση στη γερμανική και να εκφράζουν την προσωπική τους γνώμη,
- δ) να γράφουν όρθά στη γερμανική,
- ε) να γνωρίζουν από άμεσους ή έμμεσους πληροφορίες τον πολιτισμό και την πνευματική ζωή καθώς και τον τρόπο ζωής των κατοίκων του γερμανόφωνου χώρου.

Διδακτέα ύλη

1.- Λεξιλόγιο: Το λεξιλόγιο αυτής της τάξεως περιλαμβάνει 800 περίπου λέξεις του βασικού γερμανικού λεξιλογίου. Οι λέξεις αυτές έχουν σχέση με το άμεσο περιβάλλον και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και επιλέγονται με κριτήρια τη συχνότητα χρήσεως και τη χρησιμότητά τους στις άμεσότερες γλωσσικές ανάγκες της καθημερινής κυρίως ζωής.

2.- Προφορικός λόγος:

α) Προφορά. Ίδιαίτερη προσοχή δίνεται στους φθόγγους της γερμανικής γλώσσας, που δεν απαντώνται στην ελληνική γλώσσα. Χρειάζεται καθοδήγηση του μαθητή για να ακούει ένσυνεσδητα, ώστε να επιτύχει καλή προφορά. Τοῦτο επιτυγχάνεται με σχετικές ασκήσεις με τις οποίες θα μάθει ο μαθητής την όρθή προφορά των γερμανικών φθόγγων και εκφράσεων.

β) Προφορικές ασκήσεις. 1) Χρειάζεται να γίνεται έπεξεργασία των κειμένων και να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στους διαλόγους του

διδακτικού βιβλίου μέ επαναλήψεις τών κειμένων αὐτῶν μέ άσκήσεις. Νά γίνονται επαναληπτικές άσκήσεις (PATTERN DRILL) για τήν έμπέδωση τοῦ λεξιλογίου καί τῆς γραμματικῆς. Οί διάλογοι θά αποδίδονται έπιτυχέστερα, άν γίνεται διανομή "ρόλων", μέ έρωτήσεις καί συζητήσεις σχετικές μέ τό περιεχόμενο τών διαλόγων καί τών κειμένων τοῦ βιβλίου καθώς καί μέ πληροφορίες για τό περιβάλλον. Γενικώς οί μαθητές άσκοῦνται στή σύνθεση άπλῶν προτάσεων, καταφατικῶν καί άρνητικῶν μέ βάση αντίστοιχες έρωτήσεις καί μέ θέματα σχετικά μέ τήν οίκογένεια, τό σχολεῖο, τό έπάγγελμα, τά ταξίδια, τίς έπισκέψεις κτλ. θά γίνονται άσκήσεις για τήν άκουστική κατανόηση.

3.- Άνάγνωση:

θά έχει τήν άκόλουθη διάταξη:

α) Άνάγνωση λέξεων, εκφράσεων καί προτάσεων πού γράφονται άπό τόν καθηγητή στόν πίνακα.

β) Άνάγνωση κειμένων καί διαλόγων σέ θέματα καθημερινοῦ ένδιαφέροντος.

γ) Άνάγνωση μικρῶν κειμένων σχετικῶν μέ γεωγραφικά στοιχεία.

δ) Άνάγνωση καί εκμάθηση μερικῶν μικρῶν ποιημάτων.

4.- Γραμματική καί Συντακτικό:

Σ' αὐτή τήν τάξη θά διδαχτοῦν τά βασικά στοιχεία τῆς δομῆς τῆς γλώσσας, δηλαδή γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενα πού σχετίζονται μέ τίς πρώτες άνάγκες χρήσεως τῆς γλώσσας. Αὐτά είναι τά εξής:

Κλίση τοῦ οὔσιαστικοῦ (όνομαστική, αίτιατική, δοτική πληθυντικοῦ.

Όριστικό καί άόριστο ἄρθρο.

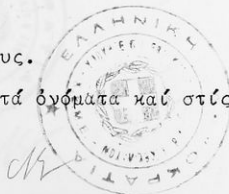
Κλίση ρημάτων καί βοηθητικῶν ρημάτων στόν Ένεστώτα.

Η προστακτική τοῦ β' προσώπου, πού χρησιμοποιεῖται χάρη εύγενείας. Προθέσεις πού συντάσσονται μέ δοτική καί αίτιατική.

Άντωνυμίες: Προσωπικές, κτηπικές, έρωτηματικές καί έρωτηματικά έπιρρήματα.

Άριθμοί. Η ώρα. Οί εποχές τοῦ έτους.

Η θέση τῆς δοτικῆς καί αίτιατικῆς στά δογματα καί στίς άντωνυμίες ως άντικείμενα.

Ερωτήσεις κρίσεως.

Τά γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενα δέ διδάσκονται μεμονωμένα, ἀλλά πάντοτε μέ βάση προτάσεως καί κείμενα καί, ἀφοῦ συνειδητοποι-
οῦνται μέ σχετικές ἀσκήσεις, διατυπώνονται σέ κανόνες.

5.- Γραπτές ἀσκήσεις

Ευστηματικές γραπτές ἀσκήσεις πάνω στά διδαγμένα στό σχολεῖο
καί τό σπίτι, γιά πληρέστερη ἀφομοίωση καί ἐμπέδωση.

Ἀντιγραφή κειμένων καί διαλόγων ἀπό τό διδακτικό βιβλίο.

Γραφή καθ' ὑπαγόρευση.

Γραπτές ἀσκήσεις γραμματικῆς στήν τάξη καί στό σπίτι.

Συμπλήρωση ἐλλιπῶν κειμένων γιά τήν ἐξάσκηση στή γραμματική καί τήν
ὀρθογραφία.

Γραπτή μετατροπή καταφατικῶν προτάσεων σέ ἀρνητικές ἢ ἐρωτηματικές
ἢ καί ἀντίστροφα.

Γραπτή μετατροπή τῶν κειμένων σέ διαλόγους.

11.- ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ὥρες 3 (ἡ μία ἀπ' αὐτές διατίθεται γιά ἀθλητικό
ἀπόγευμα)

Ἴσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡ-
μερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

12.- ΜΟΥΣΙΚΗ, ὥρα 1

Ἴσχύει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡ-
μερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

[Handwritten signature]

Ο εισηγητής στο 2ο θέμα "Τροποποίηση ωρολογίου προγράμματος 'Εσπερινού Λυκείου" κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', αναφέρει στα μέλη τις τροποποιήσεις, που κρίνει σκόπιμες, στο παλαιότερο ωρολόγιο πρόγραμμα 'Εσπερινού Λυκείου, προκειμένου να οικονομηθούν ώρες για τὰ "κατ' επιλογήν" μαθήματα στις τάξεις Γ' και Δ' του Λυκείου αυτού.

Στή συνέχεια και ύστερα από συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων, το Τμήμα,

άποφάνεται ομόφωνα :

Δέχεται να τροποποιηθεί το υπό εξέταση ωρολόγιο πρόγραμμα το όποιο οριστικοποιείται ως εξής:

MV

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
(ΟΡΙΣΤΙΚΟ)

ΕΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	T	A	Ε	Ε	I	Σ	
	Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'		
ΠΑΡΜΑ ΚΟΙΝΟ		Ω	Ρ	Ε	Ξ		
ευτικά	2	2		1		1	
Ελληνική Γραμματεία	3	3		3		3	
α 'Ελληνική Γραμματεία & Γλώσσα	7	5		3		3	
ζα	2	2		2		2	
ετα Δημοκρατικού Πολιτεύματος	-	-		-		1	
ογία	-	2		-		-	
οφικά	-	-		2		-	
Γλώσσα	2	2		2		-	
ματικά	4	4		2		3	
ογραφία	-	-		-		1	
ικά (Φυσική-Χημεία)	3	2		2		3	
ογία-Ώρυκτολογία	1	-		-		-	
ογία	-	-		1		-	
ομική Γεωγραφία	-	1		-		-	
πολογία-Υγιεινή	-	1		-		-	
κή 'Αγωγή *	1	1		1		1	
Σ ύ ν ο λ ο	25	25		19		18	
ΠΑΡΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				Κύκλοι	Κύκλοι		
				α'	β'	α'	β'
α 'Ελληνική Γραμματεία & Γλώσσα				2		3	
οζα				2		2	
οικά				2		2	
ματικά					3		4
ικά (Φυσική-Χημεία)					3		3
Σ ύ ν ο λ ο				6	6	7	7
ικό σύνολο ώρων	25	25		25		25	

μάθημα της Φυσικής 'Αγωγής προβλέπεται να γίνεται πριν από την έναρξη των μαθημάτων και με σύμπτυξη των τάξεων ή των Τμημάτων κατά το δυνατόν.

AB

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
(ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ)

ΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Τ	Α	Ε	Ε	Ι	Σ
	Α	Β	Γ	Δ	Ε	Σ
ΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟ	Ω	Ρ	Ε	Σ		
ευτικά	2	2	1		1	
Ελληνική Γραμματεία	4	3	3		3	
α 'Ελληνική Γραμματεία & Γλώσσα	6	5	3		3	
ία	2	2	2		2	
εΐα Δημοκρατικού Πολιτεύματος	-	-	-		1	
ογία	-	2	-		-	
οφικά	-	-	2		-	
Γλώσσα	2	2	2		-	
ατικά	4	4	2		3	
γραφία	-	-	-		1	
ά (Φυσική-Χημεία)	3	3	2		3	
γία-Ώρυκτολογία	1	-	-		-	
γία	-	-	-		1	
ομική Γεωγραφία	-	-	1		-	
πολογία-Υγιεινή	-	1	-		-	
ή 'Αγωγή *	1	1	1		1	
Σ ύ ν ο λ ο	25	25	19		19	
ΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ			Κύκλοι α β		Κύκλοι α β	
α 'Ελληνική Γραμματεία & Γλώσσα			2		3	
ία			2		2	
οικά			2		2	
ιατικά				3		4
ιά (Φυσική-Χημεία)				3		3
Σ ύ ν ο λ ο			6	6	7	7
ολικό σύνολο ώρων	25	25	25		26	

μάθημα της Φυσικής 'Αγωγής προβλέπεται να γίνεται πριν από την έναρξη των θημάτων και με σύμπτυξη των τάξεων ή των Τμημάτων κατά το δυνατόν.

06

Τό τρίτο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως αναβλήθηκε γιά επόμενη συνεδρίαση.

Ό εισηγητής του 4ου θέματος κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τά εξής:

Μέ τό αριθμ. 62967/10-6-78 Έγγραφο του ΥΠΕΠΘ, τό όποιο υπογράφει ό Γεν. Γραμματέας κ. Α. Καρράς, διαβιβάζεται αίτηση του κ. Σώτου Κουντουριώτου μέ τό συνημμένο βιβλίό του "Αί έν Έλλάδι αίρέσεις καί Θεοσοφία Μασωνισμός", σέ 17 αντίτυπα, γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/75.

Ό εισηγητής αναφέρει στό Τμήμα ότι τό υπό γνωμοδότηση βιβλίό έχει τήν Έγκριση καί τόν Ξπαινο τής 'Ιεράς Συνόδου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος (αριθμ. πρωτ. 486/1961) καί προκαλεϊ τήν προσοχή των μελών του Τμήματος στά ακόλουθα σημεϊα:

α) 'Από τής πλευράς τής Μ.Ε. οί Θεολόγοι καθηγητές έχουν Άρτια κατάρτιση στό θέμα των αίρέσεων, γιανί Άμεσα ή Ξμμεδα άπασχολούνται μ' αυτό Ξνα πλῆθος έδρων καί στίς δύο Θεολογικές μας Σχολές, μέ Άρτια καταρτισμένους καθηγητές, 'Υφηγητές καί βοηθούς.

β) Τά νέα σχολικά Έγχειρίδια παρουσιάζουν καί τής 'Ορθοδοξίας μας τίς θέσεις καί τίς αντιθέσεις των αίρέσεων.

γ) Πρώτη φορά στα σχολικά χρονικά φιλοξενείται σέ σχολικό βιβλίό (Θρησκευτικά Β' Άυκείου) μάθημα είδικό γιά τό Μασωνισμό.

δ) "Υστερα από τά παραπάνω φρονούμε ότι στό θέμα των αίρέσεων οί μαθητές μας διδάσκονται, όσα τό σχολικό ώράριο έπιτρέπει, γιά τίς αίρέσεις καί τό Μασωνισμό.

Γιά τούς λόγους αυτούς-συνεχίζει ό εισηγητής- δέν μπορεί νά προτείνει στό Τμήμα νά γίνει άποδεκτό τό αίτημα του κ. Σώτου Κουντουριώτου. Εΐναι υπεραρκετή γιά τήν εύρύτερη κυκλοφορία του βιβλίου ή Έγκριση τής 'Ι. Συνόδου.

Τό Τμήμα, άφού Ξλαβε υπόψη του, α) τό 62967/78 Έγγραφο του ΥΠΕΠΘ, β) τήν εισηγήση καί γ) τίς άποψεις των μελών κατά τή συζή-

τηση πού έπακολούθησε,

άποφαίνεται όμόφωνα :

Γνωμοδοτεΐ ότι τό βιβλίό του κ. Σώτου Κουντουριώτου "Αί έν Έλλάδι αίρέσεις καί θεοσοφία-Μασωνισμός" προσφέρει πολλά στοιχεΐα γιά τίς αίρέσεις, πρόκειται όμως γιά στοιχεΐα πού ή θεολογική κατάρτιση τών θεολόγων καθηγητών της ΜΕ έγγυάται γιά τό ότι τά κατέχουν. Έπειδή έπιπλέον τά νέα σχολικά έγχειρίδια τών θρησκευτικών καλύπτουν, όσο χρειάζεται γιά τούς μαθητές, τό θέμα τών αίρέσεων καί του Μασωνισμού, δέ θεωρεΐ τό υπό γνωμοδότηση βιβλίό ως χρήσιμο, σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/75.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΡΙΣΗΣ ΑΙΔ. ΒΙΒΛΙΩΝ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Παπαδόπουλος

./.

[Handwritten signature]

Θέμα 5ο - "Έγκριση πράξεως 'Επιτροπής Κρίσεως βιβλίου 'Ιστορίας
γ' τάξεως Γενικού Λυκείου.

Ο πρώτος εισηγητής κ. Φ.Κ. Βώρος, είπε:

- 1.- ΜΕ απόφαση του κ. Υπουργού Παιδείας ανατέθηκε η συγγραφή 'Ιστορίας Νέων Χρόνων γ' Γενικού Λυκείου στους κ.κ. Β. Σκουλάτο και Β. Κρεμμυδά (έκπαιδευτικούς Μ.Ε. και διδάκτορες τής 'Ιστορίας).
- 2.- Οί συγγραφείς υπέβαλαν έγκαιρα τή συγγραφή τους και τό συνοδευτικό είκονογραφικό ύλικό ~~έγκαιρα~~ (τέλη Μαρτίου 1978) με νεώτερη απόφαση του κ. Υπουργού Παιδείας συγκροτήθηκε σύμφωνα με τό Νόμο (309/76, άρθρο 80) 'Επιτροπή Κρίσεως αποτελούμενη από τους:
  - 1) Παπαδόπουλο Στέφανο, καθηγητής τής Νεώτερης 'Ιστορίας στό Παν/μιο 'Ιωαννίνων, ως Πρόεδρο,
  - 2) Φειδά Βλάσιο, καθηγητή τής Θεολογικής Σχολής 'Αθηνών,
  - 3) Τρίμη Δημήτριο, φιλόλογο 'Επόπτη Μ.Ε.,
  - 4) Πρωτοπαπά 'Ιω., φιλόλογο 'Επιθεωρητή Μ.Ε., και
  - 5) Λαζάρου 'Αχιλλέα, φιλόλογο 'Επιθεωρητή Μ.Ε, ως μέλη.
- 3.- 'Η 'Επιτροπή Κρίσεως, αφού περάτωσε τό έργο της συνέταξε τό παρακάτω "τελικό πρακτικό":

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΡΙΣΕΩΣ ΔΙΑΔ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Παπαδόπουλος Στέφανος - Πρύτανης Παν/μίου 'Ιωαννίνων

Τελική Πράξη

Σήμερα, 30 Νοεμβρίου, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.30 π.μ. συνήλθε σέ συνεδρία στό κτήριο του ΥΠΕΠΘ, Μητροπόλεως 15, ή 'Επιτροπή που συγκροτήθηκε με τήν αριθμ. Φ.211.13/22/69628/16-6-78 απόφαση του κ. Υπουργού 'Εθνικής Παιδείας, για να προβεί στην τελική κρίση του διδακτικού βιβλίου "'Ιστορία Γ' Λυκείου".

'Η 'Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη της τό κείμενο του βιβλίου, τίς παρατηρήσεις των συγγραφέων, που τής κοινοποιήθηκαν, και ανταλλάξε

./.

CK

άποψεις, καταλήγει στις εξής διαπιστώσεις:

1.- Παρατηρεί ότι οι Βασικές σκέψεις για τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας της 'Ιστορίας στο Γυμνάσιο και τό Λύκειο" του ΚΕΜΕ, τίς όποτες έπικαλοϋνται οι συγγραφείς, δέν έτέθησαν ύπόψη της, όπως έπίσης δέν είχε τεθει ύπόψη της ότι τό έδαφ. 5 τοϋ άρθρου 6 τοϋ Ν.Δ. 749/70 έχει άντικατασταθεΐ και κατά συνέπεια ό ρόλος της περιορίζεται σέ άπλή εισήγηση και όχι άποφασιστική κρίση. "Αν τό έγνώριζε αυτό ή 'Επιτροπή, άσφαλώς διαφορετική θά ήταν ή πορεία τών έργασιών της.

2.- Έκτιμᾷ τή διάθεση τών συγγραφέων νά άνταποκριθοϋν σέ όρισμένους από τίς παρατηρήσεις τών εισηγητικῶν εκθέσεων και δέχεται όπιστά σημεΐα αυτά τοϋ βιβλίου έπέρχονται βελτιώσεις, ώστόσο εξακολουθεΐ νά έχει τή γνώμη ότι οι βελτιώσεις αυτές δέν διαφοροποιοϋν τό βασικό χαρακτήρα τοϋ βιβλίου, στο όποιο κατά τίς άπόψεις της 'Επιτροπής, τά ιστορικά γεγονότα εξακολουθοϋν νά άντιμετωπίζονται κατά τό πλεϋστον μονόπλευρα και κατά τρόπο πού δέν ύπηρετεί άπόλυτα τό σκοπό της διδασκαλίας τοϋ μαθήματος αυτού στα σχολεία Μ.Ε.

'Η 'Επιτροπή δέν θά είχε άντίρρηση νά δεχθεΐ σέ γενικές γραμμές τήν παρουσίαση της 'Ιστορικής ύλης, όπως αυτή γίνεται στα περισσότερα από τά κεφάλαια της Εϋρωπαϊκής 'Ιστορίας και ιδιαίτερα στα κεφάλαια της 'Ιστορίας τοϋ Πολιτισμοϋ.

"Έχει όμως σοβαρές επιφυλάξεις για τόν τρόπο με τόν όποιο γίνεται ή διαπραγμάτευση τών κεφαλαίων της 'Ελληνικής 'Ιστορίας (π.χ. Τουρισμοκρατία, 'Αγώνας 'Ανεξαρτησίας, 19ος αιώνας).

4.- Δέν παραγνωρίζει ή 'Επιτροπή τόν περιοριστικό χαρακτήρα πού είχαν για τούς συγγραφείς τόσο τό Σχέδιο 'Αναλυτικού Προγράμματος όσο και οι σχετικές 'Οδηγίες τοϋ ΚΕΜΕ, αλλά θεωρεί ότι ή τελική παρουσίαση της 'Ιστορικής ύλης και ή έρμηνεία τών γεγονότων ήταν έργο άποκλειστικά δικό τους. Για τό λόγο αυτό ή 'Επιτροπή πιστεύει ότι είναι ύποχρεωμένη, κατά τήν τελική κρίση της, νά μή θεωρήσει ως άποφασιστικό στοιχείο τήν έναρμόνιση μόνον τοϋ έργου τών συγγραφέων προς τίς όδηγίες πού τούς δόθηκαν, αλλά νά κρίνει τό βιβλίο στο σύνολο του από τήν άποψη της καταλληλότητά του ως διδακτικού έγχειριδίου.

"Αν οι συγγραφείς είχαν μελετήσει με προσοχή και ψυχραιμία τις παρατηρήσεις της 'Επιτροπής και είχαν συμφωνήσει στις βασικές θέσεις της, οι λεπτομέρειες δεν θά τήν εμπόδιζαν νά δεχθεί τήν κατ' άρχήν καταλληλότητα του βιβλίου.

Τελικά ή 'Επιτροπή, μολονότι κρίνει ότι οι συγγραφείς εργάστηκαν φιλότιμα και τό βιβλίο τους περιλαμβάνει άρκετά αξιόλογα κεφάλαια έμμένει στις προηγούμενες άπόψεις της πού διατυπώθηκαν συμπερασματικά στις σχετικές εισηγήσεις της και έχει τή γνώμη ότι τό βιβλίο αυτό με τήν πωρινή μορφή του δεν είναι δυνατόν νά χαρακτηρισθεί ως κ α τ ά λ λ η λ ο για διδακτικό έγχειρίδιο.

Ο Πρόεδρος

Σ. Παπαδόπουλος

Τά μέλη

Β. Φειδᾶς

Δ. Τρίμης

Ι. Πρωτοπαπᾶς

Α. Λαζάρου

4.- Έχοντας ύπόψη (έγώ ως εισηγητής): τή συγγραφή, τις εισηγήσεις τών Κριτών, τό άπαντητικό ύπόμνημα τών συγγραφέων, τήν τελική πράξη-άπόφαση της 'Επιτροπής Κρίσεως, παρατηρώ:

1) Η 'Επιτροπή Κρίσεως σημειώνει ότι δεν είχε τεθεί ύπόψη της τό κείμενο όπου διατυπώνονται από τό ΚΕΜΕ "άρχές διαφοροποίησης της διδασκαλίας (άρα και της άνάλογης συγγραφής) της 'Ιστορίας στό Λύκειο" πρόκειται για τμήμα της Πράξεως 135/1977 του Τμήματός μας" πρόκειται για στοιχείο ουσιαστικό τό όποιο ή 'Επιτροπή Κρίσεως χρειαζόταν νά έχει ύπόψη, έφόσον μάλιστα τό έπικαλούνται στό 'Υπόμνημά τους οι συγγραφείς.

2) Η 'Επιτροπή Κρίσεως σημειώνει άκόμη ότι δεν είχε τεθεί ύπόψη της άκέραιη ή νομική βάση πού καθορίζει τήν όλη διαδικασία κρίσεως.

3) Μέλη της 'Επιτροπής Κρίσεως στις έπιμέρους εισηγήσεις τους έπισημαίνουν - παρά τις άλλες έπιφυλάξεις τους - τή σοβαρότητα της συγγραφικής προσπάθειας" και στό τελικό πρακτικό γίνεται λόγος για "άρκετά αξιόλογα κεφάλαια". Καί ή 'Επιτροπή παρά "τίς σοβαρές έπιφυλάξεις της" για όρισμένα κεφάλαια της 'Ελληνικής 'Ιστορίας (π.χ.

./. *OK*

Τουρκοκρατία, 'Επανάσταση, 'Ελληνικός 19ος αί.) σημειώνει ότι: "δέ θά εἶχε ἀντίρρηση νά δεχθεῖ σέ γενικές γραμμές τήν παρουσίαση τῆς ἱστορικής ὕλης, ὅπως αὐτή γίνεται στά περισσότερα ἀπό τά κεφάλαια τῆς 'Ιστορίας τοῦ Πολιτισμοῦ". Τελικά, ἡ 'Επιτροπή Κρίσεως παρατηρεῖ ὅτι: "ἄν οἱ συγγραφεῖς εἶχαν μελετήσῃ με προσοχή καί ψυχραιμία τίς παρατηρήσεις (της) ... οἱ λεπτομέρειες δέ θά τήν ἐμπόδιζαν νά δεχθεῖ ..." καί κρίνει τό ἔργο τῶν Β. Σκουλάτου καί Β. Κρεμμυδά μὴ κατάλληλο γιά σχολικό βιβλίο.

5.- 'Επειδή ἀπό τήν τελευταία παρατήρηση τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως διαφαίνεται ἡ ἐλπίδα (γιά τόν ὑποφαινόμενο) ὅτι σέ ἡμετέρα στυγμῆ εἶναι πιθανή διαλλαγή τῶν ἀπόψεων τῶν συγγραφέων,

ἐπειδή - σέ περίπτωση ὀριστικῆς ἀπόρριψης τοῦ κρινόμενου ἔργου- εἶναι ἀδύνατὰ μέ τίς ἰσχύουσες νόμιμες διαδικασίες νά ἀποκτήσουμε νέο βιβλίο πρὶν παρέλθουν 3-4 σχολικά ἔτη (ἐνῶ τό χρησιμοποιούμενο σήμερα καί ἀδυναμίες ἔχει πολλές καί συχνά βάλλεται ἀπό τόν Τύπο καί διανύει σήμερα τό 42ο ἔτος τῆς σταδιοδρομίας του στή Μ.Ε.), ἐφόσον προαπαιτοῦνται δημοσίευση ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί σχετικῆς προκήρυξης, προθεσμία συγγραφῆς εὐλογη (ἐπαρκῆς), χρόνος κρίσεως πολλῶν ἴσως συγγραφῶν παράλληλων,

ἐπειδή διαπιστώνω μιά τυπική ἀδυναμία στό φάκελο κρίσεως (φαίνεται νά ἔχει ἐκπέσει ἡ εἰσήγηση τοῦ Προέδρου τῆς 'Επιτροπῆς, στήν ὁποία συχνά παραπέμπει μέλος τῆς 'Επιτροπῆς, ὁ κ. Λαζάρου, π.χ. στίς σελίδες του 7 (στίχο 2), 8 (στίχο 2), 9 (στίχο 5), 11 (στίχο 31) καί τήν ὁποία ἀναζητοῦν οἱ συγγραφεῖς, ὅπως σημειώνουν στή σελ. 7 τοῦ 'Υπομνήματός τους, γιατί τῆ θεωροῦν στοιχεῖο οὐσιῶδες, καθότι ἔχει γραφεῖ ἀπό τόν Πρόεδρο τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως, τόν ὁποῖο θεωροῦν ἐπιστημονικά ὡς τόν εἰδικότερο γιά τό κρινόμενο ἔργο) καί ἀδυνατῶ νά τήν παρακάμψω γιατί καί οἱ συγγραφεῖς τήν ἔχουν ἐπισημάνει καί δέν ὑπάρχει τίποτε στά πρακτικά, πού νά μοῦ ἐπιτρέπει τήν ἐρμηνεῖα ὅτι πρόκειται γιά προφορικῆ εἰσήγηση, γιά τούς λόγους αὐτούς εἰσηγοῦμαι στό Τμήμα νά ἐπαναδιαπέμψῃ τό ὄλο ζήτημα στή Διοίκηση (καί τήν 'Επιτροπή Κρίσεως) μαζί μέ τό ἀπόσπασμα τῆς πράξεως 135/77 τοῦ

Τμήματός μας για τὸ ὅποιο ἔγινε λόγος στὴν ἀρχὴ τῆς εἰσηγήσεως αὐ-
τῆς (ἀρχές Φιαφοροποίησης κλπ) μὲ τὴν παράκληση νὰ ἐπανεξετασθεῖ
ἡ δυνατότητα συνεργασίας μὲ τοὺς συγγραφεῖς γιὰ τὴ βελτίωση τῆς συγ-
γραφῆς, γιατί - τὸ ὑπεθυμίζω - γιὰ τέσσερα τουλάχιστο ἀκόμη χρόνια
δὲ θὰ μπορέσουμε νὰ ἔχουμε νέο βιβλίο γιὰ νὰ ἀντικαταστήσουμε τὸ ση-
μερινό (τῶν Θεοδωρίδη-Λαζάρου) ποὺ διανύει τὸ 42ο ἔτος τῆς σταδιο-
δρομίας του στὴ Μ.Ε. καὶ συχνὰ ἐπικρίνεται.

6.- Ὅφειλω νὰ διευκρινίσω ὅτι ἀδυνατῶ κατὰ τὴν παρούσα φάση νὰ δια-
τυπῶσω ὁποιαδήποτε κρίση γιὰ τὴν οὐσίαν τῆς κρινόμενης συγγραφῆς, γιατί
κινδυνεύω ἔτσι: (α) νὰ ἀποδυναμῶσω τὴν πρόταση ποὺ ἔκανα στὴν προη-
γουμένη παράγραφο καὶ (β) νὰ περιπλέξω χωρὶς λόγο τίς διαδικασίες
κρίσεως οἱ ὁποῖες περιορίζονται νόμιμα ἀνάμεσα στοὺς συγγραφεῖς, τὴ
συγγραφὴ τους καὶ τὴν Ἐπιτροπὴ Κρίσεως.

Ὁ δεῦτερος εἰσηγητὴς κ. Ἰ. Ἀρβανίτης εἶπε τὰ ἑξῆς:

Προκειμένου νὰ εἰσηγηθῶ στὸ Τμήμα γιὰ τὸ βιβλίο Ἱστορίας τῆς
Γ' Λυκείου ζήτησα τὸ χειρόγραφο κείμενο, χωρὶς προηγουμένως νὰ ἰδῶ
τίς σχετικὲς εἰσηγήσεις καὶ τὴν τελικὴ πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως,
καὶ τοῦτο γιὰ νὰ εἶμαι ἐνεπηρεαστός στὴν κρίση μου.

Ὅστόσο, ἀφοῦ διάβασα τὴν εἰσαγωγή καὶ μερικὲς σελίδες, εἶδα καὶ
τὴ διάταξη τῆς ὕλης, μὲ γεννήθηκε κάποιος ἐνδιασμός γιὰ τὴν καταλλη-
λότητα τοῦ βιβλίου, γι' αὐτὸ πήρα καὶ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα τῆς 5μελοῦς
Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ὁμόφωνα κρίνει τὸ βιβλίο ἀκατάλληλο.

Στὴ συνέχεια διάβασα καὶ ἄλλα κεφάλαια καὶ τελευταῖα καὶ τὴν
ἀπάντηση τῶν συγγραφέων στίς εἰσηγήσεις.

Μερικὲς ἀπὸ τίς χαρακτηριστικότερες παρατηρήσεις μου:

- 1) Κρίνω βάσιμες στὸ μεγαλύτερο μέρος τους τίς εἰσηγήσεις τῶν
μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως.
- 2) Δὲ μένω ἀρκετὰ ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὴν ἀνταπάντηση τῶν συγγρα-
φέων, ποὺ ἐκτείνεται σὲ 43 σελίδες.

Συγκεκριμένα στήσ. 9 τοῦ κειμένου τῆς ἀνταπάντησεως οἱ συγγραφεῖς
γράφουν: "Ὁ κ. Λαζάρου μᾶς κατηγορεῖ ὅτι ἀποδίδουμε τὴν ἀποχώρηση

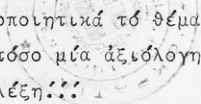
./.

των Γερμανών από την Ελλάδα στη "γρήγορη προέλαση του ρωσικού στρατού στα Βαλκάνια", ενώ αυτό δεν αναφέρεται σε κανένα σημείο του κεφ. Κ'. Καί όμως στη σ. 87 του Κ' κεφ. διαβάζουμε: "Τόν Οκτώβριο του 1944 ή γρήγορη προέλαση του ρωσικού στρατού στα Βαλκάνια υποχρεώνει τούς Γερμανούς ν' άποσυρθούν από την Ελλάδα".

Σ' αντίσταθμισμα τουλάχιστον δέ θά ήρεπε οί συγγραφείς ν' αναφέρουν έδω κάτι από την έλληνική προσφορά στον τελευταίο πόλεμο, όπως π.χ. τά λόγια του κρατικού ραδιοφωνικού σταθμού της Ρωσίας, στις 27-4-42: "Έλληνες, σας εύγνωμονούμε ως Ρώσοι καί ως άνθρωποι. Κερδίσαμε χάρη στις θυσίες σας χρόνο για ν' άμυνθούμε". Έπιβάλλεται όχι μόνο από λόγους έθνικής άπαιτήσεως αλλά καί από λόγους ιστορικής δικαιοσύνης.

3) Γίνεται υπέρβαση του σκοπού του Α.Π., ώστε δίνεται ή έντύπωση πώς πρόκειται βασικά για Γενική Έστορία Πολιτισμού με παραχώρηση καί στη κυρίως ύλης της Έστορίας, πολιτική καί στρατιωτική. Αλλά Έτσι τό μάθημα χάνει σε αντικειμενικότητα καί επιδέχεται διάφορες υποκειμενικές, για κάθε περίπτωση, έρμηνείες.

4) Κεφάλαια ή υποκεφάλαια επικαλύπτονται κατά πη διδασκαλία άλλων μαθημάτων, όπως π.χ. τά άπαραίτητα βιογραφικά φυσικών έπιστημών αναφέρονται καί στα διδακτικά βιβλία Φυσικής. Σελίδες πάλι φαίνονται περισσότερο σαν σελίδες Έστορίας Νεοελληνικής Λογοτεχνίας μάλιστα στα κεφ. ΙΖ, σ. 46 καί ΚΒ, σ. 125, αν όχι καί άλλοι, γίνεται λόγος για τούς Παλαμά καί Σικελιανό.

5) Κεφ. ΙΑ'. Δέν αναπτύσσεται ικανοποιητικά τό θέμα της παιδείας κατά την Τουρκοκρατία αναφέρεται ώστόσο μία αξιόλογη μαρτυρία του Κολοκοτρώνη. Για κρυφό σχολειό ούτε λέξη...

6) Κεφ. ΙΑ, σ. 11. "Τό αντίστασιακό κίνημα της κλεφτουριάς, κοινό σε όλόκληρη τή Βαλκανική, ήταν ένα άγροτικό κίνημα με στιγμές έξαρσης καί στιγμές κάμψης, πού, ώστόσο, ανδρώνεται καί συνειδητοποιείται με τον καιρό, όποτε άποκτάει καί κοινωνικό περιεχόμενο, άφου δέν (SIC) στρέφεται πιά μόνο έναντίον του κατακτητή, αλλά καί έναντίον της ελληνικής άρχουσας τάξης, με ποικίλες άφορμές". Με τό

ὅτι στήν ἀνταπάντησή τους οἱ συγγραφεῖς ἀπαλείφουν τή λ. "ἀγροτικό" δέν ἀρκεῖ. Ποῦ φαίνεται ἡ ἐθνική ἰδέα πού φλόγιζε τήν κλεφτουριά; "Ὅπως στό δημοτικό τραγούδι "Ὁ θάνατος τοῦ Διάκου", πού παραθέτουν οἱ συγγραφεῖς, καθώς καί στό "Μάνα, σοῦ λέω δέν μπορῶ τούς Τούρκους νά δουλέψω...".

7) Κεφ. ΙΒ', σ.16. Παραθέτονται τρεῖς μαρτυρίες πού καταπιλάνουν τή μνήμη τοῦ Καποδίστρια καί ὑμνοῦν ὡς ἥρωες τούς δολοφόνους του. 'Αλλά στό "δικαστήριο" τῆς Ἱστορίας δέ θά ἔπρεπε νά ἔχει τή θέση της καί ἡ ALTERA PARS, μιά ἔστω διάφορη μαρτυρία ἢ π.χ. καί ἀπόσπασμα ἀπό ἐπιστολή τοῦ Καπ. πρὸς τή Δ' Ἐθνική Συνέλευση, μέ ἡμερ. 4-8-29;

8) Κεφ. Κ'. Γίνεται δυό φορές λόγος στό κεφ. αὐτό γιά τόν ΟΗΕ καί γιά τήν ἀπογοήτευση τῆς ἀνθρωπότητας, καθότι διαφεύστηκε στίς ἐλπίδες της πού στήρθηκε σ' αὐτό τόν Ὄργανισμό, σ.90 καί 92. Ἐπίσης στό κεφ. ΚΓ', σ. 131.

9) Κεφ. Κ', σ.90. Γιά τή Γιάλτα θά ἔπρεπε νά γραφοῦν περισσότερα. Ἡ Ἀγγλία ἀγνοεῖται τελείως;

10) Κεφ. Κ', σ.83. Τίποτα γιά τήν Κατοχή καί τό μαρτύριο τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ;

11) Κεφ. Κ', σ.83. "Μετά τή συντριβή τῆς Γιουγκοσλαβίας καί τῆς Ἑλλάδας...". Δέν ἀναφέρεται τίποτα γιά τή διάρκεια τοῦ πολέμου τῆς Γιουγκοσλαβίας καί ἔτσι δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση πώς ἡ Ἑλλάδα καί ἡ Γιουγκοσλαβία πολέμησαν καί κράτησαν ὅμοια· αὐτό νοεῖται καί μέ τά γραφόμενα: "... ἡ Γερμανία, τσακίζοντας ταυτόχρονα τή Γιουγκοσλαβική ἀντίσταση".

12) Δείγματα ἀνεπιτυχοῦς γλωσσικῆς διατύπωσης;

- Κεφ. ΙΑ', σ.2. "Οἱ περιοχές πού κάπως καθυστέρησαν νά ὑπαχθοῦν στήν τουρκική ἐξουσία...". Ἀτυχία τους.

- Κεφ. Ζ', σ.187. "Ὁ Λουδ. ΙΒ' φαίνεται ἀποφασισμένος νά βοηθήσει τούς ὑπουργούς του στό ἔργο τους, ἀλλά ὁ θάνατός του τόν ἐμποδίζει". - "Τό καθεστῶς τῆς Γαλλίας βάδιζε στό θάνατό του ἀπό γηρατειά". Μά ἐδῶ δέν πρόκειται γιά λογοτεχνικό βιβλίο.

./. OK

- Κεφ. ΙΣΤ', σ.33. "... ή παρέμβαση τής Βουλγαρίας ύποχρέωσε τούς Σέρβους σέ ήττα".
- Κεφ. ΙΖ', σ.41. "...ό κεμαλικός στρατός ύποχρέωσε τόν ελληνικό σέ ύποχώρηση". Τό ρ. "ύποχρέωσε" άνεπιτυχές.
- Κεφ. ΚΓ', σ.133. "...τόν καιρό τής φιλελεύθερης (!) οίκο- νομίας". Πρέπει νά προσδιοριστει σαφέστερα ό όρος άν δέν είναι δυνατόν ν'άποδοθει καλύτερα ό διεθνής, ό όποιος μπο- ρει νά τεθει σέ παρένθεση.
- Κεφ. ΙΘ', σ.64. 'Ο τίτλος "Η θλιμμένη χαρά" ταιριαζει σέ λογοτεχνικό κείμενο.
- Κεφ. ΙΘ', σ. 64. "...ή κρατική έξουσία... άναλαμβάνει τήν ευθύνη νά προστατεύσει τό κράτος...". Δηλ. κρατική έξουσία καί κράτος στή συγκεκριμένη έδώ περίπτωση δέ συμπίπτουν;

Λοιπόν καί μόνο αυτές οί λιγότες παρατηρήσεις - άναφέρονται παραδειγματικά - δείχνουν πώς τό κείμενο δέν είναι κατάλληλο, ως έχει, για νά έκδοθει ως διδακτικό βιβλίο.

Μελλοντικά θά ήταν δυνατόν κεφάλαια τοθ βιβλίου αύτου, άναθεω- ρημένα κάπως, νά περιληφθοϋν σέ βιβλίο έπιλογής 'Ιστορίας Γ' Λυκείου.

Πιστεύω, τέλος, πώς θά κέρδιζε παιδευτικά τό βιβλίο, άν οί συγγρα- φείς του δέν ήταν φειδωλοί στήν ύπογράμμιση τής πρόσφορας καί τών θυσιών τοϋ ελληνικοϋ έθνους στίς κρίσιμες ιστορικές στιγμές για τήν άνθρωπότητα.

"Επειτα ό κ. Κ. Κατσιμάνης ειπε:

Πληροφορήθηκα μέ κάποια έκπληξη μόλις χτές ότι είμαι ένας από τούς τρεις εισηγητές στο θέμα τοϋ βιβλίου 'Ιστορία τής Γ' Λυκείου. Καί αυτό, γιατί, όταν πρό καιροϋ μοϋ είχε γνωστοποιηθει παρόμοια πρόθεση τοϋ κ. Παγκάλου, τόν είχα παρακαλέσει νά μέ έξαιρέσει καί νά όρίσει στή θέση μου 1-2 συμβούλους, γιατί τό θέμα είναι πολύ σο- βαρό καί άπαιτει εισηγήση από πρόσωπα πού διαθέτουν τό δικαίωμα τής φήφου. Πάντως είχα μελετήσει τό φάκελο μέ τίς παρατηρήσεις τών με- λών τής έπιτροπής καί τήν άπάντηση τών συγγραφέων καί τελικά, όπως άλλωστε μοϋ ζητήθηκε, έδωσα στόν κ. Βώρο τό σχετικό φάκελο πριν προ-

λάβω νά δώ τό βιβλίο, δηλώνοντας ότι δέ θά είχα αντίρρηση νά παρα-
μείνω είσηγητής, μέ τόν άπαραίτητο όρι ότι θά ήθελα νά έχω στη δια-
θεση μου τόν άπαραίτητο χρόνο για τή διεξοδική μελέτη του. Τελικά
είχα πληροφορηθεΐ ότι στη θέση μου όρίστηκε ό κ. 'Αρβανίτης καί νό-
μισα πώς, σέ ό,τι μέ άφορούσε, τό θέμα είχε λήξει.

'Η σοβαρότητα του θέματος όφείλεται κατά τή γνώμη μου στη βασι-
κή διαφωνία της Έπιτροπής σχετικά μέ τόν τρόπο συγγραφής του βιβλίου.
Όπως προκύπτει από τή μελέτη τών έπιμέρους σημειωμάτων τών μελών της
καί τής άπαντήσεως τών συγγραφέων, κυρίως όμως από τή μελέτη τής τε-
λικής πράξεως, μέ τήν όποία τό βιβλίο χαρακτηρίζεται ως μη κατάλλη-
λο, ή έπιτροπή δέ διαφωνεί μέ τούς συγγραφείς στο α' ή τό β' έπιμέ-
ρους θέμα (άφου άλλωστε οι περισσότερες από τίς διορθώσεις που πρό-
τεινε έγιναν δεκτές) αλλά στο γενικό τρόπο συγγραφής του βιβλίου.
Επομένως πρέπει νά μελετηθεΐ από όλους τούς Συμβούλους καί τούς εί-
σηγητές τό βιβλίο, ώστε νά φανεΐ καθαρά: α) αν οι συγγραφείς συμφω-
νούν μέ τό πνεΐμα του 'Αναλυτικού προγράμματος καί τής προκηρύξεως
που έγινε μέ βάση αυτό ή, β) αν οι συγγραφείς υπερέβησαν όσα προβλέ-
πονται από τό Α.Π. καί τήν προκήρυξη.

Τό άναγραφόμενο από τήν Έπιτροπή ότι άγνοούσε τήν τροποποίηση
του σχετικού νόμου καί τά δικαιώματα που περιέχονται στο ΚΕΜΕ νά
έγκρίνει τελικά ή νά άπορρίψει ένα βιβλίο δέν έχει κατά τή γνώμη
μου ιδιαίτερη σπουδαιότητα. 'Η Έπιτροπή διατύπωσε σαφώς τίς άπόψεις
της καί αυτό άποτελεΐ μία πραγματικότητα. "Αν μάλιστα ληφθεΐ υπόψη
ότι στά μέλη της συγκαταλέγονται δύο πανεπιστημιακοί καθηγητές από
τους όποιους ό ένας είναι ιστορικός, άντιλαμβάνεται κανείς πόση με-
λέτη του όλου θέματος από όλα τά μέλη του Τμήματος απαιτείται πριν
ληφθεΐ επί του προκειμένου άπόφαση.

Τέλος, κρίνω σκόπιμο νά ληφθεΐ τό σημείωμα μέ τίς παρατηρήσεις
του καθηγητή κ. Παπαδόπουλου, τό περιεχόμενο του όποιου, λόγω τής
ειδικότητας του συντάκτη του, θά είναι άσφαλώς πολύτιμο καί για
τους συγγραφείς καί για τά μέλη του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης, πού προεδρεύει στο Τμήμα πρότεινε: έπειδή πρόκειται για θέμα σημαντικό, του οποίου ή συζήτηση απαιτεί άνετη άνταλλαγή άπόψεων, πού ό χρόνος δέν έπιτρέπει, καλό είναι νά άναβληθεί ή συζήτηση καί ή λήψη άποφάσεως για τήν έπόμενη συνεδρίαση. Η πρόταση έγινε όμοφωνα δεκτή.

Θέμα 6ο - Άνακοινώσεις

Ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκης άνακοίνωσε στο Τμήμα τά παρακάτω έγγραφα:

1) Τό έγγραφο άριθμ. 040/23-1-79 τής Δ/σεως ΠΣΕΑ, τμήματος Πολιτικής "Άμυνας του ΥΠΕΠΘ πός τους Γεν. Έπιθεωρητές ΜΕ, Δ/ντές Πρότυπων καί Πειραματικών Σχολείων κ.λ.π. με θέμα "Μάθημα Πολιτικής "Άμυνας" στά σχολεία". Έπίσης τήν έγκύκλιο άριθμ. 17326/13-2-78 τής Δ/σεως Έφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ σχετική με τό παραπάνω θέμα, καί

2) Τήν άπόφαση άριθμ. 293/5-2-79 του Προεδρεύοντος του ΚΕΜΕ κ. Σταμ. Παλαιοκρασσά με τήν όποία όρίζει πώ ύπεύθυνους για τό χειρισμό του μηχανήματος Ξηρογραφίας (RANK HBROX No 3600).

Στό σημείο αυτό τεραματίστηκε ή συνεδρίαση.

Προεδρεύων

Ν. Βαρουχάκης

Η Γραμματέας

Μαριάνθη Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 17/1979

Σήμερα, 9 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χ ρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Τομπαΐδης, γιατί ἦταν ἀσθενής, Κυρ. Κατσιμάνης, γιατί εἶχε ἄδεια καί Β. Θεοδώρακόπουλος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Συνέχεια συζητήσεως στό θέμα: "Εγκριση πρόξεως 'Επιτροπῆς Κρίσεως βιβλίου 'Ιστορίας Γ' τάξεως Λυκείου. Εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῶρος, 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλοι Β' καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αἴτηση Μ. Ζηκοπούλου γιά τή χορήγηση ἄδειας διεξαγωγῆς ἔρευνας. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - 'Οργάνωση σεμιναρίων γιά τοὺς καθηγητές ἀγγλικῆς. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - Σχέδιο ἀπαντητικῆς ἐπιστολῆς σέ δημοσίευμα τῆς 'Εφημερίδας "Καθημερινή" τῆς 31-1-79. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ἀνακοινώσεις.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Γιά τό πρώτο θέμα ό κ. Βαρουχάκης πού προεδρεύει στό Τμήμα υπενθυμίζει ότι οι σχετικές εισηγήσεις έγιναν στην προηγούμενη συνεδρίαση της 7-2-79, αλλά είχε άφεθεή ή συζήτηση του θέματος και ή τελική απόφαση, έπειδή και ό χρόνος είχε περάσει και ή σοβαρότητα του θέματος άπαιτούσε άνετη άνταλλαγή σκέψεων.

Ό κ. Σακκάς ανέπτυξε τούς λόγους για τούς όποιους νομίζει ότι φρόνιμο είναι να έξαντλήσουμε κάθε δυνατότητα εύμενούς τροπής του θέματος, πράγμα πού δέν μπορεί να έπιτευχθεϊ παρά μόνο αν ό φάκελος δλόκληρος έπιστραφεϊ στην Έπιτροπή Κρίσεως με την παράκληση εκείνη να προέλθει σε νέα συνεννόηση με τούς συγγραφείς για βελτίωση της έργασίας τους. Συγκεκριμένα ό κ. Σακκάς είπε:

“Από τίς εισηγήσεις πού έγιναν και τή συζήτηση πού άκολούθησε στην προηγούμενη συνεδρία σχημάτισα την έντύπωση ότι ή Έπιτροπή Κρίσεως είναι πολύ πιθανόν να κατέληγε σε διαφορετική απόφαση αν είχε ύπόψη της:

α) Τίς οδηγίες πού διατύπωσε τό Τμήμα με την πράξη του 135/1977, οι όποιες διαγράφουν ένα έντελως νέο περιεχόμενο για τό βιβλίο ‘Ιστορίας αυτής της τάξης σε σχέση με τά συνηθισμένα.

β) “Οτι αυτό τό βιβλίο πρόκειται να αντικαταστήσει τό έγκεκριμένο βιβλίο ‘Ιστορίας πού έχει είσαχθεϊ στα σχολεία από τά προπολεμικά χρόνια.

γ) “Οτι τό χρησιμοποιούμενο σήμερα βιβλίο στην Γ΄ τάξη του Λυκείου επαναλαμβάνει με τον ίδιο τρόπο την ιστορική ύλη πού διδάσκεται στην Γ΄ τάξη του Γυμνασίου.

δ) “Οτι αυτό τό παλαιό έγκεκριμένο βιβλίο είναι έντελως ασύμφωνο με τό νέο αναλυτικό πρόγραμμα ‘Ιστορίας και με τό όλο πνεύμα με τό όποιο πρέπει να προσφέρεται ή ιστορική ύλη στους μαθητές αυτής της τάξης.

ε) “Οτι για τή συγγραφή ενός νέου βιβλίου θα άπαιτηθεϊ πολύς χρόνος και έπομένως οι μαθητές της Γ΄ Λυκείου θα παραμείνουν με αυτό τό προπολεμικό βιβλίο ‘Ιστορίας επί 3, 4 ή και περισσότερα χρόνια.

./.

OK

Γι' αυτό έχω τήν γνώμη ότι τό βιβλίό καλό θά εἶναι νά ἐπιστρα-
φεῖ στήν Ἐπιτροπή Κρίσεως, γιά νά τό θεωρήσει καί πάλι ὑπό τό πρίσμα
πού ὑπαγορεύουν οἱ ἀνωτέρω λόγοι. Ἄλλωστε, μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπως
ὁ κ. Πρωτοπαπᾶς, ἐκφράζονται ἐπαινετικά καί θεωροῦν κατάλληλα ἀρκετά
κεφάλαια τοῦ βιβλίου. Καί ὅλη ἡ Ἐπιτροπή δέν ἀρνεῖται στό βιβλίό
καί ὀρισμένες σημαντικές ἀρετές. Ἐπομένως, μέ συγκεκριμένες βελτιώ-
σεις, πού πρέπει νά ὑποδειῖξει ἡ Ἐπιτροπή, καί μέ ἄλλες πού τυχόν
θά κάνει τό Τμήμα σέ συνεργασία μέ τούς συγγραφεῖς εἶναι δυνατόν,
νομίζω, ὅταν πρυτανεύσει καλή θέληση ἀπ' ὅλες τίς πλευρές, νά προκύ-
ψει τελικά ἕνα βιβλίό κατάλληλο, πού θά ὑπηρετήσει τήν ἐκπαίδευση,
ὡς τότε πού θά προκύψει καλύτερο βιβλίό μέ προκήρυξη.

Εἰσηγοῦμαι, λοιπόν, νά παρακληθεῖ ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως νά βοηθή-
σει πρός αὐτή τήν κατεύθυνση γιά χάρη τῶν μαθητῶν, στούς ὁποίους ὀ-
φείλουμε τόσο αὐτή ὅσο καί ἐμεῖς νά προσφέρουμε ἕνα καινούργιο διδα-
κτικό βιβλίό Ἱστορίας.

Πρός τήν ἀποψη τοῦ κ. Σακκά συντάχτηκαν οἱ κ.κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος
καί Ν. Βαρουχάκης.

Ἐνδοιασμούς γιά τήν τυπικότητα αὐτῆς τῆς πρότασης διατύπωσαν ὁ
κ. Α. Ἀδαμόπουλος καί ὁ αἰδεσ. Κ. Φούσκας (ἐπισυνάπτεται χωριστό
σημείωμά του), ἀλλά ὁ κ. Βῶρος διευκρίνισε ότι δέν προτάθηκε "ἀναπομπή"
μέ τή νομική σημασία τοῦ ὄρου ἴσον ἐπισημάνθηκαν λόγοι πού ὑποδει-
κνύουν ἐπαναφορά τοῦ θέματος στήν Ἐπιτροπή Κρίσεως (ἡ ὁποία ἔχει
σημειώσει ότι κάποιο κείμενο πού εἶναι οὐσιώδες δέν εἶχε τεθεῖ ὑπόψη
της - πρόξη 135/77 τοῦ Τμήματος - καί τῆς ὁποίας ἕνα ἄλλο κείμενο -
εἰσήγηση ἢ παρατηρήσεις τοῦ Προέδρου - ἔχει ἐκπέσει καί δέ βρίσκεται
στόν φάκελο) μέ τήν ἐλπίδα ότι εἶναι πιθανό ἀπό τήν ἐπαναφορά αὐτή
νά προκύψει ἄλλη τροπή τοῦ ζητήματος. Καί δέν ἔχουμε δικαίωμα οὔτε
νά ἀποβάλουμε τέτοια ἐλπίδα οὔτε νά παραβλέψουμε τό πιθανό ἐυεργε-
τικό ἀποτέλεσμα.

Ἵστερα ἀπό τή συζήτηση αὐτή τό Τμήμα

όμοφωνα αποφαινεται:

1.- Νά αποσταλει δλοκληρος ο φακελος (η συγγραφη των Β. Σκουλάτου-Β. Κρεμμυδα, οι Εισηγήσεις της 'Επιτροπής Κρίσεως, το 'Υπόμνημα των συγγραφέων, τα Πρακτικά της 'Επιτροπής Κρίσεως) εκ νέου στην 'Επιτροπή Κρίσεως με την παράκληση να επανεξετάσει το δλο θέμα, αφού λάβει υπόψη τα εξής:

α) Το χρησιμοποιούμενο σήμερα βιβλίο 'Ιστορίας στην Γ' τάξη Γενικού Λυκείου (των Θεοδωρίδη-Λαζάρου) έχει σοβαρές αδυναμίες, έχει χαρακτηριστεί ακατάλληλο, έχει επανειλημμένα επικριθεί από τον Τύπο, έχει γραφεί πριν από 4 δεκαετίες και πλέον.

β) Το ίδιο αυτό βιβλίο δεν ανταποκρίνεται προς το αναλυτικό πρόγραμμα και τους στόχους διδασκαλίας στην τρίτη τάξη Λυκείου.

γ) 'Εξαιτίας της έκτασώς του το βιβλίο αυτό δεν είναι δυνατό να διδαχθεί μέσα στα όρια του διατιθέμενου διδακτικού χρόνου.

δ) Μέ τις ισχύουσες νόμιμες διαδικασίες (δημοσίευση προγραμμάτων και αντίστοιχων προκηρύξεων, προθεσμίες συγγραφής και κρίσεως) είναι αδύνατη η δημιουργία νέου βιβλίου πριν παρέλθουν 3 ή 4 τουλάχιστον χρόνια.

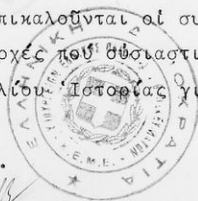
ε) 'Από το Τελικό Πρακτικό της 'Επιτροπής Κρίσεως διαφαίνεται ότι υπάρχει δυνατότητα από μια στενότερη συνεργασία 'Επιτροπής Κρίσεως και συγγραφέων να προκύψει συγγραφή που να μπορεί να κριθεί κατ' αρχήν κατάλληλη για σχολικό βιβλίο.

2.- Νά συναποσταλει στην 'Επιτροπή Κρίσεως απόσπασμα της Πράξης 135/

77 του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ, όπου έχουν εκτεθεί συνοπτικά οι "βασικές σκέψεις για τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας της 'Ιστορίας στο Λύκειο", εφόσον δεν είχε τεθεί υπόψη της 'Επιτροπής το κείμενο αυτό, όπως προκύπτει από την πρώτη παράγραφο του Τελικού Πρακτικού της 'Επιτροπής Κρίσεως, ενώ το επικαλούνται οι συγγραφείς στο 'Υπόμνημά τους' άλλωστε πρόκειται για άρχες που θεσπιστικά επηρεάζουν τη δομή και συγγραφή του σχολικού βιβλίου. 'Ιστορίας για το Λύκειο.

./.

CB

3.- Νά διατυπωθεῖ ἡ παράκληση, δταν θά ἐπιστραφεῖ ἐκ νέου ὁ φάκελος στό ΚΕΜΕ νά ἐπισυναφθεῖ καί τό κείμενο τῶν Παρατηρήσεων τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως κ. Παπαδόπουλου, τό ὁποῖο πιθανότατα ἔχει κάπου λησμονηθεῖ ἢ ἐκπέσει καί τό ὁποῖο εὐλογα ἀποτελεῖ οὐσιώδες μέρος τῆς ὅλης διαδικασίας κρίσεως, ἐφόσον μάλιστα τό ἐπικαλεῖται ἐπανελλημμένα ὁ κ. Λαζάρου στή δική του εἰσήγηση καί τό ἀναζητοῦν οἱ συγγραφεῖς στό ἀπαντητικό Ὑπόμνημά τους.

OK OK

Γιά τό δεύτερο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως δ εισηγητής κ.Ν.Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', εΐπε τά εξής:

"Η κ.Μ.Ζηκοπούλου ζητεΐ μέ αίτησή της τής 26-10-78 (πού εΐσήχθηκε στό Τμήμα τόν περασμένο Νοέμβριο, πράξη 116 και άναβλήθηκε ή συζήτηση γιά νά προσκομισθοῦν τά στοιχεΐα στην έλληνική γλώσσα) άδεια διεξαγωγής έρευνας σέ Γυμνάσια. Άπό τή Δ/ση Έφορμ.Προγρ. ΜΕ διαβιβάζονται (11-1-79/Γ 242) τά στοιχεΐα πού ζητήθηκαν μέ τήν 116/78 πράξη του Τμήματος, δηλ. τό βιογραφικό σημεΐωμα και τό έρωτηματολόγιο στην ελληνική γλώσσα. Η κ.Ζηκοπούλου εΐναι πτυχιούχος (ΒΑ) τής Ψυχολογίας του Παν/μίου τής Ν.Ύδρας και τής Συγκριτικής Παιδαγωγικής του Παν/μίου Ουΐσκόνσιν και σπουδάζει γιά τή λήψη διδακτορικού διπλώματος στη Συγκριτική Παιδαγωγική και τήν Κοινωνιολογία ως ύπότροφος του Φουλμπράϊτ από τόν Νοέμβρ. 1978-Νοέμβρ. 1979.

Θέμα τής έρευνάς της εΐναι ή "Προσωπική ζήτηση γιά μεταγυμνασιακή εκπαίδευση" τό όποΐο και θά έρευνήσει σέ 50 σχολεία άγροτικών, ήμιαγροτικών και άστικών κέντρων μέ συνολικό δείγμα 2500-3000 μαθητές τής Γ' τάξεως, 50 μαθητές από κάθε σχολείο. Τά συγκεκριμένα σχολεία θά μās γνωστοποιήσει μόλις θά κάνει τήν έπιλογή μέ βάση σχετική στατιστική μέθοδο ώστε νά έπιτευχθει ή άντιπροσωπευτικότητα του δείγματος. Τήν έρευνα έποπτεύει ο καθηγητής κ.Καζαμφας πού εΐναι έπΐ του *επαρνείας* και έπιστημονικώς συνεργάτης του Ύπουργεΐου.

Μέθοδος τής έρευνας εΐναι ένα έρωτηματολόγιο από 41 έρωτήσεις πού θά ύποβληθοῦν σέ μαθητές τής Γ' Γυμνασίου. Τά έρωτήματα στρέφονται στο πρόβλημα τής εκλογής σχολικής ή επαγγελματικής κατεθόνσης των μαθητών μετά τήν άποφίτησή τους και έπιδίδεται ή διερεύνηση των εξωτερικών και βαθύτερων αίτιων αύτής τής εκλογής.

Έκτός από έλάχιστα σημεΐα και όχι σοβαρά, νοηματικά, πού θά θέσω ύπόψη τής κ.Ζηκοπούλου, θεωρώ τό έρωτηματολόγιο αυτό πολύ καλό όργανο γιά τή διερεύνηση του θέματος, τό όποΐο εΐναι μάλιστα πολύ έπΐκαιρο και καυτό και τό ότι θά γίνει αύτή ή

OK. 1.

Έρευνα εύτυχη συγκυρία. Είσηγαύμαι στο Τμήμα τήν Έγκριση τής άδειας διενέργειας τής Έρευνας υπό τόν Ήρον νά υποβληθοῦν δύο άντίτυπα τής μελέτης με τά συμπεράσματα τής Έρευνας.

Τό Τμήμα, άφοῦ Έλαβε ύπόψη:

- α) Τό έγγραφο άριθμ. Γ/242/11-1-79 τής Διευθύνσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ Υπουργείου Παιδείας,
- β) Τήν εΐσήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου, Συμβούλου Β' καί
- γ) Τήν συζήτηση πού έπακολούθησε,

άποφάινεται:

Έγκρίνει άμόφωνα τήν διεξαγωγή τής παραπάνω Έρευνας υπό τόν Ήρο. νά υποβληθοῦν δύο άντίτυπα τής μελέτης με τά συμπεράσματα τής Έρευνας καί άκόμη νά διεξαχθεΐ ή Έρευνα έκτός προγράμματος διδασκαλίας μαθημάτων σε συνεννόηση με τοῦς κ.κ. Διευθυντές τών Σχολείων.

AK

Ο εισηγητής για τό 3ο θέμα κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', έθεσε υπόψη των μελών του Τμήματος την εισηγήσή του, που έχει ως εξής:

Σχετικό έγγραφο 154952/27-12-78 του Υπουργείου Παιδείας.

1.- Στις 18-12-78 πραγματοποιήθηκε προσύσκεψη στο γραφείο του Προέδρου του ΚΕΜΕ για την οργάνωση σεμιναρίων επιμρφωτικών για τους καθηγητές της αγγλικής γλώσσας. Το μνημόνιο της προσύσκεψης εκείνης έχει ως εξής:

“ΣΥΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΗΜΕΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ 18-12-1978

ΩΡΑ 9 π.μ.

ΤΟΠΟΣ ΚΕΜΕ, Λεωχάρους 2, 6ος όροφος, Γραφείο κ. Προέδρου

- “Ελαβαν μέρος: 1) κ. Άν. Πάγκαλος, Πρόεδρος του ΚΕΜΕ
2) κ. Παλιοκρασάς, Σύμβουλος του ΚΕΜΕ
3) κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος του ΚΕΜ Ε
4) κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος του ΚΕΜΕ
5) κ. Όλγα Πανταζή, Έπιθ. Άγγλικής Γλώσσας
6) κ. Παν. Γκιόπουλος, Δ/ντής Έφ. Προγρ. ΣΕΔΠ

Άπό πλευρά FULBRIGHT ό DR D. LARSEN, Δ/ντής του Γραφείου Άθηνών, και
BRITISH COUNCIL ό κ. D. UTLEY, Δ/ντής του παραρτήματος
Άθηνών

Συζητήθηκαν τά εξής:

- 1) Έκοπός Σεμιναρίου: Έπιμόρφωση, θεωρητική καί πρακτική, των καθηγητών της Άγγλικής Γλώσσας.
- 2) Τόπος Σεμιναρίων: α) Καλαμάτα άπό 3 Σεπτεμβρίου 1979 έως 11 Σεπτεμβρίου 1979
β) Καβάλα άπό 13 Σεπτεμβρίου 1979 έως 21 Σεπτεμβρίου 1979.
- 3) Διάρκεια ; 8ήμερη
- 4) Πρόγραμμα ; θά ύποβληθεύ έπειτα άπό συνεργασία των κ.κ. D. LARSEN καί D. UTLEY (καί τώ δ. Όλγας Πανταζή)
- 5) Εύθύνη Όργανώσεως ; Τό Υπουργείο Παιδείας (Δ/νη Έφ. Προγρ. ΣΕΔΠ) ύπό την έποπτεία του ΚΕΜΕ καί σέ συνεργασία μέ τούς κ.κ. D. LARSEN καί D. UTLEY.

16/ ./.
C/6

6) Διδάσκοντες. Θα ~~δραστη~~ δραστούν αργότερα από τὰ δύο 'Ιδρύματα.

7) Ποιοι θα κληθοῦν:

α) Στὸ Σεμινάριο Καλαμάτας: Οἱ καθηγητές 'Αγγλικῆς Γλώσσας, πού ὑπηρετοῦν σέ σχολεῖα ἐκτός τ. Δ. Πρωτευούσης τῶν Α, Β, Γ, Δ ΑΕΠ, καθὼς καὶ ὅσοι ὑπηρετοῦν στὰ Σχολεῖα τῶν Ε, ΣΤ, Ζ καὶ ΙΕ ΑΕΠ (ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀρμοδία γιὰ 'Επιθ/ση εἶναι ἡ κ. Ο. Πανταζῆ).

β) Στὸ Σεμινάριο Καβάλας: Οἱ καθηγητές 'Αγγλικῆς Γλώσσας πού ὑπηρετοῦν σέ σχολεῖα τῶν ὁποίων ἀρμοδία γιὰ 'Επιθ/ση εἶναι ἡ κ. Παπαϊωάννου.

8) Πῶς θα κληθοῦν: Τὸ 'Υπουργεῖο, ἔπειτα ἀπὸ γνωμοδότηση τοῦ ΚΕΜΕ, θα ἀπευθύνει ἐγκύκλιο στὶς ΓΕΜΕ, μὲ τὴν ὁποία θα παρακαλοῦνται νὰ γνωστοποιήσουν τὴν ὀργάνωση τῶν σεμιναρίων καὶ νὰ καλέσουν τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ ὑποβάλουν αἰτήσεις. Οἱ Γεν. 'Επιθεωρητές Μ.Ε. μετὰ τὴ συγκέντρωση τῶν αἰτήσεων, θα συντάξουν ὀνομαστικὲς καταστάσεις τῶν ὑποψηφίων, τίς ὁποῖες θα ὑποβάλουν στὸ 'Υπουργεῖο.

9) Δαπάνες: Τίς δαπάνες διδ. προσωπικοῦ θα ἀναλάβουν τὰ δύο ἰδρύματα. Τὸ 'Υπουργεῖο θα ἐρευνήσει τὴ δυνατότητα καταβολῆς ὁδοιπ. ἐξόδων καὶ ἡμερῶν ἀποζημιώσεως στοὺς καθηγητές πού θα κληθοῦν στὰ σεμινάρια.

10) 'Ενεργεῖες. α) 'Ερώτημα στὸ ΚΕΜΕ γιὰ τυπικὴ γνωμοδότηση.
β) 'Εγγραφο στὴν Δ/ση Διοικ. Οἰκ. 'Υποθέσεων γιὰ ἀντιμετώπιση ὁδοιπορικῶν ἐξόδων κ.λ.π. εἰάν ὑπάρχουν πιστώσεις κ.λ.π.) γγ.

2.- 'Οφείλω νὰ διευκρινίσω ὅτι στὴν προσύσκεψη τῆς 18-12-78 οἱ σχετικὲς προτάσεις βασίστηκαν στὶς ἀκόλουθες σκέψεις:

α) Συνήθως οἱ ἐπιμορφωτικὲς προσπάθειες γίνονται στὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα· κάποτε ὀφείλουμε νὰ θυμηθοῦμε τὴν περιφέρεια.

β) 'Η συνεργασία τῶν BRITISH COUNCIL καὶ FULBRIGHT FOUNDATION προσφέρεται βασικὰ γιὰ τὸν Σεπτέμβριο· τότε ὅμως στὶς ἔδρες τῶν πανεπιστημίων ἔχουμε ὑπεραπασχόληση τοῦ προσωπικοῦ Μ.Ε. Καὶ εἶναι τοῦτο πρόσθετος λόγος γιὰ νὰ ἀποφύγουμε σεμινάρια στὰ ἴδια κέντρα ἐκεῖνη τὴν περίοδο.

Handwritten signature/initials

γ) Τότε εξετάστηκαν (στις 18-12-1978) οι δυνατότητες αξιοποίησης της προσφοράς και καταλήξαμε στο ότι μέσα στα χρονικά όρια των 20 ημερών του Σεπτεμβρίου μπορούν να πραγματοποιηθούν δύο σεμινάρια διαδοχικά στην Καλαμάτα και Καβάλα.

δ) Προτείνουμε να προσκληθούν καθηγητές από τις πλησιέστερες ΓΕΜΕ και πάντως όχι από τις Ξδρες Πανεπιστημίων, δηλαδή: από Πελοπόννησο (πλήν 'Αχαΐας) και από Κεντρική-Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (πλήν Θεσ/νίκης, Κομοτηνής). Προτείνουμε να τεθεί ως περιορισμός του το τό στοιχείο: ότι ο καθηγητής (ή καθηγήτρια) δεν έχει παρακολουθήσει άλλο σεμινάριο αυτής της μορφής.

ε) Σχετικά με το πρόγραμμα είχα και πρόσφατη συζήτηση με την έπιθεωρήτρια αγγλικής δεσποινίδα Όλγα Πανταζή, της οποίας οι απόψεις που προτείνονται ένδεικτικά-συνοψίζονται στα εξής:

- 1) διδακτική της αγγλικής γλώσσας (ανάγνωσης, γραφής),
- 2) μαθήματα προφοράς (είναι πάντα χρήσιμο),
- 3) χρησιμοποίηση των σύγχρονων μέσων διδασκαλίας (όπτι^α ακουστικών),
- 4) διδασκαλία συγκεκριμένων θεμάτων γραμματικής και σύνταξης (άρθρα, χρόνοι, έγκλίσεις κλπ.)

Και είσηγομαι στο Τμήμα να αποδεχθεί το περιεχόμενο του μνημονίου.

Ακολούθησε συζήτηση διευκρινιστική. Ο κ. 'Ηλίας Σπυρόπουλος υπογράμμισε την ανάγκη να εξασφαλιστούν οι οικονομικές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των συναδέλφων καθηγητών στα σεμινάρια και πρότεινε τη γενική είσηγηση σε κάθε σεμινάριο να την αναλάβει Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.

Το Τμήμα αποφαινεται ομόφωνα:

1.- Να πραγματοποιηθούν δύο έπιμορφωτικά σεμινάρια για τους καθηγητές αγγλικής στην Καλαμάτα (3 έως 11 Σεπτεμβρίου 1979) και Καβάλα (από 13 έως 21 Σεπτεμβρίου 1979).

2.- Να προσκληθούν σ' αυτά καθηγητές που υπηρετούν στην Πελοπόννησο για το πρώτο και στη Μακεδονία-Θράκη, από Κιλκίς ως Έβρο, για το δεύτερο.

W ./.
11

3.- Τήν ὀργάνωση θά ἀναλάβει ἡ ἀρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου (Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων), ὑπό τήν ἐποπτεία τοῦ KEME καί σέ συνεργασία μέ τοὺς ἀρμόδιους φορεῖς τῶν BRITISH COUNCIL καί FULBRIGHT FOUNDATION.

4.- Οἱ διδασκοντες νά προταθοῦν βασικά ἀπό τὸ BRITISH COUNCIL καί τὸ FULBRIGHT FOUNDATION. Ἄλλὰ νά προσκληθοῦν νά προσφέρουν τήν ὑπηρεσία τους (ὡς διδασκοντες) καί Ἕλληνες: ἀπό τὰ οἰκεῖα τμήματα Ἐξέτων Γλωσσῶν τῶν Παν/μίων Ἀθηνῶν καί Θεσ/νίκης ἀπό τὸν κλάδο *Αβ και Α13* τῆς M.E.

5.- Οἱ παραπάνω νά παρακληθοῦν νά ἐκπονήσουν λεπτομερές πρόγραμμα μέ τήν συνεργασία καί τῆς ἀρμόδιας ἐπιθεωρητηρίας καί νά τὸ ὑποβάλουν στήν ἀρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου. Τὸ πρόγραμμα αὐτὸ πρέπει νά προσανατολίζεται στίς ἀνάγκες τῶν διδασκόντων καί (ἀνάλογα πάντα μέ τὸ χρόνο καί τίς ἰδιαίτερες δυνατότητες τῶν ὀργανωτῶν) νά στρέφεται σέ θέματα ὅπως τὰ παρακάτω:

- α) διδακτικὴ τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας (ἀνάγνωσης, γραφῆς, προφορᾶς),
  - β) μαθήματα προφορᾶς,
  - γ) ἀξιοποίηση τῶν σύγχρονων μέσων διδασκαλίας,
  - δ) διδασκαλία συγκεκριμένων θεμάτων γραμματικῆς, σύνταξης (ἄρθρα, χρόνοι, ἐγκλίσεις κλπ.), *(σε καὶ? σιμνάριο)*
- Τὴ γενικὴ εἰσήγηση νά ἀναλάβει μέλος τοῦ KEME.

6.- Ἡ ἔναρξη τῶν σεμιναρίων, ὁ καθορισμὸς τοῦ σκοποῦ καί ἡ διεύθυνση τῶν ἐργασιῶν τους νά ὀργανωθοῦν μέ τήν ἐποπτεία τοῦ KEME καί τήν συνεργασία τῶν φορέων τῆς Διοικήσεως καί καθηγητῶν τοῦ κλάδου *Αβ και Α13*

7.- Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων νά ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς καθηγητὲς ἀπλὴ δήλωση συμμετοχῆς καί νά ἐπιλέξῃ τὸν ἀριθμὸ καθηγητῶν, πού μποροῦν νά ἐξυπηρετηθοῦν στὸ κάθε σεμινάριο. Σέ περίπτωσῃ πού οἱ δηλώσεις ξεπερνοῦν τὸν ἀριθμὸ πού μπορεῖ νά ἐξυπηρετηθεῖ, νά ληφθοῦν ὑπόψη τὰ κριτήρια:

- α) ἀρχαιότητα
- β) μὴ συμμετοχὴ σέ παραπλήσια σεμινάρια στὸ παρελθόν.

Λαμία, 14 Σεπτεμβρίου 1979

8.- 'Ανάγκη νά εξασφαλιστεῖ ἔγκαιρα ἡ ἀποζημίωση ἐκεῖνων πού θά λάβουν μέρος στά σεμινάρια (ἔξοδα γιά τήν κίνηση καί τή διαμονή τους).

9.- 'Επειδή ἡ χρησιμοποίηση ἢ ἡ συμπωματική ὑπόδειξη ἢ ἀπλή προβολή ὀρισμένων βιβλίων κατά τή διάρκεια τῶν σεμιναρίων εἶναι πιθανό νά δώσει λαβή σέ παρερμηνεῖες καλό θά εἶναι ἔγκαιρα νά ἐπισύρουμε τήν προσοχή ὄλων τῶν φορέων, ὥστε νά εἶναι ἰδιαίτερα προσηκτικοί στό εὐαίσθητο αὐτό σημεῖο.

'Ο εἰσηγητής γιά τό τέταρτο θέμα κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', συνέταξε καί παρουσίασε στό Τμήμα τό συνημμένο σχέδιο ἀπαντητικῆς ἐπιστολῆς σέ δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδας "Καθημερινή", τό ὁποῖο ἐπεξεργάστηκε καί ἐνέκρινε ὁμόφωνα τό Τμήμα.

Θέμα 5ο - 'Ανακοινώσεις

'Από τό προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκη ἔγιναν στό Τμήμα οἱ ἑξῆς ἀνακοινώσεις:

- 1) Τό τηλεγράφημα ἀριθμ. Γ/875/6-2-79 τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων πρὸς τοὺς Γεν. 'Επιθ/τές Μ.Ε. καί Δ/ντές τῶν Πρότυπων καί Πειραματικῶν Σχολείων γιά τή διδασκαλία τῶν μαθημάτων (ἐπιλογῆς) στή Β' τάξη Λυκείου.
- 2) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/544/1-2-79 τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. πρὸς τόν κ. Δ. Κωτσάκη, μέ τή γνωμοδότηση τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, γιά τό βιβλίο του "Νέοι ὀρίζοντες στήν 'Αστρονομία"&
- 3) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/545/1-2-79 τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. πρὸς τόν κ. Δ. Πάνου, μέ τή γνωμοδότηση τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, γιά τό βιβλίο του "Τό Χρυσόχοιρο".

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Ν. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

Αθήνα, 14 Φεβρουαρίου 1979

Πρός τόν

κ. Διευθυντή της 'Εφημερίδας
"Καθημερινή"

Έ ν τ α ὺ θ α

Κύριε Διευθυντά,

Μέ ἐπιστολή του πρὸς τὴν ἔγκριτη ἐφημερίδα σας (31-1-1979)
ὁ κ. Ξηροτύρης ἀναφέρεται καὶ σέ προγενέστερη γενικότερη ἐπιστολή
του γιὰ τὴ συγκρότηση καὶ λειτουργία τοῦ ΚΕΜΕ καὶ εἰδικότερα κάνει
λόγο γιὰ τὸ βιβλίο: Εἰσαγωγή στίς 'Ιστορικές Σπουδές τῆς κ. Αἰκα-
τερίνης Χριστοφιλοπούλου, τὸ ὁποῖο σήμερα διδάσκεται ὡς ἀντικείμε-
νο ἐπιλογῆς στὴ Β' Γενικοῦ Λυκείου.

Γιὰ λόγους δικαιοσύνης διευκρινίζεται πρῶτα ὅτι τὸ βιβλίο αὐτὸ
οὔτε μέ "ἀνάθεση" γράφτηκε οὔτε ἀπὸ "διαγωνισμό" προέρχεται· προϋ-
πῆρχε στὴν ἐπιστημονικὴ βιβλιογραφία καὶ, ὅταν ἡ 'Υπηρεσία τοῦ 'Υπουρ-
γείου ἔκρινε σκόπιμο νά τὸ χρησιμοποιήσει γιὰ ἐπείγουσες ἀνάγκες
ἐξυπηρέτησῶς τοῦ νέου θεσμοῦ τῶν "μαθημάτων ἐπιλογῆς", ἡ συγγραφέας
κ. Χριστοφιλοπούλου, καθηγήτρια τῆς Βυζαντινῆς 'Ιστορίας στὸ Πανε-
πιστήμιο Ἀθηνῶν, πρόθυμα ἀνταποκρίθηκε σέ σχετικὴ παράκληση καὶ
ἐκχώρησε στὸν ΟΕΔΒ τὸ δικαίωμα εἰδικῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου της γιὰ
τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν. Τότε ἔγινε καὶ γραμματικὴ
προσαρμογὴ τοῦ κειμένου σύμφωνα μέ τὴν ἐπίσημη σχολικὴ γραμματικὴ.

"Ἐπειτα, φαίνεται χρήσιμο νά σημειωθοῦν τὰ ἑξῆς:

α) 'Υπάρχουν στὸ βιβλίο μερικές σελίδες δύσκολες (μέ τίτλους
βιβλιογραφίας πολλούς), οἱ ὁποῖες ξενίζουν μερικούς καλοπροαίρετους
ἀναγνώστες πού δέν ἔχουν ἐπισημάνει καὶ μιὰ διευκρινιστικὴ σημείω-
ση (σελ. 118) ὅτι αὐτές (οἱ δύσκολες) σελίδες οὔτε διδάσκονται οὔτε
ἐξετάζονται.

./.

ck

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 18

Σήμερα 12 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9 πρωινή, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσης του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών και 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρος 2 - 'Αθήνα) με προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β' κ.Ν.Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι Σύμβουλοι Β' κ.κ. Ι.'Αρβανίτης, Φ.Βάρδας, Δ.Σακκάς, 'Ηλ.Σπυρδούπουλος, Γ.Γρατσέας, ο Είδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ.Ι. Σκορδίλης και οι Εισηγητές κ.κ.Κ.Φούσκας, Δ.Τομπαΐδης, Κυρ.Κατσιμάνης και Λ.'Αδαμόπουλος. Χρέη γραμματέα έκανε η φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου που ύπηρετεί με άποσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν.Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', Β. Θεοδώρακος και Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές, γιατί είχεν άλλη ύπηρεσιακή άποσπαση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Προκήρυξη διδακτικού βιβλίου "'Επιτομή τής 'Ιστορίας τής 'Ελληνικής Γλώσσας" Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής ο κ.'Ηλ.Σπυρδούπουλος, Σύμβουλος Β'.

'Αφού διαπιστώθηκε άπαρττα και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, ο εισηγητής του θέματος τής ημερησίας διατάξεως κ.'Ηλ.Σπυρδούπουλος, Σύμβουλος Β', έθεσε ύπόψη των μελών του Τμήματος τήν εισηγήσή του, που έχει ως εξής:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

γιά τή συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου

"'Επιτομή τῆς 'Ιστορίας τῆς 'Ελληνικῆς Γλώσσας" τῆς Γ' Γυμνασίου.

1. Σκοπός τοῦ βιβλίου: Τό βιβλίο ἔχει σκοπό νά ἐξυπηρετήσῃ τίς διδακτικές ἀνάγκες ποῦ δημιουργεῖ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Νέας 'Ελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας (ΦΕΚ 79/1978, τ.Α*) καί συγκεκριμένα νά γνωρίσουν οἱ μαθητές τίς διάφορες χαρακτηριστικές φάσεις τῆς ἐξελιξέως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καί τήν ἀδιάσπαστη ἐνότητά της.

2. *Ἔλη τοῦ βιβλίου:

1η διδακτική ἐνότητα: Εἰσαγωγή (Ἡ γλῶσσα τῶν πρώτων 'Ελλήνων, μαρτυρίες τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, ἐξέλιξη τῆς γλώσσας ἐς τῆς ἐπέποχής). Ἡ γλῶσσα τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν. Ἱ-λιάδα - Ὀδύσεια.

2η ἐνότητα: Ἀρχαῖες ἑλληνικές διαλέκτοι - Ἡ ἄττική διάλεκτος. Κείμενα: Ἀττικοί πεζογράφοι (Ἱστοριογραφία-Ῥητορική-Φιλοσοφία).

3η. Ἀπό τίς διαλέκτους στήν ἑλληνιστική κοινή. Τά χαρακτηριστικά τῆς κοινῆς. Κείμενα: Παπυρικά κείμενα - Π. Διαθήκη - Κ. Διαθήκη.

4η. Ἡ δημόδης Βυζαντινῆ γλῶσσα - Δημιουργία νεοελληνικῶν διαλέκτων - Ἡ νεοελληνική κοινή.

Κείμενα: Δημόδη Βυζαντινά - Κείμενα Τουρκοκρατίας.

5η. *Ἡ καθαρεύουσα. (Ἀναδρομή στόν ἄττικισμό καί τή λόγια Βυζαντινῆ γλῶσσα. Ἱστορική ἐρμηνεία τῆς καθαρεύουσας, τά χαρακτηριστικά της - ὁ ρόλος της στή νεοελληνική πνευματική ζωή).

Κείμενα: Ἀρχαῖζουσας καί ἀπλῆς καθαρεύουσας.

Ἐπίμετρο: α) Ἡ σημασία τῆς ἐπικρατήσεως τῆς νεοελληνικῆς κοινῆς σήμερα.

β) Ἡ ἐνότητα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας ἀπό τοῦς ἀρχαῖότερους χρόνους ἕς τίς ἡμέρες μας.

Εἰκονογράφηση: Ἡ εἰκονογράφηση τοῦ βιβλίου θά εἶναι λιτή· κυρίως θά περιλαμβάνει φωτογραφίες ἐπιγραφῶν, παπύρων, χειρογράφων κλπ. ποῦ περιέχουν χαρακτηριστικά

. / .

δειγματα της ελληνικής στις διάφορες κύριες φάσεις της εξέλιξής της.

3. Όδηγες συγγραφής

α) Η γλώσσα του βιβλίου θα είναι η προβλεπόμενη από το άρθρο 2 του Ν. 309/1976 (ΦΕΚ 100/76, τ.Α*), όπως περιγράφεται από το Νεοελληνική Γραμματική (Έκδοση ΟΕΔΒ, 1978).

β) Έπειδή το βιβλίο δεν άπευθύνεται σε είδικούς, αλλά άποτελεί μία πρό- τη συστηματική κατατόπιση στο θέμα της εξέλιξής της ελληνικής γλώσσας, θα πρέπει να γραφεί με έπαγωγικό τρόπο και να άποφευχθούν οι τυχόν λεπτο- μέρειες που η κατανόησή τους άπαιτεί είδικότερες γνώσεις.

γ) Κάθε διδακτική ένότητα θα άποτελεϊται από δύο μέρη:

I) Ένα κατατοπιστικό σημείωμα για το ιστορικό πλαίσιο και τη μορφή της ελληνικής γλώσσας, στην όποια άφιερώνεται το κάθε κεφάλαιο.

II) Κείμενα της ελληνικής της ίδιας περιόδου (συνολικής έκτάσεως 1-2 σε- λίδων), που θα έπιλεγούν με βάση το έξής κριτήριο: να παρουσιάζουν τα χαρακτηριστικά εκείνα, που μās βοηθούν να τοποθετήσουμε το κείμενο στη συγκεκριμένη περίοδο της γλωσσικής μας Ιστορίας.

Τά κείμενα θα συνοδεύονται από μετάφραση σε πεζό νεοελληνικό λόγο, όπου θα καταβληθεϊ προσπάθεια να διατηρηθούν όλες οι όμοιότητες των δύο μορφών της ελληνικής που άντιπαραβάλλονται.

δ) Το βιβλίο θα έκτείνεται συνολικά σε 48-56 σελίδες (κάθε σελίδα 36 στί- χοι των 60 διαστημάτων). Οι συγγραφείς θα χρησιμοποιούν μόνο τη μία όψη του φύλλου με περιθώριο άριστερά από το κείμενο ίσο προς το 1/4 περίπου του πλάτους της σελίδας.

ε) Κάθε συγγραφέας θα ύποβάλει για κρίση στο Έπουργείο Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Δ/ση Έφαρμ. Προγρ/των Μίσης Έκπαίδεΰσεως, Τμήμα Δι- δακτικών βιβλίων, Έρμού 15, Έξι (6) άντίτυπα του βιβλίου ή άντίγραφα δα- κτυλογραφημένα ή πολυγραφημένα ή φωτοτυπημένα.

στ) Η προθεσμία ύποβολής ύρίζεται σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσΰευση της προκηρύξεως στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως.

- Ζ) Βραβεΐα: Α* 100.000, Β* 80.000, Γ* 60.000
"Επαινος Α* 50.000
"Επαινος Β* 40.000

Τό Τμήμα άφοϋ έλαβε ύπόψη:

- α) Τό παραπάνω κείμενο τής προκήρυξης, β) τήν παρ.5 του άρθρου 2 του Ν.186/75 και τή σχετική συζήτηση

άποφαίνεται δμόφωνα :

κάνει δεκτή τήν προκήρυξη γιά τή συγγραφή του διδακτικού βιβλίου "Επιτομή τής Ιστορίας τής Έλληνικής γλώσσας" Γ* τάξεως Γυμνασίου, όπως έχει.

Στό σημείο αυτό τερματίστηκε ή συνεδρίαση.

Ο Πρωεδρεύων
N. Βαρουχάκης

Η Γραμματέας
Παρασκ. Παπαδημητρίου

Π Ρ Α Ξ Η 19

Σήμερα 14 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10.30' πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, 'Ηλ. Σπυροπούλος, Γ. Γρατσέας, ὁ εἰδιδικὸς Σύμβουλος Ι. Σκορδίλης καὶ οἱ εἰσηγητές. κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. 'Αδαμόπουλος καὶ Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλῶλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στοῦ ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθησαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', καὶ Β' Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπερσυναίη ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Εξέταση τοῦ μαθήματος τῶν 'Αρχαίων 'Ελληνικῶν στή Β' τάξη Λυκείου (β' κύκλου ἐπιλογῆς). Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκῆς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αἴτηση Αἴθρας Μαρούδα γιά ἄδεια ἰδρύσεως 'Ιδιωτικοῦ Πειραματικοῦ Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκῆς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Διδακτικά βιβλία Φυσικῶν γιά τό σχολικό ἔτος 1979-80. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.
- ΘΕΜΑ 4ο - Σχέδιο ἀπαντητικῆς ἐπιστολῆς σέ δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδας "Βραδυνή" τῆς 5-2-1979. Εἰσηγητής κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

'Αποῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καὶ ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

1. *[Handwritten signature]*

Θ έ μ α 1ο.- Έξέταση του μαθήματος των Αρχαίων Έλληνικών στη Βά τάξη Λυκείου (Β'υβιλου έπιλογής)

Ο Εισηγητής στο θέμα κ. Δ. Σακκιάς, είπε τά έξης:

Μέ τό έγγραφο Γ/710/31-1-79 τής Διευθύνσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε ζητείται από τό Τμήμα νά γνωματεύσει για τόν τρόπο εξέτασεως των μαθητών τής Β'τάξεως Λυκείου που παρακολουθούν μαθήματα έπιλογής Β'υβιλου στο μάθημα τής Αρχαίας Έλληνικής Γλώσσας καί Γραμματείας.

Έχοντας υπόψη α) τή γνωμοδότηση του Τμήματος για τόν τρόπο εξέτασεως των μαθητών τής Β'τάξεως Λυκείου που παρακολουθούν μαθήματα α'υβιλου ή όποια περιέχεται στην πράξη 133/21-12-78 καί β) ότι για τούς μαθητές αυτής τής τάξεως που παρακολουθούν μαθήματα έπιλογής β'υβιλου δέν προβλέπεται στο πρόγραμμα διδασκαλία άγνωστων κειμένων (θεματογραφία), εισηγούμαι τά ακόλουθα:

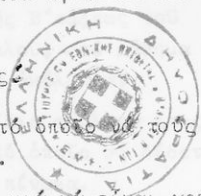
Α' Νά ζητείται από τούς μαθητές αυτής τής κατηγορίας

1. Νά μεταφράζουν διδαγμένο κείμενο 12-14 στίχους, τού όποιο νά τους δίνεται πολυγραφημένο ή νά γράφεται στον πίνακα.
  2. Νά άπαντούν σε 4 παρατηρήσεις, από τίς όποτες ή μία νά είναι γραμματική, ή δεύτερη συντακτική, ή τρίτη ιδεολογική καί ή τέταρτη γραμματολογική. Οί τρεις πρώτες νά παίρνονται από τήν ένότητα που μεταφράζουν οί μαθητές, ένω ή τέταρτη, ή γραμματολογική, μπορεί νά αναφέρεται στην έξεταζόμενη ένότητα ή σ'όλο τό κείμενο που άνήκει ή ένότητα ή καί σ'όλα έξεταστέα κείμενα τής ίδιας τάξεως.
- Β' Νά βαθμολογείται ή μετάφραση μέ μονάδες 1-8 καί οί παρατηρήσεις μέ μονάδες 1-12.

Άκολούθησε συζήτηση καί έκφράστηκαν διάφορες άπόψεις.

Ο κ. Σπυρόπουλος ζήτησε νά προσδιοριστεί ότι τό κείμενο που θα δίνεται στους μαθητές για μετάφραση νά είναι τής άπτικής διαλέκτου. Εισηγήθηκε ακόμα νά βαθμολογούνται οί μαθητές μέ 0-4 μονάδες για τή γενική όρθογραφική εμφάνιση του γραπτού τους για νά μήν υποτιμείται ή σημασία τής γλωσσικής κατάρτισεως των μαθητών. Σύμφωνα μ'αυτή τήν πρόταση ή βαθμολογία των μαθητών νά είναι: όρθογραφία 0-4, μετάφραση 0-6, παρατηρήσεις 0-8. Μέ τήν πρόταση αυτή συμφώνησαν τά περισσότερα

CF . / .

μέλη του Τμήματος. Ο κ. Βώρος υποστήριξε ότι ιδιαίτερη βαρύτητα πρέπει να δίνεται στη μετάφραση, γιατί, όπως είπε, αποτελεί πνευματικό αθήλημα, καθώς προϋποθέτει κατανόηση του πρωτοτύπου και σωστή χρήση της νεοελληνικής.

Τελικά το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη:

- α) Το έγγραφο αρ. Π/710/31-1-79 της Διευθ. Προγρ. Μ.Ε.,
- β) Τήν πράξη του 133/1978,
- γ) Τήν εισήγηση του κ. Σαυινά,
- δ) Τή συζήτηση που έπαινολογήθησε και τις προτάσεις που έγιναν,

ά πο φα ί ν ε τ α ι :

Α*Γνωμοδοτεί όμοφωνα να εξετάζονται οι μαθητές της Β' τάξεως του Λυκείου, που παρακολουθούν μαθήματα έπιλογής Β' κύκλου, στο μάθημα της Αρχαίας Έλληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στα ακόλουθα:

α) Μετάφραση από το πρωτότυπο διδαγμένου κατά το ίδιο σχολικό έτος κειμένου άττικιοϋ συγγραφέα έντάξεως 12-15 στίχων, το όποιο θά δίδεται στους μαθητές πολυγραφημένο ή θά αντιγράφεται στον πίνακα.

β) Απάντηση σε 4 παρατηρήσεις, από τις όποιες ή πρώτη να είναι γραμματική, ή δεύτερη συντακτική, ή τρίτη ιδεολογική και ή τέταρτη γραμματολογική. Οι τρεις πρώτες παρατηρήσεις να λαμβάνονται από την ένότητα στην όποια εξετάζονται οι μαθητές, ένω ή τέταρτη, ή γραμματολογική, μπορεί να αναφέρεται στην εξέταζόμενη ένότητα ή στο κείμενο που άνήκει ή ένότητα ή και όλα τά έξεταστέα κείμενα αυτής της τάξης (ως προς τη γραμματολογική παρατήρησήτό ίδιο θά ισχύει και για την εξέταση των μαθητών που παρακολουθούν μαθήματα έπιλογής α' κύκλου).

Β*Γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία να είναι ή βαθμολογία ή ακόλουθη:

- α) Για τη γενική ορθογραφική εμφάνιση του γραπτοϋ μονάδες 0-4,
- β) για τη μετάφραση μονάδες 0-6 και
- γ) για τις παρατηρήσεις μονάδες 0-10

(ή καθεμιά μονάδες 0-2¹-2).

• / •
C/6

Ἡ πλειοψηφία τοῦ Τμήματος ἔκρινε ὅτι δέν πρέπει νά βαθμολογεῖται ἡ μετάφραση μέ περισσότερες ἀπό 6 μονάδες, γιατί πρόκειται γιά μετάφραση διδαγμένου κειμένου, τήν ὁποία μάλιστα συμβαίνει ἀδύνατοι μαθητές νά τή μαθαίνουν ἄκριτα ἢ καί νά τήν ἀποστηθίζουν ἀπό χαμηλῆς ποιότητος "μεταφράσεις" τοῦ ἐμπορίου. Μεγαλύτερη βαθμολογία στή μετάφραση θά ἐνίσχυε αὐτή τήν τάση.

Μειοψήφησαν οἱ κ. Φ. Βῆροσιαν Γ. Γρατσέας, οἱ ὅποιοι πρότειναν ἡ βαθμολογία νά εἶναι 0-4 μονάδες γιά τήν ὀρθογραφία, 0-8 μονάδες γιά τήν μετάφραση καί 0-8 μονάδες γιά τίς παρατηρήσεις, δηλαδή ἡ βαθμολογία τῆς μεταφράσεως, νά εἶναι ὑψηλότερη, γιατί θεωροῦν ὅτι "ἡ μετάφραση ἀποτελεῖ σημαντικό πνευματικό ἀσῆμα, καθότι προϋποθέτει κατανόηση τοῦ πρωτοτύπου καί σωστή χρήση τῆς νεοελληνικῆς".

Θέμα 2ο - Αἴτηση Αἴθρας Μαρούδα γιά ἄδεια ἰδρύσεως ἰδιωτικοῦ Πειραματικοῦ Γυμνασίου, ἀναβλήθηκε γιά ἐπόμενη συνεδρίαση.

CB

Θέμα 3ο - Διδακτικά βιβλία Φυσικῶν γιά τό σχολικό ἔτος 1979-80.

Ὁ εἰσηγητής στό θέμα κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

Α. Βιβλία Γυμνασίου

α) Γιά τήν Α' τάξη ἐπανεκδίδονται διορθωμένα τά βιβλία τῆς Γεωγραφίας καί τῆς Βοτανικῆς-Ζωολογίας.

β) Γιά τήν Β' καί Γ' τάξη ἐπανεκδίδονται διορθωμένα τό βιβλίο Ἀνθρωπολογίας, Χημείας καί Γεωγραφίας. Γιά τά βιβλία Φυσικῆς Β' καί Γ' τάξεως ἔχει γίνει προκήρυξη καί ἀναμένονται νά υποβληθοῦν αὐτά μέχρι τῆς 31 Μαρτίου 1979. Γιά τό βιβλίο Γεωγραφία τῆς Γ' τάξεως ἔγινε προκήρυξη, ἔχουν υποβληθεῖ βιβλία καί τώρα κρίνονται ἀπό τήν Ἐπιτροπή.

Β. Βιβλία Λυκείου

α) Γιά τήν Α' τάξη Λυκείου ἐπανεκδίδεται μέ τίς ἀναγκαῖες διορθώσεις ἡ Φυσική καί ἡ Γεωλογία-Ὄρυκτολογία. Γιά τή Χημεία τοῦ Π. Σακελλαρίδη, ἔπειτα ἀπό τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.17/216/15095/14-12-1978 σχετικό μέ τή γνωμοδότηση γιά καθιέρωση τοῦ βιβλίου τοῦ Π.Ο. Σακελλαρίδη "Χημεία" ὡς διδακτικοῦ γιά τοὺς μαθητές τῆς Α' Λυκείου, ἔχω νά εἰσηγηθῶ τά ἀκόλουθα:

Τό βιβλίο εἶναι ἐπιστημονικά ἄρτιο καί σύμφωνο μέ τό Ἀναλυτικό πρόγραμμα πού προτείνει τό ΚΕΜΕ γιά νά ἰσχύσει ἀπό τό προσεχές σχολικό ἔτος γιά τήν Α' Λυκείου. Σέ σχέση μέ τό βιβλίο τοῦ Λεωνίδα Λιώκη πού ἰσχύει σήμερα στήν Α' Λυκείου ὑπερτερεῖ σημαντικά, γιατί, αὐτό τό τελευταῖο, οὔτε τή σειρά τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ἀκολουθεῖ οὔτε καλύπτει πλήρως τά ἀπαιτούμενα θέματα, παρά τίς ἀνανεώσεις πού κατά καιροῦς ἔχουν πραγματοποιηθεῖ. Γιά τοὺς λόγους αὐτούς προτείνω τήν ἀντικατάσταση τοῦ βιβλίου "Ἀνόργανη Χημεία" τοῦ Α. Λιώκη καί τήν εἰσαγωγή στήν Α' Λυκείου τοῦ βιβλίου τοῦ Π. Σακελλαρίδη ὡς διδακτικοῦ γιά τό σχολικό ἔτος 1979-80. Ὅμως καί τό βιβλίο αὐτό παρουσιάζει μερικά μειονεκτήματα πού πρέπει νά ἀντιμετωπισθοῦν κατάλληλα. Αὐτά εἶναι:

1.- Οἱ ἐπικαλύψεις πού παρουσιάζει μέ τό βιβλίο τῆς Φυσικῆς

./.
CH

της ίδιας τάξεως όπως στο νόμο των μερικών πιέσεων (DALTON) τον νόμο των τελείων αερίων κλπ.

2.- Η ύλη του είναι έκτεταμένη σε 160 περίπου σελίδες που δεν είναι δυνατό να διδαχθούν σε 39 περίπου μαθήματα που προβλέπονται από το αναλυτικό πρόγραμμα δηλαδή 1 1/2 ώρες την εβδομάδα. Πιστεύουμε ότι με ορισμένες οδηγίες που θα αποσταλούν έγκαιρα στα σχολεία τα μειονεκτήματα αυτά θα διορθωθούν.

β) Για την Β' τάξη Λυκείου επανεκδίδεται η 'Ανθρωπολογία, ~~και~~ 'Υγιεινή και η 'Ανθρωπογεωγραφία. Θα επανεκδοθεί επίσης η Φυσική κορμού και επιλογής, αφού στα τεύχη της επιλογής γίνουν μερικές τροποποιήσεις. Προτείνω επίσης η Χημεία (κορμού και επιλογής) που κρίθηκε κατάλληλη για το σχολικό έτος 1978-79 και ύστερα από το αριθμ. Φ.103.1/Ε/2012/8-9-1979 Έγγραφο του ΥΠΕΠΘ, να χρησιμοποιηθεί και για το σχολικό έτος 1979-80. Για το σκοπό αυτό το ΥΠΕΠΘ, θα κάνει τις δέουσες ενέργειες.

γ) Για την Γ' Λυκείου επανεκδίδεται το βιβλίο της Βιολογίας. Το βιβλίο της Φυσικής (Α. Μάζη) θα επανεκδοθεί αναδιαρθρωμένο στα τμήματα κορμού και επιλογής, ύστερα από σχετική έργασία που θα κάνει επιτροπή σε συνεργασία με τον συγγραφέα. Το ίδιο θα συμβεί και με το βιβλίο της 'Οργανικής Χημείας του Γ. Βάρβογλη.

Το Τμήμα, αφού άκουσε τον εισηγητή και ύστερα από συζήτηση, αποφαινεται:

'Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου στο σύνολό της.

Θέμα 4ο - Σχέδιο απαντητικής επιστολής σε δημοσίευμα της εφημερίδας "Βραδυνή" της 5-2-1979.

'Ο εισηγητής στο θέμα αυτό κ. Δ. Τομπαΐδης, Εισηγητής ΚΕΜΕ, συνέταξε το ~~συνημμένο~~ ^{(σελ. 5) κτ} σχέδιο απαντήσεως, το οποίο επεξεργάστηκε και ένεκρίνε ομόφωνα το Τμήμα.

Στο σημείο αυτό τερματίστηκε η συνεδρίαση.

Ο Προεδρεύων

Νεκ. Βαρουχάκης

'Η Γραμματέας

Παναδημητρίου

Παρ. Παναδημητρίου

Ἀθήνα, 13 Φεβρουαρίου 1979

Πρὸς τὸν

κ. Διευθυντὴ τῆς Ἐφημερίδας
"Βραδυνή"

Ἐ ν τ α ὺ θ α

Κύριε Διευθυντά,

Στὴ στήλη τῶν "Σπουδαστικῶν" τῆς 5-2-79 τῆς ἔγκριτης ἔφημερίδας σας παρουσιάζονται γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά οἱ ἀπόψεις τοῦ καθηγητῆ τῆς γλωσσολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γ.Δ. Μπαμπινιώτη γιὰ τὴ σχολικὴ γραμματικὴ.

Ὁ κ. Μπαμπινιώτης ἐπαναλαμβάνει τὴν παλιὰ κατηγορία γιὰ τὴ γραμματικὴ τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, ὅτι εἶναι ρυθμιστικὴ γραμματικὴ, πού ἔχει δηλαδὴ σκοπὸ νὰ ὀρίσει τὸν κανόνα τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς καὶ ἐπομένως νὰ υἱοθετήσῃ κανόνες περιοριστικούς γιὰ τὴ σημερινὴ χρῆση. Ἡ κατηγορία αὐτὴ εἶχε κάποια ἔχνη δικαιολογήσεως στὸν περασμένο αἰῶνα, ὅταν δηλαδὴ ἡ δημοτικὴ γλῶσσα βρισκόταν ἀκόμη στὸ στάδιο τῆς διαμορφώσεως τοῦ κοινοῦ τῆς τύπου. Ἀπὸ τότε ὅμως ἴσαμε σήμερα ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα ἔχει διαμορφώσει ἕναν ὁμολογημένο κοινὸ τύπο γλώσσας, πού μόνο ὅσοι ἔμειναν προσηλωμένοι στὸ ἰδανικὸ τῆς καθαρεύουσας δὲν μπόρεσαν νὰ τὸ ἀντιληφθοῦν. Ἡ σχολικὴ γραμματικὴ - ἀκολουθώντας σχεδὸν σὲ ὅλα τὰ σημεῖα τὴ γραμματικὴ Τριανταφυλλίδη - κάνει ἀκριβῆ περιγραφή αὐτοῦ τοῦ κοινοῦ τύπου. Τίποτε περισσότερο καὶ τίποτε λιγότερο. Γιατί, ἂν ἡ γραμματικὴ ἦταν ρυθμιστικὴ, δὲ θὰ περιλάμβανε παράλληλες μορφές τοῦ ἴδιου γραμματικοῦ στοιχείου, ἀλλὰ θὰ ἔδειχνε τὴν προτίμησή της σὲ ἕναν τύπο κάθε φορά. Ἔτσι, καὶ μόνο ἡ μνημόνευση τῶν - ἔστω καὶ τόσο σπάνιων- διπλῶν τύπων (ἐφτά-ἐπτά, τῆς σκέψης-τῆς σκέψεως, ἔχουμε-ἔχομε κ.ἄ.) ἀναιρεῖ τὴν κατηγορία τῆς ρυθμιστικῆς παρεμβάσεως στὴ γλῶσσα. Γιατί - ἔχομε ἐδῶ τὴν εὐκαιρία νὰ τὸ διακηρύξουμε γιὰ ἄλλη μιὰ φορά - οἱ συντάκτες τῆς σχολικῆς γραμματικῆς (καθὼς βέβαια καὶ ὁ Μ. Τριαντα-

φυλλίδης) δέν είχαν τήν πρόθεση νά επιβάλουν στόν έλληνικό λαό τή γλώσσα πού θεωρούσαν οι ίδιοι σωστή - πράγμα πού άλλωστε θά ήταν μάταιο, όπως αποδείξε η περίπτωση τής καθαρεύουσας - αλλά νά καταγράψουν μέ ακρίβεια καί προσοχή τήν κοινή χρήση. 'Αντί όμως ο κ. καθηγητής νά υιοθετεί τό γενικό καί άδριστο χαρακτηρισμό μέ τόν όποιο υποδέχτηκε άπό τήν πρώτη στιγμή τό βιβλίο ή κριτική τών αντιπάλων του δημοτικισμού, θά μπορούσε σήμερα, θεμελιωμένα καί πειστικά, νά κατονομάσει τούς γραμματικούς τύπους πού "έπιλέγει καί προβάλλει", καθώς λέει, ή σχολική γραμματική, οι όποιοι δέν ανταποκρίνονται κατά τή γνώμη του στη σημερινή γλωσσική πραγματικότητα. "Ετσι θά αποδείκνυε άπροσμάχητα τήν κατηγορία τής ρυθμιστικής παρεμβάσεως στη γλώσσα.

Όστόσο είμαστε όποχρεωμένοι για λόγους αντικειμενικότητας νά σημειώσουμε ότι ή περιγραφή τής νεοελληνικής πού γίνεται στη σχολική γραμματική διαφέρει ριζικά άπό τή "συγχρονική" περιγραφή του κ. Γ. Μπαμπινιώτη. Γιατί ή σχολική γραμματική ξεκινά άπό τή διαπίστωση ότι ή νεοελληνική γλώσσα έχει γραμματική ένότητα, άποτελεί δηλαδή ένιατο γραμματικό σύστημα μέ φωνολογική καί μορφολογική συνέπεια καί όμοιογένεια. 'Η σχολική γραμματική αποδέχεται τό λόγιο στοιχείο ίσότητα μέ τό λαϊκό καί διατηρεί άμετάβλητη τή φωνητική μορφή τών λόγιων λέξεων (πέρυγα κτιρίου, μεσημβρινός κτλ.), τίς όποίες άπλώς προσαρμόζει μορφολογικά (ο τελαμώνας, ή κυβέρνηση κτλ.). 'Αντίθετα ο κ. Μπαμπινιώτης πιστεύει ότι "θαυμασίως εύαρμοστούσι" - όπως θά έλεγε ο Κ. Κόντος - π.χ. τά όνόματα ή πυξίδα τής πυξίδας καί ή πυξίς τής πυξίδος, ο θεριστής του θεριστή οι θεριστές οι θερισάδες καί ο έξεταστής του έξεταστού (καί έξεταστή) τόν έξεταστή (καί έξεταστήν) οι έξετασταί (καί έξεταστές) τούς έξεταστές (καί έξεταστές) κ.ά.δ. ή οι ρηματικοί τύποι

έθεωρείσο καί έθεωρούσουν καί θεωρούσουν,
έθεωρείτο καί έθεωρούνταν καί έθεωρούταν καί θεωρούνταν καί θεωρούταν,
έθεωρούμεθα καί έθεωρούμαστε καί θεωρούμαστε,
έθεωρείσθε καί έθεωρούσατε καί θεωρούσατε,
έθεωρούντο καί έθεωρούνταν καί θεωρούνταν,

(όπου καθαρεύουσα και δημοτική, σε θαυμαστή συνύπαρξη, δημιούργησαν 17 γραμματικούς τύπους στη θέση των 5!) — τα παραδείγματα όλα παρμένα από τη δική του βέβαια γραμματική.

Από την παράθεση αυτή γίνεται ολοφάνερο ότι είναι πολύ διαφορετικές οι αντιλήψεις των συντακτών της σχολικής γραμματικής από τις αντιλήψεις του κ. Γ. Μπαμπινιώτη σχετικά με την έννοια και τα χαρακτηριστικά της κοινής νεοελληνικής και δεν είναι δυνατόν να συμπέσουν. Και η κατηγορία για ρυθμιστική παρέμβαση δεν ξέρουμε τί νόημα παίρνει για τον κ. Μπαμπινιώτη, ο οποίος πιστεύει π.χ. ότι το παίξας-παίξασα-παΐξαν ή το παιχθείς-παιχθείσα-παιχθέν άνήκουν στην κοινή νεοελληνική και, επειδή δεν τα βρίσκει στη σχολική γραμματική, μιλάει για "ρύθμιση" της γλώσσας. Άλλα νομίζουμε ότι η κατηγορία μπορεί και πρέπει σήμερα να αντιστραφεί: ο κ. Μπαμπινιώτης κάνει ρυθμιστική παρέμβαση, έφθσον θέλει να επιβάλει άνυπαρκτους στην κοινή νεοελληνική τύπους (που άνήκουν άμετάκλητα στην καθαρεύουσα και δεν έχουν περάσει σε χρήση), όπως είναι και οι τύποι λαμπτήρ-ήρος, δικτάτωρ-ωρος, δμάς-δδος, άνθραξ-ακος, λάρυξ-υγος κττ.

Είδικές παρατηρήσεις για σφάλματα της γραμματικής δε γίνονται στο δημοσίευμα. Παίρνοντας όμως άφορμή από β, τι κατά καιρούς έχει γράψει κι έχει πεϊ ο κ. καθηγητής για τη σχολική γραμματική θά θέλαμε να αναφερθούμε ένδεικτικά σε μερικές περιπτώσεις:

α) Λέει ο κ. Μπαμπινιώτης ότι τά επίθετα του τύπου συνεχής, -ής, -ής δεν είναι άνωμαλα αλλά άπολύτως όμαλά συστήματα της νέας ελληνικής. Άλλά για τον κ. καθηγητή "όμαλό σύστημα" αποτελεί και τό επίθετο δ, ή εύγνωνων, π.χ. τίς εύγνωνονας κοπέλες, τό εύγνωνον άγδρι (και γιατί βχι, πιδ όρθά, τό εύγνωμον άγδρι;)

β) Λέει άκόμη ότι κακώς διακρίνονται τά φωνήεντα σε μακρόχρονα και βραχύχρονα, γιατί στά νέα ελληνικά δεν υπάρχει τέτοια διάκριση. Άλλά μήπως στά νέα ελληνικά είναι διπλό σύμφωνο τό ζ, όπως διδάσκει ο κ. Μπαμπινιώτης στη γραμματική του; Και πώς έκείνος διακρίνει μακρά και βραχεία (και "θέσει μακρά"!) φωνήεντα στη "συγχρονική"

γραμματική ^{τους} ~~των~~ Βέβαια ο κ. καθηγητής της γλωσσολογίας γνωρίζει -άλλά δεν το όμολογεί- ότι η γραμματική διαπραγμάτευση, ιδίως σ' ένα σχολικό έγχειρίδιο, είναι αναγκασμένη, για να δικαιολογήσει όρισμένα ιστορικά στοιχεία, όπως η ποικιλία των τόνων, να καταφύγει και σε κάποιες ανακρίβειες.

γ) Δεν καταλαβαίνει, λέει ο κ. Μπαμπινιώτης, γιατί το έγκυ- κλιος είναι αρχαιοόλιτο, ενώ το οὐρανός δεν είναι. Για τον ίδιο λόγο που και ο ίδιος ζήτησε στη γραμματική του σε άλλη κλιτική κατηγορία τα ουσιαστικά βράση, βρύση, πτύχεψη, κλήτεψη (έτσι ακριβώς,!) κ.ά., σε άλλη κατηγορία τα ουσιαστικά πόλι (γεν. τῆς πόλεως και πόλης), δύναμι (γεν. τῆς δυνάμεως και δύναμης), γνώσι, θέσι, πλάσι, βάπτισι, παρεξήγησι κ.ά. και σε άλλη κατηγορία τα ουσιαστικά πόλις, θέσις, δόσις, ἄσκησις, ἐξετάσις κ.ά. Παραβλέποντας τις δυνάμεις μιας τέτοιας κατατάξεως των ουσιαστικών σε κλιτικές κατηγορίες (μερικά από τα ουσιαστικά αυτά ταξινομούνται σε μία κλίση, ενώ τα υπόλοιπα σε άλλη), έπισημαίνουμε το γεγονός ότι η αρχαϊκή ή η λαϊκή προέλευση και χρήση των ουσιαστικών αυτών ανάγκασε το συγγραφέα να τα διαφοροποιήσει κλιτικά, έστω κι αν δεν τόλμησε να τα όνομάσει με το όνομά τους.

Τέλος ο κ. Μπαμπινιώτης αναφέρεται και στο 5ο Διεθνές Συνέδριο Λειτουργικής Γλωσσολογίας που έγινε από τις 10-15 'Ιουλίου 1978 στα 'Ιωάννινα και στη σύνταξη "μιας έγκυρης έπιστημονικής γραμματικής της Νεοελληνικής". Στην πραγματικότητα το ενδιαφέρον του Συνεδρίου συγκεντρώθηκε μονάχα στη "Λειτουργική Γραμματική της ελληνικής", για τη συγγραφή της οποίας, όπως γνωρίζει πολύ καλά ο κ. καθηγητής, είναι ανάγκη να προηγηθεί η συγέντρωση και καταγραφή όλης της ποικιλίας των γλωσσικών μορφών, που χρησιμοποιούνται σήμερα από τους έλληνοόφωνους πληθυσμούς, σε όλα τα επίπεδα της γλώσσας, δηλαδή στη φωνολογία, τη μορφολογία και τη σύνταξη. "Επομένως", όπως γράφει ο κ. Χ. Κλαίρης, καθηγητής της γλωσσολογίας στη Σορβόνη και αντιπρόεδρος της Διεθνοῦς 'Εταιρείας Λειτουργικής Γλωσσολογίας, "καθώς πρόκειται να ξεκινήσουμε από την αρχή, η δουλειά είναι τεράστια, η ακριβής δέ έκτασή της θα έξαρτηθεί κατά πολύ από τα υλικά

ΟΚ /.

μέσα που θα διατεθούν". 'Αλλά και αν παραβλέψουμε το γεγονός ότι η γραμματική αυτή, όπως γράφει ο κ. Κλαίρης, "δέν θά είναι σχολικό εγχειρίδιο", έχει τη γνώμη ο κ. Μπαμπινιώτης ότι ώσπου νά γραφτεί η γραμματική αυτή (αν γραφτεί ποτέ) τά παιδιά μας δέν πρέπει νά διδάσκονται τη γλώσσα τους ή μήπως θά έπρεπε νά τη διδάσκονται από τη "συγχρονική γραμματική" του κ. Μπαμπινιώτη;

- ΣΕΜΑ 1ο - Δίπλωμα πτυχίου...
- ΣΕΜΑ 2ο - Δίπλωμα πτυχίου...
- ΣΕΜΑ 3ο - Δίπλωμα πτυχίου...
- ΣΕΜΑ 4ο - Δίπλωμα πτυχίου...
- ΣΕΜΑ 5ο - Δίπλωμα πτυχίου...
- ΣΕΜΑ 6ο - Δίπλωμα πτυχίου...

Handwritten signature or initials.

ΠΡΑΞΗ 20/1979

Σήμερα, 16 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Παρασκευή καὶ ὥρα 9 πρωινή, τὸ Τμήμα Μέσης Ἐκπαίδευσης τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στὴν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μὲ προεδρεύοντα τὸ Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στὴ συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β'κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, ἠλ. Σπυροπούλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος καὶ οἱ Εἰσηγητὲς κ.κ. Κ. Φούσкас, Δ. Τομπαζίδης, Κυρ. Κατσιμάνης καὶ Στ. Παπασημακόπουλος. Χρὴε γραμματεῖα ἔκανε ἡ Φιλολόγος καθηγήτρια Παρασκευὴ Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μὲ ἀπόσπαση στὸ ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στὴ συνεδρίαση οἱ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ καὶ Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητὴς, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακὴ ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Αἴτηση τῶν Φούκη καὶ Σούρη (MAX-PLANK-INSTITUT Μονάχου) γιὰ τὴ χορήγηση ἄδειας διεξαγωγῆς ἔρευνας. Εἰσηγητὴς κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αἴτηση Ἀλ. Κακαβούλη γιὰ τὴ χορήγηση ἄδειας διεξαγωγῆς ἔρευνας. Εἰσηγητὴς κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Αἴτημα τῶν Μιχ. Πάλου καὶ Σ. Λολοσίδη (τοῦ Πανεπιστημίου τῆς ALABAMA). Εἰσηγητὴς κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - Αἴτηση Αἴθρας Μαρούδα γιὰ ἄδεια ἰδρύσεως Ἰδιωτικοῦ Πειραματικοῦ Γυμνασίου. Εἰσηγητὴς κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ἐπιστολὴ κ. Ἰορδανίδη πρὸς τὸν Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ. Εἰσηγητὴς κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 6ο - Ἀνακοινώσεις

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καὶ ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τὸ Τμήμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ἡ συζήτηση τοῦ πρώτου θέματος ἀναβλήθηκε.

.12/18

Για τὸ δεύτερο θέμα ὁ εἰσηγητὴς κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ὁ κ. Κακαβούλης ζητεῖ μὲ αἴτησὴ του τῆς 13-12-1978 ἄδεια διεξαγωγῆς ἔρευνας σὲ Δημοτικά καὶ σὲ Γυμνάσια καὶ Λύκεια τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν. Τὴν αἴτησὴ του διαβιβάζει ὁ Διευθυντὴς τῆς Μαρσάλειου Παιδαγ. Ἀκαδημίας (1325/14-12-78) καὶ στὴ συνέχεια ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς Προϋπαστάμενος τῆς Ὑπηρεσίας Ἐκπ/σεως τοῦ Ὑπουργείου (Φ.309.4/129/150664/15-12-78).

Ὁ κ. Κακαβούλης εἶναι καθηγητὴς τῆς Παιδαγ. Ἀκαδημίας Τριπόλεως καὶ ὑπηρετεῖ μὲ ἀπόσπαση στὴ Μαρσάλειο Π.Α., εἶναι πτυχιούχος τῆς Φιλοσ. Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ πτυχιούχος Παιδαγωγικῶν (M.ED.) τοῦ Παν/μίου Ἐδιμβούργου καὶ τοῦ Παν/μίου τῆς Γλασκώβης. Θέμα τῆς ἔρευνας πού σκοπεύει νὰ διενεργήσῃ εἶναι "ἡ ἐξέλιξη τῆς ἠθικῆς σκέψεως στὴν παιδική καὶ τὴν ἐφηβική ἡλικία" καὶ μέθοδος πού θὰ χρησιμοποιοῦσῃ ἕνα ἐρωτηματολόγιο πού συνυποβάλλει. Ἀπὸ τὸ "συνοπτικὸ σχέδιο ἔρευνας" πού ἐπίσης συνυποβάλλει προκύπτει ὅτι θὰ διενεργήσῃ τὴν ἔρευνά του αὐτὴ σὲ 1000 ἄτομα Δημοτ. Σχολείων, Γυμνασίων καὶ Λυκείων τῆς περιοχῆς τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀναφέρει στὴν αἴτησὴ του τὰ συγκεκριμένα σχολεῖα. Τὴ συμπλήρωση τοῦ ἐρωτηματολογίου θὰ ζητήσῃ ὁμαδικὰ ἀπὸ τοὺς μαθητές.

Ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν ἐρωτήσεων διεπιστώσα ὅτι πρόκειται γιὰ ἀπλές καὶ ἐνδιαφέρουσες ἐρωτήσεις, πολλές ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀναφέρονται μάλιστα σὲ καθημερινὰ θέματα σχέσεων τῶν μαθητῶν στίς διαπροσωπικὲς συνδέσεις τους. Τὸ θέμα αὐτὸ ἔχει ἐρευνησῆ, καθόσο γνωρίζω, βασικά ὁ PLAGET σὲ 100 ἑλβετοῦς μαθητές. Ὁ κ. Κακαβούλης δὲν ἀναφέρει ἄν ὄλες οἱ ἐρωτήσεις θὰ τεθοῦν ὑπόψη τῶν μαθητῶν ὄλων τῶν ἡλικιῶν πού προβλέπει. Πάντως ὁρισμένες ἐρωτήσεις θὰ εἶναι μᾶλλον δύσκολες γιὰ μικρὰ παιδιὰ καὶ ὁρισμένες πολὺ ἀπλές γιὰ μεγάλα ἄτομα, δηλ. γιὰ μαθητές Λυκείου. Οὔτε ἐπίσης ἀναφέρει γιὰ ποῖο σκοπὸ θέλει νὰ διενεργήσῃ τὴν ἔρευνα. Προσωπικά βρῖσκω τὸ θέμα τῆς ἔρευνας του ἐνδιαφέρον, καὶ κρίνω σκόπιμο νὰ ἐρευνηθεῖ, γιατί οἱ ἐρωτήσεις θὰ προβληματίσουν τοὺς μαθητές καὶ θὰ τοὺς ὀδηγήσουν σὲ μιὰ ἄσκηση τῆς αὐτοκριτικῆς καὶ σὲ μιὰ κριτικὴ τῶν πράξεών τους καὶ οἱ διαπιστώσεις τῆς ἔρευνας θὰ εἶναι χρήσιμες στὴν ὅλη ἐκπαιδευτικὴ προσπάθεια σὲ σχέση μὲ τὸ θέμα τῆς ἐξελίξεως

./.

της ήθικης αντίληψως στους μαθητές.

Γιά τούς παραπάνω λόγους είσηγοῦμαι τήν ἔγκριση τῆς ἀδείας διεξαγωγῆς τῆς ἔρευνας τοῦ κ. Κακαβούλη σέ ἀνάλογο ἀριθμὸ μαθητῶν στὰ σχολεῖα Μέσης Ἐκπ/σεως πού ἀναφέρει (σύνολο 1000 μαθητῶν σέ Δημοτικά, Γυμνάσια καί Λύκεια) στήν αἴτησή του μέ τή σύσταση νά κάμει, ἂν δέν ἔχει γίνει, μιὰ δοκιμαστική ἔρευνα σέ λίγους πρῶτα μαθητές τῶν τριῶν σχολικῶν βαθμίδων, ὥστε νά διαπιστώσει ἂν χρειάζονται τά ἐρωτήματα γιά ὅλες τίς ἡλικίες καί ὑπὸ τόν ὄρο νά ὑποβάλλει σέ δύο ἀντίτυπα στό ΚΕΜΕ (Τμήμα Μ.Ε.) τά πορίσματα τῆς τελικῆς ἔρευνας στήν ὁποία καί νά ἀναφέρει συγκεκριμένα σέ ποιὰ σχολεῖα θά ἔχει γίνει ἡ ἔρευνα ὥστε νά μὴν ὑπάρξουν ἐπικίνδυνες γενικεύσεις τῶν πορισμάτων.?"

Μετά τήν εἰσήγηση ἀκολοῦθησε συζήτηση κατὰ τήν ὁποία διατυπώθηκαν διάφορες γνώμες:

Ἄ κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', εἶπε: "Γνωρίζω τόν κ. Κακαβούλη καί ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι εἶναι ἀξιόλογος ἐπιστήμων. Ἔχω ὄμως ὀρισμένους ἐνδοιασμούς γι' αὐτή του τήν ἔρευνα ὄχι γιά τό ἂν θά εἶναι χρήσιμη ἀλλά γιά τό ἂν θά εἶναι στό ὕψος πού πρέπει, δεδομένου ὅτι γιά τό ἴδιο θέμα ἔγιναν ἔρευνες, κλασικές στό εἶδος τους, ἀπό τόν PIAGET καί ἄλλους ἀξιόλογους ἐρευνητές σέ πολλές προηγμένες χώρες. Παρατηρῶ ἰδιαίτερα ὅτι:

α) Ὁ τίτλος τῆς ἔρευνας δέν εἶναι ὀρθός. Ὁ ὄρος δέν εἶναι ἀνάπτυξη τῆς ήθικῆς σκέψεως ἀλλά ἀνάπτυξη τοῦ ήθικοῦ συναισθήματος ἢ τῆς ήθικῆς συνειδησεως.

β) Δέν ἀναφέρει ὁ ἐρευνητής τό βαθμὸ στόν ὁποῖο στηρίζεται στήν ἔρευνα τοῦ PIAGET ἢ ἄλλων ἐρευνητῶν γιά τό ἴδιο θέμα ἢ ἀκόμα καί σέ ποιὰ ἔκταση μεταφέρει στήν ἔρευνά του αὐτοῦσια ἐρωτήματα τοῦ PIAGET.

γ) Μέ τή μελέτη μαθητῶν σχολειῶν μόνο τῆς Ἀθήνας δέν μπορεῖ νά συναχθοῦν συμπεράσματα γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ ήθικοῦ συναισθήματος τῶν ἑλληνοπαίδων ὅλης τῆς χώρας. Σέ πολλές ἐπαρχίες ἡ ἐξέλιξη εἶναι πολὺ πῶσω σέ σχέση μέ τήν ἐξέλιξη τῆς Ἀθήνας.

δ) Ἀνάμεσα στά σχολεῖα πού θά γίνει ἡ ἔρευνα εἶναι καί δύο πρό-

1. *clt*

τυπα. Δέν άντιλαμβάνομαι σέ τί θά ύπηρετήσει τήν έρευνα αύτή ή προτίμηση τών προτύπων ούτε τό άναφέρει πουθενά ο έρευνητής.

ε) Νομίζω ότι τά έρωτήματα θά έπρεπε νά είναι κατά ένότητες για περιόδους ηλικίας π.χ. για παιδιά ηλικίας περίπου 6-10 χρονών, 10-14 χρονών και άνω τών 14 χρονών. Δέ νομίζω ότι θά πρέπει νά δοθούν τά ίδια έρωτήματα σέ παιδιά π.χ. ηλικίας 6 χρονών και παιδιά ηλικίας 15 χρονών."

Ο κ. Σπυροπούλος, Σύμβουλος Β', είπε τά έξής: "Υστερα από τήν είσήγηση του κ. Παπαδόπουλου, νομίζω ότι, για νά δοθεύ ή σχετική άδεια έρευνας στον κ. Κακαβούλη, χρειάζεται:

α) Νά καθοριστούν οι συγκεκριμένοι σκοποί, στους όποιους άποβλέπει ή έρευνα, όπως και μέ ποιό τρόπο τά άποτελέσματα της θά αξιοποιηθούν στή σχολική πράξη.

β) Νά συναφθεύ έπιστολή καθηγητή Πανεπιστημίου σχετικής μέ τό θέμα έδρας, που νά βεβαιώνει τή σκοπιμότητα της έρευνας και τήν καταλληλότητα του ύποψήφιου έρευνητή για νά τή φέρει σέ πέρας."

Ο κ. Παπαδόπουλος σέ σχέση μέ τά όσα άναπτύχθηκαν στή συζήτηση συμπλήρωσε τά έξής:

"Τό θέμα αξίζει νά έρευνηθεύ κι άν άκόμη σέ άλλες χώρες έχει από κορυφαίους έπιστήμονες και κατά κόρον, όπως είπώθηκε, έρευνηθεύ, γιατί στή χώρα μας είναι άλλες οι πολιτισμικές και είδικότερα ήθικοθησκευτικές άντιλήψεις και χρειάζεται νά γνωρίζουμε και μέ έμπειρικές διαπιστώσεις, τίς ιδιαίτερες πτυχές της εξέλιξης της ήθικής άντιλήφως και κρίσεως στους μαθητές μας. Βέβαια ή έρευνα έχει περιορισμένο δεύγμα, αλλά οι διαπιστώσεις θά είναι ένδειξεις χρήσιμες και νομίζω ότι ο κ. Κακαβούλης σέ αυτό άποσκοπεύ κι όχι σέ γενίκευση συμπερασμάτων. Τά θέματα αυτού του είδους δέν έξαντλούνται ποτέ γιατί άναφέρονται σέ ψυχικές στάσεις που αλλάζουν μέ τήν ηλικία και ποικίλουν στά διάφορα άτομα άκόμη και του ίδιου γενικότερα πολιτιστικού περιβάλλοντος. Οι ήθικές μάλιστα άντιλήψεις μέχρις ένα σημείο είναι και σύνάρτηση του πνεύματος της κάθε έποχής, όποτε ή έρευνά τους ένδιαφέρει πάντοτε ώστε νά διαπιστωθεύ ως ποιό σημείο συμβάλνει αυτό.

"Όσο για πιστοποίηση καθηγητή Πανεπιστημίου σχετική μέ τό θέμα,

τήν έπιστημονική του ώς τώρα διαπραγμάτευση, τή σκοπιμότητα τής έρευνάς του, πού έπίσης προτάθηκε νά ζητηθεΐ από τον κ. Κακαβούλη, θεωρώ τήν πρόταση πολύ υπερβολική γιά καθηγητή 'Ανώτερης Σχολής μέ πτυχίο ξένου καί έλληνικοϋ Πανεπιστημίου ό όποιος μάλιστα δίδει συστατικές έπιστολές σέ δασκάλους ύποψηφίους ύποτρόφους του ΙΚΥ."

Τό Τμήμα, άφοϋ έλαβε ύπόψη: α) Τό άριθμ. Φ.309.4/129/150664 διαβιβαστικό έγγραφο τής Διευθύνσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων του 'Υπουργείου Παιδείας μέ συνημμένα: Αΐτηση του 'Αλέξ. Κακαβούλη γιά διεξαγωγή έρευνας στά σχολεία, σχέδιο έρευνας, ένα έρωτηματολόγιο καί διαβιβαστικό έγγραφο τής Μάρασλ. Παιδαγ. 'Ακαδημίας προς τό 'Υπουργείο' β) Τό άρθρο 2 του Ν.186/1975' γ) Τήν είσήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου καί δ) Τή συζήτηση πού άκολούθησε καί τίς παρατηρήσεις πού διατυπώθηκαν,

ά π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Γνωμοδοτεΐ κατά πλειοψηφία νά ζητηθεΐ από τον ένδαφερόμενο νά άναφέρει τά άκόλουθα συμπληρωματικά στοιχεία:

- α) Σέ τί άποσκοπεΐ μέ αύτή του τήν έρευνα.
- β) Σέ ποιό βαθμό χρησιμοποιεΐ έρωτήματα καί άλλα στοιχεία από τήν έρευνα του ΡΙΑΓΕΤ, αύτούσια ή παραλλαγμένα.
- γ) Γιά ποιό λόγο συμπεριλαμβάνει στά 6 Γυμνάσια καί Λύκεια πού θά διεξαγάγει τήν έρευνα καί δύο Πρότυπα καί γιατί περιορίζει τήν έρευνά του μόνο σέ σχολεία τής 'Αττικής.
- δ) Νά γνωρίσει άκόμα αν τά έρωτήματα θά εΐναι κοινά γιά τούς μαθητές όλων τών ήλικιών (δημοτικοϋ, γυμνασίου καί λυκείου).

'Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', έκτός από τά άνωτέρω θεωρεΐ άπαραίτητη γιά τή διεξαγωγή τής έρευνας καί σχετική είσήγηση καθηγητή τών Παιδαγωγικών ή τής Ψυχολογίας.

Μειοψηφούν οι κ. Ν. Παπαδόπουλος καί 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλοι Β', γιά τούς λόγους πού άναφέρονται στην παραπάνω είσήγηση.

'Η συζήτηση του 3ου θέματος άναβλήθη.

./.

CB

Γιά τό 4ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως ό είσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', είπε τά εξής:

Ή Διεύθυνση Ίδιωτικής Έκπαίδευσεως του Ύπουργείου Παιδείας μέ τό Έγγραφο της άριθμ. Δ/155669/11-1-1979 άποστέλλει στό ΚΕΜΕ αΐτηση τής κ. Αΐθρας Βαλκανά-Μαρούδα, ίδιοκτητριας ίδιωτικού σχολείου, για χορήγηση άδειας ίδρύσεως ίδιωτικού πειραματικού γυμνασίου για γνωμάτευση, μέ συνημμένα σχετικά Έγγραφα, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 3 του Ν.682/77. Γι' αυτό τό θέμα παρατηρώ καί είσηγοῦμαι τά ακόλουθα:

"Έχω πολλές έπιφυλάξεις για τήν Ίδρυση πρότυπων ή πειραματικών σχολείων. Καί τίς Έχω διατυπώσει στό Τμήμα κάθε φορά που μου δόθηκε εύκαιρία. "Αν όμως Έχω έπιφυλάξεις για τή δημιουργία σχολείων αυτής τής κατηγορίας από τή δημόσιο, είμαι έντελώς αντίθετος για τήν Ίδρυση τέτοιων σχολείων από ίδιωτικούς φορείς. Γιατί φοβάμαι ότι πρωτοβουλίες αυτού του είδους θα ύπηρετήσουν διαφημιστικούς σκοπούς, χωρίς να άνεβάσουν τό επίπεδο τής ιδιωτικής εκπαίδευσης. "Άλλωστε δε χρειάζεται να όνομαστοί Ένα ίδιωτικό σχολείο πρότυπο ή πειραματικό για να άποδώσει. Σε επίπεδο προτύπου μπορεί να φτάσει με τή σοβαρή καί ύπεύθυνη έργασία του. Καί ύπάρχουν ίδιωτικά σχολεία που Έφτασαν σε ύψηλή στάθμη, χωρίς να αισθανθοῦν ποτέ τήν ανάγκη να ζητήσουν να όνομαστοῦν πρότυπα ή πειραματικά.

"Όμως τό άρθρο 3 παρ. 3 του Ν.682/1977 - για τόν όποιο σημειώνω ^{ότι} τό ΚΕΜΕ δε γνωμάτευσε - τυπικά παρέχει δυνατότητες στην ιδιωτική εκπαίδευση για τέτοιες πρωτοβουλίες. Καί έμεΐς θα είναι δύσκολο να τίς έμποδίσουμε. Τρεΐς φορές, ως είσηγητής, άντιτάχτηκα στην Ίδρυση πειραματικού σχολείου στό "Άργος από τόν κ. Γιώργα. Τό θέμα του θα μάς άπασχολήσει καί πάλι. ΊΑναρωτιέμαι αν πρέπει να συνεχίσω έπιμένοντας στις άντιρρήσεις μου. Εΐχα χρέος να έπισημάνω τίς κακίες, κατά τή γνώμη μου, συνέπειες από τήν ίκανοποίηση τέτοιων αίτημάτων. Καί τίς έπεςήμανα κατ' επανάληψη. Τίς έπεςήμανε καί τό Τμήμα. Συγκεκριμένα στην πράξη του 88/1978 γνωμοδοτεί "... δέν κρίνεται σκόπιμο σ' αυτή τήν περίοδο που από τίς είσιτήριες έξετάσεις για τό Λύκειο άποδεικνύεται ή χαμηλή στάθμη πολλών ιδιωτικών σχολείων καί προβάλλει έπιτακτική ή ανάγκη για άποτελεσματικότερο έλεγχο τής λειτουργίας

./ *CB*

των ιδιωτικών σχολείων να ενθαρρύνονται πρωτοβουλίες ιδιωτών για πειραματισμούς στην εκπαίδευση, όταν μάλιστα αυτοί δεν παρέχουν όλα τα εχέγγυα ότι θα τους πραγματοποιήσουν". Νομίζω ότι θα πρέπει να επισημανθεί στη Διοίκηση ότι με τη διατήρηση της παρ. 3, του άρθρου 3 του Ν.682/1977, όπως έχει, θα γεμίσει η χώρα με ιδιωτικά πειραματικά σχολεία. Δέ νομίζω ότι κάτι τέτοιο είναι στις προθέσεις της. "Αν έντούτες ή Διοίκηση νομίζει ότι πρέπει να ιδρύουν σχολεία αυτής της κατηγορίας και ιδιώτες με την εύκολία που παρέχει το παραπάνω άρθρο, έχω τη γνώμη ότι δεν πρέπει να παίρνουμε στο Τμήμα θέσεις που είναι αντίθετες προς τη βούληση της Διοίκησης και γενικότερα της Πολιτείας.

Τό αίτημα της άνωτέρω κ. Αΐθρας Βαλκανιά-Μαρούδα δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθεί τουλάχιστο σ' αυτή τη φάση. Γιατί δεν υπάρχει καμιά από τις προϋποθέσεις που έθεσε το Τμήμα για την ικανοποίηση τέτοιων αιτημάτων με τις πράξεις του 55 και 88 του 1978. Εισηγούμαι λοιπόν να προσκομίσει και η άνωτέρω τά στοιχειά τά όποια τό Τμήμα προσδιόρισε με τις παραπάνω πράξεις του.

Επακολούθησε συζήτηση και τελικά τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

- 1.- Τό έγγραφο Δ/155669/11-1-1959 της Διευθύνσεως 'Ιδιωτικής Εκπαιδεύσεως του 'Υπουργείου Παιδείας και τή συνημμένη σ' αυτό άλλη-λογραφία (αίτηση της κ. Αΐθρας Βαλκανιά-Μαρούδα και δικαιολογητικά).
- 2.- Τό άρθρο 2 του Ν.186/1975 και τήν παρ. 3 του άρθρου 3 του Ν.682/1977.
- 3.- Τίς πράξεις του Τμήματος 15, 55 και 88 του 1978.
- 4.- Τήν εισήγηση του κ. Δ. Σακκά και
- 5.- Τίς απόψεις που αναπτύχτηκαν κατά τή συζήτηση,

άποφάνεται:

Γνωμοδοτεί ότι για να συζητηθεί τό αίτημα της άνωτέρω κ. Αΐθρας Βαλκανιά-Μαρούδα για τή χορήγηση σ' αυτήν άδειας ίδρύσεως ιδιωτικού πειραματικού Γυμνασίου είναι ανάγκη να εκπληρωθούν οι ακόλουθες προ-υποθέσεις:

1.- Νά αναφέρει ή ένδιαφερομένη ποιού είναι οι είδικού σκοπού τούθ όποιούθ θά έπιδιώξει μέ τή λειτουργία του Γυμνασίου της ώθ πειραματικού, τούθ όποιούθ δέν μπορεΐ νά έπιτύχει μέ τή λειτουργία του ώθ κοινού ίδιωτικού.

2.- Νά περιγράψει ή άνωτέρω άναλυτικά ποιά προγράμματα καί ποιέθ μεθόδουθ θά έφαρμόσει καί ποιούθ πειραματισμούθ θά πραγματοποιεΐ για τήν έπιτυχία τών είδικών σκοπών που θά έπιδιώκει μέ τό πειραματικό της Γυμνασίου.

3.- Νά υποβάλει ή Ύδια άποδεικτικά στοιχεΐα για τά είδικά προσόντα του διευθυντή του πειραματικού Γυμνασίου καί του διδακτικού προσωπικού.

4.- Τέλουθ, είναι άπαραίτητη ή γνώμη τών προισταμένων Γενικού Έπιθεωρητή καί Έπόπτη Μ.Ε. άν ύπάρχουθ όλεθ οι προϋποθέσειθ για τή λειτουργία του πειραματικού γυμνασίου.

Handwritten signature or initials.

Θέμα 5ο - 'Επιστολή Κ. 'Ιορδανίδη πρὸς τὸν Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

'Ο κ. Ν. Βαρουχάκης θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος ἐπιστολή τοῦ κ. Κοσμᾶ 'Ι. 'Ιορδανίδη πρὸς τὸν Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ σχετικά μὲ τὰ βιβλία πού εἶχε ὑποβάλει γιὰ ἔγκριση μαζί μὲ τοὺς κ.κ. Κ. Κωστάκη, Β. Νασόπουλο, Δ. Καραγιώργο καὶ Α. Μακρίδη.

'Ο κ. Βαρουχάκης προτείνει νὰ διαβιβαστεῖ ἀντόγραφο τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. 'Ιορδανίδη στὴ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ, στὴν ὁποία ἔπρεπε κανονικά νὰ εἶχε ἀπευθυνθεῖ ὁ κ. 'Ιορδανίδης. Στὴν ἀπάντηση πού θὰ δοθεῖ στὸν κ. 'Ιορδανίδη - ἡ ὁποία πρέπει νὰ κοινοποιηθεῖ καὶ στοὺς ἄλλους ἐνδιαφερομένους συγγραφεῖς - θὰ ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς:

α) Τὸ Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ μὲ τὴν ἀριθμ. 90/1978 πράξη του, δέν ἐνέκρινε τὴν ἀπορριπτικὴν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως γιὰ τὰ βιβλία πού ὑπέβαλαν οἱ συγγραφεῖς. Συγκεκριμένα τὸ Τμήμα:

"Δέν ἐγκρίνει στὸ σύνολό της τὴν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως" δέχεται δηλαδή ὅτι τὰ κρινόμενα βιβλία εἶναι ἀκατάλληλα γιὰ ἔκδοση, ὅπως ὑποβλήθηκαν, ἀλλὰ παράλληλα δέχεται ὅτι εἶναι ἐπιδεκτικὰ βελτιώσεων καὶ προτείνει, ἀφοῦ ἀναμορφωθοῦν, νὰ προωθηθοῦν γιὰ ἔκδοση ὑπὸ τὸν ὄρο ὅτι οἱ συγγραφεῖς θὰ ἐπιφέρουν ὅλες τὶς ἀπαραίτητες μεταβολές πού θὰ ὑποδειχθοῦν ἀπὸ τὸ ΚΕΜΕ καὶ μὲ τὴν ἀκόλουθη διαδικασία:

1) Ἡ ἐργασία τῆς ἀναμορφώσεως τῶν βιβλίων ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς νὰ γίνεи σέ δύο φάσεις ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Συμβούλου κ. Βαρουχάκη. Σέ πρώτη φάση θὰ ἐτοιμαστεῖ τὸ μέρος τοῦ βιβλίου τῆς Β' Λυκείου πού ἀναφέρεται στὴν ὕλη ἐπιλογῆς καὶ τὸ ὁποῖο θὰ χρησιμοποιηθεῖ ὡς διδακτικὸ βιβλίο κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸ ἔτος. Γιὰ νὰ φθάσει ἐγκαίρως στοὺς μαθητές προτείνεται ἡ ἔκδοσή του σέ δύο ξεχωριστὰ τεύχη.

Σέ δῦτερη φάση θὰ ἐτοιμαστοῦν τὸ βιβλίο τῆς Α' Λυκείου καὶ τὸ μέρος τοῦ βιβλίου τῆς Β' Λυκείου πού ἀναφέρεται στὴν ὕλη τοῦ κοινοῦ κορμοῦ, τὰ ὁποῖα θὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς διδακτικὰ βιβλία ἀπὸ τὸ προσεχές σχολικὸ ἔτος 1979-80. Τὰ βιβλία αὐτὰ θὰ πρέπει νὰ ἑναρμονιστοῦν καὶ μὲ ὁποιασδήποτε προσαρμογές τοῦ ἀναλυτικοῦ πρόγραμματος πού θὰ ἰσχύσουν τὸ σχολικὸ ἔτος 1979-80.

2) Κάθε τόμος από τά παραπάνω βιβλία, όταν ετοιμάζεται στην οριστική του μορφή, νά προωθείται για έκτύπωση μέ νεώτερη πράξη του Τμήματος!

β) 'Η πρώτη φάση τής αναμορφώσεως τών βιβλίων ολοκληρώθηκε μόλις πρόσφατα μέ τήν έκδοση από τόν ΟΕΔΒ δύο τευχών πού περιέχουν τήν ύλη επίλογής τής Β' Λυκείου, ύστερα από τίς αντίστοιχες έγκριτικές πράξεις 100/78 καί 8/79 του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ. Στο β' τεύχος δέν περιλαμβάνεται τό κεφάλαιο τής Γραμμικής "Άλγεβρας, έπειδή, ύστερα από έκτίμηση τής πορείας εφαρμογής του αναλυτικού προγράμματος τής Β' Λυκείου, άπαλείφθηκε από τό πρόγραμμα αυτό μέ έντολή του κ. 'Υπουργού. "Έτσι ή πρόσκληση τών συγγραφέων στο ΚΕΜΕ, για τή διατύπωση παρατηρήσεων καί ύποδείξεων για τυχόν βελτίωσή του, ήταν περιττή.

γ) 'Ο χρόνος πού άπαιτήθηκε για τήν άναμόρφωση του Τμήματος πού αναφέρεται στην ύλη επίλογής τής Β' Λυκείου άποκλείει τήν πρόσβλεψη ότι στα άσφυκτικά χρονικά περιθώρια πού άπομένουν θά ήταν δυνατό νά προχωρήσει ή άναμόρφωση καί τών ύπόλοιπων βιβλίων, ώστε νά χρησιμοποιηθούν για τό προσεχές σχολικό έτος 1979-80. Γι' αυτό ή 'Υπηρεσία μεθοδεύει Άλλη λύση πού έγγυάται τήν κάλυψη τών διδακτικών αναγκών τών τάξεων Α' καί Β' Λυκείου.

Τό Τμήμα, ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση,

άποφάσισε :

'Αποδέχεται όμοφωνα τήν είσήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη.

Θέμα 6ο - 'Ανακοινώσεις

'Ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Νικ. Βαρουχάκης άνακοίνωσε στο Τμήμα τίς 'Υπουργικές άποφάσεις:

1.- Φ.211.13/2/Γ/681/9-2-79 μέ θέμα: "Συγκρότηση 'Ομάδας 'Εργασίας για τή συγγραφή βιβλίου 'Ιστορίας επίλογής Γ' τάξεως Γενικού Λυκείου",

2.- Φ.211.15/4/Γ/541/5-2-79 μέ θέμα τήν έγκριση καί έκδοση από τόν ΟΕΔΒ του νέου διδακτικού βιβλίου "Μαθηματικά Β' Λυκείου, τεύχος Β",

3.- Φ.211.15/5/Γ/251/5-2-79 με θέμα την άνατύπωση από τον ΟΕΔΒ των διδακτικών βιβλίων: α) Γραμματικής της 'Αρχαίας 'Ελληνικής Γλώσσας, 'Αχ. Τζαρτζάνου, για την Α' τάξη Γενικού Λυκείου, β) Συντακτικού της 'Αρχαίας 'Ελληνικής Γλώσσας, 'Αχ. Τζαρτζάνου για την Α' τάξη Γενικού Λυκείου και γ) 'Ομήρου 'Ιλιάδα μετάφραση 'Ι. Πολυλά, Είσαγωγή και σχόλια 'Ελ. Κακριδή, για τη Β' τάξη Γυμνασίου.

Στό σημείο αυτό τερατλίστηκε ή συνεδρίαση.

Προεδρεύων

'Η Γραμματέας

Ν. Βαρουχάκης

Παρ. Παπαδημητρίου

ΣΗΜΑΤΑ ΗΡΕΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

- ΣΗΜΑ 1ο - Ημερησια διάταξη αριθμ. 177/79 της 14/2/79 για την άνατύπωση της διδακτικής βιβλίου Γραμματικής της Αρχαίας 'Ελληνικής Γλώσσας, 'Αχ. Τζαρτζάνου, για την Α' τάξη Γενικού Λυκείου. Εισηγητής κ. Α. Σακελάκης, Σύμβουλος Β'.
- ΣΗΜΑ 2ο - Ημερησια διάταξη αριθμ. 178/79 της 14/2/79 για την άνατύπωση της διδακτικής βιβλίου Συντακτικού της Αρχαίας 'Ελληνικής Γλώσσας, 'Αχ. Τζαρτζάνου, για την Α' τάξη Γενικού Λυκείου. Εισηγητής κ. Γ. Γρατσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- ΣΗΜΑ 3ο - Ημερησια διάταξη αριθμ. 179/79 της 14/2/79 για την άνατύπωση της διδακτικής βιβλίου 'Ομήρου 'Ιλιάδα μετάφραση 'Ι. Πολυλά, Είσαγωγή και σχόλια 'Ελ. Κακριδή, για τη Β' τάξη Γυμνασίου. Εισηγητής κ. Φ. Πάπας, Σύμβουλος Β'.
- ΣΗΜΑ 4ο - Ημερησια διάταξη αριθμ. 180/79 της 14/2/79 για την άνατύπωση της διδακτικής βιβλίου 'Ομήρου 'Ιλιάδα μετάφραση 'Ι. Πολυλά, Είσαγωγή και σχόλια 'Ελ. Κακριδή, για τη Β' τάξη Γυμνασίου. Εισηγητής κ. Κ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΣΗΜΑ 5ο - 'Ανεπισημασμένη

ΠΡΑΞΗ 21/1979

Σήμερα, 19 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 9 πρωινή, τὸ Τμήμα Μέσης Ἐκπαιδευσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τὸ Σύμβουλο Β' κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στὴ συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσεάς, ὁ Εἰδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρῆη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος καθηγήτρια Παρασκευὴ Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθησαν στὴ συνεδρίαση οἱ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακὴ ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Μεταβατικὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Γ' τάξεως Κλασικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αἴτηση Δ. Γεώργα γιά ἄδεια ιδρύσεως ἰδιωτικοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσεάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Αἴτημα τῶν: Μιχ. Παύλου καί Σ. Λολοσίδη (τοῦ Πανεπιστημίου τῆς ALABAMA). Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - Αἴτηση τῶν: Φούκη καί Σούρδη (MAX-PLANK-INSTITUT Μονάχου) γιά τὴ χορήγησι ἀδειας διεξαγωγῆς ἔρευνας. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ἀνακοινώσεις

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξι, τὸ Τμήμα ἄρχισε τὴν ἐξέτασι τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

.1. 4/8

.1. 4/8

Ο εισηγητής για τó 1ο θέμα: "Μεταβατικό αναλυτικό πρόγραμμα Γ' τάξεως Κλασικού Λυκείου" κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', είπε τά έξης: Στή Γ' τάξη Κλασικού Λυκείου θά εφαρμοστεί ώς προσωρινό αναλυτικό πρόγραμμα τó προσωρινό αναλυτικό πρόγραμμα τής αντίστοιχης τάξεως τού Γενικού Λυκείου σ' όλα τά μαθήματα έκτός από τά ακόλουθα:

1.- Αρχαία Έλληνική Γλώσσα καί Γραμματεία. Θά εφαρμοστεί τó πρόγραμμα τής Γ' τάξεως τού Γενικού Λυκείου μέ όρισμένες τροποποιήσεις, γιατί οι ώρες τού μαθήματος στό Κλασικό Λύκειο είναι 8 αντί τών 7 (πρόγραμμα κοινό καί πρόγραμμα έπιλογής α' κύκλου) πού είναι στό Γενικό Λύκειο.

2.- Λατινικά. Θά γίνει προσαρμογή τού παλαιού αναλυτικού προγράμματος τών Λατινικών (Β.Δ. 723/69) γι' αυτή τήν τάξη.

3.- Μαθηματικά. Θά προσαρμοστεί τó αναλυτικό πρόγραμμα τής αντίστοιχης τάξεως τού Γενικού Λυκείου για 2 ώρες διδασκαλίας τήν εβδομάδα.

4.- Γερμανική Γλώσσα. Τó πρόγραμμα θά είναι νέο, αφού δέν υπάρχει παλαιό πρόγραμμα τού μαθήματος γι' αυτή τήν τάξη για να προσαρμοστεί.

Σημειώνω άκόμη ότι θά χρειαστεί οι ώρες τής 'Ιστορίας να αύξηθούν από 3 σε 4 καί τών Λατινικών να μειωθούν από 3 σε 2, σύμφωνα μέ τή ρύθμιση πού έχουμε δεχτεί για τις ώρες αυτών τών μαθημάτων μέ τήν πράξη μας 127/1978. Δυνατότητα για περικοπή ώρας από άλλο μάθημα δέ νομίζω ότι υπάρχει, ούτε είναι δυνατόν να προστεθεί καμιά ώρα στό πρόγραμμα, αφού ήδη είναι 36 ώρες.

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) τήν παρ. 3 τού άρθρου 2 τού Ν.186/1975 καί τó άρθρο 31 τού Ν.309/1976 β) τήν ανάγκη για κατάρτιση προσωρινού αναλυτικού προγράμματος τής Γ' τάξεως Κλασικού Λυκείου καί γ) τή γενική εισήγηση τού κ. Σακκά καί τις ιδιαίτερες εισηγήσεις τού ίδιού για τó αναλυτικό πρόγραμμα τής Αρχαίας Έλληνικής Γλώσσας καί Γραμματείας καί τών Λατινικών, τού κ. Ν. Βαρουχάκη για τó αναλυτικό πρόγραμμα τών Μαθηματικών καί τού κ. Ν. Παπαδόπουλου για τó αναλυτικό πρόγραμμα τής Γερμανικής Γλώσσας καί τής Γ' τάξεως Κλασικού Λυκείου,

· 1/16

1/16

τελικά διαμόρφωσε με όμοφωνη απόφασή του το ακόλουθο προσωρινό αναλυτικό πρόγραμμα Γ' τάξεως Κλασικού Λυκείου. Στο αναλυτικό πρόγραμμα προτάσσεται το προσωρινό ωρολόγιο πρόγραμμα της ΐδιας τάξεως, πού κατάρτισε το Τμήμα με τίς πράξεις του 21 καί 127/78.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Γ' ΤΑΞΕΩΣ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(προσωρινό)

ΑΘΗΝΑ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1979

Handwritten signature

Handwritten initials

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

(μεταβατικός)

Επιστήμη	Ώρες
Ελληνιστικά	2
Βυζαντινή Γλώσσα και Γραμματική	4
Αρχαία Βυζαντινή Γλώσσα και Γραμματική	8
Λατινικά	2
Γεωγραφία	4
Επιστήμη των Οργανισμών και Ζωολογία	1
Φιλοσοφία	2
Μαθηματικά	2
Κοσμογραφία	1
Φυσική (Φυσική Γ	3
Χημική Βιολογία	1
Εξέτη Γλώσσα (συνοχική)	2
Γερμανική Γλώσσα	2
Φυσική Διγλωτ *	2
Σύνολο	36

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
Γ΄ ΤΑΞΕΩΣ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
(μεταβατικός)

ΑΘΗΝΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1979

[Handwritten signature]

[Handwritten initials]

Ώρολόγιο πρόγραμμα

Γ' τάξεως Κλασικού Λυκείου

(μεταβατικό)

	Μ α θ ή μ α τ α	Ώ ρ ε ς
1	Θρησκευτικά	2
2	Νεοελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία	4
3	Άρχαϊα Έλληνική Γλώσσα καί Γραμματεία	8
4	Λατινικά	2
5	Ίστορία	4
6	Στοιχεῖα δημοκρατικοῦ πολιτεύματος	1
7	Φιλοσοφικά	2
8	Μαθηματικά	2
9	Κοσμογραφία	1
10	Φυσικά (Φυσική-Χημεία)	3
11	Γενική Βιολογία	1
12	Ξένη Γλώσσα (συνεχιζόμενη)	2
13	Γερμανική Γλώσσα	2
14	Φυσική άγωγή *	2
	Σ ύ ν ο λ ο	36

*Στό Κλασικό Λύκειο διατίθεται επιπλέον ένα άπόγευμα τήν εβδομάδα κατά τό όποιο οί μαθητές καί οί μαθήτριες επιδίδονται στόν κλασικό άθλητισμό, στις άθλοπαιδιές, στην κολύμβηση καί σέ άλλα άθλήματα.

Handwritten signature

Handwritten mark

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Γ' ΤΑΞΕΩΣ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(Μεταβατικός)

1.- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ, ώρες 2

Ίσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

2.- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ώρες 4

Ίσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

3.- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ώρες 8

A.- ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ

1.- Γλωσσικὴ διδασκαλία - Ἑρμηνεία ἐκτεταμένων ἀποσπασμάτων ἀρχαίων κειμένων - Ὑρες 2

Θὰ διδασκῶν περίπου 15 ἐκτεταμένα ἀποσπάσματα (ἔκταση: 1-1,5 σελίδα στερεότυ που κειμένου) ἀττικῶν πεζογράφων, τὰ ὁποῖα θὰ παρουσιάζουν αὐτοτέλεια, αἰσθητικὴ ἀριότητα καὶ θὰ πραγματευ-
ονται κυρίως θέματα πού ἐνδιαφέρουν τὸν σημερινὸ νέο ἄνθρωπο.

Ἐφόσον ὁ καθηγητὴς διαπιστώσει ὅτι ἡ τάξη δέν παρουσιάζει σημαντικὰ κενὰ στὴ γλωσσικὴ (καὶ ἰδιαίτερα τὴ συντακτικὴ) κατάρ-
τιση, προβαίνει στὴ συνηθισμένη γιὰ τὴν ἑρμηνεία ἀρχαίων κειμέ-
νων ἀπὸ τὸ πρωτότυπο ἐπεξεργασία μὲ ἰδιαίτερη ἐπιμονὴ στὴ νοητι-
κὴ καὶ λογικὴ ἐπεξεργασία. Στὴν ἀντίθετη περίπτωσι, παράλληλα μὲ
τὴν ἐργασία αὐτὴ συμπληρώνει τὰ κενὰ πού παρουσιάζει ἡ γλωσσικὴ
κατάρτιση τῶν μαθητῶν μὲ βάση τὰ διδασκόμενα ἀποσπάσματα.

2.- Ἱστορία τοῦ Σοφοκλέους, ώρες 4 ἀπὸ 21 Σεπτεμβρίου ὡς τὸ τέλος Ἰανουαρίου.

I) Εἰσαγωγή: Σύντομη ὑπόμνησι τῶν ἀπαραίτητων πληροφοριῶν
γιὰ τὴν ἀρχαία δραματικὴ ποίησι πού δόθηκαν στὴν προηγούμενη τάξη,
βίος τοῦ Σοφοκλέους - Ὁ Σοφοκλέους ὡς δραματικὸς ποιητὴς.

II) Θὰ ἀκολουθήσει ἡ ἀπαραίτητη γλωσσικὴ, πραγματολογικὴ, νο-
ηματικὴ, λογικὴ καὶ αἰσθητικὴ ἐπεξεργασία τῆς τραγωδίας. Τὰ χορικά
τῆς τραγωδίας θὰ διδάσκονται ἀπὸ τὸ πρωτότυπο.

•/• *CB*

CB

III) "Υστερα από την ολοκλήρωση της έρμηνευτικής εργασίας, θα γίνει συνολική θεώρηση του έργου. Οι μαθητές θα κληθούν, με βάση τα δεδομένα της διδασκαλίας στη σχολική αίθουσα, να τοποθετήσουν το Σοφοκλή στην εποχή του και στο λογοτεχνικό είδος όπου ανήκει, να αναζητήσουν το βαθύτερο νόημα της "Αντιγόνης" και τις σημαντικότερες ιδέες που εκφράζονται μέσα στο έργο, να χαρακτηρίσουν τα κύρια πρόσωπα του δράματος (μέ παραπομπές σε συγκεκριμένες σκηνές και στίχους που οδηγούν στο χαρακτηρισμό του κάθε προσώπου) και να υπογραμμίσουν το δραματικό χαρακτήρα της τραγωδίας και τις θεατρικές αρετές της. Τέλος θα επιχειρηθεί σύγκριση του Σοφοκλή με τον Εϋριπίδη, με βάση την "Αντιγόνη" και την "Ιφιγένεια εν Ταύροις".

3.- Θουκυδίδη, Ξενοφώνος τὸν Περικλή, ὥρες 4, ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου ἕως 15 Μαρτίου.

I) Εἰσαγωγή: Σύντομη ἐπανάληψη τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Θουκυδίδη - "Ἐνταξὴ τοῦ "Ἐπιταφίου", στὴν ἀρχαία ρητορική καὶ ἰδιαίτερα στὸ ἐπιδεικτικὸ εἶδος τῆς. Τὸ γενικὸ διάγραμμα ἐνός "τυπικοῦ" Ἐπιτάφιου λόγου. Τὸ ἱστορικὸ πλαίσιο τοῦ "Ἐπιταφίου" τοῦ Περικλέους.

II) Θὰ ἀκολουθήσει, καὶ θὰ ολοκληρωθεῖ, ἡ ἀπαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καὶ αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν κεφαλαίων 34-46 τοῦ Β' βιβλίου τῶν Ἱστοριῶν τοῦ Θουκυδίδη.

III) "Υστερα από την ολοκλήρωση της έρμηνευτικής εργασίας θα γίνει συνολική θεώρηση του έργου. Με βάση τή διδασκαλία που έγινε στη σχολική αίθουσα, οι μαθητές θα κληθούν να δώσουν τή δομή, τὸ νοηματικὸ περιεχόμενο τοῦ λόγου, τις σημαντικότερες ιδέες που εκφράζονται σέ αὐτόν καὶ νά ἀξιολογήσουν τή σημασία του γιὰ τή συγκεκριμένη στιγμή τῆς ἀθηναϊκῆς ἱστορίας καὶ γιὰ τὸ σημερινὸ ἄνθρωπο. Ἔίναι δυνατό ἐπίσης νά ἐπισημανθοῦν οἱ διαφορές που παρουσιάζει τὸ διάγραμμα τοῦ Ἐπιταφίου τοῦ Περικλέους ἀπὸ τὸ γενικὸ τύπο τῶν ἐπιταφίων λόγων καὶ νά δικαιολογηθοῦν. Τέλος νά παρουσιάσουν τὸν Ἐπιτάφιο ὡς ἔκφραση τῆς ἰδεολογίας καὶ τῶν θεσμῶν τῆς ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας τῆς κλασικῆς ἐποχῆς νά τὸν ἀποτιμήσουν ὡς λογοτεχνικὸ κείμενο.

./.

OK

OK

4.- Πλάτωνα Πρωταγόρας, 4 ώρες από 16 Μαρτίου έως το τέλος του σχολικού έτους.

I) Είσαγωγή: Σύνοψη επανάληψη του βίου και του έργου του Πλάτωνα. 'Ιστορική έκθεση της σοφιστικής κινήσεως στην αρχαία 'Ελλάδα. Οί σοφιστές στην 'Αθήνα. 'Ο Πρωταγόρας και η διδασκαλία του. 'Αντικειμενική αντιπαράθεση των θέσεων των σοφιστών και των Σωκράτη-Πλάτωνα, μέσα στα πλαίσια της πνευματικής ζωής του 5 π.Χ. αιώνα. 'Ο σκοπός του διαλόγου.

II) Θά ακολουθήσει η απαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική και αίσθητική επεξεργασία του διαλόγου. Θά διδαχθούν με κανονικό ρυθμό τά κεφάλαια του έργου πού περιέχονται στο διδακτικό έγχειρίδιο χωρίς άλματα, όσα επιτρέπει ο διαθέσιμος χρόνος. Για τά υπόλοιπα, θά δοθεί σαφής, περιεκτική και άκριβής περίληψη.

III) Οί τελευταίες διδακτικές ώρες θά διατεθούν για τή γενική θεώρηση του "Πρωταγόρα". Με βάση τή διδασκαλία πού έγινε στη σχολική αίθουσα, οί μαθητές θά κληθούν νά δώσουν τή δομή, τό νοηματικό περιεχόμενο, τίς φιλοσοφικές ιδέες και μεθόδους έρευνας πού δοκιμάζονται στο διάλογο και τίς λογοτεχνικές άρετές του έργου. Θά επιχειρηθεί προσεκτική αντιπαραβολή της ιστορικής πραγματικότητας και του τρόπου με τόν όποιο τήν αποδίδει ο Πλάτων και θά εξηγηθούν οί διαφορές πού θά έπισημανθούν. Τέλος, θά αξιολογηθεί η παιδευτική σημασία του διαλόγου και θά αποτιμηθεί η προσφορά του Πλάτωνα ως φιλοσόφου και ως λογοτέχνη.

5.- 'Αρχαίοι "Έλληνες Λυρικοί, ώρες 2 από τίς άρχές του διδακτικού έτους ως τίς 20 Μαρτίου.

I) Είσαγωγή: 'Η σύνοψη είσαγωγή θά έχει σκοπό νά κατατοπίσει τούς μαθητές σχετικά με τόν ιδιαίτερο χαρακτήρα της αρχαίας λυρικής ποιήσεως, τούς δρους πού συνετέλεσαν στη γέννηση και τήν ανάπτυξη της, τήν εξέλιξη της, τά είδη της και τούς κυριότερους αντιπροσώπους των και τή σημασία της για τόν αρχαίο και τό σύγχρονο άνθρωπο.

II) Θά γίνει η απαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική και ιδιαίτερα η αίσθητική επεξεργασία των αντιπροσωπευτικό-

τερων ποιητών, πού περιέχονται στό σχολικό έγχειρίδιο. Κυρίως πρέπει νά διδαχτούν οί ποιητές: Τυρταῖος, Ἀρχίλοχος, Σόλων, Ἀλκαῖος, Σίμων, Σιμωνίδης ὁ Κεῖος, Πίνδαρος, ὅπως καί ὀρισμένα ἐπιγράμματα. Στίς περιπτώσεις ποιητῶν πού καλλιέργησαν περισσό-τερα ἀπό ἕνα εἶδος λυρικήσ ποιήσεως (π.χ. Ἀρχίλοχος, Σιμωνίδης) θά διδάσκονται τά ποιήματά τους σέ ἀδιάσπαστη συνέχεια, γιά νά σχη-ματίζουν οί μαθητές ἑνιαία εἰκόνα τῆσ ποιητικῆσ προσφορᾶσ τους. Καλό εἶναι νά συμπληρώνεται ἡ εἰκόνα αὐτή μέ ἀνάγνωση δόκιμων ἔμ-μετρων νεοελληνικῶν μεταφράσεων ποιημάτων τῶν ἴδιων ποιητῶν, τά ὁποῖα δέν περιλαμβάνονται στό βιβλίο.

III) Τήν τελευταία διδακτική ὥρα θά γίνει σύντομη γενική θεώρη-ση τῆσ ἀρχαίας λυρικήσ ποιήσεως, ὅποτε οί μαθητές θά κληθοῦν νά δια-τυπώσουν ἐντυπώσεις καί κρίσεις γιά τούς ποιητές πού διάχτηκαν καί θά γίνει προσπάθεια νά ἀντιληφθοῦν ὅτι, παρ' ὅλεσ τίς διαφορές πού διαπιστώνονται ἀνάμεσα στούς ἀντιπροσώπους τῆσ, ἡ ἀρχαία λυρική ποί-ηση ἀποτελεῖ ἑνιαία ἰδιότυπη ἐκδήλωση τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

6.- Εἰσαγωγή στήν κλασική φιλολογία, ὥρα 2 ἀπό τήν 21 Μαρτίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Σκοπός:

Ἡ συστηματικότερη μύηση τῶν μαθητῶν στήν ἐπιστήμη τῆσ κλασικῆσ φιλολογίας, ἡ στοιχειώδης γνωριμία μέ τούς διαφορούσ κλάδουσ καί τή μεθοδολογία τῆσ καί ἡ συνειδητοποίηση τῆσ σημασίας τῆσ γιά τόν παγκό-σμιο καί ἰδιαίτερα γιά τό νεοελληνικό πολιτισμό.

Διδακτέα ὕλη:

α) Ἡ κλασική φιλολογία ὡς ἀνθρωπιστική ἐπιστήμη: Περιεχόμενο, ὀρισμός καί κλάδος τῆσ κλασικῆσ φιλολογίας. Τά κείμενα τῆσ ἀρχαίας ἑλληνικῆσ λογοτεχνίας ὡς μαρτυρία τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, καί ὡς γόνιμη καταβολή γιά τούς μεταγενέστερους πολιτισμούς καί ὡς μορφωτικό ἀγαθό γιά τό σύγχρονο ἄνθρωπο καί εἰδικότερα τόν νεοέλληνα.

β) Ἡ παράδοση τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων: Εἰσαγωγή (Οἱ σχετικῆσ φιλολογικῆσ ἐπιστήμες) - Γραφή (Προέλευση τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβῆτου - Τά ἑλληνικά ἀλφάβητα: τοπικά ἀλφάβητα - ἐνοποίηση ἑλ-

ληνικού αλφαβήτου - 'Επίδραση στο λατινικό και το σλαβικό αλφάβητο - τύποι βυζαντινών ελληνικών γραφών - "Υλες γραφής - τύποι βιβλίων - 'Αντιγραφή φιλολογικών κειμένων από την κλασική εποχή ως τις EDITIONES PRIMAE - 'Η έκδοτική δραστηριότητα των νεώτερων φιλολόγων - οι σπουδαιότερες σειρές έκδοσεως αρχαίων συγγραφέων - 'Η αξιοπιστία της παραδόσεως των αρχαίων ελληνικών κειμένων.

4.- ΛΑΤΙΝΙΚΑ, ώρες 2

A.- Γλωσσική διδασκαλία

Ευκαιριακά συμπλήρωση της διδασκαλίας της γραμματικής και του συντακτικού με εξηγήσεις για τα φαινόμενα που δέ διδάχτηκαν ή δέν κατανοήθηκαν και με διάφορες ασκήσεις για την εμπέδωσή τους. 'Ιδιαίτερα νά έπισημαίνονται στο κείμενο τά ιδιόμορφα συντακτικά φαινόμενα (γερούνδιο, γερουνδιακό, ύπτιο, γερουνδιακή Έλεξη, άφαιρητική, άκολουθία των χρόνων κτλ.).

B.- Έρμηνεία κειμένων

1.- Κικέρωνα Ύπερ του ποιητή (PRO ARCHIA POETA) από την αρχή του διδακτικού έτους ως τό τέλος Δεκεμβρίου.

2.- Βιργιλίου Αίνειάδα από την 1 'Ιανουαρίου ως τό τέλος του διδακτικού έτους.

Κατά τη διδασκαλία των κειμένων παρέχονται πολύ σύντομα στοιχεία για τό βίο και τά έργα των συγγραφέων που διδάσκονται και άδρομερής έπισκόπηση του ιστορικού και πνευματικού πλαισίου στο όποιο έντάσσονται πρόσωπα και γεγονότα.

5.- ΙΣΤΟΡΙΑ, ώρες 4

'Ισχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα της αντίστοιχης τάξεως του 'Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως. Θά διατίθενται ώρες 2 για τό κοινό πρόγραμμα 'Ιστορίας και ώρες 2 για τό πρόγραμμα 'Ιστορίας που στο Λύκειο Γενικής Κατεύθυνσεως είναι πρόγραμμα έπιλογής α' κύκλου.

6.- ΕΤΙΔΙΚΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ, ώρα 1

'Ισχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα της αντίστοιχης τάξεως του 'Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

./.

Handwritten signature

*) συμπεριφορά σε σχέση με τη συγκοινωνία.

./.

Handwritten signature

7.- ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ, ώρες 2

Ίσχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα τής αντίστοιχης τάξεως του Ήμερησίου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

8.- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ώρες 2

1.- Πραγματικές συναρτήσεις

Ή έννοια τής πραγματικής συναρτήσεως μιᾶς πραγματικής μεταβλητής. Γραφική παράσταση συναρτήσεως. Συνάρτηση σταθερά, ἄρτια, περιττή, περιοδική. Συνάρτηση ἀμφιμονοσήμαντη. Ἀντίστροφη συνάρτηση. Σύθεση συναρτήσεων. Μονότονες συναρτήσεις. Σχετικά ἀρότιστα συναρτήσεως. Γιά τήν ἐμπέδωση τῶν παραπάνω ἐννοιῶν, νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς παραδείγματα καί οἱ συναρτήσεις $\chi \rightarrow \alpha\chi + \beta$, χ^2 , $\sqrt{\chi}$, $\frac{1}{\chi}$, $\eta\mu\chi$, $\sigma\upsilon\nu\chi$, α^χ , $\log \chi$.

2.- Όριο καί συνέχεια συναρτήσεως

Ή έννοια του ὁρίου συναρτήσεως γιά $\chi \rightarrow \alpha$, ὅταν $\alpha \in \mathbb{R} \cup \{+\infty, -\infty\}$. Συναρτήσεις καὶ ἀπειρίζονται. Όριο ἀθροίσματος, γινομένου, πηλίκου συναρτήσεων.

3.- Παράγωγος

Ή έννοια τής στιγμιαίας ταχύτητας, τής ἐπιταχύνσεως. Ή έννοια τής παραγώγου μιᾶς συναρτήσεως σέ ἕνα σημεῖο τής. Ἐξίσωση ἐφαπτομένης μιᾶς καμπύλης σέ ἕνα σημεῖο τής. Παραγωγίσιμη συνάρτηση. Κανόνες παραγωγίσεως. Μελέτη συναρτήσεως μέ τή βοήθεια τῶν παραγῶγων. Ἐφαρμογές στή μελέτη τῶν συναρτήσεων $\chi \rightarrow \alpha\chi^2 + \beta\chi + \gamma$, $\frac{\alpha\chi + \beta}{\gamma\chi + \delta}$, πολυῶνουμο του χ κλπ.

4.- Συνδυαστική

Μεταθέσεις. Διατάξεις. Συνδυασμοί.

5.- Στοιχεῖα Στατιστικῆς καί Πιθανοτήτων

Στατιστική περιγραφή ἑνός πληθυσμοῦ. Πινακοποίηση καί γραφική παρουσίαση. Κατανομή συχνοτήτων. Χαρακτηριστικές τιμές μιᾶς κατανομῆς: ἀριθμητικός, μέσος, τυπική ἀπόκλιση.

Πείραμα τύχης. Ἐνδεχόμενα καί οἱ μεταξὺ τους πράξεις. Στατιστικός ὁρισμός τής πιθανότητας. Μαθηματικός ὁρισμός τής πιθανότητας. Προσθετική ιδιότητα. Πιθανότητα ὑπό συνθήκη. Ἀνεξάρτητα

θ) Συμπεριφορά σέ σχέση μέ τή συγκοινωνία.

ένδεχόμενα. "Έννοια τυχαίας μεταβλητής. Κατανομή πιθανότητας μιᾶς διακριτῆς τυχαίας μεταβλητής. Όμοιομορφη κατανομή.

Τυχαῖοι ἀριθμοί. Δειγματοληψία. Έξαγωγή συμπερασμάτων.

6.- Ήλεκτρονικοί ὑπολογιστές

Διαδικασία ἐπιλύσεως ἑνὸς προβλήματος: μαθηματικὴ ἐπεξεργασία, προγραμματισμός, μηχανικὴ ἐπίλυση. Διαγράμματα ροῆς. Ἀπλά παραδείγματα ἀπὸ τὰ Μαθηματικά καὶ τὴν καθημερινή πρακτική. Ήλεκτρονικός ὑπολογιστής. Βασικὲς λειτουργικὲς μονάδες.

9.- ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ, ὥρα 1

Ίσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

10.- ΦΥΣΙΚΑ

ΦΥΣΙΚΗ, ὥρες 2, ΧΗΜΕΙΑ, ὥρα 1

Ίσχύει τὸ κοινὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

11.- ΒΙΟΛΟΓΙΑ, ὥρα 1

Ίσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως,
(συνιχιζόμενη)

12.- ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ, ὥρες 2

Ίσχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ Ἡμερησίου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

13.- ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ὥρες 2

A.- Σκοπὸς

Ἡ διδασκαλία τῆς Γερμανικῆς γλώσσας στὴν τάξη αὐτὴ ἀποσκοπεῖ στὴν ἀνάπτυξη τῶν ἰκανοτήτων τοῦ μαθητῆ ὥστε:

1) Νά εἶναι σέ θέση νά ἀντιλαμβάνεται ἀπλές καὶ μικρές ἀνακοινώσεις σχετικὲς μὲ καθημερινές καταστάσεις, οἱ ὁποῖες θά δίνονται σέ κανονικὸ ρυθμὸ ὀμιλίας.

2) Νά ὀμιλεῖ πάνω σέ μικρές καθημερινές ἀνακοινώσεις, κατὰ τὸ δυνατό σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες, καὶ κατάλληλες ἀπὸ ἄποψη ἔκφρασης γιὰ τὴν ἐκάστοτε περίπτωσι καὶ ἀκόμη μὲ προφορὰ πού θά ἐξασφαλίζει τὴν κατανόησι.

3) Συμπεριφορὰ σέ σχέση μὲ τὴ συγκοινωνία.

1. Ch

1. MS

3) Νά κατανοεῖ ~~κατά τὴν ἀνάγκη~~ ἀγνώστου κειμένου, ὄχι εἰδικῆς ὀρολογίας, ἀλλὰ μέσου ἐπιπέδου ~~ὀρολογίας~~ μετὰ τὴν χρήση τῆς μεθόδου τῆς γρήγορης ἀναγνώσεως καὶ μετὰ τὴν συνάφεια τοῦ περιεχομένου.

4) Νά ἐκφράζεται γραπτὰ, σύμφωνα μετὰ τοὺς κανόνες σὲ θέματα ἀπλά, καὶ μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ἀφομοιωμένου γλωσσικοῦ ὕλικου.

Διδακτέα ὕλη

Β.- Προφορικὲς ἀσκήσεις

1) Ἐπεξεργασία καὶ ἀφομοίωση τῶν κειμένων καὶ διαλόγων ποὺ διδάσκονται.

2) Ἀσκήσεις γιὰ ἐμπέδωση πάνω σὲ θέματα γραμματικῆς καὶ συντάξεως.

3) Ἀπόδοση κειμένων σὲ μορφή διαλόγου γιὰ ἐξάσκηση σὲ διαλογικὴ ὁμιλία.

4) Ἀνάθεση ρόλων γιὰ τὴν ἀντίστοιχη ἀπόδοση διαλόγων ποὺ περιέχονται στὰ διδακτικὰ ἐγχειρίδια.

5) Δημιουργία παράλληλων διαλόγων μετὰ ποικίλες δυνατότητες ἐκλογῆς γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν τύπων.

6) Μετασχηματισμὸς διαλόγων σὲ ἐκθέσεις (ἀφηγήσεις).

7) Ἐρωτήσεις καὶ συζητήσεις σχετικὲς μετὰ γεωγραφικὲς πληροφορίες μετὰ βάση χάρτες ποὺ περιέχονται στὰ διδακτικὰ ἐγχειρίδια.

8) Συζητήσεις πάνω σὲ θέματα σχετικὰ μετὰ ἀναζήτηση δωματίου, τῆ φοιτητικῆ ζωῆ, τὰ ἀθλήματα, τὸ σχολεῖο καὶ τὴ μόρφωση, τὰ ἀτομικὰ καὶ ὁμαδικὰ ταξίδια, τὴν τράπεζα, τὴν οἰκονομία κ.ἄ. μετὰ βάση τὰ σχετικὰ πρὸς τὰ θέματα αὐτὰ περιεχόμενα τῶν διδακτικῶν ἐγχειριδίων.

Ἐπιπλέον μποροῦν νὰ γίνονται συζητήσεις πάνω στὰ ἑξῆς θέματα:

- α) Ποιὸς εἶναι; Τί (δέν) κάνεις μετὰ εὐχαρίστηση;
- β) Δυνατότητες ἐκδρομῶν-διακοπῶν στὴν Ἀθήνα καὶ τὰ περίχωρα.
- γ) Ἐκπομπὲς ἐνδιαφερόουσες στὴν τηλεόραση.
- δ) Ἐνα πάρτυ.
- ε) Ψώνια-ἀγορά.
- στ) Σχολεῖο καὶ σχολικὸ σύστημα στὴν Ἑλλάδα.
- ζ) Ἡ Ἑλλάδα ὡς τουριστικὴ χώρα.
- η) Τὸ τελευταῖο καλοκαίρι μου.
- θ) Συμπεριφορὰ σὲ σχέση μετὰ τὴ συγκοινωνία.

Ανάγνωση:

Ανάγνωση κειμένων από ~~το~~ έγχειρίδια καί κειμένων του άναγνωστικού τετραδίου (LESEHEFT).

Γραμματική καί Σύνταξη:

- 1) Κλίση έπιθέτου χωρίς άρθρο.
- 2) Παραθετικά του έπιθέτου.
- 3) Το έπίθετο ως όνομα (ουσιαστικό).
- 4) Μετοχή του ένεστώτα.
- 5) Άδριστη προσωπική άντωνυμία.
- 6) Μέλλοντας.
- 7) Παθητική φωνή.
- 8) Σύνταξη του παρακειμένου των βοηθητικών (MODAL-) καί ήμιβοηθητικών (SEMIMODALVERBEN) ρημάτων.
- 9) Άποτακτική 2.
- 10) Δευτερεύουσες προτάσεις μέ "WENN" καί "WIE".
- 11) Άναφορικές προτάσεις.
- 12) Άπαρέμφατο μέ "Zη" καί ή χρήση του.
- 13) Τελικές προτάσεις.

Γραπτές Άσκήσεις:

Συστηματικές γραπτές άσκήσεις είναι άπαραίτητες, όπως στην πρώτη καί δεύτερη τάξη.

- 1) Άποχρεωτική άντιγραφή κειμένων καί διαλόγων του έγχειριδίου.
- 2) Άπαγόρευση.
- 3) Γραπτές άσκήσεις γραμματικής στην τάξη καί στο σπίτι.
- 4) Συμπλήρωση έλλειπών κειμένων ως γραμματική καί όρθογραφική άσκηση.
- 5) Γραπτή μετατροπή κειμένων σε διάλογους.
- 6) Γραπτή μετατροπή διαλόγων σε άφηγήσεις.
- 7) Περιληπτική έκθεση του περιεχομένου των κειμένων του έγχειριδίου.
- 8) Έκθέσεις πάνω σε θέματα όπως τα όπ. φρονιμ. 8 των "προφορικών άσκήσεων".

./.
CIV

14.- ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ώρες 2 (μία επιπλέον ώρα διατίθεται για άθλη-
τικό απόγευμα)
'Ισχύει το αναλυτικό πρόγραμμα της αντίστοιχης τάξεως του
'Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

'Η συζήτηση του 2ου, 3ου καί 4ου θέματος αναβλήθηκε.

Θέμα 5ο - 'Ανακοινώσεις

'Ο Προεδρεύων κ. Ν. Βαρουχάκης ανακοίνωσε στο Τμήμα τις 'Υ-
πουργικές αποφάσεις:

1) Φ.211.11/1/Γ/357/8-2-79, με την οποία εγκρίνεται ή δημο-
σίευση στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως της προκηρύξεως διαγωνισμού
για τη συγγραφή του διδακτικού βιβλίου "Είσαγωγή στη κλασσική φι-
λολογία" Γ' τάξεως Λυκείου (α' κύκλου επιλογής), καί

2) Φ.211.13/1/Γ/628/8-2-79 με την οποία συγκροτείται 'Επι-
τροπή για την κρίση του διδακτικού βιβλίου "Γεωγραφία" Γ' Γυμνασίου.

Στό σημείο αυτό τερματίστηκε ή συνεδρίαση.

Προεδρεύων

Ν. Βαρουχάκης

'Η Γραμματέας

Μαυραδαμηνίως

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 22/1979

Σήμερα, 21 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδευσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεῶν του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαῆδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλολόγος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Γ' καί Δ' τάξεων Ἐσπερινοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αἴτηση τῶν Φούκη καί Σούρδη (MAX-PLANK INSTITUTE Μονάχου) γιά τή χορήγηση ἄδειας διεξαγωγῆς ἔρευνας. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Αἴτηση Δημ. Γεώργα γιά ἄδεια ἰδρύσεως ἰδιωτικοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - Αἴτημα τῶν Μιχ. Παύλου καί Σ. Λολοσύδη (τοῦ Πανεπιστημίου τῆς ALABAMA). Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - Παρατηρήσεις στό κείμενο "Ἱστορία Ἀρχαίας Ἑλλάδας" τοῦ Πολωνικοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 6ο - Αἴτηση Βάσως Ζεΐκου Χαραλαμποπούλου γιά ἐπιστροφή ἀντιτύπων βιβλίου της. Εἰσηγητής κ. Δημ. Τομπαῆδης, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ο εισηγητής για τó πρώτο θέμα: Μεταβατικό αναλυτικό πρόγραμμα Γ' και Δ' τάξεως 'Εσπερινού Λυκείου κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β; είπε τά εξής: Για τά μαθήματα: 'Αγωγή του Πολίτη, Φιλοσοφικά, Λατινικά, Κοσμογραφία, Ξένη Γλώσσα, Γενική Βιολογία τής Γ' και Δ' τάξεως του 'Εσπερινού Λυκείου θά εφαρμοστέι αυτούσιο τó μεταβατικό αναλυτικό πρόγραμμα τής Γ' Λυκείου του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως. Στα υπόλοιπα μαθήματα θά ισχύσει τó μεταβατικό αναλυτικό πρόγραμμα τής Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως ή σ' όρισμένα τó πρόγραμμα αύτης τής τάξεως και μέρος του προγράμματος τής Β' τάξεως (κατ' ανάγκη αφού τó 'Εσπερινό Λύκειο έχει 4 τάξεις και τó 'Ημερήσιο 3) μέ όρισμένες προσαρμογές που θά προτείνουν μέλη του Τμήματος κατά ειδικότητες.

'Ακολούθως πρότειναν τίς άναγκαίες μεταβολές και προσαρμογές στο πρόγραμμα οί: Κ. Φούσκας, Εισηγητής, για τά Θρησκευτικά, Δ. Σακκάς και 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β', για τή Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία και τήν 'Αρχαία 'Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, ^{Ο κ. Ν. Βαρελάκης, Σύμβουλος Β, για τά Μαθηματικά,} ό κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', για τήν 'Ιστορία, ό κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητής, για τά Φυσικά και ό κ. 'Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, για τή Φυσική 'Αγωγή.

Τελικά τó Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του: α) Τήν παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν.186/1975 και τó άρθρο 31 του Ν.309/1976' β) τήν ανάγκη για κατάρτιση προσωρινού αναλυτικού προγράμματος για τίς τάξεις Γ' και Δ' του 'Εσπερινού Λυκείου' γ) τήν εισηγήση του κ. Δ. Σακκά και τίς προτάσεις των μελών του Τμήματος για τίς άναγκαίες μεταβολές και προσαρμογές στο αναλυτικό πρόγραμμα όρισμένων μαθημάτων των Β' και Γ' τάξεων του 'Ημερήσιου Λυκείου, ώστε αυτό νά καταστει κατάλληλο για τή Γ' τάξη του 'Εσπερινού Λυκείου καθώς και τήν δλη συζήτηση που έγινε γι' αυτό τó θέμα,

διαμορφώνει και εισηγεΐται όμοφωνα τó ακόλουθο μεταβατικό αναλυτικό πρόγραμμα για τίς Γ' και Δ' τάξεις του 'Εσπερινού Λυκείου. Στο αναλυτικό πρόγραμμα προτάσσει και τó μεταβατικό ώρολόγιο πρόγραμμα των ίδιων τάξεων που κατάρτισε τó Τμήμα μέ τίς πράξεις του 22/1978 και 16/1979.

46

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Γ'	Δ'	Ε'	ΣΤ'
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ				
ΕΠΙΣΤΗΜΗ				
Μαθηματικά	1		1	
Αγγλική Γλώσσα και Γραμματική	3		3	
Καθ' Ελληνική Γλώσσα και Γραμματική	3		3	
Ψυχολογία	2		2	
Ιστορία			1	
Φιλοσοφία	2		2	
Κοινωνιολογία			3	
Κοινωνική-Οικονομική Γεωγραφία			1	
Καθ' Ελληνική Γλώσσα			3	
Καθ' Αγγλική Γλώσσα			1	
Σύνολο	15		15	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ				
Καθ' Ελληνική Γλώσσα			4	
Καθ' Αγγλική Γλώσσα			1	
Σύνολο			5	
Σύνολο	15		20	

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
Γ' ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΕΩΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
(Μεταβατικό)

ΑΘΗΝΑ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1979

Handwritten signature

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Γ' ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΕΩΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(Μεταβατικό)

ANALYTICO ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Γ' ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΕΩΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Τ Α Ε Ε Ι Σ	
	Γ	Δ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟ		
Ροικευτικά	1	1
ελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία	3	3
αία 'Ελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία	3	3
στορία	2	2
οιχεύα δημοκρατικοῦ πολιτεύματος	-	1
σοσοφικά	2	-
θηματικά	2	3
μογραφία	-	1
τικά (Φυσική-Χημεία)	2	3
ική Βιολογία	1	-
η γλώσσα	2	-
ική 'Αγωγή *	1	1
Σύνολο ὥρων	19	18

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	Κύκλοι		Κύκλοι	
	α	β	α	β
αία 'Ελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία	2	-	3	-
τινικά	2	-	2	-
στορία	2	-	2	-
θηματικά	-	3	-	4
σικά	-	3	-	3
Σύνολο ὥρων	6	6	7	7
Γενικό σύνολο ὥρων	25	25	25	25

Τό μάθημα τῆς Φυσικῆς 'Αγωγῆς θά γίνεται πρὶν ἀπό τήν ἔναρξη τῶν μαθημάτων καί μέ σύμπληξη τῶν τάξεων ἢ τῶν τμημάτων κατά τό δυνατόν.

Handwritten signature

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Γ' ΤΑΞΕΩΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(Μεταβατικό)

1.- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ, Ώρα 1

Χριστιανική 'Ηθική. Από τό έγκεικριμένο ομώνυμο διδακτικό βιβλίο του Κ. Γρηγοριάδη θά διδάσκονται ή Είσαγωγή (σελ. 7-16) καί τό Γενικό Μέρος (σελ. 17-92).

2.- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ; Ώρες 3

Θά διδάσκονται κείμενα από τήν έγκεικριμένη γιά τήν Γ' τάξη του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως Συλλογή κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας. Κατά τή διάρκεια του διδακτικού έτους θά γράφονται καί 6-8 έκθέσεις. Κατά τά άλλα ίσχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα τής Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

3.- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Α' Πρόγραμμα κοινό, Ώρες 3

Έρμηνεία κειμένων από τό πρωτότυπο

α) Θουκυδίδη Δημηγορίες Κλέωνα καί Διοδότου από τήν 21 Σεπτεμβρίου ως τήν 31 'Ιανουαρίου.

Γιά τήν έρμηνεία αυτών των δημηγοριών ίσχύουν όσα αναφέρονται στο αναλυτικό πρόγραμμα τής Β' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

β) Πλάτωνα Πρωταγόρας από 1 Φεβρουαρίου ως τίς 30 'Απριλίου.

Γιά τήν έρμηνεία του διαλόγου ίσχύουν όσα αναφέρονται στο αναλυτικό πρόγραμμα τής Γ' τάξεως του 'Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

Κατά τό Μάΐο θά γίνουν επαναλήψεις των έργων Κρίτων του Πλάτωνα καί 'Ιφιγένεια έν Ταύροις του Εύριπίδη που διδάσκονται στή Β' τάξη.

Β' Πρόγραμμα έπιλογής, Ώρες 2

Ίσχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα έπιλογής του μαθήματος τής Β' τάξεως του 'Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

4.- ΛΑΤΙΝΙΚΑ (έπιλογή), Ώρες 2

Ίσχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα τής Β' τάξεως του 'Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

Handwritten signature or initials.

5.- ΙΣΤΟΡΙΑ

A' Πρόγραμμα κοινού, ώρες 2

Γίνεται άνασκόπηση τής Ρωμαϊκής 'Ιστορίας άπό τό 146 π.Χ. ώς τό 324 μ.Χ. (σε 4-6 μαθήματα) καί ύστερα συνεχίζεται καί ολοκληρώνεται ή δδασκαλία τής ύλης πού προβλέπεται για τή Β' τάξη του 'Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

B' Πρόγραμμα έπιλογής, ώρες 2

'Ισχύει τό άναλυτικό πρόγραμμα έπιλογής του μαθήματος πού προβλέπεται για τή Β' τάξη του 'Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

6.- ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ, ώρες 2

'Ισχύει τό άναλυτικό πρόγραμμα τής Γ' τάξεως του 'Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

7.- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

A' Πρόγραμμα κοινού, ώρες 2

I.- "Άλγεβρα καί Τριγωνομετρία, ώρα 1

1.- 'Επαγωγή, 'Απόλυτη τιμή πραγματικού άριθμού, 'Ακολουθίες. (Σύντομη έπανάληψη ώς τής 10 Νοεμβρίου).

2.- Προδοδοι: 'Ορισμός άριθμητικής, γεωμετρικής καί άρμονικής προόδου. Συνθήκη για νά άποτελοϋν διαδοχικούς όρους προόδου οι άριθμοί α, β, γ . "Άθροισμα των πρώτων όρων προόδου. "Άθροισμα n άπειρων όρων φθίνουσας γεωμετρικής προόδου. 'Εφαρμογές σε προβλήματα άνατοκισμού καί χρεωλυσίας.

3.- Λογάριθμοι: 'Ορισμός. Λογάριθμος γινομένου, πηλίκου, δυνάμεως, ριζας. Δεκαδικοί λογάριθμοι καί πίνακες τους. Πράξεις με δεκαδικούς λογαρίθμους. 'Απλές έκθετικές καί λογαριθμικές εξισώσεις.

4.- Τριγωνομετρία: Τροπή άθροίσματος καί διαφοράς τριγωνομετρικών άριθμών σε γινόμενα καί άντιστρόφως. 'Εφαρμογές στην έπίλυση τριγωνομετρικών εξισώσεων. Τριγωνομετρικές σχέσεις μεταξύ πρωτεύοντων στοιχείων τριγώνου καί έφαρμογές στην έπίλυση τριγώνων.

II.- Γεωμετρία, ώρα 1

1.- Κανονικά πολύγωνα, Μέτρηση κύκλου, εύθετες καί έπίπεδα στο χώρο (Σύντομη έπανάληψη ώς τής 10 Νοεμβρίου).

2.- Πολύεδρα:

OK

Πολυεδρική γωνία. Πολύεδρα: Πρίσμα, παραλληλεπίπεδο, πυραμίδα, κόλουρος πυραμίδα. Βασικές ιδιότητες. Μέτρηση της επιφάνειας και του όγκου τους.

3.- Στερεά εκ περιστροφής:

Όρισμοί. Κύλινδρος, Κώνος, κόλουρος κώνος. Βασικές ιδιότητες. Μέτρηση της επιφάνειας και του όγκου τους. Περιστροφή τριγώνου γύρω από άξονα.

4.- Σφαίρα:

Όρισμός. Σχετικές θέσεις α) ευθείας και σφαίρας, β) επιπέδου και σφαίρας, γ) δύο σφαιρών. Σφαιρική ζώνη και έμβαδό της. Έμβαδό σφαίρας. Σφαιρικός τομέας και όγκος του. Όγκος σφαίρας. Όγκος σφαιρικού δακτυλίου και σφαιρικού τμήματος.

Β' Πρόγραμμα επίλογής, ώρες 3

1.- Βασικές άλγεβρικές δομές:

Όμάδα. Δακτύλιος. Σώμα. Διανυσματικός χώρος.

2.- Στοιχεία γραμμικής Άλγεβρας:

Πίνακες. Πρόξεις με πίνακες. Τετραγωνικοί πίνακες. Ορίζουσες. Βασικές ιδιότητες. Άντιστροφή πίνακα. Έφαρμογές στην επίλυση γραμμικών συστημάτων.

3.- Μιγαδικοί αριθμοί:

Δομή του συνόλου των μιγαδικών αριθμών. Μέτρο μιγαδικού αριθμού. Τριγωνομετρική μορφή μιγαδικού αριθμού. Τύπος DE MOIVRE. Έφαρμογές.

4.- Στοιχεία θεωρίας αριθμών:

Βασικά θεωρήματα διαιρετότητας στο σύνολο των άκεραίων. Άκεραίες λύσεις της εξίσωσης $ax + by + c = 0$

5.- Θεωρία πολωνύμων μιας μεταβλητής:

Πολώνυμο εκ ταυτότητας ύσα. Διαιρετότητα πολωνύμων. Βασικά θεωρήματα για τις ρίζες πολωνύμου.

6.- Συμπληρωματικά θέματα:

Έξιώσεις γ' και δ' βαθμού. Διερεύνηση εξισώσεων με παράμετρο. Ειδικές μορφές τριγωνομετρικών ανισώσεων και συστημάτων.

8.- ΦΥΣΙΚΑ (ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ)

α) ΦΥΣΙΚΗ

Α' Πρόγραμμα κοινού, ώρες 2 από 21 Σεπτεμβρίου ως τις 15 Νοεμβρίου και ώρα 1 από 16 Νοεμβρίου ως το τέλος του διδακτικού έτους.

Συνεχές 'Ηλεκτρικό Ρεύμα

1.- 'Ηλεκτρικό ρεύμα:

Τό 'ηλεκτρικό ρεύμα ως ροή 'ηλεκτρονίων. Εΐδη γεννητριών. "Ένταση 'ηλεκτρικού ρεύματος. Διαφορά δυναμικού μεταξύ δύο σημείων ενός ρευματοφόρου άγωγού. Νόμος του ΟΗΜ. Μονάδες μετρήσεως έντάσεως, δυναμικού και αντίστασεως ενός άγωγού. Σύνδεση αντίστασεων.

2.- 'Ενέργεια 'ηλεκτρικού ρεύματος:

'Ενέργεια και 'ισχύς 'ηλεκτρικού ρεύματος. Νόμος του JOULE. 'Εφαρμογές.

3.- Κλειστό κύκλωμα:

'Η γεννήτρια στο κλειστό κύκλωμα. 'Ηλεκτρεγερτική δύναμη και έσωτερική αντίσταση. Νόμος του ΟΗΜ για τό κλειστό κύκλωμα.

'Ηλεκτρομαγνητισμός

Μαγνητικό πεδίο του 'ηλεκτρικού ρεύματος. Νόμος των BIOT-SAVART. Μαγνητικό πεδίο εύθύγραμμου και κυκλικού ρευματοφόρου άγωγού. Μαγνητικό πεδίο σωληνοειδους. 'Ηλεκτρομαγνήτες και έφαρμογές τους. 'Ηλεκτρομαγνητική δύναμη. Νόμος του LAPLACE.

'Αγωγιμότητα 'Υγρών

'Ηλεκτρολύτες. 'Ηλεκτρόλυση. 'Εξήγηση 'ηλεκτρικής άγωγιμότητας. Νόμος 'ηλεκτρολύσεως. Συσσωρευτές. 'Ηλεκτρικά στόιχεία. 'Εφαρμογές.

'Οπτική

1.- Διάδοση του φωτός:

Εύθύγραμμη διάδοση του φωτός και άποτελέσματα της. Ταχύτητα διαδόσεως του φωτός (χωρίς περιγραφή των μεθόδων μετρήσεως της).

2.- Ανάκλαση του φωτός:

Νόμοι ανάκλασεως του φωτός. 'Επίπεδα και σφαιρικά κάτοπτρα. 'Εξισώσεις των σφαιρικών κατόπτρων.

3.- Διάθλαση του φωτός:

Νόμοι της διαθλάσεως του φωτός. 'Ορική γωνία και όλική ανάκλαση του φωτός. Άποτελέσματα της διαθλάσεως. Διάδοση του φωτός μέσα από

πλάκα. Διάδοση του φωτός μέσα από πρίσμα. Πρίσματα ολικής ανάκλασης.

4.- Σφαιρικοί φακοί:

Συγκλίνοντες και άποκλίνοντες φακοί. Γενικές εξισώσεις των φακών. Ίσχύς φακού και όμοαξονικού συστήματος φακών.

5.- Όπτικά όργανα:

Άπλό μικροσκόπιο. Αστρονομική διόπτρα. Περιληπτικά τά: περιοσκόπιο, φωτογραφική μηχανή, προβολέας, κινηματογραφική μηχανή.

6.- Ανάλυση του φωτός:

Ανάλυση του λευκού φωτός. Ίδιότητες των ακτινοβολιών όρατων, υπεριώθρων και υπεριωδών. Ούράνιο τόξο. Φασματοσκόπιο. Τό χρώμα των σωματίων.

7.- Φωτομετρία:

Φωτεινή ένέργεια. Φωτεινή ροή. Φωτισμός. Μονάδες μετρήσεως φωτομετρικών μεγεθών. Νόμοι φωτισμού. Φωτόμετρα.

Β' Πρόγραμμα έπιλογής, ώρες 2

Ίσχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα τής Β' τάξεως Ήμερησίου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

β) ΧΗΜΕΙΑ

Α' Πρόγραμμα κοινός, ώρα 1 από 16 Νοεμβρίου ως τό τέλος του διδακτικού έτους.

1.- Μέταλλα των Άλκαλίων:

Γενικά περί των μετάλλων των άλκαλίων. Νάτριο. Ύδροξειδίο του νατρίου (καυστικό νάτριο). Άνθρακικό νάτριο (σόδα). Όξινο άνθρακικό νάτριο. Χλωριοϋχο νάτριο. Νιτρικό νάτριο. Ύδροξειδίο του καλίου (καυστικό κάλιο). Άνθρακικό κάλιο (ποτάσσα). Όξινο άνθρακικό κάλιο. Χλωριοϋχο κάλιο. Χλωρικό κάλιο. Νιτρικό κάλιο.

2.- Μέταλλα των Άλκαλικών Γαιών:

Γενικά περί των μετάλλων των άλκαλικών γαιών. Μαγνήσιο. Όξειδίο του μαγνησίου (μαγνησία). Άνθρακικό μαγνήσιο. Θεϊκό μαγνήσιο. Άσβέστιο. Όξειδίο του άσβεστίου (άσβεστος). Ύδροξειδίο του άσβεστίου (έσβεσμένη άσβεστος). Άνθρακικό άσβέστιο. Θεϊκό άσβέστιο. Χλωριοϋχο άσβέστιο. Άνθρακασβέστιο. Κονιάματα.

CP

3.- 'Αλουμίνιο ('Αργίλιο) - Κασσίτερος - Μόλυβδος:

'Αλουμίνιο. 'Οξειδίο του άλουμινίου (άλουμίνα). Θειικό άλουμίνιο. Στυπτήρια. Πυριτικά άλατα του άλουμινίου. Κεραμευτική. Κασσίτερος. Μόλυβδος. 'Οξειδίο του μολύβδου. 'Ανθρακικός μολύβδος. Ευσωρευτές μολύβδου.

4.- Χαλκός - 'Αργυρος - Χρυσός:

Χαλκός. Θειικός Χαλκός. 'Αργυρος. Νιτρικός άργυρος. 'Αλογονουχες ένώσεις του άργύρου. Φωτογραφική. Χρυσός.

5.- Ψευδάργυρος - 'Υδράργυρος - Χρώμιο - Μαγγάνιο:

Ψευδάργυρος. 'Οξειδίο του ψευδαργύρου. 'Υδράργυρος. 'Αλογονουχες ένώσεις του ύδραργύρου. Χρώμιο. 'Ενώσεις του Χρωμίου. Μαγγάνιο. 'Ενώσεις του μαγγανίου.

6.- Σίδηρος - Κοβάλτιο - Νικέλιο - Λευκόχρυσος:

Σίδηρος. Κοβάλτιο. Νικέλιο. Λευκόχρυσος. Ραδιενεργά στοιχεΐα. Ράδιο. Ουράνιο. 'υπερουράνια στοιχεΐα - 'Ακτινίδες.

Β' Πρόγραμμα επίλογής, ώρα 1

'Ισχύει τό άναλυτικό πρόγραμμα της Β' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

9.- ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ, ώρα 1

'Ισχύει τό άναλυτικό πρόγραμμα της Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

10.- ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ, ώρες 2

'Ισχύει τό άναλυτικό πρόγραμμα της Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

11.- ΦΥΣΙΚΗ ΔΙΔΑΧΗ, ώρα 1

Θά γίνεται επίλογή ύλης από τό άναλυτικό πρόγραμμα της Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως, ή όποία θά προσαρμόζεται στη μονόωρη διδασκαλία του μαθήματος καί τίς συνθήκες λειτουργίας του 'Εσπερινού Λυκείου.

Handwritten signature or initials.

6.- ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Δ' ΤΑΞΕΩΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(Μεταβατικός)

1.- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ, ώρα

Χριστιανική 'Ηθική. Θα διδάσκεται τό Είδικο Μέρος (σελ. 92-174) από τό δμώνυμο σχολικό βιβλίο του Κ. Γρηγοριάδη.

2.- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ώρες 3

Θά διδάσκονται κείμενα από τήν έγκριμένη για τήν Γ' τάξη του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως Συλλογή κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας πού δέ διδάχτηκαν στήν προηγούμενη τάξη. Έκθέσεις θά γράφονται 6-8 βλο τό διδακτικό έτος. Κατά τά άλλα ισχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα της Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

3.- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Α' Πρόγραμμα κοινό, ώρες 3

Έρμηνεία κειμένων από τό πρωτότυπο

α) 'Αντιγόνη του Σοφοκλή από τήν 21 Σεπτεμβρίου ως τό τέλος Φεβρουαρίου.

β) Θουκυδίδη 'Επιτάφιος του Περικλή από τήν 1 Μαρτίου ως τό τέλος του διδακτικού έτους.

Γιά τήν έρμηνεία των δυο άνωτέρω έργων ισχύουν όσα αναφέρονται στο αναλυτικό πρόγραμμα της Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

Β' Πρόγραμμα έπιλογής, ώρες 3

'Ισχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα έπιλογής του μαθήματος της Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

4.- ΛΑΤΙΝΙΚΑ (έπιλογή), ώρες 2

'Ισχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα της Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

5.- ΙΣΤΟΡΙΑ, πρόγραμμα κοινό, ώρες 2 καί πρόγραμμα έπιλογής, ώρες 2

'Ισχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα "κορμού" καί έπιλογής της Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

./.
M

6.- ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ, ώρα 1

Ίσχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα τής Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

7.- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

A' Πρόγραμμα κοινό, ώρες 3

1.- Πραγματικές συναρτήσεις

'Η έννοια τής πραγματικής συναρτήσεως μιᾶς πραγματικής μεταβλητῆς. Γραφική παράσταση συναρτήσεως. Συνάρτηση σταθερά, ἄρτια, περιττή, περιοδική, κλιμακωτή. Συνάρτηση ἀμφιμονοσήμαντη. Ἀντίστροφη συνάρτηση. Σύνθεση συναρτήσεων. Μονότονες συναρτήσεις. Σχετικά ἀκρότατα συναρτήσεως. Γιά τήν ἐμπέδωση τῶν παραπάνω ἐνοιῶν, νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς παραδείγματα καί οἱ συναρτήσεις $\chi \rightarrow \alpha\chi + \beta$, $|\chi|$, χ^2 , $\sqrt{\chi}$, $\frac{1}{\chi}$, ἀκέραιο μέρος τοῦ χ , ἡμ χ , συν χ ..., a^{χ} , λογ χ .

2.- Ὁριο καί συνέχεια συναρτήσεως

'Η έννοια τοῦ ὀρίου συναρτήσεως γιά $\chi \rightarrow \alpha$, ὅταν $\alpha \in \mathbb{R} \cup \{+\infty, -\infty\}$. Συναρτήσεις πού ἀπειρίζονται. Ὁριο ἀθροίσματος, γινομένου, πηλίκου συναρτήσεων. Συνάρτηση συνεχῆς. Ἰδιότητες συνεχῶν συναρτήσεων μέ κατάλληλα παραδείγματα.

3.- Παράγωγος

'Η έννοια τής στιγμιαίας ταχύτητας, τής ἐπιταχύνσεως. 'Η έννοια τής παραγώγου μιᾶς συναρτήσεως σέ ἕνα σημεῖο τῆς. Ἐξίσωση ἔφαπτοῦ μῆνης μιᾶς καμπύλης σέ ἕνα σημεῖο τῆς. Παραγωγίσιμη συνάρτηση. Κανόνες παραγωγίσεως. Μελέτη συναρτήσεως μέ τή βοήθεια τῶν παραγῶγων. Ἐφαρμογές στή μελέτη τῶν συναρτήσεων $\chi \rightarrow \alpha\chi^2 + \beta\chi + \gamma$, $\alpha\chi^4 + \beta\chi^2 + \gamma$, $\frac{\alpha\chi + \beta}{\gamma\chi + \delta}$, πολυώνυμο τοῦ χ , κλπ.

4.- Συνδυαστική

Μεταθέσεις. Διατάξεις. Συνδυασμοί. Ἰδιότητες. Τύπος τοῦ διωνύμου.

5.- Στοιχεῖα Στατιστικῆς καί Πιθανοτήτων

Στατιστική περιγραφή ἑνός πληθυσμοῦ. Πινακοποίηση καί γραφική παρουσίαση. Κατανομή συχνοτήτων. Χαρακτηριστικές τιμές μιᾶς κατανομῆς: ἀριθμητικός μέσος, τυπική ἀπόκλιση. Πείραμα τύχης. Ἐνδεχόμενα καί οἱ μεταξύ τους πράξεις. Στατιστικός ὀρισμός τής πιθανότητας. Μαθηματικός ὀρισμός τής πιθανότητας. Προ-

CH ./.

σθετική ιδιότητα. Πιθανότητα υπό συνθήκη. 'Ανεξάρτητα ένδεχόμενα.
'Έννοια τυχαίας μεταβλητής. Κατανομή πιθανότητας μιας διακριτής
τυχαίας μεταβλητής. Διωνυμική κατανομή. 'Ομοιόμορφη κατανομή.
Τυχαίοι αριθμοί. Δειγματοληψία. 'Εξαγωγή συμπερασμάτων.

6.- 'Ηλεκτρονικοί υπολογιστές

Διαδικασία επίλυσης ενός προβλήματος: μαθηματική επεξεργασία,
προγραμματισμός, μηχανική επίλυση. Διαγράμματα ροής. 'Απλά παρα-
δείγματα από τὰ Μαθηματικά καί τήν καθημερινή πρακτική. 'Ηλεκτρο-
νικός υπολογιστής. Βασικές λειτουργικές μονάδες. Γλώσσες ΗΥ.

Β' Πρόγραμμα επιλογής, ώρες 4

1.- 'Αναλυτική Γεωμετρία

'Ο διανυσματικός χώρος τών ελεύθερων διανυσμάτων του 'Επιπέδου.
Γραμμική ανεξαρτησία. Βάση του διανυσματικού χώρου. 'Ορθοκανονι-
κό σύστημα συντεταγμένων. 'Εσωτερικό γινόμενο διανυσμάτων. 'Ιδιότητες.
Διανυσματική εξίσωση εύθείας. Διάφορες μορφές εξισώσεων μιας εύθείας.
Συντελεστής διευσύσεως.

Συνθήκες καθετότητας καί παραλληλίας.

'Αλλαγή συστήματος συντεταγμένων.

'Εξισώσεις κύκλου, έλλειψως, υπερβολής, παραβολής.

2.- Γεωμετρικοί μετασχηματισμοί

Προσανατολισμένο επίπεδο. Προσανατολισμένη γωνία. Βασικές ιδιότητες.

'Η έννοια του μετασχηματισμού. Είδη μετασχηματισμών (άμφιμονοσήμαντος,
ταυτοτικός, ένελικτικός). Σύνθεση μετασχηματισμών. Μετασχηματισμοί
του επιπέδου: Μεταφορά, σύνθεση μεταφορών. 'Ομάδα μεταφορών.

Στροφή. Σύνθεση στροφών. Γινόμενα μεταφορών καί στροφών. 'Η ομάδα
τών δμόρροπων ισότητων.

Συμμετρία ως προς άξονα. Γινόμενα συμμετριών. 'Αντίρροπη ισότητα.

'Ομοιοθεσία. 'Η ομάδα ομοιοθεσιών καί μεταφορών. 'Ομόρροπη καί αντίρ-
ροπη ομοιότητα.

3.- Γραμμικές απεικονίσεις

'Η έννοια της γραμμικής απεικόνισης καί ο αντίστοιχος πίνακας. Βα-
σικές ιδιότητες. 'Ως εφαρμογή νά δοθούν οι γραμμικοί μετασχηματισμοί
στο επίπεδο.

4.- Συμπληρωματικά θέματα 'Αναλύσεως

'Ανάλυση ρητής παραστάσεως σέ άπλά κλάσματα.

'Η έννοια τής σειράς. Εύγκλιση σειράς. Κριτήρια συγκλίσεως σειράς μέ θετικούς όρους.

Διάφορες εφαρμογές τών παραγώγων (έξιώωση έφαπτομένης καμπύλης β' βαθμού, μέγιστα έλάχιστα).

Μελέτη τών αντίστροφων κυκλικών συναρτήσεων.

Θεώρημα ROLLE. Θεώρημα πεπερασμένων αύξήσεων. Τύπος TAYLOR.

'Ορισμένο όλοκληρώμα. Θεμελιώδες θεώρημα όλοκληρωτικού λογισμού.

Μέθοδοι όλοκληρώσεως. 'Εφαρμογές στόν ύπολογισμό έμβαδών, όγκων καί σέ άπλά παραδείγματα διαφορικών έξιώσεων μέ χωριζόμενες μεταβλητές.

8.- ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ, ώρα 1

'Ισχύει τό αναλυτικό πρόγραμμα τής Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

9.- ΦΥΣΙΚΑ (ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ)

Πρόγραμμα κοινό, ώρες 3 καί Πρόγραμμα έπιλογής, ώρες 3

'Ισχύουν τά αναλυτικά προγράμματα "κορμού" καί έπιλογής τής Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

10.- ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ώρα 1

Θά γίνεται έπιλογή ύλης από τό αναλυτικό πρόγραμμα τής Γ' τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως, ή όποία θά προσαρμόζεται στή μονόωρη διδασκαλία του μαθήματος καί τίς συνθήκες λειτουργίας του 'Εσπερινού Λυκείου.

Handwritten signature or initials.

Θ έ μ α : 2ο. Αίτηση τών Φούνη καί Σούρδη (MAX-PLANK-INSTITUT Μονάχου)
γιά τήν χορήγηση άδειας διεξαγωγής έρευνας.

Ο άρμόδιος εισηγητής του θέματος κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β',
Εισηγείται τά ακόλουθα:

"Μέ έγγραφο του Υπουργείου που υπογράφει ο κ. Γενικός Γραμματέας της
31-1-79/Ι/709 διαβιβάζεται αίτηση της 22-1-79 των Λαμπρινής Σούρδη
καί Ζωής Φούνη φοιτητριών του Πανεπιστημίου του Μονάχου για χορήγηση
άδειας διεξαγωγής έρευνας σε μαθήτριες σχολείων Μ.Ε. πάνω στο πρόβλημα
της "νευρικής άνορεξίας". Τήν αίτηση των παραπάνω συνόδευε ένα έρωτη-
ματολόγιο από τρεις σελίδες καί 32 έρωτήματα, καί πριν από λίγες μέρες
οι παραπάνω φοιτήτριες υπέβαλαν κατά σύστασή μου βιογραφικά σημειώμα-
τα, ένα "είδιό ερωτηματολόγιο διάγνωσης της νευρικής άνορεξίας" από
5 σελίδες, μετάφραση από αντίστοιχο σε γερμανική γλώσσα, κατάλογο των
σχολείων στα όποια θά διεξαχθεί ή έρευνα μαζί με σχέδιο διενέργειας
της έρευνας με τις "θεωρητικές προϋποθέσεις πάνω στην έρευνα" από 4
σελίδες. Ακόμη υπέβαλαν δύο έργασίες σχετιές με το πρόβλημα καί με
έρευνες καί απόψεις Γερμανών είδιων έρευνητών του θέματος των Ε.
SPERLING - Α. MASSING από 12 σελ. καί του G. SGHRODER από 48 σελ. καί
οι δύο έργασίες στη Γερμανική γλώσσα δημοσιευμένες σε σχετικούς τόμους
καί ακόμη βασίλιδη μελέτη με τον τίτλο "θέση του θέματος καί έπισιόδηση
της (σχετικής) βιβλιογραφίας" από τον καθηγητή FICHTER.

Από τη μελέτη των παραπάνω στοιχείων διαπίστωσα ότι ή Α. Σούρδη είναι
φοιτήτρια της Ιατρικής Σχολής του Παν/μίου του Μονάχου, έχει κάνει το
πρόδιπλωμα καί το Α' μέρος των εξετάσεων του Διπλώματος καί τώρα κάνει
πρακτική εξάσκηση στο Ινστιτούτο MAX - PLANCK για Ψυχιατρική, πρόκειται
μόλιστα να ειδιευθεί στην Ψυχιατρική καί Ψυχοσωματική. Η Ζ. Φούνη
είναι φοιτήτρια της Ψυχολογίας του ίδιου Πανεπιστημίου, έχει πάρει το
πρόδιπλωμα στην Ψυχολογία έπειτα από ζετες σπουδες καί ειδιευεται
στην Κλινική Ψυχολογία, θά κάνει τις εξετάσεις της για το δίπλωμα Ψυ-
χολογίας τον Νοέμβριον του 1979. Η πρώτη θά χρησιμοποιήσει το ύλιό
που θά συλλεγετ από την έρευνα που σχεδιάζουν για διδακτορική διατριβή
στην Ιατρική, ή δεύτερη για διπλωματική διατριβή στην Ψυχολογία.

Οι έρευνητριες έχουν επιλέξει 16 σχολεία Μ.Ε., Γυμνάσια καί Λύκεια,
της Ηπειρου γιατί ή Ηπειρος έχει τις λιγότερες μειονότητες, πράγμα
που εξασφαλίζει ένα άμυγές ελληνικό δείγμα πληθους, έφοσον το δείγμα
αυτό θά αποτελέσει την ομάδα έλέγχου για έρευνα του ίδιου προβλήματος
των αιτίων της νευρικής άνορεξίας στις Ελληνίδες μαθήτριες των τριών

CH
•••••

χολείων Μ.Ε. τής Δ. Γερμανίας, Νυρεμβέργης, Μονάχου και Στουτγάρδης.
τά σχολεία τής 'Ηπείρου πρόκειται να εξετάσουν 7.495 μαθήτριες και
τό Σχολεία τής Γερμανίας όλες τές μαθήτριες που φοιτούν εκεί. 'Η άδεια
ηλ. ζητείται και για τά σχολεία τής Γερμανίας. Μέθοδοι που θά χρησι-
μοποιηθούν είναι ένα έρωτηματολόγιο από 32 έρωτήσεις σχετιές με τό
θέμα νευρική άνορεξία που σκοπού έχουν να εκμαιεύσουν τάσεις και συμπτώ-
ματα και αίτια τής ψυχοσωματικής αυτής διαταραχής. Πρόκειται για ένα
είδος τέστ με τήν έπωνυμία ANIS 32. 'Η συμπλήρωσή του θά γίνει από τές
μαθήτριες με βάση κλίμακα έπισημείωσης από 0-5 ανάλογα με τήν περίπτωση
στην όποια κάθε μία θά τοποθετήσει τον έαυτό της σχετικά με τό κάθε
έρώτημα. Οί έρευνήτριες έχουν κιόλας έπισημάνει τό πρόβλημα που θά δη-
μιουργήσει ή έρώτηση 18 του έρωτηματολογίου σέ 'Ελληνίδες μαθήτριες
και έχουν κάνει μία ήλιότερη μετάφραση-προσαρμογή που κατά τή γνώμη
μου δε θά δημιουργήσει προβλήματα. Βρίσκω όμως τές έρωτήσεις 5 "Μέ φο-
βίζει πολύ ή σιέψη στενών σχέσεων" και 26 "Φοβάμαι τά φιλιά" όχι
κατάλληλες για να τεθούν σέ μαθήτριες Γυμνασίου και μάλιστα έπαρχιακών
σχολείων, γιατί ή έλληνική πραγματικότητα δεν δικαιολογεί, νομίζω,
τέτοιους προβληματισμούς και διαθέσεις σέ άτομα αυτής μάλιστα τής ήλι-
κίας. Δεν έχω όμως αντίρρηση οι έρωτήσεις αυτές να υποβληθούν σέ μα-
θήτριες Λυκείου, γιατί τά θέματα αναφέρονται σέ προβληματισμούς που
στίς μεγαλύτερες ήλικίες είναι δυνατό να αποτελούν αίτια νευρικής άνο-
ρεξίας, αλλά ούτε και θά ξενίσουν όποσδήποτε. Με βάση τό παραπάνω έρω-
τηματολόγιο θά έπισημανθούν οι περιπτώσεις μαθητριών που παρουσιάζουν
συμπύματα- αίτια νευρικής άνορεξίας, αφού στο μεταξύ θά έχουν εξε-
τασθεϊ οι μαθήτριες και στο βάρος, γιατί άπώλεια του βάρους είναι δη-
λωτική του προβλήματος. Οί έρευνήτριες καθορίζουν και άλλα συμπύματα
(τά αναφέρω από τό σχετιό σημείωμά τους). Σέ όσες μαθήτριες θά δια-
πιστωθούν συμπτώματα νευρικής άνορεξίας θά διεξαχθεϊ ένα τέστ-έρωτημα-
τολόγιο που θά αποτελέσει βάση συζητήσεως των σχετιών με τήν ασθένεια
προβλημάτων (διαβάξω τές βασικές έρωτήσεις) π.χ. σχήμα σώματος, υπερ-
βολική άπασχόληση με τό φαγητό, βουλιμία, έμετός, δίαιτα, έμμηνη ροή,
κτλ). Οί έρευνήτριες είχαν σχεδιάσει να εφαρμόσουν και άλλα τέστ στίς
μαθήτριες που θά διαπιστώσουν ότι παρουσιάζουν συμπτώματα νευρικής άνο-
ρεξίας, αλλά σέ σχετιή συζήτησή μας και έπειτα από διαβεβαίωσή μου
ότι τά τέστ αυτά δεν είναι σταθμισμένα στην έλληνική πραγματικότητα,
έχουν παραιτηθεϊ από τό σκοπό αυτό και θά περιθωρισθούν στην παραπάνω
συζήτηση.

Ch
./Ch

Τό πρόβλημα τής νευριικής άνορεξίας έχει μελετηθεΐ στη Σουηδία, Άγγλία καί γτήν Ίνδία καί Ίαπωνία. Σκοπός τών έρευνητριών εΐναι νά έπισημάνουν τά αίτια τής νευριικής άνορεξίας καί αυτό θά γίνει κυρίως μέ τήν εξέταση τών μαθητριών ένεινων πού θά παρουσιάζουν σχετινά συμπτώματα καί οι όποτες θά ζητηθούν καί για δεύτερη εξέταση καί συζήτηση. Αύτές οι περιπτώσεις κατά τόν ύπολογισμό τών έρευνητριών θά εΐναι 3-4 σέ κάθε σχολείο. Βρίσω τό θέμα πολύ ένδιαφέρον, γιατί θά έπισημανθούν τά αίτια καί τό ποσοστό μιās ψυχοσωματιικής διαταραχής πού παΐζει σπουδαίο ρόλο στην σχολική επίδοση καί γενικά τή σχολική ζωή, καί εισηγομαι τήν έγκρισή της για πά σχολεία πού αναφέρονται στό σχετικό κατάλογο καί υπό τόν όρο νά προσκομισθεΐ σχετική μέ τήν έρευνα βεβαίωση τών υπεύθυνων καθηγητών τών έρευνητριών καί νά παραλειφθούν για τίς μαθήτριες του Γυμνασίου τά ύπ'άρθ. 5 καί 26 έρωτήματα του πρώτου γενικού έρωτηματολογίου καί άκόμη νά ύποβληθούν στό ΚΕΜΕ (Τμήμα Μ.Ε.) δύο άντίτυπα τών μελετών πού θά συνταχθούν από ψυχολογική καί ιατρική άποψη από τίς δύο έρευνητριες".

Στή συνέχεια έγινε συζήτηση καί έντέθηκαν διάφορες άπόψεις. Συγκεκριμένα ο κ. Βώρος σημείωσε τά έξης: φρονώ ότι μιá έρευνα όφείλει νά σημειώνει: (α) ώς πού έχει ή επιστήμη εξετάσει τό συγκεκριμένο πρόβλημα καί τί έχει άποφανθεΐ σχετινά, (β) σέ ποιό σημεΐο ό έρευνητής νομίζει ότι ή ώς τώρα δευτή άποψη τής επιστήμης δέν τόν ικανοποιεί καί γ' αυτό θεωρεΐ άναγκαία τήν έρευνα πού προτείνει, (γ) ποιούς όρους άντικειμενιότητας τής έρευνας εξασφαλίζει ή έρευνα στην προτεινόμενη μορφή της.

Μου φαίνεται ότι αυτά τά στοιχεΐα άπουσιάζουν από τήν κρινόμενη έδω αίτηση έρευνας.

Ο κ. Κατσιμάνης εΐπε τά έξης: Παρά τήν προθυμία μέ τήν όποια συνηγορώ συνήθως ύπέρ τής χορηγήσεως άδειας για τή διενέργεια έρευνών στα σχολεία Μ.Ε., στην προκειμένη περίπτωση ή άποφή μου εΐναι ότι παρόμοια άδεια δέν πρέπει νά δοθεΐ. Βέβαια πρόβλημα άνορεξίας καί πλημμελοϋς διατροφής όρισμένων μαθητών (τό όποιο όξύνουν ό έννευρισμός καί τό άγχος τής περιόδου τών εξετάσεων) ύπάρχει, αλλά πρέπει νά αντιμετωπίζεται από τούς γονεΐς μέ τήν κατάλληλη ένήμερωση πού θά δίδεται από τό Σχολείο. Οι τυχόν σοβαρές περιπτώσεις έπισημαίνονται κατά κανόνα από τούς γονεΐς καί στη συνέχεια ζητείται ή βοήθεια του γιατρού.

Τό είδος τής προτεινόμενης έρευνας (νευρική άνορεξία) δέ νομίζω πώς θά ώφελοϋσε τούς μαθητές τής 'Ηπειρου. 'Η έρευνα συνδέεται μέ καταστάσεις συνηθισμένες σέ πολύ έξελιγμένες - μέ τήν καλή καί τήν κακή σημασία τοϋ θρου- κοινωλίες καί όπωσδήποτε σέ κοινωλίες μεγάλων άστικων κέντρων, όχι έπαρχιων τής 'Ελλάδας, πού οί μαθητές τους αντιμετώπιζουλ άλλες δυσκολίες καί όχι νευρική άνορεξία. "Όποια έξάλλου καί άν είναι τά άποτελέσματα τής έρευνας, οί περιπτώσεις νευρικής άνορεξίας πού τυχόν θά διαπιστωθούλ δέν πρόκειται ούσιαστικιά νά αντιμετώπιστουλ. 'Απλως θά συνταχούλ όρισμένα ούσιαστικίης φύσεως συμπεράσματα, τά θεραπειτικιά όμως άποτελέσματα θά είναι μάλλον άμελητέα. 'Εξάλλου τό είδος τοϋ έρωτηματολογίου- έστω καί μέ τροποποιήσεις- θά ένοχλοϋσε τήν κοινή γνώμη τής περιοχής, γιατί θά άποτελοϋσε κατά κάποιο τρόπο είσβολή σέ έντελως προσωπιά θέματα νέων, άνώριμων καί πιθανως άδων μαθητριων. Παρόμοιες έρωτήσεις θά μπορούσαν γιά λογαριασμό τους, νά ύποβληθούλ στους γονείς τους, όχι στίς ίδιες καί μάλιστα στό σχολικό χώρο, όπου ή έπώνυμη καί δημόσια άπάντηση άφαιρεί τίς πιθανότητες είλικρινείας.

Καί άιδη ή κ. Παπασημοιδπουλος διατύπωσε τίς άιδηλούτες άπόψεις:

"Έχω τή γνώμη ότι ή κρίση "ότι έν τών προτέρων τό έξαγόμενο τής έρευνας δέν θά είναι άντικειμενικό έξ αίτίας τής μή είλικρινως άπάντησεως σέ όρισμένες έρωτήσεις" δέν είναι όρθή. Διότι σ'όλες τίς έρευνες ή πιθανότητα μή είλικρινως άπάντησεως ύπάρχει. 'Ο λόγος αυτός όμως δέν είναι ίκανός νά σταματήσει ή έρευνα "Άλλωστε μία έπιστημονιά κατάρτισμένη σειρά έρωτήσεων από ένα ίδρυμα όληϊς όπως είναι τό ίνστιτουτο MAX PLANCK θά έχει προβλέψι καί αυτή τή δυσκολία.

'Ο Εισηγητής τοϋ θέματος κ. Παπαδόπουλος σχετικιά πρός τίς γνώμες πού έντέθησαν είπε:

" Είναι γεγονός ότι πρόκειται γιά δύο φοιτήτριες πού θά μπορούσε κανείς νά πει ότι είναι έπιυλνδουο νά μπουλ στά Σχολεία μέ σκοπό μία έρευνα. "Όμως έχουν καί οί δύο άριετή έπιστημονική κατάρτιση άφοϋ έχουν κάμει μέ έπιτυχία τό πρώτο μέρος των έξετάσεων τοϋ διπλώματος (περίπου 3 χρόνια σπουδές κατά νόμο) ή μία στήν ψυχολογία καί ή άλλη στήν 'Ιατρική. "Έτσι ή τυχόν έλλειψη, έρευνητικίης πείρας τους μπορεί νά παρακαμφθεϊ από τίς έγγυήσεις πού δίνει ή έπιστημονική τους σπουδή καί βασική κατάρτιση, ώστε νά μήν ύπάρχει κινδύνοσ σεφαλμάτων από τήν παρου-

.1. CW

ία τους στά Σχολεία καί στή διεξαγωγή τῆς ἔρευνας. Δέ μπορῶ μέ κανένα ῥοπο νά δεχτῶ ὅτι τό θέμα αὐτό δέν ἀξιζει νά ἐρευνηθεῖ σέ μιά περιοχῆ πως ἡ ἠπειρος, ὅπου τό πρόβλημα, ὅπως εἰπώθηκε, δέν εἶναι ἡ ἄνορεξία, ἀλλά ἡ ἔλλειψη τροφῶν. Καί τά λίγα, πού ὅπωςδήποτε υπάρχουν σήμερα ἐ κάθε οἰκογένεια, καί ἐνεῖ, ὅταν συντρέχουν τά αἷτια τῆς ἄνορεξίας δημιουργοῦν τό πρόβλημα. Ἄιδη ἡ διαπίστωση ὅτι ἐνδεχομένως δέν ὑπάρχει ἐνεῖ τέτοιο πρόβλημα ἔχει σημασία. Ἐξᾶλλου ἡ ἔρευνα θά γίνεῖ καί τᾶ Ἑλληνόπουλα τῶν Γυμνασίων- Λυκείων τῆς Δ. Γερμανίας καί θά εἶναι ιδιαίτερα ἐνδιαφέροντα τά συγκριτικὰ δεδομένα καὶ θά εἶναι πολύ πιθανῶς διαφοροποιημένα, κι' ἄν δηλ. δεχτοῦμε τόν παραπάνω ἰσχυρισμό γιά τήν ἠπειρο. Τᾶ Ἑλληνόπουλα μάλιστα τῆς Γερμανίας καθόσον γινώριζω καί ἐπό ἄλλες καί δικές μου ἔρευνες ἔχουν ἀριετὰ προβλήματα προσαρμογῆς, ὅστε καί ἡ νευρική ἄνορεξία ὡς πρόβλημα νά ἀξιζει ιδιαίτερα νά ἐρευνηθεῖ καί νά συγκεκριμενοποιηθοῦν τά αἷτια καί οἱ πτυχές τοῦ προβλήματος καί ἀιδη τό ποσοστό.

Ὅσο γιά τό θέμα τῆς ἀντικειμενικότητας τῶν συμπερασμάτων τῆς ἔρευνας αὐτό μπορεῖ νά τεθεῖ σέ κάθε ἔρευνα, ἀλλά τά πορίσματα εἶναι πάντοτε χρήσιμες ἔστω ἐνδείξεις πάνω σέ ἕνα πρόβλημα. Δέ χρειάζεται δέ νά ζητοῦμε αὐστηρή μαθηματικὴ ἀντιπροσωπευτικότητα στίς ἔρευνες κοινωνιολογικῶν καί παιδαγωγικῶν ἢ ψυχολογικῶν θεμάτων ἀριεῖ νά ἀναφέρεται μέ σαφήνεια τί καί γιά ποιό διαπιστώνεται ἡ ἰσχύει. Ἐδῶ μάλιστα ἔχουμε ἕνα καθαρά ψυχολογικό - ἰατρικό θέμα καί εἶναι γνωστό ὅτι στά θέματα αὐτὰ καί ἐλάχιστες περιπτώσεις (ἀσθενῶν) ὡς δείγμα ἀποτέλεσαν καί ἀποτελοῦν γιά σημαντικὲς διαπιστώσεις καί ἐπιστημονικὲς προόδους βάσεις μελέτης καί περραματισμοῦ.

Ἄιδη ἡ ἀποψη ὅτι τῶ θέμα δέν ἔχει σχέση μέ τά θέματα καί προβλήματα τῆς παιδείας δέν μέ βρίσκει σύμφωνο. Κάθε θέμα πού ἀναφέρεται στήν ἔρευνα αἷτιων πού σχετίζονται πολύ πιθανὰ μέ ψυχολογικοὺς παράγοντες ἔχει ἀμεση σχέση μέ τήν Παιδεία. Καί ἡ νευρική ἄνορεξία τόσο θεωρητικὰ ὅσο καί ἐμπειρικὰ (ἀπό ἔρευνες σέ ἄλλες χώρες) συσχετίζεται μέ ἄλλα προβλήματα τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. Ὅσο γιά τόν ἰσχυρισμό, ὅτι ἄν τό βασικό ἐρωτηματολόγιο ὑποστεῖ τήν ἀλλαγὴ τῆς παραλείψεως τῶν 2 ἐρωτημάτων πού προτείνω γιά τίς μαθήτριες Γυμνασίου, αὐτό ἀκριβῶς θά ἐξασθενήσει τῆ σημασία τῶν πορισμάτων, ὅστε νά ἀμφισβητεῖται ἡ σημασία τῆς ἔρευνας, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά δηλώσω ὅτι οἱ δυό ἐρευνήτριες μοῦ δὴλωσαν κιόλας προφορικὰ ὅτι δέ θά τούς πείραζε ἐν ἀνάγκη νά παρα-

CM . 1 .

.1.CM

λειτουργούν. Θα πρότεινα να ζητήσουμε να βεβαιώσουν οι υπεύθυνοι καθηγητές την αξία της έρευνας αυτής και με την παράλειψη των δύο αυτών ερωτημάτων και αν η απάντηση είναι καταφατική να τους δοθεί η άδεια.

"Όσο για την άποψη που εκτέθηκε σχετικά με τη δεύτερη φάση της εξέτασης ορισμένων μαθητριών στις όποιες θα έχουν επισημανθεί συμπτώματα νευρικής άνορεξίας, ότι δηλ. η θέση τους θα είναι δύσκολη από τη γνωστοποίηση του προβλήματός τους και τα ένδεχόμενα, σχετικά σχόλια, νομίζω ότι η επιστημονική κατάρτιση και η μεθοδολογική σχετική προς τα θέματα έρευνας ενημέρωση των δύο ερευνητριών τόσο από την πλευρά των σπουδών τους όσο και από προσωπική μου γνώμη κατά τη συζήτησή μου μαζί τους αποτελούν έγγυηση για προσεκτικό και λεπτό χειρισμό των περιπτώσεων της επανεξέτασης των μαθητριών αυτών σε συνεννόηση με τους Γυμνασιάρχες και τις οικογένειές τους. Δέ βλέπω κατά συνέπεια κανένα λόγο απορρίψεως της αιτήσεως πέρα των επιφυλάξεων που ήδη ανέφερα".

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη:

- α) Τό άριθμ. Γ / 709/31-1-79 έγγραφο του κ. Γενιου Γραμματέα του ΥΠΕΠΘ με συνημμένα: φωτοαντίγραφο αίτησεως των Ζωής Φούνη και Λαμπρινής Σούρδη και ερωτηματολόγιο του MAX PLANK- INSTITUTE Ψυχιατρικής του Μονάχου για την διεξαγωγή έρευνας σε σχολεία της Β. Ελλάδας β) τό άρθρο 2 του Ν. 186/1975 γ) την εισήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου και δ) τη συζήτηση που ακολούθησε και τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν,

αποφάσισε να κατά πλειοψηφία:

Νά μή χορηγηθεί στις Λ. Σούρδη και Ζ. Φούνη άδεια για τη διεξαγωγή της έρευνας, που ζήτησαν, γιατί:

α) Πρόκειται για φοιτήτριες, που δεν έχουν πείρα για παρόμοιες έρευνες και δεν είναι σωστό να μετατρέφουμε τά σχολεία μας σε χώρους μέσα στους όποιους θα μπορούν να κινούνται άνειδίκευτοι, χωρίς αυτό να είναι επιζήμιο για τους μαθητές μας.

β) Τό ερωτηματολόγιο δεν έγγυάται την αντικειμενιότητα στις απαντήσεις. Στην έλληνική πραγματικότητα δεν είναι εύκολο να υπάρξει η δυνατότητα μιας άνεπηρέαστης απαντήσεως, πράγμα που δεν είναι υπέρ της έρευνας για την όποία ζητήθηκε η έγκριση.

OK

.1. OK

γ) Το β' στάδιο της έρευνας κατά το οποίο ύστερα από επισήμανση
αξιοχρηστικών και θα "εξετασθούν" λίγες μαθήτρες, οι πιο προβλημα-
τικές, θεωρείται ψυχοπαιδαγωγικά μειωτικό για αυτές. Είναι δυνατό να
προκληθούν σχόλια σε βάρος αδύναμων παιδιών, με απρόβλεπτες συνέπειες
στο ψυχικό τους κόσμο και τη μελλοντική τους ζωή. Η απομόνωση και
επισήμανση μεριών μαθητριών, είναι δυνατό να προκαλέσει διάφορες
αντιδράσεις από μέρος των γονέων, που δε θα ήθελαν το παιδί τους να
γίνει αντιείμενο για κανένα σχόλιο.

Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Β' κ. κ. Ν. Παπαδόπουλος και Ι. Αρβανίτης
για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση του πρώτου και στο
συμπληρωματικό σημείωμά του σχετικά με τη συζήτηση του θέματος.

Η συζήτηση του 3ου, 4ου και 5ου θέματος αναβλήθηκε.

Handwritten signature

Handwritten initials

Θέμα 60 - Αίτηση Βάσως Ζείκου-Χαραλαμποπούλου για επιστροφή αντίτυπων βιβλίου της.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Δ. Τομπαΐδης, Εισηγητής ΚΕΜΕ, είπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ κ. Β. Ζείκου-Χαραλαμποπούλου, συγγραφέας τοῦ βιβλίου "Ὁ Σολωμός κοντά στόν ἄνθρωπο", πού εἶχε ὑποβληθεῖ γιά κρίση στό ΚΕΜΕ καί εἶχε κριθεῖ (πρ. 123/78) ὡς μὴ χρήσιμο κατὰ τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75, ζητεῖ μέ αἴτησή της νά τῆς ἐπιστραφοῦν τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου της.

Ἐχω τή γνώμη ὅτι τὰ ἀντίτυπα τῶν βιβλίων πού ὑποβάλλονται γιά κρίση δέν πρέπει νά ἐπιστρέφονται στούς συγγραφεῖς γιά τούς ἀκόλουθους λόγους:

α) Γιατί κανένα ἀντίτυπο βιβλίου πού ὑποβάλλεται κάπου γιά κρίση, ἤ ἔστω καί γιά ἀπλή ἀναγγελία, δέν ἐπιστρέφεται.

β) Γιατί τό ἀντίτυπο πού δίνεται σέ κάθε μέλος τοῦ Τμήματος ἔχει προσωπικές σημειώσεις, βοηθητικές γιά τή διαμόρφωση τῆς κρίσης του, καί δέν εἶναι ὀρθό νά περιέλθουν στό συγγραφέα οἱ σημειώσεις αὐτές.

γ) Γιατί τὰ ἀντίτυπα αὐτά, κατ'οὐσίαν καθῶς εἶναι μέ διάφορες ἐπισημειώσεις, εἶναι ἄχρηστα γιά τό συγγραφέα.

Γιά τούς λόγους αὐτούς καί γιά νά ἀποφεύγονται παρόμοιες αἰτήσεις στό μέλλον, ἔχω τή γνώμη ὅτι τό Τμήμα πρέπει νά παρακαλέσει τή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων νά γνωστοποιεῖ ἀπό πρὶν στός ἐνδιαφερομένους ὅτι τὰ ἀντίτυπα τῶν βιβλίων πού ὑποβάλλονται γιά κρίση δέν πρόκειται νά ἐπιστραφοῦν σέ καμιά περίπτωση.

Τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εισηγητή καί ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Δέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ εισηγητή: α) ὅτι δέν πρέπει νά ἐπιστραφοῦν τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου τῆς Β. Ζείκου-Χαραλαμποπούλου, Ὁ Σολωμός κοντά στόν ἄνθρωπο (πού κρίθηκε ὡς μὴ χρήσιμο μέ τήν πράξη 123/78 τοῦ Τμήματος) γιά τούς λόγους πού ἀναπτύσσονται στήν εἰσήγηση, δηλαδή α) γιατί δέν ἐπιστρέφονται τὰ ἀντίτυπα βιβλίου πού ὑποβάλλεται κάπου γιά κρίση, β) γιατί τὰ ἀντίτυπα πού διανεμή-

.1. CW

θηκαν στά μέλη του Τμήματος έχουν προσωπικές σημειώσεις που δεν είναι όρθο να περιέλθουν στη συγγραφέα και γ) γιατί τὰ αντίτυπα αὐτά είναι ἄχρηστα γιά τή συγγραφέα. 2) Παρακαλεῖ τή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων νά γνωστοποιεῖ ἀπό πρῖν ἡμέρας ἐνδιαφερομένους ὅτι τὰ αντίτυπα τῶν βιβλίων πού ὑποβάλλονται γιά κρίση δέν πρόκειται νά ἐπιστραφοῦν σέ καμιά περίπτωση.

Στό σημεῖο αὐτό τερατίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Προεδρεύων

Νίκ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Μαρία Δημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΣΗΜΕΙΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Αίτημα του κ. Γ. Παύλου και Γ. Αλεξάκου (του Διακρινόμενου ALABAMA). Εισηγητής κ. Φ. Ψωρός, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αίτηση κ. Γαλιού για θέση Ιδρυτικού Ιδιωτικού Γαλλικού και Γερμανικού. Εισηγητής κ. Γ. Γαλιού, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Παρατηρήσεις στο κείμενο "Ιστορία Αρχαίας Ελλάδας" του Πολωνικού Ίνστιτούτου Παιδείας. Εισηγητής κ. Φ. Ψωρός.
- ΘΕΜΑ 4ο - Οριστικό Αναλυτικό πρόγραμμα Α' τάξης Ήπειρου του Διακρινόμενου. Εισηγητής κ. Δ. Γαλιός, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - Αξιολόγηση σε δημοσίευμα της ημερησίας "Καθημερινή" της 21-2-79. Εισηγητής κ. Φ. Ψωρός, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 6ο - Ανακοινώσεις

Ἐξῆς διαπιστώθηκε ἀνεπάρκεια καὶ ἐπιπρόσθετος ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία τοῦ Τμήματος ὅσον πρὸς τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Handwritten initials and signature

ΠΡΑΞΗ 23/1979

Σήμερα, 23 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 9 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεῶν του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Ἐκορόδης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', λόγω ἔκτακτης οἰκογενειακῆς του ἀνάγκης, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', καί Β. Θεοδωρακόπουλος, ^{εἰσηγητής} γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Αἴτημα τοῦ Μιχ. Παύλου καί Σ. Λολοσιῶδη (τοῦ Πανεπιστημίου ΑΛΑΒΑΜΑ). Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αἴτηση Δημ. Γεώργα γιά ἄδεια ἰδρύσεως ἰδιωτικοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Παρατηρήσεις στό κείμενο "Ἱστορία Ἀρχαίας Ἑλλάδας" τοῦ Πολωνικοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ὅριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Α' τάξεως Ἑσπερινοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ἀπάντηση σέ δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδας "Καθημερινή" τῆς 21-2-79. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 6ο - Ἀνακοινώσεις

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πρόξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν εξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

.Ι.ΟΜ
.Ι.ΟΠ

Ο εισηγητής για τὸ 1ο θέμα κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', ἀφοῦ διάβασε στὸ Τμήμα τὴν ἐπιστολή τοῦ κ. Παύλου Μιχαήλ (διδάκτορα τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Παν/μίου τῆς ALABAMA), ὁ ὁποῖος ἀναφέρει ὅτι αὐτὸς καὶ ὁ καθηγητὴς Παιδαγωγικῆς τοῦ ἴδιου Πανεπιστημίου Σωφρόνιος Λολοσιδης προγραμματίζουν μία σειρά μαθημάτων γιὰ τὸ θέρος 1979 στὴν Ἀθήνα, εἶπε τὰ ἑξῆς:

1.- Τὰ θέματα πού ἔχουν πρόθεση νὰ παρουσιαστοῦν ἀπὸ τοὺς κ.κ. Παῦλος Μ. καὶ Σ. Λολοσιδης ἀναφέρονται στὴ Συγκριτικὴ Παιδαγωγική καὶ στὴν Ἐφαρμοσμένη Παιδαγωγική (ἀπαριθμοῦνται στὴν ἐπιστολή τους εἰδικότερα).

2.- Γίνεται λόγος στὴν ἐπιστολή γιὰ δύο ἀντίγραφα ἀνεπίσημης προκαταρκτικῆς ἀνακοίνωσης, ἀλλὰ τέτοια ἀντίγραφα δὲ βρίσκονται στὴ συνημμένη ἀλληλογραφία (δὲν πρέπει νὰ ὑπῆρχαν στὸν φάκελο).

3.- Μὲ τὴν ἐπιστολή ζητεῖται διευκλόνιση τῆς ἐδῶ παραμονῆς τοῦ ἐπιστολογράφου καὶ ἄλλων συνεργατῶν.

4.- Προσωπικά φρονῶ ὅτι ἡ χρονικὴ περίοδος, κατὰ τὴν ὁποία προγραμματίζουν τὰ μαθήματά τους ἐδῶ ὁ ἐπιστολογράφος καὶ οἱ συνεργάτες του - ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ πόσο μᾶς ἐνδιαφέρουν (καὶ μᾶς ἐνδιαφέρουν πράγματι) τὰ θέματά τους - δὲν μᾶς ἀφήνει περιθώρια γιὰ ἐπικοινωνητικὴ συνεργασία μαζί τους. Προτείνω νὰ σταλεῖ μιά ἀπαντητικὴ ἐπιστολή πού νὰ εὐχαριστεῖ τὸν ἐπιστολογράφο καὶ νὰ τὸν πληροφορορεῖ ὅτι γιὰ τὴν ὥρα ἀδυνατοῦμε νὰ συνεργαστοῦμε μαζί τους γιὰ τὴ συγκεκριμένη περίοδο πού προτείνουν.

Τὸ Τμήμα συζήτησε διευκρινιστικά καὶ ἀποφαίνεται ὁμοφώνως:

α) Τὸ πρόγραμμα μαθημάτων πού προτείνεται ἀπὸ τὸν κ. Παῦλο Μιχαήλ (γιὰ λογαριασμό καὶ τοῦ καθηγητῆ Σ. Λολοσιδης) εἶναι ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ δὲν μᾶς ἀπασχολεῖ γιὰ τὴ συγκεκριμένη περίοδο (θέρος 1979) πού προγραμματίζουν ὁ κ. Παῦλος Μιχαήλ καὶ οἱ συνεργάτες του.

β) Προτείνεται νὰ σταλεῖ στὸν κ. Παῦλο Μιχαήλ εὐχαριστήρια ἐπιστολή μὲ τὴν ὁποία νὰ διευκρινίζεται ὅτι ἀδυνατοῦμε γιὰ τὸ παρὸν νὰ συνεργαστοῦμε μαζί του.

Ἡ συζήτηση γιὰ τὸ 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε.

ΘΕΜΑ 3ο. Παρατηρήσεις στο κείμενο "Ιστορία 'Αρχαίας 'Ελλάδας"
του Πολωνικού 'Υπουργείου Παιδείας.

Ο Εισηγητής για το θέμα κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', έθεσε υπόψη των μελών του Τμήματος την εισήγησή του, που έχει ως εξής:

1. Διευκρίνιση : πρόκειται για πραγμάτευση του ίδιου θέματος δυο δυο φορές (σελίδες 1-34, 35-99) για διαφορετικές σχολικές ηλικίες (5η δημοτικού, 1η γυμνασίου).
2. Γενικές παρατηρήσεις: (α) Οι σελίδες αυτές είναι γραμμένες με ελάφεια για την 'Αρχαία 'Ελλάδα και με σωστή-νομιζω-παιδαγωγική και διδακτική αντίληψη για τις όποιες προορίζονται. 'Επίσης: τὰ διάφορα κεφάλαια συνοδεύονται από ευστοχές έρωτήσεις άναεφαλάωσης και καλλιέργειας κριτικής σκέψης. (β) Εύκολα διαπιστώνεται ιδιαίτερη φροντίδα για τή σπουδή της κοινωνίας-κάτι που συμφωνεί με τή γενικότερη αντίληψη των συντακτών του κειμένου για τὸ περιεχόμενο της άγωγής. (γ) ~~Λέγεται~~ από τόν φάκελλο τὸ εἰκονογραφικὸ ὑλικὸ (τὸ ὁποῖο ἀπὸ τῆς μνηστῆς ὑποτίτλων εἰνάζου-με μόνον) καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἐλεγχθεῖ σὲ ποῖο βαθμὸ ἀνταποκρίνε-ται στὸ κείμενο.
3. Εἰδικές παρατηρήσεις:
  - α. Στὴ σελίδα 13(ἀρχή): ἀπαγορευθῶν στὲς γυναῖκες ὄχι μόνον ἡ συμμετοχὴ στοὺς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες ἀλλὰ καὶ ἡ παρακολούθησιν.
  - β. Στὴ σελ. 16 (στίχος 4ος ἀπὸ τὸ τέλος) νομίζω ὅτι ἡ μετάφρα-ση εἶναι λαθασμένη· μέλλον SHADOW ἀπαιτεῖ τὸ κείμενο, ὄχι DARKNESS.
  - γ. Στὴ σελ. 24 (στίχος 11ος) : δὲ γνωρίζω τέτοια πληροφορία, ὅτι στοὺς εἰλωτες ἀπαγορευθῶν νὰ τραγουδοῦν.
  - δ. Στὴ σελ. 29 με τὸν τίτλο MACEDONIAN CONQUEST OF GREECE δη-μιουργεῖται ἡ ἐντύπωσιν ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ δύο ξένες ἐξουσίες (με τὴ νεώτερη σημασία τοῦ ὄρου). ἠθέλησε νὰ προταθεῖ ὁ τί-τλος UNION OF GREEKS UNDER MACEDONIAN SUPREMACY.
  - ε. Στὴ σελ. 25 (στίχος 6ος) φαίνεται ὅτι ἡ ἐπιτίμησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δούλων στὴν ἀθηναϊκὴ κοινωνία δὲ συμφωνεῖ με ὅσα λέγον-ται γιὰ τὸ ἴδιο θέμα στὴ σελίδα 63.

. . . CB

CB

Ο Εισηγητής για τό 4ο θέμα: 'Οριστικό αναλυτικό πρόγραμμα Α' τάξεως 'Εσπερινού Λυκείου κ. Δ. Σακιάς, Σύμβουλος Β', είπε ότι στην Α' τάξη 'Εσπερινού Λυκείου θά εφαρμοστέι τό πρόγραμμα τής αντίστοιχης τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως στά περισσότερα μαθήματα όπως έχει καί σ' όρισμένα ('Ιστορία, Μαθηματικά, Φυσικά) μέ όρισμένες τροποποιήσεις καί προσαρμογές που θά προτείνουν μέλη του Τμήματος κατά είδιδιότητα.

Αιολούθως τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του: α) τήν παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν. 186/1975 καί τό άρθρο 31 του Ν. 309/1976 β) τήν ανάγκη για κατάρτιση όριστικού αναλυτικού προγράμματος Α' τάξεως 'Εσπερινού Λυκείου γ) τήν εισήγηση του κ. Σακιά καί τό πρόγραμμα που πρότειναν οι κ. Φ. Βώρος, Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλοι Β', καί Στ. Παπασημαιδπουλος, Εισηγητής, αντίστοιχα για τά μαθήματα τής 'Ιστορίας των Μαθηματικών καί των Φυσικών καί δ) τή συζήτηση που αιολούθησε.

Αποφασίζει,

διαμορφώνει καί εισηγεΐται όμόφωνα τό ακόλουθο όριστικό αναλυτικό πρόγραμμα Α' τάξεως 'Εσπερινού Λυκείου. Στο αναλυτικό πρόγραμμα προτάσσεται καί τό όριστικό ώρολόγιο πρόγραμμα τής ίδιας τάξεως που κατάρτισε τό Τμήμα μέ τίς πράξεις του 22/1978 καί 16/1979

CB

CB

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(Όριστικό)

<u>Μαθήματα</u>	<u>Ώρες</u>
Φροντιστικό	2
Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματική	3
Άρχαία Έλληνική Γλώσσα και Γραμματική	2
Ίστορία	2
Μαθηματικά	4
Φυσικά (Φυσική - Χημεία)	3
Πολιτική - Οικονομολογία	1
Ξένη Γλώσσα	2
Φυσική Άσκηση	2

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α' ΤΑΞΕΩΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(Όριστικό)

ΑΘΗΝΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1979

Handwritten signature
Handwritten initials

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α' ΤΑΞΕΩΣ

ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(Όριστικό)

<u>Μαθήματα</u>	<u>Ώρες</u>
Θρησκευτικά	2
Νεοελληνική Γλώσσα καὶ Γραμματεία	3
Ἀρχαία Ἑλληνική Γλώσσα καὶ Γραμματεία	7
Ἱστορία	2
Μαθηματικά	4
Φυσικά (Φυσική - Χημεία)	3
Γεωλογία - Ὀρυκτολογία	1
Ξένη Γλώσσα	2
Φυσική Ἀγωγή *	1

Σύνολο ὥρων 25

* Τό μάθημα τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς νά γίνεται πρὶν ἀπό τήν ἔναρξιν τῶν μαθημάτων καὶ μέ σύμπτυξιν τῶν τάξεων ἢ τῶν Τμημάτων κατὰ τό δυνατόν.

ΔΕ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ - ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ, ὥρες 2

1.- Ἐννοιες ἀπὸ τῆς Μαθηματικῆς Διδασκαλίας

Πρόταση καὶ προτασιακὸς τύπος, κέντρο ἀληθείας, λογικὸς πρός τις ἔκφρασις, Σαντολογία καὶ ἀντίφασις. Ἐφαρμογὴς στὴ διδασκαλίαν καὶ ἐπιδοκίμη μαθηματικῶν προτάσεων.

Handwritten signatures and initials at the bottom of the page.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α' ΤΑΞΕΩΣ

ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

('Οριστικό)

1. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ, ώρες 2

'Ισχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

2. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ώρες 3

'Ισχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως. Στὴ διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους θὰ γράφονται 6-8 ἐκθέσεις.

3. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ώρες 7

'Ισχύει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

4. ΙΣΤΟΡΙΑ, ώρες 2

'Απὸ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα 'Ιστορίας τῆς Α' τάξεως τοῦ 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως θὰ διδάσκειται ἡ ὕλη ὡς τὸ τέλος τῆς ἐνότητος 13. Οἱ ἐνότητες 14: 'Ελληνιστικὸς πολιτισμὸς καὶ 15 'Ο 'Ελληνορωμαϊκὸς κόσμος θὰ διδάσκονται στὴ Β' τάξη.

5. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ώρες 4

Σκοποί

'Ισχύουν οἱ σκοποὶ ποὺ ἀναφέρονται στὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῆς ἀντίστοιχης τάξεως τοῦ 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

Διδακτέα ὕλη

Α. ΑΛΓΕΒΡΑ - ΤΡΙΓΩΝΟΜΕΤΡΙΑ, ώρες 2

1.- Ἐννοιες ἀπὸ τὴ Μαθηματικὴ Λογικὴ

Πρόταση καὶ προτασιακὸς τύπος. Ὑπόλο ἀληθείας. Λογικὲς πράξεις. Προσοδεϊτικὲς. Ταυτολογία καὶ ἀντίφαση. Ἐφαρμογὲς στὴ διατύπωση καὶ ἀπόδειξη μαθηματικῶν προτάσεων.

. / .

CM
CM

2.- Τό αντιμεταθετικό σῶμα $(R, +, \cdot)$ τῶν πραγματικῶν ἀριθμῶν

Οἱ βασικές πράξεις στό R . Ἀξιώματα στό $(R, +, \cdot)$. Θεωρήματα πού προκύπτουν ἄμεσα. Διερεύνηση ἐξισώσεως α' βαθμοῦ. Ἐφαρμογές.

3.- Πραγματιές συναρτήσεις

Ὁρισμός συναρτήσεως γενικά. Πραγματική συνάρτηση. Περιορισμός καί ἐπέκταση τῶν πραγματικῶν συναρτήσεων. ἴσες συναρτήσεις. Πράξεις στό σύνολο τῶν πραγματικῶν συναρτήσεων. Ἀνάπτυγμα καί παραγοντοποίηση. Ἀσκήσεις λογισμοῦ μέ πολυώνυμα καί ρητές συναρτήσεις. Ἐφαρμογές στή λύση ἐξισώσεων καί συστημάτων.

4.- Κυκλικές συναρτήσεις

Τριγωνομετρικός κύκλος καί βασικές κυκλικές συναρτήσεις. Τριγωνομετρικοί ἀριθμοί τῶν τόξων: $0^\circ, 30^\circ, 45^\circ, 60^\circ, 90^\circ, 180^\circ, 270^\circ$. Θεμελιώδεις σχέσεις μεταξύ τῶν τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν τοῦ ἴδιου τόξου. Σχέση μεταξύ τῶν τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν τόξων καί ἔχουν ἄθροισμα ἢ διαφορά: $90^\circ, 180^\circ, 270^\circ, 360^\circ$. Ἀναγωγή τόξου στό α' τεταρτημόριο. Ταυτότητες. Βασικές τριγωνομετρικές ἐξισώσεις.

5.- Τό διατεταγμένο σῶμα $(R, +, \cdot, \leq)$

Τά ἀξιώματα διατάξεως στό R . Συμβιβαστότητα τῆς διατάξεως μέ τήν πρόσθεση καί τόν πολλαπλασιασμό. Θεωρήματα πού εἶναι ἄμεσες συνέπειες. Ἀπόλυτη τιμή πραγματικοῦ ἀριθμοῦ. Ἰδιότητες. Ἐφαρμογές. Δυνάμεις καί διάταξη. Ἐφαρμογές στήν ἐπίλυση ἀνισώσεων.

6.- Ριζινιά

Τό ἀξίωμα κριβωτισμοῦ στό R . Ἡ ὑπαρξη τετραγωνικῆς ρίζας γιά τοὺς μὴ ἀρνητικούς. Βασικές ιδιότητες λογισμοῦ τῶν ριζινιῶν. Δυνάμεις μέ ρητὸ ἐκθέτη.

B.- ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ, ὥρες 2

1.- Εἰσαγωγικές ἔννοιες

Ἀντικείμενο τῆς θεωρητικῆς Γεωμετρίας. Ἀρχικές ἔννοιες. Σημεῖο, εὐθεῖα, ἐπίπεδο. Τό ἐπίπεδο ὡς βασικό σημειοσύνολο. Ἡμιευθεῖα, εὐθύγραμμο τμήμα, γωνία, πολύγωνο.

. / .
ΟΚ
ΑΥ

2.- Ευθύγραμμα τμήματα

Ίσότητα και άνισότητα ευθυγράμμων τμημάτων. Μέσο ευθύγραμμου τμήματος. Πράξεις με ευθύγραμμα τμήματα. Μέτρηση τμημάτων.

3.- Τόξα και γωνίες

Κύβλος και κυκλικός δίσκος. Χορδές και τόξα. Έπιένετρα γωνία. Ίσότητα και άνισότητα τόξων. Πράξεις με τόξα και μέτρηση τόξων. Ίσότητα και άνισότητα γωνιών. Διχοτόμος γωνίας. Διαδοχικές γωνίες. Πράξεις με γωνίες και μέτρηση γωνιών. Γωνίες κατακορυφήν. Όρθή γωνία και καθετότητα ευθειών. Γωνίες συμπληρωματικές και παραπληρωματικές.

4.- Τρίγωνο

Είδη τριγώνου. Διάμεσοι, διχοτόμοι, ύψη τριγώνου. Ίσότητα τριγώνων. Κριτήρια ίσότητας. Έξωτερική γωνία τριγώνου. Σύγκριση πλευρών ή γωνιών τριγώνου. Σύγκριση αντίστοιχων πλευρών ή γωνιών δύο τριγώνων. Ίσότητα όρθογωνίων τριγώνων.

5.- Καθετότητα και παραλληλία ευθειών

Μοναδικότητα καθέτου. Κάθετος και πλάγιες προς ευθεία. Δύο βασικοί γεωμ. τόποι: ή μεσοκάθετος ευθυγράμμου τμήματος και ή διχοτόμος γωνίας. Παραλληλία ευθειών. Αίτημα του Ευκλείδη και συνέπειές του. Γωνίες παράλληλων ευθειών που τέμνονται από άλλες. Γωνίες με αντίστοιχες πλευρές παράλληλες ή κάθετες. Άθροισμα γωνιών τριγώνου.

6.- Παραλληλόγραμμα και Τραπεζία

Είδη παραλληλογράμμων. Βασικά θεωρήματα. Έφαρμογές. Τό Τμήμα που συνδέει τά μέσα δύο πλευρών τριγώνου. Διαίρεση τμήματος σε ίσα τμήματα. Όρθογώνιο. Διάμεσος όρθογωνίου τριγώνου που αντιστοιχεί στην ύποτείνουσα. Ρόμβος. Τετράγωνο. Τραπεζίο, Ίσοσκελές τραπέζιο.

7.- Σχετιικές θέσεις ευθειών και κύβλων

Χορδές και άποστήματα. Σχετιικές θέσεις ευθείας και κύβλου. Έφαπτομένη κύβλου. Σχετιικές θέσεις δύο κύβλων. Κοινές έφαπτόμενες κύβλων.

Handwritten initials and a signature at the bottom of the page.

6.- ΦΥΣΙΚΑ, Ώρες 3

Σημοποιί: 'Ισχύουν οί σημοποιί ποδ άναφέρονται στο άναλυτικό πρόγραμμα της Α' τάξεως του 'Ημερησίου Λυκειού Γενικής Κατευθύνσεως

Διδακτέα ύλη

Α' ΦΥΣΙΚΗ Ώρες 2

Είσαγωγή

Θέμα καί μέθοδοι της Φυσιικής. Ύλη καί φυσικές καταστάσεις της ύλης. Δομή των ύλικών σωμάτων. Φυσικά μεγέθη. Μέτρηση φυσικών μεγεθών. Συστήματα μονάδων (C.G.S., M.K.S καί T.S.). Διαστάσεις των φυσικών μεγεθών καί εξισώσεις διαστάσεων. Μάζα καί βάρος των σωμάτων. Πυκνότητα καί είδικο βάρος.

Μηχανική των στερεών

Κινητική

Στοιχειώδης έννοια της ήρεμίας καί της κινήσεως ενός σώματος. Ευθύγραμμη ομαλή καί ομαλά μεταβαλλόμενη κίνηση. Κυκλική ομαλή κίνηση. Αρχή της ανεξαρτησίας των κινήσεων. Σύνθεση δύο ευθύγραμμων κινήσεων.

Στατική των στερεών

'Η έννοια της δυνάμεως (όρισμός, μονάδες, παράσταση της). Σύνθεση των δυνάμεων ποδ εφαρμόζονται στο ίδιο σημετο. Άνάλυση δυνάμεως. Ροπή δυνάμεως ως πρός άξονα καί ως πρός σημετο. Σύνθεση δυνάμεων ποδ εφαρμόζονται σε διάφορα σημετα του στερεού σώματος. Σύνθεση δυνάμεων Ζευγος δυνάμεων. Κέντρο βάρους. 'Ισορροπία στερεού σώματος τό όποτο στηρίζεται σε όριζόντιο επίπεδο καί ισορροπία του στερεού σώματος τό όποτο μπορεϊ νά στρέφεται γύρω από όριζόντιο άξονα.

Δυναμική

'Αρχή της αδράνειας. Θεμελιώδης εξίσωση της δυναμικής. Όρισμός μονάδων δυνάμεως. Δράση καί αντίδραση. Κεντρομόλα καί φυγόκεντρη δύναμη. Εφαρμογές. Ελεύθερη πτώση των σωμάτων.

"Εργο - Ισχύς - ένέργεια

"Εργο καί μονάδες έργου. Έργο βάρους. 'Ισχύς καί μονάδες ισχύος.

Μεγάλες μονάδες έργου. Ένέργεια καί μορφές ένέργειας. Αρχή της διατηρήσεως της ένέργειας.

✓

✓

Όρμη. Νόμοι μεταβολής της όρμης και αρχή της διατηρήσεώς της.
Περιστροφική κίνηση του στερεού σώματος γύρω από άξονα. Στροφορμή.
Νόμος της παγκόσμιας έλξεως. Πεδίο βαρύτητας.
Τριβή. Έλαστισιότητα.
Τριβή όλισθήσεως και τριβή κυλίσεως. Έλαστισιότητα (έλικυσμός, κάμψη, στρέψη). Έλαστική ύστέρηση.
Άπλές μηχανές.
Μοχλοί. Τροχαλίες, Πολύσπαστο. Βαροϋλίο. Ζυγός. Κειλιμένο επίπεδο.

Μηχανική των ρευστών

Υδροστατική

Πίεση και μονάδες πίεσεως. Υδροστατική πίεση. Θεμελιώδης αρχή της υδροστατικής. Μετάδοση των πιέσεων διαμέσου των υγρών. Δυνάμεις που άσκούνται στον όριζόντιο πυθμένα και στα τοιχώματα του δοχείου.
Άνωση. Αρχή του Αρχιμήδη. Ισορροπία στερεού που είναι βυθισμένο σε υγρό. Ισορροπία σωμάτων που επιπλέουν. Μέτρηση της πυκνότητας στερεών και υγρών (μέθοδος της άνωσεως). Πυκνόμετρα και άραιομετρα.

Αεροστατική

Χαρακτηριστικά και βάρος των αερίων. Ατμοσφαιρική πίεση και μέτρηση της. Βαρόμετρα. Σχέση μεταξύ πίεσεως και όγκου των αερίων σε σταθερή θερμοκρασία (νόμος των BOYLE-MARIOTTE). Πίεση μείγματος αερίων. Μανόμετρα. Έφαρμογές της ατμοσφαιρικής πίεσεως. Αντλίες αερίων και υγρών (περιληπτικά).

Η ατμόσφαιρα της Γης, ύψος και ζώνες της ατμόσφαιρας. Μεταβολή της ατμοσφαιρικής πίεσεως ανάλογα με το ύψος. Αρχή του Αρχιμήδη στα αέρια. Αερόστατα.

Μοριακά φαινόμενα.

Μοριακές δυνάμεις. Κρυσταλλικά και έμορφα στερεά. Ισότροπα και ανισότροπα στερεά. Επιφανειακή τάση. Τριχοειδή φαινόμενα. Διάχυση. Διαπίδυση. Ωσμωση. Κινητική θεωρία των αερίων.

Αντίσταση του αέρα.

Νόμος της αντίστασεως του αέρα. Αεροπλάνα.

CK

CK

Β' ΧΗΜΕΙΑ, ώρα 1

Γενικό μέρος

Εισαγωγή: 'Ιστορική εξέλιξη της Χημείας.

Φυσικά και χημικά φαινόμενα.

Σύσταση της ύλης: Καθορισμένα σώματα και μίγματα. Στοιχεία και χημικές ενώσεις.

Νόμοι της Χημείας.

Νόμος της διατηρήσεως της μάζας, νόμος των σταθερών λόγων, νόμος των άπλων πολλαπλασίων, νόμος των δγκων σύμφωνα με τον όποτον ενώνονται τὰ άέρια σώματα, νόμος των ισοδύναμων βαρών, χημικά ισοδύναμα των στοιχείων.

'Ατομική και μοριακή θεωρία.

"Ατομα, μόρια, άτομικό και μοριακό βάρος (μάζες) γραμμοάτομο, γραμμομόριο, γραμμοϊσοδύναμο, υπόθεση AVOGADRO, μοριακός δγκος των άέριων. Μέθοδοι προσδιορισμού του μοριακού και άτομικού βάρους.

Φυσικές καταστάσεις της ύλης.

'Αέρια, Διαήχυση, διαπίδυση άέριων. 'Υγρά. Στερεά. Κρυσταλλικά συστήματα.

Διαλύματα. Διαλυτότητα, περιεπιτιότητα.

Σύμβολα στοιχείων, χημικοί τύποι, χημικές έξιωσεις, καθορισμός χημικών τύπων. 'Υπολογισμός των χημικών έξιωσεων. Χημική συγγένεια, σθένος ρίζες.

Είδιό μέρος

'Υδρογόνο, όξυγόνο, νερό, ύπεροξειδίο του ύδρογόνου.

7.- ΓΕΩΛΟΓΙΑ- ΟΡΥΚΤΟΛΟΓΙΑ, ώρα 1

'Ισχύει τó αναλυτικό πρόγραμμα της αντίστοιχης τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

8. ΕΞΗ ΓΑΩΣΣΑ, ώρες 2

'Ισχύει τó αναλυτικό πρόγραμμα της αντίστοιχης τάξεως του 'Ημερήσιου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως με προσαρμογή της έκτάσεως της διδασκαλίας στην έκταση της διδασκαλίας του μαθήματος.

Handwritten initials and marks at the bottom of the page.

9. ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ώρα 1

Θά γίνεται έπιλογή ύλης από τό αναλυτικό πρόγραμμα τής Α' τάξεως του 'Ημερησίου Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως μέ προσαρμογή τής στή μονώρη διδασκαλία του μαθήματος καί τίς συνθήκες λειτουργίας του 'Εσπερινού Λυκείου.

'Ο εισηγητής γιά τό 5ο θέμα: 'Απάντηση σέ δημοσίευμα τής έφημερίδας "Καθημερινή" τής 21-2-79, κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', συνέταξε καί παρουσίασε στό Τμήμα, ύστερα από προφορική συνηνόηση μέ τόν 'Υφυπουργό 'Εθνικής Παιδείας καί Θρησκευμάτων κ. Β. Κούτσογιαννόπουλο, τό συνημμένο σχέδιο άπαντήσεως (σελ. 3), τό όποιο έπεξεργάστηκε καί ένέκρινε όμόφωνα τό Τμήμα.

Θέμα 6ο: 'Ανακοινώσεις

'Ο Προεδρεύων κ. Ν. Βαρουχάκης ανακοίνωσε στό Τμήμα τά έξής:

1.- Τήν άριθμ. Φ.211.15/6/Γ/955/17-2-79 'Υπουργική άπόφαση μέ θέμα τήν άνατύπωση τών διδακτικών βιβλίων: α) Μαθηματικά Β' Γυμνασίου, Παπαμιχαήλ-Μπαλή κ.ά., β) Μαθηματικά Γ' Γυμνασίου, Παπαμιχαήλ-Μπαλή κ.ά., γ) Μαθηματικά Β' Λυκείου ("Άλγεβρα του Η. Ντζιώρα καί δ) Μαθηματικά Β' Λυκείου (Τριγωνομετρία) του 'Ι. Πανάκη.

2.- Τήν άριθμ. Γ/Φ.547.1/840/17-2-79 'Υπουργική άπόφαση μέ θέμα τήν τροποποίηση του ώρολόγιου προγράμματος του Δ.Μ.Ε.

3.- Τήν άριθμ. Φ.260/103/Δ/4098/15-2-79 'Υπουργική άπόφαση μέ θέμα τήν άνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΑΜΕ Θεσ/νίκης, γιά τό διδακτικό έτος 1978-79 καί στον κ. 'Αχιλλέα Λαζάρου, ΓΕΜΕ.

4.- Τήν άριθμ. Γ/1146/19-2-79 έγκύκλιο του κ. 'Υπουργού Παιδείας, πού άναφέρεται σέ έπιμορφωτικά σεμινάρια έξωύπηρεσιακής φύσεως.

5.- Τήν άριθμ. Γ/1091/16-2-79 έγκύκλιο του 'Υφυπουργού κ. Κοττογιαννόπουλου, πού άναφέρεται στή διάρκεια τής διδακτικής ώρας καί διαλείμματος στα σχολεία Μ.Ε.

6.- Τήν άριθμ. Γ/1090/16-2-79 έγκύκλιο του 'Υφυπουργού κ. Κοντογιαννόπουλου, πού άναφέρεται στή κάλυψη κοών τής ύλης, πού δέν διδάχτηκε, τών μαθημάτων έπιλογής.

.1. CLK
CLK

7.- Τήν ἀριθμ. Φ.815.3/Ζ/1225/14-2-79 ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Κοντογιαννόπουλου μέ τήν ὁποία τροποποιεῖται προηγουμένη ἀπόφαση συγκρότησεως Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας γιά τή συζήτηση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προβλήματος τῶν Ἑλληνοπαίδων τῆς Σουηδίας μέ τήν Σουηδική ἀντιπροσωπεία.

8.- Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Γ/861/16-2-79 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων πρὸς τήν Τσαμούρα-Ἀποστολοπούλου, μέ ἀνακοίνωση τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ ΚΕΜΕ γιά τό βιβλίο τῆς "Διατροφή".

9.- Τό ἔγγραφο Γ/973/16-2-79 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων πρὸς τόν Ἀνδρέα Βαρνακιώτη, μέ τή γνωμοδότηση τοῦ ΚΕΜΕ, γιά τὰ βιβλία του "Μεθοδολογία ἐκθέσεων ἰδεῶν" καί "Τά θέματα ἐκθέσεως ἰδεῶν πού δόθηκαν τὰ τελευταῖα 50 χρόνια 1927-1977 σ' ὄλες τίς ἀνωτ. Σχολές ἀναπτυγμένα".

10.- Τό ἀπό 7-2-79 ὑπόμνημα τῶν καθηγητῶν πού φοιτοῦν στή ΣΕΑΜΕ θεσ/μύκης μέ τίς παρατηρήσεις τους πάνω στόν τρόπο λειτουργίας τῆς ΣΕΑΜΕ.

11.- Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.15/405/6-2-79 τοῦ ΓΕΜΕ Πιερίας πρὸς τοὺς Γυμνασιάρχες καί Λυκειάρχες τῶν Σχολείων τῆς Περιφέρειας του, γιά νά συγκαλέσουν τοὺς φιλολόγους τῆς δικαιοδοσίας τους καί συζητήσουν πάνω στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α' Λυκείου.

12.- Δελτίο τῆς ΕΣΥΕ μέ τόν ἀριθμό μαθητῶν (Προσχολικῆς-Δημοτικῆς καί Μέσης Ἐκπαίδευσεως) καί τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ κατά τήν ἔναρξη τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1978-79.

13.- Τό ἔγγραφο ἀριθμ. 1213/5-2-79 τοῦ Κέντρου Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς μέ συνημμένο πρόγραμμα σεμιναρίου ἀπό 20-3-79 ἕως 7-6-79.

14.- Πρόσκληση σέ συμπόσιο τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Εὐγονικῆς καί Γενετικῆς τοῦ Ἀνθρώπου γιά τή συζήτηση τῆς σεξουαλικῆς διαπαίδευσεως.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Προεδρεύων

Ν. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Μαωαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

CB

Αθήνα, 24 Φεβρουαρίου 1979

Πρός τόν

κ. Διευθυντή τής 'Εφημερίδας
"Καθημερινή"

Έ ν τ α ὕ θ α

Αξιότιμε κ. Διευθυντά,

Η Έγκριτη έφημερίδα σας στή στήλη "Καθημερινά" τήν 21-2-1979 κατεχώρισε σχόλιο πού εϋστοχα έπισημαίνει δυό ὄχι εύχάριστες περιπτώσεις βιβλίων Ιστορίας τοῦ Λυκείου. Συγκεκριμένα, ὁ σχολιογράφος σας άναρωτιέται ὡς πότε οί μαθητές τής Α' Λυκείου θά χρησιμοποιοῦν τό ἴδιο βιβλίο Ιστορίας ('Α. Καλογεροπούλου, 'Ιστορία Αρχαίων Χρόνων) πού εἶχαν καί 3 χρόνια νωρίτερα ὡς μαθητές τής Α' Γυμνασίου καί ὡς πότε οί μαθητές τής Γ' Λυκείου θά μαθαίνουν Ιστορία άπό βιβλίο πού γράφτηκε προπολεμικά (Χ. Θεοδωρίδης-Α. Λαζάρου, 'Ιστορία τών Νέων Χρόνων).

Θά ήμπορούσαμε νά περιοριστοῦμε στά ἑξής:

α) άπό πολύνκαιρό μεθοδεύεται ή άντικατάσταση τών δύο βιβλίων καί

β) ειδικότερα για τήν Α' Λυκείου μέ έγκύκλιο ἔχουν δοθεῖ ὁδηγίες νά δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στά κεφάλαια πού αναφέρονται σέ στοιχεῖα πολιτισμοῦ.

Έπειδή ὅμως τό ζήτημα αὐτό εἶναι σοβαρό έπιθυμοῦμε γενικότερα νά αναφερθοῦμε στα προγράμματα καί στα διδακτικά έγχειρίδια Ιστορίας Γυμνασίου-Λυκείου. Συγκεκριμένα:

1.- Από τό 1974 αντιμετώπισαμε δύο δυσκολίες ὡς πός τά βιβλία Ιστορίας: α) ὄλα χρειάζονταν άντικατάσταση (ή άνανέωση) καί β) δέν εἶχε άκόμη διευκρινιστεῖ ή διαφοροποίηση διδασκαλίας (καί συγγραφής) Ιστορίας στους δύο κύκλους Μ.Ε. Παράλληλα, ὁ βραδύτατος ρυθμός άναπαραγωγής σχολικῶν βιβλίων πού έπικράτησε για δεκαετίες εἶχε σχεδόν άδρανοποιήσει τό ένδιαφέρον για τή συγγραφή διδακτικῶν βιβλίων.

./.
Cly
./· Cyl

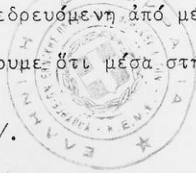
Από τό 1974 καί ύστερα: α) συντάχθηκαν νέα αναλυτικά προγράμματα Ιστορίας για τίς 3 τάξεις του γυμνασίου καί τήν Α' Λυκείου, β) εκδόθηκαν μέσα σε σύντομες προθεσμίες νέα βιβλία για τίς τάξεις του γυμνασίου καί γ) έχουν ήδη δημοσιευτεί προκηρύξεις για τή συγγραφή νέων βιβλίων για τίς τρεις τάξεις μέ άνετότερες προθεσμίες συγγραφής-κρίσεως. Έχουν, έξάλλου, μέ σαφήνεια διατυπωθεί οι άρχές που διαφοροποιοϋν τή διδασκαλία τής Ιστορίας στο λύκειο, όπου επιδιώκεται πιο συστηματική παρουσίαση των στοιχείων του πολιτισμού μέ στόχο τή βαθύτερη κατανόηση καί έρμηνεία τής Ιστορικής ζωής.

2.- Για τό λύκειο έχουν γίνει οι ακόλουθες ένεργειες: α) Έχει συνταχθεί νέο αναλυτικό πρόγραμμα για τήν α' τάξη (καί μέσα στους προσεχέις μήνες έλπίζεται ότι θά ολοκληρωθούν άνάλογα προγράμματα για τίς τάξεις β' καί γ'. β) Παράλληλα έχει ένισχυθεί ή διδασκαλία τής Ιστορίας (ώς άντικειμένου "έπιλογής" στή β' τάξη καί από τό 1979-80 στή γ' τάξη) μέ κύριο στόχο τήν κατανόηση καί έρμηνεία του πολιτισμού καί τής Ιστορικής ζωής. γ) Αντιμετωπίστηκε μέ τόν καλύτερο δυνατό τρόπο ή ανάγκη δημιουργίας νέων βιβλίων. Αναλυτικά: για τήν α' τάξη έχει άνατεθεί ή συγγραφή κατάλληλου βιβλίου σε είδικό έπιστήμονα-έκπαιδευτικό καί σήμερα είναι τό βιβλίο αυτό στήν τελευταία φάση έγκρίσεως, ώστε έλπίζω να έκλείψει σύντομα αυτό που χαρακτηρίζεται ως άπαράδεκτη κατάσταση μέ τό σχόλιό σας για τήν γ' τάξη έπίσης άνατέθηκε ή συγγραφή νέου βιβλίου σε δυο είδικούς έπιστήμονες, ή συγγραφή τους βρίσκεται σε διαδικασίες κρίσεως για τή β' τάξη έχουμε νέο βιβλίο "κορμού" από τό 1976 καί επιλέξαμε δυο άλλα βιβλία από τήν έπιστημονική βιβλιογορά για τήν παράλληλη διδασκαλία των θεμάτων "έπιλογής", ενώ ταυτόχρονα φροντίζουμε για τή συγγραφή νέων βιβλίων, που να είναι περισσότερο σύμφωνα καί μέ τό αναλυτικά μας προγράμματα καί μέ τή διδακτική δεοντολογία: τέλος, για τή συγγραφή βιβλίου Ιστορίας "έπιλογής" τής γ' λυκείου έχουμε συγκροτήσει Ομάδα Έργασίας προεδρευόμενη από μέλος του ΚΕΜΕ.

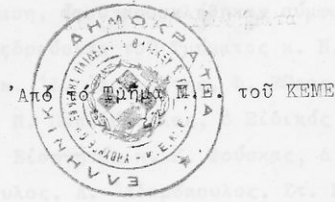
Συγκεφαλαιώνοντας έπισημαίνουμε ότι μέσα στήν τελευταία τετραετία:

./.

./.

- α) Έχουμε εκδώσει 4 νέα βιβλία 'Ιστορίας (α', β', γ' γυμνασίου και β' λυκείου),
- β) Έχουμε δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην ιστορία περιλαμβάνοντάς την στα αντικείμενα "έπιλογής" (στίς τάξεις β' και γ' λυκείου),
- γ) Έχουμε ανανεώσει ή δημιουργήσει 6 αναλυτικά προγράμματα (γυμνασίου, α' λυκείου, β' και γ' λυκείου "έπιλογής"),
- δ) Έχουμε έκπονησει με σαφήνεια και σύγχρονη αντίληψη στόχους διδασκαλίας τής ιστορίας στο λύκειο, και
- ε) Ελπίζουμε ότι θα έχουμε 2 ή 3 ακόμη καινούργια βιβλία ιστορίας μέσα στους προσεχείς μήνες.

CPV

•• CPV

ΠΡΑΞΗ 27/1979

Σήμερα, 26 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 9η πρωινή, τὸ Τμήμα Μέσης Ἐκπαιδευσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στὴν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἐλαβαν μέρος στὴ συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθησαν σύμφωνα μὲ τὴ νόμιμη διαδικασία ἀπὸ τὸν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκη, Σύμβουλο Β', οἱ Σύμβουλοι Β' κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἡ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικὸς Σύμβουλος στὸ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης, οἱ Εἰσηγητὲς κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαῆδες, Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Α. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος καὶ ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμητρα Ζαραφονίτου μὲ βαθμὸ βο.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Σχέδιο Π.Δ/τος "Περὶ τῶν πανελληνίων ἐξετάσεων Λυκείων". Εἰσηγητὲς κ.κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β' καὶ Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητὴς τοῦ ΚΕΜΕ.

Στὴν ἀρχὴ τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καὶ ἐπικυρώθηκε τὸ πρακτικὸ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στὴ συνέλεια τὸ Τμήμα εἰσήλαθε στὴν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τὴν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ὁφείλω πρῶτα νὰ ὁμολογήσω - ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὴν ὑπηρεσία καὶ τὸν ἑαυτὸ μου - ὅτι ἀπὸ τὸ μεσημέρι τοῦ Σαββάτου ὡς τὸ πρωῖ τῆς Δευτέρας δέν εἶναι δυνατὸ, γιὰ λόγους ἀντικειμενικούς, νὰ δομηθεῖ εἰσήγησις γιὰ τόσο σοβαρὸ θέμα. Ἐπειδὴ ὅμως συμμερίζομαι τὴν ἀνάγκη γιὰ τὴ συντομότερη δυνατὴ ἐνημέρωση τοῦ ἐνδιαφερόμενου κοινοῦ καὶ γιὰ νὰ βοηθήσω στὴν ἐπίσπευση τῶν διαδικασιῶν, ἔκανα ὅ,τι ἦταν δυνατὸ πρὸς τίς ἀπό-

ΦΒ

1. ΟΥ

λουθες κατευθύνσεις: γενικές παρατηρήσεις, είδικές παρατηρήσεις
(κυρίως για τὰ σημεῖα ἐκεῖνα πού ἀναφέρονται στήν οὐσία τῶν ἐξετάσεων):

Γενικές παρατηρήσεις

1.- Νομίζω ὅτι εἶναι νόμιμο μαζί μέ τοῦτο τό διάταγμα καί πάντως πρὶν ἀπό τίς ἐξετάσεις οἱ ἐξεταζόμενοι νά γνωρίζουν καί τούς ὅρους εἰσδοχῆς στά Α.Ε.Ι.

2.- Δέ βρῆκα τί θά ἰσχύει γιά τήν ἐξαγωγή βαθμολογίας τῶν μαθητῶν Β' λυκείου τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων.

3.- Τό ἄρθρο 26 φαίνεται ὅτι ἔχει θέση μᾶλλον μετά τό ἄρθρο 1.

4.- Στίς γενικές διατάξεις τοῦ ἄρθρου 1 φρονῶ ὅτι χρειάζεται προσθήκη μιᾶς ἀκόμη παραγράφου, πού θά ἀναφέρεται σέ μελλοντική διευ-
ρυνση τοῦ θεσμοῦ πρὸς: (α) πίνακα μαθημάτων ἐλευθέρης ἐπιλογῆς (β) δημιουργία τρίτης αἴθουσας τίς ὥρες ἐπιλογῆς, (γ) μελέτη ἀναστολῆς λειτουργίας 100-120 ἀτροφικῶν λυκείων μέ παράλληλη ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν.309/76 - κατά τό γράμμα καί τό πνεῦμα του.

Στό σημεῖο αὐτό, ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β' παρακάλεσε τούς εἰσηγητές τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας δια-
τάξεως νά ἀναπτύξουν τίς εἰδικές παρατηρήσεις τους στήν κατ' ἄρθρον συζήτηση.

Ἀκολούθως τὰ μέλη τοῦ Τμήματος ἄρχισαν συζήτηση πρῶτα γιά τίς γενικές παρατηρήσεις. "Ἐγιναν ὁμόφωνα δεκτές οἱ ἀκόλουθες:

α) Ἐπειδή τό κείμενο ἀφορᾷ ἐκπαιδευτικούς, μαθητές, γονεῖς, τό πανελλήνιο, σκόπιμο εἶναι τό διάταγμα αὐτό νά διατυπωθεῖ μέ ἰδι-
αίτερη σαφήνεια καί σέ γλῶσσα δημοτική.

β) Πρὶν ἀπό τίς ἐξετάσεις πρέπει οἱ ἐνδιαφερόμενοι νά γνωρίζουν καί τούς ὅρους εἰσδοχῆς στά Α.Ε.Ι.

Στή συνέχεια τό Τμήμα ἄρχισε τήν κατ' ἄρθρο συζήτηση καί μετά ἀπό ἀνταλλαγή ἀπόψεων γνωμοδοτεῖ τὰ ἀκόλουθα:

"Ἄρθρο 1

Παρ. 1 ὁμόφωνα: ἡ φράση "τά ἐπί τῶν μαθημάτων τούτων ἀποτελέσματα" νά διατυπωθεῖ: "τά ἀποτελέσματα τῶν μαθημάτων τούτων".

·/· *CM*
·/· *CP*

Παρ. 3 όμόφωνα: Νά διαγραφεί ή λ. "τετραταξίων" ώς περιττή.

Στό σημείο αυτό ό κ. Βώρος, άποχώρησε για άλλη ύπηρεσιακή άπα-
σχόληση.

Παρ. 4 όμόφωνα: Οί μαθητές τών τετραταξίων ήμερησίών Λυκείων νά συνε-
ξετάζονται στή Β' τάξη, στίς Α' πανελλήνιες εξετάσεις μέ τούς μαθητές
τής Β' τάξεως τών Λυκείων τής γενικής έκπαιδύσεως καί οί μαθητές τής
Γ' τάξεως τών Λυκείων αύτών μέ τούς μαθητές τής Γ' τάξεως τοϋ Γενικοϋ
Λυκείου κατά τίς Β' πανελλήνιες εξετάσεις, όδ ότι τά λύκεια αυτά έχουν
τό διαθέσιμο χρόνο νά εφαρμόσουν τά αναλυτικά προγράμματα τών αντί-
στοιχων τάξεων τοϋ ήμερησίου λυκείου (πράγμα πού δέν συμβαίνει μέ τά
έσπερινά). 'Εξάλλου ή ισχύουσα νομοθεσία δέν διαφοροποιεί τά ήμερησια
γενικά Λύκεια. Τυχόν παρέκκλιση δέν είναι δυνατό νά διαχωρίζει τίς
άντίστοιχες εξετάσεις. Στή ρύθμιση αύτή νά ένταχθοϋν καί οί μαθητές
τών έκκλησιαστικών Λυκείων.

Ο Σύμβουλος Β' κ. Δ. Σακκάς προτείνει νά κατονομαστοϋν τά Λύκεια
στά όποια αναφέρεται ή παρ. 4, για νά τά γνωρίζουν οί εκπαιδευτικοί,
οί μαθητές καί οί γονείς.

Παρ. 5 όμόφωνα: "Όπου "τριταξίων", νά γραφεί "ήμερησίων" καί όπου
"τετραταξίων" νά γραφεί "έσπερινών". Νά ληφθεί πρόνοια ώστε καί στο
ύπόλοιπο κείμενο τοϋ Δ/τος νά χρησιμοποιηθοϋν οί ίδιοι όροι. 'Επίσης
νά διευκρινιστεί ότι όπου στο κείμενο αναφέρονται οί όροι "προτελευταία"
καί "τελευταία" τάξη έννοοϋνται αντίστοιχα ή Β' τάξη ήμερησίου Λυκείου
ή ή Γ' έσπερινού καί ή Γ' τάξη ήμερ. λυκείου ή ή Δ' έσπερινού.

Στό σημείο αυτό επανήλθε ό κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.

Άρθρο 3

Παρ. 2 όμόφωνα: 'Η εξέταση τών μαθητών αύτών στίς Α' πανελλήνιες εξε-
τάσεις νά μη είναι ύποχρεωτική. "Όσοι δέ συμμετέχουν στίς Α' πανελ-
λήνιες εξετάσεις, θά δύνανται νά προσέρχονται στίς γενικές είσιτήριες
εξετάσεις για τά Α.Ε.Ι. (10%).

Παρ. 5 όμόφωνα: 'Η τελευταία φράση νά άναδιατυπωθεί ως εξής: "έπί τών
μαθημάτων έπιλογής καί τής έκθέσεως ή επί τών προσθέτων μαθημάτων".
Στίς παρ. 5 καί 6, οί Σύμβουλοι Β' κ. Φ. Βώρος καί Δ. Σακκάς έπιση-

·/· *[Signature]*
·/· *[Signature]*

μαίνουν ότι με τις διατάξεις αυτές, που θεραπεύουν μία πολύ πιθανή ανάγκη, δημιουργείται ένας τύπος άπολυτηρίου για όσους άπολυθούν το Σεπτέμβριο με ειδικό βάρος διάφορο εκείνου των άπολυτηρίων Α' και Β' τύπου.

Άρθρο 5

Όμοφωνα: Στο στοιχείο (γ) να προστεθεί ή συντομογραφία (Ε.Ε.Γ).

Άρθρο 6

Παρ. 1 όμοφωνα: Να διαγραφεί το έδαφιο (β), για τους εξής λόγους:

α) Οι εξετάσεις αυτές έλέγχουν την απόδοση των μαθητών μέσα στο Λύκειο (άπό τη Β' τάξη του) και βασικώς είναι προαγωγικές. Πρέπει λοιπόν να άφεθούν στους φυσικούς έξεταστές των μαθητών, δηλαδή σε εκπαιδευτικούς της Γενικής και Έπαγγελματικής-Τεχνικής εκπαίδευσης.

β) Η έκλογή κατάλληλων θεμάτων προϋποθέτει γνώση άπολυτή

I.- των αναλυτικών προγραμμάτων

II.- των σχολικών έγχειριδίων

III.- της μεθοδολογίας που εφαρμόζεται στη σχολική πράξη

IV.- της άντιληπτικής ικανότητας των μαθητών

Όμως οι καθηγητές ΑΕΙ δεν είναι ύποχρεωμένοι να είναι άπολυτα ένημερωμένοι στα θέματα αυτά.

γ) Οι καθηγητές ΑΕΙ είναι έπιστήμονες ύψηλης στάθμης, αλλά όπωσδήποτε ειδικοί σε ένα περιορισμένο τομέα του έπιστητού. Αντίθετα, οι άπαιτήσεις από τον έξεταζόμενο, ακόμη και σε κλάδους μαθημάτων, άναφέρονται σε ευρύτερη περιοχή γνώσεων. Υπάρχει λοιπόν ό κίνδυνος ή συμμετοχή του πανεπιστημιακού καθηγητή να όδηγήσει σε έπιλογή θεμάτων πολύ ειδικών, με τά όποια ό καθηγητής είναι έξοικειωμένος.

δ) Η σκέψη ότι τά θέματα θά τά έπιλέξουν έπιστήμονες άνώτερης στάθμης από τους καθηγητές που τους διδάσκουν, θά ένισχύσει στους μαθητές τό άίσθημα της άνεπάρκειας της παρεχόμενης στη σχολική άίθουσα κατάρτισης, με τις γνωστές σε όλους συνέπειες, καθώς θά δημιουργήσει την έντύπωση ότι οι προαγωγικές τους έξετάσεις άπαιτούν προετοιμασία όμοια με εκείνη που ως τώρα άπαιτούσαν οι είσαγωγικές για τά ΑΕΙ έξετάσεις.

./.
./.
CPV

"Υστερα από αυτά, να αναδιατυπωθούν και οι παρ. 5 και 6.

"Άρθρο 7

'Ομόφωνα: Τα εξεταστικά κέντρα να περιοριστούν ^{εγών έδρα καθε νομού} ~~σε ένα κενή γραμμή~~ ^{off} εκτός από τους νομούς 'Αττικής και Θεσ/νίκης στους οποίους θα λειτουργεί ένα εξεταστικό κέντρο για κάθε ΓΕΜΕ. Σέ δσους από τους άλλους νομούς υπάρχουν περισσότερες ΓΕΜΕ, τά σχολεία τους θα υπάρχουν στο εξεταστικό κέντρο τής έδρας του νομού, επειδή είναι απαραίτητο να κατοχυρωθεί τό αδιάβλητο τών εξετάσεων.

"Άρθρο 8

'Ομόφωνα: "Υστερα από τήν αναδιατύπωση του άρθρου 7, οι 'Επιτροπές εξεταστικῶν κέντρων να προεδρεύονται από τό Γενικό 'Επιθεωρητή τής έδρας του εξεταστικού κέντρου. Να αναπροσαρμοστούν ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου.

"Άρθρο 10

'Ομόφωνα: Να τεθούν και έδω τά κωλύματα που προβλέπονται στην παρ. 8 του άρθρου 6.

"Άρθρο 13

'Ομόφωνα: Παρ. 3. Στο τέλος τής παρ, να προστεθεί ή φράση: "μέ κριτήρια τήν εύσυνειδησία, τήν εργατικότητα και τήν έπιστημονική κατάρτιση".

Παρ. 5. Να όριστεί ανώτατο όριο γραπτῶν δοκιμίων που μπορεί να αξιολογήσει κάθε βαθμολογητής κατά μάθημα ήμερησίως.

Παρ. 6. Μετά τή λ. "έποπτεύουν" να προστεθεί ή φράση "καθ'όλην τήν διάρκειαν τῶν εργασιῶν".

"Άρθρο 14

Παρ. 2 ομόφωνα: "Η φράση "κατά τό άρθρο 23" να αντικατασταθεί με τή φράση "κατά τάς παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 23".

"Άρθρο 15

Παρ. 5 ομόφωνα: Τό δεύτερο έδάφιο να αναδιατυπωθεί ως εξής: "Διά τής εξέτασεως ταύτης έλέγχονται ή γλωσσική κατάρτισις, ό πλοϋτος και

•/• *MP*
•/• *CP*

ή διάρθρωσις τῶν ἐδεῶν, ή λογική ἀκολουθία τῶν νοημάτων, ή σαφήνεια καί ή πληρότης εἰς τήν ἔκθεσιν τοῦ περιεχομένου καί ή ἐν γένει πνευματική συγκρότησις τῶν μαθητῶν".

Παρ. 6

α) ὁμόφωνα: Ἡ ἔκτασις τῆς ἐνότητος νά ὀρισθεῖ σέ 8-12 στίχους καί στίς δύο περιπτώσεις. β) κατά πλειοψηφία: Τό διδαγμένο κείμενο νά ὑπαγορεύεται, γιατί ή ὀρθογραφία εἶναι βασικό στοιχεῖο γιά τόν ἔλεγχο τῆς γνώσεως τοῦ ἀρχαίου κειμένου. Ἡ ἐρμηνεία δέν εἶναι δυνατή χωρίς τή γνώση τῆς ὀρθῆς γραφῆς τῶν λέξεων.

Μειοψηφοῦν καί συντάσσονται μέ τή διατύπωση τοῦ Σχ. τοῦ Π.Δ. οἱ Σύμβουλοι Β' κ. Φ. Βῶρος, 'Ι. Ἀρβανίτης καί Ν. Παπαδόπουλος, γιά τούς ἐξῆς ὁ καθένας λόγους:

'Ο κ. Φ. Βῶρος: "Ὅταν πρόκειται γιά τή σπουδή γλώσσας νεκρῆς πού σπουδάζεται μόνο γιά νά κατανοεῖται (ὄχι γιά νά ἀκουεῖται ἢ νά γράφεται ἢ νά ὀμιλεῖται), τότε ή ἰδιαίτερη ἐνασχόληση μέ τήν ὀρθογραφία της - περίπλοκη μάλιστα στήν προκείμενη περίπτωση - εἶναι ἄσκοπη καί ἀπώλεια χρόνου ἀστόχαστη καί ἀδίκαιωτη καί τελικά βλαπτική γιά τό σκοπό τοῦ μαθήματος.

'Ο κ. 'Ι. Ἀρβανίτης:

1.- Δέν εἶναι νοητό νά γράφεται στόν πίνακα ἢ νά φέρεται σέ ἀντίγραφο ή ἐνότητα τοῦ διδαγμένου κειμένου καί νά συμβαίνει τό ἀντίθετο μέ τό ἀδίδακτο. Ἡ ἀντιστροφή θά μπορούσε νά ἔχει κάποιο νόημα, ἂν καί προσωπικά ἀπορρίπτω καί στήν περίπτωση αὐτή τήν ὑπαγόρευση.

2.- Ἡ λύτρωση ἀπό τή στειρότητα τῆς μέχρι τώρα διδασκαλίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν μέ τήν προσκόλληση στήν ἐκμάθηση τῆς ἱστορικῆς ὀρθογραφίας, ή ὁποία ἄλλωστε δέ μαθαίνεται, ἀποτελεῖ τό πρωταρχικό βῆμα τῆς οὐσιαστικῆς μεταρρύθμισης. Θά ἀποφευχθεῖ ἔτσι καί ή κρίση τοῦ γραπτοῦ ἀπό τό εὐκόλο μέτρομα τῶν ὀρθογραφικῶν λαθῶν.

3.- Ἡ ἀρχαία ἑλληνική δέν εἶναι γλώσσα πού ὀμιλεῖται καί ἐπομένως δέ δικαιολογεῖται νά ὑπαγορεύεται. Κατά τήν ἀρχαιότητα ἄλλωστε δέν ὑπῆρχε θέμα ὀρθογραφίας, καθότι κάθε γράμμα εἶχε τή δική του ξεχωριστή φωνή, ὅπως δέν ὑπάρχει θέμα ὀρθογραφίας μέ τήν ἐρασμιακή προφορά. Εἶναι

./.
CPV

μάλιστα δυνατόν νά γράφει κανείς μία λέξη μέ διάφορη ὀρθογραφία ἀπό ἐκεῖνη τοῦ κειμένου καί ὅμως νά στέκεται γραμματικά καί συντακτικά, ἀλλά ἔτσι θά παρανοηθεῖ τό κείμενο. Οὔτε πάντοτε βοηθοῦν τά συμφραζόμενα γιά τήν ὀρθογράφηση μιᾶς λέξης, π.χ. μυκηθμός καί μηκηθμός.

4.- Σπάνια, ἔστω, ἡ ὀρθογραφία εἶναι καί ζήτημα τύχης.

5.- "Ὅταν ὁ ἐξεταζόμενος ἔχει τό κείμενο, θά ἀσχοληθεῖ ὄχι μέ τό γράμμα ἀλλά μέ τό πνεῦμα. Θά δοθεῖ στή σύλληψη τοῦ νοήματος καί τήν ἀπόδοσή του στή νεοελληνική, κατά τό μέτρο τῶν δυνάμεών του.

Συμπέρασμα: "Ἄν ὡς τώρα δέν ἀπέδωσε ικανοποιητικά ἡ διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν, ἕνας ἀπό τούς κύριους λόγους ἦταν ἡ ἐμμονή στή διδασκαλία τῆς ἱστορικής ὀρθογραφίας, ὡσάν νά ἐπρόκειτο γιά τόν κύριο σκοπό τοῦ μαθήματος.

Ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος: Μειοψηφῶ ὑπέρ τοῦ νά δίδεται τό κείμενο καί γιά τούς λόγους πού ἀναφέρει ὁ κ. Ἀρβανίτης καί ἀκόμη γιά τό λόγο ὅτι ὑπάρχουν μαθητές πού εἶναι κυρίως ὀπτικά ἀντιληπτικά τύποι καί δυσχεραίνονται στήν ὀρθογράφηση τοῦ ὑπαγορευμένου κειμένου μέ ἀποτέλεσμα νά μήν εἶναι δυνατό νά μεταφραστεῖ σωστά τό κείμενο.

γ) ὁμόφωνα: Τό ἐδάφιο γ τῆς παρ. 6 νά διατυπωθεῖ ὡς ἐξῆς:
γ) Δίδονται πρός διαπραγμάτευσιν τέσσερες (4) παρατηρήσεις. Ἐκ τούτων ἡ μία ἀναφέρεται εἰς τās ἰδέας ἢ τὰ πρόσωπα τῆς ἐξεταζόμενης ἐνδότητος ἢ τοῦ ἔργου ἀπό τό ὅποῖον ἔχει ληφθῆ ἡ ἐνδότης. Ἡ ἄλλη εἶναι γραμματολογικοῦ περιεχομένου καί ἀναφέρεται εἰς τό ἔργον ἀπό τό ὅποῖον ἔχει ληφθῆ ἡ ἐξεταζόμενη ἐνδότης ἢ καί εἰς ἄλλο ἀπό τά ἐξεταζόμενα ἔργα. Ἐκ τῶν δύο ἄλλων παρατηρήσεων ἡ μία εἶναι γραμματική καί ἡ ἑτέρα συντακτική, ἀμφότεραι δέ ἀναφέρονται εἰς τό ἀδίδακτον κείμενον.

Παρ. 7 ὁμόφωνα: Ἀπό τόν τρίτο στίχο καί μετὰ ἡ παράγραφος νά ἀναδιατυπωθεῖ ὡς ἐξῆς: "Ἐκαστον τῶν ὁπίων περιέχει ὕλην κορμοῦ ἢ ἐπιλογῆς μόνον καί δύναται νά ἀναλύεται σέ δύο διευκρινιστικές ἐρωτήσεις".

Παρ. 8

Ὁμόφωνα: α) Ἡ ἐνδότης τοῦ κειμένου νά ὀρίζεται σέ 8-10 στίχους.

Κατά πλειοψηφία: β) Ἡ τελευταία πρόταση τῆς περιπτώσεως (β) νά ἀναδιατυπωθεῖ ὡς ἐξῆς: "διὰ δέ τῶν παρατηρήσεων ἐλέγχεται ἡ κατάρτις

·1· ΝΖ

·1· ΝΖ

των εξεταζομένων εις τήν γραμματικήν καί τήν σύνταξιν τῆς λατινικῆς γλώσσης".

Ὡς πρός τήν εξέταση στά ἴδια θέματα ὄλων τῶν μαθητῶν μειοψηφεῖ ὁ κ. Δ. Σακκάς ὑποστηρίζοντας ὅτι εἶναι ἄδικο νά εξετάζονται στά Λατινικά στά ἴδια θέματα οἱ μαθητές τῶν Γενικῶν Λυκείων πού διδάσκονται τό μάθημα στή Β' τάξη ἐπί 2 ὥρες καί οἱ μαθητές τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου πού διδάσκονται τό μάθημα ἐπί 5 ὥρες (3 στήν Α' Λυκείου καί 2 στή Β'). Βρισκόμαστε μπροστά σέ μία καταφανή ἀνισότητα.

Παρ. 12 ὁμόφωνα: Προστίθεται παράγραφος 12 ὡς ἐξῆς: "Δι' ὑπουργικῆς ἀποφάσεως καθορίζεται ὁ ἐπιμερισμός τῶν βαθμολογικῶν μονάδων εἰς τά ἐπιμέρους ζητήματα ἢ ἐρωτήματα".

"Ἄρθρο 16

Παρ. 1 κατά πλειοψηφία: Ἡ πρώτη φράση "δέκα ἡμέρας πρό τῆς λήξεως τῶν μαθημάτων" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή φράση: "ἅμα τῇ λήξει τῶν μαθημάτων", ἐπειδή τό διδάστημα πού μεσολαβεῖ ἀπό τίς 20 Μαΐου ἕως τήν ἔναρξιν τῶν πανελλ. ἐξετάσεων εἶναι ἀρκετό γιά τήν ὀλοκλήρωση τῶν σχετικῶν διαδικασιῶν καί ἐπομένως δέν ὑπάρχει λόγος νά συρρικνωθεῖ οὐσιαστικά ἡ διδασκαλία μαθημάτων κατά 10 ἡμέρες.

Οἱ Ἰ. Ἀρβανίτης, Γ. Γρατσέας καί Ν. Παπαδόπουλος πρότειναν νά γραφεῖ "Τρεῖς ἡμέρας πρό τῆς λήξεως τῶν μαθημάτων", γιατί οἱ τρεῖς ἡμέρες ἀρκοῦν γιά τίς σχετικές διαδικασίες.

Παρ. 3

Μετά τή λέξιν "καθορίζει" νά προστεθοῦν οἱ λέξεις "τῆ προτάξει τῶν εἰδικῶν ἐκ τῶν μελῶν".

"Ἄρθρο 17

Παρ. 2 κατά πλειοψηφία: Ἡ ἀποσφράγιση τοῦ φακέλου θεμάτων νά μή γίνεται παρουσία γονέως ἢ κηδεμόνος, γιατί δε χρειάζεται νά τεθεῖ σέ δοκιμασία ἡ ἀξιοπιστία ἀνωτέρων ἐκπαιδευτικῶν καί τῆς ΒΕΚ. Ἡ ἐγγύηση παρέχεται: α) Ἀπό τήν κατά περίπτωση τράπεζα. β) Ἀπό τό ἀστυνομικό ὄργανο. γ) Ἀπό τούς ἐκπαιδευτικούς πού ἀποτελοῦν τήν ΒΕΚ.

Ἄγτιθετα ἡ παρουσία ἑνός ἀπό ἑκατοντάδες γονεῖς εξεταζομένων μπορεῖ

./.

./.

νά δημιουργήσει έρωτηματικά, πού ή ψυχολογική κατάσταση τών μαθητών κατά τίς έξετάσεις άπόλυτα δικαιολογεΐ.

Μειοψηφεΐ ό κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', τονίζοντας ότι ή παρουσία ένός γονέα ή κηδεμόνα στην άποσφράγιση τών φακέλων μέ τά θέματα εΐναι άπαραίτητη καθότι εΐναι καί τιμητικό νά εκπροσωποΰνται οί γονεΐς καί κηδεμόνες τών έξεταζομένων μαθητών.

"Άρθρο 18

Όμώφωνα: 'Ο τίτλος άναδιατυπώνεται ώς έξής: "Κατανομή τών έξεταζομένων εις τάς αίθούσας καί έλεγχος τής ταυτότητος αύτών".

"Άρθρο 19

Όμώφωνα:

α) 'Ο τίτλος άναδιατυπώνεται ώς έξής: "Προσέλευση καί άποχώρηση τών έξεταζομένων. Γραπτόν δοκίμιο".

β) Παρ. 7 'Η λέξη "χρησιμοποιηθέντος" αντικαθίσταται μέ τή λέξη "χορηγηθέντος".

"Άρθρο 20

Όμώφωνα:

Παρ. 2 Μετά τή φράση "διεξαγωγήν αύτης" (στιχ. 3) παρεμβάλλονται τά άκόλουθα: "ή άναγράφει επί τοϋ γραπτοϋ του άπρεπεΐς έκφράσεις" τά όποΐα διαγράφονται άπό τήν παρ. 4 στίχ. 1-4.

Παρ. 3: 'Η λέξη "άποπέμπεται" αντικαθίσταται μέ τή λ. "άπομακρύνεται".

Παρ. 4: Διαγράφεται ή περικοπή άπό: "ή άναγράφει μαθήματος".

Παρ. 5: Οί λ. "άποπεμπόμενοι" καί "άπεπέμφθησαν" αντικαθίστανται μέ τίς λέξεις "άπομακρυνόμενοι" καί "άπεμακρύνθησαν".

"Άρθρο 22

Παρ. 2 όμώφωνα: "Αν μέ τή φράση: Έκαστον λύκειον νοοϋνται καί τά ίδιωτικά, έπισημαίνεται ότι δέν ίσχύουν οί ίδιες διατάξεις γιά τήν έκδοση άποτελεσμάτων στά ίδιωτικά καί δημόσια λύκεια.

"Άρθρο 23

Παρ. 1 όμώφωνα:

Μετά τή λ. "κωφοΐ" νά προστεθεΐ σέ παρένθεση "(πρώην κωφάλαοι)".

•/• C/S

"Αρθρο 25

Παρ. 1 κατά πλειοψηφία: "Εγινε αποδεκτή ως έχει στο Σχ. Π.Δ. Μειοψηφούν οι Σύμβουλοι Β' κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος και Δ. Σακκάς, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι πρέπει να τεθεί ο έξης περιορισμός: είς δύο τό πολύ εκ των μαθημάτων εξαιρουμένης της εκθέσεως, διότι ενώ για να επιχειρήσει ο μαθητής βελτίωση βαθμού των άλλων μαθημάτων χρειάζεται να καταβάλει ιδιαίτερη προσπάθεια, ή βελτίωσή του στον τομέα της εκθέσεως είναι αυτόματο αποτέλεσμα της γενικότερης πνευματικής ωριμάνσεως. "Ετσι α) θα παρατηρείται τό φαινόμενο μαθητές του πνευματικού επιπέδου των τελειοφούτων ή και των αποφοίτων να εξετάζονται σε θέματα με προβληματισμό αίσθητά απλούστερο για την ηλικία τους. β) θα έχουμε πάρα πολύ μεγάλο ποσοστό μαθητών που θα ζητούν να βελτιώσουν τό βαθμό τους στην εκθεση, μιά και δέ θα απαιτείται ιδιαίτερη προσπάθεια, με αποτέλεσμα να αυξηθεί σημαντικά ο όγκος των εξεταζομένων, όπως και των δοκιμιών που θα πρέπει να βαθμολογηθούν.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης, προτείνει να μην επιτρέπεται ή βελτίωση της βαθμολογίας και των δύο εκθέσεων στην ίδια εξεταστική περίοδο.

Παρ. 2 όμοφωνα: Να προστεθεί στο τέλος της παρ. 2 "ότι ή προθεσμία των δύο σχολικών έτων διακόπτεται στην περίπτωση που οι έμπιπτοντες στην κατηγορία μαθητές στρατεύονται, διότι α) ανάλογη ρύθμιση ίσχυε μέχρι τώρα, β) 'Η πρόσκληση για υποχρεωτική κατάταξη στο Στράτευμα αυτών που δέν φοιτούν στα ΑΕΙ γίνεται σήμερα περίπου στο 19ο-20ο έτος της ηλικίας τους.

"Αρθρο 26

Παρ. 2 όμοφωνα: 'Η προθεσμία για παραίτηση από τά πρόσθετα μαθήματα να ισχύει για όλοκληρο τό πρώτο τρίμηνο.

"Αρθρο 27

Παρ. 1 όμοφωνα: Στο τέλος της παρ. αντί της φράσεως με βαθμό "καλώς" δέκα τρία (13) να τεθεί ή φράση "καλώς" δέκα τρία (13) πλήρες.

9/4

Στό σημείο αυτό τερματίστηκε η συζήτηση.

ΚΑΙ ΕΠΕΛΕΞΗΤΟΝ ΤΟΝ

Προεδρεύων
Βαρουχάκης

Η Γραμματέας

Ζαχαρίας Ζω
Δημ. Ζαραφονίτου

Κατόπιν αιτήσεως του Γενικού Επιθεωρητή των Σχολείων και της Επιμορφώσεως (ΚΕΕΚ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Δια- γήσιου 2, 10η όψη) με προεδρεύοντα το Γραμματέα Β' κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. Αρβανιτίδης, Δημ. Ζαχαρίας, 'Ηλ. Ευαγόρουλος, Γ. Γρατσιώτης, Δ. Σιδανός, Σύμβουλος του ΚΕΕΚ κ. 'Ι. Εκπεδήσης και οι Εισηγητές κ.κ. Σ. Τσιώκας, Δημ. Τσιμαλι- ότης, Κυρ. Σατογιάννης, Δ. Αδαμάκογλου και Γεν. Παιδαγωγικός Σύμβουλος. Στην γραμματέα έλαβαν ή φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Σαμακοπούλου και έκηγετο με άδεια από το ΚΕΕΚ.

Αν παραβρέθηκαν στη συνεδρίαση οι κ. Σ. Βέρκος, Β. Σαμακοπούλου, Σύμβουλοι Β' και Β. Σαδοφραεικούλος, Εισηγητής, γιατί είχαν άλλες υπηρεσιακές υποχρεώσεις.

ΒΕΒΛΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ανακοινώσεις

1) Αφορμή διατυπώθηκε έκτακτη και επείγουσα ή αναγκαστική ανάγκη, ό Προϊστάμενος του Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκης έλαβε ως θέμα, κατάλη- ξυστάτος του κ. 'Υπουργού, έκτακτο θέμα κατάληξις της έκτακτοσας σε δημοσίευμα της ημερησίας "Ελευθερία" της 2-2-78, που είχε συντάξει ό Εισηγητής του ΚΕΕΚ κ. Δ. Τσιμαλιότης. Το θέμα, μετά από συζήτηση, έκδοσε αποφασίσεις άλλης από κείνη και το έκτακτο να δημοσιευτεί.

Στη συνέχεια ό κ. Ν. Βαρουχάκης ανακοίνωσε στο Τμήμα:

- 1) Την έκτακτοσας της 4/22/78 'Εκτακτοσας Προγραμματίων Δείκτη, Γ/1198/21-2-78 προς τους Γεν. 'Επιθεωρητές Ν.Ε. και 4/22/78 Παιδαγωγικών και Πειραματικών Σχολείων με οδηγίες για την έκτακτοσας της 'Ανακοίνω- σης 'Ελληνικής Γραμματείας από μεταδότη, και

ΠΡΑΞΗ 25/1979

Σήμερα, 2 Μαρτίου 1979, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10.30 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεω-
χάρους 2, 'Αθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Δημ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαῖ-
δης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη
γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού
ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ. Φ. Βῶρος, Ν. Παπαδόπουλος,
Σύμβουλοι Β' καί Β. Θεοδορακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑ-
πηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

'Ανακοινώσεις

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη,
ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκης ζήτησε νά γίνει, κατόπιν
συστάσεως τοῦ κ. 'Υπουργοῦ, ἐπανεξέταση τοῦ κειμένου τῆς ἀπαντήσεως
σέ δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδας "Βραδυνή" τῆς 5-2-79, πού εἶχε συντάξει
ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Δ. Τομπαῖδης. Τό Τμήμα, μετά ἀπό συζήτηση,
ἐπέφερε ὀρισμένες ἀλλαγές στό κείμενο καί τό ἀπέστειλε νά δημοσιευτεῖ.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης ἀνακοίνωσε στό Τμήμα:

1) Τήν ἐγκύκλιο τῆς Δ/σεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων ἀριθμ.
Γ/1198/21-2-79 πρὸς τοὺς Γεν. 'Επιθεωρητές Μ.Ε. καί Δ/ντες Πρότυπων
καί Πειραματικῶν Σχολείων μέ ὁδηγίες γιά τήν εξέταση τῆς 'Αρχαίας
'Ελληνικῆς Γραμματείας ἀπό μετάφραση, καί

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 26/1979

Σήμερα, 26 Φεβρουαρίου 1979, ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.30 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών και 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Λεωφόρος 2, 'Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τή νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκη, Σύμβουλο Β', οί Σύμβουλοι Β' 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυροπούλου, Γ. Γρατσέας και Ν. Παπαδόπουλος, ό Είδικός Σύμβουλος στο ΚΕΜΕ 'Ι. Σκορδίλης, οί Εισηγητές Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κ. Κατσιμάνης, Α. 'Αδαμόπουλος και Στ. Παπασημακόπουλος, καθώς και ή Γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου με βαθμό 6ο.

Δέν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ό κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, Είσηγητής, γιατί ήταν άπασχολημένος σε άλλη ύπηρεσιακή άποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Αίτηση για παρέκκλιση από τό πρόγραμμα 'Ασημίνας Κέκη του ίδιωτικού σχολείου "Μορφωτική". Είσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Ανατύπωση του διδακτικού βιβλίου "'Ιστορία 'Ελληνική και Εύρωπαϊκή τών Νέων Χρόνων" Χ. Θεοδωρίδη-Α. Ααζάρου της Γ' Λυκείου. Είσηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Ανακοινώσεις

Στήν άρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε άπαρτία, διάβάστηκε και έπικυρώθηκε τό πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση τών θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

1/2/79

Ο εισηγητής για τό 1ο θέμα: "Αίτηση κ. 'Ασημίνας Κέκη, εκπροσώπου τών εκπαιδευτηρίων "Μορφωτική", για παρέκκλιση από τό ώρολόγιο πρόγραμμα, κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', εΐπε τά ακόλουθα:

Η Διεύθυνση Έφαρμογής Προγραμμάτων του Έπουργείου Παιδείας με τό Έγγραφο άριθμ. Γ/912/7-2-79 απέστειλε στο ΚΕΜΕ αίτηση τής κ. 'Ασημίνας Κέκη, εκπροσώπου του ίδιωτικού σχολείου "Μορφωτική" για παρεκκλίσεις από τό ώρολόγιο πρόγραμμα στά 'Αγγλικά, τά Μαθηματικά, τήν 'Αρχαία Έλληνική Γλώσσα καί Γραμματεία καί τή Νεοελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία. Στο διαβιβαστικό Έγγραφο εΐναι συνημμένο καί τό Έγγραφο άριθμ. 3855/22-12-78 του Γενικού Έπιθεωρητή τής Α' Γενικής Έπιθεωρήσεως Μ.Ε. 'Ανατολικής 'Αττικής κ. Κ. Παπαδοπούλου, ό όποτος εΐσηγεΐται νά μή γίνει δεκτό τό αίτημα τής άνωτέρω παρά μόνο σέ ότι άφορά τήν Ξένη Γλώσσα, γιατί, όπως γράφει: "οί προβλεπόμενες από τό άναλυτικό πρόγραμμα ώρες εΐναι άρκετές για τήν κάλυψη τής διδακτέας ύλης άφ' ενός καί άφ' έτέρου ή άνάπτυξη τών ώρων του προγράμματος πιθανόν νά καταπονήσει τούς μαθητές καί στο μέλλον νά δημιουργήσει προηγούμενο για άνάπτυξη προγράμματος καί άλλων ιδιωτικών σχολείων, με άποτέλεσμα νά βρεθούν οί μαθητές τών δημοσίων σχολείων σέ μειονεκτική θέση άπέναντι στους μαθητές τών ιδιωτικών".

Έπειδή σΐ άνωτέρω γνώμες του κ. Γενικού Έπιθεωρητή συμπίπτουν με τίς άπόψεις του Τμήματος που έξέφρασε σέ προηγούμενες συνεδρίες του (πράξεις 35, 76, 93 καί 100 του 1978 καί πράξεις 9 καί 14 του 1979) καί έπειδή τό πνεύμα τών μέχρι τώρα γνωματεύσεων-πράξεών μας εΐναι νά έγκρίνονται παρεκκλίσεις από τό πρόγραμμα μόνο στην ξένη γλώσσα καί έφόσον τό σύνολο τών ώρων διδασκαλίας σ' όλα τά μαθήματα, μαζί με τίς τυχόν παρεκκλίσεις, δέν υπερβαίνει τίς 36 ώρες τήν έβδομάδα, εΐσηγοΐμαι νά γίνει δεκτό τό αίτημα τής άνωτέρω για αύξηση τών ώρων διδασκαλίας μόνο στά 'Αγγλικά καί έφόσον με τήν αύξηση αυτή ό έβδομαδιατός χρόνος διδασκαλίας σ' όλα τά μαθήματα δέν υπερβαίνει τίς 36 ώρες.

Έπακολούθησε συζήτηση καί τελικά, τό Τμήμα, άφου έλαβε ύπόψη του:

α) Τό Έγγραφο άριθμ. Γ/912/7-2-79 τής Διευθύνσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. καί τά συνημμένα σ' αυτό Έγγραφα (αίτηση τής κ. 'Ασημίνας Κέκη καί τό Έγγραφο άριθμ. 3855/22-12-78 τής Α' Γενικής

./c/v

Έπιθ. 'Ανατολικής 'Αττικής,

β) Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τήν παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Ν.682/1977,

γ) Τίς πράξεις του 35, 76, 93 καί 100 τοῦ 1978 καί 9 καί 14 τοῦ 1979,

δ) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Σακκᾶ καί τίς ἀπόψεις πού διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση πού ἀκολούθησε,

γ ν ω μ ο δ ο τ ε ῖ

νά ἐπιτραπεῖ στό ἀνωτέρω ἰδιωτικό σχολεῖο "Μορφωτική" ἡ παρέκκλιση ἀπό τό ὠρολόγιο πρόγραμμα μόνο στήν Ξένη Γλώσσα καί ἐφόσον στήν κάθε τάξη τό σύνολο τῶν ὥρων διδασκαλίας ὄλων τῶν μαθημάτων, μαζί μέ τήν παρέκκλιση, δέν ὑπερβαίνουν τίς 36 τήν ἐβδομάδα γιά τοῦς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση καί ἐκτίθενται ἀναλυτικότερα στίς πράξεις τοῦ Τμήματος πού μνημονεύονται.

Handwritten signature or initials.

Ο αρμόδιος εισηγητής για τό 2ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως "Ανατύπωση του διδακτικού βιβλίου "Ιστορία Έλληνική καί Εύρωπαϊκή τών Νέων Χρόνων" Χ. Θεοδωρίδη-Α. Λαζάρου τής Γ' Λυκείου" λέγει τά εξής:

α) Η νέα συγγραφή 'Ιστορίας Γ' Λυκείου (Νεώτεροι Χρόνοι) έχει επιστραφεί στην 'Επιτροπή Κρίσεως μέ τήν παράκληση νά προέλθει σέ νέα συνεργασία μέ τούς συγγραφείς για βελτίωση τής έργασίας τους (πράξεις 16, 17/1979).

Δέ γνωρίζω καμιά νεώτερη σχετική πληροφορία, αλλά όποια κι 'άν είναι ή έκβαση - καί στην εύμενέστερη περίπτωση - δέν υπάρχει καμιά ένδειξη ότι ή νέα συγγραφή μπορεί νά γίνει βιβλίο διδακτικό καί νά φθάσει στά χέρια τών μαθητών Γ' Γενικού Λυκείου τόν Σεπτέμβριο 1979.

β) Για τούς παρακάτω λόγους είσηγομαι νά διαπεμφθεϊ τό παλαιό βιβλίο Χ. Θεοδωρίδη-Α. Λαζάρου, 'Ιστορία Έλληνική καί Εύρωπαϊκή τών Νέων Χρόνων, προκειμένου νά έπανεκδοθεϊ για τό σχολικό έτος 1979 για τούς μαθητές τής Γ' τάξεως Γενικού Λυκείου. (Νά χρησιμοποιηθεϊ για τή περίπτωση αυτή ή έκδοση του 1978 μέ τίς βελτιώσεις πού είχαν προταθεϊ γι' αυτήν).

Τό Τμήμα, άφοϋ άκουσε τόν εισηγητή,

άποφάνεται όμόφωνα

νά σταλεϊ στόν ΟΕΔΒ τό βιβλίο "Ιστορία Έλληνική καί Εύρωπαϊκή τών Νέων Χρόνων" του Χ. Θεοδωρίδη - Α. Λαζάρου καί νά άνατυπωθεϊ για τούς μαθητές τής Γ' τάξεως Γενικού Λυκείου κατά τό έτος 1979-80. (Νά χρησιμοποιηθεϊ ή έκδοση 1978 μέ τίς βελτιώσεις πού είχαν προταθεϊ γι' αυτήν).

Ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β' θέτει υπόψη τών μελών του Τμήματος (1) Συνοπτική έκθεση του Έπόπτη Μ.Ε. τής Θ' ΑΕΠ κ. Ν. Χιονίδη πού άναφέρεται στό περιεχόμενο του Σεμιναρίου πού έγινε στή Σικελία, μέ θέμα: Μαθητικές κοινότητες καί πρακτικά προβλήματα περιφερειακού προγραμματισμού, καί (2) τήν άπόφαση Φ.211.13/3/Γ/1065/20-2-79 του κ. Υπουργού Παιδείας κ. 'Ι. Βαρβιτσιώτη μέ τήν όποία συγκροτεϊται έπιτροπή, για τή βελτίωση, μεταβολή, άναθεώρηση καί συμπλήρωση του διδακτικού βιβλίου "Οργανική Χημεία"

Ν/κ ./. .

της Γ' τάξεως Λυκείου.

Στό σημείο αυτό τεραματίστηκε ή συνεδρίαση.

Προεδρεύων

Ν.κ. Βαρουχάκης

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφώνιου
Δ. Ζαραφώνιου

Επισημαίνεται ότι κατά τη συνεδρίαση της 14ης Ιουλίου 1979, έγινε έγκριση της προτάσεως του Υπουργού κ. Ν. Βαρουχάκη, σύμφωνα με την οποία ορίζονται ως μέλη της Επιτροπής (ΕΠΕ), συνδεδεμένοι στο χώρο συνταξιοδοτού του άρθρου 2, παράφ. 5α):

Επίσης είναι υπό συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Κατσίγιαννης και Ν. Παπασημαδάκης, Εισηγητής, γιατί δεν αναμνηστεύονται οι άλλες προτάσεις.

ΣΗΜΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

ΣΗΜΑ 1α - Συζητήθηκε η πρόταση του Υπουργού κ. Ν. Βαρουχάκη, σύμφωνα με την οποία ορίζονται ως μέλη της Επιτροπής (ΕΠΕ), συνδεδεμένοι στο χώρο συνταξιοδοτού του άρθρου 2, παράφ. 5α):

ΣΗΜΑ 2α - Ανακοινώθηκε.

Επίσης είναι υπό συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Κατσίγιαννης και Ν. Παπασημαδάκης, Εισηγητής, γιατί δεν αναμνηστεύονται οι άλλες προτάσεις.

ΣΗΜΑ 1α - Συζητήθηκε η πρόταση του Υπουργού κ. Ν. Βαρουχάκη, σύμφωνα με την οποία ορίζονται ως μέλη της Επιτροπής (ΕΠΕ), συνδεδεμένοι στο χώρο συνταξιοδοτού του άρθρου 2, παράφ. 5α):

Handwritten signature or mark at the bottom of the page.

ΠΡΑΞΗ 27/1979

Σήμερα, 10 Μαρτίου 1979, ημέρα Σάββατο και ώρα 9η πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδευσεως του Κέντρου Έκπαιδευτικών Μελετών και Έπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Γραφεύο 503).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκληθήκαν σύμφωνα με τή νόμιμη διαδικασία από τόν Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκη, Σύμβουλο Β', οί Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. Άρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ό Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης, οί Εισηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος και ή Γραμματέας του Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου με βαθμό 6ο.

Δέν Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οί κ.κ. Κ. Κατσιμάνης και Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές, γιατί Ήσαν άπασχολημένοι σε Άλλη ύπηρεσιακή ύποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Συζήτηση για τό περιεχόμενο των αναφορών των Συμβούλων Β' κ. 'Ι. Άρβανίτης και Ν. Παπαδόπουλου.

ΘΕΜΑ 2ο - Ανακοινώσεις.

Στήν άρχή τής συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε άπαρτία, διαβάστηκε και επικυρώθηκε τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση των θεμάτων τής ήμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Συζητήθηκαν οί αναφορές των Συμβούλων Β' κ. 'Ι. Άρβανίτη και Ν. Παπαδόπουλου. Ό Προεδρεύων του Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', ζήτησε νά άποσυρθούν οί αναφορές για νά άποφευχθεύ μία όχι έποικοδομητική συζήτηση. Οί Σύμβουλοι Β' κ. 'Ι. Άρβανίτης και Ν.

Παπαδόπουλος επιμένουν στις απόψεις τους, όποτε καί ακολουθεῖ διεξοδική συζήτηση επί τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναφορῶν τους. Τά ἄλλα μέλη τοῦ Τμήματος θεωροῦν ὅτι οἱ αἰτιάσεις τῶν ἀναφορῶν δέν εὐσταθοῦν καί τό θέμα θεωρήθηκε λήξαν.

ΘΕΜΑ 2ο - ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', ἐνημέρωσε τά μέλη τοῦ Τμήματος γιά τήν ἐπικείμενη συγκέντρωση τοῦ Ἐποπτικοῦ προσωπικοῦ ὡς καί γιά τίς προπαρασκευαστικές ἐργασίες πού πρέπει νά ἀναληφθοῦν.

Εἰς τό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου
Δ. Ζαραφωνίτου

Α.Κ.

ΠΡΑΞΗ 28/1979

Σήμερα, 14 Μαρτίου 1979, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10.30 πρωινή, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αΐθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρος 2, 503).

'Ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθησαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκη, Σύμβουλο Β', οί Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Β. Θεοδωρακόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές καθώς και ή Γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου με βαθμό 6ο.

Δέν 'ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση οί Κ. Φούσιας, Εισηγητής γιατί ήταν απασχολημένος σέ άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση και Δ. Τοματίδης, Κ. Κατσιμάνης, λόγω άδειας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Αίτηση Στ. Πανέλη, 'Ειδότη για κρίση του 'Επιστημονικού Περιοδικού "Τό Περιόδο της 'Επιστήμης" Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- 'Εξεταστέα μαθήματα τών μετεπαιδευομένων στη ΣΕΑΜΕ Καθηγητῶν τής ειδικότητας Φυσικῶν-Φυσιολογιστῶν. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Διδακτορία μαθημάτων από τούς καθηγητές του κλάδου Α4. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Γνωμοδότηση για τό βιβλίο "Μεθοδικές οδηγίες για τό μάθημα τής Βοτανικής-Ζωολογίας τών Π. Βόση Μ. Τσάνου. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

[Handwritten signature]

- Θ Ε Μ Α 5ο.- Αίτηση Στ. Βάρφη, 'Εκδόθη για κρίση τοῦ βιβλίου του
"Ἐκδόσεις Αἰγαίου". Εἰσηγητὲς Ἡλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος
Β' Στ. Παπασημαϊδopoulos, Εἰσηγητὴς τοῦ ΚΕΜΕ Α. Ἀδαμόπου-
λος Εἰσηγητὴς τοῦ ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 6ο.- Ἀνακοινώσεις.
- Θ Ε Μ Α 7ο.- Αἴτηση Δ. Γεώργα γιά ἴδρυση Ἰδ. Πειραματικοῦ Σχολείου
Εἰσηγητὴς Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 8ο.- Ἐκτιμώμετες γιά ἔγκριση βιβλίων. Εἰσηγητὴς Ν. Βαρουχάκης,
Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 9ο.- Εἰσαγωγή στίς ἱστορικές σπουδές, Διδακτικὸ βιβλίον τῆς Β'
τάξεως Λυκείου, Ἐπιλογή.
- Θ Ε Μ Α 1ο.- Διδακτικὰ βιβλία Μαθηματικῶν Α' καὶ Γ' Λυκείου. Εἰσηγητὴς
κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.

Στὴν ἀρχὴ τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε
καὶ ἐπιμυρώθηκε τὸ πρακτικὸ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στὴ
συνέχεια τὸ Τμῆμα ἀρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας δια-
τάξεως.

Handwritten signature
Handwritten initials

Ο αρμόδιος για το πρώτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως "Αίτηση Στ. Πανέλη, Έκδοτη, για κρίση του 'Επιστημονικού περιοδικού τό "Περισκόπιο της 'Επιστήμης" Στ. Παπασημακίδουλος, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη των μελών του Τμήματος 1) την αίτηση του Έκδοτη Στ. Πανέλη, 2) τό έγγραφο αριθ. Ι/319/17-1-79 του Ύπ. Παιδείας μέ τό όποιο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ ή αίτηση του ενδιαφερομένου καί 3) την εισηγήσή του πού έχει ως εξής:

Τό περιοδικό "Τό περισκόπιο της 'Επιστήμης" όπως καί ό τίτλος του τό φανερώνει περιέχει άρθρα επιστημονικού περιεχομένου πού καλύπτουν τό φάσμα όλων των επιστημών. Δίνει μιά γενική έγκυκλοπαιδική κατάρτιση στους άναγνώστες του καί τό επίπεδο των άρθρων του είναι κατάλληλο για τους μαθητές των Λυκείων. Μιά μελέτη καί των άλλων προγενέστερων τευχών του μάς βεβαιώνει ότι πρόκειται για χρήσιμο καί σοβαρό περιοδικό πού τουλάχιστον μέχρι καί του 13 τεύχους του μόνο καλό θά μπορούσε νά προσφέρει στον άναγνώστη του. Όμως αυτό δέν είναι βέβαιο ότι θά συμβεί καί στό μέλλον καί για τό λόγο αυτό εισηγοῦμαι στό τμήμα ότι τό περιοδικό αυτό μπορεί νά χαρακτηριθεῖ ως χρήσιμο μόνο κατά τό τεῦχος 13 όχι όμως καί για τά επόμενα τεύχη τά όποια καί άγνοῶ.

Τό Τμήμα άφοῦ έλαβε υπόψη

1) την αίτηση του Στ. Πανέλη, Έκδοτη 2) τό έγγραφο αριθ. Ι/319/17-1-79 του Ύπουργείου Παιδείας μέ τό όποιο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ ή αίτηση του ενδιαφερομένου καί 3) την εισηγήση του κ. Στ. Παπασημακίδουλου καί μετά από συζήτηση

άποφαίνεται όμόφωνα

Δέν θεωρεῖ χρήσιμο τό περιοδικό "τό περισκόπιο της 'Επιστήμης" σύμφωνα μέ την παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/75, γιατί όπως συμβαίνει για τίς περιοδικές εκδόσεις, είναι άγνωστο τό περιεχόμενο των μελλοντικών τευχών τους.

Handwritten signature

Handwritten signature

Ο αρμόδιος για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως "Εξεταστέα μαθήματα των μεταπτυχιαστικών στην ΣΕΛΜΕ καθηγητών της ειδι- κότητας Φυσικών- Φυσιολογιστών" εισηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητής ^{ΚΕΜΕ} έχει υπόψη των μελών του Τμήματος

- 1) το περιεχόμενο της αναφοράς του αναπληρωτού Δ/ντου Σπουδών της ΣΕΛΜΕ Αθηνών,
- 2) το έγγραφο αριθ. ΙΥ/1007/14-2-79 του Γεν. Γραμματέα, με το οποίο διακριβώθηκε στο ΚΕΜΕ η άνωτέρω αναφορά και
- 3) την εισήγησή του που έχει ως εξής:

Τό θέμα που προβάλλεται με την αναφορά του Αναπληρωτού Διευθυντού Σπουδών της ΣΕΛΜΕ σχετικά με την κατάργηση ως υποχρεωτικού του μαθήματος της "Νεωτέρας Φυσιολογίας" από τις εξετάσεις για τους Καθηγητές του κλάδου Α4 που έχουν πτυχίο Φυσιολογιστού, δημιουργεί διαχωρισμό έμεσα των καθηγητών του κλάδου Α4 σε δευτερεύουσες ειδικότητες. Αυτό όμως δεν είναι δυνατόν να γίνει διότι έρχεται σε αντίθεση με τα υπομνήματα που έχουν υποβάλει κατά καιρούς ομάδες καθηγητών του κλάδου Α4 με πτυχίο Φυσιολογιστού που ζητούν εξίσωση όλων των καθηγητών του κλάδου Α4 ανεξάρτητα από το πτυχίο που έχουν πάρει. Άλλωστε ο καθορισμός του μαθήματος της "Νεωτέρας Φυσιολογίας" ως υποχρεωτικού που περιέχεται στο Προεδρικό διάταγμα 459/14-6-1978 έγινε αφού πρώτα ελήφθησαν και γνώμες ενδιαφερομένων μεταξύ των οποίων ήταν και αντι- πρόσωποι καθηγητών του κλάδου Α4 με πτυχίο Φυσιολογιστού. Για τον λό- γο αυτό εισηγηθεί στο τμήμα την απόρριψη της προτάσεως για αντικα- τάσταση του μαθήματος της "Νεωτέρας Φυσιολογίας" από εκείνο της "Βιολο- γίας" ως υποχρεωτικού, για τις εξετάσεις του Ισοβάθου, των καθηγητών του κλάδου Α4 με πτυχίο Φυσιολογιστού, στη ΣΕΛΜΕ.

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη:

- 1) τό περιεχόμενο της αναφοράς του αναπληρωτού Δ/ντου Σπουδών της ΣΕΛΜΕ Αθη- νών
- 2) τό έγγραφο αριθ. ΙΥ/1007/14-2-79 με τό όποιο διακριβώθηκε στο ΚΕΜΕ η άνωτέρω αναφορά και
- 3) την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου, Εισηγητή του ΚΕΜΕ

άποφαινεταί όμόφωνα

Γνωμοδοτεί ότι δεν πρέπει να γίνει δεκτό τό αίτημα των μεταπτυχιαστικών καθηγητών του κλάδου Α4, γιατί τό πρόγραμμα τό όποιο συντάχθηκε, απευθύνεται σε όλες τις ειδικότητες του κλάδου τους και άποσιονεί στο να τους καταστήσει ικανούς να έξυπηρετήσουν τις ανάγκες της παιδείας

• / ✓
✓

στά επιμέρους μαθήματα της ⁵εξειδίκευτικότητας τους.

Ο άρμόδιος εισηγητής για το 3ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως κ. Στ. Παπασημαϊκόπουλος, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη των μελών του Τμήματος.

- 1) το περιεχόμενο του υπομνήματος του συλλόγου των φυσιογνωστών
- 2) το έγγραφο αριθ. Γ/1092/16-2-79 του Γεν. Γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας με το οποίο διαβιβάζεται στο ΚΕΜΕ το ανωτέρω υπόμνημα και
- 3) την εισήγησή του που έχει ως εξής:

Υστερα από το ανωτέρω έγγραφο του ΥΠΕΠΘ εισηγοῦμαι τὰ ακόλουθα: Ἡ επίσημη ονομασία τῶν πτυχιούχων τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς τῶν Πανεπιστημίων τῆς Ἑλλάδος ἢ τῶν ἰσοτίμων τοῦ ἐξωτερικοῦ με πτυχία Φυσιολογίας, Φυσιολογίας, Χημείας, Γεωλογίας, Βιολογίας εἶναι Καθηγητὲς τοῦ Κλάδου Α4.

Οἱ Καθηγητὲς τοῦ ἀνήκοντος στοῦ κλάδου αὐτοῦ δικαιούνται καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ διδάσκουν τὰ ἀκόλουθα μαθήματα: Γιά τὸ Γυμνάσιο: Φυσική, Χημεία, Βιολογία, Ἀνθρωπολογία, - Ὑγιεινή, Γεωγραφία, Βοτανική - Ζωολογία.

Γιά τὸ Λύκειο: Φυσική, Βιολογία, Χημεία, Ἀνθρωπολογία- Ὑγιεινή, Οἰκονομικὴ Γεωγραφία, Κοσμογραφία, Γεωλογία- Ὀρυκτολογία.

Ἡ χρησιμοποίηση τῶν Καθηγητῶν τοῦ κλάδου Α4 πρέπει νὰ γίνεται ἰσορροπία σὲ ὅλα τὰ μαθήματα ποὺ ἀναφέρθηκαν πρὶν ἀνω τόσο στοῦ Γυμνασίου ὡς καὶ στοῦ Λυκείου, ἀνάλογα μετὰ τὸ σχολεῖο στοῦ ὁποῦ ἀνήκουν. Σηδπιμο εἶναι μάλιστα στὴν περίπτωση ποὺ ὑπάρχουν περισσότεροι καθηγητὲς τοῦ κλάδου Α4 στοῦ ἑαυτοῦ σχολεῖο ποὺ ἔχει τάξεις μετὰ τμήματα περισσότερα τοῦ ἑνός ὁ κἀθε καθηγητῆς νὰ διδάσκει σὲ ὅλες τὶς τάξεις (κατακόρυφη κατανομή) καὶ ὄχι νὰ ἐξαντλεῖ τὸ ἑβδομαδιαῖο του ὑποχρεωτικὸ ὥραριο διδασκαλίας σὲ ὅλα τὰ τμήματα μερικῶν μόνον τάξεων (ὀριζόντια κατανομή).

Ἡ τελευταία αὐτὴ κατανομή, ἐνῶ βραχυπρόθεσμα ἀπαλλάσσει τὸν καθηγητῆ ἑνός μέρους τῆς ἡμερήσιας προετοιμασίας του, μακροπρόθεσμα τὸν ἀποξενώνει ἀπὸ ἕνα μέρος τῆς ὕλης τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος μετὰ ἀνυπολόγιστες ζημιές στὴν ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ σχολεῖο ἀπὸ τὴν διαμορφωμένη κατ'αὐτὸν τὸν τρόπον νοοτροπία. Παράλληλα θέτει σὲ μία ἐπιπλέον "δυσμενὴ" θέση τοὺς καθηγητὲς τῶν μικρῶν Γυμνασίων ἢ Λυκείων ποὺ πολλὰς φορές βρίσκονται σὲ ἀπομακρυσμένες πόλεις ἢ κωμοπόλεις, ἐναντι ἄλλων συναδέλφων τους. Ἡ ἀπάντησις ποὺ δόθηκε ἀπὸ τὸ τμήμα στὴν πρόξη 98/29-8-77 δὲν εἶχε κανένα ἀπολύτως δεσμευτικὸ χαρακτήρα καὶ βασίστηκε καθαρὰ στὴν ἐξειδίκευσι τῶν Πανεπιστημιαίων πτυχίων. Ἀντίθετα στὴ σημείωσι γιὰ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τῶν σχολείων ὁ προ-

• 1

Μ

σαρτημένος πίνακας έχανε αυτομάτως την ισχύ του. 'Επί πλέον διευκρινίζουμε ότι ο πίνακας αυτός δέν είχε σε καμμία περίπτωση την έννοια του διαχωρισμού των καθηγητών του Κλάδου Α4 σε δευτερεύουσες ειδικότητες ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ. 'Η ικανότητα των Καθηγητών αυτών στον επιστημονικό και διδακτικό τομέα αφορά ^{το ν. κάθε κλάδου και κλάδου} ~~έναν ξεχωριστό τομέα~~ ανεξάρτητα από το πανεπιστημιακό του πτυχίο και κρίνεται από το επιφορτισμένο για το σιμπό αυτό έποπτικό προσωπικό το όποιο και στην περίπτωση ανεπάρκειας εφαρμόζει τις κείμενες διατάξεις.

Τό Τμήμα άφοϋ έλαβε ύπόψη

- 1) τό περιεχόμενο του ύπομνήματος του συλλόγου των φυσιογνωστών
- 2) τό έγγραφο άριθ. Π/1092/16-2-79 του Γεν. Γραμματέα του 'Υπουργείου Παιδείας μέ τό όποιο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ τό άνωτέρω ύπόμνημα
- 3) την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημαϊόπουλου, Εισηγητή του ΚΕΜΕ και
- 4) τη συζήτηση που έγινε

άποφαίνεται όμοφωνα

'Ως πρός τό πρώτο έρώτημα τό Τμήμα διευκρινίζει ότι ή κατανομή μαθημάτων στους διδάσκοντες που άνήκουν στον κλάδο Α4 φυσικών μπορεί να γίνεται καταρχήν βάσει του προσηρημένου πίνακος ό όποιος στηρίζεται στα προγράμματα των Φυσικών Σχολών των Παν/μίων 'Αθηνών και Θεσ/νίκης, αλλά ^{και} ότι ό πίνακας αυτός δέν είναι δεσμευτικός. 'Ως πρός τό δεύτερο έρώτημα, τό τμήμα δέχτηκε μέ την 98/77 Πράξη του ότι μπορεί ό Δ/ντής του σχολείου να παρεκκλίνει από τή σειρά του άνωτέρω πίνακα, όταν κατά την κρίση του τό επιβάλλουν άνάγκες σχετιζόμενες μέ την όμαλή λειτουργία του σχολείου (διακοπή του προγράμματος στα μέσα του χρόνου κλπ), όποτε όπως είναι φυσικό πρέπει να συνεντιμώνται μαζί μέ τό είδος του πτυχίου κυρίως ή ύπηρεσιακή ικανότητα αλλά και ή άρχαιότητα και ή έπιθυμία των Καθηγητών του Κλάδου Α4 που ύπηρετούν στό σχολείο.

Handwritten signature

Handwritten signature

Ευρετήριο

Ευρετή	Χημεία	Βιολογία	Γεωλογία- Ορυκτολογία	* Ανθρωπολογία- Υγιεινή	Γεωγραφία
Ευρετής	Χημείας	Βιολογίας	Βιολογίας	+ Βιολογίας	+ Βιολογίας
* Ευρετών	Ευρετής	Βιολογίας	Βιολογίας	* Ευρετών	Βιολογίας
* Χημικός	+ Ευρετών	Γεωλογία	Γεωλογία	Γεωλογία	Βιολογίας
* Βιολόγος	* Βιολογίας	Ευρετής	Χημείας	Χημείας	Ευρετής
* Γεωλόγος	* Γεωλόγος	Χημείας	Ευρετής	Ευρετής	Χημείας

Α° Ε. Η. Ε. Λ. Β

Handwritten mark

Ευρετή	Χημεία	Βιολογία	Γεωλογία- Ορυκτολογία	* Ανθρωπολογία- Υγιεινή	* Ανθρωπολογία	Υγιεινή
Ευρετής	Χημείας	Βιολογίας	Γεωλόγος	Ευρετών	+ Βιολογίας	
* Ευρετών	Ευρετής	Ευρετών	Ευρετών	Γεωλόγος	* Ευρετών	
* Χημικός	+ Ευρετών	Γεωλόγος	Βιολογίας	Βιολογίας	Γεωλόγος	
* Βιολόγος	+ Βιολογίας	Ευρετής	Χημείας	Ευρετής	Χημείας	
* Γεωλόγος	* Γεωλόγος	Χημείας	Ευρετής	Χημείας	Ευρετής	

Οι αρμόδιοι Εισηγητές για τό 5ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος Σύμβουλος Β' και Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος Εισηγητές, θέτουν υπόψη των μελών του Τμήματος
α) την αίτηση του 'Εκδότη Στ. Βάρφη
β) τό έγγραφο αριθμ. Π/385/23-1-79 του 'Υπουργείου Παιδείας με τό όποτο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ ή αίτηση του ενδιαφερομένου και γ) τίς εισηγήσεις τους.

'Ο πρώτος από τούς εισηγητές του θέματος κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' εισηγείται τά εξής:

'Η Διεύθυνση εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. με τό ύπ' αριθμ. Π/385/23-1-79 έγγραφό της διαβίβασε αίτηση του εκδότη κ. Σ. Βάρφη για νά γνωμοδοτήσει τό Τμήμα, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/1975 για σειρά βιβλίων των "'Εκδόσεων Αίγατο". 'Η εισήγησή μου περιορίζεται στά βιβλία της σειράς που σχετίζονται με τά φιλολογικά μαθήματα του Γυμνασίου.

1. 'Εκδόσεις Α', και Β' και Γ' Γυμνασίου, τόμοι Α' και Β', των κ.κ. Β. Καναρούδη και Τ. Μαυρίδη.

Στό α' μέρος του Α' τόμου οί συγγραφείς αναφέρονται στά γενικά προβλήματα της εκδόσεως: Τεχνική εκδόσεων- Κανόνες 'Ορθογραφίας, Λεξιλογικές 'Ασκήσεις, Στοιχεία για μελέτη του μαθήματος των Νέων 'Ελληνικών, 'Ετυμολογία, Μεθολογία εκδόσεων κλπ. 'Επίτός από την έλλειψη ομοιογένειας που παρουσιάζουν τά κεφάλαια αυτά και την σχεδόν τυχαία σειρά με την όποια έχουν παρατεθεί, χαρακτηρίζονται και από έλλειψη πρωτοτυπίας, χωρίς όμως νά είναι απαλλαγμένα από σημαντικές ανακρίβειες, π.χ. στό 'Ετυμολογικό συνακτάμε έτυμολογίες, όπως: έπανάσταση - έπαναλαμβάνω, έπιπληξη- έπιπλάσω, πλημμελής - πλήμ=μελής, ύψηλιος - ύφ=ήλιος, άβλαβος- ά-βλάβω, ά-γενής, ά-γνοια, ά-νάνυμος, άεροπλάνο- AEROPLANE' έλλ. άήρ γαλ. PLANE κλπ).

Τό β' μέρος του Α' τόμου όπως και τό κύριο μέρος του Β' τόμου περιέχουν "έτοιμες" εκδόσεις, με θέματα που συναντάμε σέ όλα σχεδόν τά ανάλογα βιβλία (π.χ. Μιά Κυριακή στην έξοχή, 'Ο ήλιος στή ζωή μας, οί ώφέλειες από τά ταξίδια: 'Η πρώτη μέρα στό σχολείο, ποιό παιχνίδια μου άρέσει κλπ.).

Handwritten signature: *CH*

Ὡς ἐπίμετρο στὸν Β' τόμο δίνονται ἑκατοντάδες "γνωμῆς καὶ ἀποφθέγματα", ποὺ ἡ βιαστικὴ ἐπιλογὴ τοὺς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἔλλειψη κἀθε προβληματισμοῦ παιδαγωγικοῦ· δηλ δὲν σιέφτηκαν οἱ συγγραφεῖς ἂν συμβάλλουν στὸ φρονηματισμὸ τῶν παιδιῶν τῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου ἀποφθέγματα ὅπως:

- Οἱ γυναῖκες εἶναι γιμεροὶ σιεπασμένοι με λουλούδια
- Ἡ ἀρετὴ γίνεται ἀπ' τὴν ἀνάγκη
- Ἐῖμαι περισσότερο ἀμαρτωλὸς ἀπὸ τὴν ἑδία τὴν ἀμαρτία
- Τὸ ἔγλημα ποὺ ἐπιτελεῖται με ἐπιτυχία καὶ δὲν ἀποκαλύπτεται λέγεται ἀρετὴ
- Ὅταν σβῆσουν τὰ φῶτα, ὅλες οἱ γυναῖκες εἶναι ὠρατές.

Ἐστερα ἀπὸ τίς παρατηρήσεις αὐτές, εἰσηγοῦμαι στὸ Τμήμα: Τὸ βιβλίο "Ἐκδόσεως Α', Β' καὶ Γ' Γυμνασίου" νὰ μὴ χαρακτηριστεῖ χρήσιμο, κατὰ τὴν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75, γιατί δὲν εἶναι ἀππλλαγμένο ἀπὸ ἐπιστημονικὰ σφάλματα, δὲν δείχνει ἰδιαίτερη φροντίδα γιὰ τὸ φρονηματισμὸ τῶν μαθητῶν, δὲν ξεφεύγει ἀπὸ τὰ πλαίσια τοῦ συνηθισμένου καὶ τοῦ καθιερωμένου βοηθήματος τοῦ εἴδους αὐτοῦ· ἀνήκει στὰ βιβλία ποὺ προσφέρουν ἔτοιμη καὶ τυποποιημένη γνώση, ἐμποδίζουν τὴν αὐτενέργεια, ναριῶνουν τὸ πνεῦμα καὶ γενικᾶ εἶναι ἀντιπαιδευτικὸ, σύμφωνα με τίς σύγχρονες παιδαγωγικὲς ἀντιλήψεις.

2. Ἱστορία Γ' Γυμνασίου, τοῦ Θ. Βασιλάκου. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου δὲν εἶναι γνωστὸς γιὰ ἰδιαίτερη ἐνασχόληση με θέματα ἱστορίας. Δίνει, ἀπλοποιημένη τὴν ὕλη τοῦ ἀντίστοιχου διδαικτικοῦ ἐγχειριδίου, σὲ ἴση περίπου ἔνταση με τὸ σχολικὸ βιβλίο (κείμενο εἰκονογράφηση τοῦ σχολικοῦ σελ. 330 - ξερὸ κείμενο ἐκδόσεως "Αἶγατο" σελ. 176). Ἡ ὑπαρξὴ σχολικοῦ βιβλίου, με βάση τὸ ὅποιο θὰ ἐξεταστοῦν οἱ μαθητὲς γιὰ τὴν εἰσαγωγή τοὺς στὸ Λύκειο Γενικῆς Κατευθύνσεως, πὺ εὐπρόσπου μάλιστα, ἡ ἀπόλυτη τυποποίηση στὸν τρόπο ἀφηγήσεως τῶν γεγονότων καὶ στὴ διατύπωση τῶν "ἐρωτήσεων", ὁ ἐθισμὸς τῶν μαθητῶν σὲ "ἤσσηνα προσπάθεια" ποὺ ἐπιχαρεῖται με βιβλία τοῦ εἴδους αὐτοῦ, με ὁδηγοῦν νὰ εἰσηγηθῶ στὸ Τμήμα νὰ μὴ χαρακτηρίσει τὸ βιβλίο αὐτὸ χρήσιμο κατὰ τὴν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75.

Ὁ κ. Στεφ. Παπασημαϊδπουλος λέγει τὰ ἐξῆς:

Τὰ βιβλία Φυσιτικῆς-Χημείας τῶν ἐκδόσεων Αἶγατοῦ ἔχουν καλὴ καὶ ἐπιμελημένη ἐμφάνιση. Ἀναφέρονται στὴν ὕλη τοῦ ἐπισήμου ἀναλυτικοῦ

προγράμματος των Β' και Γ' τάξεων του Γυμνασίου. Οι χημετες περιγράφουν τη θεωρία με αρκετά καλό και παιδαγωγικό τρόπο χωρίς να υστερούν επιστημονικά. Άπλές ασκήσεις και προβλήματα εμπεδώνουν την ύλη αν και αυτή ή τελευταία δεν είναι χωρισμένη σε διδακτικές ενότητες. Μερικές ασκήσεις μεθοδικά λυμένες κάνουν το βιβλίο περισσότερο εύχρηστο. Γενικά ως προς τη χημεία τα βιβλία της έκδοσης "Αίγαίου" συναγωνίζονται θα μπορούσα να πω τα σχολικά και θα ήταν δυνατόν να τύχουν κάποιας διακρίσεως στον διαγωνισμό του ΥΠΕΠΘ που έχει προκηρυχθεί. Για το χαρακτηρισμό του όμως ως χρήσιμοι, αφού υπάρχει επίσημο σχολικό έγχειρίδιο, έχω αρκετές επιφυλάξεις.

Ός προς τη φυσική όμως που τα βιβλία παρουσιάζουν τα ίδια πλεονεκτήματα με εκείνα της χημείας και που τα αντίστοιχα σχολικά υστερούν σημαντικά διότι δεν είναι σύμφωνα με το επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα, νομίζω ότι θα αποτελούσαν ένα χρήσιμο σχολικό βοήθημα τόσο για τους διδάσκοντες όσο και για τους διδασκόμενους οι οποίοι τώρα είναι υποχρεωμένοι να καλύπτουν τα κενά των σχολικών βιβλίων με σημειώσεις που τόσο κουράζουν όλους.

Για την Γεωγραφία έχω να παρατηρήσω ότι πρόκειται για ένα βιβλίο όμοιο με το σχολικό που υστερεί ποιοτικά από το υπάρχον. Για το λόγο αυτό εισηγούμαι στο Τμήμα να μη κριθεί ως κατάλληλο για τους μαθητές της Γ' τάξεως Γυμνασίου.

Ο κ. Λεων. Αδαμόπουλος λέγει τα εξής:

Ο 3ος και 4ος τόμος της σειράς αυτής αναφέρονται στην ύλη των μαθηματικών του Γυμνασίου. Οι τόμοι όμως αυτοί δεν μπορούν να θεωρηθούν ως χρήσιμοι κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 186/75 διότι:

1. Υπάρχουν έγχειρισμένα βιβλία μαθηματικών για τους μαθητές του Γυμνασίου που είναι γραμμένα σύμφωνα με το νέο αναλυτικό πρόγραμμα.
2. Η ύλη των μαθηματικών που περιέχεται στους παραπάνω τόμους δεν είναι σύμφωνη με το ισχύον αναλυτικό πρόγραμμα. Στον 4ο τόμο π.χ. περιέχεται ύλη της θεωρητικής Γεωμετρίας που δεν προβλέπεται από το νέο αναλυτικό πρόγραμμα του Γυμνασίου.

CH

Τό Τμήμα, αφού έλαβε ύπόψη

- 1) Τό περιεχόμενο τής αίτησεως του 'Ενδότη Στ. Βάρφη
- 2) Τό έγγραφο άριθ. Γ/385/23-1-79 του 'Υπ. Παιδείας με τό όποιο διαβιβάζεται στο ΚΕΜΕ ή αίτηση του ένδιαφερομένου και
- 3) Τίς είσηγήσεις τών κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου, Συμβούλου Β' και Α. 'Αδαμόπουλου, Στ. Παπασημαϊδόπουλου Είσηγητών του ΚΕΜΕ

άποφαινεται όμόφωνα

Δέν θεωρεΐ ως χρήσιμα κατά τήν ένάνα του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 186/75, τάρικρινόμενα βιβλία τής ένδόσεως "Αίγατο" για τούς έξής λόγους:

- α) Για τό βιβλίο "Ενθέσεις Α' και Β' και Γ' Γυμνασίου, τόμοι Α' και Β' τών κ. Β. Κακαρούδη και Τ. Μαυρίδη, έπειδή δέν είναι άηλλαγμένα από έπιστημονικά σφάλματα, δέν δείχνει ιδιαίτερη φροντίδα για φρονη-ματισμό τών μαθητών και δέν ξεφεύγει από τά πλαίσια του συνηθισμένου και του καθιερωμένου βοηθήματος του είδους αυτού. 'Ανήκει στα βιβλία που προσφέρουν έτοξμη και τυποποιημένη γνώση, έμποδίζουν τήν αύτενέρ-γεια, ναριώνουν τό πνεύμα και τελικά είναι άντιπαιδευτικό, σύμφωνα με τίς σύγχρονες παιδαγωγικές άντιλήψεις.
- β) Για τό βιβλίο "Ιστορία Γ' Γυμνασίου" του Θ. Βασιλάκιου έπειδή δίνει άπλοποιημένη τήν ύλη του άντίστοιχου διδακτικού έγχειριδίου, ύπάρχει άντίστοιχο σχολικό βιβλίο με βάση τό όποιο θά έξεταστούν οι μαθητές για τήν είσαγωγή τους στο Λύκειο Γεν. Κατευθύνσεως πιδ εύπρόσωπο, και έδίζει τούς μαθητές σε "ήσωνα προσπάθεια".
- γ) Για τά βιβλία "Φυσικής - Χημείας και Γεωγραφίας" έπειδή ύπάρχουν άντίστοιχα έγκειριμένα σχολικά βιβλία, του ΟΕΔΒ.
- δ) Για τά βιβλία 3ος και 4ος τόμος Μαθηματικών έπειδή ύπάρχουν άντίστοι-χα έγκειριμένα βιβλία μαθηματικών γραμμένα σύμφωνα με τό νέο αναλυ-τικό πρόγραμμα, και έπειδή ό 4ος τόμος περιέχει ύλη θεωρητικής Γεωμετρίας που δέν προβλέπεται από τό νέο αναλυτικό πρόγραμμα του Γυμνασίου.

Ο αρμόδιος για το 7ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως "Αίτηση Δ. Γεώργα, για ίδρυση 'Ιδ. Πειραματικού σχολείου" Εισηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β' θέτει υπόψη των μελών του Τμήματος.

- α) την νέαν αίτηση αριθ. 132.274/4-11-78 του κ. Δ. Γεώργα ιδιοκτητού Ιδ. Γυμνασίου στο Άργος,
β) το έγγραφο αριθ. 132274/29-11-78 του Γεν. Γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας με το οποίο διαβιβάζεται στο ΚΕΜΕ ή αίτηση του ενδιαφερομένου,
γ) τις πράξεις 55/78, καί 88/78 του τμήματος Μ.Ε του ΚΕΜΕ.
καί εισηγείται:

Ο κ. Δ. Γεώργας ιδιοκτήτης 'Ιδ. Γυμνασίου στο Άργος, επικαλούμενος τις διατάξεις της παραγρ. 3 του άρθρου 3 του Ν. 682/77, επανέρχεται επί προγενεστέρου αιτήματός του για την ίδρυση Ιδ. Πειραματικού σχολείου. Λαμβάνοντας υπόψη την πράξη του τμήματος 88/78 υπέβαλε όνόματα καθηγητών εκ των οποίων ό ένας διαθέτει διδακτοριόνο δίπλωμα καί οι υπόλοιποι τρεις πτυχιό του διδασκαλείου Μ.Ε. Τά στοιχετά αυτά θεωρεί ικανοποιητικά για τό εκπαιδευτικό προσωπικό τό όποιο θά χρειαστεί για την επάνδρωση της πρώτης τάξεως του Πειραματικού Γυμνασίου για τη λειτουργία του όπολου ζητεί την έγκριση. "Υστερα από τά παραπάνω εισηγείται στο Τμήμα νά κάνει δειτό τό αίτημα του κ. Δ. Γεώργα καί νά του δοθεί ή άδεια για την ίδρυση του 'Ιδ. Πειραματικού σχολείου στο Άργος.

Απολούθησε διεξοδική διευκρινιστική συζήτηση, ύστερα από την όποία τό Τμήμα,

άποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Δέν κάνει δειτό τό αίτημα του κ. Δημ. Γεώργα, νά μετατραπεί τό Γυμνάσιο του σέ Πειραματικό, έπειδή ό άνωτέρω δέν ανταποκρίθηκε στους όρους πού έθεσε τό Τμήμα μέ τις πράξεις 55/78 καί 88/78 καί ειδικότερα έπειδή:

1. Δέν έχει υποβληθεί ενοούνη εισηγήση του οίκελου ΚΕΜΕ.
2. Οι τέσσερις αιτήσεις, τις όποτες παρουσιάζει ό ενδιαφερόμενος, για νά μάς βεβαιώσει ότι θά διαθέτει τό απαιτούμενο για τη λειτουργία προτύπου Γυμνασίου διδακτικό προσωπικό, δέν καλύπτουν τις διδακτικές ανάγκες πού θά δημιουργηθούν μέ την ίδρυση του προτύπου Γυμνασίου, έφόσον:
  - α) Οι καθηγητές αυτοί μόνο για περιορισμένες εβδομαδιαίες διδακτικές ώρες θά προσφέρουν τις υπηρεσίες του στο Γυμνάσιο αυτό,

γιατί είναι καθηγητές του δημοσίου εν ενεργεία.

β) Οι δύο από αυτούς είναι κάτοικοι 'Αθηνών, ενώ το Γυμνάσιο θα λειτουργεί στο 'Αργος.

3. 'Επιπλέον ή παρ. 5 του άρθρου 37 του Ν. 309/76 κάνει λόγο για Γενικούς 'Επιθεωρητές - Διευθυντών Προτύπων Λυκείων και Λυκειάρχες- Διευθυντές των αντίστοιχων Γυμνασίων, που έχουν (και για τις δύο περιπτώσεις) έπιτυχεις μεταπτυχιακές παιδαγωγικές σπουδές στην 'Αλ-λοδαπή ή ήμεδαπή που βεβαιώνεται με πανεπιστημιακό τίτλο:

Δέν έχουν υποβληθεί από τον ενδιαφερόμενο αιτήσεις 'Επαιδευτιῶν που διαθέτουν τά απαιτούμενα από τό Νόμο προσόντα.

Μειοψηφούν οι Σύμβουλοι Β' κ.κ. Γ. Γρατσέας, 'Ι. 'Αρβανίτης και Ν. Παπαδόπουλος οι όποιοι υποστηρίζουν ότι οι ἄρες που διαθέτουν οι προσοντοῦχοι 'Επαιδευτικοί τούς όπολους 'Εξέλεξε ό κ. Δ. Γεώργας 'Επαριοῦν για τή λειτουργία τῆς Α' τάξεως του 'Ιδ. Πειραματικού Γυμνα-σίου ή όποια και μόνον θα λειτουργήσει κατ'άρχην.

Ο αρμόδιος Εισηγητής για το βο θέμα "Ενικρεμότητες για Έγκριση Βιβλίων" κ. Ν. Βαρουχάκης π Σύμβουλος Β' λέγει τὰ ἐξῆς:

Στό Τμήμα Μ.Ε. ἐνικρεμέτ ἡ κρίση τῆς σειρᾶς τῶν βιβλίων Βιβλιοθήκη Ἀρχαίων Ἑλλήνων Συγγραφέων τοῦ Ι. Ζαχαρόπουλου καί Ἡ Ἐπα-νάσταση τοῦ 1821 τοῦ Δ. Φωτιάδη (Ἐκδ. Οἴκου Ν. Βότση), γιατί οἱ ἐνδιαφερόμενοι δέν ὑπέβαλαν 17 ἀντίτυπα ἀπό κάθε τόμο βιβλίου, ὅπως ἔχει καθιερωθεῖ καί ἐφαρμόζεται σχεδόν ἀπό τῆς συστάσεως τοῦ Τμήματος Μ.Ε.

Ἐπειδή παρήλθε πολὺς χρόνος ἀπό τότε πού οἱ αἰτήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων παρήλθαν στό ΚΕΜΕ (2-5-78 τοῦ κ. Ζαχαρόπουλου καί 31-5-78 τοῦ κ. Φωτιάδη) καί ἐπειδή, μολονότι τοὺς γνωστοποιήθηκε προφορικῶς ὅτι ἡ κρίση τῶν βιβλίων τους δέ θά γίνει ἂν δέν τὰ ὑποβάλουν στόν παραπάνω ἀριθμὸ ἀντιτύπων, δέν ὑπέβαλαν τὰ ἄλλα ἀντίτυπα οὔτε προσήλθαν νά παραλάβουν αὐτὰ πού ὑπέβαλαν μαζί μέ τῆς αἰτήσεις τους, εἰσηγοῦμαι νά παρακληθεῖ ἡ Διοίκηση τοῦ Ὑπουργείου νά γνωστοποιήσει ἐγγράφως στοὺς δύο ἀνωτέρω ἐνδιαφερομένους ὅτι γιὰ νά κριθοῦν τὰ βιβλία τους πρέπει νά ὑποβάλουν τὰ πρόσθετα ἀντίτυπα, ὥστε ὁ ἀριθμὸς τους μαζί μέ αὐτὰ πού ὑπέβαλαν νά φτάσει τὰ 17. Στὴν ἀντίθετη περίπτωση μποροῦν νά παραλάβουν τὰ ἀντίτυπα πού ὑπέβαλαν.

Τὸ Τμήμα, κρίνοντας ὅτι ἀπὸ τὴν ἐνικρεμότητα αὐτὴ μπορεῖ νά προκληθοῦν δυσμενὴ σχόλια σέ βάρος τοῦ ΚΕΜΕ, ὁμόφωνα ἀποδέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Βαρουχάκη καί παρακαλεῖ τὴ Διοίκηση νά γνωρίσει στοὺς ἀνωτέρω ἐκδοτικούς οἴκους κ.κ. Ι. Ζαχαρόπουλου καί Ν. Βότση ὅτι, ἂν δέ θὰ ἤθελαν νά ὑποβάλουν τὰ ὀρισμένα στόν ἀριθμὸ 17 ἀντίτυπα ἀπὸ κάθε τόμο τῶν βιβλίων τους γιὰ τὴν κρίση τους, μποροῦν νά παραλάβουν τὰ ἀντίτυπα πού ἤδη ὑπέβαλαν.

Ὁ ἀρμόδιος γιὰ τὸ 9ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Εἰσαγωγή
στὶς ἱστορικές σπουδές-Διδακτικό βιβλίο τῆς Β' τάξεως Γεν. Λυκείου"
εἰσηγητῆς κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμή-
ματος τὰ ἑξῆς:

Ἐπειδὴ μοῦ ζητήθηκε ἀπὸ τὸ Τμήμα σχετικὴ ἐνημέρωση γιὰ τὸ θέ-
μα αὐτὸ - σέ συνάρτηση μὲ τίς ἀκουόμενες ἐπικρίσεις γιὰ τὴ διδακτι-
κὴ ἀπόδοση τοῦ χρησιμοποιούμενου σήμερα βιβλίου Εἰσαγωγῆ στὶς Ἱστο-
ρικές Σπουδές τῆς Αἰκατερίνης Χριστοφιλοπούλου - ἐπιθυμῶ νὰ ἐκθέσω
τὰ ἀκόλουθα:

1.- Μὲ τὴν πράξη 87/1978 εἰσηγηθήκαμε νὰ χρησιμοποιηθεῖ τὸ
παραπάνω βιβλίο γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1978-79 ἔχοντας ὑπόψη τίς ἀρε-
τές καὶ τίς ἀδυναμίες του.

Μὲ μεταγενέστερες πράξεις (130/15-12-78, 132/20-12-78) προωθή-
σαμε στὴ Διοίκηση προκήρυξη γιὰ τὴ συγγραφή εἰδικοῦ βιβλίου γιὰ τίς
σχολικὲς ἀνάγκες (γιὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1980-81) καὶ πρόσκληση τῶν
ἐνδιαφερομένων νὰ ὑποβάλουν (πρὸς κρίση) βιβλία τους πού ἔχουν γρα-
φεῖ γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ ὡς ἐλεύθερα ἀναγνώσματα, προκειμένου νὰ ἐξυ-
πηρετηθοῦν οἱ διδακτικὲς ἀνάγκες κατὰ τὸ ἐπόμενο σχολικὸ ἔτος 1979-80.

2.- Ἀπὸ ὅ,τι γνωρίζω ὡς σήμερα δέν ἔχουν δημοσιευτεῖ οὔτε ἡ
προκήρυξη (γιὰ τὸ 1980-81) οὔτε ἡ πρόσκληση διαφέροντος· καὶ νομίζω
ὅτι καὶ ἡ Διοίκηση εἶναι δέκτης ἄμεσας τῆς ἀκουόμενης δυσφορίας, στὸ
βαθμὸ πού εἶναι πραγματικὴ, καὶ κατὰ συνέπεια ἔχει ὅλα τὰ δεδομένα
γιὰ νὰ χωρήσει στὶς ἀποφάσεις της· ἡ γνωμοδότησή μας προϋπάρχει.

3.- Προσωπικῶς φρονῶ ὅτι τὸ βιβλίο πού χρησιμοποιεῖται σήμερα
στὸ σχολεῖο (Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγὴ στὶς Ἱστορικές Σπουδές)
θεωρήθηκε ἀρχικὰ δύσκολο, γιατί θίγει θέματα γιὰ τὰ ὁποῖα δέν ἔχουν
εἰδικὴ προπαιδεία οἱ διδάσκοντες· τῶρα ὁ ἀρχικὸς θόρυβος ἔχει κοπά-
σει μὲ τὴ βαθμιαία ἐνημέρωση τῶν ἐνδιαφερομένων.

Κατὰ τὸ παρελθόν εἰσηγήθηκα καὶ πῶρα ξανά εἰσηγοῦμαι γιὰ τὴ
νέα σχολικὴ περίοδο τὴν ἐγκαίριον ὀργάνωση ἐνημερωτικῶν σεμιναρίων,

στά όποια - άν προσκληθώ - θα προσφέρω τίς ύπηρεσίες μου.

Η τελευταία περίοδος άποτελεί καί τήν εισήγησή μου στό Τμήμα.

Τό Τμήμα άφου άκουσε τόν εισηγητή καί ύστερα άπό συζήτηση,

άποφαίνεται ομόφωνα:

Νά παρακληθεϊ τό ταχύτερο δυνατόν ή συγγραφέας άπό τή Διοίκηση νά συνεργαστεϊ μέ είδική έπιτροπή άπό εκπαιδευτικούς Μ.Ε. γιά τήν προσφορότερη προσαρμογή τοϋ βιβλίου στις διδακτικές άνάγκες τής τάξεως, τήν άντιληπτική ικανότητα καί τά ένδιαφέροντα τών μαθητών έπειδή:

α) ή Διοίκηση προώθησε ως τώρα τίς εισηγήσεις τοϋ Τμήματος (πράξη 92/1978 ~~καί~~ ως ευένημα τής πράξεως 87/78), καί

β) τό βιβλίο τής κ. Χριστοφιλοπούλου έχει γραφεί γιά διαφορετικό σκοπό καί όχι είδικά γιά τήν κάλυψη τών διδακτικών άναγκών τών μαθητών τής Β' τάξεως Γενικοϋ Λυκείου.

Ύστερα άπ' αύτά ή λύση πού προτείνει τό Τμήμα είναι νά χρησιμοποιηθεϊ τό βιβλίο "Είσαγωγή στις ιστορικές σπουδές" τής Αικ. Χριστοφιλοπούλου καί γιά τό σχολικό έτος 1979-80, ύπό τόν άπαραίτητο όρο τής προσαρμογής του στις άπαιτήσεις τής σχολικής έργασίας..

Handwritten signature

Ο άρμόδιος εισηγητής για τό 10^ο θέμα κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', εΐπε τά έξής:

Σέ σύσκεψη πού πραγματοποιήθηκε στίς 27-2-1979 στό γραφείο του κ. Υπουργού Παιδείας συζητήθηκε εισηγήσή μου μέ ήμερομηνία 11-1-1979, για τήν όποία έχω ένημερώσει τό Τμήμα (βλ. πράξη 9/79), σχετικά μέ τή συγγραφή διδακτικών βιβλίων Μαθηματικών για τίς τάξεις Α' και Γ' Λυκείου. Στη σύσκεψη αποφασίστηκαν τά ακόλουθα:

α) Για τό βιβλίο τής Α' Λυκείου έγκρίθηκε ή εισηγήσή μου και ό κ. Υπουργός μου ανέθεσε νά προτείνω πρόσωπα για τή συγκρότηση Ομάδας έργασίας υπό τήν προεδρία μου, για τή συγγραφή του βιβλίου αυτού.

β) Για τό βιβλίο τής Γ' Λυκείου είχα εισηγηθεί συγκρότηση δύο Ομάδων υπό τήν προεδρία καθηγητών ΑΒΙ. Η εισηγήσή μου αυτή δέν ξγινε δεκτή από τον κ. Υπουργό (άλλωστε είχε περάσει από τήν ύποβολή της 1 1/2 μήνας και ήταν άμφίβολο άν θα μπορούσε νά ύλοποιηθεί) και αποφασίστηκε νά χρησιμοποιηθούν κατά τό προσεχές σχ. έτος, για τήν κάλυψη των διδακτικών άναγκών τής Γ' Λυκείου, κυρίως βιβλία πού ήδη ύπάρχουν: τά "Μαθηματικά Γ' Λυκείου" Β. Σταΐκου, έκδοση ΟΕΔΒ, και τά "Μαθηματικά Α' Τεχνικού Λυκείου" Σ. Παπαδόπουλου, έκδοση Εύγενιδείου Ίδρύματος, καθώς και δύο ακόμα τεύχη μέ ύλη Στατιστικής και Αναλυτικής Γεωμετρίας πού θα συγγραφούν. Το αναλυτικό πρόγραμμα τής Γ' Λυκείου (μεταβατικό) θα προσαρμοστεί ώστε νά ύπηρετείται από τά παραπάνω βιβλία.

Ύστερα από τίς αποφάσεις αυτές εισηγομαι τά εξής:

1.- α) Προτείνω νά περιληφθούν στην Ομάδα υπό τήν προεδρία μου για τή συγγραφή του βιβλίου Μαθηματικών τής Α' Λυκείου - ύστερα από διευκρινιστική άναζήτηση προσώπων πού θα μπορούσαν νά άνταποκριθούν στίς άπαιτήσεις αυτού του έργου - οι εξής:

- Αδαμόπουλος Λεωνίδας, Δρ Μαθηματικών, Εισηγητής ΚΕΜΕ
- Αλεξανδρής Νικ., Δρ Μαθηματικών, Καθηγητής Γυμνασίου Θηλέων Γαλασίου
- Παπακωνσταντίνου Δημήτριος, Μαθηματικός, μετεκπαιδευόμενος στό Δ.Μ.Ε.
- Παπαμικρούλης Αντώνιος, Μαθηματικός, μετεκπαιδευόμενος στό Δ.Μ.Ε.

./. *CB*

β) Στους άνωτέρω νά παρασχεθεϊ κάθε ύπηρεσιακή άδευκδλυνση για νά φέρουν εις πέρας τό έργο πού ανέβαλαν. Εϊδικότερα τά μη μέλη του ΚΕΜΕ, έφδσον δέν εϊναι δυνατόν νά διατεθοϋν στο ΚΕΜΕ, νά άπαλλαγοϋν άπο όποιαδήποτε Άλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση έκτός άπο εκείνη πού άπαιτοϋν οι διδακτικέσ ώρες στοσ όποϊτεσ συμμετεχοϋν.

γ) Τό βιβλίο θά εϊναι σύμφωνο μέ τό σχέδιο άναλυτικοϋ προγράμματος πού κατάρτισε τό Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ καϊ μέ όσεσ βελτιώσεϊσ καϊ μεταβολέσ θά ύποστεϊ μέχρι τήν δημοσίευσή του. Τήν εϋθύνη για τήν τελική έπιλογή τής ύλης θά έχει ό Πρόεδροσ τής 'Ομάδασ.

δ) Τό βιβλίο θά εκδοθεϊ σε δύο τεϋχη. 'Η 'Ομάδα πρέπει νά παραδώσει τό α' τεϋχοσ μέχρι τέλος 'Ιουνίου καϊ τό β' τεϋχοσ μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου.

ε) Για τά άπαραίτητα σχέδια καϊ γενικά τήν εϊκονογράφηση του βιβλίου νά μεριμνήσει ό ΟΕΔΒ. Τήν άπαραίτητη γραφική ύλη, φωτοτυπικό μηχάνημα, γραφομηχανή κτλ. νά διαθέσει τό ΚΕΜΕ.

2.- Για τήν κάλυψη μέρουσ τών διδακτικών άναγκών τής Γ' Λυκείου κατá τό προσεχές σχ. Έτοσ 1979-80 εϊσηγοϋμαι τήν έπανεκδοση άπο τόν ΟΕΔΒ του διδακτικοϋ βιβλίου "Μαθηματικά Γ' Λυκείου" Β. Στάτϊκου, άφοϋ μέ εϋθύνη του ΚΕΜΕ καϊ μέ τή συνεργασία του συγγραφέα έπέλθοϋν οι άπαραίτητεσ διορθώσεϊσ άβλεπτημάτων καϊ Άλλεσ βελτιώσεϊσ.

Τό Τμήμα, άφοϋ άκουσε τήν εϊσήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη καϊ ύστερα άπο διευκρινιστική συζήτηση,

άποφαίνεται όμόφωνα:

Κάνει δεκτή τήν παραπάνω εϊσήγηση για τά διδακτικά βιβλία Μαθηματικών Α' καϊ Γ' τάξεων Λυκείου, όπωσ έχει.

Στό σημεϊο αυτό τερματίστηκε ή συζήτηση.

Ο Πρόεδροϋν

Ν. Βαρουχάκησ

'Η Γραμματέασ

Δήμ. Ζαραφωνίτου

ΠΡΑΞΗ 29/1979

Σήμερα, 21 Μαρτίου 1979, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 9η πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδευσεως τοῦ ΚΕΜΕ, συνεδρίασε στήν αΐθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθησαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χρήστο Γυλαβᾶ, Σύμβουλο Α΄, οἱ

Σύμβουλοι Β΄ τοῦ ΚΕΜΕ Εἰδ. Σύμβουλοι Εἰσηγητές

• Γ. Ἀρβανίτης

• Γ. Σκορδύλης

Κ. Φούσκας

Φ. Βῶρος

ΑΠΩΝ

Δ. Τομπαῦδης

Δ. Σακκᾶς

Κ. Κατσιμάνης

• Ηλ. Σπυρόπουλος

Β. Θεοδωρακόπουλος

Ν. Βαρουχάνης

ΑΠΩΝ

Λ. Ἀδαμόπουλος

Γ. Γρατσέας

Στ. Παπασημακόπουλος

ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

• Ο κ. Δ. Τομπαῦδης, Εἰσηγητής ἀπών εἰς Ἐθν. Ἔστια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Ἀνακοινώσεις

- α) Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/8/Γ/1730/15-3-1979.
- β) Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/15/9/Γ/1731/15-3-1979 Ἐπ. Παιδείας.
- γ) Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.211.11/3/Γ/1785/16-3-1979 Ἐπουργείου Παιδείας.
- δ) Ἐγγραφο ἀριθμ. Γ/1502/10-3-1979 Ἐπουργείου Παιδείας.

- ε) "Εγγραφο αριθμ. Φ.211.15/7/Γ/1561/7-3-1979 'Υπ. Παιδείας.
- στ) "Εγγραφο 'Ενώσεως Λειτουργιών Μ. 'Εκπαιδύσεως Θεσ/νίκης 10-3-1979.
- ζ) "Εγγραφο αριθμ. Φ.500/Γ/1632/12-3-1979 'Υπουργείου Παιδείας.
- η) "Εγγραφο τής 'Ελληνικής Μαθηματικής 'Εταιρείας 8-3-1979.
- θ) "Εγγραφο αριθμ. Φ.66/139/Γ/1514/3-3-1979 'Υπουργείου Παιδείας.
- ι) "Εγγραφο αριθμ. Δ.1759/15-3-1979 'Υπουργείου Παιδείας.
- κ) "Εγγραφο αριθμ. Γ.1760/15-3-1979 'Υπουργείου Παιδείας.
- λ) "Εγγραφο αριθμ. 4/7-3-1979 τής 'Ενώσεως 'Ιδιοκτητών 'Ιδιωτικών 'Εκπαιδευτηρίων.

ΘΕΜΑ 2ο - Διαβίβαση πρακτικού για έγκριση (Λατινική Γραμματική του 'Αχ. Τζαρτζάνου). Είσηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 3ο - Διαχωρισμός τής προκηρύξεως για τή συγγραφή βιβλίου Γραμματικής - Συντακτικού τής 'Αρχαίας 'Ελληνικής Γλώσσας. Είσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.

Στό δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως, ο εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', είπε τα εξής:

1.- Σύμφωνα με τα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα που έχει καταρτίσει το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ κατά το σχολικό έτος 1979-80 θα χρησιμοποιήσουν βιβλίο Λατινικής Γραμματικής οι τάξεις α' και β' των Κλασικών Λυκείων και η β' τάξη του Γενικού Λυκείου (ως αντικείμενο "έπιλογής" στην τελευταία περίπτωση).

2.- Για την κάλυψη αυτής της ανάγκης κρίθηκε ως προσφορότερη λύση η μεταγλώττιση (ως προς τα μέρη που είναι στην ελληνική γλώσσα γραμμένα) του βιβλίου Λατινική Γραμματική του 'Αχ. Τζαρτζάνου, το οποίο προϋπήρχε ως σχολικό έγχειρίδιο και αποτελεί περιουσία του ΟΕΔΒ.

3.- Με απόφαση του 'Υπουργού Παιδείας (Φ.211.13/142581/27-11-78) συγκροτήθηκε 'Επιτροπή από τους: 'Ι. 'Αρβανίτη, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ, ως πρόεδρο, και Χαρ. Περδικάρη, συνταξιούχο γυμνασιάρχη και Β. Θεοδωρακόπουλο, Εισηγητή του ΚΕΜΕ, ως μέλη, προκειμένου να προβεί στη μεταγλώττιση του παραπάνω βιβλίου για την κάλυψη των σχολικών αναγκών κατά το σχολ. έτος 1979-80.

4.- 'Η παραπάνω 'Επιτροπή με πρακτικό της της 28-2-1979 όμοφωνα αποφάσισε να υποβάλει το μεταγλωττισμένο σε 184 χειρόγραφες σελίδες κείμενο Λατινικής Γραμματικής στην αρμόδια 'Υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ προκειμένου να εκδοθεί τούτο ως σχολικό έγχειρίδιο σύμφωνα με την υπουργική απόφαση.

5.- Το πρακτικό της 'Επιτροπής και το σώμα των 184 χειρόγραφων σελίδων του μεταγλωττισμένου βιβλίου υποβλήθηκαν στην αρμόδια 'Υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ, η οποία με το έγγραφό της (Φ.211.17/25/Γ/1708/14-3-1979) υπογραφόμενο από τον αρμόδιο προϊστάμενο (Ε.Υ.) ζητεί τώρα από το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ σύμφωνα με το Νόμο 309, άρθρο 80 έγκριση της πράξεως της 'Επιτροπής που συγκροτήθηκε με προηγούμενη υπουργική απόφαση (Φ.211.13/29/142581/27.11.78) και επιμελήθηκε τη μεταγλώττιση του βιβλίου: 'Αχ. Τζαρτζάνου, Λατινική Γραμματική.

6.- 'Ο κ. Πρόεδρος του Τμήματος Μ.Ε. ανέθεσε τη σχετική εισήγηση στον υποφαινόμενο και τον κ. Β. Θεοδωρακόπουλο. Παρατηρώ:

α) ότι η μεταγλώττιση έγινε με επιμέλεια και σύμφωνα με την

έπίσημη σχολική γραμματική,

β) ότι είναι άκριβής απόδοση του άρχικου βιβλίου,

γ) διατηρεῖ τούς άναγκαίους λατινικούς όρους όπως είχαν στο άρχικό βιβλίο.

"Όστερα άπ' αυτά εισηγοῦμαι στο Τμήμα νά έγκρίνει τήν Πράξη τής 'Επιτροπής πού συγκροτήθηκε για τή μεταγλώττιση του βιβλίου: 'Αχ. Τζαρτζάνου, Λατινική Γραμματική καί νά διαπέμψει τό σῶμα τών 184 χειρόγραφων σελίδων του μεταγλωττισμένου κειμένου στην άρμόδια 'Υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ, προκειμένου νά γίνει τουτο σχολικό έγχειρίδιο για τήν έξυπηρέτηση τών μαθητῶν α', β' καί γ' Κλασικου Λυκειου καί β' καί γ' Γενικου Λυκειου (τμημάτων "έπιλογής") κατά τό σχολικό έτος 1979-80.

Τό Τμήμα όμόφωνα άποδέχεται τήν εισήγηση του Συμβούλου Β' κ. Φ. Βώρου καί

άποφαίνεται :

'Εγκρίνει τήν πράξη τής 'Επιτροπής πού συγκροτήθηκε για τή μεταγλώττιση του βιβλίου: 'Αχ. Τζαρτζάνου "Λατινική Γραμματική" (Φ.211.13/29/142581/27-11-78 'Υπ. Παιδείας) καί διαπέμπει τό σῶμα τών 184 ~~σελίδων~~ ^{σελίδων} χειρόγραφων του μεταγλωττισμένου κειμένου στην άρμόδια 'Υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ, προκειμένου νά έξυπηρετησει τουτο τίς διδακτικές άνάγκες τών μαθητῶν Α', Β' καί Γ' τάξεων Κλασικου Λυκειου καί Β' καί Γ' τάξεων Γενικου Λυκειου (τμημάτων έπιλογής) κατά τό σχολικό έτος 1979-80.

Γ. Όροι συγγραφής:

1.- Κατά τή διαπραγματεύσειν τής Διας θα άκολουθησει ή συσχετιστική λεπτομερεια καί ιδιαίτερων περιπτώσεων, που άπέρχονται τήν έκταση τής

Στό τρίτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως, ο εισηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', είπε τά εξής:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., Τμήμα Διδακτικῶν βιβλίων, μέ τό ἀριθμ. Φ.211.17/26/Γ/1729/14-3-1979 ἐπέγρον ἔγγραφο τῆς ἐπαναφέρει στό ΚΕΜΕ τήν ἀριθμ. 15/1979 πρόξη τοῦ Τμήματος Μ.Ε. στήν ὁποία περιέχεται ἡ προκήρυξη διαγωνισμοῦ γιά τή συγγραφή Γραμματικῆς-Συντακτικοῦ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας, προκειμένου νά γίνει διαχωρισμός στήν προκήρυξη γιά νά γραφοῦν δύο ἀνεξάρτητα βιβλία Γραμματικῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Συντακτικοῦ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Κατόπιν τούτου εἰσηγοῦμαι νά διαχωριστεῖ ἡ προκήρυξη καί νά λάβει τήν ἀκόλουθη μορφή γιά κάθε βιβλίο.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

γιά τή συγγραφή Γραμματικῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς
Γλώσσας γιά τούς μαθητές τοῦ Λυκείου

Α. Σκοπός

Σκοπός τῆς συγγραφῆς τοῦ βιβλίου Γραμματικῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας εἶναι ἡ ἐξυπηρέτηση τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας στό Λύκειο. Δηλαδή σ' αὐτό τό βιβλίο ὁ μαθητής θά βρῖσκει ἐπὶ κατά παράδοση γραμματική ὕλη καταταγμένη συστηματικά.

Β. Περιεχόμενο

Φωνητική: Φθόγγοι καί γράμματα. Πάθη φθόγγων (φωνηέντων ~~καί~~ συμφώνων).

Μορφολογία: Ἄρθρο, οὐσιαστικό, επίθετο, ἀντωνυμία, ἀριθμητικό, ῥημα καί μετοχή, ἄκλιτα.

Ἑτυμολογικό: Παραγωγή καί σύνθεση.

Ἀλφαβητικός κατάλογος τῶν συνηθέστερων ἀνώμαλων ρημάτων (σέ 10-12 σελίδες).

Γ. Ὅροι συγγραφῆς

1.- Κατά τή διαπραγμάτευση τῆς ὕλης θά ἀποφευχθεῖ ἡ συσσώρευση λεπτομερειῶν καί ἰδιαίτερων περιπτώσεων, πού ἐκτρέπουν τήν ἔκθεση τῆς

ύλης σέ άναζήτηση του παραδόξου καί τής έξαιρέσεως. 'Η ύλη θά έκτί-
θεται στό βασικά σημεΐα της χωρίς παραλείψεις άλλα καί χωρίς περιτ-
τά στοιχεΐα.

2.- Γιά τήν έκθεση τής ύλης καί τήν έκταση του βιβλίου θά λη-
φθεΐ σοβαρά υπόψη τό γεγονός ότι οί διάφορες γραμματικές έννοιες καί
κατηγορίες εΐναι ήδη γνωστές στό μαθητή από τή συστηματική διδασκαλία
τής γραμματικής τής νεοελληνικής (π.χ. τίς εΐναι ουσιαστικό, επίθετο
κτλ.). Οί συγγραφείς θά έπιμεΐνουν στό σημεΐα όπου ή άρχαία έλληνι-
κή διαφορίζεται από τή νέα έλληνική (π.χ. ρήματα σέ -μι κτλ.), χωρίς
δμως τό διδακτικό βιβλίό νά χάσει τό συστηματικό χαρακτήρα του καί
νά καταντήσει ένας κατάλογος των διαφορών τής άρχαίας από τή νέα έλ-
ληνική. Θά γίνεται δηλαδή έπιγραμματική άναφορά στό κοινά σημεΐα,
ένω θά άναπτύσσονται διεξοδικά τά σημεΐα διαφορισμοΐ.

3.- Νά λαμβάνεται υπόψη ό λειτουργικός ρόλος των γλωσσικών
στοιχείων, γιά νά μήν παρατηρεΐται κατάτμηση του λόγου, π.χ. ή δια-
πραγμάτευση του άρθρου νά γίνει σέ συνδυασμό μέ τό όνομα κ.ο.κ.

4.- Νά ακολουθηΐτή όρολογία τής γραμματικής τής νέας έλληνικής
(έκδ. ΟΕΔΒ 1978) γιά όσα φαινόμενα εΐναι κοινά.

5.- Τό βιβλίό τυπωμένο νά έχει συνολικά (μαζί μέ τους πίνακες
κτλ.) 180-200 σελίδες σπληθισμένου σχήματος σχολικού βιβλίου (36 σει-
ρές των 60 διαστημάτων),

6.- 'Η γλώσσα του βιβλίου, έκτός από τά άρχαία παραδείγματα, θά
εΐναι ή όριζόμενη από τό άρθρο 2 του Ν.309/1976 καί περιγραφόμενη από
τή Νεοελληνική Γραμματική έκδόσεως ΟΕΔΒ 1978.

7.- Τά βιβλία θά υποβληθοΐν σέ έξι (6) άντίτυπα ή άντόγραφα
(δακτυλογραφημένα ή πολυγραφημένα ή φωτοτυπημένα) στή Διεύθυνση Έ-
φαρμογής Προγραμμάτων του 'Υπουργείου Παιδείας (Έρμου 15) μέσα σέ
προθεσμία έπτά (7) μηνών από τή δημοσίευση τής προκηρύξεως στήν έφη-
μερίδα τής Κυβερνήσεως.

Δ. Β ρ α β ε ς α

Α'

Β'

Γ'

Ε. π α ι ν ο ι

Α'

Β'

300.000

240.000

180.000

150.000

120.000

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

για τή συγγραφή Συντακτικού τής 'Αρχαίας
'Ελληνικής Γλώσσας για τούς μαθητές του Λυκείου

Α. Σκοπός

Σκοπός τής συγγραφής του βιβλίου Συντακτικό τής 'Αρχαίας 'Ελ-
ληνικής Γλώσσας είναι ή έξυπνέρτηση τής γλωσσικής διδασκαλίας του
μαθήματος τής 'Αρχαίας 'Ελληνικής Γλώσσας καί Γραμματείας στό Λύ-
κειο. Δηλαδή σ' αυτό τό βιβλίο ό μαθητής θά βρísκει τήν κατά παρά-
δοση συντακτική ύλη καταταγμένη συστηματικά.

Β. Περιεχόμενο

Είσαγωγή: Συνοπτική εικόνα τής ύλης πού θά διδαχθεΐ.

Περίοδος-Πρόταση-"Όροι προτάσεων. 'Απλή παρουσίαση μέ παραδείγματα
τής άρχαίας έλληνικής.

Κύριοι όροι ('Υποκείμενο-Ρήμα-συνδετικό ρήμα), Συμπληρώματα ρήματος.
('Αντικείμενο άμεσο καί έμμεσο - ποιητικό αΐτιο).

Προσδιορισμοί έπιρρηματικοί (τόπου, τρόπου, ποσοϋ, άναφορας, χρόνου,
αίτίας, σκοπού, συμπεράσματος, προϋποθέσεως), Προσδιορισμοί όνοματικοί
('Όμοιόπτωτοι: Παράθεση, 'Επεξήγηση, 'Εκθετικοί, Κατηγορηματικοί
'Ετερόπτωτοι: κατά γενική, δοτική καί αίτιατική.

Γ. 'Αντωνυμίες

Παρατακτική σύνταξη (συμπλεκτική, αντίθετική, διαζευκτική, άσύνδετη
σύνταξη).

Δ. 'Υποτακτική σύνταξη.

Μετοχή καί άπαρέμφοτο.

Εϋθύς καί πλάγιος λόγος.

Σχήματα λόγου.

Ε. "Όροι συγγραφής

1.- Κατά τή διαπραγμάτευση τής ύλης θά άποφευχθεΐ ή συσσώρευση
λεπτομερειών καί ιδιαίτερων περιπτώσεων, πού έκτρέπουν τήν έκθεση τής
ύλης σέ άναζήτηση του παραδόξου καί τής εξαίρέσεως. 'Η ύλη θά έκτίθε-
ται στό βασικά σημεΐα τής χωρίς παραλείψεις άλλα καί χωρίς περιττά
στοιχεΐα.

2.- Για τήν εκθεση τής ύλης καί τήν έκταση τοῦ βιβλίου θά ληφθεῖ σοβαρά ὑπόψη τό γεγονός ὅτι οἱ διάφορες συντακτικές ἔννοιες καί κατηγορίες εἶναι ἤδη γνωστές στό μαθητή ἀπό τή συστηματική διδασκαλία τοῦ συντακτικοῦ τής νεοελληνικῆς (π.χ. τί εἶναι πρόταση, κύρια καί δευτερεύουσα πρόταση κτλ.). Θί συγγραφεῖς θά ἐπιμείνουσι στό σημεῖα ὅπου ἡ ἀρχαία ἑλληνική διαφορίζεται ἀπὸ τή νέα ἑλληνική (π.χ. ἀττική σύνταξη, χωρὶς ὅμως τό διδακτικό βιβλίό νά χᾶσει τό συστηματικό χαρακτήρα του καί νά καταστήσει ἕνας κατάλογος τῶν διαφορῶν τῆς ἀρχαίας ἀπὸ τή νέα ἑλληνική. Θά γίνεται δηλαδή ἐπιγραμματική ἀναφορά στό κοινά σημεῖα, ἐνῶ θά ἀναπτύσσονται διεξοδικά τὰ σημεῖα διαφορισμοῦ.

3.- Νά ἀκολουθηθεῖ ἡ ὁρολογία τοῦ συντακτικοῦ τῆς νέας ἑλληνικῆς (ἔκδ. ΟΕΔΒ 1978) γιά ὅσα φαινόμενα εἶναι κοινά.

4.- Ἡ διάταξη τῆς ὕλης νά γίνει κατὰ τρόπο πού νά μὴ διασπᾶ τὰ ὁμοειδή φαινόμενα. Π.χ. στήν ἐνότητα "Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί" θά ὑπαχθοῦν ὅλες οἱ ἐκφράσεις πού ἔχουν ἐπιρρηματική σημασία, δηλαδή πού σημαίνουν τόπο, χρόνο, ποσό κτλ. (πλάγιες πτώσεις, ἐμπρόθετοι προσδιορισμοί, ἐπιρρήματα, ἐπιρρηματικές προτάσεις κτλ.).

5.- Τό βιβλίό τυπωμένο νά ἔχει συνολικά (μαζί μέ πίνακες κτλ) 130-150 σελίδες συνηθισμένου σχήματος σχολικοῦ βιβλίου (36 σειρές τῶν 60 διαστημάτων).

6.- Ἡ γλώσσα τοῦ βιβλίου, ἐκτός ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα παραδείγματα, θά εἶναι ἡ ὀριζόμενη ἀπὸ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.309/1976 καί περιγραφόμενη ἀπὸ τή Νεοελληνική Γραμματική, ἔκδ. ΟΕΔΒ 1978.

7.- Τὰ βιβλία θά ὑποβληθοῦν σέ ἕξι (6) ἀντίτυπα ἢ ἀντίγραφα (δακτυλογραφημένα ἢ πολυγραφημένα ἢ φωτοτυπημένα) στή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ Ἐπιχειρήματος Παιδείας (Ἐρμού 15) μέσα σέ προθεσμία ἕξι (6) μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσίευσης τῆς προκηρξέως στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Δ. Β ρ α β ε ῖ τ α

Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'
250.000	200.000	150.000	125.000	100.000

Ἐ π α ι ν ο ι

Α' Β'

125.000 100.000

Τό Τμήμα, άφοϋ έλαβε ύπόψη:

- α) Τό άριθμ. Φ.211.17/26/Γ/1729/14-3-1979 Έγγραφο τής Διευθύν-
σεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε.,
- β) Τήν πράξη του άριθμ. 15/1979,
- γ) Τήν παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/1975,
- δ) Τήν είσήγηση του κ. Σακκά,
- ε) Τά παραπάνω κείμενα προκηρϋξεων, καί
- στ) Τή σχετική συζήτηση που έγινε,

άποφαίνεται όμώφωνα:

Κάνει δεκτές τίς δυό άνωτέρω προκηρϋξεις διαγωνισμού για τή
συγγραφή Γραμματικής τής 'Αρχαίας Έλληνικής Γλώσσας καί Συντακτι-
κού τής 'Αρχαίας Έλληνικής γλώσσας, όπως έχουν.

Λύεται ή συνεδρίαση καί έπικυρώνονται αύθημερόν τά πρακτικά
άπό τον Πρόεδρο του Τμήματος.

Ο Πρόεδρος
Χ. Γκλαβάς

Η Γραμματέας

Δημ. Ζαράφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 30/1979

Σήμερα, 28 Μαρτίου 1979, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 9η πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χρήστο Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α΄, οἱ

Σύμβουλοι Β΄ τοῦ ΚΕΜΕ	Εἰδ. Σύμβουλοι	Εἰσηγητές
ΑΠΩΝ 'Ι. Ἀρβανίτης	'Ι. Σκορδίλης	ΑΠΩΝ Κ. Φούσκας
ΑΠΩΝ Φ. Βῶρος		Δ. Τομπαζίδης
Δ. Σακκάς		Κ. Κατσιμάνης
'Ηλ. Σπυροπούλος		ΑΠΩΝ Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης		ΑΠΩΝ Α. Ἀδαμόπουλος
ΑΠΩΝ Γ. Γρατσέας		Στ. Παπασημαδόπουλος
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος		

Ἀπό τούς ἀπουσιάζοντες: ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος ἐδήλωσε ἀσθένεια. Ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας εὐρίσκεται σέ ἄδεια, ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος εὐρίσκεται στό Τμήμα Δ.Ε τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ Εἰσηγητής κ. Β. Θεοδωρακόπουλος στό Ὑπ. Παιδείας γιά ὑπὐρ. λόγους, ὁ Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας σέ ἄδεια, ὁ Εἰσηγητής κ. Ἀδαμόπουλος στή ΣΕΑΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Ἀνακοινώσεις

- Ἐγγραφο ἀριθμ. 109/79 τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Φυσικῶν.
- Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.66/229/Γ/1869 τοῦ Ὑπ. Παιδείας.
- Τηλεγράφημα Ἐνώσεως Ἰδιοκτητῶν Ἰδιωτικῶν Ἐκπαιδευτῶν Β. Ἑλλάδος.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Ο εισηγητής για τό 2ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως κ.

(περίληψη)

Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητής του ΚΕΜΕ λέγει τά εξής:

Πρόκειται για βιβλία ικανοποιητικής εμφάνισης και επιμελημένης έκδοσης. Η γενική εμφάνιση του είναι πολύ καλή. Ειδικότερα ή άνοργανη Χημεία δίνει μιá άρτια εικόνα στόν άναγνώστη στό κεφάλαιο για τίς όνομασίες τών διαφόρων άνοργάνων χημικών ένώσεων καθώς και στό κεφάλαιο περί όξειδοαναγωγής. Άλλά και στά νέα κεφάλαια του άναλυτικού προγράμματος όπως είναι ή ταχύτητα αντίδρασης και τό γινόμενο διαλυτότητας ό συγγραφέας έχει μιá επιτυχία άρκετά ικανοποιητική όσον άφορά τήν προσφορά της νέας ύλης. Μερικές διευκρινιστικές καινοτομίες όπως π.χ. ό όρισμός του γραμμούντος είναι επίσης πολύ επιτυχημένες και χρήσιμες. Έξ άλλου οι έρωτήσεις και τά προβλήματα που παραθέτονται στό τέλος κάθε κεφαλαίου συντελούν στην εμπέδωση της ύλης και στόν αυτοέλεγχο του μελετητή τών βιβλίων. Στην όργανική Χημεία θεωρώ όχι σκόπιμη τήν άπουσία τόνων και πνευμάτων σέ τίτλους κεφαλαίων μέ μικρά γράμματα. Επίσης δέν θεωρώ τόν συμβολισμό Ιγής αντί πρωτοταγής ΙΙγής αντί δευτεροταγής κτλ. στίς άλλες. Επίσης ή έκφραση "ψηλό μοριακό βάρος" αντί μεγάλο μοριακό βάρος νομίζω πως είναι άτυχής. Και στά δύο βιβλία χρησιμοποιείται ή λέξη "σάν" αντί της όρθης "ως". Μερικά τυπογραφικά άβλεπτήματα όπως "άπόσταση" αντί άπόσταξη, ή επανάληψη δύο φορές του φύπου του H_2O_2 στην άνοργανη Χημεία και στην όργανική τό "μεσιτυλένιο" στή θέση του νερού κ.ά. γίνονται εύκολα αντίληπτά από τά συμφραζόμενα και δέν έχουν δυσάρεστες επιπτώσεις. Γενικά και τά δύο βιβλία αποτελούν χρήσιμα βοηθήματα για τούς μαθητές του Λυκείου που θά θέλουν παράλληλα μέ τό σχολικό νά διαβάσουν και ένα άλλο βιβλίο. "Άλλωστε για τήν καταλληλότητα τών βιβλίων έχουν άποφανθεί και επιτροπές του ΥΠΕΠΘ όπως δείχνουν οι άποφάσεις αριθμ. (φ 211.25/34/92 850/775 φ 211.22/31.227/85)

Για άλλους τούς πιο πάνω λόγους εισηγούμαι στό Τμήμα νά χαρακτηρισθοϋν τά βιβλία αυτά χρήσιμα για τούς μαθητές.

./.

8' *πληρώσεων ήμ. διωκ. βιβλ.*

Τά βιβλία αυτά αποτελούν μιὰ προσπάθεια τῶν συγγραφέων πού σκοπεύει διπλά. Ὁ πρῶτος στόχος εἶναι ὁ Καθηγητής. Νά τόν διευκολύνει στήν κατάστροψη σχεδίου μαθήματος πού θά τοῦ χρησιμεύσει γιά τήν διδασκαλία τῆς φυσικῆς στό σχολεῖο. Ἀκολουθοῦν ἐρωτήσεις πού κατανέμονται ὁμοίομορφα σ' ὄλο τά φάσμα τῆς διδακτέας ὕλης. Μάλιστα οἱ ἐρωτήσεις αὐτές κατά ἕνα ποσοστό ἀπαιτοῦν γνώσεις περισσότερες ἀπό ἐκεῖνες πού παρέχει τό διδακτικό ἐγχειρίδιο καί ὑποχρεώνουν τόν καθηγητή νά ἀνατρέξει καί σέ μιὰ ἐκτενέστερη βιβλιογραφία.

Ὅμως στόν πρῶτο στόχο τους οἱ συγγραφεῖς δέν ἔχουν ὑπολογίσει σωστά ἢ θά μπορούσα νά πῶ δέν ἀπέδωσαν τήν ἀπαιτούμενη σημασία. Ἐτσι ἡ σχεδίαση τοῦ μαθήματος ἀντί νά βοηθήσει, θά φέρει περισσότερη σύγχυση στόν πρωτόπειρο καθηγητή. Ἀναφέρω γιά παράδειγμα τό μάθημα 6 τῆς θερμότητας. Ἐνας δάσκαλος τῆς Φυσικῆς τοῦ Λυκείου θά χρειάζονταν 4 διδακτικές ὥρες γιά νά τό διδάξει. Τό σχέδιο μαθήματος ὅμως τό προτείνει γιά ἕνα στόχο ὅμως ἄκρως ἀντίθετο μέ τήν ^{διδ}δακτική τοῦ μαθήματος. Τά σχέδια μαθήματος λοιπόν ὄχι μόνο δέν προσφέρουν ἀλλά καί μπορεῖ νά ζημιώσουν τοὺς νέους καθηγητές. Οἱ ἐρωτήσεις πού παραθέτονται εἶναι ἀρκετά καλές. Θά μπορούσαν νά βοηθήσουν στή συστηματοποίηση τοῦ μαθήματος καί νά διευκόλυναν τόν καθηγητή νά κάνει ἐκτίμηση τῆς ἐργασίας του σέ διάφορα τμήματα καί σέ διάφορες χρονιές.

Ὅμως οἱ ἄμεσα κατόπιν ἀπαντήσεις πού ἐπακολουθοῦν δέν ἔχουν καμμιά ἀξία γιά τόν ἴδιο τόν καθηγητή. Ἐπί πλέον ζημιώνουν τοὺς μαθητές. Ὁ δεύτερος στόχος εἶναι ἡ ὑποβόηση τῶν μαθητῶν πού μέ κατάλληλες ἐρωτήσεις θά μπορούν νά ἐμπεδώνουν τήν ὕλη ἀνατρέχοντας σέ περίπτωση ἀμφιβολίας ἢ ἄγνοιας στό διδακτικό βιβλίο. Ἀκριβῶς ὅμως αὐτές οἱ ἀπαντήσεις ἀφαιροῦν ἀπό τόν μαθητή τήν αὐτενέργεια καί τοῦ προσφέρουν μέ τή μορφή συνταγῶν τίς λύσεις τῶν ἀποριῶν ~~τους~~ μέ ἀποτέλεσμα τήν ἀχρήστευση τῶν βιβλίων ἀπό παιδαγωγικῆς πλευρᾶς. Γιά τοὺς λόγους αὐτούς εἰσηγοῦμαι στό Τμήμα νά μὴ χαρακτηρισθοῦν τά πῶ πάνω βιβλία ὡς χρήσιμα.

Τό Τμήμα μετά τήν εἰσήγηση τοῦ Στ. Παπασημακόπουλου, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ, τῆ σχετικῆ συζήτηση καί τίς προηγούμενες ἀποφάσεις γιά παρόμοιες περιπτώσεις,

./.

ἀποφάνεται

1.- Δέχεται τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ γιὰ τὴ μὴ χρησιμότητα τῶν βιβλίων μὲ τίτλο "Ἐρωτήσεις Φυσικῆς Α, Β' καὶ Γ' τάξεων Λυκείου", Ν. Ἀναστασιάδου, Σ. Μερκούρη, Β. Παπαθανασίου γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέρονται στὴν εἰσήγησή του καὶ συγκεκριμένα γιὰτὴ ἡ σχεδίαση τῶν μαθημάτων δὲν εἶναι ἐπιτυχῆς καὶ γιὰτὴ οἱ ἀπαντήσεις δίδονται ἀμέσως μετὰ ἀπὸ τὴς ἐρωτήσεις καὶ περιορίζουν τὴν αὐτενέργεια καὶ τὴν κρίση τῶν μαθητῶν.

2.- Δὲν δέχεται τὴν πρόταση τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ γιὰ τὴ σύσταση στοὺς μαθητὲς τῶν βιβλίων α) "Ὁργανικὴ Χημεῖα" Α. Ζύρμπα - Κ. Μαρκόπουλου καὶ β) "Ἀνόργανη Χημεῖα" Α. Ζύρμπα καὶ δὲν κρίνει τὰ ἀνωτέρω βιβλία ὡς χρήσιμα κατὰ τὴν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75, γιὰτὴ ὑπάρχουν ἀντίστοιχα διδακτικὰ ἐγχειρίδια, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν οἱ μαθητὲς καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξετάζονται.

Θέμα 3ο - 'Ο εισηγητής για τὸ 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Γνωμοδότηση, σύμφωνα με τὴν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75 γιὰ τὸ βιβλίον "Δομὴ τοῦ λόγου" τοῦ Γ. Ρούσση, κ. 'Ηλ. Σπυροπούλου, Σύμβουλος Β', λέγει τὰ ἑξῆς:

'Η Δ/ση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ με τὸ ὑπ' ἀριθμ. Γ/1214/6-3-79 μᾶς ἀπέστειλε αἴτηση τοῦ ἐκδότη Α. Ζύρμπα, πού ὑπέβαλε γιὰ κρίση, σύμφωνα με τὴν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75 ἑπτὰ βιβλία τῶν ἐκδόσεων "Ὀρόσημο", ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα καί τῆ "Δομὴ τοῦ λόγου" τοῦ κ. Γ. Ρούσση. Πρὶν συντάξω τὴν εἰσήγησή μου μελέτησα καί τίς παρατηρήσεις τοῦ Εἰσηγητῆ τοῦ Τμήματος κ. Δ. Τομπαῖδη.

'Η πρώτη παρατήρηση πού μπορῶ νά κάνω εἶναι ὅτι ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου εἶναι δυνατὸ νά θεωρηθεῖ παραπλανητικός, καθὼς, παρ' ὅλες τίς προσπάθειες διαφοροποιήσεως πού ἐπιχειρεῖ ὁ κ. Ρούσσης, τελικὰ παρουσιάζει ἕναν ὁδηγὸ ἐκθέσεων γιὰ χρῆση τῶν ὑποψηφίων γιὰ τὰ ΑΒΕΙ. Τὸ κύριο μέρος τοῦ βιβλίου ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀναπτύξεις θεμάτων, ἀλφαριθμητικὰ καταταγμένων (γιὰ κάθε θέμα: ἀνάπτυξη-ἐξαιρετικές φράσεις-σχετικά θέματα).

Τὸ θεωρητικὸ μέρος τοῦ βιβλίου εἶναι πολὺ ἰσχυρὸ ἔννοῶ τὸ εἰσαγωγικὸ κεφάλαιο "Δυσκολίες καί προβλήματα τῆς Δημοτικῆς" (σελ. 11-18), στὸ ὁποῖο μάλιστα ὁ συγγραφέας παραξηγεῖ τὸ γλωσσικὸ τύπο τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς πού καθιερώνει καί περιγράφει ἡ Σχολικὴ Γραμματικὴ. 'Ο συγγραφέας ἐκφράζει (καί στή συνέχεια ἐφαρμόζει) γλωσσικὲς ἀπόψεις γιὰ διάφορα εἰδικὰ θέματα, οἱ ὁποῖες ἔρχονται σέ σύγκρουση με τὴ σχολικὴ γραμματικὴ (π.χ. ὁ δηλῶν, τὸν πόλεμον, βιβλίον, καμμία, τὸ θεόν, κατ' οἶκον, ἐπὶ τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν κτλ.) ἢ ἔχουν νά κάνουν με ἀνύπαρκτα θέματα (ὑπήχθηκε, ἐπιτυχῆ, διεθνῆ) ἢ προδίδουν ἀφέλεια (ὕδρογόνο-νεροπούλι, ὕδατάνθρακες-νεροκάρβουνα κτλ.).

Στὸ κύριο μέρος τοῦ ἔργου παρατηρῶ κυρίως ὅτι:

α) Παρουσιάζει ἔντονη μονομέρεια στήν ἐπιλογή τῶν γνωμικῶν καί λοιπῶν παραθεμάτων (π.χ. ἐντυπωσιακὸς ἀριθμὸς τῶν ἀποφθεγμάτων τοῦ Νίτσε καί ὀρισμένων μόνο νεοελλήνων διανοητῶν, ἀπουσία παραδειγμάτων ἀπὸ τὴν νεοελληνικὴ ποίηση πρὶν ἀπὸ τὸ 1930 καί περιορισμὸς μόνο στοὺς σύγχρονους ποιητὲς κλπ.).

β) Δέν δείχνει ότι προβληματίστηκε ιδιαίτερα ό συγγραφέας για τό φρονηματισμό τών έφήθων, στους όποιους άπευθύνει τό βιβλίο του. "Έτσι π.χ. διαβάζουμε "άντισυλληπτικό άπό στόματος", "Η ζωή είναι στρατιωτική θητεία στην ύπηρεσία του Θεού", καί στο θέμα 18 (έθνικισμός), ύστερα άπό μία άχρωμη είσαγωγή παρατίθενται πέντε πολύστιχες περικοπές διανοητών πού προβάλλουν μονομερώς καί έντονα τά διεθνιστικά ιδεώδη μέ περιφρονητικές έκφράσεις για τόν πατριωτισμό (π.χ. Το πνεύμα της πατρίδας είναι έχθρός του πνεύματος της αλήθειας κτλ.).

Για τούς παραπάνω λόγους καί άκόμη έπειδή τό βιβλίο "Δομή του λόγου" άνήκει στην κατηγορία τών βοηθημάτων πού προσφέρουν έτοιμη καί τυποποιημένη γνώση, έμποδίζουν την άυτενέργεια, ναρκώνουν τό πνεύμα καί γενικά (σύμφωνα μέ τίς σύγχρονες παιδαγωγικές άντιλήψεις) είναι άντιπαιδαγωγικό, είσηγούμαι στο Τμήμα νά μή χαρακτηρίσει τό βιβλίο αυτό χρήσιμο κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/75.

Συμπληρωματικά, μέ άφορμή την αίτηση του έκδόστη 'Α. Ζύρμπα, προτείνω στο Τμήμα νά είσηγηθεϊ στη Διεύθυνση Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. νά μή γίνεται δεκτή αίτηση πού ζητεί την γνωμοδότηση για βιβλία περισσότερα άπό ένα (μέ εξαίρεση φυσικά σειρά τόμων πού συναποτελούν ένα βιβλίο). Άντίθετα, για κάθε βιβλίο νά υποβάλλεται χωριστή αίτηση. Κι' αυτό όχι μόνο για τόν τυπικό λόγο ότι δέν μπορούμε νά στεροϋμε τό Δημόσιο άπό ένα νόμιμο έξοδό του (την αξία του χαρτοσήμου πού άπαιτείται για κάθε αίτηση), αλλά καί για ούσιαστικούς λόγους, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου τό Τμήμα καλεϊται νά γνωμοδοτήσει ταυτόχρονα για σειράς βιβλίων του ίδιου έκδοτικού οίκου πού άνήκουν σε διαφορετικούς συγγραφείς ή άκόμα σε διαφορετικές έπιστήμες.

Στη συνέχεια ό Σύμβουλος Β' κ. 'Ι. Άρβανίτης, λέγει τά εξής: Τό βιβλίο είναι γραμμένο σε καλή Δημοτική, Είσαγωγικά ό συγγραφέας, στις σελ. 11-18, κάνει λόγο για τίς δυσκολίες καί τά προβλήματα της Δημοτικής καί νομίζω, χωρίς βέβαια καί νά συμπεριζομαι όλες τίς επιφυλάξεις του, ότι προβληματίζει μέ καλοπισταία για τίς κατά τό δυνατόν σωστότερες λύσεις.

Αναφορικά με τὰ διάφορα θέματα πού πραγματεύεται δέν ἀποφεύγει ὀλότελα τὰ τυπικά σχεδιαγράμματα καί τὰ "καλοῦπια" πού κατηγορεῖ στόν πρόλογό του. Ὡστόσο ἡ μεθοδική συγκέντρωση γνώσεων καί ἰδεῶν γιά κάθε θέμα συμβάλλει στή μόρφωση τοῦ ἀναγνώστη, τόν ὁποῖο καί προβληματίζει καί κεντρίζει γιά εὐρύτερες μελέτες.

Παραθέτει γνώμες μέ τίτλο "ἔξαιρετικές" φράσεις, ἀλλά χωρίς τίς παραπομπές στά διάφορα ἔργα. "Ἐτσι τό βιβλίό χάνει σέ πειστικότητα, ἐφόσον καί ὁ ἔλεγχος δέν εἶναι πάντοτε εὐχερής. Στό μόνο "Τά πάντα οἰακίζει λόγος" τό σωστό εἶναι "Τά δέ πάντα οἰακίζει κεραυνός". Ἐξάλλου, ἀναφέρονται συγκριτικά πολλές γνώμες τοῦ Νίτσε, ἀπό τίς ὁποῖες μερικές ἔχουν καί ἀντιπαιδευτική σημασία γιά τήν ἑλληνική πραγματικότητα, ὅπως στή σελ. 154.

Τό βιβλίό ἀνθολογεῖ κατ' ἀξιόλογα κείμενα διάφορων συγγραφέων, ἀλλά στό σύνολό του δέν εἶναι δυνατόν νά κριθεῖ χρήσιμο, σύμφωνα μέ τό Νόμο.

Ἀκολουθῶς ὁ Σύμβουλος Β' κ. Δ. Σακκάς, λέγει τά ἑξῆς: "Ἐνα βιβλίό μπορεῖ νά ἀπορριφθεῖ ἀκόμα καί γιά δύο φράσεις του. Τό ὑπό κρίση βιβλίό στή σελ. 230 ἀναφέρει ὡς μία ἀπό τίς μελλοντικές προόδους τῆς τεχνολογίας τά "Ἀντισυλληπτικά ἀπό στόματος". Μποροῦμε μ' αὐτή τή φράση νά τό κρίνουμε κατάλληλο; Θά μᾶς παραλάβει ὁ τύπος. Πέρα ὅμως αὐτό τό Τμήμα κατά πάγια τακτική του ἐδῶ καί 3 χρόνια θεωρεῖ βλαπτικά γιά τούς μαθητές βιβλία αὐτῆς τῆς κατηγορίας, γιατί τυποποιοῦν τή γνώση, καταστρέφουν τήν αὐτενέργεια καί νεκρώνουν τή σκέψη τῶν μαθητῶν. Ἐπομένως μέ κανένα τρόπο αὐτό τό βιβλίό δέν μπορεῖ νά κριθεῖ κατάλληλο.

Τό Τμήμα μετά τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Ἡλ. Σπυροπούλου καί τά ἐκτεθέντα ἀπό τούς Συμβούλους Β' κ. Γ. Ἀρβανίτης καί Δ. Σακκά,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Τό βιβλίό "Δομή τοῦ Λόγου" τοῦ Γ. Ρούσση δέν κρίνεται χρήσιμο κατά τήν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75 ἐπειδή περιέχει γνώμες πού δέν συμβάλλουν στό φρονηματισμό τῶν μαθητῶν, δέν ἀκολου-

θεῖ με συνέπεια τῆ Νεοελληνική Γραμματική ("Ἐκδόση ΟΕΔΒ, 1978) καί ἐπειδή ἀνήκει στήν κατηγορία τῶν βοηθημάτων πού προσφέρουν ἔτοιμη καί τυποποιημένη γνώση, ἐμποδίζουν τήν αὐτενέργεια καί γενικά, σύμφωνα με τίς σύγχρονες παιδαγωγικές ἀντιλήψεις εἶναι ἀντιπαιδαγωγικά.

Ἐπίσης ὅσον ἀφορᾷ τήν πρόταση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Ἦλ. Σπυροπούλου νά μήν ὑποβάλλονται με μία αἴτηση περισσότερα ἀπό ἕνα αὐτοτελῆ βιβλία, τό Τμήμα ἐκφράζει τήν εὐχή νά ληφθεῖ τοῦτο ὑπόψη τῆς Διοικήσεως.

Στό σημεῖο αὐτό λύεται ἡ συνεδρίαση καί ἐπικυρώνονται τά πρακτικά ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος αὐθημερόν.

Πρόεδρος

Γκλαβᾶς

Ἡ Γραμματέας

Δῆμ. Ζαραφώνιτου

ΣΗΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΣΗΜΑ 16 - Ἰνσταυράσις
- α) Ἐγγράφο ἀριθμ. Θ. 960/192/4/11159/17-3-1979 τῆς Γραμματείας τοῦ Ἐπιμελητηρίου Παιδείας.
  - β) Ἐγγράφο ἀριθμ. Γ/1977/21-3-1979 τῆς Δ/νσεως Ἐπιμελητηρίου Παιδείας.
  - γ) Τηλεγράφημα τῆς Δ/νσεως Ἐπιμελητηρίου Παιδείας ἀριθμ. Γ/2110/28-3-1979.
  - δ) Ὁριστικό πρόγραμμα Β' Ἀκταίου.

Ἐγκρίθη με τήν πρόταση (δ) τῆς Ἰνσταυράσις ἡ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος παρακαλεῖται νά ἐπιτελέσῃ τήν ἀναγκαζομένην ἐργασία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 31/1979

Σήμερα, 2 'Απριλίου 1979, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 9η πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

"Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθησαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χρήστο Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α' οἱ

Σύμβουλοι Β'	Εἰδ. Σύμβουλοι	Εἰσηγητές
'Ι. 'Αρβανίτης	Κ. Συριόπουλος	Κ. Φούσκας
Φ. Βῶρος	'Ι. Σκορδίλης	Δ. Τομπανίδης
Δ. Σακκάς		Κ. Κατσιμάνης
'Ηλ. Σπυρόπουλος		Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης		Λ. 'Αδαμόπουλος
Γ. Γρατσεάς		Στ. Παπασημακόπουλος
Ν. Παπαδόπουλος		

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανακοινώσεις

- "Εγγραφο ἀριθμ. Φ.960/192/Δ/11152/17-3-1979 τοῦ Γεν. Γραμματέα τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας.
- "Εγγραφο ἀριθμ. Γ/1977/21-3-1979 τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε.
- Τηλεγράφημα τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. ἀριθμ. Γ/2110/28-3-1979.
- 'Οριστικό πρόγραμμα Β' Λυκείου.

Σχετικά μέ τήν περίπτωση (δ) τῶν ἀνακοινώσεων ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος παρεκάλεσε τούς κ. Συμβούλους νά ἐνημερώσουν τό Τμήμα γιά

./.

τό οριστικό πρόγραμμα της Β' Λυκείου για τό οποιο όρίσθη προθεσμία ή 5η 'Απριλίου 1979.

1.- Για τά 'Αρχαία 'Ελληνικά καί Νέα 'Ελληνικά ό Σύμβουλος Β' ^{πρὸ ποσῶν} πληροφορεῖ τό Τμήμα ότι στίς 5-4-79 θά ἔχουν οί φιλόλογοι τοῦ Τμήματος τά κείμενα τοῦ προγράμματος τῶν δύο αὐτῶν μαθημάτων καί θά εἰδοποιηθεῖ τό Τμήμα για τήν ἡμέρα συζητήσεως τῶν προγραμμάτων.

2.- Τά αὐτά δηλώνει ό Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βῶρος μέ προθεσμία τήν 9-4-1979 για τό μάθημα της 'Ιστορίας.

'Ο κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', πληροφορεῖ τό Τμήμα ότι στίς 4-4-1979 για τά Λατινικά θά παρουσιάσει τό πρόγραμμα στούς φιλολόγους καί θά ἐνημερώσει τό Τμήμα για τήν ἡμερομηνία παρουσιάσεως τοῦ προγράμματος.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. Ν. Παπαδόπουλος θά εἶναι ἔτοιμος ἐντός της προθεσμίας για νά τό διανεῖμει στούς φιλολόγους τοῦ Τμήματος. Θά εἰδοποιήσει για τήν ἡμέρα παρουσιάσεως στό Τμήμα.

'Ο κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β' ἐπιφυλάσσεται νά καθορίσει τήν ἡμερομηνία παρουσιάσεως τῶν Μαθηματικῶν για ἀργότερα.

'Ο Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος ἐπιφυλάσσεται νά καθορίσει τήν οριστική ἡμέρα παρουσιάσεως τοῦ προγράμματος για τά Φυσικά καί Φυσιολογικά.

'Ο κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β' δηλώνει ότι εἶναι ἔτοιμος νά παρουσιάσει στό Τμήμα τό πρόγραμμα της 'Αγγλικῆς γλώσσας (9-4-79).

'Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος δηλώνει τά αὐτά για τό μάθημα της Γαλλικῆς γλώσσας (9-4-79).

'Ο κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β' θά εἶναι ἔτοιμος για τό πρόγραμμα τῶν Θρησκευτικῶν (9-4-79).

'Ομοίως καί ό κ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος θά παρουσιάσει στό Τμήμα τό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος της Φ. 'Αγωγῆς στίς 9-4-79.

'Ο εἰσηγητής για τό 2ο θέμα της ἡμερησίας διατάξεως "Ἐκθεση κ. Συριοπούλου" κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β' εἰσηγεῖται στό Τμήμα τά ἑξῆς:

1.- Για τὸ ἴδιο θέμα ἔχει συντάξει τὸ Τμήμα μας σχετικὸ ὑπόμνημα ὕστερα ἀπὸ ἐρώτημα τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ. Ἀντίγραφο ἐκείνου τοῦ Πρακτικοῦ εἰκόζω ὅτι ἔπρεπε νὰ δοθεῖ (ἢ πρόκειται νὰ δοθεῖ) στὸν κ. Συριοπούλου.

2.- Οἱ κύριες πάντως παρατηρήσεις μας διαπιστώνω ὅτι ἀποτελοῦν καὶ τὸ κύριο μέρος τῶν παρατηρήσεων τοῦ κ. Συριοπούλου.

3.- Δέν πρέπει νὰ παραλείψω πάντως ὅτι ἡ συμμετοχὴ τοῦ κ. Συριοπούλου στὴν ἑλληνοπολωνικὴ μορφωτικὴ ἐπιτροπὴ ἔχει προταθεῖ ἀπὸ τὸν πρῶτον Πρόεδρο τοῦ Τμήματός μας κ. Πάγκαλο ὡς ἔκφραση ἐπιστημονικῆς καὶ ὑπηρεσιακῆς ἐμπιστοσύνης καὶ ἐκτίμησης. Καὶ εἶναι ἀρμοδιότητες τοῦ κ. Συριοπούλου νὰ τεκμηριώσῃ καὶ νὰ πείσῃ τὴν πολωνικὴ πλευρὰ γιὰ κάθε ἐπιστημονικὴ λεπτομέρεια ὅπου προτείνει τροποποίηση.

4.- Τέλος, ὀφείλω μίᾶ οὐσιαστικὴ διευκρίνιση· τὸ ΚΕΜΕ εἶναι γνωμοδοτικὸ ὄργανο γιὰ προγράμματα καὶ βιβλία τῶν ἑλληνικῶν σχολείων· δέν μπορεῖ νὰ παρεμβαίνει σὲ χειρισμοὺς θεμάτων ὅπου ἀποφασιστικὴ καὶ ἀποκλειστικὴ ἀρμοδιότητα ἔχουν ἄλλα κλιμάκια (εἰκόζω ἢ ἡγεσία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν).

Ὁ Σύμβουλος Β' κ. Δ. Σακιάς λέγει τὰ ἑξῆς: Εἶναι εὐγενικὴ ἡ πρωτοβουλία τῆς Πολωνικῆς Κυβέρνησης νὰ μᾶς πεῖ τί διδάσκεται στὰ σχολεῖα τῆς γιὰ τὴ χώρα μας καὶ τὸν πολιτισμὸ μας καὶ ἀπ' ὅτι γνωρίζω δέν ἔχουμε ἄλλες τέτοιες πρωτοβουλίες ἀπὸ ἄλλα κράτη. Θά πρέπει λοιπὸν αὐτὸ νὰ ἐκτιμηθεῖ δεόντως.

Ὁ κ. Συριοπούλος στὸ ὑπόμνημά του φοβᾶμαι ὅτι προβάλλει καὶ ὀρισμένες προσωπικὲς του θέσεις. Τοῦ συνιστᾷ φιλικὰ στίς συζητήσεις πού θά λάβει μέρος νὰ ὑποστηρίξῃ θέσεις πρὸς τεκμηριώνονται ἀπὸ τὴν ἀντικειμενικὴ ἱστορικὴ ἔρευνα.

Ἀκολουθῶς ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. κ. Γκαλιβᾶς παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς:

Ὁ κ. Συριοπούλος μὲ αἴτησή του ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸ Τμήμα Μέσης Ἐκπαίδευσης τοῦ ΚΕΜΕ ζητᾷ τὶς ἀπόψεις τοῦ Τμήματος γιὰ τὸ περιεχόμενο τῶν Προτάσεων καὶ Παρατηρήσεων τῆς Ἑλλ. ἀντιπροσωπείας τῶν σχετικῶν μὲ ἱστορικὰ διδακτικὰ κείμενα τῶν Πολωνικῶν σχολείων. Ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὶς τελευταῖες σελίδες τοῦ κειμένου οἱ Προτάσεις καὶ

Παρατηρήσεις είναι της Έλλ. αντιπροσωπείας και όχι αποκλειστικώς του κ. Συριόπουλου. Με την αίτησή του ο κ. Συριόπουλος ζητάει σε τελική ανάλυση να αναλάβει το Τμήμα Μ.Ε. την καθοδήγηση στο έργο της Έλλ. αντιπροσωπείας και συνεπώς και τη σχετική ευθύνη. Το Τμήμα Μ.Ε. δεν έχει το δικαίωμα να κάμει αυτό το πράγμα, γιατί η 'Υπ. Απόφαση με την οποία όριστη η έν λόγω αντιπροσωπεία δεν θέτει καμιά δέσμευση σ' αυτή και καμιά υποχρέωση στο ΚΕΜΕ να θέσει υπό τον έλεγχό του το έργο της αντιπροσωπείας. "Αν το Τμήμα Μ.Ε. δεχόταν, παρά την 'Υπ. Απόφαση, να αναλάβει την καθοδήγηση του έργου της έν λόγω αντιπροσωπείας, τότε η τελευταία θα ξπρεπε για όλα τα θέματα, πού θα προκύψουν κατά τις διασκέψεις με την Πολωνική αντιπροσωπεία να σταματάει και να ζητάει οδηγίες από το Τμήμα Μ.Ε. Καταλήγω στο συμπέρασμα ότι, έφόσον η Έλλ. αντιπροσωπεία έδεχθη την ύψηλή τιμή να αναλάβει με 'Υπ. Απόφαση την διατύπωση των Έλλ. Προτάσεων ή Παρατηρήσεων στη Μικτή Έπιτροπή, δεν δύναται να ζητάει έπισήμως τις απόψεις του Τμήματος Μ.Ε. για θέματα πτά τα όποια το Τμήμα δεν έχει το δικαίωμα να άναμιχθεϊ. Ο κ. Συριόπουλος πρέπει να συζητήσει με τα λοιπά μέλη της Έλλ. αντιπροσωπείας για τα σχετικά θέματα και να προχωρήσει στο έργο του με τις καλύτερες εύχές.

Τό Τμήμα μετά την είσήγηση του Συμβούλου Β', κ. Φ. Βώρου και τά λεχθέντα από τους λοιπούς Συμβούλους

άποφαίνεται όμοφωνα

να μήν άσχοληθεϊ στην ουσία με τις "Παρατηρήσεις και Προτάσεις" του κ. Συριόπουλου γιατί δεν έχει τό σχετικό δικαίωμα τό όποιο άνήκει στην Έλληνική αντιπροσωπεία πού όρίστηκε με 'Υπουργική Απόφαση. Παρακαλείται η Γραμματέας του Τμήματος να έπιδώσει στον κ. Συριόπουλο άντίγραφο της πράξεως αριθμ. 23/23-2-79 του Τμήματος Μ.Ε. πού άποτελεϊ γνωμοδότηση για τό ίδιο αντικείμενο, ύστερα από έρώτημα της προϊσταμένης άρχης.

Ο εισηγητής για τó 3ο θέμα τής ημερησίας διατάξεως "Σχ. Π. Δ/των α) Περί ίδρύσεως μικτών Προτύπων Κλασσικών Λυκείων, β) Περί ίδρύσεως μικτών ημερησίων Γυμνασίων, γ) Περί αύξήσεως τών οργανικών θέσεων του διδ. προσωπικού Μ.Ε., δ) Περί συγχωνεύσεως ημερησίων Γυμνασίων, καί ε) Περί καταργήσεως του μικτού Γυμνασίου 'Αροανίας" κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', είπε τά εξής:

Η Γενική Διεύθυνση Γενικής Έκπαιδεύσεως, Διεύθυνση Δ.Ο.Υ., Τμήμα Μέσης, απέστειλε στο ΚΕΜΕ τά ακόλουθα σχέδια Π.Δ/των: α) Περί ίδρύσεως μικτών Προτύπων Έλληνικών Κλασσικών Λυκείων, μικτών ημερησίων Γυμνασίων καί αύξήσεως τών οργανικών θέσεων του διδακτικού προσωπικού Μέσης Έκπαιδεύσεως β) Περί συγχωνεύσεως ημερησίων Γυμνασίων καί γ) Περί καταργήσεως του μικτού ημερησίου Γυμνασίου 'Αροανίας για σχετική γνωμάτευση σύμφωνα με τó άρθρο 2 του Ν.186/75. Απέστειλε επίσης τó ένημερωτικό για τó περιεχόμενο τών Π.Δ/των έγγραφο αριθμ. 111692/20-3-1979 καθώς καί τούς σχετικούς φακέλους με τίς εισηγήσεις του έποπτικού προσωπικού για τά άνωτέρω θέματα.

Κατ' άρχήν αναφέρω στο Τμήμα ότι σύμφωνα με τήν παρ. 1 του άρθρου 27 καί τήν παρ. 1 του άρθρου 30 του Ν.309/1976 ή ίδρυση Γυμνασίων καί Λυκείων καθώς καί ή αύξηση τών οργανικών θέσεων του εκπαιδευτικού προσωπικού τών σχολείων τής Μ. Έκπαιδεύσεως ένεργοούνται με Π.Δ/τα που εκδίδονται κατά μήνα Μάρτιο. Τά άνωτέρω Π.Δ/τα όμως περιήλθαν στο ΚΕΜΕ κατά τó τελευταίο δεκαήμερο του Μαρτίου. Καί πέρα άπ' αυτό αναγγέλθηκαν χωριά ή κωμοπόλεις όπου ιδρύονται νέα γυμνάσια. Καί στο εκπαιδευτικό προσωπικό Μ.Ε. έχει σταλεῖ ήδη άπό τίς 19-3-1979 ή έγκύκλιος Φ.272.3/Δ/11278, σχετική με τίς αίτήσεις για μεταθέσεις, στην οποία είναι συνημμένος ο πίνακας τών γυμνασίων που ιδρύονται.

Ός πρός τó περιεχόμενο τών Π.Δ/των έχω να παρατηρήσω τά ακόλουθα:
Α' Ίδρυση Προτύπων Έλληνικών Κλασσικών Λυκείων

Η ίδρυση κλασσικών λυκείων προβλέπεται άπό τήν παρ. 5 του άρθρου 30 του Ν.309/1976 καί είναι μιά ανάγκη για τή χώρα μας όχι όμως άπό τίς πιό έπιτακτικές. Ίδιαίτερα γιατί οί άρχαίοι συγγραφείς διδασκονται άπό μετάφραση στο γυμνάσιο καί άπό τó πρωτότυπο στο Λύκειο Γενικής

Κατευθύνσεως σέ πολύ ικανοποιητικό ἀριθμό διδακτικῶν ὥρων. Γι' αὐτό νομίζω ὅτι ἡ Διοίκηση πρέπει νά προχωρήσει στήν ἔδρυση σχολείων αὐτῆς τῆς κατηγορίας προσδευτικά, μέ προσοχή καί ἀφοῦ πρῶτα ἐξασφαλιστοῦν οἱ ἀναγκαῖες προϋποθέσεις γιά τήν ικανοποιητική λειτουργία τους. Σημειώνω ἰδιαίτερα ὅτι ἡ ἀνωτέρω παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 30 τοῦ Ν.309/76 δέν προβλέπει ἀπλῶς τήν ἔδρυση κλασικῶν λυκείων σέ τύπο κοινῶν σχολείων, ἀλλά τήν ἔδρυση προτύπων κλασικῶν λυκείων. Γι' αὐτό ^{αὐτό} τά λύκεια εἶναι ἀπαραίτητο νά ἔχουν ἐπιλεγμένο διδακτικό πρόσωπικό καί, δεδομένου ὅτι χαρακτηρίζονται πρότυπα, νομίζω, διευθυντή μέ βαθμό Γενικοῦ Ἐπιθεωρητῆ, ὅπως προβλέπει ἡ παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ Ν.309/1976. Πρόπαντός εἶναι ἀνάγκη νά στεγάζονται σέ ἰδιαίτερο κτίριο. Ἀκόμα ἡ ἔδρα ἀνωτέρω παράγραφος πού προβλέπει τήν ἔδρυσή τους ὁμιλεῖ γιά "Πρότυπα Ἑλληνικά Κλασσικά Λύκεια μετά ἡ ἄνευ οἰκοτροφείου". Ἡ λειτουργία οἰκοτροφείων σ' αὐτά τά σχολεῖα δέν ἀναφέρεται τυχαῖα ἀπό τό νομοθέτη. Γιατί τά κλασσικά λύκεια, ἰδιαίτερα ὅσα ἰδρυθοῦν σέ ἐπαρχιακές πόλεις, δέ θά ὑπηρετοῦν μόνο τήν πόλη στήν ὁποία θά λειτουργοῦν, ἀλλά καί ὄλη τή γύρω τους περιοχή. Καί αὐτό δέ θά εἶναι δυνατόν, ἄν δέ διαθέτουν οἰκοτροφεῖο. Καί ἀκόμη τά κλασσικά λύκεια πού προβλέπεται νά ἰδρυθοῦν σέ ἐπαρχιακές πόλεις, ὅπως στά Χανιά, στήν Κοζάνη καί τήν Ἀλεξανδρούπολη, ὄχι μονάχα δέ θά ὑπηρετοῦν τίς ἀνάγκες ὄλης τῆς γύρω περιοχῆς καί γι' αὐτό θά εὐνοοῦν μόνο τούς μαθητές τῶν πόλεων ὅπου λειτουργοῦν, ἀλλά καί εἶναι πολύ πιθανόν νά μή συγκεντρώσουν τόν ἀπαιτούμενο ἀριθμό μαθητῶν γιά νά εἶναι βιώσιμα καί νά δικαιολογοῦν τίς δαπάνες τῆς Πολιτείας γιά τή λειτουργία τους. Πόσοι μαθητές ἀπ' αὐτές τίς ἐπαρχιακές πόλεις θά θελήσουν νά φοιτήσουν σ' αὐτά; Νομίζω ὅτι θά εἶναι πολύ λίγοι. Καί ὁπωσδήποτε εἶναι πολύ εὐκόλο καί ἐπιβάλλεται νά διερευνηθεῖ αὐτό τό θέμα ἀπό τή Διοίκηση, πρίν προχωρήσει στήν ἔδρυση αὐτῶν τῶν σχολείων. Γιά νά μήν ἰδρύει ἡ Πολιτεία σχολεῖα καί ἔπειτα δέ βρίσκει μαθητές νά φοιτήσουν σ' αὐτά. Σύμφωνα μέ τ' ἀνωτέρω, ἄν π.χ. ὑπάρχει ἀνάγκη νά ἰδρυθεῖ ἕνα κλασσικό λύκειο στήν Κρήτη, αὐτό δέν πρέπει νά ἰδρυθεῖ στά Χανιά, ὅπως προβλέπεται ἀπό τό Π.Δ/μα, ἀλλά στό Ἡράκλειο. Γιατί τό Ἡράκλειο ἔχει πολύ μεγαλύτερο μαθητικό πληθυσμό ἀπό τά Χανιά. Καί ἀκόμα γιατί βρίσκεται στό κέντρο τῆς μεγαλονήσου καί ἐπομένως ἕνα κλα-

σικό λύκειο πού θά λειτουργεί σ' αυτό θά ύπηρετεί όλη τήν Κρήτη.

'Επιπλέον σημειώνω ότι τό Τμήμα έχει άσχοληθεί μέ τό ίδιο άντι- κείμενο καί στις 23-9-78. Στην πράξη του 98 πού συνέταξε τότε τό Τμήμα όμόφωνα διατύπωσε τή γνώμη ότι τά κλασικά λύκεια πρέπει νά λειτουργήσουν σέ ιδιαίτερα κτίρια. Καί στην άπόφαση τής ίδιας πρά- ξεως άναφέρονται: "Επειδή ή λειτουργία τών κλασικών λυκείων προϋ- ποθέτει προπαρασκευή για τήν αντιμετώπιση τών ιδιότυπων άναγκών πού άπαιτεί ή λειτουργία τών σχολείων αυτών, ένδεικνυται ή ίδρυση τών νέων κλασικών λυκείων νά γίνει πολύ προσεκτικά καί άφού πρώτα αξιο- ποιηθεί ή έμπειρία άπό τή λειτουργία του κλασικού Λυκείου 'Αναβρύτων".

Δέ νομίζω ότι πρέπει νά άποστούμε άπό αυτές μας τίς θέσεις. Για τούς λόγους πού άνέπτυξα άνωτέρω είσηγούμαι στό Τμήμα νά γνωμοδοτήσει νά μήν προχωρήσει ή Διοίκηση στην ίδρυση νέων κλασικών λυκείων, έν δέν έξασφαλιστούν γι' αυτά οι προϋποθέσεις πού επιβάλλουν ή ιδιαίτε- ρη φύση τους καί οι άνάγκες πού πρόκειται νά ύπηρετήσουν. Προπαντός είναι άπαραίτητο νά έξασφαλιστούν πριν άπό τήν ίδρυσή τους: α) Ι- διαίτερα καί κατάλληλα κτίρια για τή στέγασή τους· β) λειτουργία τους τουλάχιστο στις έπαρχιακές πόλεις σέ οικότροφειακή βάση· γ) ικανοποι- ητικός αριθμός μαθητών πού θά φοιτήσουν σ' αυτά. Αυτό τό τελευταίο πρέπει νά διαπιστωθεί άπό σχετική έρευνα μέ έρωτηματολόγιο.

Β: Ίδρυση μεικτών ήμερήσιων Γυμνασίων

'Από τή μελέτη τών προτάσεων τών 'Εποπτών καί τών Γενικών 'Επιθεω- ρητών Μ.Ε. καθώς καί τών άλλων στοιχείων τών σχετικών φακέλων σέ σχέ- ση μέ τό περιεχόμενο του διατάγματος διαπίστωσα τά ακόλουθα:

1.- Σέ περιοχές τών 'Αθηνών μέ πολύ πυκνό μαθητικό πληθυσμό, όπως τών 'Ιλισίων, του Ζωγράφου κ.ά., δέν ιδρύονται νέα γυμνάσια ούτε διχοτομούνται γυμνάσια μέ πολύ μεγάλο αριθμό μαθητών (περί τούς 700), βασικά γιατί δέν υπάρχουν κτίρια για τή στέγασή τους.

2.- Σ' όρισμένες περιπτώσεις φαίνεται πώς δέν έσχυσαν τά ίδια κριτήρια για τήν ίδρυση τών νέων γυμνασίων. Ίδρύεται π.χ. Γυμνάσιο στη Καιρώνεια, χωρίς, κατά τή γνώμη μου, νά ύπάρχει άπόλυτη άνάγκη, γιατί αυτό τό χωριό έξυπηρετείται συγκοινωνιακά μέ τή Λειβαδιά μέ αυτοκίνητα τών ΚΤΕΑ. Καί δε φαίνεται πώς αυτό τό γυμνάσιο θά συγκεν-

τρώσει κάποιο αριθμό μαθητών που να δικαιολογεί την ίδρυσή του. Προβλέπεται ο αριθμός των 43 μαθητών για την Α' τάξη των 28 για τη Β' και των 24 για τη Γ'. Ο Γενικός 'Επιθεωρητής της Περιφέρειας όμως κ. Μπουρούτης εκφράζει επιφυλάξεις - και τις συμμερίζομαι - αν αυτό το σχολείο συγκεντρώσει ακόμα κι αυτό τον αριθμό μαθητών. Ίδρύνονται επίσης άλλα 4 γυμνάσια στο νομό 'Ηλείας, όπου και πολλά γυμνάσια λειτουργούν σε σχετικά μικρή απόσταση τό ξνα από τό άλλο και ή συγκοινωνία είναι πολύ ικανοποιητική. Για ξνα άπ' αυτά τά γυμνάσια, της 'Αρχαίας 'Ολυμπίας, ο 'Επόπτης κ. Μπούνης δέ σημείωσε στην κατάσταση τή χιλιομετρική απόσταση από τά πλησιέστερα γυμνάσια, ύως γιατί αυτή είναι πολύ μικρή. Καί στην αριθμ. 23-1-79 έκθεσή του δέν είσηγεΐται τήν ίδρυση αυτού του Γυμνασίου.

Δέν ιδρύονται όμως μέ τά αυτά μέτρα γυμνάσια σ' άλλες περιοχές της χώρας. Αναφέρω ένδεικτικά τό νομό 'Ηρακλείου, στον όποιο δέν ιδρύονται γυμνάσια:

α) Στόν Προφήτη 'Ηλία μέ προβλεπόμενο αριθμό μαθητών κατά τάξη αντίστοιχα 50, 40, 35, μέ απόσταση από τό πλησιέστερο γυμνάσιο ~~μέ από~~ ~~15,8~~ - 22,8 χιλιόμετρα, μέ κτίριο πού προσφέρεται δωρεάν και έχει όλα τά άναγκαΐα (θρανία, ξόρες) και μέ άνεπιφύλακτη είσήγηση του 'Επόπτη. Σημειώνω ότι και κατά τό παρελθόν έτος ο 'Επόπτης της περιφέρειας είχε είσηγηθεΐ τήν ίδρυση γυμνασίου σ' αυτό τό χωριό και είχε αναφέρει ότι θά συγκεντρώσει περί τούς 135 μαθητές.

β) Στήν 'Εμπαρο Πεδιάδας 'Ηρακλείου μέ προβλεπόμενο αριθμό μαθητών στην άρχή κατά τάξη αντίστοιχα 40, 35, 30, μέ πολλά γειτονικά χωριά πού θά έξυπηρετούσε, μέ απόσταση από τό πλησιέστερο γυμνάσιο από 13 ως 22 χιλιομ., μέ δυνατότητα στεγάσεως και μέ άνεπιφύλακτη είσήγηση του 'Επόπτη.

γ) Στίς Γούβες, όπου ο προβλεπόμενος αριθμός μαθητών είναι 95, όχι βέβαια πολύ μεγάλος, αλλά τό πλησιέστερο γυμνάσιο απέχει από 20 ως 30 χιλιομ. Γι' αυτό ο 'Επόπτης είσηγεΐται άνεπιφύλακτα τήν ίδρυσή του.

'Από τό χάρτη του νομού πού υπάρχει στο φάκελο της ΙΕ ΑΕΠ πραγματικά φαίνεται ότι αυτά τά χωριά βρίσκονται σε περιοχή όπου δέν υπάρχει πλησίον άλλο γυμνάσιο. ./.

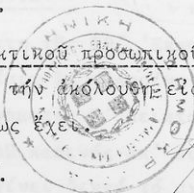
3.- 'Ιδρύεται τρίτο γυμνάσιο στην πόλη της 'Αμαλιάδας στην οποία τό γυμνάσιο άρρένων έχει λιγότερους από 500 μαθητές καί τό γυμνάσιο θηλέων περί τίς 400 μαθήτριες. Δέν ιδρύονται όμως νέα γυμνάσια σ' άλλες έπαρχιακές πόλεις μέ μαθητικό πληθυσμό πολύ μεγαλύτερο καί μέ θετική είσήγηση του 'Επόπτη της περιφέρειας, όπως π.χ. στην Τρίπολη, όπου τό γυμνάσιο θηλέων έγγίζει τίς 700 μαθήτριες. Για τήν ίδρυση του γυμνασίου 'Αμαλιάδας σημειώνω καί τουτο. 'Ο 'Επόπτης της περιφέρειας κ. Ήπούκης στις 23-1-79 υπέβαλε τήν προβλεπόμενη έκθεση για τήν ίδρυση νέων γυμνασίων στην οποία δέν είσηγείται τήν ίδρυση νέου γυμνασίου στην 'Αμαλιάδα. Στις 8-3-79 ό ίδιος υπέβαλε συμπληρωματική έκθεση για τήν ίδρυση καί δυό άλλων γυμνασίων στον ίδιο νομό (του γυμνασίου 'Αρχαίας 'Ολυμπίας καί του Ψυμνασίου Σαβαλίων, για τά όποία έντούτοις στην προηγούμενη από 23-1-1979 έκθεση του δέν έκρινε άναγκαία τήν ίδρυσή τους), στην οποία καί πάλι δέν είσηγείται τήν ίδρυση νέου γυμνασίου σ' αυτή τήν πόλη. Καί μόνο έπειτα από 6 ήμέρες, στις 14-3-79, ό ίδιος πάλι υπέβαλε νέα συμπληρωματική έκθεση άποκλειστική αυτή τή φορά για τήν ίδρυση αυτού του νέου γυμνασίου.

4.- Σημειώνω άκόμα ότι δέν ιδρύεται κανένα γυμνάσιο στη Λέσβο, τη Χίο, τη Σάμο, τήν 'Ικαρία.

Είσηγομαι να γίνει δεκτό τό διάταγμα καί να παρακληθεί ή Διοίκηση ώστε στο μέλλον α) να ιδρύσει σχολεία κατά προτεραιότητα σε περιοχές που ως τώρα δέν έχουν έννοηθεί ιδιαίτερα καθώς καί σε περιοχές μέ μεγάλο καί διαρκώς άξανόμενο μαθητικό πληθυσμό' καί β) να μήν ιδρύει γυμνάσια καί προπαντός λύκεια σε χωριά που δέν απέχουν πολύ από γυμνάσια ή λύκεια που ήδη λειτουργούν ή έξυπηρετούνται συγκοινωνιακά. Για να μήν υποβάλλεται ή Πολιτεία σε άδικαιολόγητη σπατάλη δυνάμεων σε προσωπικό καί χρήμα.

Γ: Αύξηση των θέσεων του διδακτικού προσωπικού Μ.Ε.

Για τό θέμα αυτό κατάρτισε τήν άκόλουθη είσήγηση ό κ. Β. Θεοδο-
ρακόπουλος τήν οποία υιοθετώ όπως έχει

Μέ τó σχέδιο Π.Δ/τος ιδρύονται 3.000 νέες θέσεις εκπαιδευτικών λειτουργών Μ.Ε. Αύτές κατανέμονται κατά ειδικότητες καί βαθμούς σύμφωνα μέ τίς αναλογίες πού όρίζουν οί παρ. 1 καί 3 τού Άρθρου 34 τού Ν.309/76. Ή κατανομή φαίνεται αναλυτικά στό συνημμένο πίνακα. Σημειώνω μόνο τίς ακόλουθες παρατηρήσεις:

α) Οί ελάχιστες αποκλίσεις πού εμφανίζονται στήν κατανομή τών θέσεων κατά ειδικότητες όφείλονται - όπως δήλωσε εκπρόσωπος τής Διοικήσεως - σέ πρόθεση τής Διοικήσεως νά καλύψει αντίστοιχα λάθη πού είχαν γίνει στό παρελθόν.

β) Στόν Ύδιο λόγο όφείλεται καί ή διαφορά τών θέσεων στό βαθμό τού βοηθού Γ/ρχη, οί όποίες όρίζονται σέ 548 ένώ θά έπρεπε νά είναι (ποσοστό 18,5% X 3.000) 555.

γ) Οί θέσεις τών Ανκειαρχών όρίζονται σέ 7 καί όχι σέ 139 γιατί 7 είναι τά ιδρυόμενα Κλασικά Αύκεια. Για τó Ύδιο λόγο ιδρύονται καί 84 θέσεις Γ/ρχών καί όχι 167. Μόνο πού έδω πρέπει άκόμη νά σημειωθεί ότι οί 6 θέσεις, πού αντίστοιχοϋν στούς Τεχνικούς, Φυσικής Άγωγής, Οίκιακής Οίκονομίας καί Μουσικής, είναι έκτός τού άριθμού τών 79 νέων Γυμνασίων, γιατί οί Γυμνασιάρχες τών κλάδων αύτάν δέν άσκοϋν διοίκηση. Έτσι μένουν 78 θέσεις Γυμνασιάρχών, πού κατανέμονται σέ κλάδους, οί όποιοι άσκοϋν διοικητικά καθήκοντα. Μέ τίς 78 όμως αύτές θέσεις γίνεται κατά μιά μονάδα θέρβαση τού άριθμού τών νέων Γυμνασίων, τά όποια στήν ούσία - μετά τήν κατάργηση τού Γυμνασίου Άρωακίας καί τή συγχώνευση τών ΙΓ' Θηλέων καί ΙΑ' Άρρένων Θεσσαλονίκης - είναι 77. Τοϋτο έπισημαίνεται, ιδιαίτερα καί παρακαλώ νά τεθεΐ ύπόψη τής Διοικήσεως.

Μέ τίς παρατηρήσεις αύτές είσηγοϋμαι νά γίνει δεκτό τó Σχέδιο Π.Δ/τος ως έχει.

Δ' Συγχώνευση ήμερήσιων Γυμνασίων

Μετά άπό πρόταση τού Έπόπτη τής ΙΒ' Εκπαιδευτικής Περιφέρειας συγχωνεύονται τά ήμερήσια γυμνάσια ΙΑ' Άρρένων καί ΙΓ' Θηλέων Θεσσαλονίκης σ' ένα μεικτό μέ τήν όνομασία Β' μεικτό γυμνάσιο Θεσσαλονίκης, έπειδή ή άριθμός τών μαθητών τού καθενός άπ' αύτά τά γυμνάσια είναι περιορισμένος. Είσηγοϋμαι νά γίνει δεκτό τó σχέδιο Π.Δ/τος όπως έχει.

Ε: Κατάργηση του μεικτού Γυμνασίου 'Αροανίας

Μετά από πρόταση του 'Επόπτη τής Ζ' ΑΕΠ καταργείται από το σχολικό έτος 1979-1980 το μεικτό Γυμνάσιο 'Αροανίας γιατί έφέτος λειτουργεί μόνο με 12 μαθητές. Συμφωνώ απόλυτα με την κατάργησή του. Θα πρέπει όμως να καταργηθούν και το λύκειο Γραβιάς που το 1977-78 είχε 43 μαθητές και έφέτος έχει μόνο 20 μαθητές, κι απ' αυτούς στην Α' τάξη μόνο 4, το λύκειο Παρανεστίου Δράμας, αφού το 1977-78 είχε μόνο 30 μαθητές και έφέτος μόνο 25 κ.ά. Γενικά έπιβάλλεται να καταργηθούν όλα τά λύκεια που δέ συγκεντρώνουν τουλάχιστο τόν προβλεπόμενο από την παρ. 1 του άρθρου 30 του Ν.309/1976 αριθμό μαθητών.

Στή συνέχεια ο Εισηγητής κ. Κ. Κατσιμάνης, λέγει τά εξής: θεωρώ σκόπιμη τή δημιουργία τών προτεινόμενων από τή διοίκηση πρότυπων κλασικών Λυκείων, γιατί θα συμβάλει στην τόνωση τών κλασικών σπουδών στή χώρα μας, πράγμα που θα είχε εύεργετικά αποτελέσματα στην εύρύτερη παιδεία του λαού μας. "Άλλωστε αυτή άκριβώς τή σκοπιμότητα είχε υπόψη της ή Πολιτεία, σέ συνδυασμό με τίς έπιφερόμενες στα ώρολόγια και άναλυτικά προγράμματα άλλαγές του Ν.309/76, όταν προέβαινε στην ταυτόχρονη εξαγγελία τής συστάσεως κλασικών Λυκείων (άρθρ. 30, πργρ. 5).

"Όπως προβλέπεται από το νόμο, τά πρότυπα κλασικά Λύκεια μπορούν να λειτουργούν με οίκοτροφείο ή χωρίς οίκοτροφείο. Η ύπαρξη οίκοτροφείων καθιστά προσιτά τά σχολεία του είδους αυτού σέ μαθητές που κατοικούν μακριά από τίς πόλεις-έδρες κλασικών Λυκείων, κατά τή γνώμη μου όμως δέν πρέπει να θεωρηθεί άπαραίτητη προϋπόθεση για τήν ίδρυση ενός πρότυπου κλασικού Λυκείου, για δύο κυρίως λόγους: α) Γιατί, αν ληφθούν υπόψη τά δυσεπίλυτα προβλήματα που δημιουργεί πολλές φορές ή ίδρυση και ή λειτουργία οίκοτροφείων, ή πιο πάνω προϋπόθεση θα ίσοδυναμούσε με ματαίωση τής ίδρύσεως πρότυπων κλασικών Λυκείων' 2) γιατί το έπιχείρημα τής ύσης μεταχειρίσεως δέν πρέπει να χρησιμοποιείται κατά τρόπο άνασταλτικό κάθε καινοτομίας. Κατά τή γνώμη μου ή άποψη ότι, έπειδή δέν μπορούν δλα τά 'Ελληνόπουλα να έγγραφούν, αν

./.
./.

θέλουν, σέ πρότυπα κλασικά Λύκεια δέν πρέπει κανένα 'Ελληνόπουλο (έξω από τήν περιοχή τής πρωτεύουσας) νά έγγραφεί σ' αυτά ίσοδυναμεύ μέ ταυτόχρονη ύποστήριξη δύο αντίφατικῶν ἀπόψεων: ὅτι τά πρότυπα κλασικά Λύκεια εἶναι εἶδος πρώτης ἀνάγκης καί περιττή πολυτέλεια. Τήν ἀρχή τής ἴσης μεταχειρίσεως μπορούμε ἀποτελεσματικότερα νά τήν ὑπηρετήσουμε εἰσηγούμενοι στή διοίκηση, ἐφόσον τό κρίνουμε σκόπιμο, τή δημιουργία καί πρόσθετων σχολείων τοῦ εἴδους αὐτοῦ σέ διάφορα σημεῖα τής χώρας.

'Επιπλέον διάφορες ἄλλες δυσχέρειες (στέγαση τῶν Λυκείων αὐτῶν κτλ.), μολονότι δημιουργοῦν πολλές φορές σημαντικά προβλήματα, δέν πρέπει νά ἐπηρεάσουν στήν προκειμένη περίπτωση τήν τελική ἀπόφασή μας. 'Εκεῖνο πού προέχει εἶναι ἡ ἕδρευση καί ἡ ἔναρξη λειτουργίας τῶν κλασικῶν Λυκείων. Καί ἕνα κλασικό Λύκειο πού δέ λειτουργεῖ τέλεια εἶναι κατά τή γνώμη μου πολύ προτιμότερη λύση ἀπό ἕνα κλασικό Λύκειο ἀνύπαρκτο.

'Ἡ δημιουργία πρότυπων κλασικῶν Λυκείων θά ἀποτελοῦσε τό ἔναυσμα γιά τήν ἀναγέννηση τῶν κλασικῶν σπουδῶν στόν ἐθνικό καί τό γεωγραφικό χώρο στόν ὁποῖο τά ἀρχαῖα κείμενα δημιουργήθηκαν. Κανένα πρόβλημα σχετικό μέ τή δημιουργία τους - ὅσο ὑπαρκτό καί σοβαρό καί ἂν εἶναι - δέν πρέπει τελικά νά καθυστερήσει ἢ νά περιορίσει τήν ἔκταση τής ἐφαρμογῆς τοῦ εὐεργετικοῦ αὐτοῦ θεσμοῦ γιά τήν παιδεία τοῦ τόπου.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. Σπυρόπουλος διευκρίνισε τά ἑξῆς:

'Ὅπωςδήποτε ὁ Ν.309/76 προβλέπει τήν ἕδρευση Λυκείων τοῦ τύπου αὐτοῦ, ὅμως δέν νομίζω ὅτι ὑπάρχει ἐπείγουσα ἀνάγκη ὥστε κατά προτεραιότητα νά χωρήσει τό Κράτος στήν ἕδρευση τῶν Λυκείων αὐτῶν, καί μάλιστα σέ τόσο σημαντικό ἀριθμό, τήν ὥρα πού δέν ἔχουν πραγματοποιηθεῖ μέτρα, τά ὁποῖα ἐπίσης περιέχονται στό Ν.309 καί κρίνονται οὐσιαστικότερα γιά τήν παιδεία μας (π.χ. τεχνολογικά μαθήματα στά Γυμνάσια, ΣΕΠ, Πρότυπα Γυμνάσια καί Λύκεια στίς ἑδρες τῶν 'Εποπτῶν κλπ.). Πρέπει ἀκόμα νά ληφθεῖ ὑπόψη καί ἕνα στοιχεῖο, τό ὁποῖο δέν μπορούσε νά ἀξιοποιήσει ὁ νομοθέτης τοῦ Ν.309/76: ἡ ἐφαρμογή τοῦ νέου θεσμοῦ τῶν πανελληνίων ἐξετάσεων στή Β' καί Γ' Λυκείου μέ τήν εἰσαγωγή στά ΑΕΙ ὑπαγορεύει τήν ἀνάγκη νά παρέχονται ἴσες εὐκαιρίες καταρτί-

σεως και προπαρασκευής σε όλους τους μαθητές που ακολουθούν τον α' ή β' κύκλο επίλογής. Πώς όμως οι μαθητές των Γενικών Λυκείων, με τις 2 ώρες των Λατινικών θα συναγωνιστούν στο α' πανελλήνιο διαγωνισμό τους μαθητές των Κλασικών Λυκείων, που θα έχουν διδαχθεί το μάθημα στις 5 ώρες; (Μάλιστα υπάρχουν επίσης διαφορές ελαφρότερες όμως, στα 'Αρχαία 'Ελληνικά). "Έτσι, με τη λειτουργία 8 συνολικά κλασικών Λυκείων, θα περιορίζονται στο ελάχιστο οι πιθανότητες εμφάνισης καλύτερων μαθητών των Γενικών Λυκείων ^{να} ξεασφαλίζουν μια θέση σε Σχολές του α' κύκλου, ιδιαίτερα στις Φιλοσοφικές.

'Ακολουθως ο Σύμβουλος Β' κ. Γρατσέας αναφέρει τα εξής: Με την ίδρυση των έπτά Προτύπων 'Ελληνικών Κλασικών Λυκείων, πρέπει να προταθεί και η αύξηση των Γενικών 'Επιθ/των Μ. 'Εκπαιδεύσεως, κατά έπτά σύμφωνα με την απαίτηση του Νόμου 309/76 και τη μέχρι σήμερα πράξη.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. 'Ι. 'Αρβανίτης στη συνέχεια αναφέρει τα εξής: Συμφωνώ με τη δημιουργία των έπτά Κλασικών Λυκείων, τα όποια κατά το δυνατό θα έξυπηρετούν τους μαθητές όλης της χώρας που έχουν ιδιαίτερη κλίση για τις κλασικές σπουδές. Πρός τοϋτο η Πολιτεία όφείλει να χορηγεί και ύποτροφίες ανάλογα με τις οικονομικές ανάγκες των μαθητών που η μόνη κατοικία τους βρίσκεται μακριά από την πόλη της έδρας του σχολείου.

'Η ίδρυση των σχολείων αυτών αποτελεί για την ελληνική πραγματικότητα και ανάγκη έθνική για την ενίσχυση κατεξοχήν των δεσμών μας με τη ζωτική μας παρόδοση.

"Αν δημιουργούνται έτσι προνομιούχοι ύποψήφιοι για τις κλασικές σπουδές, όπως είπώθηκε, τόσο το καλύτερο και μάλιστα για τους σημερινούς καιρούς της ύλοκρατίας.

"Όσο για τις δυσχέρειες που παρουσιάζονται με την έναρξη της λειτουργίας κάθε θεσμοϋ, αυτές και στην περίπτωση μας θα ύπερνικηθούν με το χρόνο.

Στη συνέχεια ο Σύμβουλος Β' κ. Παπαδόπουλος, λέγει τα εξής: Κάθε, ευρωπαϊκή τουλάχιστο, χώρα έχει, νομίζω, όρισμένα σχολεία κλασικών σπουδών. 'Εμεϊς ως 'Ελληνες έχουμε ένα έπιπλέον λόγο για τη δημιουργία αυτών των Λυκείων που προβλέπει ο Νόμος 309. Το θέμα δε

σχετίζεται, όπως υποστηρίχθηκε, με το πρόβλημα των άνισων δυνατοτήτων άφου κάθε Έλληνόπουλο θά μπορεί νά φοιτήσει στα Λύκεια αυτά.

Όσο για τό πρόβλημα των μεγάλων άποστάσεων πού θά παρουσιασθεϊ για όρισμένους μαθητές ή Πολιτεία μπορεί, όπως άκριβώς προβλέπει ό Νόμος, νά τό άντιμετωπίσει ιδρύοντας καί οίκοτροφεία γι' αυτούς τους μαθητές. Εϊναι άπαραίτητο νά ξευηρετοϋνται τά ιδιαίτερα ένδιαφέροντα των μαθητών μετά τό 15ο χρόνο τής ηλικίας τους μέ τή δημιουργία καί άλλων κατευθύνσεων ή κύκλων καί ειδών άκόμη Λυκείων, ώστε νά μειωθεϊ περισσότερο ή υποχρέωση νά μαθαίνουν όλοι όλα, δηλ. άσχετα από τά ένδιαφέροντά τους. Καί θά έλεγα ότι θά ήταν εύχης έργο άν ή Πολιτεία θά μπορούσε νά δημιουργήσει καί Λύκεια Κοινωνιολογικής ή Άνθρωπιστικής-Κοινωνικής κατευθύνσεως, άφου δέν υπάρχει σχετικός κύκλος μαθημάτων στα Γενικά Λύκεια.

Άνταπαντών ό κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', λέγει: 'Η υιοθέτηση τής άπόψεως του κ. Παπαδόπουλου για τήν ίδρυση σχολείων διαφόρων κατευθύνσεων (κλασικής, κοινωνικής καί γιατί όχι άρχιτεκτονικής καί άλλων) εϊναι άντίθετη πρός τήν έκ/τική άλλαγή πού έκφράζεται μέ τά νέα εκπαιδευτικά μέτρα, μέ τά όποια καταργήθηκαν άκριβώς οι δύο κατευθύνσεις πού ύπήρχαν καί υιοθετήθηκε βασικό πρόγραμμα κοινού κορμού για όλους τους μαθητές μέ κύκλους έπιλογής πού δεσμεύουν για τήν είσαγωγή στα ΑΕΙ.

Ό Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βώρος άκολούθως λέγει τά εξής: 'Ο νόμος 309/76 εϊναι ύπαρκτός καί οι διαδικασίες πού προβλέπει σαφείς, όπως καί οι συνέπειες πού θά προκύψουν εϊναι όρατές. Καί εϊναι χρέος μας νά έπισημάνουμε αυτά τά στοιχεία. Τό έπραξαν οι συνάδελφοι. Έκείνο πού ιδιαίτερα βαρύνει τήν πωρινή γνωμοδότησή μας εϊναι ή σκοπιμότητα ίδρυσης αυτών των σχολείων σέ συνάρτηση μέ τήν άναβίωση των κλασικών σπουδών στη χώρα μας (πού φαίνεται ότι ήταν ή βούληση του νομοθέτη του συντάκτη τής ειδιικής ρήτρας, άρθρο , παρ. , του Ν. 309/76).

Συγκεκριμένα, φρονώ ότι εϊναι σκόπιμο νά προηγηθούν είσηγήσεις για:

- τό σκοπό διδασκαλίας των κλασικών γραμμάτων,
- τά μέσα καί τή μέθοδο πραγμάτωσης του σκοπού,
- τήν άπαραίτητη είδική προπαιδεία των φορέων πού θά έπανδρώσουν τά σχετικά σχολεία,

- τή δυνατότητα πραγματικής βίωσης των κλασικῶν γραμμάτων καί ἀναβίωσης τῶν κλασικῶν σπουδῶν στή χώρα μας,
- τόν τρόπο ὀργάνωσης καί λειτουργίας τῶν σχετικῶν σχολείων.

"Αν αὐτά δέν προηγηθοῦν φοβᾶμαι ὅτι ἐπιχειροῦμε ἀνοικοδόμηση οἰκοδομήματος μέ τόν ἴδιο ἀρχιτέκτονα, τό ἴδιο σχέδιο, τά ἴδια ὑλικά πού ἀποδείχτηκαν ὀλικά ἢ μερικά ἀκατάλληλα γιά τό προηγούμενο κτήριο πού κατέρρευσε.

Ὁ Εἰδικός Σύμβουλος κ. Ἰ. Σκορδύλης λέγει: Σχετικῶς μέ τήν ἔδρυση τῶν νέων κλασικῶν Λυκείων θεωρῶ σκόπιμο νά ἀναφέρω τά ἑξῆς: Ἀσφαλῶς γιά τίς ἐπιπτώσεις τῆς λειτουργίας τῶν Λυκείων αὐτῶν στή Φιλολογία σάν ἐπιστήμη ἢ γνώμη τῶν κ. συναδέλφων Φιλολόγων ἔχει βαρύνουσα σημασία καί θά γίνεи ἀποδεκτὴ ἀπό ἐμένα. Στίς γενικότητες ὅμως τοῦ θέματος, στήν ὀρθή καί σωστή ἔδρυση καί λειτουργία τῶν Λυκείων αὐτῶν τό Τμήμα πρέπει νά παίρνει πάντα θέση. Προσωπικῶς τάσσομαι κατά τῆς ἰδρύσεως παρόμοιων κλασικῶν Λυκείων, γιατί ἐκ τῶν πραγμάτων ἔχει διαπιστωθεῖ, ὅτι δέν ἔχουν προηγουμένως ἐξασφαλισθεῖ οἱ προϋποθέσεις ἐκεῖνες πού θά ἐξασφαλίσουν μιὰ ἀποδοτική καί εὐρυθμὴ λειτουργία τους.

Ὁ Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει ἀκολουθῶς: Οἱ μαθητές τῶν κλασικῶν Λυκείων ἔχουν ἓνα πρόγραμμα πού ἐκτεροῦν ἀπό ἐκεῖνο τοῦ κορμοῦ τῶν Γεν. Λυκείων στά Φυσικά καί στά Μαθηματικά. Ἐχουν ἐπίσης ἓνα πρόγραμμα ἐνισχυμένο στά μαθήματα Α' ὁμάδας ἐπιλογῆς (π.χ. Λατινικά). Γενικά τό κλίμα μέσα στίς τάξεις εὐνοεῖ τά μαθήματα ἐπιλογῆς τῆς Α' ὁμάδας διότι τό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν εἶναι καταφανῶς ψηλότερο. Ἀπό τό ἄλλο μέρος οἱ μαθητές αὐτοῖ ἔχουν τό δικαίωμα νά εἰσαχθοῦν σέ ὅλες τίς σχολές πού εἰσάγονται οἱ μαθητές τῶν γενικῶν λυκείων πού ἀκολουθοῦν μαθήματα ἐπιλογῆς τῆς Α' ὁμάδας. Γιὰ τοὺς λόγους αὐτούς νομίζω ὅτι ἡ δημιουργία κλασικῶν λυκείων μέ τοὺς ὅρους πού λειτουργοῦν καί τίς πολλαπλές δυνατότητες τῶν τροφίμων τους ἐνῶ ἐλάχιστα προσφέρουν στήν κλασικὴ παιδεία ἐνισχύουν προνομιακά τοὺς μαθητές τους γιά τήν εἰσαγωγή τους στίς Νομικὲς Σχολές, στίς Οἰκονομικὲς, στίς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες κλπ. σέ τρόπο ἀπαράδεκτο γιά τό δημοκρατικὸ μας καθεστῶς. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι δέν ὑπάρχουν εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις εἰδικὰ γιά τὰ Λύκεια αὐτὰ πράγμα πού ἀποδεικνύει μιὰ ἐκλεκτικὴ μεταχείριση ἐλάχιστα δημοκρατικῆ.

Στή συνέχεια ο Εισηγητής κ. Κ. Φούσκας λέγει: 'Η προτεινόμενη Ύδρωση Μικτών 'Ελληνικῶν Κλασικῶν Λυκείων φρονῶ ὅτι πρέπει νά τύχει τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Τμήματος, γιά τούς ἐξῆς λόγους:

- 1) Εἶναι σύμφωνη μέ τό Νόμο 309/75, πού ἐγκρίθηκε ὁμόφωνα ἀπό τήν 'Ελληνική Βουλή.
- 2) 'Υπάρχουν σήμερα καί λειτουργοῦν καί σχολεῖα ἄλλων κατευθύνσεων, χωρίς νά τά ὀνομάζουμε προνομιακά.
- 3) Λειτουργεῖ ἤδη ἕνα Κλασικό Λύκειο. 'Η Ύδρωση καί ἄλλων ἐπιβά μικραίνει τή διαφορά τῆς "προνομιακῆς μεταχειρίσεως".
- 4) Τά "οὐσιαστικά" πλεονεκτήματα πού θά ἔχουν οἱ ἀπόφοιτοι αὐτῶν τῶν σχολείων γιά τήν εἰσαγωγή τους στό ΑΒΙ εἶναι μικρή ἀντίδοση γιά τή μελλοντική προσφορά τους στίς κλασικές σπουδές, πού στή χώρα μας φθίνουν συνεχῶς.

Προτείνω μόνο οἱ ἀπόφοιτοι αὐτῶν τῶν σχολείων νά ἔχουν δικαίωμα εἰσαγωγῆς στίς Θεολογικές, Φιλοσοφικές καί Νομικές Ἐχολές τῶν Πανεπιστημίων.

Ὁ Εἰσηγητής κ. Β. Θεοδωρακόπουλος ἀναφέρει τά ἐξῆς: Γιά τήν ἀναγκαιότητα ὑπάρξεως καί λειτουργίας τῶν 7 Προτύπων Κλασικῶν Λυκείων συντάσσομαι μέ τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κατσιμάνη. Στή Διοίκηση ἐναπόκειται νά ἐξασφαλίσαι ὅλες τίς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιά τή σωστή λειτουργία τῶν Σχολείων αὐτῶν. Μόνο ὡς πρός τήν ἐξασφάλιση αὐτῶν τῶν προϋποθέσεων διατηρῶ ἐπιφυλάξεις ἀπέναντι στό κρινόμενο σχέδιο Π.Δ/τος.

Δευτερολογῶν ὁ κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β' λέγει: Στήν εἰσήγησή μου περιορίστηκα στόν προσδιορισμό τῶν ἀπαραίτητων προϋποθέσεων πού πρέπει νά πληροῦνται γιά τήν Ύδρωση τῶν κλασικῶν λυκείων καί δέν ἀναφέρθηκα στήν ἀναγκαιότητα αὐτῶν τῶν σχολείων. 'Επειδή ὅμως ἐξαιτίας τῶν θέσεων πού ἀνέπτυξε ὁ κ. Κατσιμάνης τό θέμα ἔλαβε προέκταση καί πρός αὐτή τήν κατεύθυνση, αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη νά δηλώσω ὅτι συμφωνῶ ἀπόλυτα μέ τίς ἀπόψεις πού ἀνέπτυξαν ὁ κ. Σπυρόπουλος καί ὁ κ. Βῶρος. "Ἄλλωστε παρόμοιες ἀπόψεις ἀνέπτυξα καί ὁ ἴδιος σέ προηγούμενη συνεδρία (πρ. 98/1978). Μέ τήν εὐκαιρία παρατηρῶ καί πάλι ὅτι τά κλασικά λύκεια θά φαλιδεύσουν τελικά τούς στόχους τοῦ Ν.309/1976 καί τῆς Πολιτείας γιά ἰσότητα εὐκαιριῶν γιά ἐκπαίδευση, ἀφοῦ θά εἶναι

πολύ λίγα και δέ θα έχουν τή δυνατότητα νά φοιτοῦν σ' αὐτά, ἄν μάλιστα δέ λειτουργήσουν σέ οἰκοτροφειακή βάση, παρά μόνο μαθητές πού θα κατοικοῦν στήν ἔδρα λειτουργίας τους· και ἀφοῦ στίς πανελληνίες ἐξετάσεις τῆς Β' και Γ' λυκείου οἱ μαθητές αὐτῶν τῶν σχολείων θα πλεονεκτοῦν καταφανῶς ἀπό τούς μαθητές τῶν Γενικῶν λυκείων, οἱ ὁποῖοι θα διδάσκονται λιγότερη ὕλη και μάλιστα μαζί μέ μαθητές πού θα έχουν μειωμένο ἐνδιαφέρον για τά ἀντικείμενα αὐτά (Λατινικά κτλ.).

Ἦδη στίς πανελληνίες ἐξετάσεις αὐτοῦ τοῦ ἔτους οἱ μαθητές τοῦ Λυκείου Ἀναβρύτων πού διδάσκονται τά Λατινικά ἐπί 5 ὥρες (3 στήν Α' Λυκείου και 2 στή Β') θα ἐξεταστοῦν στά ἴδια θέματα μέ τούς μαθητές τῶν κοινῶν Γενικῶν Λυκείων πού διδάσκονται τά Λατινικά μόνο 2 ὥρες στή Β' τάξη. Εἶναι αὐτό ἰσότητα εὐκαιριῶν για ἐκπαίδευση; Ἀσφαλῶς ὄχι. Γι' αὐτό νομίζω ὅτι ἡ Διοίκηση πρέπει νά ἐπανεξετάσει τό ὅλο θέμα πρὶν προχωρήσει στήν ἴδρυση και ἄλλων κλασικῶν λυκείων και δημιουργηθοῦν καταστάσεις ἀπό τίς ὁποῖες δύσκολα θα μπορέσει νά ἐξέλθει.

Ἔως πρὸς τήν αὔξηση τῶν ὀργανικῶν θέσεων ὁ Εἰδικὸς Σύμβουλος κ. Ἰ, Ἐκοροδύλης, λέγει τά ἑξῆς:

Στό ὑπό συζήτηση σχέδιο Π.Δ/τος, πού καθορίζει τήν αὔξηση τῶν ὀργανικῶν θέσεων τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσης και τήν κατανομή αὐτῶν σέ βαθμούς και Μ.Κ. παρατηρεῖται δυσαναλόγως μικρὴ αὔξηση στό Μ.Κ. 80 για τόν κλάδο τῆς Φ. Ἀγωγῆς.

Ἡ δυσαναλογία αὐτή, πού εἶναι ἐμφανῆς ἀπό μιὰ ἀπλή σύγκριση ἀριθμῶν, ἔχει σάν ἀποτέλεσμα τήν αὔξηση τῆς διαφορᾶς πού ὑπάρχει μεταξύ τῶν διαφόρων κλάδων, τήν καθήλωση ἐνός μεγάλου ἀριθμοῦ ἐκπαιδευτικῶν, μέχρι τέλους τῆς καριέρας τους, σέ χαμηλά ἐπίπεδα, και τήν δημιουργία σημαντικῆς διαφοροποιήσεως ὑπαλλήλων, πού πολλάκις ἐπιδρᾶ δυσμενῶς στήν ἀπόδοση τῆς ἐργασίας τους.

Για τή μερική ἄρση τῆς παρατηρούμενης ἄνιστης κατανομῆς προτείνω ὁ ἀριθμὸς τῶν θέσεων κατά Μ.Κ. τῆς Φ. Ἀγωγῆς νά τροποποιηθεῖ ὡς ἑξῆς: Φυσικὴ Ἀγωγή Μ.Κ. 80 6, Μ.Κ. 70 65, Μ.Κ. 2-60 234.

Οἱ προτεινόμενες ἀξομειώσεις νά ἐξισωθοῦν μέ παρόμοιες ἀλλαγές στούς ἀντίστοιχους βαθμούς τῶν ἄλλων κλάδων ἢ νά βρεθοῦν μέ αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θέσεων τοῦ Μ.Κ. 8.

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

α) Τά έγγραφα αριθμ. 11169/19-3-79 καί 11169α/20-3-79 τής Γενικής Έκπαιδύσεως καί τά συνημμένα σ' αυτά σχέδια Π.Δ/των: α) περί ίδρύσεως μικτών Προτύπων Έλληνικών Κλασικών Λυκείων, μικτών ήμερησίων Γυμνασίων καί αύξήσεως των όργανικών θέσεων του διδακτικού προσωπικού Μέσης Έκπαιδύσεως, β) περί συγχωνύσεως ήμερησίων Γυμνασίων καί γ) περί καταργήσεως του μικτού ήμερησίου Γυμνασίου Άρσανίας.

β) Τήν παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν.186/1975, τήν παρ. 2 του άρθρου 27, τήν παρ. 1 καί 5 του άρθρου 30 καί τά άρθρα 32-37 του Ν.309/1976.

γ) Τίς σχετικές εισηγήσεις των Έποπτών των Α.Ε.Κ.Η.

δ) Τήν εισήγηση του κ. Σακκά καί

ε) Τή συζήτηση πού έγινε στό Τμήμα,

ά πο φα ί ν ε τ α ι

Α. Για τήν ίδρυση μεικτών Προτύπων Κλασικών Λυκείων

Γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφίαν ώς έξής: Έκφράζει έπιφυλάξεις για τή σκοπιμότητα ίδρύσεως κλασικών λυκείων (1) όταν οι προϋποθέσεις υποδειγματικής λειτουργίας τους δέξο είναι εξασφαλισμένες, (2) όταν ή λειτουργία τους είναι οικονομικώς άσύμφορη λόγω περιορισμένου αριθμού μαθητών, (3) όταν δέν είναι εξασφαλισμένη ή φοίτηση μαθητών πού βρίσκονται μακριά από τά κέντρα λειτουργίας τους καί (4) όταν δημιουργεί άνιση μεταχείριση για τήν εισαγωγή στίς ανώτατες σχολές.

Β. Για τήν ίδρυση μικτών ήμερησίων Γυμνασίων

Εισηγείται όμοφωνα: Νά προωθηθεί τό Π.Δ/γμα για δημοσίευση όπως έχει. Παρακαλεί τή Διοίκηση όπως στό μέλλον

α) δώσει προτεραιότητα για ίδρυση νέων σχολείων σε περιοχές μέ μαθητικό πληθυσμό συνεχώς αύξανόμενο καθώς καί στό άκρατα διαμερίσματα τής χώρας, καί

β) νά μήν ιδρύει νέα σχολεία Μ.Ε. μέ μικρό μαθητικό πληθυσμό σε τόπους πού δέν απέχουν πολύ από τό πλησιέστερο σ' αυτούς γυμνάσιο καί έξυπηρετούνται συγκοινωνιακά. Για νά μήν υποβάλλεται ή Πολιτεία σε σπατάλη δυνάμεων σε εκπαιδευτικό προσωπικό καί χρήμα.

Γ. Για την αύξηση των οργανικών θέσεων του διδακτικού προσωπικού

αποφαινεται ομόφωνα

Γνωμοδοτεί για την προώθηση του σχεδίου Π.Δ/τος, με την παρατήρηση οι θέσεις των Γ/ρχων του κλάδου Α9 Φ.Α. να γίνουν 5 με ελάττωση κατά μία των αντίστοιχων θέσεων των κλάδων Γαλλικής και 'Αγγλικής.

Δ. Για τη συγχώνευση ήμερησίων Γυμνασίων

αποφαινεται κατά πλειοψηφία

Γνωμοδοτεί για την προώθηση του Σχ. Π. Δ/τος με την παρατήρηση να αναφερθεί τό Γυμνάσιο με τόν τίτλο του "Β Μικτό Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης".

Μειοψηφεί ο Σύμβουλος Β' κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος καί υποστηρίζει ότι δέν έξυπηρετεί την κατάσταση ή συγχώνευση των δύο (2) γυμνασίων έπειδή: α) διαθέτουν καί τά δύο (2) έπαρκή αριθμό μαθητών καί β) μέ τά δημογραφικά δεδομένα των μεγάλων πόλεων, σέ πολύ σύντομο χρονικό διάστημα ό συνολικός αριθμός των δύο (2) γυμνασίων θά ξεπεράσει τούς πεντακοσίους (500).

Ε. Για την κατάργηση του μικτού Γυμνασίου 'Αροανίας

αποφαινεται ομόφωνα

Γνωμοδοτεί για την προώθηση του Σχ. Π.Δ/τος με την παρατήρηση να καταργηθούν καί όλα τά λύκεια πού λειτουργούν μέ αριθμό μαθητών μικρότερο από τόν προβλεπόμενο από την παρ. 7 του άρθρου 30 του Ν. 309/76.

Μετά από αυτά λύεται ή συνεδρίαση καί επικυρώνεται τό πρακτικό αύθημερόν από τόν Πρόεδρο του Τμήματος.

1. 'Ακριβές αντίγραφο
'Αθήνα 7-4-79
'Η Γραμματέας
Ρεφορμιστών

Π Ρ Α Ε Η 32/79

Σήμερα, 6 'Απριλίου 1979 ημέρα Παρασκευή και ώρα 9η πρωινή, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών και 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

'Ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθησαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος, κ. Χρ. Γυλαβά. Σύμβουλο Α:

Σύμβουλοι Β'

Οί Είδ. Σύμβουλοι

Εισηγητές

Ι. 'Αρβανίτης
Φ. Βώρος
Δ. Σακιάς
'Ηλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάνης
Γ. Γρατσάς
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

ΑΠΩΝ Γ. Θεοδωράκης
Ι. Σιορδίλης

Κ. Φούσας
Δ. Τομπάζης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Α. 'Αδαμόπουλος
Α ΠΩΝ Στ. Παπασημακόπουλος

'Από τούς άπουσιάζοντες ο ειδικός Σύμβουλος κ. Γ. Θεοδωράκης, εδήλωσε άσθένεια και ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος για ύπηρεσιακούς λόγους (όμιλητής σε σεμινάριο).

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

1. 'Ανακοινώσεις

- α) 'Εγγραφο άριθ. Φ.260/226/Δ/10956/29-3-79 του κ. 'Υπ/ργού Παιδείας.
- β) 'Εγγραφο άριθ. Φ. 260/232/Δ/12754/29-3-79 του κ. 'Υπ/ργού Παιδείας.
- γ) 'Εγγραφο άριθ. Φ. 260/232/Δ/8390/29-3-79 του κ. 'Υπ/γού Παιδείας.
- δ) Δελτίου Τύπου (Είδιδική 'Αγωγή και 'Επι/ση στη χώρα μας κατά τό έτος 1977.

Τό πρώτο θέμα θα συζητηθεϊ στο τέλος της όλης συζητήσεως.

. 1 . R

Ο Εισηγητής για το 3ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως "Αναφορά του καθηγητού Μαθηματικών Θ, Έξαρχάνου για το διδ. βιβλίο Μαθηματικά Β' Λυκείου (ύλη Έπιλογής τεύχος Α) κ. Ν. Βαρουχάκης Σύμβουλος Β' λέγει τὰ εξής:

Με τὸ ἔγγραφο ἀρ. Φ. 211.17/23/Π/1603/13-3-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ διαβιβάζεται στὸ ΚΕΜΕ ἀναφορὰ τοῦ καθηγητῆ Μαθηματικῶν Θ. Έξαρχάνου με θέμα "διαπιστώσεις καὶ παρατηρήσεις πάνω στὸ διδακτικὸ βιβλίο "Μαθηματικά Β' Λυκείου, Ὑλὴ ἐπιλογῆς, τεύχος Α'" καὶ τῆ διδασκαλία του".

Εἶναι γνωστὴ στὸ Τμήμα ἡ διαδικασία ποὺ ἀκολογήθηκε γιὰ νὰ ἐκδοθεῖ ὡς λύση ἀναγκαῖα τὸ ἀνώτερω βιβλίο ἐνδὴ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου θεσμοῦ τῶν κατεπιλογῆν μαθημάτων, παρὰ τὴν ἀπορριπτικὴ εἰσήγησιν τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως, τῆς ὁποίας ἄς σημειωθεῖ ἦταν μέλος ὁ κ. Έξαρχάνος. Εἶναι ἐπίσης γνωστὸ ὅτι, ἀφοῦ δὲν ἔχουμε μεταβολὴ τοῦ προγράμματος τὸ Τμήμα δέχτηκε τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ βιβλίου αὐτοῦ καὶ γιὰ τὸ προσεχὲς σχολικὸ ἔτος ἀφοῦ γίνουσι σ' αὐτὸ ὀρισμένες ἀπαραίτητες βελτιώσεις καὶ διορθώσεις.

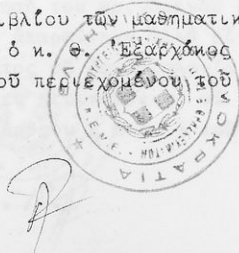
Ἐπειδὴ ὀρισμένες ἀπὸ τῆς παρατηρήσεις τοῦ κ. Έξαρχάνου εἶναι εὐστοχες καὶ ὁ ἑαυτοῦ ἔχει ἰδιαιτέρα ἀσχοληθεῖ μετὰ τὴν ὕλη τῆς Β' Λυκείου, θεωρήθηκε σιδηρὸν νὰ κληθεῖ νὰ μετᾶσται σὲ Ὁμάδα Ἐπιπαιδευτικῶν ποὺ καταρτίστηκε γιὰ νὰ μελετήσῃ ποιὲς βελτιώσεις μποροῦν νὰ γίνουσι στὸ βιβλίο καὶ ποιὲς ὁδηγίες μποροῦν νὰ δοθοῦν στοὺς καθηγητὰς γιὰ τὴν ἀποδοτικότερη χρησιμοποίησίν του.

Τὸ Τμήμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψιν:

- α) Τὸ ἔγγραφο ἀριθ. Φ. 211.17/23/Π/1603/13-3-79 τῆς Δ/σεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μετὰ τὸ ὅποιο διαβιβάζεται ἡ ἀναφορὰ τοῦ κ. Θ. Έξαρχάνου
- β) τὸ περιεχόμενον τῆς ἀναφορᾶς τοῦ καθηγητοῦ Μαθηματικῶν κ. Θ. Έξαρχάνου καὶ γ) τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη Συμβούλου Β'

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Νὰ ληθοῦν ὑπόψιν οἱ παρατηρήσεις τοῦ ὑπομνήματος τοῦ κ. Θ. Έξαρχάνου κατὰ τὸ στάδιον βελτιώσεως τοῦ βιβλίου τῶν μαθηματικῶν τῆς Β' Λυκείου καὶ ἐκφράζει τὴν εὐχὴ νὰ κληθεῖ ὁ κ. Θ. Έξαρχάνος νὰ προσφέρει τῆς ὑπηρεσίας του γιὰ τὴ βελτίωσιν τοῦ περιεχομένου τοῦ ἀντίστοιχου βιβλίου.

'Ο Εισηγητής για τό 4ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως "Μέριση για τό βιβλίο Μάθετε πώς νά λύνετε προβλήματα" του κ. Σπ. Καλομητσίνη" κ. Ν. Βαρουχάνης Σύμβουλος Β' λέγει τά εξής:

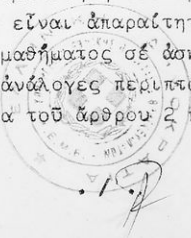
Μέ τό έγγραφο αρ. Φ. 15179/20-12-78, του ΥΠΕΠΘ, - τό όποιο παρέλαβα στις 15-3-79 - διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ αίτηση του καθηγητή Μαθηματικών Σ. Καλομητσίνη, και παρακαλείται τό Τμήμα νά γνωμοδοτήσει για τό βιβλίο του "Μάθετε πώς νά λύνετε προβλήματα", σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/75.

Τό κύριο μέρος του βιβλίου αποτελείται από έπτά ένότητες. Κάθε ένότητα περιέχει μιá ομάδα όδηγιών για τή λύση μαθηματικών προβλημάτων και μιá σειρά λυμένες άσκήσεις στις όποτες εφαρμόζεται ή αντίστοιχη ομάδα όδηγιών. Ουσιαστικά πρόνεται για μιá συλλογή λυμένων άσκήσεων από διάφορες περιοχές των Μαθηματικών ταξινομημένων ανάλογα μέ τόν τρόπο λύσεως. Έτσι έπιχειρείται μιá τυποποίηση στη λύση του μαθηματικού προβλήματος μέ παροχή " συνταγών".

Οι όδηγίες αυτές, πολλές από τις όποτες είναι αυτόνομες άλλες άσφαεις ή άμφίβολης σικοπιρότητας δέν μπορούν άσφαλώς νά πείσουν για τό ότι τό βιβλίο έπιτυγχάνει τό φιλόδοξο στόχο " νά βελτιώνει σέ έλάχιστο χρόνο όποιονδήποτε στην αντιμετώπιση προβλημάτων Μαθηματικών και άλλων θετικών έπιστημών". Αντίθετα είναι πολύ πιθανό νά δημιουργήσει σέ πολλούς μαθητές σύγχυση και φοβία, (παρά τις προτροπές του συγγραφέα) καθώς θά βλέπουν ένέργειες και σιέσεις που θά έκαναν φυσιολογικά και άβιαστα νά αναλύονται, νά σχολιάζονται, νά κατατάσσονται νά γενικεύονται ώστε τελικά νά άμφισβητούνε κατά πόσο θά μπορούσαν νά τις έπαναλάβουν χωρίς τή βοήθεια των όδηγιών.

Τό βιβλίο έξάλλου δέν διακρίνεται για έπιστημονικότητα ούτε για άκριβολογία. Η χρήση του συμβόλου τής συνεπαγωγής π.χ. είναι λαθησμένη. Τέλος, έπειδή για κάθε τάξη του Γυμνασίου και του Λυκείου υπάρχουν έγκεκριμένα διδακτικά βιβλία τά όποτα καλύπτουν τις διδακτικές ανάγκες.

Και συστηματική χρησιμοποίησή του κρινόμενου βιβλίου κατά τή σχολική έργασία όχι μόνο δέν είναι άπαραίτητη αλλά είναι δυνατό νά έντρέψει τή διδασκαλία του μαθήματος σέ άσησιολογία, είσηγομαι στό Τμήμα (όπως και σέ άλλες ανάλογες περιπτώσεις) νά μη θεωρηθεί τό βιβλίο ως χρήσιμο κατά τήν έννοια του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 186/75.

Τό Τμήμα Αφού έλαβε ύπόψη

- 1) τήν αίτηση του κ. Σπ. Καλομητσίνη, καθηγητή μαθηματιῶν μέ τήν όποία ζητεῖ γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο του "Μάθετε πῶς νά λύσετε προβλήματα"
- 2) τό έγγραφο αριθ. 151579/20-12-78 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε καί 3) τήν εἰσήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη Συμβούλου Β'

ἀποφαίνεται όμόφωνα

Δέν κρίνει χρήσιμο, κατά τήν έννοια τῆς παρ. 5 τοῦ άρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75, τό βιβλίο τοῦ Σ. Καλομητσίνη "Μάθετε πῶς νά λύσετε προβλήματα, γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση καί εἰδιωότερα γιατί κάθε τάξη τοῦ γυμνασίου καί τοῦ λυκείου ὑπάρχουν διδασκινά βιβλία πού καλύπτουν τίς σχολικῆς ἀνάγκες καί ἡ συστηματική χρησιμοποίηση τοῦ κρινόμενου βιβλίου κατά τή σχολική ἐργασία δέν εἶναι ἀπαραίτητη.

R

Ο Εισηγητής για τὸ 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας Διατάξεως Κρίση γιὰ τὸ βιβλίο Γ καὶ Π. Γρακουμῆ προβλήματα τῆς Ἱστορίας κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β' λέγει τὰ ἑξῆς:

1. Μὲ τὸ ~~παραπάνω~~ ^{ἀριθμ. φ. 25/572/20-12-79} ἔγγραφο διαβιβάζεται αἴτηση τοῦ ἐκδότη 'Α. Ζῶρμα γιὰ νὰ κριθεῖ κατὰ τῆς διατάξεις τοῦ ν. 186/75 (ἄρθρο 2 παρ. 5) τὸ βιβλίο τῶν Γ. καὶ Π. Γρακουμῆ, Προβλήματα Ἱστορίας.

Τὸ ἴδιο βιβλίο εἶχε ὑποβληθεῖ πέρυσι ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς, γιὰ νὰ γίνει δεκτὸ ὡς ἐλεύθερο βοήθημα Ἱστορίας β' λυκείου ἐπιλογῆς, ἀλλὰ δὲν κρίθηκε κατάλληλο ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Κρίσεως οὔτε ἔγινε δεκτὸ ἀπὸ τὸ Τμῆμα Μ.Ε. (πρ. 87/1978).

2. Τὸ βιβλίο αὐτὸ γράφτηκε σύμφωνα μὲ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα ποῦ εἶχε καταρτίσει τὸ Τμῆμα μας. Παρουσιάζει ὅμως τῆς ἀκόλουθες ἀδυναμίες.

α) Τὸ πρῶτο μέρος (μεθοδολογία τῆς ἱστορίας, παράγοντες τῆς ἱστορικῆς ζωῆς καὶ ἀνάλυση τῶν ἐννοιῶν: πολιτισμὸς καὶ ἱστορία πολιτισμοῦ) ἀποκαλύπτει ὅτι πρῶτη φορὰ ἀσχολήθηκαν μὲ τέτοια θέματα οἱ συγγραφεῖς καὶ ἐνῶ συγκέντρωσαν πλούσιο ὕλικὸ δὲν μπόρεσαν νὰ τὸ ἀναχνεύσουν σὲ ἕνα εὐσύνοπτο καὶ σαφές διδακτικὸ σύνολο.

β) Τὸ δεῦτερο μέρος (θέματα τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας καὶ τέχνης) παρουσιάζει πολλὰ ἐπιπλάσματα μὲ τὴν ὕλη "κορμοῦ" τῆς ἴδιας τάξης.

γ) Τὸ τρίτο μέρος (Κείμενα - Πηγὲς Βυζαντινῆς Ἱστορίας) περιλαμβάνει κείμενα ἀποσπάσματα σὲ γλωσσικὴ μορφή ποῦ εἶναι περισσότερο δυσπρόσιτη ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ κείμενα.

Τέλος, παρατηρῶ ὅτι τὸ βιβλίο αὐτὸ ὡς σύνολο - παρὸν τὴν προσπάθεια τῶν συγγραφέων - δὲν ἀνταποκρίνεται στὴ διδασκόμενη σήμερα ὕλη (β' λυκείου ἐπιλογῆς, ὅπου χρησιμοποιοῦνται δυὸ συγκεκριμένα βιβλία, τὰ ὁποῖα οἱ συγγραφεῖς τοῦ κρινόμενου τώρα βιβλίου δὲν εἶχαν ὑπόψιν τους κατὰ τὴ συγγραφὴ τοῦ βιβλίου τους γιὰ νὰ ἀνταποκριθοῦν στὴ δομὴ τους καὶ νὰ βοηθήσουν ἔτσι τοὺς διδάσκοντες καὶ διδασκόμενους).

3. Ὑστερα ἀπὸ τὰ παραπάνω εἰσηγοῦμαι στὸ Τμῆμα νὰ μὴ κάνει δεκτὸ τὸ αἴτημα τοῦ 'Α. Ζῶρμα νὰ κριθεῖ "κατάλληλο" (κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν. 186/75) τὸ βιβλίο: Γ. καὶ Π. Γρακουμῆ, Προβλήματα Ἱστορίας.

Τὸ Τμήμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη

- 1) τὸ περιεχόμενο τῆς αἰτήσεως τοῦ ἐκδότη κ. Α. Ζύρμπα γιὰ κρίση τοῦ βιβλίου τῶν Γ. καὶ Π. Γιακουμῆ Προβλήματα Ἱστορίας,
- 2) τὸ ἔγγραφο ἀριθ. Π/1214/6-3-79 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μετὰ τὸ ὅποιο διαβιβάζεται στὸ ΚΕΜΕ ἢ αἴτηση τοῦ ἀνωτέρω ἐνδιαφερομένου καὶ 3) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου, Συμβούλου Β'

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δὲν κρίνεται χρήσιμο κατὰ τὴν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Ν. 186/75, τὸ βιβλίο τῶν Γ. Γιακουμῆ καὶ Π. Γιακουμῆ, Προβλήματα Ἱστορίας γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέρονται στὴν εἰσήγηση καὶ εἰδικότερα γιὰτὶ δὲν ἀνταποκρίνεται στὶς πραγματικὲς σχολικὲς ἀνάγκες τῆς ὁποῦτες οἱ συγγραφεῖς εἶχαν τὴν πρόθεση νὰ ὑπηρετήσουν.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ λύεται ἡ συνεδρίαση καὶ ἐπικυρώνονται τὰ πρακτικὰ ἀπόημερόν ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος.

Πρόεδρος

Ἡ Γραμματεία

Φ. Βώρ

Β. Ζαχαριάνου

Ἀκριβὲς ἀντίγραφο
 ἀριθμ. 6-4-79
 Ἡ Γραμματεία
Β. Ζαχαριάνου

[Handwritten mark]

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 33/1979

Σήμερα, 9 'Απριλίου 1979, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 9η πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσης τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων τοῦ (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα).

"Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθησαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χρ. Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α' οἱ:

Σύμβουλοι Β'

'Ι. 'Αρβανίτης

Φ. Βῶρος

ΑΠΩΝ

Δ. Σακκάς

'Ηλ. Σπυρόπουλος

Νικ. Βαρουχάκης

Γ. Γρατσέας

Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδικοί Σύμβουλοι

'Ι. Σκορδίλης

Εἰσηγητές

Κ. Φούσκας

Δ. Τομποῦδης

Κ. Κατσιμάνης

Β. Θεοδωρακόπουλος

Α. 'Αδαμόπουλος

Στ. Παπασημακόπουλος

'Από τούς ἀπουσιάζοντες ὁ κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β' ἔδηλωσε ἀσθένεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανακοινώσεις

- α) "Εγγραφο ἀριθμ. Φ.211.13/4/Γ/2188/31-3-1979 τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας.
- β) "Εγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/11/Γ/2078/31-3-1979 τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας.
- γ) "Εγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/10/Γ/1681/30-3-1979 τοῦ κ. 'Υπουργοῦ Παιδείας.

./.

Γιά τό όριστικό πρόγραμμα Β' Γενικοῦ Λυκείου στό μάθημα τῆς Ἀγγλικῆς Γλώσσας ὁ Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βῶρος λέγει τά ἑξῆς:

Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού παρουσιάζουμε γιά τή Β' λυκείου εἶναι συνέχεια τοῦ ἀντίστοιχου προγράμματος τό ὁποῖο εἰσηγήθηκαε γιά τήν α' γενικοῦ λυκείου (πρ. 117/20-11-78). Ἐχει καταρτισθεῖ ἀπό Ὁμάδα Ἐργασίας, προεδρευόμενη ἀπό τοὺς Φ. Βῶρο καί Δ. Σακκά, στήν ὁποία μετεῖχαν εἰδικοί διδάσκαλοι τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσας.

Γιά τή β' τάξη εἰσηγούμεστε τό ἀκόλουθο πρόγραμμα (τό ὁποῖο εἶχε κοινοποιηθεῖ στά μέλη τοῦ Τμήματος ἔγκαιρα):

- I.- ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ. Τό λεξιλόγιο θά περιλαμβάνει περίπου 600-700 ριζικές λέξεις, πού θά ἀποτελοῦν ἐπέκταση τῶν λέξεων πού ἔχουν διδαχθεῖ στό Γυμνάσιο καί στήν Α' τάξη τοῦ Λυκείου. Οἱ λέξεις αὐτές θά ἐπιλεγοῦν μέ κριτήριο τή συχνότητα, τή χρησιμότητα καί τήν καταλληλότητά τους γιά τή διδασκαλία. Ὅπου κρίνεται πρόσφορο νά δίνονται καί παράγωγα τῶν ριζικῶν λέξεων.
- II.- ΠΡΟΦΟΡΑ. Θά γίνονται συστηματικές ἀσκήσεις φωνολογίας καί γενικότερα σωστῆς προφορᾶς λέξεων, φράσεων καί προτάσεων, γιά νά βελτιώνεται ἡ προφορά τῶν μαθητῶν. Ἡ χρησιμοποίηση εἰδικῶν ἐγκεκριμένων μαγνητοταινιῶν κλπ. ἀκουστικῶν μέσων θά βοηθήσει ἀποτελεσματικά τή διδασκαλία καί ἔτσι ἡ ἀπόδοση θά εἶναι καλύτερη.
- III.- ΑΝΑΓΝΩΣΗ. Ἡ ἀνάγνωση θά γίνεται ἀπό τό ἐγκεκριμένο σχολικό βιβλίο, τό ὁποῖο θά περιέχει: χαρακτηριστικές ἐκδηλώσεις τῆς ἀγγλικῆς καί ἀμερικανικῆς ἱστορίας καί ζωῆς, βιογραφίες συγγραφέων, ἐπιστημόνων, ἄλλων προσωπικοτήτων, περιγραφές πόλεων, ἐπιστολές, διαλόγους γύρω ἀπό ἐμπορικές συναλλαγές, ἀνέκδοτα, περιλήψεις λογοτεχνικῶν ἔργων καί ἀποσπασμάτων νεωτέρων Ἀγγλων καί Ἀμερικανῶν συγγραφέων κλπ. Στήν τάξη αὐτή θά γίνεται χρήση τῆς σιωπηρῆς ἀναγνώσεως, ὄχι μόνον γιά γρήγορη ἀνάγνωση, ἀλλά καί γιά κατανόηση. Οἱ μαθητές θά διαβάζουν στό σπῆτι πρόσφορα συμπληρωματικά ἀναγνώσματα (FICTION AND NON-FICTION).
- IV.- ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ. Θά γίνει ἐπιμόρφωση καί συμπλήρωση τῆς γραμματικῆς καί τοῦ συντακτικοῦ. Θά γίνει ἐπίσημη ἐπίσημη τῆς σπουδαιότητας τῶν ρηματικῶν τύπων (ἀπαρεμφάτων, μετοχῶν, γερονδιῶν),

της χρήσεως της ακολουθείας των χρόνων και των ιδιωματικών εκφράσεων κλπ.

V.- ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ. Θα γίνονται συζητήσεις και παραστατικοί διάλογοι πάνω σε θέματα της κοινωνικής ζωής, για να αποκτήσουν οι μαθητές ευχέρεια στην ομιλία. Θέματα, που μπορούν να συζητούν είναι επίσης η εκπαίδευση, η αγγλική γλώσσα, οι κοινωνικές συνθήκες καθώς και τα ευκαιριακά θέματα όλων των ειδών.

VI.- ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ. Οι γραπτές ασκήσεις θα έχουν τη μορφή των ασκήσεων της Α' τάξεως.

VII.- ΓΡΑΠΤΕΣ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ. Θα εξακολουθήσουν να ασκούνται οι μαθητές σ' όλα τα είδη συνθέσεων που αναφέρονται στην Α' τάξη.

VIII.- ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ. Όπως και στην Α' τάξη Λυκείου.

Ακολουθως ο Σύμβουλος Β' κ. Ήλ. Σπυροπούλος για το όριστικό πρόγραμμα Β' Γενικού Λυκείου στο μάθημα της Γαλλικής γλώσσας λέγει τα εξής:

Το αναλυτικό πρόγραμμα Γαλλικής Β' Λυκείου, που εισηγοῦμαι στο Τμήμα, στηρίζεται στο αντίστοιχο πρόγραμμα της Α' Λυκείου και είναι καρπός της εργασίας κυρίως των:

Κολλένα Ίωάννας ΓΕΜΕ ειδικότητας Γαλλικών,

Αργέντη-Τριανταφυλλάκη Βαρβάρας, Λυκειάρχη Γαλλικών, και Μεγαρίτη Άλκιης, καθηγήτριας (Β. Γυμνασιάρχη) Γαλλικών της Βαρβακείου Προτύπου Σχολής.

Το πρόγραμμα αυτό, φωτοτυπημένο, έχει διανεμηθεί στις 3-4-1979 στους φιλολόγους, Συμβούλους και Εισηγητές του Τμήματος.

ΓΑΛΛΙΚΑ - (2 ώρες)

1.- ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ. Θα δοθεί λεξιλόγιο 400-500 νέων λέξεων από το βασικό λεξιλόγιο 2ου βαθμού, με παράλληλη χρησιμοποίηση και εμπλουτισμό του γνωστού λεξιλογίου. Θα δίνονται χρήσιμα παράγωγα των ήδη γνωστών και των νέων λέξεων, με ιδιωματικές εκφράσεις (γαλλισμούς) που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή γλώσσα.

2.- ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ. Συμπλήρωση της διδασκαλίας της γραμματικής και του συντακτικού των προηγούμενων τάξεων, με βάση τους

ἀναγινωσκόμενους διαλόγους καὶ τὰ κείμενα τοῦ σχολικοῦ βιβλίου.

Ἐπογράφμιση ἰδιωματισμῶν (γαλλισμῶν), παροιμιῶν καὶ συνωνύμων.

Ἐπανάληψη τῶν ἀριθμητικῶν, τῶν ὀνομάτων τῶν χωρῶν καθὼς καὶ τῶν σπουδαιότερων τοπωνυμιῶν τῆς Ἑλλάδας. Συμπλήρωση καὶ ἐμπέδωση τῶν ἀντωνυμιῶν. Χρῆση τοῦ INFINITIF, ἐμπέδωση τοῦ CONDITIONNEL PRESENT, τῆς παθητικῆς φωνῆς καὶ τοῦ πλάγιου λόγου. Ἐπανάληψη τῆς χρήσεως καὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν χρόνων. Διδασκαλία τῶν ἀνώμαλων ρημάτων πού τὰ συναντοῦμε στὰ διδασκόμενα κείμενα.

3.- ΠΡΟΦΟΡΑ. Σ' αὐτό τό ἐπίπεδο, χρειάζονται εἰδικές ἀσκήσεις γιά τή διόρθωση τῆς προφορᾶς, ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες πού παρουσιάζονται. Ἰδιαίτερη προσοχή δίνεται στήν ρυθμική ἐκφορά τῶν προτάσεων.

4.- ΚΕΙΜΕΝΑ. Συνεχίζεται ἡ ἐπεξεργασία καὶ ἀνάγνωση τῶν διαλόγων καὶ τῶν κειμένων τοῦ σχολικοῦ βιβλίου μέ παράλληλη μύηση στὰ πῶς χαρακτηριστικά ρεύματα τῆς σύγχρονης γαλλικῆς λογοτεχνίας ἀπό σύντομα καὶ ἀπλά κείμενα. Ἡ ἐπιλογή τῶν κειμένων αὐτῶν θά γίνεται μέ κριτήριο τήν πραγματοποίηση τῶν σκοπῶν πού ἔχουν τεθεῖ γιά τή διδασκαλία τῶν γαλλικῶν στό λύκειο. Κάθε φορά πού τό κείμενο προσφέρεται γι' αὐτό θά γίνεται ἐπισήμανση τῶν χαρακτηριστικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ νεώτερου γαλλικοῦ πολιτισμοῦ καὶ παραλληλισμός καὶ σύγκριση μέ τὰ ἀντίστοιχα Ἑλληνικά φαινόμενα. Οἱ μαθητές μποροῦν νά διαβάζουν καὶ σιωπηλά, γιά νά συνηθίσουν στή γρήγορη ἀνάγνωση καὶ στήν κατανόηση κειμένων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος (ἀπλουστευμένα κείμενα συγγραφέων, μαθητικό περιοδικό).

5.- ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ. Μέ ἀφορμή τοῦς διαλόγους καὶ τὰ κείμενα τοῦ βιβλίου, ποικίλες προφορικές ἀσκήσεις στή γραμματική καὶ στό συντακτικό. Διαλογική συζήτηση πάνω στὰ κείμενα ἢ σέ θέματα παρμένα ἀπό τήν ἐπικαιρότητα (ἐφευρέσεις, τέχνες, κινηματογράφος, τηλεόραση, θέατρο, σπουδές, τεχνικά ἐπιτεύγματα κτλ.). Προφορική περίληψη τῶν κειμένων πού ἔχουν ἀναγνωσθεῖ ἢ περίληψη ἀπό ἀκρόαση δίσκων ἢ μαγνητοφωνημένων κειμένων, ἀπό προβολή ταινιῶν. Προφορικά, παραλλαγή τῶν θεμάτων τῶν διαλόγων ἢ τῶν κειμένων σέ νέες, παραπλήσιες καὶ ζωντανές καταστάσεις. Προφορική παρουσίαση ἑνός ἐπικαιροῦ θέματος ἀπό μαθητή ἢ ἀπό ὁμάδα μαθητῶν.

6.- ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ. Άσκήσεις στη γραμματική καί τó συντακτικό μέ επανάληψη τών διδαγμένων. Συμπλήρωση χρήσιμων έντύπων, σύνταξη παραγράφων, άπλών έπιστολών, περιλήψεων, παραφράσεων, άπόδοση θεμάτων που άναγνώστηκαν ή συζητήθηκαν καί που σχετίζονται μέ τήν επικαιρότητα σέ 10-15 φράσεις. Οί γραπτές άσκήσεις θά έχουν προπαρασκευαστεί προφορικά άπό τόν καθηγητή που, μέ τίς κατάλληλες έρωτήσεις, τήν επίδειξη εικόνων, τó σχετικό λεξιλόγιο που θά δώσει, καθοδηγεύ τούς μαθητές ώς πρός τó διάγραμμα που θά ακολουθήσουν.

7.- ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ. Άσκηση (κάθε 15ήμερο) στη μετάφραση κειμένου (καί όχι μεμονωμένων φράσεων) άπό τά ελληνικά στά γαλλικά, μέ άφορη όσα διδάχτηκαν ή συζητήθηκαν στη τάξη.

8.- ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ. Ποικίλες όρθογραφικές άσκήσεις κάθε 15ήμερο. Διόρθωση καί έπιλογή άπό τόν καθηγητή όρισμένων κάθε φορά τετραδίων τών μαθητών.

Τό Τμήμα ύστερα άπό τίς εισηγήσεις τών Συμβούλων Β' κ. Φ. Βώρου καί 'Ηλ. Σπυρόπουλου,

άποφαίνεται όμοφωνα:

'Εγκρίνει τά προτεινόμενα σχέδια 'Αναλυτικών Προγράμμάτων 'Αγγλικής καί Γαλλικής τής Β' τάξεως Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

Στη συνέχεια ό Εισηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος για τó όριστικό πρόγραμμα Β' Γενικού Λυκείου στό μάθημα τών Φυσικών-Φυσιολογικών λέγει τά έξής:

Γιά τή σύνταξη του προγράμματος συνεργάστηκα μέ τούς Εισηγητές του Τμήματος κ. Α. 'Αδαμόπουλο καί Κ. Κατσιμάνη.

1.- 'Υστερα άπ' αυτά για τó πρόγραμμα 'Ανθρωπολογίας-Ύγιεινης έχω νά προτείνω τά ακόλουθα: Τό μάθημα νά όνομαστέ Βιολογία. Κατά τή σύνταξη θεωρήθηκε ότι θά πρέπει τó πρόγραμμα νά θεωρησει γνωστό αυτό που άναφέρονται στην άνατομία του ανθρώπινου σώματος καί κυρίως τó πρόγραμμα νά άσχοληθεύ μέ τή λειτουργία τών διαφόρων όργάνων καί συστημάτων (έγινε διανομή).

2.- Για τó μάθημα τής Οικονομικής Γεωγραφίας, προτείνω τόν τίτλο άπλως Γεωγραφία. 'Ελήφθη φροντίδα, πέρα άπό τά ύπάρχοντα νά προ-

στεθοῦν οἰκονομικοὶ ὅροι καὶ νά ἀφαιρεθοῦν τὰ ἱστορικά θέματα σχε-
τικά μέ τίς ἐποχές τῆς ἀνθρωπότητος (ἔγινε διανομή).

3.- Γιά τό μάθημα τῆς Φυσικῆς ἔγιναν μερικές μετατροπές ὡς
πρός τή σειρά τῶν θεμάτων καθῶς καί μερικές ἀντιμεταθέσεις σέ σχέ-
ση μέ τό παλαιό πρόγραμμα. Τό θέμα τῆς ἠλεκτρολύσεως ἀφαιρέθηκε
γιατί γινόταν ἐπικάλυψη μέ τή Χημεία (ἔγινε διανομή).

4.- Γιά τό μάθημα τῆς Χημείας τό νέο πρόγραμμα εἶναι ταυτό-
σημο μέ τόν παλαιό τόνο στήν ἐπιλογή ὅσο καί στόν κορμό.

Ἡ ἰδέα νά γίνουν βασικές ἀλλαγές στά προγράμματα Φυσικῆς καί
Χημείας δέ μέ βρίσκει σύμφωνο γιατί στίς δυσκολίες τῆς ἐφαρμογῆς
τοῦ θεσμοῦ τῶν Πανελληνίων ἐξετάσεων θά προστεθοῦν καί οἱ δυσκολίες
προσαρμογῆς τῶν καθηγητῶν στή νέα ὕλη

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ - ΥΓΙΕΙΝΗ (ὥρα 1)

Τό ἀνθρώπινο σῶμα καί ἡ ὑγιεινή του. Μορφολογία τοῦ ἀνθρώπι-
νου σώματος. Σύντομη περιγραφή τοῦ σκελετοῦ. Ὑγιεινή τοῦ ὀστικοῦ
συστήματος. Σύντομη ἀνασκόπηση τοῦ μυϊκοῦ συστήματος. Ὀνομασία βα-
σικῶν μυῶν. Χημική ἀνάλυση τῆς μυϊκῆς συστολῆς. Μελέτη τῆς κινή-
σεως. Ὑγιεινή τοῦ μυϊκοῦ συστήματος. Θρέψη, ἄσκηση, συνθήκες πού
εὐνοοῦν τήν φυσική μυϊκή προσπάθεια.

Νευρικό σύστημα. Ἐγκεφαλος ἐνός ζώου. Ἐγκεφαλονωτιαῖο σύστημα
τοῦ ἀνθρώπου. Λειτουργία τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἰδιότητες καί ρό-
λος τῶν νεύρων. Νευρικό ρεῦμα. Ἀνακλαστικές κινήσεις. Λειτουργία
τῶν ἡμισφαιρίων τοῦ ἐγκεφάλου. Ἠλεκτροεγκεφαλογράφημα. Φυσιολογία
τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Πνευματική δραστηριότητα. Ὁ ρόλος τῶν ὑπόλοι-
πων τμημάτων τοῦ ἐγκεφάλου. Ὑγιεινή τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Αἰτίες
τῆς νευρικῆς κοπώσεως. Ἀλλαγὴ τῶν πνευματικῶν δραστηριοτήτων. Ὁ
ὑπνος. Ὁ κλινικός θάνατος. Ἐπίδραση τροφῶν στό νευρικό σύστημα.
Τοξικές οὐσίες. Ἐνίσχυση τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

Θεῖ τροφές: Τό πόσιμο νερό, τρόπος μελέτης τῆς συστάσεώς του.
Ὄργανικές τροφές. Σάκχαρα, ἰδιότητες τῶν σακχάρων. Τά λιπίδια. Οἱ
πρωτεΐνες. Ἐξέταση τροφῶν. Τό γάλα, τό φωμί. Κατάταξη τῶν τροφῶν.
Κίνδυνοι ἀπό τίς τροφές. Τά συντηρητικά. Χρωστικές οὐσίες στίς τροφές.

1. 2

Συνθετικές τροφές. Σύντομη περιγραφή τῶν ὀργάνων τοῦ πεπτικοῦ συστήματος. Λειτουργία τῆς πέψεως τῶν τροφῶν. Οἱ ἀνάγκες τοῦ ὄργανισμοῦ σέ τροφές καί ἡ συστηματοποίηση μιᾶς ποικιλίας τροφῶν. Ὑγιεινή τοῦ πεπτικοῦ συστήματος. Κολικοί.

Τό αἷμα. Τά συστατικά τοῦ αἵματος. Ἐρυθρά αἰμοσφαίρια. Αἱματοκρίτης. Ταχύτητα καθιζήσεως. Ἡ αἰμοσφαιρίνη. Τό πλάσμα τοῦ αἵματος. Ἡ πηγή τοῦ αἵματος. Ἡ ἄμυνα τοῦ ὄργανισμοῦ. Ὅμαδες αἵματος. Εὔρεση πατρότητας. Παράγων RHESUS. Αἰμοδοσία. Ἡ λέμφος. Οἰδήματα.

Τό κυκλοφοριακό σύστημα. Σύντομη περιγραφή τοῦ κυκλοφοριακοῦ συστήματος. Καρδιακός παλμός. Ἡ διέγερση τῆς καρδιάς. Ἔργο καί θρέψη τῆς καρδιάς. Καρδιογράφημα. Ρύθμιση τῆς λειτουργίας τοῦ κυκλοφοριακοῦ συστήματος. Ἀρτηριακή πίεση. Τό καρδιακό ἔμφραγμα. Ὑγιεινή τοῦ κυκλοφοριακοῦ συστήματος.

Ἀναπνευστικό σύστημα. Σύντομη περιγραφή τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος. Ἡ φυσιολογία τῆς ἀναπνοῆς. Ἀναπνευστικές κινήσεις. Ἀνταλλαγή τῶν ἀερίων. Ἐσωτερική ἀναπνοή. Ρύθμιση τῆς ἀναπνοῆς.

Αἰσθήσεις. Φυσιολογία τῶν αἰσθήσεων. Ὑγιεινή τῶν αἰσθήσεων. Ἡ ἰσορροπία ἔξω ἀπό τό πεδίο βαρύτητας.

Φυσιολογία τῶν νεφρῶν. Τά οὔρα. Ὑγιεινή τῶν ἀπεκρίσεων. Λεύκωμα, Σάκχαρο. Κολικοί τῶν νεφρῶν.

Φυσιολογία τῶν ἐνδοκρινῶν ἀδένων. Ὑπόφυση, θυροειδής, πάγκρεας, ἐπινεφρίδια, ὠοθήκες, ὄρχεις. Γεννητικά ὄργανα (συνοπτικά). Γονιμότητα. Σύλληψη. Κύηση. Ὑγιεινή τῆς κυήσεως.

Ἀφροδίσια νοσήματα.

ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ - ὥρα 1

Ἡ ἐμφάνιση τοῦ ἀνθρώπου στή Γῆ.

Ὁ ἄνθρωπος καί τό φυσικό περιβάλλον.

Οἱ βαθμοί τοῦ πολιτισμοῦ: Κατώτερος, μέσος καί ἀνώτερος βαθμός πολιτισμοῦ.

Ἡ καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος καί ὁ τεχνικός πολιτισμός.

Ὁ πληθυσμός τῆς Γῆς.

Γεωγραφική κατανομή τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Τό δημογραφικό πρόβλημα.

Μετακίνηση πληθυσμού. Συγκέντρωση πληθυσμού σέ περιοχές. Φυλές, γλώσσες, θρησκείες, έθνικές ομάδες.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Ίστορική εξέλιξη τής οικονομικής ζωής του ανθρώπου.

Άγαθά καί παραγωγή τους. Τό χρήμα καί ή νομισματική μονάδα. Νόμος προσφοράς καί ζήτησεως. Διευθυνόμενη οικονομία. Άναπτυγμένες καί άναπτυσσόμενες χώρες. Τό έθνικό εισόδημα.

Διάφοροι κλάδοι παραγωγής. Γεωργική παραγωγή, κτηνοτροφική παραγωγή, άλιευτική παραγωγή, δασική παραγωγή, παραγωγή ύφαντικών ύλων, παραγωγή ενέργειας, παραγωγή μετάλλων, βιομηχανική παραγωγή. Έπενδύσεις. Οικονομικοί συνασπισμοί.

Τό έμπόριο. Μεγάλα κέντρα διεθνούς έμπορίου. Έμπορικές συμβάσεις. Τό ίσοζύγιο τών λογαριασμών. Ό πληθωρισμός. Ό τιμάρηθος. Η έξωτερική άξία του χρήματος.

Οί μεταφορές. Οί τηλεπικοινωνίες. Ό τουρισμός.

Οί μεγάλες οικονομικές δυνάμεις. Παράγοντες δημιουργίας μεγάλων δυνάμεων.

Σύγχρονα οικονομικά προβλήματα τής άνθρωπότητας καί τό θέμα τής έξαντλήσεως τών πηγών ένεργείας.

ΦΥΣΙΚΗ

Πρόγραμμα κοινό, ώρες 2

Στατικός Ήλεκτρισμός

1.- Ήλεκτρικό φορτίο: Θεμελιώδη φαινόμενα. Νόμος του COULOMB. Μονάδες ήλεκτρικού φορτίου.

2.- Ήλεκτρικό πεδίο: Όρισμός ήλεκτρικού πεδίου. Στοιχεΐα ήλεκτρικού πεδίου (Ένταση, δυναμικό, διαφορά δυναμικού σέ δύο σημεία). Μονάδες έντάσεως καί δυναμικού. Φύση του ήλεκτρισμού.

3.- Χωρητικότητα άγω γού: Όρισμός χωρητικότητας. Μονάδες μετρήσεως τής χωρητικότητας. Ένέργεια φορτισμένου άγωγού. Πυκνωτές. Χωρητικότητα έπιπέδου πυκνωτή, ενέργεια φορτισμένου πυκνωτή, σύνδεση πυκνωτών, μορφές πυκνωτών.

Συνεχές ηλεκτρικό ρεύμα

1.- 'Ηλεκτρικό ρεύμα: Τό ηλεκτρικό ρεύμα ως ροή ηλεκτρονίων. Πηγές ηλεκτρικού ρεύματος. "Ένταση του ηλεκτρικού ρεύματος. Διαφορά δυναμικού μεταξύ δύο σημείων ρευματοφόρου άγωγού. Νόμος του OHM. Μονάδες μετρήσεως της έντάσεως του ρεύματος. Μονάδες δυναμικού και αντίστασεως. 'Αμπερόμετρο καί βολτόμετρο. Νόμος της αντίστασεως ενός άγωγού. Σύνδεση αντιστάσεων. Ρυθμιστικές αντιστάσεις. Ρυθμιστής τάσεως.

2.- 'Ενέργεια του ηλεκτρικού ρεύματος: 'Ενέργεια καί ισχύς του ηλεκτρικού ρεύματος. Νόμος του JOULE. 'Εφαρμογές.

3.- Κλειστό κύκλωμα: 'Η γεννήτρια στο κλειστό κύκλωμα. 'Ηλεκτρεγερτική δύναμη καί έσωτερική αντίσταση. Νόμος του OHM στο κλειστό κύκλωμα.

Μαγνητισμός- 'Ηλεκτρομαγνητισμός

1.- 'Ιδιότητες μαγνήτη: Μαγνήτιση. Νόμος του COULOMB. Μονάδες ποσότητας μαγνητισμού. Στοιχειώδεις μαγνήτες.

2.- Μαγνητικό πεδίο: 'Ορισμός μαγνητικού πεδίου. Μαγνητική έπαγωγή. Μαγνητική ροή. Μαγνητική διαπερατότητα. "Ένταση του μαγνητικού πεδίου. Μονάδες. Μαγνητικό πεδίο της Γής. Μαγνητική πυξίδα. Μαγνητικά στοιχεία ενός τόπου.

3.- 'Ηλεκτρομαγνητισμός: Μαγνητικό πεδίο του ηλεκτρικού ρεύματος. Νόμος των BIOT-SAVART. Μαγνητικό πεδίο ευθύγραμμου καί κυκλικού ρευματοφόρου άγωγού. Μαγνητικό πεδίο σωληνοειδούς. Οι ηλεκτρομαγνήτες καί οι έφαρμογές τους. 'Ηλεκτρομαγνητική δύναμη. 'Ο νόμος του LAPLACE.

'Οπτική

1.- Διάδοση του φωτός: 'Η ευθύγραμμη διάδοση του φωτός καί τά άποτελέσματά της. Ταχύτητα της διαδόσεως του φωτός (χωρίς περιγραφή των μεθόδων μετρήσεώς της).

2.- 'Ανάκλαση του φωτός: Νόμοι της ανάκλασεως του φωτός. 'Επίπεδα καί σφαιρικά κάτοπτρα. 'Εξισώσεις των σφαιρικών κατόπτρων.

./.

3.- Διάθλαση του φωτός: Νόμοι της διαθλάσεως του φωτός.

Όριση γωνία και δλική ανάκλαση του φωτός. Αποτελέσματα της διαθλάσεως. Διάθλαση του φωτός μέσα από πλάκα. Διάδοση του φωτός μέσα από πρίσμα. Πρόσματα δλικής ανάκλασεως.

4.- Σφαιρικοί φακοί: Συγκλίνοντες και αποκλίνοντες φακοί. Γενικές έξισώσεις των φακών. Ίσχύς φακού και όμοαξονικού συστήματος φακών.

5.- Όπτικά όργανα: Άπλο μικροσκόπιο. Άστρονομική διόπτρα. Περιληπτικά τά: Περισκόπιο, φωτογραφική μηχανή, προβολέας, κινηματογραφική μηχανή.

6.- Άνάλυση του φωτός: Άνάλυση του λευκού φωτός. Ίδιότητες των άκτινοβολιών, όρατων υπεριύθρων και υπεριωδών. Ούράνιο τόξο. Φασματοσκόπιο. Τό χρώμα των σωμάτων.

7.- Φωτομετρία: Φωτεινή ενέργεια. Φωτεινή όση. Φωτισμός. Μονάδες μετρήσεως φωτομετρικών μεγεθών. Φωτόμετρα.

ΦΥΣΙΚΗ

Πρόγραμμα έπιλογής, ώρες 2

1.- Άπό τή Μηχανική: Καμπυλόγραμμη κίνηση. Κυκλική μεταβαλλόμενη κίνηση ύλικού σημείου. Βολές: Κατακόρυφη, όριζόντια, πλάγια. Κινούμενα συστήματα άναφοράς. Έργο άντιστάσεων και μεταβλητής δύναμης. Έφαρμογή της διατηρήσεως της όρμης. Πύραυλος. Κρούση: Έλαστική, πλαστική, συντελεστής κρούσεως. Περιστροφή στερεού σώματος γύρω από σταθερό και από μεταβλητό άξονα. Γυροσκόπιο. Μεταβολή του G σε συνάρτηση με τό ύφος. Τεχνητοί δορυφόροι.

Ροή ρευστών. Νόμος της συνέχειας. Νόμος του BERNOULLI. Έφαρμογές. Έσωτερική τριβή των ρευστών. Άριθμός MACH. Ύπερηχητικές ταχύτητες. Ύδροκινητήρες.

2.- Άπό τή Θερμότητα: Τρόποι μεταβολής της καταστάσεως άερίου. Έύρεση της μοριακής μάζας και της πυκνότητας άερίου. Νόμος του DALTON. Κορεσμένοι και άκόρεστοι άτμοί. Τριπλό σημείο. Θερμοδυναμική: Α' θερμοδυναμικό άξίωμα. Άτμομηχανές. Βενζινοκινητήρες. Κινητήρες DIESEL. Άεριοστροβίλοι. Β' θερμοδυναμικό άξίωμα. Κύκλος του CARNOT. Ψυκτικές μηχανές. Έντροπία. 2

3.- 'Από τό Μαγνητισμό: 'Επίδραση ὁμογενοῦς μαγνητικοῦ πεδίου σέ μαγνητικό δίπολο. Μαγνητική ροπή. Μαγνήτιση, μαγνητική ὑστέρηση.

4.- 'Από τόν 'Ηλεκτρισμό: Διηλεκτρική σταθερή, 'Ηλεκτροστατικές μηχανές. 'Ηλεκτρική ροή καί νόμοι τῆς. Σφαιρικός πυκνωτής. Τό πείραμα τοῦ MILLICAN. Μέτρηση ἀντιστάσεων. Σύνθετο κύκλωμα. Κανόνες τοῦ KIRCHHOFF. Σύνδεση γεννητριῶν. 'Αποδέκτες. Κίνηση ἠλεκτρονίου μέσα σέ μαγνητικό πεδίο. 'Ερμηνεία προελεύσεως τῶν μαγνητικῶν πεδίων. Ὅργανα ἠλεκτρικῶν μετρήσεων.

5.- 'Από τήν Ὀπτική: Μέθοδος μετρήσεως τῆς ταχύτητας τοῦ φωτός κατά FIZEAU. Ὀπτικό πεδίο ἐπίπεδου κατόπτρου. Ὀπτικό πεδίο σφαιρικοῦ κατόπτρου. Σφάλματα σφαιρικῶν κατόπτρων. Εὔρεση τοῦ τύπου τῶν φακῶν. Σφάλματα σφαιρικῶν φακῶν. Σύνθετο μικροσκόπιο. 'Ηλιακό φάσμα. Ἀχρωματικό σύστημα πρισμᾶτων καί φακῶν. Ἀπόδοση φωτεινῆς πηγῆς. Μηχανικό ἰσοδύναμο τοῦ φωτός.

ΧΗΜΕΙΑ - ὥρα 1

1.- Κατά τάξιν στοιχείων. Περιοδικό σύστημα. Ἀρχικῆς κατατάξεις στοιχείων. Περιοδικό σύστημα τῶν στοιχείων. Περιοδικότητα τῶν ἰδιοτήτων τῶν στοιχείων. Ἀτομικός ἀριθμός.

2.- Σύγχρονη ἀτομική θεωρία (δομή τοῦ ἀτόμου) γενικά. Τά διαφορα ἀτομικά πρότυπα. Κατασκευή τῶν πυρήνων τοῦ ἀτόμου. Ἰσότοπα καί ἰσοβαρή στοιχεῖα.

3.- Θεωρία τῆς ἠλεκτρολυτικῆς διαστάσεως-ἠλεκτρόλυση. Μεταλλικοί ἀγωγοί-ἠλεκτρολυτικοί ἀγωγοί. Θεωρία τῆς ἠλεκτρολυτικῆς διαστάσεως τοῦ ARRHENIUS. ἠλεκτρόλυση. Νόμοι τῆς ἠλεκτρολύσεως. Μηχανισμός τῆς ἠλεκτρολύσεως.

4.- Ὁξέα-Βάσεις-Ἄλατα.

Ὁξέα καί βάσεις: Γενικῆς ἰδιότητες τῶν ὀξέων καί τῶν βάσεων. Ἐξουδετέρωση. Γενικῆς μέθοδοι παρασκευῆς τῶν ὀξέων, ἀνυδρίτες τῶν ὀξέων. Γενικῆς μέθοδοι παρασκευῆς τῶν βάσεων. Ἀνυδρίτες τῶν βάσεων. Ἄλατα. Γενικῆς μέθοδοι παρασκευῆς τῶν ἀλάτων. Κανονικά ἄλατα. Ὁξείνα ἄλατα. Βασικά ἄλατα. Διπλά ἄλατα. Μεικτά ἄλατα. Σύμπλοκα ἄλατα. Σύμπλοκα ἰόντα. Γραμμοῖσοδύναμο τῶν ὀξέων τῶν βάσεων καί τῶν ἀλάτων.

Γενικά περί διαλυμάτων. Κανονικά διαλύματα. Ίσχύς τῶν ὀξέων καὶ τῶν βάσεων.

5.- Μέταλλα

Γενικές ιδιότητες τῶν μετάλλων. Γενικές μέθοδοι ἑξαγωγῆς τῶν μετάλλων. Γενικά περί κραμάτων.

6.- Μέταλλα τῶν ἀлкаλίων

Γενικά περί τῶν μετάλλων τῶν ἀлкаλίων. Νάτριο. Ὑδροξείδιο τοῦ Νατρίου. Ἀνθρακικό νάτριο. Ὄξινο ἀνθρακικό νάτριο. Νιτρικό νάτριο. Κάλιο. Ὑδροξείδιο τοῦ καλίου. Ἀνθρακικό κάλιο. Ὄξινο ἀνθρακικό κάλιο. Χλωριούχο κάλιο. Χλωρικό κάλιο. Νιτρικό κάλιο.

7.- Μέταλλα τῶν ἀлкаλικῶν Γαιῶν

Γενικά περί μετάλλων τῶν ἀлкаλικῶν Γαιῶν. Μαγνήσιο. Ὄξείδιο τοῦ Μαγνησίου. Ἀνθρακικό Μαγνήσιο. Θεϊκό μαγνήσιο. Ἀσβέστιο. Ὄξείδιο τοῦ ἀσβεστίου. Ὑδροξείδιο τοῦ ἀσβεστίου. Ἀνθρακικό ἀσβέστιο. Θεϊκό ἀσβέστιο. Χλωριούχο ἀσβέστιο. Χλωράσβεστος. Κονιάματα.

8.- Ἀλουμίνιο, Κασσίτερος, Μόλυβδος

Ἀλουμίνιο. Ὄξείδιο τοῦ ἀλουμινίου. Θεϊκό ἀλουμίνιο. Στυπτηρία. Πυρηκτικά ἔλατα τοῦ ἀλουμινίου. Κεραμευτική. Κασσίτερος. Μόλυβδος. Ὄξείδιο τοῦ μολύβδου. Ἀνθρακικός μολύβδος. Συσσωρευτές μολύβδου.

9.- Χαλκός, Ἄργυρος, Χρυσός

Χαλκός, Θεϊκός χαλκός. Ἄργυρος. Νιτρικός ἄργυρος. Ἀλογονοῦχες ἐνώσεις τοῦ ἀργύρου. Φωτογραφική. Χρυσός.

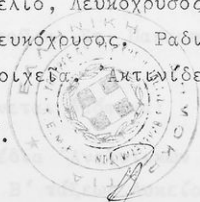
10.- Ψευδάργυρος, Ὑδράργυρος, Χρῶμιο, Μαγγάνιο

Ψευδάργυρος. Ὄξείδιο τοῦ ψευδαργύρου. Ὑδράργυρος. Ἀλογονοῦχες ἐνώσεις τοῦ ὑδραργύρου. Χρῶμιο. Ἐνώσεις τοῦ χρωμίου. Μαγγάνιο. Ἐνώσεις τοῦ Μαγγανίου.

11.- Σίδηρος, Κοβάλτιο, Νικέλιο, Λευκόχρυσος

Σίδηρος. Κοβάλτιο. Νικέλιο. Λευκόχρυσος. Ραδιενεργά στοιχεῖα. Ράδιο. Οὐράνιο. Ὑπερουράνια στοιχεῖα. Ἀκτινίδες.

./.

Πρόγραμμα έπιλογής, ώρα 1

Ίδιότητες διαλυμάτων. Γενικά:

1.- Τάση ατμών. Νόμος του RAOULT. Ζεοσκοπία. Κρυσκοπία. Προσδιορισμός του μοριακού βάρους των διαλυομένων σωμάτων. Ώσμωση. Ώσμοτική πίεση. Προσδιορισμός των μοριακών βαρών από την ώσμοτική πίεση.

2.- Χημική αντίδραση. Ταχύτητα αντιδράσεως και παράγοντες που την έπηρεάζουν: Έη χημική αντίδραση. Ταχύτητα αντιδράσεως. Παράγοντες που έπηρεάζουν τή χημική αντίδραση. Θερμοχημεία. Κατάλυση.

3.- Χημική ίσορροπία: Άμφίδρομες αντιδράσεις. Χημική ίσορροπία. Νόμος τής έπιδράσεως τής μάζας. Παράγοντες που έπηρεάζουν τή χημική ίσορροπία.

4.- Έηλεκτρονική θεωρία του σθένους. Χημικοί δεσμοί. Τά διάφορα είδη των χημικών δεσμών: Έτεροπολικός, όμοιοπολικός, ήμιπολικός, δεσμός ύδρογόνου, μεταλλικός.

5.- Ίδιότητες των ήλεκτρολυτικών διαλυμάτων. Έσχός των όξέων και των βάσεων. Βαθμός ίονισμού (διαστάσεως). Σταθερά ίονισμού (διαστάσεως). Έπίδραση κοινού ίόντος. Γινόμενο διαλυτότητας. Διάσταση του νερού P.H. Ρυθμιστικά διαλύματα. Δείκτες. Έδρόλυση.

6.- Έηλεκτρονική θεωρία όξειδώσεως και άναγωγής. Γενικά περί όξειδώσεως και άναγωγής. Άριθμός όξειδώσεως. Τά κυριότερα όξειδωτικά και άναγωγικά μέσα. Παραδείγματα όξειδοαναγωγικών αντιδράσεων. Δυναμικό όξειδοαναγωγής.

7.- Άπό τό είδικό μέρος τής άνόργανης Χημείας. Τά κυριότερα, άπό βιομηχανικής σημασίας, άνόργανα όξεία και βάσεις. (Έδροχλωρικό όξύ, θειικό όξύ, νιτρικό όξύ, άμμωνία, καυστικό νάτριο). Μελέτη τής συστάσεως των μετάλλων και κραμάτων. Θερμική άνάλυση.

Τό Τμήμα μετά τήν είσήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου, Είσηγητή του ΚΕΜΕ,

άποφαίνεται όμόφωνα:

Έγκρίνει τά προτεινόμενα σχέδια Άναλυτικών Προγραμμάτων Φυσικών-Φυσιολογικών μαθημάτων τής Β' τάξεως Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

./.

'Ακολουθως ὁ Εἰδικὸς Σύμβουλος κ. 'Ι. Σκορδίλης γιὰ τὸ ὀριστικὸ πρόγραμμα Β' Γενικῆς Λυκείου στὸ μάθημα τῆς Φ, 'Αγωγῆς λέγει τὰ ἑξῆς:

Τὸ σχέδιο τοῦ 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος Φυσικῆς 'Αγωγῆς τῆς Β' Λυκείου, ποῦ διανεμήθηκε τὴν περασμένη Παρασκευὴ σὲ 'Εσᾶς καὶ τοὺς λοιποὺς κ. συναδέλφους μὲ τὴν παράκληση νὰ μοῦ γνωρίζετε τίς παρατηρήσεις σας, εἶναι σχεδὸν τὸ ἴδιο μὲ τὸ μεταβατικὸ τῆς Β' Λυκείου μὲ τὴν προσθήκη ἢ ἀλλαγὴ μερικῶν ὀντων.

'Ὅπως στὸ Γυμνάσιο καὶ τὴν Α' Λυκείου, τὸ πρόγραμμα αὐτὸ δίνει τὴ δυνατότητα στοὺς συναδέλφους γυμναστῆς, νὰ διαμορφῶνουν τὰ ἐποχιακὰ ἢ τὰ ἡμερήσια προγράμματα τους ἀνάλογα μὲ τίς ἰδιαίτερες κλιματολογικῆς καὶ κτιριακῆς-γυμναστηρικῆς συνθήκες τοῦ σχολείου τους.

'Ἡ δυνατότητα αὐτὴ, σὲ ἀντίθεση ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση τῆς ἐφαρμογῆς τυποποιημένων ἀσκήσεων καὶ προγραμμάτων, εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ συμβάλει θετικὰ στὴ λειτουργικότητα τῆς Φυσικῆς 'Αγωγῆς στὰ Σχολεῖα.

Τὸ μεταβατικὸ πρόγραμμα εἶχε ὑποστῆ καλὴ κριτικὴ ἀπὸ τίς ΑΕΠ, βρίσκεται σὲ ἀρμονικὴ σχέση μὲ τὸ ὀριστικὸ τῆς Α' Λυκείου, εἶναι σύμφωνο μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ μαθήματος καὶ θὰ ἀποτελέσει τὴ βάση γιὰ τὴ σύνταξη τοῦ ὀριστικοῦ 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος τῆς Γ' Λυκείου.

Μετὰ τὴ σύντομη αὐτὴ εἰσήγησή μου καὶ προτοῦ παρακαλέσω τὸ Τμήμα νὰ ἐγκρίνει τὸ ὀριστικὸ 'Αναλυτικὸ Πρόγραμμα τῆς Β' Λυκείου, ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω τὸ συνάδελφο κ. Βασ. Θεοδωρακόπουλο, γιὰ τὴν πρόθυμη καὶ χρήσιμη συνεργασία του.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ - ΦΡΕΣ 3
Α' Τμήματα 'Αρρένων

1. - 'Ασκήσεις μὲ κινησιολογικὴ βάση τὸρυθμῶ. Πολύμορφες βαδίσσεις, μετατοπίσεις καὶ δρόμοι. 'Αναπηδήσεις καὶ ἄλλατα ἐλεύθερα ἢ μὲ χρησιμοποίηση γυμναστικῶν ὀργάνων. 'Ελεύθερες ἀσκήσεις τῶν ἄκρων καὶ τοῦ κορμοῦ πρὸς ὄλους τοὺς ἄξονες καὶ τὰ ἐπίπεδα καθὼς καὶ ποικίλες συνασκήσεις γιὰ τὴν ἐπιτυχία προκαθορισμένου σκοποῦ. 'Ασκήσεις καὶ συνασκήσεις μὲ τὴν χρησιμοποίηση κινητῶν ἢ σταθερῶν γυμναστικῶν ὀργάνων. 'Ασκήσεις μὲ σφαῖρες, κοντούς, σχοινιάκια, ἐμπόδια, στρώματα, κορίνες, πλινθία, σχοινιά ἀναρριχῆσεως, δοκοὺς, μονόζυγα, δίζυγα, πολύζυγα, δυναμόμετρα, βάρη, ἀναπηδητήρια κτλ.

2.- 'Αγωνιστική Γυμναστική

'Ασκήσεις ἀγωνιστικής γυμναστικής καί στά Ξει (6) ἀγωνίσματα (Ξεδαφος, μονόζυγο, δίζυγο, Ύπο με λαβές, άλμα σε Ύπο, σε κρίκους).

Διδασκαλία καί ἐφαρμογή σειρᾶς ἀσκήσεων ἢ δλοκληρωμένων προγραμμάτων καί στά Ξει ἀγωνίσματα.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν τῆς ἀγωνιστικῆς γυμναστικῆς.

Συγκρότηση καί προπόνηση ομάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τῶν μαθητῶν.

'Οργάνωση ἀγώνων.

3.- Παιχνίδια- 'Αθλητικές Παιδιές

Διδασκαλία γυμναστικῶν-ψυχαγωγικῶν παιχνιδιῶν.

Μικρά παιχνίδια γιά τήν εἰσαγωγή καί τήν προπόνηση στίς ἀθλητικές παιδιές.

'Ολοκλήρωση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς καί τῆς ὁμαδικῆς τακτικῆς στίς βασικές ἀθλοπαιδιές.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καί προπόνηση ομάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τῶν μαθητῶν.

'Οργάνωση ἀγώνων.

4.- Κλασικός 'Αθλητισμός

Διδασκαλία ὄλων τῶν κατάλληλων γιά τήν ἡλικία τῶν μαθητῶν τῆς Β' Λυκείου ἀγωνισμάτων τοῦ κλασικοῦ ἀθλητισμοῦ.

Τελειοποίηση τῆς τεχνικῆς στά κυριότερα ἀγωνίσματα δρόμου, ἄλματος καί ρίψεως.

Διδασκαλία τῆς τεχνικῆς τῶν σκυταλοδρομιῶν καί τῶν σύνθετων ἀγωνισμάτων.

'Επιδίωξη καλύτερεῦσεως τῆς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν στά ἀγωνίσματα τῆς εἰδικεύσεώς τους.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καί προπόνηση ομάδων. 'Οργάνωση ἀγώνων.

5.- Κολύμβηση

Διδασκαλία ὄλων τῶν εἰδῶν κολυμβήσεως καί τελειοποίηση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς.

Διδασκαλία τῆς τακτικῆς τῆς ὁμαδικῆς κολυμβήσεως.

'Επιδίωξη καλύτερεῦσεως τῆς ἀτομικῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν στά ἀγωνίσματα τῆς προτιμήσεώς τους.

Διδασκαλία τῶν κανονισμῶν. Συγκρότηση καί προπόνηση ομάδων. 'Οργάνωση ἀγώνων.

Όλοκλήρωση τής διδασκαλίας τής ναυαγοσωστικής καί τής τεχνητής άναπνοής.

6.- Λοιπά Άθλήματα

Όπου οί γενικότερες συνθήκες τό επιτρέπουν, οί μαθητές διδάσκονται καί επιδίδονται σέ ναυτικά, χιονοδρομικά, όρειβατικά, άεροναυτικά κτλ. άθλήματα. Κατά τή διδασκαλία τών άναφερόμενων άθλημάτων επιδιώκεται ή καλύτερευση τής τεχνικής, ή συμπλήρωση τής τακτικής καί τών κανονισμών, ό σχηματισμός ομάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τών μαθητών καί ή όργάνωση άθλητικών έκδηλώσεων.

7.- Έλληνικοί Χοροί

Διδασκαλία τών πανελληνίων χορών καθώς καί άλλων χορών άπό διάφορες περιοχές τής Ελλάδας καί ιδιαίτερα τής περιοχής όπου βρίσκεται τό Λύκειο.

Σχηματισμός συγκροτήματος λαϊκών χορών άπό μαθητές.

Β. Τμήματα Θηλέων

1.- Άσκήσεις μέ κινησιολογική βάση τό ρυθμό.

Πολύμορφες βαδίσσεις, μετατοπίσεις καί δρόμοι.

Άναπηδήσεις καί άλματα έλεύθερα ή μέ χρησιμοποίηση γυμναστικών όργάνων.

Έλεύθερες άσκήσεις τών άκρων καί τοϋ κορμού πρός όλους τούς άξονες καί τά επίπεδα καθώς καί ποικίλες συνασκήσεις γιά τήν έπιτυχία προκαθορισμένου σκοποϋ.

Άσκήσεις καί συνασκήσεις μέ τή χρησιμοποίηση κινητών ή σταθερών γυμναστικών όργάνων. Άσκήσεις μέ σφαίρες, κοντούς, σχοινάκια, κορδέλες, στεφάνια, έμπόδια, στρώματα, κορίνες, πλίνθια, δοκούς, δίζυγα, πολύζυγα, άναπηδητήρια κτλ.

2.- Άγωνιστική Γυμναστική

Άσκήσεις άγωνιστικής γυμναστικής καί στά τέσσερα (4) άγωνίσματα (έδαφος, δίζυγο, τή δοκό καί άλματα σέ ύππο).

Διδασκαλία καί έφαρμογή σειριας άσκήσεων ή ολοκληρωμένων προγραμμάτων καί στά τέσσερα άγωνίσματα.

Διδασκαλία τών κανονισμών τής άγωνιστικής γυμναστικής.

Συγκρότηση καί προπόνηση ομάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τών μαθητριών.

Όργάνωση άγώνων.

3.- Ρυθμική 'Αγωνιστική Γυμναστική

- 'Ασκήσεις ρυθμικής αγωνιστικής γυμναστικής με κορίνες, μπάλες, στεφάνια, σχοινιάκια και κορδέλες.
Διδασκαλία και εφαρμογή σειράς ασκήσεων ή ολοκληρωμένων προγραμμάτων με διάφορα όργανα.
Διδασκαλία των κανονισμών της ρυθμικής αγωνιστικής γυμναστικής.
Συγκρότηση και προπόνηση ομάδων σύμφωνα με την κλίση των μαθητριών.
'Οργάνωση αγώνων.

4.- Παιχνύδια - 'Αθλητικές Παιδιές

- Διδασκαλία γυμναστικών-ψυχαγωγικών παιχνιδιών.
Μικρά παιχνύδια για την είσαγωγή και την προπόνηση στις άθλητικές παιδιές.
'Ολοκλήρωση της ατομικής τεχνικής και της ομαδικής τακτικής στις βασικές άθλοπαιδιές.
Διδασκαλία των κανονισμών. Συγκρότηση και προπόνηση ομάδων σύμφωνα με την κλίση των μαθητριών. 'Οργάνωση αγώνων.

5.- Κλασικός 'Αθλητισμός

- Διδασκαλία όλων των κατάλληλων για την ηλικία των μαθητριών της Β' Λυκείου αγωνισμάτων του κλασικού άθλητισμού.
Τελειοποίηση της τεχνικής στα κυριότερα αγωνίσματα δρόμου, άλματος και ρίψεως.
Διδασκαλία της τεχνικής των σκυταλοδρομιών και των σύνθετων αγωνισμάτων.
'Επιδίωξη καλύτερευσεως της ατομικής επίδοσεως των μαθητριών στα αγωνίσματα της ειδικευσεώς τους.
Διδασκαλία των κανονισμών. Συγκρότηση και προπόνηση ομάδων. 'Οργάνωση αγώνων.

6.- Κολύμβηση

- Διδασκαλία όλων των ειδών κολυμβήσεως και τελειοποίηση της ατομικής τεχνικής.
Διδασκαλία της τακτικής της ομαδικής κολυμβήσεως.
'Επιδίωξη καλύτερευσεως της ατομικής επίδοσεως των μαθητριών στα αγωνίσματα της προτιμήσεώς τους.
Διδασκαλία των κανονισμών. Συγκρότηση και προπόνηση ομάδων. 'Οργάνωση αγώνων.
Διδασκαλία της ναυαγοςσωστικής και της τεχνητής αναπνοής.

7.- Λοιπά άθλήματα

"Όπου οί γενικότερες συνθήκες τό επιτρέπουν, οί μαθήτριες διδάσκονται καί επιδίδονται σέ ναυτικά, χιονοδρομικά, όρειβατικά, άεροναυτικά κτλ. άθλήματα. Κατά τή διδασκαλία τών άναφερομένων άθλημάτων επιδιώκεται ή καλύτερευση τής τεχνικής, ή συμπλήρωση τής τακτικής καί τών κανονισμών, ό σχηματισμός ομάδων σύμφωνα μέ τήν κλίση τών μαθητριών καί ή όργάνωση άθλητικών έκδηλώσεων.

8.- Έλληνικοί Χοροί

Διδασκαλία τών πανελληνίων χορών καθώς καί άλλων χορών άπό διάφορες περιοχές τής Έλλάδας καί ιδιαίτερα τής περιοχής πού βρίσκεται τό Λύκειο.

Σχηματισμός συγκροτήματος λαϊκών χορών άπό μαθήτριες.

Τό Τμήμα μετά τήν εισήγηση τοϋ κ. 'Ι. Σκορδίλη, Είδικοϋ Συμβούλου,

άποφαίνεται όμόφωνα:

'Εγκρίνει τό προτεινόμενο σχέδιο 'Αναλυτικοϋ Προγράμματος Φ. 'Αγωγής τής Β' τάξεως Λυκείου Γενικής Κατευθύνσεως.

'Ακολούθως τό Τμήμα άποφάσισε όμόφωνα νά προστεθεϊ στήν ήμερήσια διάταξη καί 3ο θέμα.

[Handwritten signature]

ΘΕΜΑ 3ο - "Εγκριση ²⁰⁵ διδακτικού βιβλίου L'HOMOND, DE VIRIS ILLUSTRIBUS URBIS ROMAE, Γ' τάξεως Γενικού Λυκείου με εισηγητή τόν κ. 'Ι. 'Αρβανίτη, Σύμβουλο.

'Ο κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', αρμόδιος εισηγητής για τό 3ο θέμα "Εγκριση διδακτικού βιβλίου L'HOMOND, DE VIRIS ILLUSTRIBUS URBIS ROMAE, Γ' τάξεως Γενικού Λυκείου" λέγει τά εξής:

Μέ τό υπ' αριθμ. Φ.211.17/31/Γ/2010/23-3-1979 έπεύγον έγγραφο του 'Υπουργείου Παιδείας (Γεν. Διεύθ. Γεν. 'Εκπαιδεύσεως, Δ/νση 'Εφ. Προγρ. Μ.Ε., Τμ. Δ.Β.) διαβιβάζεται πρός Έγκριση τό υπ' αριθμ. 1/15-3-1979 πρακτικό τής 'Επιτροπής μεταγλωττίσεως καί βελτιώσεως του διδακτικού βιβλίου L'HOMOND, DE VIRIS ILLUSTRIBUS URBIS ROMAE, Γ' τάξεως Γεν. Λυκείου, μέ συνημμένα: α) τό διορθωμένο αντίτυπο του βιβλίου καί β) τό χειρόγραφο κείμενο μεταγλωττίσεως καί βελτιώσεως.

'Επειδή τό θέμα είναι έπεύγον για τήν προώθηση του βιβλίου πρός Έκδοση, κράτησα για Έλεγχο τίς σελίδες μέ τήν εισαγωγή καί τό λεξιλόγιο, ενώ ο Εισηγητής κ. Β. Θεοδωρακόπουλος πήρε τό τμήμα μέ τά έρμηνευτικά σχόλια.

Διάβασα τήν εισαγωγή καί όκτώ (8) σελίδες από τό λεξιλόγιο καί διαπίστωσα στό λεξιλόγιο παραλείψεις λημμάτων καί παραλείψεις παραθέσεως όμορριζών αρχαιοελληνικών λέξεων (π.χ. AGO άγω, AGEDUM άγε δή), τίς όποίες σημείωσα στό ίδιο τό χειρόγραφο βιβλίο καθώς καί μερικές άλλες παρατηρήσεις μου. Διορθωτικές παρατηρήσεις, μέ μικρότερο βαθμό, έκανε καί ο κ. Θεοδωρακόπουλος.

Για τό λόγο αυτό καλέσαμε τόν εισηγητή τής μεταγλωττίσεως καί βελτιώσεως του βιβλίου καί συζητήσαμε άπάνω στις παρατηρήσεις. 'Ο κ. Θεοδωρακόπουλος μου είπε, ύστερα από τή συνεργασία του μέ τό συγγραφέα, ότι έμειναν σύμφωνοι για τίς διορθώσεις, ώστε δέν υπάρχει πιά θέμα. Τό τμήμα του λεξιλογίου τό ξανάδωσα στό συγγραφέα μέ τίς γραπτές μου σημειώσεις, τό όποιο μου έπιστράφηκε αρκετά βελτιωμένο, αλλά όπωσδήποτε όχι έξίσου πλήρες μέ τό πρωτότυπο.

Παρατηρήσεις μου σε δύο σελίδες: Σελ. 46, PROSTERNO* θά τεθεϊ πρώτα ή άρχική σημασία "στρώνω κάτω" καί θά άκολουθήσει τό "καταβάλλω" -
./.

PROVEHO "άνούγομαι (άπό τό λιμάνι)" άντί "άνάγομαι άπό τό λιμάνι"-- PUDOR' νά μήν παραλειφθεϊ ή λ. "αϊδώς", ή όποία χρησιμοποιεϊται στήν καθημερινή όμιλία καί ή όποία άλλωστε εϊναι ή άναντικατάστατη σημασιολογικά -- PURPURA' "ξνδυμα" άντί "φόρεμα", γιατί τό φόρεμα σημαϊνει στή νεοελληνική κυρίως τό ξνδυμα τής γυναϊκας -- QUADRINUS' γιατί νά μή μείνει τό "τετραετής" άντί τό "τεσσάρων έτών"; -- Σελ. 60, VERECUNDIA' νά μείνει όπωσδήποτε ή λ. "αϊδώς", όπως καί στή λ. PUDOR-VESTIS' "ξνδυμα" άντί "φόρεμα", όπως καί στή λ. PURPURA -- VETERANI' "οϊ παλαιοϊ" νά συμπληρωθεϊ "οϊ παλαιοϊ στρατιώτες", γιατί αύτή εϊναι ή σημασία τής λ. στόν πληθ. -- VICUS' νά προστεθεϊ ύστερα άπό τό όχι καί τόσο γνωστό "στενορύμι" τό "μονοπάτι, δρομάκι" -- VINDICO' νά προστεθεϊ τό κατανοητό "διεκδικώ" καί τό ALIUD "τιμωρώ κάτι".

Όστόσο διορθώσεις σάν τίς παραπάνω μπορούν νά γίνουιν άπό τό συγγραφέα καί κατά τή διόρθωση τών δοκιμών, γι' αύτό εϊσηγοϋμαι νά προωθηθεϊ τό χειρόγραφο βιβλίό προς έκδοση, γιατί οϊ μαθητές πρέπει νά έχουν ξγκαιρα τό βιβλίό μεταγλωττισμένο.

Ό κ. Δ. Τομπαϊδης, Εϊσηγητής λέγει: Λέξεις τής κατηγορίας τής λ. αϊδώς δέν εϊναι δυνατόν νά χρησιμοποιηθοϋν στή νεοελληνική, γιατί δέν ύπάρχει κλιτικό παράδειγμα τέτοιων λέξεων (αϊδώς, γεν. αϊδοϋς κτλ.). "Άλλωστε καμία νεοελληνική γραμματική (π.χ. Γ. Μπαμπινιώτη, Γ. Ζούκη) δέν περιλαμβάνει λέξεις τής κατηγορίας αύτης.

Άκολουθως ό κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', λέγει: Σχετικά μέ τίς λεξιλογικές παρατηρήσεις τοϋ κ. Άρβανίτη, έπιθυμώ νά σημειώσω ότι - κατά τήν ταπεινή μου γνώμη - ή διάκριση σημασιών κλπ. λεπτομερειών λεκτικων δέ συμφωνεϊ μέ τή σύγχρονη γλωσσική θεωρία πού έπιμένει ότι ή σημασία τών λέξεων όρίζεται τελικά άπό τή χρήση τους στό συγκεκριμένο κείμενο.

Τό Τμήμα μετά τήν εϊσήγηση τοϋ Συμβούλου Β', κ. Γ. Άρβανίτη καί τίς παρατηρήσεις τών κ. Δ. Τομπαϊδη, Εϊσηγητή καί Φ. Βώρου, Συμβούλου Β',

άποφαίνεται όμόφωνα:

Έγκρίνει τήν πράξη τής Έπιτροπής μεταγλωττίσεως τοϋ διδακτικοϋ

βιβλίου "LHOMOND, DE VIRIS ILLUSTRIBUS URBIS ROMAE, Γ' τάξεως
Γενικοῦ Λυκείου καί προτείνει νά προωθηθεῖ τό βιβλίο στήν ἀρμόδια
Διεύθυνση τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Στό σημεῖο αὐτό λύεται ἡ συνεδρίαση καί ἐπικυρώνονται τά πρα-
κτικά ἀθήμερόν ἀπό τόν Πρόεδρο.

Στό σημεῖο αὐτό λύεται ἡ συνεδρίαση καί ἐπικυρώνονται τά
πρακτικά ἀθήμερόν ἀπό τόν Πρόεδρο.

Πρόεδρος

Γραμματέας

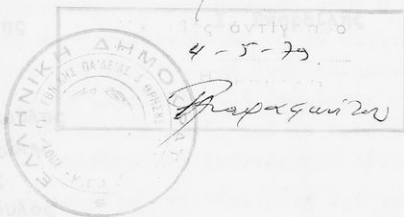
Ἡ Γραμματέας

Δῆμ. Ζαραφινίτου

7

4-5-79

Ζαραφινίτου

- 1. Ἀρβανίτης
- 2. Βάρος
- 3. Λοκιάς
- 4. Σαυρόπουλος
- 5. κ.κ. Ζαρούχης
- 6. Γρατσιώτης
- 7. Παπαδόπουλος

- 8. Μουσταφίδης
- 9. Σαββίδης
- 10. Τσιμπίδης
- 11. Κατσιλιάνης
- 12. Στεφανακόπουλος
- 13. Δρακόπουλος
- 14. Παπαγεωργίου

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ

ΣΕΛΑ 10 - Ανακοινώσεις
α) Σύγκλητος Διδ. 2351/4-4-79
β) Σύγκλητος Διδ. 2351/3-4-1979

Α.Κ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 34/79

Σήμερα, 11 'Απριλίου 1979, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 9η πρωινή, το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσιλήθησαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Χρ. Γυλαβά, Σύμβουλοι Α'οί

Σύμβουλοι Β'
Ι. 'Αρβανίτης
Φ. Βώρος
Δ. Σακινιάς
'Ηλ. Σπυρόπουλος
Νικ. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Είδικοι Σύμβουλοι
Ι. Σκορδίλης

ΑΠΩΝ

Εισηγητές
Κ. Φούσικας
Δ. Τομαζίδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωραϊδopoulos
Α. 'Αδαμόπουλος
Στ. Παπασημαϊδopoulos

'Από τούς άπουσιάζοντας ο κ. Α. 'Αδαμόπουλος ήταν στο Δ.Μ.Ε.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανακοινώσεις

- α) "Εγγραφο αριθμ. 2353/4-4-79
- β) "Εγγραφο αριθμ. Γ/2017/3-4-1979

Τό Τμήμα ἐνέκρινε πρόταση τοῦ κ. Προέδρου του νά εισηγηθεῖ πρῶτος ὁ κ. Παπασημαϊδopoulos, γιατί πρόκειται νά μετάσχει στό τμήμα Δ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ.

Ὁ κ. Παπασημαϊδopoulos Στ. Εισηγητής τοῦ ΚΕΜΕ εἶπε γιά τό 5ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως. "Ἀνατύπωση τοῦ διδ. βιβλίου Φυσική Γ' Λυκείου" τοῦ Α. Μάξη.

Ἐξέτασε ἀπό τό ἔγγραφο ἀριθ. Φ.211.17/38/Γ/2454/10-4-79 τοῦ ΥΠΕΠΘ ἔχω νά εισηγηθῶ τό ἀκόλουθα:

Μέ τήν ἀπόφαση ἀριθ. Φ. 211.13/31/155219/28-12-1978 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας συγκροτήθηκε Ἐπιτροπή Κρίσεως πού θά ἀποφάσιζε γιά τή βελτίωση, τή μεταβολή καί τή συμπλήρωση τοῦ βιβλίου "Φυσική τῆς Γ' Λυκείου" τοῦ Α. Μάξη. Στήν Ἐπιτροπή συμμετεῖχαν οἱ κ.κ. Παπαγεωργόπουλος, ΚΕΜΕ, Φυσικός, ὡς ἠρθεδρος, Παπασημαϊδopoulos Στέφανος, Εισηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, Φυσικός, Καλογεράτος Διονύσιος Καθηγητής ΔΜΕ, Φυσικός, καί Παπαϊωάννου Ἀναστάσιος, Προϊστάμενος τοῦ τμήματος Διδ. Βιβλίων τῆς Δ/σεως Ἐφαρμ. Προγραμμάτων Μ.Ε., Φυσικός, ὡς Μέλη. Ἡ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ συνεργάστηκε μέ τό συγγραφέα τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, ὑπέβαλε τό σχετικό πρακτικό μέ ἕνα θεωρημένο ἀντίτυπο τοῦ διδ. βιβλίου μέ ὅλες τίς μεταβολές πού ἀποφάσισε στό ΥΠΕΠΘ, Δ/ση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. ἡ ὁποία καί τό διεβίβασε στό ΚΕΜΕ. Τό βιβλίο προορίζεται νά καλύψει τίς ἀνάγκες τοῦ προγράμματος τῆς ἐπιλογῆς.

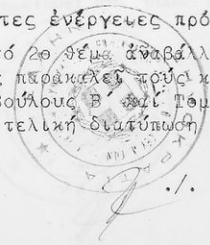
Ἐπειδή συμμετεῖχα στήν ἐπιτροπή καί γνωρίζω τήν ἐργασία της, εισηγοῦμαι στό Τμήμα τήν ἔγκριση τῆς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως καί τήν ἀποστολή τοῦ βιβλίου, ὅπως ἔχει ἀναμορφωθεῖ, στόν ΟΕΔΒ γιά ἀνατύπωση.

Τό Τμήμα ἔξτερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στ. Παπασημαϊδopoulos, Εισηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τήν Πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως γιά τό βιβλίο "Φυσική Γ' Λυκείου, (2 τόμη) τοῦ Α. Μάξη καί τό διαβιβάζει στήν ἀρμόδια ὑπηρεσία γιά τίς ἀπαραίτητες ἐνέργειες πρὸς ἐκδόσή του.

Ἡ συζήτηση γιά τό 2ο θέμα ἀναβάλλεται γιά εὐθεότερο χρόνο. Ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος προκαλεῖ τοῦς κ.κ. Παπαδόπουλο, Σακιά, Σπυροπούλο, Βῶρο, Ἀρβανίτη, Συμβούλους Β. Φ. Ζεῖ Τόμπαῆ, Κατσιμάνη, Εισηγητές νά συνεργαστοῦν γιά τήν τελική διατύπωση καί παρουσίαση τοῦ Προγράμματος.

Θέμα 3^ο

Στή συνέχεια ο Σύμβουλος Β' κ. Ι. Αρβανίτης λέγει τα εξής:

Σύμφωνα με την έντολή του Τμήματος Μ.Ε. Έλεγξα τό βιβλίο έπιλογής Β' Λυ-
κειου "Αρχαία έλληνική θεματογραφία" καί πρόσθεσα στό κάθε κείμενο τό άπορα-
τητο έρμηνευτικό λεξιλόγιο.

Σχετικά με τίς διορθώσεις, μερικές βελτιώσεις στά είσαγωγικά σημειώματα καί τό
λεξιλόγιο έγινε συζήτηση από τούς φιλολόγους του Τμήματος καί μετά από προσθέ-
σεις, άφαιρέσεις καί τροποποιήσεις έγινε όμοφωνα άποδεκτό νά παρουσιαστεί στό
Τμήμα τό βελτιωμένο βιβλίο, γιά νά προωθηθεί πρός έπανάκδοσή του.

Θεωρώ όστόσο άπορατήτο νά διατυπώσω μιá σοβαρότατη παρατήρηση: Στά άρχαία
κείμενα του βιβλίου, από άμέλεια των διορθωτών των όοκιμίων, ύπήρχαν άρκετά
σφάλματα καί παραλήψεις, σε βαθμό μάλιστα πού σε μερικά σημεία νά μήν είναι δυ-
νατή ή μετάφρασή τους.

Είσηγοΰμαι νά προωθηθεί τό βιβλίο γιά άνατύπωση με την παράκληση νά γίνουν οι
διορθώσεις πού έχουν σημειωθεί στό συναποστελλόμενο άντίτυπο.

Άκολουθώντας ο κ.Φ.Βάρος λέγει:

Παρακαλώ τον κ.είσηγητή του θέματος νά άπαλείψει την τελευταία πρόταση πού
στρέφεται πρός τούς άνόνυμους ή έπόνυμους διορθωτές, γιατί όλες αυτές οι έργα-
σίες έγιναν μέσα σε προθεσμίες άσφυκτικές, τίς όποιες κι έμεϊς συχνά έχουμε έπι-
καλεσθεί άπαντώντας σε διάφορες έπικρίσεις.

Τό Τμήμα, ύστερα από είσήγηση του Συμβούλου Β' κ.Ι. Αρβανίτη καί την παρατή-
ρηση του Συμβούλου Β' κ.Φ.Βάρου

άποφαινεταί όμόφωνα

Διαβιβάζει τό βιβλίο "θεματογραφία Β' Λυκειου" στην όρμόδια ύπηρεσία γιά την
πρόδωσή του πρός έκτύπωση, άφού ληφθούν ύπόψη οι διορθώσεις, οι βελτιώσεις καί
οι προσθήκες πού έχουν σημειωθεί στό "σώμα" του βιβλίου αύτου.

Στό 4ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως "Παρατηρήσεις 'Εποπτικού Προσωπικού για τό μεταβατικό πρόγραμμα Γ' Λυκείου Γεν. Κατευθύνσεως" ό κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β, λέγει τά εξής για τά φιλολογικά μαθήματα:

'Η Διεύθυνση εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. απέστειλε τό μεταβατικό αναλυτικό πρόγραμμα τής Γ' Λυκείου που κατάρτισε τό Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ (Πράξη 131/1978) στός 'Επόπτες, καί Γενικούς 'Επιθεωρητές Μ.Ε., στην ΟΛΜΕ καί σε άλλους αποδέκτες, για να υποβάλουν τής παρατηρήσεις τους.

Τίς παρατηρήσεις αυτές διαβίβασε ή Ίδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ στό Τμήμα, μέ τήν υπόμνηση να μελετηθούν καί να αξιοποιηθούν, πριν αποσταλεί τό μεταβατικό αυτό πρόγραμμα για δημοσίευση στην 'Εφημερίδα τής Κυβερνήσεως. Οί φιλόλογοι του Τμήματος μελέτησαν τής παρατηρήσεις αυτές, σε είδική σύσκεπή τους συζήτησαν τά σημεία εκείνα που ό καθένας τους έκρινε αξιοσημείωτη καί κατέληξαν στην υιοθέτηση συγκεκριμένων προτάσεων για τήν προσεκτικότερη παρουσίαση του προγράμματος των μαθημάτων: Νέα ελληνική γλώσσα καί γραμματική (πρόγραμμα κορμού καί πρόγραμμα επιλογής), Λατινικά (πρόγραμμα επιλογής) καί 'Ιστορία (κορμού καί επιλογής) καί είσηγούνται στό Τμήμα να έκρίνει τής ακόλουθες μεταβολές στό σχέδιο μεταβατικού αναλυτικού προγράμματος Γ' Λυκείου:

1. Στό μάθημα τής Νέας 'Ελληνικής Γλώσσας καί Γραμματικής.

Α. Γλωσσική διδασκαλία. α) 'Από τήν πρώτη παράγραφο να αφαιρεθούν οι φράσεις: 'Η σχέση ανάμεσα στην παιδεία... έκφραση" καί "Σύγκριση μεταξύ τους".

β) Στή δεύτερη παράγραφο, ή πρώτη φράση να συμπληρωθεί ως εξής: "Διάφορες γλωσσικές ασκήσεις εύκαιρικά μέσα στην σχολική αίθουσα στό ύφος...".

γ) Να προστεθεί τρίτη παράγραφος, ως εξής:

"Για τή γλωσσική διδασκαλία δεν θα διατίθεται ίδιαίτερη διδακτική ώρα, αλλά αυτή θα γίνεται κατά τήν επεξεργασία των κειμένων Νεοελληνικής λογοτεχνίας καί κατά τήν διάρθωση των έκθεσεων".

Β. Διδασκαλία κειμένων.

'Από τήν πρώτη παράγραφο να αφαιρεθεί η φράση "καί από αυτότελετές έκκεκριμένες έκδόσεις".

R.I.

Γ. Γραμματολογία.

Νά προστεθεῖ δεύτερη παράγραφος, ὡς ἐξῆς:

"Γιὰ τὴ γραμματολογικὴ κατάρτιση τῶν μαθητῶν δὲν διατίθεται ἰδιαίτερη δι-
δακτικὴ ὕλη (αὐτὸ θὰ γίνῃ μόνο γιὰ τὴ συνοπτικὴ γενικὴ θεώρηση τῆς ἐξελιξέως
τῆς νεοελληνικῆς γραμματείας), ἀλλὰ αὐτὸ θὰ ἐπιχειρεῖται κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν
τῶν κειμένων τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας".

2. Στὸ μάθημα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ γραμματείας, - πρόγραμμα κορ-
μοῦ:

α) Στὸν τίτλο "1. Ἑρμηνεῖα κειμένων ἀπὸ τὸ πρωτότυπο" νά ἀπαλειφθεῖ ὁ ἀριθμὸς

1. Στὴ συνέχεια, τὸ κείμενον νά διαμορφωθεῖ ὡς ἐξῆς: α) Σοφοκλέους Ἐπιτιμόνη, ὄρες 4, ἀπὸ 21 Σεπτεμβρίου ἕως 31 Ἰανουαρίου.

β) Στὴν εἰσαγωγὴν στὸν Περικλέους Ἐπιτιμόνη ἡ δεύτερη περίοδος νά συμπληρωθεῖ ὡς
ἐξῆς: "Ἐνταῦθα τοῦ Ἐπιτιμίου" στὸ σύνολο τῶν Ἱστοριῶν τοῦ Θουκυδίδη καὶ στὴν
ἀρχαία ρητορικὴ..."

γ) Στὴν εἰσαγωγὴν στὸν Πρωταγόρα τοῦ Πλάτωνα νά προστεθεῖ, στὸ τέλος, ἡ φράση:
"Γενικὸ διάγραμμα τοῦ διαλόγου".

δ) Στὴν παρ. II τοῦ ἴδιου κειμένου, ἡ δεύτερη περίοδος νά διαμορφωθεῖ ὡς ἐξῆς:
"θὰ δοθεῖ περίληψη τῶν κεφαλαίων Β' - Η' τοῦ διαλόγου καὶ στὴ συνέχεια θὰ διδασθεῖ
μέ κανονικὸ ρυθμὸ τὰ κεφάλαια τοῦ ἔργου..."

ε) Νά ἀπαλειφθεῖ ὁλόκληρο τὸ δεύτερο μέρος ("Ἑρμηνεῖα κειμένων ἀπὸ μετάφραση").

3. Στὸ μάθημα τῶν Λατινικῶν.

α) Ἡ διδασκαλία τοῦ LUCIUM θὰ παρατεθεῖ ὡς ἄνω ἕως 31 Ἰανουαρίου.

β) Ἡ διδασκαλία τῆς Αἰνείδαος θὰ ἀρχίζει τὴν 1η Σεπτεμβρίου.

γ) Στὴν 1η παράγραφον τῆς Γλωσσικῆς διδασκαλίας νά γίνῃ ἡ εἰσὸς: "Ἄνεμαλα
παραθετικά (ἔχι: συγκριτικά) ἐπιθέτων".

4. Γιὰ τὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας (κόρμου καὶ ἐπιλογῆς) δὲν κρίνεται ἀναγκαῖα
καμιά μεταβολή. Ὑπῆρξαν βέβαια παρατηρήσεις γιὰ ἀρκετὰ σημεῖα τοῦ προγράμματος,
ἀλλὰ αὐτὲς ὀφείλονται κυρίως στὸ γεγονός ὅτι οἱ παραλήπτες τοῦ εἴχον μερικὴ καὶ
ἀποσπασματικὴ ἐνημέρωση, ἐφόσον τὸ σχέδιον προγράμματος, τὸ ὁποῖο ἔλαβαν, δὲν συνοδεύονταν
ἀπὸ τὰ ἐξῆς ἀπαραίτητα στοιχεῖα: α) Ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Ἱστορίας τῶν τριῶν τάξεων
τοῦ Γυμνασίου, β) Ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Ἱστορίας Α' καὶ Β' Λυκείου γ) Ἀρχεὲς διαφο-

2.1.

ροποιήσεως διδασκαλίας 'Ιστορίας στο Γυμνάσιο και το Λύκειο και δ) τις προκηρύξεις των αντίστοιχων διδακτικών βιβλίων που έχουν καταρτιστεί με βάση το πρόγραμμα αυτό.

(βλ. και τα από 27-3-1979 σχετικό όπαιτητικό υπόμνημα του εισηγητή του προγράμματος Συμβούλου Β' κ.Φ.Βάρου).

Ός προς την 'Ιστορία:

- (α) Παρατηρούμε ότι ποικίλες εύστοχες παρατηρήσεις των ΓΕΜΕ και ΑΕΠ συγκλίνουν προς όσα είχε συζητήσει σε μακρές συνεδριάσεις η 'Ομάδα των φιλολόγων και το Τμήμα ΜΕ κατά την άρχικη σύνταξη των προγραμμάτων "κορμού" και "έπιλογής" και δεν προκύπτει ανάγκη τροποποιήσεων.
- (β) Ειδικά για κάποιες παρατηρήσεις των α' ΓΕΜΕ Εύβοιας, ΙΒ' ΑΕΠ Θεσ/νίκης και της 'Εταιρείας 'Ελλήνων Φιλολόγων ο κ.Βάρου σημειώνει (με χωριστή γραπτή εισήγηση που επισυνάπτεται ως παραστατικό) ότι οι παρατηρήσεις αυτές προέρχονται κυρίως από το ότι οι παραλήπτες του αναλυτικού προγράμματος είχαν μερική μόνο και άποσπασματική ένγμέρωση ενός συνόλου, το οποίο ύπαρτίζεται από τά εξής απαραίτητα στοιχεία:
- (1) πλήρες πρόγραμμα γυμνασίου (ιστορική αφήγηση)
  - (2) πλήρες πρόγραμμα λυκείου (ιστορική έμβάθυνση)
  - (3) άρχές που διαφοροποιούν τή διδασκαλία στο λύκειο
  - (4) αντίστοιχες προκηρύξεις που συμπληρώνουν τό πρόγραμμα.

1. Πρίν γίνει λόγος για τις άπόψεις του έποπτικού προσωπικού και για νά θεμελιωθεί καλύτερα ή αντικειμενική κρίση για τις άπόψεις αυτές, είναι αναγκαίο νά προταχθούν οι ακόλουθες παρατηρήσεις:

α) Οι παραλήπτες του σχεδίου αναλυτικού προγράμματος δέ γνώριζαν παρά τουτό μόνο τό άπόσπασμα γενικού σχεδίου (που περιλαμβάνει προγράμματα γυμνασίου και λυκείου και άρχές που διαφοροποιούν τή διδασκαλία τής 'Ιστορίας στο γυμνάσιο-λύκειο).

β) Δέν ήταν έπίσης γνωστές των άρχών που διαφοροποιούν τή διδασκαλία 'Ιστορίας στο γυμνάσιο και τό λύκειο οι άρχές εύλογα έπηρεάζουν και τή δομή των αντίστοιχων προγραμμάτων και τούς στόχους και τή συγγραφή των αντίστοιχων βιβλίων (οι άρχές αυτές έχουν διατυπωθεί στήν πράξη 135/77 του Τμήματος Μ.Ε. 'επισυνάπτεται αντίγραφο).

γ) Σύμφωνα με τις άρχές αυτές δέ χωρίζεται ή 'Ιστορική ζωή χρονικά μεταξύ γυμνασίου-λυκείου (ή άρχαία μεσαιωνική και νεώτερη 'Ιστορία διδάσκαται και στο γυμνάσιο και

στό λύκειο), αλλά διαφοροποιείται το βάθος και πλάτος σπουδής έτσι ώστε οι μικροί μαθητές να διδασκονται άφηγηματικά μάλλον την Ιστορία, ενώ οι μεγαλύτεροι να σπουδάζουν τους τομείς του πολιτισμού.

2. Παρά το γεγονός ότι οι παραλήπτες του σχεδίου είχαν να κρίνουν τμήμα ενός συνόλου χωρίς παράλληλη ενημέρωση για την εικόνα του συνόλου, έκαναν παρατηρήσεις εύστοχες και χρήσιμες, κυρίως γιατί αποκαλύπτουν πόσο οι συνάδελφοι προβληματίζονται από την κατάσταση που επικρατεί γύρω από τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα και τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Μ.Ε. και γιατί επιβεβαιώνουν πόσο σφαιρική ήταν η εξέταση του βλ. θέματος και από την πλευρά του Τμήματος Μ.Ε.

Από τις ποικίλες παρατηρήσεις των ΓΕΜΕ και ΑΕΠ συνοψίζω μερικές:

- α. Ζητούν περισσότερες ώρες για την ύλη "κορμού", κυρίως γιατί θεωρούν το χρησιμοποιούμενο βιβλίο άκωδες για άφορη εβδομαδιαία διδασκαλία.
- β. Διατυπώνουν την εύχη τα νέα βιβλία να είναι σύμμετρα σε έκταση με τον πραγματικό διδακτικό χρόνο.
- γ. Προτείνουν κατά περίπτωση - έμπλουτισμό ή περιορισμό της ύλης "κορμού".

3. Σε μερικές περιπτώσεις είναι φανερό ότι η άποσπασματική μόνο παρουσίαση (για διατύπωση άποψεων) του αναλυτικού προγράμματος της γ' λυκείου έγινε άφορμή για κάποιες παρανοήσεις και επικρίσεις, κατά τη γνώμη μου άθεμελιώτες.

Φρονώ ότι η πράξη 135/77 (που διατυπώνονται άρχες διαφοροποίησης της διδασκαλίας της Ιστορίας στο λύκειο) καθώς και το κείμενο "προκήρυξης διαγωνισμού για τη συγγραφή Ιστορίας έπιλογής γ' λυκείου" (πράξη 132/78) αίρουν προληπτικά τους ένδοξισμούς που διατυπώνονται από την Α' ΓΕΜΕ Εύβοιας, τη Β' ΑΕΠ και την Έταιρεία Έλλήνων φιλολόγων.

Θεωρώ όμως άναγκαίο να διευκρινιστούν δύο λεπτομέρειες:

α) Η πρόταση: "Ιστορία έργο του ανθρώπου, καύχημα και εθύνη του" (παράτηρηση της Έτ. Έλλ. φιλολόγων) έχει ένα και μόνο νόημα: αντίδιαστολή του Ιστορικού έργου και διάκρισή του από τα έργα της φύσεως και έπισήμανση ότι ο άνθρωπος είναι υπεύθυνος (ήρα έλεύθερος) δημιουργός της Ιστορίας του.

β) Το 11ο κεφάλαιο (Άγώνας της Άνεξαρτησίας, παρατηρήσεις Β' ΑΕΠ και Α' ΓΕΜΕ Εύβοιας) θυμίζει είδικά στον όποιοδήποτε συγγραφέα ότι όφειλει:

πρώτα να υπομνήσει (συνοπτικά) τὰ πολεμικά γεγονότα (πού ἔχουν διδαχθεῖ στήν γ' γυμνασίου ἀναλυτικά καί πού εἶναι ἀπό τὰ ζωντανότερα στήν καθημερινή ζωή μας) καί ἔπειτα νά πραγματευθεῖ εἰδικά προβλήματα πού - κι ἂν ἔχουν κάπως θιγεῖ στήν ἱστορία τῆς γ' γυμνασίου - παραμένουν πάντα γιά ὀριμότερη θεώρηση σέ μεγαλύτερες ἡλικίες: ἡ ἐσωτερική πολιτική ὀργάνωση, ἡ διπλωματική ἀντιμετώπιση, ἡ οἰκονομική στήριξη τοῦ Ἄγωνα κ.λ.π. κ.λ.π.

4. Τέλος, γιά τὸ ἀναλυτικό πρόγραμμα ἐπιλογῆς γ' λυκείου, εἶναι ἀπαραίτητες δύο διασαφήσεις (σέ σχέση μέ ἀντίστοιχες παρατηρήσεις τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Φιλολόγων):

α) Ἀπό τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνα κι ἕως τήν Ἐπανάσταση παρακολουθοῦμε κάποιες ἐξελιξίσεις στήν Ἑλληνική κοινωνία πού συνοψίζονται στά ἐξῆς κύρια σημεῖα:

- πνευματική ἀφύπνιση καί ἀνασύνδεση τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ μέ τήν προγονική πνευματική κληρονομία του.

- πίστη τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅτι ἀποτελεῖ κυρίαρχο στοιχεῖο μέσα στά ὅρια τοῦ Τσάρικου Κράτους,

- ἐγκατάλειψη τῆς ἐλπίδας γιά ξένη βοήθεια καί καλλιέργεια τῆς αὐτοπεποίθησης ὅτι ὁ Ἑλληνισμός μπορεῖ μόνος νά διεκδικήσει τήν ἀνεξαρτησία του.

*Ὅλα αὐτά καί ἄλλα συμπτώματα ὑπάγονται στὸν ὅρο πού οἱ εἰδικοί μελετητές ὀνομάζουν Νεοελληνικό Διαφωτισμό (π.χ. Κ.Θ. Δημαρῆ, Νεοελληνικός Διαφωτισμός) καί ὅλα αὐτά καί ἄλλα στοιχεῖα συνθέτουν τήν ἰδεολογική προετοιμασία τοῦ Ἄγωνα τῆς Ἀνεξαρτησίας.

Προτείνω: τὰ ἀναλυτικά πρόγραμμα νά ὀριστικοποιηθεῖ ὅπως εἶναι καί στούς συντάκτες τῶν παρατηρήσεων Α' ΓΕΜΕ Εὐβοίας, ΒΒ' Θεσ/νίκης καί Ἑταιρείας Ἑλλήνων Φιλολόγων νά κοινοποιηθοῦν: ἀντίγραφο τῶν Πράξεων 135/77 (ἀρχές διαφοροποίησης) καί 132/78 (προκήρυξη διαγωνισμοῦ γιά τὴ συγγραφή ἱστορίας ἐπιλογῆς γ' λυκείου).

τὸ Τμήμα, ὕστερα ἀπὸ τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Ἡλ. Σπυροπούλου,

ἀποφάσινεται ἡμῶφωνα :

Ι. Ἐγκρίνει νά γίνουν στά σχέδια Α.Π. κορμού καί ἐπιλογῆς στά μαθήματα τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματικῆς, Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί

καί Γραμματείας Λατινικῶν καί Ἱστορίας
οἱ μεταβολές πού περιλαμβάνονται στήν παραπάνω εἰσήγηση.

Ὁ κ.Γ.Γρατσέας, Σύμβουλος Β' λέγει τά ἑξῆς γιά τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν:
'Επειδή τό βιβλίο τῶν θρησκευτικῶν, πού χρησιμοποιεῖται στή Γ' Λυκείου, ἔχει
ἤδη τύχει ἐπεξεργασίας, εἶναι δέ ἀναγκαῖότητα ἡ ἀντικατάστασή του, δέ θεωρεῖται
σκόπιμο νά ἀνασυνταχθεῖ γιά μιᾶ ἀκόμη φορά. Ἡ δομή του δέν ἐπιτρέπει ἀλλαγές
πού νά μποροῦν νά τό βελτιώσουν ἀξιόλογα. Οἱ παρατηρήσεις τοῦ Ἐποπτικοῦ Προσω-
πικοῦ εἶναι χρήσιμες γιά τό ὀριστικό πρόγραμμα τῶν θρησκευτικῶν τῆς τάξεως αὐτῆς.

Εἰσηγοῦμαι, ἐπομένως, νά μείνει ὡς ἔχει τό προσωρινό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα
τῶν θρησκευτικῶν τῆς Γ' Λυκείου.

Τό Τμήμα, ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ.Γ.Γρατσέα,

ἀποφασίζεται ὁ μὲ φωνά :

II. Ἐγκρίνει νά μή γίνουν μεταβολές στό σχέδιο Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῶν
θρησκευτικῶν.

Ἀκολούθως ὁ εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ.Ι.Σκορδίλης λέγει τά ἑξῆς:

Ὁ κ. Γεν.Γραμματέας μέ τό ἀναφερόμενο ἔγγραφο του μάς διαβιβάζει τίς ἀπό-
ψεις τῶν ΑΕΠ, τίς σχετικές μέ τό μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ' Λυκείου
καί μάς παρακαλεῖ νά ἀποστείλουμε τό σχέδιο τοῦ ὀριστικοῦ προγράμματος.

Σχετικῶς μέ τίς παρατηρήσεις τῶν ΑΕΠ ἐπιθυμῶ νά γνωρίσω στό Τμήμα, ὅτι πολ-
λές ἀπό αὐτές εἶναι εὐστοχες, γενικότερης μορφῆς καί θά ληφθοῦν ὑπόψη στό ὀριστι-
κό πρόγραμμα. Γιά τό μεταβατικό ὅμως πρόγραμμα τῆς Γ' Λυκείου, πού ὡς γνωστό εἶ-
ναι τό πρόγραμμα τοῦ 1969 μεταγωγτισμένο (Β.Δ. 723/10-11-69) καί πού θά ἰσχύσει
ἕνα χρόνο ἀκόμη, ἡ πρακτική ἀξία τῶν παρατηρήσεων εἶναι πολύ περιορισμένη καί γιά
τό λόγο αὐτό δέν κρίνω σκόπιμο νά προβαῖμε τώρα σέ ἀλλαγές.

Γιά τό όριστικό πρόγραμμα τής Γ' Λυκείου νομίζω, ότι είναι σκόπιμο νά άνα-
μείνουμε μέχρι τή δημοσίευση τοῦ προγράμματος τής Α' τάξεως, ώστε νά προχωρήσου-
με στηριζόμενοι σέ σταθερές βάσεις.

Τό Τμήμα, ύστερα άπό τήν είσήγηση τοῦ Είδ. Συμβούλου κ.Ι.Σκορδίλη,

άποφάσεται όμόφωνα.

III. Έγκρίνεται νά μή γίνουν μεταβολές στό Α.Π. τοῦ μαθήματος τής Φ. Άγωγής.

R

Τό Τμήμα αποφάσισε νά συζητήσει ώς θέμα μέ αριθμ. 6 είσήγηση του κ. Φ. Βώρου.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει τά εξής γιά τό 6ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως "Αναφορά τής Πανθεσσαλικής Στέγης γιά θέμα 'Ιστορίας Β' Λυκείου".

1.- Τό Σωματείο "Πανθεσσαλική Στέγη" μέ άναφορά του (άριθμ. πρωτ. 17/25-11-78) πρós τόν κ. Υπουργό Παιδείας διαμαρτύρεται ότι στή σελ. 379 του βιβλίου Κ. Καλοκαιρινού, 'Ιστορία Ρωμαϊκή-Βυζαντινή γίνεται λόγος γιά τήν καταγωγή τών Καραγκούνηδων πού δέν άνταποκρίνεται πρós τήν ιστορική άλήθεια.

2.- Πρόκειται γιά πολύ είδικό ιστορικό ζήτημα του οποίου τήν άκρίβεια άδυνατώ προσωπικά νά έλέγξω. Αναζήτησα είδικόν έρευνητή καί σχημάτισα τή γνώμη ότι πρόκειται γιά θέμα πού ή διευκρίνισή του ίσως θά άπαιτήσει χρόνο μακρό καί ίσως τό άποτέλεσμα νά είναι άμφίβολο ή περίπλοκο.

3.- Νομίζω ότι καλύτερη λύση είναι - χωρίς τίποτε νά χάσει από τήν άριστότητά του τό σχολικό βιβλίο - νά άπαλειφθεϊ δλοκληρη ή παράγραφος "άλβανικοί έποικισμοί" από τίς σελίδες 379-80 του βιβλίου Κ. Καλοκαιρινού, 'Ιστορία Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή. Καί αυτό είσηγοῦμαι στό Τμήμα γιά τόν πρόσθετο λόγο ότι τώρα - μέ τήν παράλληλη είσήγηση νέου άναλυτικού προγράμματος καί άντίστοιχης προκήρυξης - έλπίζουμε ότι θά άποκτήσουμε καί νέο σχολικό έγχειρίδιο.

Τό Τμήμα, ύστερα από είσήγηση του Συμβούλου Β' κ. Φ. Βώρου,

άποφαίνεται όμόφωνα

Έγκρίνει νά διαγραφθεϊ από τό βιβλίο 'Ιστορίας τής Β' Λυκείου τοσ κ. Καλοκαιρινού ή παράγραφος τής σελ. 379-80 πού φέρεi τόν τίτλο "Αλβανικοί άποικισμοί".

Στό σημείο αυτό τερματίστηκε ή συζήτηση καί επικυρώνονται τά πρακτικά αύθημερόν από τόν Πρόεδρο του Τμήματος.

Ο Πρόεδρος

Κ. Γκλαβάς

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 35/1979

Σήμερα, 13 'Απριλίου 1979, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 9η πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα).

'Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθησαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν κ. Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Χ. Γκιλαβᾶ, Σύμβουλο Α' οἱ

<u>Σύμβουλοι Β'</u>	<u>Εἰδικοί Σύμβουλοι</u>	<u>Εἰσηγητές</u>
'Ι. 'Αρβανίτης	'Ι. Σκορδίλης	Κ. Φούσκας
Φ. Βῶρος		Δ. Τομπαῦδης
Δ. Σακκῆς		Κ. Κατσιμάνης
'Ηλ. Σπυροπούλος		Β. Θεοδωρακόπουλος
ΑΠΩΝ Ν. Βαρουχάκης	ΑΠΩΝ	Λ. 'Αδαμόπουλος
Γ. Γρατσέας		Στ. Παπασημακόπουλος
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος		

'Από τούς ἀπουσιάζοντες ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β' ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση, ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' ἦταν στό Τμήμα Δ.Ε. καί ὁ Εἰσηγητής κ. Λ. 'Αδαμόπουλος ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ο εισηγητής για τό πρώτο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως "Ανα-
τύπωση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, Βυζαντινός Πολιτισμός τοῦ Στ.
Ράνσιμαν τής Β' τάξεως Λυκείου" κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', λέγει
τά ἑξῆς:

1.- Τό βιβλίό αὐτό, σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα (ἐπι-
λογῆς κύκλου Α), χρησιμοποιεῖται ἀπό τό σχολικό ἔτος 1978-79 στή
Β' Γενικοῦ Λυκείου· ἔχει ἐκδοθεῖ ὁλόκληρο τό ἔργο, ἀλλά ἔχει προ-
γραμματιστεῖ ἡ διδασκαλία τῶν κεφαλαίων 3, 4, 7, 8 καί 13.

2.- Για τό σχολικό ἔτος 1979-80 δέν προβλέπεται ἀλλαγὴ στό
θέμα αὐτό καί γι' αὐτό εἶναι σκόπιμο ἀπό τώρα νά ληφθεῖ πρόνοια
γιὰ ἀνατύπωση τοῦ βιβλίου. Ὅφειλω νά προσθέσω ὅτι τό βιβλίό αὐτό
βρῆκε πολύ εὐμενῆ ὑποδοχή στά σχολεῖα.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ μετάφραση τοῦ βιβλίου ἔγινε πρὶν 15 χρόνια καί
ἡ ἴδια ἡ μεταφράστρια, ἡ κ. Δέσπ. Δετζώρτζη, εἶναι πρόθυμη νά ξανα-
δεῖ τό κείμενό της (γλωσσικά-γραμματικά), καλό εἶναι νά ληφθοῦν ὑπό-
ψη οἱ παρατηρήσεις της.

3.- Προτείνω νά προφθεῖ τό βιβλίό αὐτό γιὰ ἀνατύπωση γιὰ
τίς διδακτικές ἀνάγκες τής β' λυκείου κατὰ τό σχολικό ἔτος 1979-80,
ἀλλά καί νά παρασχεθεῖ ἡ δυνατότητα στή μεταφράστρια νά ξαναδεῖ τό
κείμενό της καί νά προσθέσει: (α) πλαγιόστιλους (ἀντίστοιχους πρὸς
τό περιεχόμενο καί τόν πίνακα περιεχομένων, πού εἶναι ἀναλυτικότερος),
(β) μερικούς χάρτες, πού νά διευκολύνουν τήν κατανόηση τής διδασκό-
μενης ὕλης καθὼς καί τοῦ κεφαλαίου 2, ἀπό ἐκείνους πού περιέχονται
στά βιβλία Βυζαντινῆς Ἱστορίας β' γυμνασίου ἢ β' λυκείου.

Τό Τμήμα Μ.Ε. ὑστερὰ ἀπὸ τὴν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Φ.
Βώρος, ἀποφασίζεται ὁμόφωνα:

Προτείνει νά προφθεῖ τό βιβλίό "Βυζαντινός Πολιτισμός" τοῦ
Στ. Ράνσιμαν πρὸς ἀνατύπωση ἀφοῦ ἡ μεταφράστρια κα Δέσποινα Δετζώρτζη
προσαρμόσει τὴ μετάφρασή της σύμφωνα μέ τὴ Γραμματικὴ τής Νεοελληνικῆς
καί ἀφοῦ μεταφέρει τόν ἀναλυτικό πίνακα περιεχομένων ὡς πλαγιόστιλους
στά διδασκόμενα κεφάλαια καί παρεμβάλει χάρτες πού νά διευκολύνουν
τὴ διδασκαλία.

1. P

Ο Σύμβουλος Β' κ. Ήλ. Σπυρόπουλος, παρακαλεί για τὸ δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως " Ἀρχαία Ἑλληνική θεματογραφία (ἐπιλογῆς Γ' Λυκείου), νὰ ἀναγνωσθεῖ ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Κ. Κατσιμάνη, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ, τὴν ὁποία καὶ υἱοθετεῖ. Ὁ κ. Κ. Κατσιμάνης λέγει:

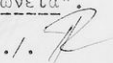
Στὸ μεταβατικὸ πρόγραμμα τῆς Γ' Λυκείου καὶ εἰδικότερα στὴν πρώτη δμάδα μαθημάτων ἐπιλογῆς προβλέπεται ἡ διδασκαλία ἀρχαίας ἑλληνικῆς θεματογραφίας, γιὰ τὴν ὁποία ἔχουν διατεθεῖ δύο ὄρες τὴν ἐβδομάδα.

Τὸ Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, μετὰ τὸ τεῦχος ἀρχαίων θεμάτων ποῦ ἐτόιμασε ἤδη γιὰ τὴν ὕλη ἐπιλογῆς τῆς Β' Λυκείου, παρουσιάζει σήμερα τὴν ὕλη ἑνὸς βιβλίου θεματογραφίας γιὰ τὴ Γ' τάξη, καρπὸ συλλογικῆς προσπάθειας τῶν φιλολόγων του, καὶ Συμβούλων καὶ Εἰσηγητῶν, ἡ ὕλη αὐτὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ δεκαπέντε θέματα προερχόμενα ἀπὸ ἀττικὸς συγγραφεῖς τῆς κλασικῆς περιόδου, τὰ ὁποῖα, ἐκτός ἀπὸ νοηματικὴ αὐτοτέλεια παρουσιάζουν καὶ μεγάλη συγκριτικὰ ἔκτασι (μιᾶς ἕως μιάμισι σελίδες). Στὸ κάθε θέμα προτάσσεται κατατοπιστικὴ εἰσαγωγή ποῦ τοποθετεῖ τὸ κείμενο στὸ ἔργο ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἔχει ληφθεῖ, ἀκολουθοῦν κάθε εἴδους ἐρμηνευτικὲς (λεξιλογικὲς, γραμματικὲς-συντακτικὲς, πραγματολογικὲς) παρατηρήσεις καί, τέλος, δίδονται ἐρωτήσεις γλωσσικοῦ καὶ κυρίως ἐννοιολογικοῦ-ἰδεολογικοῦ περιεχομένου μετὰ τὴ μορφή ἀσκήσεων καὶ θεμάτων γιὰ συζήτηση καὶ ἐργασίες. Ἡ ὕλη συμπληρῶνεται μετὰ ἕνα κατατοπιστικὸ εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα καὶ μετὰ ἕνα πίνακα περιεχομένων.

Πιστεύουμε ὅτι τὸ νέο αὐτὸ βιβλίον τοῦ ΚΕΜΕ θὰ προσφέρει οὐσιαστικὴ βοήθεια σὲ καθηγητὲς καὶ μαθητὲς καὶ γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαστε τὴν ἔγκρισή του καὶ τὴν προώθησή του στὸν ΟΕΔΒ γιὰ ἐκτύπωση.

Ὁ κ. Ί. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β' μετὰ τὴν εἰσήγησις τοῦ κ. Κ. Κατσιμάνη λέγει:

Στὸ κείμενο ἀπὸ τὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ Ξενοφῶντα (IV 2, 1-5) νὰ ἀπαληφθεῖ ἀπὸ τὸ εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα "Ὁ Σωκράτης δὲ διστάζει νὰ δειχθεῖ καυστικός....". Νὰ περιληφθεῖ ἐπὶ τοῦ προκειμένου: Στὸ κείμενο αὐτὸ περιγράφεται ἕνα περιστατικὸ ποῦ χαρακτηρίζεται ἔνθεν ἀπὸ τὴ δημιουργικὴ σωκρατικὴ εἰρωνεία".

1.

Ακολουθως προσθέτει σχετικά μέ τό εισαγωγικό σημείωμα τό όποιο θά χρησιμεύσει ως εισαγωγή στό βιβλίο: α) 'Αντί "γιά τήν πληρέστερη .... παραθέτουμεν τήν". Για τό λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο νά έπα- ναληφθεϊ έδω ή σχετική ,....". β) 'Αντί "γιά νά υποβοηθήσει τούς φιλολόγους πού θά διδάξουν τό μάθημα "γιά νά υποβοηθήσει στή διδα- σκαλία τοϋ μαθήματος". γ) 'Αντί "τί σύντομο αυτό βοήθημα": "τό σύντομο αυτό βιβλίο "Αρχαίας Έλληνικής Θεματογραφίας". δ) Νά διαγραφεί "έλπίζουμε ότι". ε) Νά διαγραφεί "καί οί συνάδελφοι... θεμάτων". στ) 'Αντί "τό βοήθημα αυτό .... θέματα". Τό βοήθημα αυτό περιέχει δεκαπέντε άποσπάσματα άπό άρχαϊα Έλληνικά κείμενα άπό κα- θέμα τους έχει νοηματική αύτοτέλεια καί όπωσδήποτε σημαντική έκταση". ζ) 'Αντί "τό καθένα άπ' αυτά": "καί άκόμη". η) 'Αντί "'Ο καθηγητής πού θά διδάξει τό μάθημα μπορεϊ": "'Ο καθηγητής μπορεϊ". θ) 'Αντί "όμοιογένεια": "όμοιομέρεια",

Ο κ. Βώρος Φ. παραάλεσε τόν κ. 'Αρβανίτη νά άποσύρει τήν άντιεισηγήσή του, άφοϋ τήν προηγούμενη μέρα - όταν είχε συμφωνηθεϊ νά συζητηθεϊ άπό τήν Όμάδα τών Φιλολόγων αυτό άκριβώς τό κείμενο πού έκείνος έπικρίνει - δέν προσήλθε παρά όταν είχε τελειώσει ή σχε- τική συζήτηση.

Τό Τμήμα Μ.Ε., ύστερα άπό τήν εισήγηση τοϋ Εισηγητή κ. Κ. Κατσι- μάνη καί τίς παρατηρήσεις τών κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτη καί Φ. Βώρου,

άποφαίνεται όμοφωνα

'Εγκρίνει νά προωθηθεϊ γιά έκτύπωση τό βιβλίο "Θεματογραφία Γ' Λυκείου" όπως έτοιμάστηκε άπό τήν όμάδα φιλολόγων τοϋ Τμήματος Μ.Ε., προκειμένου νά χρησιμοποιηθεϊ ως διδακτικό βιβλίο τοϋ προγράμματος έπιλογής Γ' Λυκείου άπό τό σχολικό έτος 1979-80.

Ο Σύμβουλος Β' κ. 'Ι. 'Αρβανίτης διατηρεϊ τίς έπιφυλάξεις του πού άνέπτυξε κατά τή συζήτηση γιά όρισμένες φραστικές διατυπώσεις.

Ο Σύμβουλος Β' κ. Γ. Γρατσέας παρακαλεί για τό 3ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως "Θρησκευτικά Β' Λυκείου ημερήσιου-έσπερινου" νά άναγνωσθεΐ ή είσήγηση του κ. Κ. Φούσκα, Είσηγητή του ΚΕΜΕ, τήν όποία καί υιοθετεΐ.

Ο κ. Κ. Φούσκα, Είσηγητής του ΚΕΜΕ, λέγει τά έξής: Τό Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ μέ τήν πράξη του άριθμ. 142/20-12-77 ένέκρινε τό σχέδιο Α.Π. των Θρησκευτικών για τήν Β' τάξη Γενικού Λυκείου, ημερήσιου καί έσπερινου. Τό ίδιο πρόγραμμα μέ έλαφρές τροποποιήσεις έγκρίθηκε πάλι άπό τό Τμήμα Μ.Ε. τήν 8-3-78 ως τελικό κείμενο του Μεταβατικού Α.Π. για τήν ίδια τάξη. Έπειδή,

1) Για τή σύνταξη του Προγράμματος αυτού συνεργάστηκαν μέ τους θεολόγους του ΚΕΜΕ καί πολλοί άλλοι θεολόγοι (Καθηγητές Παν/μίου, Έπόπτες, ΓΕΜΕ, Λυκειάρχες, Γυμνασιάρχες καί Καθηγητές Μ.Ε.),

2) έλήφθησαν υπόψη οι προτάσεις του Έποπτικού Προσωπικού, πού ρωτήθηκε είδικά για τό θέμα,

3) ή μέχρι τώρα εφαρμογή αυτού του Α.Π. απέδειξε ότι προσφέρει πολλά στό μάθημα, χωρίς νά παρουσιάζει προβλήματα, καί

4) έχουμε δημοσιευμένες εύμενείς κριτικές για τό Α.Π. καί τό διδακτικό βιβλίο πού τό υλοποιεί, μετά άπό είδική συνεργασία μου μέ τό Σύμβουλο Β' κ. Γ. Γρατσέα,

ε ί σ η γ ο υ μ α ι

νά μή μεταβληθεΐ τό Α.Π. καί νά έκριθεΐ ως όριστικό για τή Β' τάξη Γενικού Λυκείου, ημερήσιου καί έσπερινου.

Προτείνω μόνο νά γίνουν οι έξής μικροδιορθώσεις:

- 1) Μάθημα 1ο, παράγρ. α. Νά γίνει: "Έννοια τής λέξεως Θρησκεία καί θεωρίες για τήν έτυμολογία της".
- 2) Μάθημα 3ο. Έ Η λέξη Βουδισμός νά γραφεΐ μέ ένα δέλτα.
- 3) Μάθημα 4ο, παράγρ. α. Νά γίνει: "Έ Θρησκεία των Λαών τής Κίνας. Κομφουκιανισμός-Ταοϊσμός".
- 4) Μάθημα 7. Έ Η λέξη Πυρολατρία νά γραφεΐ μέ γιώτα. (στήν παράληγουσα).
- 5) Μάθημα 18, παράγρ. γ. Νά γίνει: "Έχέσεις άθεΐας έπιστή-

1.2

της καί Διαφωτισμοῦ".

6) Μάθημα 40, παράγρ. α. Νά γίνει: "Κείμενο: 'Ησαΐου κεφ. 35 (ἐπιλογή)".

Τό Τμήμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰσηγητῆ, κ. Κ. Φούσκα,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Ἐγκρίνει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα (ὀριστικὸ) τῆς Β' τάξεως Λυκείου (ἡμερήσιου-ἑσπερινοῦ) ὅπως τὸ πρότεινε ὁ Εἰσηγητής.

'Ακολουθώς τό Τμήμα ἐνέκρινε πρόταση τοῦ κ. Προέδρου τοῦ Τμήματος νά τεθεῖ ὡς 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Παρατηρήσεις Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ γιά τό μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα στά μαθήματα Φυσική-Χημεῖα-Βιολογία Γ' τάξεως Λυκείου Γεν. Κατευθύνσεως" μέ εἰσηγητή τόν κ. Στ. Παπασημακόπουλο, Εἰσηγητή τοῦ ΚΕΜΕ.

'Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ λέγει τά ἑξῆς:
"Ὑστερα ἀπό τή μελέτη τῶν παρατηρήσεων τῶν ΓΕΜΕ καί ἄλλων πού διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ ἀπό τή Δ/ση Προγραμμάτων συνάγονται τά ἀκόλουθα:

1.- Γιά τή Βιολογία: Ἡ κριτική κατά ἓνα μεγάλο μέρος ἀφορᾷ τήν ἔκταση καί τή δομή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, πράγμα πού θά μπορούσε νά διορθωθεῖ μέ προκήρυξη γιά νέα συγγραφή. Αὐτό ὅμως δέν μπορεῖ νά γίνει τουλάχιστον γιά τήν ἐπόμενη χρονιά. Ἐλάχιστες παρατηρήσεις ὑπάρχουν γιά τήν ἀφαίρεση ἐνός ἢ ὀcho κεφαλαίων. Ὑπάρχουν καί παρατηρήσεις πού προτείνουν καί τήν προσθήκη καινούργιων κεφαλαίων, μέ ταυτόχρονη αὔξηση τῶν ὥρῶν διδασκαλίας κτλ.

"Ὑστερα ἀπό τά πῶς πάνω προτείνω τό μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ' τάξεως τοῦ Λυκείου νά παραμείνει ὅπως ἐγκρίθηκε ἀπό τό Τμήμα μέ τήν πράξη του ἀριθμ. 131/1978.

2.- Γιά τή Φυσική: Καί στήν περίπτωση αὐτή ἡ κριτική ἀφορᾷ τήν ἔκταση τοῦ βιβλίου πού ὅμως παρά τήν προσπάθεια τῆς ἐπιτροπῆς ἀναμορφώσεως τοῦ βιβλίου δέν περιορίσθηκε, ἐξ αἰτίας τῆς ἄπιμονῆς τοῦ συγγραφέα. Πάντως ἔγιναν καί μερικές παρατηρήσεις ἀντιμεταθέσεων κεφαλαίων κοινού προγράμματος—ἐπιλογῆς καθώς καί μερικές διευκρινιστικές προσθήκες.

Μέ αὐτά τά δεδομένα, εἰσηγοῦμαι τήν μετάθεση ἀπό τό πρόγραμμα τῆς ἐπιλογῆς στό κοινό πρόγραμμα τῆς ἐνότητας "ρεύματα FOUCAULT" καί τήν προσθήκη στό κεφάλαιο "μεταφορά τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος" τῆς λέξεως: "Μετασχηματιστές".

3.- Γιά τή Χημεῖα: Οἱ περισσότερες παρατηρήσεις ἦταν γιά ἀφαίρεση ἢ προσθήκη κεφαλαίων στό κοινό πρόγραμμα καί στήν ἐπιλογή. Μερικές ἀπό αὐτές ἦταν ἀρκετά εὔστοχες καί ἐλήφθησαν ὑπόψη γιά τό πρόγραμμα ὅπως φαίνεται ἀπό τό προσήρτημένο σημείωμα.

1.7

Φ Υ Σ Ι Κ Η (κορμού)

(Ώρες 2)

Περιοδικά φαινόμενα

Ταλαντώσεις

Ἄρμονικὴ ταλάντωση καὶ ἐξίσωσή της. Ἄπλῳ ἐκκρεμές. Φυσικὸ ἐκκρεμές. Σύνθεση ἁρμονικῶν ταλαντώσεων. Ἐλεύθερες καὶ ἐξαναγκασμένες ταλαντώσεις. Συντονισμός.

Κυματική

Κύματα. Ἐγκάρσια καὶ διαμήκη κύματα. Διάδοση τῶν κυμάτων στὰ ἐλαστικὰ μέσα. Περίθλαση καὶ συμβολή κυμάτων. Στάσιμα κύματα, Ἐνέργεια κύματος.

Ἀκουστική

Κυματικὴ φύση τοῦ ἤχου, παραγωγή καὶ διάδοσή του. Ταχύτητα διαδόσεως τοῦ ἠχητικοῦ κύματος. Ἀνάκλαση, διάθλαση, συμβολή καὶ περίθλαση τοῦ ἤχου. Φυσιολογικὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῶν ἤχων (ὕψος, ἔνταση, χροιά). Ὑπέρηχοι. Μουσικοὶ ἤχοι. Πηγές μουσικῶν ἤχων (χορδές, ἠχητικοὶ σωληνες).

Φυσικὴ ὀπτική

Θεωρίες γιὰ τὴ φύση τοῦ φωτός. Συμβολή, περίθλαση. Φάσματα ἐκπομπῆς καὶ ἀπορροφήσεως. Πόλωση τοῦ φωτός. Φθορισμός καὶ φωσφορισμός. Χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡλεκτρισμός

Ἐπαγωγικὴ τάση καὶ ἐπαγωγικὰ ρεύματα. Τρόποι παραγωγῆς τους. Νόμος τῆς ἐπαγωγῆς. Νόμος τοῦ LENZ. Ἀμοιβαία ἐπαγωγή καὶ αὐτεπαγωγή. Ρεύματα FOUCAULT. Ἐπαγωγικὸ πηνίο τοῦ RUMMORFF. Ἐναλλασσόμενον ρεύμα: Ἐναλλασσόμενη τάση. Ἐξίσωση τοῦ ἐναλλασσόμενου ρεύματος. Ἐνεργὸς ἔνταση καὶ ἐνεργὸς τάση. Ἐνέργεια καὶ ἰσχύς τοῦ ἐναλλασσόμενου ρεύματος. Ὁ νόμος τοῦ OHM μέ κύκλωμα ἐναλλασσόμενου ρεύματος μέ ὀμικὴ ἀντίσταση. Τριφασικὴ τάση καὶ τριφασικὸ ρεῖμα. Μετασχηματιστές. Παραγωγή καὶ μεταβίβαση ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας. Ἡλεκτρικὲς μηχανές (γεννήτριες, κινήτριες).

Ήλεκτρική ἀγωγιμότητα

Ήλεκτρονική ἀγωγιμότητα τῶν στερεῶν. Ἀγωγιμότητα ἡμιαγωγῶν. Ἀγωγιμότητα ἀερίων. Ήλεκτρικὲς ἐκκενώσεις σὲ μένα ἀέρια. Καθοδικὲς καὶ διαυλικὲς ἀκτίνες. Ήλεκτρικὲς ἐκκενώσεις μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα.

Ἀγωγιμότητα στὸ κενό

Θερμικὴ ἐκπομπὴ ἠλεκτρονίων. Δίοδη ἠλεκτρονικῆς λυχνίας. Σωλῆνας BRAUN. Ἀκτίνες "X". Τρίοδη ἠλεκτρονικῆς λυχνίας. Φωτοἠλεκτρικὸ φαινόμενο. Φωτοκύτταρο, ἐφαρμογές. Κρυσταλλοδίοδος. Ἀνδρόσωση ἐναλλασσομένου ρεύματος. Κρυσταλλοτρίοδος. Φωτοστοιχεῖα. Θερμοἠλεκτρικὸ φαινόμενο, ἐφαρμογές.

Ήλεκτρομαγνητικὰ κύματα

Ήλεκτρικὲς ταλαντώσεις καὶ παραγωγή τους. Ἐπαγωγικὴ συζεύξη κυκλωμάτων. Συντονισμός. Ἐπιποικὴ ἠλεκτρομαγνητικῶν κυμάτων, ἐφαρμογές στὲς τηλεπικοινωνίες.

Ἀτομικὴ καὶ πυρηνικὴ Φυσικὴ

Ἀπὸ τὴ θεωρία τῆς σχετικότητας. Μεταβολὴ τῆς μάζας μαζί με τὴν ταχύτητα, ἰσοδυναμία μάζας ἐνέργειας.

Ἀτομικὴ θεωρία τοῦ Δημοκρίτου. Δομὴ τοῦ ἀτόμου. Στοιχειώδης μελέτῃ τοῦ ἀτόμου τοῦ ὑδρογόνου καὶ στοιχειώδης ἐρμηνεία τῆς ἐμπομπῆς ἀκτινοβολιῶν ἀπὸ τὸ ἄτομο.

Ἴσοτοποι καὶ ἰσοβαρεῖς πυρῆνες. Ἐλλειμμα μάζας καὶ ἐνέργεια συνδέσεως. Φυσικὴ ραδιενέργεια. Τὸ κοζιτρόνιο. Ἐξήγηση τῆς ἐμπομπῆς τῶν ἀκτινοβολιῶν τοῦ πυρῆνα. Νόμος τῆς ραδιενέργειας. Βιολογικὰ ἀποτελέσματα τῶν πυρηνικῶν ἀκτινοβολιῶν. Ἐνταση ραδιενεργοῦς πηγῆς. Τεχνητὴ ραδιενέργεια. Σχῆση τοῦ πυρῆνα τοῦ οὐρανίου 235, ἀλυσιδικὴ ἀντίδραση, πυρηνικὸς ἀντιδραστήρας. Ἐφαρμογές τῶν τεχνητῶν ραδιοϊσοτόπων. Κοσμικὲς ἀκτίνες.

Φ Υ Σ Ι Κ Η

(Μάθημα έπιλογής β' κύκλου)

(Ώρες 2)

1.- 'Από τής Ταλαντώσεις

'Αντιστρεπτό έκκεμεές. 'Ανάλυση περιοδικής κινήσεως (κατά FOURIER). Συζευγμένες ταλαντώσεις. Στροβοσκοπική μέθοδος παρατηρήσεως.

2.- 'Από τήν κυματική

'Αρχή του HUYGENS και έρμηνεία μ' αυτή τής περιθλάσεως, άνακλάσεως, διαθλάσεως και συμβολής τών κυμάτων.

3.- 'Από τήν άκουστική

Φαινόμενο DOPPLER. Μουσικές κλίμακες. Διαστήματα. Ράβδου. Διαπασών. 'Ηχοληψία και άναπαραγωγή του ήχου. Χρήση του ήλεκτρονικού παλμογράφου για τή μελέτη τών ήχων.

4.- 'Από τή φυσική όπτική

Πόλωση και διπλή διάθλαση. Νόμος του BREWSTER. Νόμος του MALUS. Πολωτικές συσκευές. Στροφή του έπιπέδου πόλωσης, όπτικώς ένεργά σώματα.

'Ακτινοβολία διάπυρου σώματος. Το "μαύρο" (μέλαν) σώμα. 'Ικανότητα έκπομπής και άπορροφήσεως. Νόμος του KIRCHHOFF. Νόμος του STEFAN-BOLTZMAN. Νόμος του WIEN.

5.- 'Από τόν ήλεκτρισμό-μαγνητισμό

"Ένταση του έπαγωγικού ρεύματος και δημιουργία έπαγωγικής τάσεως. 'Ενέργεια του μαγνητικού πεδίου. Μαγνητόφωνο, ήλεκτρομαγνητική άναπαραγωγή του ήχου (πικ-άπ). 'Ανυσματική παράσταση τών έναλλασσόμενων μεγεθών και τής συνισταμένης τους, διαφορά φάσεως. Σύνθετη αντίσταση (παράσταση τής με άνύσματα). Συντονισμός, συντελεστής ισχύος. Ξηρός άνορθωτής. Φαινόμενο PELTSIER και σχέση του με το θερμοηλεκτρικό φαινόμενο. Πιεζοηλεκτρισμός. Μορφές άγωγιμότητας τών αερίων. Γήινο ήλεκτρικό πεδίο. Φωτοπολλαπλασιαστής. 'Αρχή του ήλεκτρονικού μικροσκοπίου. Φθίνουσες και άμείωτες ήλεκτρικές ταλαντώσεις. Ραντάρ. Ραδιοαστρονομία.

6.- Από τήν άτομική καί πυρηνική Φυσική

Φάσμα έκπομπής του άτόμου του ύδρογόνου. Κβαντικοί άριθμοί LASER. Φασματογράφος μαζών. Άρχή της άβεβαιότητας. Σπίν του ή-λεκτρονίου. Άρχή του PAULI. Πειραματική μέθοδος άνιχνεύσεως σω-ματιών. Θάλαμος ίονισμού. Θάλαμος WILSON. Θάλαμος φυσαλίδων. Άπαριθμητής σπινθηρισμών καί GEIGER. Όπτικές μέθοδοι. Φαινόμενο COMPTON. Όγκικά κύματα. Δοσιμετρία. Σύντηξη πυρήνων. Έφαρμογές. Ηλιακή ενέργεια. Έπιταχυντές. Μεσόνια, νουκλεόνια, ύπερόνια.

Χ Η Μ Ε Ι Α (κορμού)
(Όρα 1)

Γενικό μέρος

Όργανική Χημεία καί όργανικές ένώσεις. Προέλευση καί διάδοση των όργανικών ενώσεων. Σύντομη άνασκόπηση της όργανικής Χημείας. Σύσταση καί χημική άνάλυση των όργανικών ενώσεων. Άνίχνευση του Άνθρακα, του ύδρογόνου καί του άζώτου. Προσδιορισμός του Άνθρακα ύδρογόνου, άζώτου καί όξυγόνου. Εύρεση της έκατοστιαίας συστάσεως όργανικής ένώσεως. Κατάταξη των όργανικών ενώσεων, όμόλο-γες σειρές. Όνοματολογία των όργανικών ενώσεων. Όσομέρειες των όρ-γανικών ενώσεων. Πολυμέρεια.

Είδιμο μέρος

Γενικά για τους κορεσμένους ύδρογονάθρακες. Προέλευση, παρασκευές, ιδιότητες, χρήσεις. Μεθάνιο, Αιθάνιο, Φωταέριο, Πετρέλαιο, Βενζίνη. Πετροχημικά

Άκόρεστοι ύδρογονάθρακες με ένα διπλό δεσμό. Αιθυλένιο. Άκόρεστοι ύδρογονάθρακες με ένα τριπλό δεσμό. Άκετυλένιο. Άκόρεστοι ύδρογο-νάθρακες με δύο διπλούς δεσμούς. Καουτσούκ-γουταπέρκα. Άλκοόλες (γενικά). Κορεσμένες μονοσθενείς άλκοόλες. Μεθανόλη. Αιθανόλη. Ζυμώσεις, Ξνυμα. Άλκοολούχα ποτά. Πολυσθενείς άλκοόλες: γλυκερίνη, νιτρογλυκερίνη.

Άλδεϋδες καί κετόνες (περιληπτικά).

Καρβονικά όξέα (λιπαρά όξέα). Μυρμηκικό όξύ. Όξιικό όξύ. Στεατικό όξύ, παλμτικό όξύ, έλαϊκό όξύ.

Σχέσεις μεταξύ όργανισμών διαφορτικών ειδών

Λύπη και Ξλαία. Σαπούνια. Απορρυπαντικά.

Αμινοξέα, πρωτεΐνες (περιληπτικά). Ύδατόθρακες: Απλά σάκχαρα, γλυκόζη, φρουκτόζη. Διζακχαρίτες: καλαμοζάχαρο. Πολυζακχαρίτες: άμυλο, γλυκογόνο, κυτταρίνη, έστερες κυτταρίνης. Χαρτί. Τεχνητό μετάξι. Κελοφόνη. Κυκλικές και άρωματικές ένώσεις. Έξήγηση του άρωματικού δακτυλίου. Το μόριο του βενζολίου. Διανθρακίδια. Αρωματικοί ύδρογονάνθρακες: Βενζόλιο, τολουόλιο, ναφθαλένιο, νιτροπαράγωγα.

Βιταμίνες, όρμόνες, Ξνζυμα. Χημειοθεραπεία. Έντομοκτόνα. Συνθετικές ύφαντικές ύλες. Πλαστικά. Τεχνητές ύλες. Ρητίνες. Άλαλοειδή (σύντομα).

Χ Η Μ Ε Ι Α

(Μάθημα έπιλογής β' κύκλου)

(Ώρα 1)

Γενικό μέρος

Όργανικές αντίδρασεις. Ηλεκτρονική δομή του άνθρακα και δεσμοί που σχηματίζει. Αίτια του μεγάλου αριθμού των όργανικών ένώσεων σε σχέση με τις άνόργανες και διαφορές τους άπ' αυτές. Ανίχνευση του θείου και των άλογόνων στις όργανικές ένώσεις. Ύπολογισμός της συστάσεως μιās όργανικής ένώσεως ύστερα άπό τά δεδομένα της άναλύσεως και εύρεση του έμπειρικού και μοριακού τύπου. Συστηματικότερη μελέτη των έμπειρικών τύπων των μονοπαράγωγων των κερσεμένων ύδρογονανθράκων. Συστηματικότερη εξέταση της όνοματολογίας των όργανικών ένώσεων με τό σύστημα IUPAC και με άλλους τρόπους όνομασίας. Πολυμερισμός προσθήκης, συμπολυμερισμός και πολυμερισμός συμπυκνώσεως.

Είδικό μέρος

Μελέτη του μορίου του Μεθανίου: Δεσμοί, ένδομοριακές άποστάσεις και στερεοχημεία. Συστηματικότερη μελέτη των άκόρεστων ύδρογονανθράκων. Έξέταση του μορίου του αίθυλενίου, φύση του διπλού δεσμού, στερεοχημεία, στερεοϊσομέρεια. Έξέταση του μορίου του άκετυλενίου, φύση του τριπλού δεσμού, στερεοχημεία. Προσθήκη 1.4 και πολυμερισμός στά άλκαδιένια.

1. *[Handwritten signature]*

Έπιλεκτά όργανομοριακού τύπου έίσοι: ο πληθυσμός
Σχέσεις μεταξύ όργανομοριακών διαφορετικών είδων

Ευστηματικότερη εξέταση των αλκοολών όσο αφορά τις οξειδώσεις τους από διάφορα οξειδωτικά μέσα, την αφυδάτωση και την αντίδραση αλογο-νοφορμίου. Άλκυλανογονίδια, αντιδραστήρια GRIGNARD. Πολυαλογονίδια: χλωροφόρμιο, ιωδοφόρμιο, τετραχλωράνθρακας. Αιθέρες. Διαιθυλικός αιθέρας.

Φορμαλδεΐδη, άκεταλδεΐδη, άκετόνη και χλωφόλη. Άκδρεστα οξέα: άκρυλικό και μεθακρυλικό οξύ. Δικαρβονικά οξέα, οξαλικό οξύ. Μηλονικό οξύ. Μηλείνικό και Φουμαρικό οξύ. Γενικά για τους έστερες. Έστεροποίηση, μελέτη της άποδόσεως και της αντίδράσεως.

Άμινες, ούρια. Νιτροπαράφινες. Ύδροκυάνιο. Ύδροξυοξέα: γαλακτικό, τρυγικό και κιτρικό οξύ. Άμφολυτικός χαρακτήρας άμινοξέων
Σάκχαρα. Κυκλική σύνταξη των σακχάρων, γλυκοζίτες, γλυκοζιτικός δεσμός. Διζακχαρίτες που κάνουν άναγωγή και διζακχαρίτες που δέν κάνουν άναγωγή. Διαφορά άμύλου και κυτταρίνης (α' και β' γλυκοζιτικός δεσμός). Μαλτόζη, Γαλακτοσάκχαρο, Ίνσουλίνη.

Όμολογες σειρές, όνοματολογία και ίσομέρειες άρωματικών ένώσεων. Άρωματική ύποκατάσταση. Άρωματικές άλκοόλες και φαινόλες. Άρωματικές άλδεΐδες και οξέα: Βενζαλδεΐδη, βενζοϊκό οξύ, σαλικυλικό οξύ.

Άνιλίνη, χρώματα άνιλίνης. Ύδραρωματικές ένώσεις. Άλκαλοειδή.

Γ Ε Ν Ι Κ Η Β Ι Ο Λ Ο Γ Ι Α

(Ώρα 1)

1.- ΒΙΣΤΑΓΩΓΗ

Γνωρίσματα των έμβριών ζντων.

2.- ΤΟ ΚΥΤΤΑΡΟ: ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Όξειδοαναγωγές και έέργεια.

Τό ATP

Τά ένζυμα.

Ή Κυττατική θεωρία: Τό κύτταρο ως έλάχιστη μονάδα της ζωής. Περιγραφή του κυττάρου.

Έξωτερικές και έσωτερικές μεμβράνες.

Ή φωτοσύνθεση.

Ή άναπνοή.

Ό πυρήνας του κυττάρου και τά χρωματοσώματα.

Τά νουκλεϊνικά οξέα.

Ή μίτωση.

Ή σύνθεση των πρωτεϊνών.

Τό προκαρυωτικό κύτταρο.

οι έξ

[Handwritten signature]

3.- ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ

Τόσο πείραματα του Παστέρ.

Τρόποι αναπαραγωγής.

Τό σωματικό και τό γεννητικό πλάσμα

Η μείωση και ή γονιμοποίηση.

Η ιστορία των γεννητικών κυττάρων.

Προσηματισμός και έπιγένεση

Ποικιλομορφία στους κληθυσμούς και κληρονομικότητα

Ίδιότητες που κληρονομούνται

Κόμοι του Μέντελ

Γονότυπος και φαινότυπος

Κληρονομικότητα και περιβάλλον

Διυβριδισμός

Γένος με τρεις άλλες μορφές: Όμάδες αίματος ABO

Η κληρονομικότητα του φύλου

Γόνοι και χρωματοσώματα

Φυλοσύνδετη κληρονομικότητα

Γόνοι και DNA

Η διαφοροποίηση

Η μετάλλαξη

4.- Η ΕΞΕΛΙΞΗ

Είδη ζωντανών οργανισμών που υπάρχουν. Ταξινόμηση

Η έννοια του είδους

Η τυπολογική και εξελικτική σκοπιά

Ένδειξεις για την εξέλιξη: τά απολιθώματα

Όμόλογα, ανάλογα και υπολειματικά όργανα

Απόψεις για την εξέλιξη

Ένδειξεις από τη γεωγραφική κατανομή των ειδών

Αποδείξεις από τη βιοχημεία

Η περίπτωση των γλάρων: όταν ένα είδος χωρίζεται στα δύο

Η προσαρμογή

Λαμέρι και Πιτέριβιν

Η νεοδαρβινική ή συνθετική θεωρία

Αναγένεση και κλαδογένεση

Η βελτίωση

5.- ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Οικολογία: ή μελέτη του οργανισμού σε σχέση με τό περιβάλλον του.

Οι άλλοι όργανισμοί του ίδιου είδους: ό πληθυσμός

Σχέσεις μεταξύ όργανισμών διαφορετικών ειδών

Οήραμα, θηρευτής και άλυσιδες τροφής
Οίκολογική φωλιά - Νόμος του Γκδουζε
Οίκουστήματα του ναρού και της στεριάς

Η καταστροφή του περιβάλλοντος

Η ρύπανση του περιβάλλοντος, ή υποβόθμιση των οίκουστημάτων
και ή προστασία της φύσεως στη χώρα μας.

Α Γ Γ Λ Ι Κ Α

(Έρες 2)

1.- Προφορά: Είναι άπαραίτητες οι άσκήσεις φωνολογίας και προφοράς, όπως και στις προηγούμενες τάξεις* τώρα επισημαίνονται οι τυχόν έλλείψεις και συμπληρώνονται.

2.- Ανάγνωση: Γίνεται από συλλογή κατάλληλων άναγνωσμάτων, άναφερομένων στην κοινωνική και πνευματική ζωή, ή άποσπασμάτων ή άυτοτελών έκλεκτών πεζογραφημάτων ή ποιημάτων κλασικών και νεότερων συγγραφέων ήγγλων ή άμερικανών. Είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν και άναγνώσματα από βιβλία επιστημονικά για να εξοικειώνονται οι μαθητές στη χρήση ειδικών επιστημονικών όρων. Ένδεικνύεται και ή μέθοδος σιωπηρής άνάγνωσης. Συνολικό λεξιλόγιο 3000-3500 λέξεων.

3.- Γραμματική και σύνταξη: Γίνεται επανάληψη και εμπέδωση των στοιχείων που διδάχτηκαν στις προηγούμενες τάξεις, συμπλήρωση πιθανών έλλείψεων και άσκηση στα σημεία έκείνα, όπου διαπιστώνονται άδυναμίες των μαθητών.

4.- Προφορικές άσκήσεις: Παρουσίαση επίμακρων γεγονότων και συζήτηση γι' αυτά* όσο περισσότερο είναι δυνατό ή συζήτηση όλη να γίνεται στα άγγλικά.

5.- Γραπτές άσκήσεις: Όπως και στην προηγούμενη τάξη γίνεται άσκήσεις με βάση σύνολα λέξεων συγγενικών ως προς την έτυμολογία ή τό νόημα* ζητείται από τους μαθητές ή σύνθεση φράσεων, προτάσεων άπλων και σύνθετων, παραγράφων.

6.- Έκθέσεις: Ζητείται από τους μαθητές ή συγγραφή μικρών έκθέσεων 100-150 λέξεων με ποικίλα θέματα: άπόδοση περιεχομένου

Το Τμήμα Μ.Ε., ύστερα από την εισήγηση του Εισηγητή κ. Στ. Παπασημαδικού,

άποφασίζεται ομόφωνα

Υγκρίνει το αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων Βιολογίας, Φυσικής και Χημείας της Γ' τάξεως Λυκείου, όπως το προτείνει ο Εισηγητής στην εισήγησή του.

ΠΡΑΞΗ 36/1979

Επί σημείο αυτό τερατοκρίστηκε η συζήτηση και έπικυρώνονται τα πρακτικά αύθμερον από τον Πρόεδρο.

Ἡ Γραμματεὶς

Δ. Ζαχαρώνη

12-5-79
Ἡ Γραμματεὶς
Ζαχαρώνη

Ἐπί τούτου κοινοποιεῖται ἡ ἀπόφασις τῆς ἐπιτροπῆς τῆς κ. Στ. Παπασημαδικού, ἕνεκα τῆς ἐπιτροπῆς τῆς κ. Στ. Παπασημαδικού.

ΣΗΜΑΤΑ ΕΠΙΧΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΔΑΧΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 36/1979

Σήμερα, 14 'Απριλίου 1979, ημέρα Σάββατο καί ώρα 9η πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσης τοῦ ΚΕΜΕ, συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

"Ἐλάβαν μέρος στή συνεδρίαση ἀφοῦ προσκλήθησαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν κ. Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Χ. Γκλαβᾶ, Σύμβουλο Α' οἱ:

<u>Σύμβουλοι Β'</u>	<u>Ἐίδ. Σύμβουλοι</u>	<u>Εἰσηγητές</u>
'Ι. 'Αρβανίτης	'Ι. Σκορδῆλης	Κ. Φούσκας
Φ. Βῦρος		Δ. Τομπαΐδης
Δ. Σακκάς		Κ. Κατσιμάνης
'Ηλ. Σπυρόπουλος		Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης		Α. 'Αδαμόπουλος
ΑΠΩΝ Γ. Γρατσέας		ΑΠΩΝ Στ. Παπασημακόπουλος
Ν. Παπαδόπουλος		

'Από τοὺς ἀπουσιάζοντες ὁ Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, ἔλειπε γιὰ ὑπηρεσιακοὺς λόγους.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανακοινώσεις

- α) "Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.241.43/541/2363/6-4-1979 τοῦ κ .
'Υπουργοῦ Παιδείας.

P

./.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Ο πρώτος από τους εισηγητές του 2ου θέματος της ημερήσιας διατάρξεως "Παρατηρήσεις 'Εποπτικού Προσωπικού για τó πρόγραμμα τών μαθημάτων:

- 1) Μαθηματικά-Κοσμογραφία. Εισηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.
- 2) Άγγλική Γλώσσα. Εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.
- 3) Γαλλική Γλώσσα. Εισηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', λέγει τά έξής:

Είμαι γνωστή στό Τμήμα ή εισηγήσή μου για τά διδακτικά βιβλία Μαθηματικών πού θά έπρεπε νά χρησιμοποιηθούν κατά τó προσεχές σχ. έτος καθώς καί ή σχετική άπόφαση τής Διοικήσεως (βλ. Πράξεις 9/79 καί 28/79 τού Τμήματος).

'Η άπόφαση αύτή, πού συγκεκριμενοποιεί τά διδακτικά βιβλία πού τελικά θά χρησιμοποιηθούν συνεπάγεται όρισμένες μεταβολές καί κυρίως περικοπές στό άρχικό σχέδιο Α.Π., για δύο βασικά λόγους:

- α) γιατί ή αντίστοιχη ύλη δέν περιλαμβάνεται στό διδακτικά βιβλία καί
- β) γιατί όρισμένη ύλη τού προγράμματος τής Β' Λυκείου δέ διδάχτηκε καί θά έπιβαρύνει τελικά τó πρόγραμμα τής Γ' τάξεως.

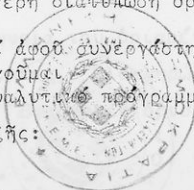
Οί παραπάνω περικοπές άφορούν κυρίως τήν ύλη Πιθανοτήτων καί 'Ηλεκτρονικών 'Υπολογισμών για τó πρόγραμμα κορμού (στό όποιο όδμως προστίθεται στοιχειώδης παρουσίαση τού 'Ολοκληρώματος), καί τήν ύλη τών γεωμετρικών μετασχηματισμών καί γραμμικών άπεικονίσεων για τó πρόγραμμα έπιλογής (στό όποιο προστίθεται ύλη 'Ακολουθιών).

'Ως πός τις παρατηρήσεις τού 'Εποπτικού Προσωπικού θά παρατηρήσω ότι τó πρόγραμμα γενικά έτυχε έπιδοκίμασίας. Δέν έλειφαν πάντως οι έπιφυλάξεις για τήν ύλοποίησή του καί έπισημάνθηκε ως προς αύτό τó σημείο ή σημασία τών αντίστοιχων διδακτικών βιβλίων. 'Ορισμένες από τις παρατηρήσεις ήταν έπινοδομητικές, όπως π.χ. τού ΓΕΜΕ κ. Σαμπάτικου, καί συνέβαλαν στην καλύτερη διατύπωση όρισμένων σημείων τού προγράμματος.

'Υστερα από τά παραπάνω καί αφού συνέργησαν ειδικά μέ τόν Εισηγητή κ. Α. 'Αδαμόπουλο, εισηγομαι νά διαμορφωθεί τó μεταβατικό αναλυτικό πρόγραμμα Μαθηματικών τής Γ' τάξεως Γενικού Λυκείου ως έξής:

[Handwritten signature]

. / .

1.- Πραγματικές συναρτήσεις

α) Καρτεσιανές συντεταγμένες σημείων και διανυσμάτων στο 'Επίπεδο, συντελεστής διευσθύνσεως και μέτρο διανύσματος (έπαναλήψεις).
'Εξίσωση εύθείας στο 'Επίπεδο.

β) 'Η έννοια της πραγματικής συναρτήσεως μιᾶς πραγματικής μεταβλητής. Γραφική παράσταση συναρτήσεως. Συνάρτηση σταθερή, πολυωνυμική, ρητή, ἄρτια, περιττή, περιοδική. Συνάρτηση ἀμφιμονοσήμαντη. 'Αντίστροφη συνάρτηση. Μονότονες συναρτήσεις. 'Ακρότατα συναρτήσεως. Γιά τήν ἐμπέδωση τῶν παραπάνω ἐνοιῶν, νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς παραδείγματα καί οἱ συναρτήσεις $|x|$, x^2 , $\sqrt{x}$, $\frac{1}{x}$, ax^2+bx+c , $\frac{ax+b}{cx+d}$, $\pm\sqrt{a^2-x^2}$, $\eta\mu x$, $\sigma\upsilon\eta x$, $\epsilon\phi x$, $\sigma\phi x$, a^x , $\log x$.

2.- Όριο καί συνέχεια συναρτήσεως

'Η έννοια τοῦ ὁρίου συναρτήσεως γιά $x \rightarrow a$, ὅταν $a \in \mathbb{R} \cup \{+\infty, -\infty\}$.
Συναρτήσεις πού ἀπειρίζονται. 'Ιδιότητες τῶν ὁρίων (χωρίς ἀπόδειξη).
'Όριο πολυωνυμικῆς συναρτήσεως. Συνάρτηση συνεχῆς. 'Ιδιότητες συνεχῶν συναρτήσεων μέ κατάλληλα παραδείγματα.

3.- Παράγωγος

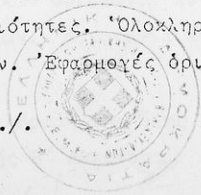
'Η έννοια τῆς στιγμιαίας ταχύτητας τῆς ἐπιταχύνσεως στήν εὐθύγραμμη κίνηση. 'Η έννοια τῆς παραγώγου μιᾶς συναρτήσεως σέ ἕνα σημεῖο τῆς. Διαφορικῶς. 'Εξίσωση ἐφαπτομένης μιᾶς καμπύλης σέ ἕνα σημεῖο τῆς. Κανόνες παραγωγίσεως. Παράγωγοι βασικῶν συναρτήσεων. Παράγωγος ἀντίστροφης συναρτήσεως. Παράγωγος σύνθετης συναρτήσεως. Θεώρημα μέσης τιμῆς (χωρίς ἀπόδειξη), μονοτονία καί ἀκρότατα συναρτήσεως. 'Εφαρμογές στή μελέτη τῶν συναρτήσεων. Κανόνας L'HOPITAL.

4.- Όλοκλήρωμα

Μέθοδος τῆς ἐξαντήσεως. 'Εννοια τοῦ ὁρισμένου καί τοῦ ἀόριστου ὀλοκληρώματος. Θεμελιώδεις ιδιότητες. 'Όλοκληρώματα πολυωνυμικῶν καί τριγωνομετρικῶν συναρτήσεων. 'Εφαρμογές ὁρισμένου ὀλοκληρώματος.

./.

5.- Στατιστική

Στατιστική περιγραφή ενός πληθυσμού. Πινακοποίηση και γραφική παρουσίαση. Κατανομή συχνοτήτων. Χαρακτηριστικές τιμές μιᾶς κατανομῆς: ἀριθμητικός μέσος, διάμεσος, επικρατούσα τιμή, διακύμανση και τυπική ἀπόκλιση.

(Πρόγραμμα ἐπιλογῆς)

(Ώρες 4)

1.- Ἀναλυτική Γεωμετρία

α) Οἱ διανυσματικοὶ χώροι τῶν ἐλεύθερων διανυσμάτων τοῦ Ἐπιπέδου (καὶ τοῦ Χώρου). Συγγραμμικά διανύσματα. Ὁ ὑπόχωρος τῶν διανυσμάτων ἑνός ἄξονα. Γραμμικὴ ἀνεξαρτησία. Βάσεις καὶ διάσταση τῶν ἀνωτέρω διανυσματικῶν χώρων. Συνιστώσες διανύσματος. Συντεταγμένες διανύσματος, μέτρο διανύσματος.

β) Ἐσωτερικὸ γινόμενο διανυσμάτων. Ἰδιότητες. Καρτεσιανὸ ἀνάπτυγμα ἐσωτερικοῦ γινομένου. Γωνία διανυσμάτων. Συνημίτονα κατευθύνσεως. Καθετότητα καὶ παραλληλία διανυσμάτων.

γ) Διανυσματικὴ ἐξίσωση εὐθείας. Διάφορες μορφές ἐξισώσεων εὐθείας στὸ Ἐπίπεδο. Τομὴ εὐθειῶν. Δέσμη εὐθειῶν. Συνθήκη καθετότητας καὶ παραλληλίας εὐθειῶν. Ἀπόσταση σημείου ἀπὸ εὐθείας. Ἐξίσωση διχοτόμου γωνίας δύο εὐθειῶν. Οἱ ἀνισώσεις $Ax+B\psi+\Gamma \geq 0$. Διανυσματικὴ ἐξίσωση ἐπιπέδου. Ἄλλες μορφές ἐξισώσεων ἐπιπέδου. Τομὴ ἐπιπέδων. Ἐξίσωση εὐθείας στὸ χώρο. Οἱ ἀνισώσεις $Ax+B\psi+\Gamma_z+\Delta \geq 0$.

δ) Καμπύλες β' βαθμοῦ: Ἐξισώσεις κύκλου, ἑλλείψεως, ὑπερβολῆς, παραβολῆς. Ἐξίσωση ἐφαπτομένης τῆς καμπύλης β' βαθμοῦ.

ε) Διάφορες ἐφαρμογές σὲ γεωμετρικὰ προβλήματα.

2.- Πραγματικὲς συναρτήσεις

Σύντομη ἐπανάληψη τῶν βασικῶν ὀρισμῶν. Σύνθεση συναρτήσεων. Μονοτονία καὶ σύνθεση συναρτήσεων. Μονοτονία καὶ ἀντίστροφη συνάρτηση.

3.- Ἀκολουθίες

Σύντομη ἐπανάληψη καὶ συμπλήρωση τῆς ὕλης τῶν ἀκολουθιῶν ποῦ περιλαμβάνεται στὸ πρόγραμμα τῆς Β' Λυκείου.

- Ακολουθία μονότονη, φραγμένη. Έννοια της ύπακολουθίας. Συγκλίνου-
σες ακολουθίες* βασικές τους ιδιότητες. Σύγκλιση μονότονης και φραγ-
μένης ακολουθίας. Έφαρμογές. Η ακολουθία $(1 + \frac{1}{n})^n$ και ο αριθμός e .
- Ακολουθίες που απειρίζονται θετικά ή άρνητικά. Τα σύμβολα $+\infty$ και $-\infty$
και η διάταξη των πραγματικών αριθμών.
- Επιτρεπτές και μη επιτρεπτές πράξεις μεταξύ $\pm\infty$ και πραγματικών αριθμών.

4.- Συμπληρωματικά θέματα ανάλυσεως

- Ορισμός του όριου συναρτήσεως όταν $x \rightarrow a$ με $a \in \mathbb{R} \cup \{+\infty, -\infty\}$ με
τή βοήθεια ακολουθιών. Ιδιότητες των συγκλινοσών συναρτήσεων (άπο-
δείξεις). Θεωρήματα για τή συνέχεια του άσροίσματος του γινομένου,
του ηλίκου καθώς και της συνθέσεως δύο συνεχών συναρτήσεων.
- Παραγωγή σύνθετης συναρτήσεως. Τα θεωρήματα του ROLLE και της
μέσης τιμής. Σχετικά πορίσματα. Παράγωγοι άνωτερης τάξεως. Συνθήκες
για τοπικά άκρότατα. Έφαρμογές σε προβλήματα Γεωμετρίας και Φύσικης.
- Κυρτές και κοίτες συναρτήσεις. Ασύμπτωτες.
- Ορισμός και ιδιότητες της έκθετικής και λογαριθμικής συναρτήσεως.
- Συμπληρωματικές έφαρμογές στη μελέτη συναρτήσεων.
- Βασικές μέθοδοι έγκρισεως. Συμπληρωματικές έφαρμογές ολοκληρωμάτων
στον ύπολογοισμό έμβαδών, όγκων και σε άπλα παραδείγματα διαφορικών
έξιώσεων με χωριζόμενες μεταβλητές.

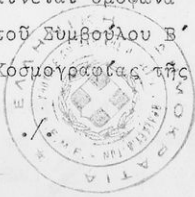
Οι παρατηρήσεις του Έποπτικού Προσωπικού συγκλίνουν στην διαπί-
στωση ότι ή ύλη της Κοσμογραφίας που προβλέπει τό σχέδιο άναλυτικού
προγράμματος δεν μπορεί να κάλυφθει με τό διατιθέμενο χρόνο της μιās
έβδομαδιαίας ώρας διδασκαλίας. Παρά τήν διαπίστωση αυτή είσηγομαι
να μη μεταβληθεί τό Άναλυτικό πρόγραμμα της Κοσμογραφίας έπειδή
έναρμονίζεται με τό αντίστοιχο διδαντικό βιβλίο που θα χρησιμοποιηθεί.

Τό Τμήμα Μ.Ε., ύστερα από τήν είσήγηση του Συμβούλου Β' κ. Ν.
Βαρουχάκη, Συμβούλου Β',

άποφάνεται όμόφωνα

Άποδέχεται τήν είσήγηση του Συμβούλου Β' κ. Ν. Βαρουχάκη για τό
Α.Π. των Μαθηματικών και της Κοσμογραφίας της Γ' τάξεως Λυκείου.

7

'Ακολούθως ο δεύτερος τών εισηγητών για τó 2ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως λέγει τά εξής για τó μάθημα τής 'Αγγλικής γλώσσας:

Οί παρατηρήσεις πού έχουν διατυπωθεῖ

α) ἤ ἀναφέρονται σέ θέματα παρεμφερή ἀλλά ὄχι στό ἀναλυτικό πρόγραμμα (π.χ. ὤρες διδασκαλίας κλπ).

β) ἤ παραβλέπουν τó ὅτι τά προγράμματα αὐτά εἶναι μεταβατικά καί ἀφοροῦν μόνο τούς μαθητές πού ἄρχισαν τή σχολική ζωή τους πρὶν ἀρχίσει ἐκπαιδευτική ἀλλαγὴ.

Δέν προκύπτουν λόγοι τροποποιήσεως τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος πού ἔχει κοινοποιηθεῖ.

'Ακολούθως ὁ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' λέγει τά εξής για τó μάθημα τής Γαλλικῆς γλώσσας:

Γενική παρατήρηση: Οἱ περισσότερες παρατηρήσεις δέν εἶναι ἐποικοδομητικές, γιατί ἀναφέρονται σέ θέματα πού εἶναι ἀδύνατο νά λυθοῦν μέ τó μεταβατικό (ὅπως σαφῶς χαρακτηρίζεται) πρόγραμμα, ὅπως π.χ. νά αὐξηθοῦν οἱ ὤρες τῶν Γαλλικῶν (χωρίς νά λέγεται ἀπό ποῖο θέμα θά ληφθοῦν) ἢ νά χρησιμοποιηθοῦν βιβλία καλύτερα προσαρμοσμένα στό ἀναλυτικό πρόγραμμα κτλ. 'Οφείλω ὅμως νά σημειῶσω τήν περίπτωση τῆς καθηγήτριας τῆς Γαλλικῆς τοῦ Πειρ. Σχολείου Παν/μίου 'Αθηνῶν κ. Αἰκ. Ντάλια, πού μέ πολύ ἀνοίκειες ἐκφράσεις κάνει λόγο για τούς συντάκτες τοῦ προγράμματος, ξεχνώντας ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς γαλλικῆς παιδείας τουλάχιστον στό γραπτό τους λόγο καλῶς εἶναι νά διακρίνονται ἀπό τή "γαλατική εὐγένεια".

'Από τίς συγκεκριμένες παρατηρήσεις πρότερον νά υλοποιηθοῦν οἱ ἐξῆς:

α) Στήν παρ. 3 τοῦ σχεδίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος, ὕστερα ἀπό τόν τίτλο (Γραμματική καί Συντακτικό), νά γραφεῖ: "Ἐφόσον διαπιστώνεται ὅτι ἔχουν διδαχτεῖ ὅλα τά σημαντικά γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενα, θά ἐπαναληφθεῖ ἡ διδασκαλία τῶν φαινομένων πού δέν ἔχουν ἐμπεδωθεῖ ἐπινοποιητικά....."

β) Ἡ παράγραφος 6 (Μετάφραση) νά τροποποιηθεῖ ὡς ἐξῆς: Θά γίνουν τουλάχιστο 8 ἀσκήσεις στή μετάφραση ἑλληνικοῦ κειμένου στά Γαλλικά, μέ κύρια ἐπιδίωξη τή συνειδητοποίηση τῶν διαφορῶν πού ὑπάρχουν στή δομὴ τῶν δύο γλωσσῶν.

Τό Τμήμα Μ.Ε., ύστερα από τς εισηγήσεις τών Συμβούλων Β' κ.
Φ. Βώρου καί 'Ηλ. Σπυρόπουλου

άποφαίνεται όμοφωνα

'Αποδέχεται τς εισηγήσεις τών Συμβούλων Β' κ.κ. Φ. Βώρου καί
'Ηλ. Σπυρόπουλου για τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τής 'Αγγλικής καί Γαλ-
λικής γλώσσας αντίστοιχως τής Γ' τάξεως Λυκείου.

Στή συνέχεια ό κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β' λέγει για τό μάθημα
τών Φιλοσοφικών:

Τό νέο πρόγραμμα πού έκπονήθηκε πέρυσι καθώς καί αντίστοιχη
προκήρυξη συγγραφής νέου βιβλίου έχουν δημοσιευτεΐ. Κατά συνέπεια
φαίνεται ότι ούτε ζητήθηκαν παρατηρήσεις τώρα ούτε πάντως έχουμε
καμία σχετική παρατήρηση για να μς άπασχολήσει.

Τό Τμήμα Μ.Ε., ύστερα από τήν εισήγηση του Συμβούλου Β' κ.
Φ. Βώρου,

άποφαίνεται όμοφωνα

'Αποδέχεται τήν εισήγηση του Συμβούλου Β' κ. Φ. Βώρου για τό
Α.Π. του μαθήματος "Φιλοσοφικά" τής Γ' τάξεως Λυκείου.

[Handwritten signature]

Ο άρμόδιος για τό 3ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως "Ψυχολογία Β' τάξεως Λυκείου, Είσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' εισηγείται τά εξής:

Τό άναλυτικό πρόγραμμα πού εισηγοῦμαι συντάχτηκε μέ μείωση τής μέχρι τώρα γνωστής ύλης τοῦ μαθήματος τής Ψυχολογίας καί προσθήκη νέων θεμάτων μέ σκοπό τόν έισυχχρονισμό τής ύλης τοῦ μαθήματος σύμφωνα καί μέ τίς εξέλιξεις τής έπιστήμης τής Ψυχολογίας. Έτσι τό πρόγραμμα διακρίνεται σέ εΐσαγωγή, πού αναφέρεται στά γενικά θέματα, όπως έννοια, κλάδοι, μέθοδοι καί ιστορική εξέλιξη τής ψυχολογίας, στό Α' μέρος, πού γίνεται άναλυτική θεώρηση τής ψυχικής ζωής καί περιλαμβάνει θέματα τής Γενικής Ψυχολογίας σέ διμερή καθιερωμένα καί διεθνώς διάκριση, δηλ. τίς γνωστικές λειτουργίες καί τά ψυχικά κλητρα, καί στό Β' μέρος, όπου γίνεται συνολική θεώρηση τής ψυχικής ζωής μέ θέματα από τήν Έξελικτική Ψυχολογία, τήν Ψυχολογία τής Προσωπικότητας καί τών Άτομικών Διαφορών καί τήν Κοινωνική Ψυχολογία.

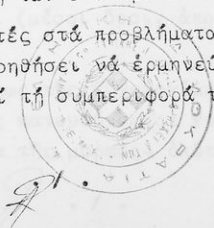
Τή δομή αυτή τοῦ προγράμματος τοῦ μαθήματος τής Ψυχολογίας είχα εΐσηγηθεΐ στό Τμήμα Μ.Ε. μέ τή σύσταση τοῦ ΚΕΜΕ όταν γινόνταν γενικές συζητήσεις προσανατολισμοῦ τών μελῶν τοῦ Τμήματος πάνω στά θέματα καί τά προβλήματα τοῦ Άναλυτικοῦ Προγράμματος.

Γιά τήν έπιλογή τών έπιμέρους θεμάτων λήφθηκαν ὑπόψη: 1) Τά ενδιαφέροντα τών μαθητῶν τής ήλικίας αυτής μέ βάση έρευνά μου σέ 80 μαθητές τής Β' Λυκείου διαφόρων περιοχῶν τής χώρας μας. 2) Τά άναλυτικά προγράμματα άλλων ευρωπαϊκῶν χωρῶν στό μάθημα τής Ψυχολογίας τής αντίστοιχης σχολικής βαθμίδας καί 3) τά γενικότερα πλαίσια τής σύγχρονης κοινωνικής ζωής καί τίς απαιτήσεις τής έποχῆς μας.

Μέ βάση τά παραπάνω εΐσηγοῦμαι στό Τμήμα τό παρακάτω νέο Άναλυτικό Πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τής Ψυχολογίας τής Β' τάξεως Λυκείου καί παρακαλῶ για τήν έγκρισή του, αφού σύγχρονα ευχαριστήσω τόν κ. Σακκά για τή θετική συνεργασία του μαζί μου καί μέ τήν παροχή θεμάτων πού έκρινε σκόπιμο νά περιληφθοῦν στό νέο άναλυτικό πρόγραμμα, όπως καί τόν κ. Τομπαΐδη καί τόν κ. Άρβανίτη.

Γιά τήν άντιπατάσταση τών δύο πρώτων σιοπῶν

1. Νά εΐσαγάγει τοῦς μαθητές στό προβλήματα τής ψυχικής ζωής τοῦ ανθρώπου καί νά τοῦς βοηθήσει νά έρμηνεύσουν καί νά κατανοήσουν τή συμπεριφορά τοῦς καί τή συμπεριφορά τών άλλων.

2. Νά βοηθήσει τούς μαθητές νά διαμορφώσουν κατάλληλους τρόπους συμπεριφοράς ώστε νά καταστούν αυτότελή και ώριμα άτομα και νά άποβεί άρμονιοδότερη ή συμβίωσή τους στην κοινωνία· πιο συγκεκριμένα:
  - νά εξαλείφουν φοβίες, προκαταλήψεις κτλ.
  - νά ύπερνικήσουν συγκρούσεις στην άτομική και κοινωνική ζωή,
  - νά προσανατολιστούν καλύτερα στην επαγγελματική τους κατεύθυνση, τή ζωή γενιοότερα, και νά ένταχθούν δημιουργικά στην κοινωνία μέ τήν ένίσχυση τής άυτογνωσίας και τήν άνάπτυξη στοχαστικής συμπεριφοράς.
3. Νά διδάξει στους μαθητές τή βασική όρολογία τής έπιστήμης τής Ψυχολογίας σχετικά μέ τά ψυχικά φαινόμενα, ώστε νά έιφράζονται μέ άκρίβεια.
4. Νά βοηθήσει τους μαθητές νά άποκτήσουν όρισμένες άρχές έπιστημονικής έργασίας και σιέφως, όπως: άντικειμενιοδότητα και (ούδέτερη) παρατηρητιοδότητα και άκόμη θετική- ρεαλιστική έκθεση των ένιάστοτε δεδομένων τής άνθρώπινης συμπεριφοράς.

Δ ι δ α κ τ έ α   ύ λ η

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ή ψυχολογία στην καθημερινή γλώσσα και ζωή.
2. Ή ψυχολογία ως σύγχρονη έπιστήμη
  - α. Έννοια και όρισμός
  - β. Κλάδοι τής Ψυχολογίας
  - γ. Τομείς έφαρμογής τής Ψυχολογίας
3. Μέθοδοι τής ψυχολογίας
  - α. Παρατήρηση
  - β. Πείραμα
  - γ. Ψυχοφυσική μέτρηση
  - δ. Δημοσιοποίηση: συνέντευξη, έρωτηματολόγια κτλ.
Σταθμισμένα κριτήρια (τέστ)
Στατιστικές μέθοδοι (μέσοι όροι, άποκλίσεις, συνάφεια)
Κατανόηση
4. Βασικοί σταθμοί εξέλιξως τής Ψυχολογίας (Πλάτωνας, Άριστοτέλης, WUNDT, βασικές νεώτερες κατευθύνσεις: Ψυχανάλυση, Ψυχολογία τής συμπεριφοράς, Ψυχολογία τής μορφής- όλοδτητας).

ΜΕΡΟΣ Α'

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

A* ΟΙ ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

I. 'Η αντίληψη

1. 'Η πορεία σχηματισμού της αντίληψης (έρεθίσματα, αισθήσεις- αισθήματα, αντίληψη- γνώση)
2. Διαταραχές και παραποιήσεις της αντίληψης
  - α. Παραισθήσεις, και ψευδαισθήσεις
  - β. 'Οπτικές πλάνες (Πειραματικές διαπιστώσεις και άσκήσεις)

II. 'Η μάθηση

1. 'Η μάθηση ως ανάγκη και ικανότητα
2. Τρόποι μαθήσεως: α. θεωρία των αναπλαστικών αντιδράσεων (Παυλάφ)
  - β. θεωρία της επίτυχίας (άποτελέσματος), Θορνάικ Σιλνερ
  - γ. θεωρία της μορφής-όλότητας (Κέλερ)
  - δ. κοινωνική μάθηση: μέμηση, ταύτιση
3. Μάθηση και συμπεριφορά. Οι συνήθειες. Τά σύμβολα επικοινωνίας

III. 'Η μνήμη

1. Μνήμη (διατήρηση) και λήθη. Πειραματικές διαπιστώσεις (μόνο αξιοπρόσεκτα για τὸ μαθητὴ στοιχεῖα). Συνειρμοί.
2. 'Η σημασία της μνήμης στὴ μάθηση. Τεχνικές ποὺ τὴ διευκολύνουν
3. Διαταραχές τῆς μνήμης
4. Οἱ ὅροι "συνείδηση", "ἀσυνείδητο", "ὑποσυνείδητο" (μὲ συντομία οἱ σχετικές θεωρίες)
5. Τά ὄνειρα

IV. 'Η νόηση

1. Πῶς σχηματίζονται οἱ ἔννοιες. Σχέση μαθήσεως καὶ νοήσεως
2. Νόηση καὶ γλώσσα
3. 'Η νοημοσύνη. Ἔννοια καὶ βασιλιά της εἶδος
4. 'Η δημιουργική νόηση

F . . .

Β* Τά ψυχικά κίνητρα και τὰ συναισθήματα

1. Τά κίνητρα και ή σημασία τους στην ψυχική ζωή
2. Βιολογικά και πνευματικά κίνητρα: Ένστικτα, όρμες, ανάγιες ένδιαφέροντα
3. Τά συναισθήματα. Είδη και σημασία τους στην ψυχική ζωή. Διαταραχές των συναισθημάτων. Τά πάθη
4. 'Η ίκανοποίηση των όρμων και άναγιων-τάσεων. Τό πρόβλημα της έναρμονισέως τους. Συγκρούσεις. Μορφές συγκρούσεων
5. Μηχανισμοί άμυνας. Τό φαινόμενο της άπωθήσεως και ή σχέση του πρός την έπιθετικότητα και τή νεύρωση
6. 'Η άπόφαση. 'Η βούληση και ό άξιολογικός κόσμος

ΜΕΡΟΣ Β'

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Α* Τό άτομο στην εξέλιξή του

1. 'Η έννοια της εξέλιξεως γενικά. 'Η κληρονομιότητα και τό περιβάλλον ως παράγοντες εξέλιξεως.
2. Σχέση της σωματικής και ψυχικής εξέλιξεως.
3. Βασικά στάδια της εξέλιξεως και χαρακτηριστικά τους:
  - α. Έμβρυική και νηπιακή περίοδος
  - β. Παιδική ήλικία
  - γ. Προεφηβική και έφηβική ήλικία
  - δ. 'Ηλικία της ώριμότητας
  - ε. 'Ηλικία των γηρατειών

Β* Τό άτομο ως προσωπικότητα

1. Οί όροι "άτομικότητα", "χαρακτήρας", "προσωπικότητα"
2. 'Ιδιότητες της (ύγιους) προσωπικότητας
3. Βασικές θεωρίες για τύπους ανθρώπων και γενική έπίτιμσή τους
4. 'Η προσωπικότητα ως δυναμική όλότητα ("Όλпорт Γιέλφορντ Λεβίν κ.ά.)
5. 'Η προσαρμογή. Σχετικά προβλήματα. 'Η άτομική ψυχική υγεία
6. 'Η προβληματική και παθολογική προσωπικότητα (Πειραματικές διαπιστώσεις) Ψυχώσεις, νεύρωσεις, συμπλέγματα κατωτερότητας
7. Οί άτομικές διαφορές και ή σημασία τους στην άτομική και κοινωνική ζωή ('Η έπαγγελματική προσαρμογή και οί άτομικές προϋποθέσεις)

- α. Μέτρηση της νοημοσύνης: Εύφυτα και καθυστέρηση
β. Ή σημασία της νοημοσύνης στη σχολική κατεύθυνση και το
έπαγγελμα
8. Οι διαφορές των φύλων και τα ιδιαίτερα προβλήματα τους.

Γ*Τό άτομο στην κοινωνία

1. Ανθρώπινη συμπεριφορά και κοινωνικοί παράγοντες
2. Η ομάδα. Έννοια και βασικές μορφές
3. Η δομή των ομάδων και ο ρόλος του ατόμου. Αυτόνομη και αντιαυταρ-
χική συμπεριφορά.
4. Το πρόβλημα των ανθρώπινων σχέσεων.: Ψυχικές διαθέσεις, προκατα-
λήψεις, τάση ίσοπεδώσεως
5. Η κοινωνική ψυχική υγεία. Μορφές κοινωνικής νοσηρότητας: βία- έγω-
κληματιότητα, κοινωνικός ανταγωνισμός, άγχος, αλκοολισμός, ναρ-
κωτινά.

Στη συνέχεια ο κ. Κ. Κατσιμάνης, δισηγητής του ΚΕΜΕ λέγει τα
έξής:

Κατά τη συνεδρίαση της 11/4/1979 είχα ζητήσει το λόγο για να
αναπτύξω τις παρατηρήσεις μου σχετικά με το όριστικό αναλυτικό πρό-
γραμμα της Β' Λυκείου στο μάθημα της Ψυχολογίας, για το οποίο είχα
συντάξει και σχετικό σημείωμα. Η σύνταξη του σημειώματος εκείνου ό-
φειλόταν στο ότι, επειδή δεν είχα όριστεί μεταξύ αυτών που θα συνεργά-
ζονταν με τον κ. Παπαδόπουλο, δεν είχα λάβει έγκαιρως γνώση του σχε-
δίου αναλυτικού προγράμματος και επομένως δεν είχα συζητήσει μαζί του
πριν από τη συνεδρίαση.

Μετά την αναβολή της συζήτησεως του θέματος και συγκεκριμένα την
επομένη 12/4/79, οι φιλόλογοι του τμήματος συναντηθήκαμε και ανταλ-
λάξαμε απόψεις με τον κ. Παπαδόπουλο. Όρισμένες από τις υποδείξεις
μου υιοθετήθηκαν από τον ίδιο, ενώ άλλες αποδείχτηκαν κατά τη συζή-
τηση έπουσιώδεις, με αποτέλεσμα να μὴν έπιμένω πλέον σ'αυτές. Όμως
υπάρχουν τά άιδιουδα σημεία στα όποια δεν σημειώθηκε σύμπτωση ή προ-
εγγιση απόψεων και τά όποια θά ήθελα να υπογραμμίσω, γιατί πιστεύω

2 . 1 .

δτι ή όρθή άντιμετώπισή του θά συνέβαλλε στην περαιτέρω βελτίωση του σχεδίου "Αναλυτικού προγράμματος:

1) Δεδομένου δτι ή μύηση σέ έναν έπιστημονικό κλάδο συνεπάγεται στην ταυτόχρονη έκμάθηση τής σχετικής όρολογίας, δέ θά έπρεπε κατά τή γνώμη μου ή διδασκαλία τής ψυχολογικής όρολογίας νά παρουσιάζεται ως ένας έπιμέρους σιοπός του μαθήματος καί μάλιστα σαφώς διακειριμένος από τήν είσαγωγή στά προβλήματα τής ψυχικής ζωής. Τό όρθότερο θά ήταν όσσιοπός άριθ. 3 (έκμάθηση όρολογία) νά άπαλειφθεϊ ως αύτονόηση ή, έστω, νά προσαρτηθεϊ στό σιοπό 1 (μύηση στά προβλήματα τής Ψυχολογίας) καί νά ίνοποιηθεϊ μαζί του.

2) *Αν δεχτοΰμε δτι οί στατιστικές μέθοδοι άποτελοΰν μεθόδους τής ψυχολογίας, δέ θεωρώ σιόπιμο οί μέθοδοι αυτές νά διαχωριστοΰν από τή συνέντευξη, τή δημοσιόπηση, τά έρωτηματολογία κτλ. "Έτσι, ώστε οί πρώτες καί τά δεύτερα νά έμφανιστοΰν ως διαφορετικές μέθοδοι τής Ψυχολογίας. Στην πραγματικότητα οί στατιστικές μέθοδοι δέν είναι παρά τρόποι έπεξεργασίας καί αξιοποίησεως του ύλικου πού προΰπτει από τή δημοσιόπηση, τή συνέντευξη κλπ Προτείνω λοιπόν τά δύο σημεΐα νά ένοποιηθοΰν κάτω από τό γενικό τίτλο "Στατιστικές μέθοδοι: δημοσιόπηση, συνέντευξη, έρωτηματολόγια κ.λπ ".

3) Τό κεφάλαιο για τή μάθηση τίθεται άμέσως μετά τήν άντίληψη. "Αν όμως ή μεταβολή συμπεριφοράς στή μάθηση, είναι έπαιόλουθο των γνώσεων πού άποκτήθηκαν καί αν ή μάθηση, γενικότερα, συνδέεται άναπόσπασμα με έπιδράσεις, παρατήρηση, μεγίστη άσηση καί έμπειρία, τότε οί μαθητές δέν είναι δυνατόν νά κατανοήσουν τή μάθηση πριν κατανοήσουν τί είναι μύηση καί νόηση. Κατά τή γνώμη μου τό κεφάλαιο για τή μάθηση πρέπει νά τοποθετηθεϊ μετά τά κεφάλαια για τή μνήμη καί τή νόηση.

Θά ήθελα νά προσδέσουν πώς ή γενική έντύπωση πού σχημάτισα από τό προτεινόμενο αναλυτικό πρόγραμμα είναι θετική. Τό σχέδιο του κ. Παπαδόπουλου χαρακτηρίζεται από πληρότητα καί άποτελεϊ σοβαρή προσπάθεια έκσυγχρονισμού του μαθήματος τής Ψυχολογίας καί βελτιώσεως τής θέσεώς του στα λύνεια τής χώρας.

*Αιοκούσως ό κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' λέγει τά εξής:

Προτείνω νά παραλειφθοΰν οί ένότητες 3 καί 4 του σχεδίου αναλυτικού προγράμματος.

[Handwritten signature]

γιατί: α) Αναφέρονται σέ θέματα μεθοδολογίας τής έπιστήμης τής ψυχολογίας, πού εΐναι βέβαια ένδιαφέροντα, αλλά όχι άπαραίτητα για παιδιά πού θά διδαχτοϋν για πρώτη φορά σέ ένα μόνο χρόνο επί λίγες διδακτινές ώρες τό πλούσιο αυτό μάθημα. Κάτι ανάλογο δέν γίνεται ούτε για μαθήματα πού διδάσκονται επί περισσότερες ώρες καί σέ πολλές τάξεις.

β) Πολλές από τίς ένότητες αυτές παρουσιάζονται πρωθύστερα, γιατί περιέχουν έννοιες μέ τίς όποτες άργότερα θά έξοικειωθοϋν οί μαθητές, δηλ. όταν θά έχουν διδαχθεΐ άρριετή ύλη ψυχολογίας.

γ) Τό σημαντικότερο, μέ τή διάθεση άρριετών διδακτινών ώρων για νά διδαχτοϋν οί ένότητες αυτές, θά εΐναι άδύνατο νά ολοκληρωθεΐ ή διδασκαλία τής κύριας διδακτέας ύλης, καί έτσι θά μείνουν οί μαθητές μέ κενά στή σχετική κατάρτισή τους. θά μάθουν τίς φόρμες, ένω θά άγνωστοϋν τά περιεχόμενα τής ψυχολογίας.

Προτείνω λοιπόν: Νά άπαλειφθοϋν οί ένότητες 3 καί 4 τοϋ σχεδίου αναλυτικου προγράμματος ή νά μετατεθοϋν ως επίμετρο στο τέλος τοϋ προγράμματος.

Δευτερολογών ό κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'λέγει:

" Στο θέμα τής μειοψηφίας τοϋ κ. Σπυρόπουλου δηλώνω ρητά ότι τό κεφάλαιο "βασικοί σταθμοί εξέλιξης τής Ψυχολογίας" προβλέπεται στο σύνολο νά άποτελέσει τό πολύ μιά καί μόνο διδακτινή ώρα. Αυτό θεωρείται άπαραίτητο προκειμένου νά γνωρίσει ό μαθητής τά όνόματα καί τούς βασικούς σταθμούς τής εξέλιξης τοϋ κλάδου".

Ό κ. Ήλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'λέγει:

Κρίνω άδύνατο νά διδαχθοϋν οί ένότητες αυτές έστω καί στοιχειωδώς όχι μόνο σέ μία, αλλά καί σέ 3 ώρες.

Ό κ. Κ. Βώρος, Σύμβουλος Β'λέγει:

Νομίζω ότι "οί στατιστικές μέθοδοι" δέν άποτελοϋν έννοια ύπάλληλη στον όρο "μέθοδοι ψυχολογίας" αλλά εΐναι τρόποι (δανεισμένοι από

τά μαθηματικά) έπεξεργασίας τών δεδομένων πού προκύπτουν από τή χρήση τών μεθόδων τής Ψυχολογίας (παρατηρήσεων, πειραμάτων κλπ).

Ανάλογη επιφύλαξη έχω γιά τή "δημοσιοποίησή" πού δίνει στατιστικά στοιχεία κοινωνιολογικής ύψης αλλά δέν αποτελεί κατ'άρχή Ψυχολογική έρευνα τών έρωτωμένων άτομων.-

Τό Τμήμα Μ.Ε.μ., ύστερα από τήν εισήγηση του Συμβούλου Β'κ. Ν. Παπαδοπούλου καί τίς παρατηρήσεις τών κ.κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου, Φ. Βάρου, 'Ι. 'Αρβανίτης, Κ. Κατσιμάνη καί Δ. Τομπαΐδη,

άποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Αποδέχεται τήν εισήγηση του Συμβούλου Β'κ. Ν. Παπαδόπουλου γιά τό Α. Π. του μαθήματος Ψυχολογίας τής Β'τάξεως Λυκείου. Μειοψηφεί ό Σύμβουλος Β'κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος γιά τούς λόγους πού εξέθεσε κατά τή συζήτηση.

Μετά τόν τερματισμό τής συζητήσεως επί τών θεμάτων τής ήμερήσιας διατάξεως καί σχετικά μέ τό θέμα τών παρατηρήσεων του έποπτικού προσωπικού Μ.Ε. στό σχέδιο Α.Π. τό Τμήμα έχει νά παρατηρήσει ότι κατά τήν διατύπωση τών παρατηρήσεων αυτών πού γενικά ήταν εύστοχες δέν είχαν ληφθεϊ πάντα υπόψη τά ακόλουθα:

α) Ότι τά Α.Π. τής Γ'λυκείου στη φάση αυτή είναι μεταβατικά καί ή διατύπωσή τους ύπαγορεύτηκε από τά υπάρχοντα βιβλία πού δέν ήταν δυνατό νά άντινασταθοϋν τώρα.

β) Ότι τά Α.Π. τής Γ'λυκείου δέν είναι δυνατό νά κριθοϋν άνεξάρτητα από τά άντίστοιχα προγράμματα τών άλλων τάξεων του λυκείου καί τών άντίστοιχων τάξεων του γυμνασίου.

γ) Ότι ή κατάρτιση τών μαθητών τής Γ' λυκείου στηρίχθηκε στά Α.Π. του παλαιού έξατάξου γυμνασίου καί όχι στά νέα προγράμματα.

δ) Ότι ή νέα πραγματικότητα τών πανελληνίων εξετάσεων τής Β'καί Γ' λυκείου ύπαγορεύει όρισμένους περιορισμούς.

ε) Ότι οι δυνατότητες άμεσης προσαρμογής του διδακτικού προσωπικού σε ούσιαστικές μεταβολές είναι περιορισμένες.

Στο σημείο αυτό τερματίζεται ή συζήτηση και υπογράφονται τὰ Πρα-
κτικά αὐθημερόν ἀπὸ τὸν Πρόεδρο.

Ὁ Πρόεδρος

Ἡ Γραμματεὺς

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 37/1979

Σήμερα, 16 'Απριλίου 1979, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 9η πρωινή, τó Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδύσεως τού ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αΐθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

"Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση, άφού προσκλήθησαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία άπό τόν Πρόεδρο τού Τμήματος, Σύμβουλο Α' κ. Χρ. Γκλαβᾶ οί

Σύμβουλοι Β'

'Ι. 'Αρβανίτης

Φ. Βᾶρος

Δ. Σακκάς

'Ηλ. Σπυρόπουλος

Ν. Βαρουχάκης

Γ. Γρατσέας

Ν. Παπαδόπουλος

Είδ. Σύμβουλοι

ΑΠΩΝ 'Ι. Σκορδίλης

Εισηγητές

Κ. Φούσκας

Δ. Τομπαζής

Κ. Κατσιμάνης

Β. Θεοδορακόπουλος

Α. 'Αδαμόπουλος

Στ. Παπασημακόπουλος

'Από τούς άπουσιάζοντες ό κ. Α. 'Αδαμόπουλος άπουσιάζει λόγω έκτάκτου ανάγκης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Πρίν τó Τμήμα άρχίσει τή συζήτηση τών θεμάτων τής ήμ. διατάξεως, ό Πρόεδρος τού Τμήματος κ. Χ. Γκλαβᾶς παρακαλεῖ τούς κυρίους εισηγητές τών μαθημάτων νά προπαρασκευάσουν τήν εισηγήσή τους για τó όριστικό πρόγραμμα τής Γ' Λυκείου σέ τρόπο, ὥστε νά μπορέσουν νά τó εισηγηθοῦν μετά τίς γιορτές τού Πάσχα. Για τίς εισηγήσεις αυτές ισχύουν τά ὅδια μέ αυτά που ἔχουν όριστεῖ για τó όριστικό πρόγραμμα τής Β' Λυκείου, μέ μόνη τή διαφορά, πῶς για τó μάθημα τών Ν. 'Ελληνικῶν εισηγητής θά εἶναι ό Σύμβουλος Β' κ. Δ. Σακκάς.

'Ακολούθως τó Τμήμα ἐγκρίνει τήν ἀλλαγή τής τάξεως συζητήσεως τών θεμάτων τής ημερήσιας διατάξεως καί τήν προσθήκη ἐνός 4ου θέματος "Σχέδιο Π.Δ/τος, περί τροποποιήσεως διατάξεών τινων ρυθμιζοῦσῶν θέματα τών σχολείων Μ. Γεν. 'Εμπ/σεως" μέ εισηγητή τόν Σύμβουλο Β' κ. Δ. Σακκά.

P .1.
14.1.

Γιά τό 2ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως "Οριστικοποίηση μεταβατικού προγράμματος Γ' τάξεως κλασικού λυκείου καί Γ' καί Δ' τάξεων 'Εσπερινού" ο Σύμβουλος Β' κ. Δ. Σακκιάς λέγει για τά φιλολογικά μαθήματα:

Γιά τά μαθήματα: α) Νεοελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία, β) 'Αρχαία 'Ελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία, γ) Λατινικά, δ) 'Ιστορία καί ε) Στοιχεῖα Δημοκρατικού Πολιτεύματος τής Γ' τάξεως τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου καί τῶν Γ' καί Δ' τάξεων τοῦ 'Εσπερινοῦ Λυκείου εἰσηγοῦμαι τά ἀκόλουθα:

1.- 'Αναλυτικό Πρόγραμμα Γ' τάξεως τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου

Νά ἰσχύσει τό μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἔχει διατυπωθεῖ μέ τήν πρόξη τοῦ Τμήματος 21/19-2-1979 μέ τίς ἐξῆς μεταβολές στό μάθημα τής 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας:

α) Στή σ. 7, στήν Εἰσαγωγή στόν Περικλέους 'Επιτάφιο, στή δευτέρα σειρά μετά τή λέξη "Ἐπιταφίου" νά γραφεῖ: "στό σύνολο τῶν 'Ιστοριῶν" τοῦ Θουκυδίδη καί".

β) Στή σ. 8, στήν εἰσαγωγή στόν Πρωταγόρα τοῦ Πλάτωνα στό τέλος τής παραγράφου νά προστεθεῖ: "Γενικό διάγραμμα τοῦ διαλόγου".

γ) Στή σ. 8, παράγραφο β' μετά τίς λέξεις "ἐπεξεργασία τοῦ διαλόγου. Θά" νά προστεθεῖ: "δοθεῖ περίληψη τῶν κεφαλαίων Β-Η τοῦ διαλόγου καί".

2.- 'Αναλυτικό πρόγραμμα Γ' καί Δ' τάξεων 'Εσπερινοῦ Λυκείου

Νά ἰσχύσει χωρίς καμιά μεταβολή τό μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα γι' αὐτές τίς τάξεις, ὅπως διατυπώθηκε μέ τήν πρόξη τοῦ Τμήματος 22/21-2-1979.

Γιά τά Μαθηματικά ο Σύμβουλος Β' κ. Ν. Βαρουχάκης, εἰσηγεῖται τά ἐξῆς:

Μετά τήν οριστικοποίηση τοῦ μεταβατικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τής Γ' ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου εἰσηγοῦμαι τά ἐξῆς:

α) Νά μή μεταβληθεῖ τό ἀρχικό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος Μαθηματικῶν γιά τή Γ' τάξη ἐσπερινοῦ Λυκείου.

β) Γιά τή Δ' τάξη ἐσπερινοῦ Λυκείου νά ἰσχύσει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα Μαθηματικῶν τής Γ' τάξεως ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου.

.1.

14.1.

γ) Για τή Γ' τάξη ήμερήσιου Κλασικοῦ Λυκείου νά ἰσχύσει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα Μαθηματικῶν τῆς Γ' τάξεως ήμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου, ἠροσαρμοζόμενο σέ ἐβδομαδιαία διδασκαλία 2 ὥρων.

ε) Για τή Γ' τάξη τοῦ ήμερήσιου Λυκείου καθώς καί για τή Δ' τάξη Ἑσπερινοῦ Λυκείου νά ἰσχύσει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα Κοσμογραφίας τῆς Γ' τάξεως τοῦ ήμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου.

Γιά τό μάθημα τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς, ὁ Εἰσηγητής Β. Θεοδωρακόπουλος εἰσηγεῖται τά ἐξῆς ὕστερα ἀπό συνεργασία μέ τό κ. Ἰ. Σκορδίλη, Εἰδικό Σύμβουλο τοῦ ΚΕΜΕ.

Μετά τήν εἰσήγησή μου για τή μὴ τροποποίηση τοῦ μεταβατικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Γ' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, πού ἔγινε ἀποδεκτὴ ἀπό τό Τμήμα (πράξη 33/4-4-79) καί για τοὺς ἴδιους λόγους προτείνω.

Τό αὐτό μεταβατικό πρόγραμμα νά ἰσχύσει για τή Γ' Κλασικοῦ Λυκείου ὡς καί για τῆς Γ' καί Δ' Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

Στό Ἑσπερινό Λύκειο, ἀπό τοὺς καθηγητές Φ. Ἀγωγῆς, θά γίνεται ἡ κατάλληλη προσαρμογή τοῦ προγράμματος σύμφωνα μέ τό μονόωρο τοῦ μαθήματος καί τήν ἰδιοτυπία τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου.

Γιά ὅλα τά ἄλλα μαθήματα τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου (Θρησκευτικά, Φιλοσοφικά, Φυσικά, Βιολογία, Ξένη Γλώσσα συνεχιζόμενη καί Γερμανικά) ὕστερα ἀπό εἰσήγηση, ἀντίστοιχα, τῶν κ.κ. Γ. Γρατσέα, Φ. Βάρου, Στ. Παπασημακόπουλου καί Ν. Παπαδόπουλου, δέ γίνεται καμιά μεταβολή στό πρόγραμμα πού καταρτίστηκε μέ τήν πράξη τοῦ Τμήματος Μ.Ε. 21/1979.

Στό προσωρινό Α.Π. τῶν Γ' καί Δ' τάξεων τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου, ὕστερα ἀπό εἰσήγηση κατά μάθημα τῶν κ.κ. Γ. Γρατσέα (Θρησκευτικά) Δ. Σακκά (Φιλολογικά-Φιλοσοφικά), Ν. Βαρουχάκη (Μαθηματικά) καί Στ. Παπασημακόπουλου (Φυσικά καί Βιολογία) καί Β. Θεοδωρακόπουλου (Φ. Ἀγωγή) δέν ἐπέρχεται καμιά μεταβολή. Εἰδικά για τά Μαθηματικά τῆς Δ' τάξεως Ἑσπερινοῦ νά ἰσχύσει τό Α.Π. τῆς Γ' τάξεως ήμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου.

Τό Τμήμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τῆς παραπάνω εἰσηγήσεις

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Ἐγκρίνει τῆς εἰσηγήσεις ὅπως διατυπώθηκαν παραπάνω.

R ./.
14.1.

Γιά τό πρώτο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως " 'Επιστροφή προκηρύξεως συγγραφής βιβλίου Μουσικής για τήν Α' τάξη Λυκείου" ό άρμόδιος είσηγητής κ. Κ. Φούσας, Είσηγητής λέγει τά εξής:

Τό ΥΠΕΠΘ, Δ/ση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. μέ τό άριθμ. Φ.211. 17/32/Γ/2134/28-3-1979 Ξγγραφό του ζητεί νά προτείνουμε τυχόν μεταβολές στην προκήρυξη συγγραφής βιβλίου Μουσικής για τήν Α' τάξη Λυκείου, προκειμένου νά τήν προωθήσει για δημοσίευση.

Ό κ. Πρόεδρος του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ παρακαλεί νά συσχετισθεί ή τυχόν μεταβολή τής προκηρύξεως μέ τίς παρατηρήσεις τών 'Εποπτών για τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος.

'Επειδή παρατηρήσεις του 'Εποπτικού Προσωπικού για τό Α.Π. του μαθήματος τής Μουσικής για τήν Α' τάξη Λυκείου ή πολύ περισσότερο, για τήν προκήρυξη συγγραφής του βιβλίου, δέ μου δόθηκαν από καμιά 'Υπηρεσία, ούτε βρέθηκε ζτιδήποτε σχετικό μετά από άναζήτησή μου, ύποθέτω ότι είδικά για τό μάθημα τής Μουσικής δέν υπάρχουν παρατηρήσεις καί ότι ή σημείωση του κ. Προέδρου του Τμήματος άναφέρεται στά άλλα μαθήματα που μνημονεύονται στο Ξγγραφο του κ. Γεν. Γραμματέα του ΥΠΕΠΘ. 'Εξάλλου ή προκήρυξη συγγραφής βιβλίου Μουσικής για τήν Α' τάξη Λυκείου, που έγκρίθηκε από τό Τμήμα μέ τήν Πράξη του άρ. 124/5-12-78, συντάχθηκε ύστερα από συνεργασία είδικών Καθηγητών του 'Ω-δειού 'Αθηνών καί άλλων τής Μ.Ε. καί δέν είναι ούτε σκόπιμο ούτε ώφελιμο νά μεταβληθεί από μή είδικούς καί ούτε προάγεται τό θέμα τών διδακτικών βιβλίων μέ τήν άναθεώρηση τών προκηρύξεων κάθε τρεις μήνες. Είδικότερα ή προκήρυξη συγγραφής βιβλίου Μουσικής για τήν Α' τάξη Λυκείου είναι σχεδόν άντιγραφή του Α.Π., γεγονός που όφείλεται στη φύση του μαθήματος, μέ τήν προσθήκη όδηγιών καθαρά τεχνικής φύσεως, οι όποτες δέν μπορούν νά μεταβληθοϋν.

"Ύστερα από όλα αυτά καί επειδή δέν πρόκειται για μεταβολή του Α.Π. που ίσχύει, αλλά για τήν προκήρυξη συγγραφής βιβλίου

ε ί σ η γ ο υ μ α ι

νά παραμείνει άμετάβλητη ή προκήρυξη συγγραφής βιβλίου Μουσικής για τήν Α' τάξη Λυκείου, ή όποια έγκρίθηκε όμοφωνα από τό Τμήμα Μ.Ε. μέ τήν άριθμ. 124/5-12-78 άπόφασή του.

14.1.

Τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσεως, ύστερα από τήν είσήγηση του
κ. Κ. Φούσκα, Είσηγητή του ΚΕΜΕ,

άποφάινεται όμοφωνα

'Αποδέχεται τήν είσήγηση του κ. Κ. Φούσκα, Είσηγητή του
ΚΕΜΕ ως έχει.

'Η συζήτηση για τό 3ο θέμα τής ήμεροήσιας διατάξεως "Αναλυ-
τικό Πρόγραμμα 'Ιστορίας Β' Λυκείου" (είσηγητής κ. Βώρος Φ.)
ανάβάλλεται για νά γίνει ή είσήγηση μέ τά υπόλοιπα φιλολογικά
μαθήματα.

[Handwritten signature]

Ο άρμόδιος Εισηγητής κ. Δ. Σακιάς, Σύμβουλος Β' για τό 4ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως "Σχ. Π.Δ/τος περί τροποποιήσεως διατάξεων των ρυθμιζουσών θέματα των σχολείων Μ. Γενικής 'Επιπέδου" εισηγείται τά εξής:

Η Διεύθυνση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του 'Υπουργείου Παιδείας απέστειλε στό ΚΕΜΕ τό έγγραφο αριθ. Π/2572/13-4-79 καί μαζί μ' αυτό Σχέδιο Π.Δ/τος "Περί τροποποιήσεως διατάξεων των ρυθμιζουσών θέματα των σχολείων Μέσης Γενικής 'Εκπαίδευσως για γνωμάτευση" σύμφωνα μέ τό άρθρο 2 του Ν. 180/1975.

Γιά τό Νομοσχέδιο αυτό έχω νά παρατηρήσω τά ακόλουθα:

Άρθρο Ι

Στήν παρ. Ι, σειρά Ι αντί "Διά τήν έγγραφήν" νά γραφεί "Διά τήν εισαγωγήν", γιατί άφοϋ γίνονται εξετάσεις πρόκειται για εισαγωγή.

Στήν παρ. 4, σειρά 7 μετά τή φράση "ώς μελῶν" νά προστεθεῖ "μετά των άναπληρωτῶν αὐτῶν".

'Επίσης νά διαγραφεί ἡ λέξη "καί" πού ὑπάρχει στήν ἀρχή τής προτελευταίας σειράς τής ἴδιας παραγράφου.

'Ὡς πρὸς τόν προβλεπόμενο ἀριθμό βαθμολογητῶν ἀπό τήν παρ. 4β έχω νά παρατηρήσω τά ακόλουθα:

"Ἐνα πλῆθος γονέων ἐνδιαφέρεται για τήν εισαγωγή των παιδιῶν τους σέ κάποιο πρότυπο σχολεῖο. Ἔτσι εἶναι ἐπόμενο οἱ βαθμολογητές καθηγητές των γραπτῶν αὐτῶν των μαθητῶν νά δέχονται τρομερές πιέσεις, ἰδιαίτερα ἀπό γονεῖς πού κατέχουν ὑψηλές θέσεις στήν κοινωνία, για κάποια χαρακτηριστική βαθμολόγηση του γραπτοῦ των παιδιῶν τους. Αὐτό τό γνωρίζω καί ἀπό προσωπική μου ἐμπειρία ἀπό τήν ὑπηρεσία μου στή Βαρβάκειο Σχολή. Γι' αὐτό οἱ βαθμολογητές δέν πρέπει νά εἶναι οἱ ὅποιοι-δήποτε καθηγητές, ἀλλά ἐκεῖνοι πού διακρίνονται καί για τήν ἐξαιρετικά μεγάλη ἀνθεκτικότητά τους στίς ἀσπύμενες πιέσεις. Καί τέτοιοι δέν εἶναι πάντοτε πολλοί. Ἐπειτα, ἄν παραδεχτοῦμε ὅτι κάθε βαθμολογητής, ὅσο ἀνέριαιος κι ἄν εἶναι, σάν ἄνθρωπος θά ἐνδιαφερθεῖ καί για 2-3 μαθητές συγγενῶν, φίλων του κ.ά., τότε ὅσο περισσότεροι εἶναι οἱ βαθμολογητές σέ τόσο μεγαλύτερη ζήτηση νά ὑπάρχει χαρακτηριστική βαθμολογία.

Πέρα απ'αυτά μέ τούς πολλούς βαθμολογητές περιορίζονται οι δυνατότητες για ένιατα κρίση. Πρέπει άκόμα ή Διοίκηση νά λάβει ύπόψη της ότι, άν σέ κάθε βαθμολογητή άντιστοιχοϋν ώς 150 γραπτά, εΐναι πολύ πιθανόν νά συμβεί όρισμένα πρότυπα νά μήν έχουν τόσους μαθητές, ιδίως μαθηματικούς, για νά καλύφουν αυτή τήν ανάγκη. Σημειώνω άκόμη ότι ή βαθμολόγηση τών περισσοτέρων γραπτών τών μαθητών αυτών τής κατηγορίας γενικά δέν απαιτεί πολύ χρόνο. Καί ότι ή έκδοση τών αποτελεσμάτων δέν έπείγει, ώστε νά εΐναι απαραίτητοι οι πολλοί βαθμολογητές.

Γι'αυτούς τούς λόγους εισηγοϋμαι νά εξακολουθήσει νά εφαρμόζεται ή παλαιά τακτική: Νά όρίζονται για τή βαθμολόγηση τών γραπτών σέ κάθε πρότυπο σχολείο 2 φιλόλογοι καί 2 μαθηματικοί, οι όποιοι, για νά έντελοϋν αυτό τό έργο μέ άνεση, νά απαλλάσσονται άπό άλλες άπασχολήσεις. Αν έντούτοις ~~έκ~~ ο άριθμός τών ύποψηφίων εΐναι πολύ μεγάλος καί εΐναι ανάγκη νά όρίζονται περισσότεροι βαθμολογητές, ή αναλογία μεταξύ τών βαθμολογητών καί τών ύποψηφίων νά μήν εΐναι 1 πρós 150, αλλά 1 πρós 400 ή 1 πρós 500

Ός πρós τό περιεχόμενο τής παρ. 10 εΐμαι έντελώς αντίθετος. Βέβαια στή χώρα μας διάφορες τάξεις ύπαλλήλων, επαγγελματιών κ.ά. έξασφάλισαν προνόμια για τόν έαυτόν τους. Άλλά τά προνόμια, όσο καί νά ύπηρετοϋν μεριούς, εΐναι σέ βάρος τοϋ κοινωνικοϋ συνόλου, τραυματίζουν τό αίσθημα τής έσης μεταχείρισης τών πολιτών καί καταστρέφουν τήν ύπόσταση τής ίδιας τής δημοκρατίας. Γι'αυτούς τούς λόγους, μολονότι ένδιαφέρομαι για τόν κλάδο τών εκπαιδευτικών, άπό τόν όποιο προέρχομαι καί στόν όποιο μέ τήν καρδιά μου εξακολουθώ νά άνήκω, δέν μπορώ νά εισηγηθώ τήν καθ'ύπερβαση εισαγωγή στό πρότυπα τών τέκνων τοϋ διδακτικοϋ προσωπικοϋ τους. Προνόμια δέ θά δεχόμουν ποτέ ούτε για τόν ίδιο τόν έαυτόν μου. Εισηγοϋμαι, λοιπόν, νά άπαλειφτεί αυτή ή παράγραφος.

Για τήν άπάλειψή της, κατά τή γνώμη μου, συνηγορεί κι άλλος λόγος, ψυχολογικός. Τά παιδιά τών εκπαιδευτικών τουλάχιστο στό Γυμνάσιο καί στό Λύκειο καλό εΐναι νά φοιτοϋν σέ σχολεία πού δέν ύπηρετοϋν οι γονείς τους για νά άποδεσμεϋνται απ'αυτούς καί νά μήν άποκτοϋν ένείνη τήν ιδιότητα συμπεριφοράς, πού αναπτύσσεται σ'αυτά τά παιδιά άπό τήν παρουσία τών γονέων τους στό σχολείο άκόμα καί στήν τάξη τους.

Καί μέ τήν εύκαιρία πού μου δίδεται επαναλαμβάνω μιὰ σταθερή πεποίησή μου πού στηρίζεται καί στά πορίσματα τής έρευνας: Τό καλύ- τερο σχολείο γιά τήν όμαλή ανάπτυξη τοῦ παιδιοῦ εἶναι τό σχολείο τής γειτονιάς του, τής περιοχῆς όπου μόνιμα ζεῖ.

Τά πρότυπα σχολεία, πού γιά τούς περισσότερους μαθητές τους λειτουργοῦν μακριά ἢ καί πολύ μακριά ἀπό τήν κατοικία τους, καλλιεργοῦν βέβαια τή νόηση ἀλλά, κατά τή γνώμη μου, ἀναπτύσσουν ταυτόχρονα τόν ἀτομισμό, προοαλοῦν ἐντάσεις λόγω τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καί δέ δημιουργοῦν τό κλίμα γιά τήν όμαλή ανάπτυξη τής προσωπικότητας.

Ἄνομα οἱ ἐξετάσεις γιά τά πρότυπα ἀνοίγουν φροντιστήρια, ὥστε καί γι' αὐτό τό λόγο αὐτά τά σχολεία δέν εἶναι προσιτά σ' ὅλους. Καί ἐπιπλέον τραυματίζονται ἀπό τήν ἀποτυχία σέ μιὰ πολύ εύαιόσητη ἡλι- κία οἱ χιλιάδες μαθητές πού συμμετέχουν στίς ἐξετάσεις γιά τά πρότυ- πα καί παρά τά φροντιστήρια καί τίς προετοιμασίες καί παρά τίς ἱνα- νόδιτες πού ἔχουν πολλοί ἀπ' αὐτούς, λόγω τοῦ πολύ περιορισμένου ἀριθμοῦ τῶν εἰσαγομένων, ἐντοῦτοις ἀποτυγχάνουν.

Ἄρθρα 2 καί 3

Εἰσηγοῦμαι νά γίνουν δεκτά ὅπως ἔχουν στό σχέδιο τοῦ Π.Δ/τος.

Μετά τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακιά ἐπακολοῦθησε συζήτηση κατά τήν ὁποῖαν α) ὁ κ. Ἡλ. Σπυροπούλος εἶπε τά ἑξῆς:

Γενική Παρατήρηση:

Νά μνημονευθεῖ καί ἡ ὑπ' ἀριθμ. 84/76 γνωμάτευση τοῦ Τμήματος Μ.Ε. μέ τήν ὁποῖα τό Τμήμα ἐξέφρασε τήν ἀντίθεσή του στό θεσμό τῶν ἐξετάσεων γιά τήν εἰσαγωγή ἀποφοίτων Δημοτικοῦ στό πρότυπα Γυμνάσια καί εἶχε προτείνει τήν εἰσαγωγή τους ὕστερα ἀπό κλήρωση ἐπειδή καί παιδαγωγικοί λόγοι καί οἱ σχετιεῖς διατάξεις τοῦ Ν. 309/76 δέν συνηγοροῦν γιά τή σκοπιμότητα τῶν ἐξετάσεων αὐτῶν.

Ὅσο ἀφορᾷ τήν παρ. 10:

Τό ποσοστόν 20% κρίνεται ὑπερβολικό, γιατί: α) ὅα δημιουργηθοῦν τμήματα τῶν 48 μαθητῶν, πράγμα πού ἀποτελεῖ σημαντική ὁπισθοδρόμηση σέ σύγκριση μέ τίς διατάξεις τοῦ Ν. 309/76 καί β) ὁ φυσιολογικός ἀριθμός τῶν παιδιῶν (κατά τάξη) τοῦ διδαικτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ κάθε συγκεκριμένου σχολείου δέν εἶναι δυνατό νά φτάνει σέ τόσο ὑψηλό ἐπί- πεδο. Γι' αὐτό προτείνω τό ποσοστό νά περιοριστεῖ στό 10%.

2.1.
14.7.

Αιολούθως ό κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β' λέγει: 'Η εισήγηση του κ. Δ. Σακινά είναι πλήρως θεμελιωμένη και πρέπει να γίνει δεκτή. Άλλωστε είναι σύμφωνη και με προηγούμενη σχετική απόφαση του Τμήματος.

Στή συνέχεια ό κ. Κ. Κατσιμάνης, Εισηγητής λέγει:

Δέν πιστεύω πώς μιá παρανομία ή μιá δυσάρεστη κατάσταση διορθώνεται με τήν επέταση και τή γενίκευσή της. Όμως ό κáθε καθηγητής έχει τή δυνατότητα να έγγράφει τá παιδιá του στο σχολείο στο όποιο υπηρετεί. Αυτό, εντός των άλλων, διευκολύνει τόν καθηγητή στή μεταφορά των παιδιών του τό πρώτ στο σχολείο και στήν επιστροφή μαζί τους στο σπίτι τό μεσημέρι. Άνάλογο δικαίωμα πρέπει να έχει και ό καθηγητής του προτύπου Γυμνασίου. Άν αυτό για τá παιδιá είναι πρόνομο, δέ σημαίνει πώς ή οίκογένεια του καθηγητή πρέπει να ταλαιπωρείται όταν μάλιστα δέ βλάπτεται με τήν υπέρβαση ούσιαστικά κανέναν. Με τήν ίδια λογική, δέ θά έπρεπε κανέναν καθηγητής να τοποθετείται σε πρότυπο, έπειδή αυτό μειώνει στους υπόλοιπους συναδέλφους των που υπηρετούν σε άλλα σχολεία.

Στή συνέχεια ό κ. Στ. Παπασημαιόπουλος λέγει:

- 1) 'Η εισαγωγή στα πρότυπα δέν είναι πλεονέκτημα ούσιαστικό άλλ' απλώς μιá ίκανοποίηση προσωπιών φιλοδοξιών των γονέων.
- 2) 'Επίσης είναι δυνατόν να εξεταστούν τά παιδιá των υπηρετούντων εκπαιδευτικών μαζί με όλα τά άλλα παιδιá.
- 3) 'Η εισαγωγή μαθητή που ύστερεί στο πρότυπο σχολείο δημιουργεί προβλήματα ψυχολογικά, για τόν μαθητή που ύστερεί, συνειδήσεως για τους διδάσκοντες καθηγητές και καλής λειτουργίας του τμήματος σε μερικές περιπτώσεις. Για τό λόγο αυτό προτείνω τήν κατάργηση τής παραγράφου δέκα.

'Επίσης ό Εισηγητής κ. Β. Θεοδωραϊόπουλος έκανε τίσ εξής νομοτεχνικές παρατηρήσεις στο άρθρο 1.

- α) 'Η προεξαγγελτική πρόταση του άρθρου 1 του σχεδίου "Αί παράγραφοι 1, 2 και 4 του άρθρου 11....." να λάβει αριθμό παραγράφου 1 και τό υπόλοιπο κείμενο ως τό τέλος τής παραγράφου 10 του σχεδίου να τεθεί μέσα σε εισαγωγικά. Γιατί αυτό είναι τό κείμενο τής παραγράφου 1 του άρθρου 1 του σχεδίου.

9.1.

β) Ἡ παράγραφος 10 τοῦ σχεδίου νά λάβει ἀριθμό παραγράφου 2, γιατί αὐτή εἶναι στήν πραγματικότητα ἡ δευτέρα παράγραφος τοῦ ἀρθρου 1 τοῦ σχεδίου.

Ὁ Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βῆρος, φρονεῖ ὅτι τὸ ἐδάφιο β' τῆς παρ. 4 τοῦ σχεδίου νά παραμείνει ὅπως ἔχει, γιατί θεωρεῖ πλεὶς ἀδιάβλητη τῆ διεξαγωγή βαθμολόγησης ὅταν ὁ ἀριθμός τῶν βαθμολογητῶν δυσχεραίνει τήν ἐνδῆλωση πιέσεων πρὸς συγκεκριμένο πρόσωπο.

Ἵστερα ἀπὸ τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Σακκιά καὶ τῆ συζήτηση πού ἀκολούθησε, τὸ Τμῆμα Μ.Ε.

ἀ πο φ α ἶ ν ε τ α ἰ

Γνωμοδοτεῖ νά προωθηθεῖ τὸ Σχῆδιο Π.Δ/τος μέ τίς ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

Ἄρθρο 1. Ἡ φράση στήν ἀρχή τῆς παρ. 1 "Διὰ τήν ἐγγραφήν" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τήν φράση "Διὰ τήν εἰσαγωγήν". Ἐπίσης ἡ φράση "δοκιμασία ἐπιλογῆς" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τῆ φράση "γραπτή δοκιμασία ἐπιλογῆς".

Στό τέλος τοῦ πρώτου ἐδαφίου τῆς παραγράφου 4 μετά τῆ λέξη μελῶν νά προστευεῖ ἡ φράση "μετά τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν" καὶ νά ἀπαλειφθεῖ ἡ λέξη καί πρὶν ἀπὸ τῆ φράση "ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα" πού βρίσκεται στό τέλος τῆς ἴδιας παραγράφου.

Τὸ ἐδάφιο (β) τῆς παρ. 4 νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς:

"Ἡ δοκιμασία αὕτη διενεργεῖται ὑπὸ ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς συγκροτούμενης ὑπὸ τοῦ οἰκείου Δ/ντοῦ ἐκάστου Προτύπου Σχολείου καὶ ἀποτελούμενης ὑπὸ τοῦ Λυκειαρχοῦ, Δ/ντοῦ τοῦ οἰκείου Γυμνασίου ὡς Προέδρου καὶ ὑπὸ καθηγητῶν τῶν κλάδων Α2 καὶ Α3, δύο τουλάχιστον, κατὰ μάθημα, ὀργανικῶς ἀνηκόντων στοῦ αὐτοῦ Σχολείου, ὡς μελῶν τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμός ὀρίζεται ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ συνόλου τῶν ὑποψηφίων κατὰ λόγον 1/500".

Μειοψηφεῖ ὁ κ. Φ. Βῆρος ὁ ὁποῖος φρονεῖ ὅτι τὸ ἐδάφιο β' τῆς παρ. 4 τοῦ σχεδίου νά παραμείνει ὅπως ἔχει.

Ἡ παράγραφος 10 τοῦ σχεδίου νά ἀπαλειφθεῖ. Μειοψηφοῦν οἱ Σύμβουλοι κ. κ. Γ. Γρατσέας, Ἡλ. Σπυροπούλος, Ἰ. Ἀρβανίτης καὶ Ν. Παπαδόπουλος, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τῆ γνώμη ὅτι πρέπει ἡ παράγραφος νά παραμείνει, ἀλλά τὸ ποσοστὸ 20% νά μειωθεῖ σέ 10%.

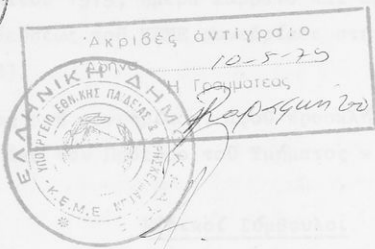
Άρθρο 2. Η φράση τῆς παρ. 6 "ὑπὸ τῶν Δημοσίων καθηγητῶν" νά ἀντι-
κατασταθεῖ μὲ τῆ φράση "ὑπὸ τῶν δύο δημοσίων καθηγητῶν".

Άρθρο 3. Ψηφίζεται ὁμόφωνα ὡς ἔχει.

Στῆ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συζήτηση καὶ ἐπικυρώνονται τὰ
πρακτικὰ αὐθημερὸν ἀπὸ τὸν Πρόεδρο.

Ἡ Γραμματεὺς

Δήμητρα Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 38/1979

Σήμερα, 5 Μαΐου 1979, ημέρα Σάββατο και ώρα 9η πρωινή, το Τμήμα Μέσης Έκπαιδευσεως του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Χρ. Γκλαβά, Σύμβουλο Α' οί

Σύμβουλοι Β

Ί. Άρβανίτης
Φ. Βώρος
Δ. Σακιάς
Ήλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

Είδικοί Σύμβουλοι

Ί. Εκορδύλης

Εισηγητές

Κ. Φούσκας
Δ. Τοματζίδης
Κ. Κατσιμάνης
ΑΠΩΝ Β. Θεοδωρακόπουλος
Λ. Άδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ο κ. Βαρουχάκης μετέχει του Τμήματος Έρευνών.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Άνακοινώσεις

- α) Έγγραφο αριθμ. Φ.211.21/2/Γ/2446/9-4-1979.
- β) Έγγραφο αριθμ. Γ/2346/13-4-1979.
- γ) Έγγραφο αριθμ. Φ.260/226/Δ/10956/29-3-1979.
- δ) Έγγραφο αριθμ. Φ.211.17/41/Γ/2569/13-4-1979.
- ε) Έγγραφο αριθμ. Γ/2351/13-4-1979

./.

Handwritten initials

στ) "Εγγραφο αριθμ. 12/5-4-1979.

ζ) "Εγγραφο αριθμ. Π.Δ. 374/1978.

Σχετικά με την ανακοίνωση η) ο κ. Πρόεδρος του Τμήματος επαναφέρει το θέμα της κατάρτισης των τελικών προγραμμάτων των Β' και Γ' τάξεων του λυκείου Γεν. Κατευθύνσεως και υπενθυμίζει στους μετέχοντες των συνεδριών του Τμήματος τη συζήτηση, που έγινε πρό των εορτών του Πάσχα 1979, για το πρόγραμμα της Β' λυκείου. "Όσοι από τους εισηγητές είναι έτοιμοι να εισηγηθούν το πρόγραμμα του μαθήματός τους παρακαλούνται να το δηλώσουν στη γραμματέα του Τμήματος.

Με την ευκαιρία αυτή επιθυμεί να τονίσει τη σημασία της πληρότητας των εισηγήσεων που αποτελούν τη βάση λήψεως αποφάσεων στις συνεδρίες του Τμήματος. Οι εισηγητές των θεμάτων καλόν είναι να συνεργάζονται με τους συναδέλφους της ίδιας ειδικότητας και να ενημερώνουν εκείνους των άλλων ειδικοτήτων, ώστε στις συνεδρίες να αποφεύγονται ανωμαλίες. Μία απ' αυτές είναι ή κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίας γραμματική διδασκαλία ενός κειμένου, ή όποια θά μπορούσε να πραγματοποιηθεί ένωριτερα. Εισηγητές των θεμάτων θά είναι Σύμβουλοι, όπως όριζει ο νόμος. Οι Εισηγητές θά βοηθούν τους Συμβούλους και θά εισηγούνται σε ειδικές περιπτώσεις.

θ) Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητής του ΚΕΜΕ ανακοίνωσε τά έξης για τό βιβλίο Γεωγραφίας της Γ' τάξεως Γυμνασίου που κρίθηκε πρόσφατα από την αρμόδια επιτροπή Κρίσεως:

Κάλεσα τους συγγραφείς του βιβλίου και επέφεραν τίς δέουσες διορθώσεις σύμφωνα με πολλές παρατηρήσεις της 'Επιτροπής ενώ άλλες παρατηρήσεις της 'Επιτροπής, οί συγγραφείς τίς βρήκαν υπερβολικές ή άπαραδεκτές και δέν συμμορφώθηκαν με αυτές. Ύστερα από πολύωρη συνεργασία συμφώνησα με τους συγγραφείς και κατόπιν αυτού τό βιβλίο θά παραδοθεί τελικά την έρχόμενη εβδομάδα για να έγκριθεί από τό Τμήμα. Στο μεταξύ και ο κ. Δ. Τουπαϊδης, θά μελετήσει τίς διορθώσεις και προσθήκες που οί συγγραφείς επέφεραν από γλωσσικής φύσεως.

4.1.

Ο αρμόδιος εισηγητής για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως "Οργάνωση σεμιναρίου για καθηγητές Φυσικών 'Επιστημών Μ.Ε." λέγει τα εξής:

"Υστερα από το άριθμ. Φ.500/Γ/2239/11-4-1979 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ καί το άριθμ. 150/345.0/33/30-3-1979 του 'Υπουργείου Συντονισμού έχω νά εισηγηθώ τά ακόλουθα:

α) Για νά μή σημειωθεί απώλεια χρόνου, νά γίνει πρόσκληση πρὸς τοὺς ἐνδιαφερομένους ἀπὸ τὴν ἀρμόδια Διοικητική 'Υπηρεσία ἐπιγόντως, ὥστε νά ἐξασφαλισθεῖ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς καθηγητῶν γιὰ φοίτηση. Ὁ χρόνος τοῦ Σεμιναρίου θά πρέπει νά εἶναι ἀπὸ 16-7 - 10/8 ὅπως τὸ σχετικὸ ἔγγραφο προτείνει.

β) Νά ὀρισθεῖ τριμελής 'Επιτροπή ἀπὸ ΚΕΜΕ τῆς εἰδικότητας τοῦ κλάδου Α4 οἱ ὁποῖοι θά ἐπιλέξουν τοὺς καθηγητές πού θά φοιτήσουν στὸ Σεμινάριο ἀλλὰ καί θά παρακολουθήσουν οἱ ἴδιοι τίς ἐργασίες τους. Ἡ ἔδρα 'Επιτροπῆ θά καθορίσει καί τὸν τύπο τοῦ Πιστοποιητικοῦ πού θά δοθεῖ σέ ὄσους φοιτήσαν στὸ Σεμινάριο.

γ) Νά δοθεῖ ἡ δέουσα ἐντολή ἀπὸ τὴ διοίκηση στὴν ἀρμόδια διεύθυνση τοῦ ἐργοστασίου 'Εποπτικῶν Ὀργάνων τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας, γιὰ νά διευκολύνει αὐτὴ ἡ τελευταία τὸ ἔργο τοῦ Σεμιναρίου.

δ) Στὸ ἔγγραφο τῆς προσκλήσεως καλῶν θά εἶναι μὰ ὑπομνηθεῖ τὸ προτρεπτικὸ τῆς προσελεύσεως καί ἡ μὴ ὑπαρξὴ κάθε εἵδους χρηματικῆς ἀποζημιώσεως πρὸς αὐτοὺς πού θά παρακολουθήσουν τὸ Σεμινάριο, ἐκτός ἂν ἡ Διοίκηση ἀποφασίσει διαφορετικά.

ε) Τὸ τμήμα νά ἐπιφυλαχθεῖ γιὰ τὴν τελικὴ γνωμάτευση ἕως ὅτου ὑποβληθεῖ στὸ ΚΕΜΕ τὸ ἀκριβές πρόγραμμα τοῦ Σεμιναρίου τὸ ὁποῖο καί θά πρέπει νά ἀνταποκρίνεται στίς ἀνάγκες τῶν καθηγητῶν τοῦ κλάδου Α4, τίς σχετικὲς μὲ τὸ διδακτικὸ τὸν ἔργο.

Τὸ Τμήμα μετὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Γ. Παπασημακόπουλου, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

1.
7/1.

συμφωνεῖ κατ' ἀρχήν μέ τήν πρόταση διοργανώσεως Σεμιναρίου ἀπό τό Κ.Π.Ε. "Δημοκритος" κατὰ τήν προταθεῖσα περίοδο. Ἐπισημαίνει ὅμως τήν ἀνάγκη:

1.- Νά σταλεῖ ἔγκαιρα ἀπό τή Διοίκηση πρόσκληση πρὸς τοὺς ἐνδιαφερομένους γιά ὑποβολή αἰτήσεως συμμετοχῆς στό σεμινάριο.

2.- Νά γνωσθεῖ στοὺς ἐνδιαφερομένους ὅτι δέν προβλέπεται ἀποζημίωση.

3.- Νά συγκροτηθεῖ τριμελής ἐπιτροπή ἀπό ἓνα (1) Ἐπόπτη καί δύο (2) ΓΕΜΕ τοῦ κλάδου Α4 γιά τήν τελική ἐπιλογή τῶν καθηγητῶν πού θά μετάσχουν στό σεμινάριο καί τήν παρακολούθηση τῶν ἐργασιῶν τοῦ σεμιναρίου σέ συνεργασία μέ τίς ἀρχές τοῦ Κ.Π.Ε. "Δημοκритος". Ἡ ἴδια ἐπιτροπή θά εἰσηγηθεῖ σχετικά μέ τόν τύπο τοῦ πιστοποιητικοῦ.

4.- Νά δοθεῖ ἐντολή στό ἐργοστάσιο ἐποπτικῶν ὀργάνων νά διευκολύνει τό ἔργο τοῦ σεμιναρίου.

5.- Τό τελικό πρόγραμμα πού θά καταρτίσει τό Κ.Π.Ε. "Δημοκритος" νά ὑποβληθεῖ ἐγκαίρως στό ΚΕΜΕ πρὸς ἔγκρισιν.

Πάντως τό Τμήμα Μ.Ε. ἐπισημαίνει τίς δυσκολίες λειτουργίας σεμιναρίου σέ περίοδο διακοπῶν χωρίς μάλιστα καταβολή ἀποζημιώσεως.

Στό σημεῖο αὐτό τερατιστήκε ἡ συζήτηση καί ἐπικυρώνονται αὐθημερόν τά πρακτικά ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος.

Ο. Πρόεδρος

Γ. Γελαβᾶς

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Ἀκριβές ἀντίγραφο
Ἀθήνα 12-5-75
Ἡ Γραμματέας
[Signature]

[Handwritten signature]
74.1.

ΠΡΑΞΗ 39/1979

Σήμερα, 9 Μαΐου 1979, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 9η πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση ἀφοῦ προσκλήθησαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκλαβά, Σύμβουλο Α' οἱ

Σύμβουλοι Β'

Ί. Ἀρβανίτης
Φ. Βῶρος
Δ. Σακκάς
Ήλ. Σπυροπούλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
ΑΠΩΝ Ν. Παπαδόπουλος

Εἰδ. Σύμβουλοι

Ί. Σκορδίλης

ΑΠΩΝ

Εἰσηγητές

Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαζίδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Α. Ἀδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

Ἀπό τοὺς ἀπουσιάζοντες ὁ Σύμβουλος Β' κ. Ν. Παπαδόπουλος ἦταν σέ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Ἐρευνῶν. Ὁ Εἰσηγητής κ. Α. Ἀδαμόπουλος ἦταν στό Δ.Μ.Ε.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Ἀνακοινώσεις

- α) Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.547.1/8/2846/28-4-1979
- β) Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/16/Γ/2793/26-4-1979
- γ) Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.211.11/4/Γ/2878/ 2-5-1979
- δ) Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/15/Γ/2792/26-4-1979
- ε) Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/14/Γ/2791/26-4-1979
- στ) Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.211.15/17/Γ/2790/26-4-1979
- ζ) Ἐγγραφο ἀριθμ. Φ.260/275/Δ/16120/25-4-1979
- η) Ἐγγραφο ἀριθμ. 1096/4-5-1979
- θ) Ἐγγραφο ἀριθμ. 1202/4-5-1979
- ι) Σχετικά μέ τήν ἀνακοίνωση αὐτή δὲκ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος ἀναφέρει ὅτι ὁ Προεδρεύων τοῦ ΚΕΜΕ τοῦ ζήτησε νά καλέσει τόν εἰδ. Σύμβουλο κ. Γερ. Θεοδωροῦ νά μετέχει τῶν συνεδριῶν τοῦ

Τμήματος ἀναφέρει ὅτι ὁ Προεδρεύων τοῦ ΚΕΜΕ τοῦ ζήτησε νά καλέσει τόν εἰδ. Σύμβουλο κ. Γερ. Θεοδωροῦ νά μετέχει τῶν συνεδριῶν τοῦ

Η.Ι.

του Τμήματος Μ.Ε., στις οποίες θα συζητούνται προγράμματα μαθηματικών.

Ο αρμόδιος εισηγητής για το 2ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως "Επιστροφή προκηρύξεων συγγραφής διδ. βιβλίων (Θρησκευτικά Α' Λυκείου" κ. Γ. Γρατσάας, Σύμβουλος Β', εισηγείται τα εξής:

Με το υπ' αριθμ. Φ.211.17/32/Γ/2134 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ το οποίο υπογράφει ο Γεν. Γραμματέας κ. Α. Καρράς και με την ένδειξη "Επιστροφή προκηρύξεων συγγραφής διδακτικών βιβλίων", επιστράφηκε στο ΚΕΜΕ και η προκήρυξη συγγραφής των Θρησκευτικών της Α' Λυκείου.

Υποδεικνύεται με το παραπάνω έγγραφο να επιστραφεί στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ και η προκήρυξη που αναφέραμε, "με τις τυχόν μεταβολές προκειμένου" να προωθηθεί "για δημοσίευση αφού προηγουμένως δημοσιευθεί στο ΦΕΚ το όριστικό "Αναλυτικό Πρόγραμμα" της Α' Γενικού Λυκείου.

Από της πλευράς μας υπενθυμίζουμε ότι το ΚΕΜΕ συνέταξε το όριστικό "Αναλυτικό πρόγραμμα των Θρησκευτικών, ύστερα από συνεργασία με επιτροπή από θεολόγους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στη Μ. Παιδεία (Επόπτες, Επιθεωρητές, Λυκειάρχες, Γυμνασιάρχες, Καθηγητές) και σύμπραξη με τέσσερις καθηγητές της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Για το πρόγραμμα αυτό έχει διατυπώσει απόψεις, πριν από την τελική διαμόρφωσή του, το Έποπτικό προσωπικό Μ.Ε., εκφράζοντας, και τις γνώμες των ανά τη χώρα θεολόγων-Εκπαιδευτικών.

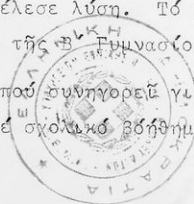
Υστερα απ' αυτά φρονούμε ότι δε χωρεί άλλη θεώρηση ή αναθεώρηση, όταν μάλιστα η πίεση του χρόνου δεν αφήνει άλλα περιθώρια για καθυστερήσεις.

Σημειώνουμε ακόμη ότι το βιβλίο του Β. Πετρούνια, που χρησιμοποιείται ως βοήθημα για την Α' Λυκείου δεν έπασχε μόνο γλωσσικά. Έτσι η μεταγλώττισή του συμβατικά μόνο αποτέλεσε λύση. Το βιβλίο αυτό έχει ξεπεραστεί από το σχολικό βοήθημα της Β' Γυμνασίου.

Το γεγονός δημιουργεί νέα πίεση, που συνηγορεί για την κατά το δυνατό ταχύτερη αντικατάσταση του σε σχολικό βοήθημα αντίστοιχο για τους μαθητές της Α' Λυκείου.

./.

Η.Ι.

2

Μετά τά παραπάνω προτείνω στό Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ νά έπιστρέψει τή σχετική άλληλογραφία στό ΥΠΕΠΘ, μέ τήν παράκληση νά προωθηθεῖ χωρίς ἄλλη καθυστέρηση, ἡ δημοσίευση τοῦ ὀριστικοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Ἐργασιαστικῶν τῆς Α΄ Λυκείου καί ἡ σχετική προκήρυξη. Μόνο ἔτσι θά εἶναι δυνατό νά ἔχουν οἱ μαθητές μας, ἔστω καί κατά τό σχολικό ἔτος 1980-81 τό νέο σχολικό βοήθημα.

Τό Τμήμα Μέσης Ἐκπαίδευσης, ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου κ. Γ. Γρατσέα,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Γ. Γρατσέα καί συγκεκριμένα νά έπιστρέψει τή σχετική άλληλογραφία στήν ἀρμόδια ὑπηρεσία τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τήν παράκληση νά προωθηθεῖ χωρίς ἄλλη καθυστέρηση ἡ δημοσίευση στό ΦΕΚ τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί τῆς προκηρύξεως συγγραφῆς βιβλίου τοῦ μαθήματος τῶν Ἐργασιαστικῶν τῆς Α΄ τάξεως Λυκείου.

[Handwritten signature]

[Handwritten initials]

Ἀκολουθῶς ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Χ. Γκιλαβᾶς, Σύμβουλος Α΄, εἰσάγει γιὰ συζήτηση ὡς 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως τὴν "Ἐγκριση πράξεων Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ διδ. βιβλίου, Γεωγραφία Γ΄ Γυμνασίου".

Ὁ ἀρμόδιος εἰσηγητὴς κ. Στ. Παπασημανδῆπουλος, εἰσηγεῖται τὰ ἑξῆς:

Τὸ βιβλίο γιὰ τὴ Γ΄ τάξη τοῦ Γυμνασίου τῶν συγγραφέων Ἡ. Μαριολάκου καὶ Χ. Σιδέρη ἦταν τὸ μοναδικὸ πού υποβλήθηκε γιὰ κρίση ὕστερα ἀπὸ τὴν σχετικὴ προκήρυξη τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Γιὰ τὴν κρίση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ συστήθηκε, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀριθμ. Φ.211.13/1/Γ/628/8-2-1979 ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ἐπιτροπὴ Κρίσεως τοῦ βιβλίου αὐτοῦ μὲ Πρόεδρο τὸν Καθηγητὴ τῆς ΠΑΣΠΕ κ. Ν. Κόνσολα καὶ Μέλη τοὺς κ.κ. Ἰ. Μόσχο, Ἀναπληρωτὴ Διευθυντὴ τῆς ΣΕΛΜΕ, Δ. Τομπατῆ, Εἰσηγητὴ ΚΕΜΕ, Ἀ. Καραλάμπος, Γεωλόγο ΙΓΜΕ καὶ Π. Μαραῆ, καθηγήτρια τῆς Πρ. Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Ν. Ἐμύρης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ παρέλαβε τὸ βιβλίο καὶ ἀκολούθησε τὴ σχετικὴ νόμιμη διαδικασία ἀποφάσισε ὁμόφωνα στὴν Γ΄ πράξη της τὰ ἀκόλουθα:

1.- Ὅτι κρίνει κατάλληλο τὸ βιβλίο "Γεωγραφία τῆς Γ΄ Γυμνασίου τῶν συγγραφέων Ἡ. Μαριολάκου καὶ Χ. Σιδέρη γιὰ νὰ χρησιμοποιηθεῖ προσωρινά γιὰ τὴν κάλυψη τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν, ὡς ἐγχειρίδιο γιὰ τὴν διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Γεωγραφίας τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου μὲ τὸν ὅρο νὰ συμμορφωθοῦν οἱ συγγραφεῖς μὲ τὶς παρατηρήσεις καὶ τὶς ὑποδείξεις τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως, ὅπως διατυπώνονται στὶς εἰσηγήσεις τῶν Μελῶν της καὶ στὶς Πράξεις της, καὶ

2.- Προτείνει νὰ ἀπονεμηθεῖ στὸ βιβλίο τὸ Γ΄ βραβεῖο.

Οἱ συγγραφεῖς συμμορφώθηκαν στὶς περισσότερες ὑποδείξεις τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως καὶ πρόσθεσαν ἕνα ὁλόκληρο κεφάλαιο γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ δημιουργήθηκε καὶ κάποια καθυστέρηση ὅπως μὲ ἀνακοίνωσή μου πληροφορήσα τὸ Τμήμα. Εἰς τὰ σημεῖα πού οἱ συγγραφεῖς δέν συμμορφώθηκαν μὲ τὶς ὑποδείξεις τῆς Ἐπιτροπῆς πιστεύω πὼς ἔπραξαν καλὰ διότι θεώρησα ὅτι οἱ θέσεις τῶν συγ-

7/1.

γραφείων ήταν σεβαστές όπως άλλωστε και των μελών της 'Επιτροπής Κρίσεως χωρίς αυτό να σημαίνει πως κάποιος είχε απόλυτως δίκαιο ή άδικο..

Ύστερα από τα όσα ανέφερα και την επίσταμένη μελέτη τόσο των εισηγήσεων και πράξεων της 'Επιτροπής Κρίσεως και της συνεργασία του κ. Τομπάζδη όσο και του βιβλίου, εισηγούμαι στο Τμήμα την έγκριση της τελικής πράξεως της 'Επιτροπής όσον αφορά την καταλληλότητα και χωρίς τον χαρακτηρισμό της προσωρινότητας του βιβλίου ως διδακτικού έγχειριδίου και επομένως την αποστολή του στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση και προτείνω να απονεμηθεί σ' αυτό το β' βραβείο.

Το Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως, ύστερα από την εισήγηση του Εισηγητή κ. Στ. Παπασημακόπουλου και της σχετικής συζήτηση,

άποφαινεται όμοφωνα

1.- Έγκρινει την τελική πράξη της 'Επιτροπής Κρίσεως συγγραφής διδακτικού βιβλίου "Γεωγραφία της Γ' τάξεως Γυμνασίου" ως προς την καταλληλότητα του βιβλίου και την κάλυψη των διδακτικών αναγκών της τάξεως αυτής.

2.- Προτείνει να δοθεί στους συγγραφείς το Β' βραβείο.

3.- Εισηγείται την άπαλοιφή της τελευταίας παραγράφου του βιβλίου στην οποία περιέχονται εύχαριστίες σε όργανισμούς και πρόσωπα, που δεν ενδιαφέρουν καθόλου τη σχολική πράξη καθώς επίσης και την άπαλοιφή της βιβλιογραφίας.

4.- Αποστέλλει το βιβλίο στην αρμόδια ύπηρεσία του ΥΠΕΠΘ για τις περαιτέρω ενέργειες.

7/1.

7

Στή συνέχεια ο κ. Πρόεδρος του Τμήματος εισάγει ως 4ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως την "Έγκριση πράξεως Έπιτροπής κρίσεως του διδακτικού βιβλίου, 'Οργανική Χημεία Γ' Λυκείου του Γ. Βάρβογλη.

Ο αρμόδιος εισηγητής για το 4ο θέμα κ. Στ. Παπασημακόπουλος, εισηγείται τα εξής:

Υστερα από την Φ.211.13/3/Γ/1065/20-2-1979 απόφαση του κ. Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων συγκροτήθηκε Έπιτροπή Κρίσεως για βελτίωση, μεταβολή και αναθεώρηση του βιβλίου "Οργανική Χημεία" του Γ. Βάρβογλη για την Γ' Λυκείου.

Η Έπιτροπή είχε Πρόεδρο τον Λυκειάρχη Κλάδου Α4 Β. Καρώνη και Μέλη τους Δ. Γατζέλα, Γυμνασιάρχη κλάδου Α4, Α. Παπαϊωάννου, Προϊστάμενο του Τμήματος Διδακτικών βιβλίων της ΔΕΠΠΕ κλάδου Α4 και τον Κ. Κατσιμάνη, Εισηγητή του ΚΕΜΕ.

Η Έπιτροπή αφού συνεργάστηκε με τον συγγραφέα σε άλλεπάλληλες συνεδριάσεις, επέφερε τρεις διαφορές διορθώσεις, αναθεωρήσεις, βελτιώσεις και μεταβολές στο βιβλίο όπως αυτές παρουσιάζονται στο βιβλίο αυτό έδώ που παραδίδω στην Γραμματέα του Τμήματος.

Κατόπιν της μελέτης τόσο του βιβλίου όσο και των πράξεων της Έπιτροπής Κρίσεως εισηγούμαι την έγκριση από το Τμήμα όλων των μεταβολών που επέφερε η Έπιτροπή και την διαβίβαση του βιβλίου αρμοδίως.

Το Τμήμα Μέσης Έκπαίδευσης, ύστερα από εισηγήση του Εισηγητή κ. Στ. Παπασημακόπουλου και σχετική συζήτηση,

αποφαίνεται ομόφωνα

Έγκρινει τρεις βελτιώσεις και μεταβολές που επέφερε η οικεία Έπιτροπή στο βιβλίο "Οργανική Χημεία" του Γ. Βάρβογλη για τη Γ' τάξη Λυκείου και προωθεί το βιβλίο στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ για τρεις περαιτέρω ενέργειες.

Στο όημελο αυτό τερματίστηκε η συζήτηση και επικυρώνονται αύθημερόν τα πρακτικά από τον Πρόεδρο.

Ο Πρόεδρος

Χ. Γυλαβάς

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

74.1.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 40 / 1979

Σήμερα, 11 Μαΐου 1979, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9η πρωινή, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσης του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

"Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθησαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Χ. Γκλαβά, Σύμβουλο Α' οι

Σύμβουλοι Β'

- 'Ι. 'Αρβανίτης
- Φ. Βώρος
- Δ. Σακιάς
- 'Ηλ. Σπυρόπουλος
- Ν. Βαρουχάκης
- Γ. Γρατσάς
- Ν. Παπαδόπουλος

Είδ. Σύμβουλοι

- 'Ι. Σκορδίλης

Εισηγητές

- Κ. Φούσκας
- Δ. Τομπαΐδης
- Κ. Κατσιμάνης
- Β. Θεοδωρακόπουλος
- Α. 'Αδαμόπουλος
- Στ. Παπασημακόπουλος

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανακοινώσεις. "Βιβλίο Χριστοφιλοπούλου".
- ΘΕΜΑ 2ο - 'Οριστικό πρόγραμμα 'Αρχ. 'Ελληνικῶν (κορμού-έπιλογής) Β' καί Γ' τάξεων Λυκείου. Εισηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - 'Οριστικό πρόγραμμα Ν. 'Ελληνικῶν Β' καί Γ' τάξεων Λυκείου. Εισηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - 'Οριστικό πρόγραμμα Λατινικῶν Β' Λυκείου (μάθημα έπιλογής). Εισηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - 'Οριστικό πρόγραμμα 'Ιστορίας (κορμού-έπιλογής) Β' Λυκείου. Εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.

P.T.

ΘΕΜΑ 6ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίό "Ένα σπίτι κάτω από τά νερά"
του HENRI SUQUET. Είσηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβου-
λος Β'.

ΘΕΜΑ 7ο - "Έκδοση διδ. βιβλίου, "Μαθηματικά Α' Γυμνασίου". Είση-
γητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.

'Ο κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', αναφέρει σχετικά μέ τό βιβλίό
της Χριστοφιλοπούλου "Είσαγωγή στις 'Ιστορικές σπουδές":

"Υστερα από πρόταση του Τμήματός μας καί συναίνεση της Διοική-
σεως συγκροτήθηκε 'Ομάδα 'Εργασίας για τή διδακτική κυρίως βελτίω-
ση του παραπάνω βιβλίου.

'Η 'Ομάδα 'Εργασίας στην όποία μετέχουν τρεῖς καθηγητές, ένας
έπιθεωρητής, όλοι φιλόλογοι καί ό ύποφαινόμενος, σύντομα τελειώνει
τό έργο της τό όποιο καί θά θέσει ύπόψη της κ. Χριστοφιλοπούλου,
ώστε τελικά τό βελτιωμένο βιβλίό νά περιέλθει πάλι στην άρμοδιότητα
του Τμήματος πριν από τό τέλος του μήνα.

[Handwritten signature]

Ο κ. Πρόεδρος του Τμήματος θέτει ως πρώτο θέμα για συζήτηση την "Έκδοση του διδακτικού βιβλίου, Μαθηματικά Α' Γυμνασίου" με εισηγητή τον Σύμβουλο Β' κ. Ν. Βαρουχάκη.

Ο αρμόδιος για το άνωτέρω θέμα κ. Ν. Βαρουχάκης εισηγείται τα ακόλουθα:

"Η συγγραφή του βιβλίου "Μαθηματικά Α' Γυμνασίου" ανατέθηκε με την απόφαση αριθμ. Φ.211.12/19/149416/20-12-1977 του κ. Υπουργού Παιδείας ύστερα από σχετική πράξη του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ στους κ.κ. Γ. Σταυρουλάκη, Έποπτη Μ.Ε. και Α. Πατεράκη, Ε. Φωτόπουλο, Γυμνασιάρχες. Οι συγγραφείς υπέβαλαν εμπρόθεσμα την εργασία τους, η οποία και ακολουθήσε την διαδικασία κρίσεως. Το Τμήμα, με την πράξη του 130/1978, συμφωνώντας και με την Έπιτροπή κρίσεως του βιβλίου δεν προώθησε το βιβλίο για έκδοση (έλλωστε δεν ήταν οπωσδήποτε δυνατό να χρησιμοποιηθεί για το σχολικό έτος 1978-79). Δέχτηκε όμως ότι το βιβλίο δεν είναι απορριπτό και ανέθεσε στους συγγραφείς την τελική έπεξεργασία και βελτίωσή του ώστε να χρησιμοποιηθεί από το προσεχές σχολ. έτος 1979-80.

"Ήδη γνωρίζω στο Τμήμα ότι στο διάστημα που μεσολάβησε, οι συγγραφείς επέφεραν στο αρχικό κείμενο σημαντικές βελτιώσεις ύστερα μάλιστα από ουσιαστική συνεργασία με τους συγγραφείς των βιβλίων Β' & Γ' Γυμνασίου (και πρέπει εδώ να σημειώσω την σημαντική συμβολή των κ.κ. Δ. Παπαμιχαήλ και Χρ. Γιαννίκου) ώστε τα τρία βιβλία του Γυμνασίου να είναι έναρμονισμένα τόσο από άποψη περιεχομένου όσο και από άποψη ποιότητας. Την όλη εργασία παρακολούθησα και προσωπικά και εισηγοῦμαι στο Τμήμα να αποφανθεί καταφατικά για την άμεση έκδοση του βιβλίου στην τελική μορφή που υποβάλλεται σήμερα ώστε να καλύψουν τις διδακτικές ανάγκες του μαθήματος στην Α' Γυμνασίου, στην οποία σήμερα χρησιμοποιείται βιβλίο που δεν ανταποκρίνεται στο αναλυτικό πρόγραμμα που ισχύει.

Έξάλλου επειδή και για τους μαθητές της Β' Γυμνασίου θα είναι χρήσιμο το βιβλίο αυτό όχι μόνο γιατί θα αναγκάζονται συχνά να ανατρέχουν σε θέματα που περιέχει ή για να έχουν οι μαθητές αυτοί μια

πλήρη σειρά βιβλίων Μαθηματικών του Γυμνασίου αλλά και έπειδή όρισμένα θέματα της Α' Γυμνασίου δέν τά έχουν διδαχθεΐ γιατί δέν τά περιέχει τό παλαιό διδακτικό βιβλίο. Γι' αυτό είσηγοΐμαι τό βιβλίο αυτό νά διανεμηθεΐ καί στους μαθητές της Β' Γυμνασίου κατá τό προσεχές σχολικό έτος.

Τό Τμήμα, άφοΰ έλαβε ύπόψη:

- α) Τίς διδακτικές ανάγκες των σχολείων για τή διδασκαλία των Μαθηματικών,
- β) Τήν πράξη του αριθμ. 130/78,
- γ) Τήν είσήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β' καί
- δ) "Υστερα από διευκρινιστική συζήτηση,

άποφαίνεται όμόφωνα

'Αποδέχεται τήν είσήγηση του Συμβούλου Β' κ. Ν. Βαρουχάκη καί προτείνει νά προωθηθεΐ στην άρμόδια ύπηρεσία του ΥΠΕΠΘ τό βιβλίο Μαθηματικά Α' Γυμνασίου των Γ. Σταυρουλάκη, Α. Πατεράκη καί Ε. Φωτόπουλου προκειμένου νά γίνουν οι άπαραίτητες ενέργειες για τήν άμεση έκδοση του καί τή διάθεσή του στους μαθητές της Α' Γυμνασίου. Εϊδικά καί μόνο για τό προσεχές σχολικό έτος 1979-80 τό βιβλίο νά διανεμηθεΐ καί στους μαθητές της Β' Γυμνασίου.

Ακολουθως ο αρμόδιος για τό 2ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως "Οριστικό πρόγραμμα 'Αρχ. 'Ελληνικῶν (κορμοῦ-ἐπιλογῆς) τῶν Β' καί Γ' τάξεων Λυκείου" κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' εισηγεῖται τά ἀκόλουθα:

Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας (κορμοῦ καί ἐπιλογῆς) τῶν Β' καί Γ' τάξεων Γενικοῦ Λυκείου καταρτίστηκε ὕστερα ἀπό σημαντική προεργασία. Σέ πρώτη φάση ἐργάσθηκε 'Ομάδα 'Εργασίας, τῆς ὁποίας μού εἶχε ἀνατεθεῖ ἡ εὐθύνη, ἀπό τούς ἐξῆς: Σακκά Δημ. καί Φ. Βῶρο, Σύμβουλοι Β' τοῦ ΚΕΜΕ, Δημ. Τομπαῖδη, Εἰσηγητῆ ΚΕΜΕ, τούς φιλολόγους ΓΕΜΕ Εὐαγγελινό Ν. καί Σακαλιῆ 'Ιγν. καί τούς ἐκπαιδευτικούς Σούλη Εὐ., Μονογυιό Δημ. καί Χρυσάφη Γερ. Τά πορίσματα τῆς 'Ομάδας αὐτῆς, ὅπως καί σχετικό σημείωμα πού μού ἔδωσε ὁ συνάδελφος κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, ἀποτέλεσαν τή βάση ἑνός σχεδίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος πού κατάρτισε καί, ὕστερα ἀπό τήν ἀνάθεση τῆς εἰσηγήσεως αὐτῆς ἀπό τόν κ. Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, τό ἔδωσα σέ ὅλους τούς φιλολόγους τοῦ Τμήματος. Τέλος τό σχέδιο αὐτό συζητήθηκε σέ εἰδική σύσκεψη τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος οἱ ὅποιοι μέ βασικά κριτήρια:

- τόν σκοπό πού ἐπιδιώκει τό μάθημα,
- τή λογοτεχνική ἀξία καί τό περιεχόμενο τῶν κειμένων,
- τά ἐνδιαφέροντα, τό πνευματικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν καί τήν (προσδοκώμενη) κατάρτισή τους στήν ἀρχαία ἑλληνική γλώσσα,
- τή δυνατότητα νά διδαχτοῦν ἱκανοποιητικά τά κείμενα αὐτά μέσα στίς ὥρες πού διαθέτει τό ἀντίστοιχο ὠρολόγιο πρόγραμμα,

ἔκαναν παρατηρήσεις καί, ὕστερα ἀπό ἀνταλλαγῆ ἀπόψεων, κατάληξαν σέ κοινό σχέδιο προγραμμάτων καί μέ ἐξουσιοδότησαν νά τό παρουσιάσουν στό Τμήμα. Τό πρόγραμμα αὐτό ἔχει ὡς ἐξῆς:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Β' ΚΑΙ Γ' ΤΑΞΕΩΝ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Β' ΤΑΞΗ

Α' Πρόγραμμα κοινό, Ώρες 6

Τό πρόγραμμα περιλαμβάνει έρμηνεία αρχαίων ελληνικών κειμένων από τό πρωτότυπο, καί συγκεκριμένα:

1.- Θουκυδίδη 'Ιστορία ('Εκλογές), Ώρες 3, από 21 Σεπτεμβρίου έως 22 Δεκεμβρίου (διδασκτικές ένότητες 36).

I.- Είσαγωγή. Σύντομη επανάληψη του βίου καί του έργου του Θουκυδίδη καί τοποθέτησή του μέσα στην εποχή του καί στην αρχαία ελληνική ιστοριογραφία. Τό γενικό διάγραμμα της 'Ιστορίας του. Οι χαρακτηριστικές άρετές του Θουκυδίδη ως ιστορικού καί ως λογοτέχνη καί ή σημασία του έργου του.

II.- Θα ακολουθήσει ή γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αισθητική επεξεργασία των κεφαλαίων 1-8, 20-22 καί 89-97 του Α' καί (Ύστερα από κατατοπιστική περίληψη των "Κερκυραϊκών") των κεφαλαίων 81-84 του Γ' βιβλίου της 'Ιστορίας του Θουκυδίδη.

III.- "Ύστερα από την ολοκλήρωση της έρμηνευτικής εργασίας θα γίνει συνολική θεώρηση του έργου. Μέ βάση τή διδασκαλία που έγινε στην αίθουσα, οι μαθητές θα κληθούν να εκθέσουν τό περιεχόμενο καί τις σημαντικότερες ιδέες που υπάρχουν στα κεφάλαια που εδιδάχτηκαν καί να διατυπώσουν γενικές κρίσεις για την άξια του Θουκυδίδη ως ιστορικού καί ως λογοτέχνη.

2.- Δημοσθένη, Περί του Στεφάνου ('Εκλογές), Ώρες 3, από 21 Σεπτεμβρίου έως 22 Δεκεμβρίου (διδασκτικές ένότητες 36).

I.- Είσαγωγή: α) Σύντομη επανάληψη των σχετικών με τή γένεση καί την ανάπτυξη της ρητορικής στην αρχαία Ελλάδα, με τον ρητορικό λόγο καί τά είδη του, όπως καί του βίου καί του έργου του Δημοσθένη. β) Το ιστορικό πλαίσιο του λόγου Περί του Στεφάνου (χρονολογία καί τό ιστορικό του λόγου - 'Ο αντίστοιχος λόγος του Αίσχίνη (κατά Κτησιφώντος' θα δοθούν σε μετάφραση τά κεφ. 16-24 του λόγου) - Τοποθέ-

τηση του Περί του Στεφάνου στην εποχή του και στο σύνολο του έργου του Δημοσθένη - Περιεκτικό γενικό διάγραμμα του έργου.

II.- Θα ακολουθήσει η γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική και αισθητική επεξεργασία των κεφαλαίων 1-8, 130-140, 168-179, 187-212, 244-246 και 285-290 του Περί του Στεφάνου. Για την άπρόσκοπτη παρακολούθηση του λόγου, θα δίνονται περιεκτικές περιλήψεις των ενδιάμεσων κεφαλαίων.

III.- Στη συνολική θεώρηση του έργου, που θα γίνει με βάση τη διδασκαλία που έγινε στην τάξη, οι μαθητές θα κληθούν να εκθέσουν το περιεχόμενο και τις ιδέες που περιέχονται στο λόγο που διδάχθηκαν και να διατυπώσουν τη γνώμη τους για την αξία του Δημοσθένη ως πολιτικού και ως ρήτορα.

3.- Σοφοκλή, Φιλοκτήτης, ώρες 3, από 8 'Ιανουαρίου ως το τέλος του διδακτικού έτους (διδακτικές ώρες 45).

I.- Είσαγωγή: α) Σύντομη επανάληψη των πληροφοριών για τη γένεση και την εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής δραματικής ποιήσεως. Γένεση και εξέλιξη - Σύνδεσή της με τη διονυσιακή λατρεία - ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της τραγωδίας και ο άριστοτελικός όρισμός - έορτές του Διονύσου και παραστάσεις δραμάτων. Το αρχαίο θέατρο και η σκευή. Οι τρεις μεγάλοι δημιουργοί: Αίσχυλος, Σοφοκλής, Εύριπίδης, όπως και του βίου και του έργου του Σοφοκλή· β) 'Ο Φιλοκτήτης του Σοφοκλή (Χρονολόγηση - 'Ο μύθος του Φιλοκτήτη στο έπος και στη δραματική ποιήση - Περιεκτικό γενικό διάγραμμα του έργου).

II.- Θα ακολουθήσει η γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική και αισθητική επεξεργασία των στίχων 1-135, 220-390, 541-679, 730-826 και 865-1080 του "Φιλοκτήτη". Οι υπόλοιποι στίχοι θα διδαχθούν από δοκιμη νεοελληνική μετάφραση.

III.- Ύστερα από την ολοκλήρωση της έρμηνείας, θα γίνει συνολική θεώρηση της τραγωδίας. Μετά δεδομένης εργασίας που έγινε στην αίθουσα θα τοποθετηθεί ο Σοφοκλής στην εποχή του και στο λογοτεχνικό είδος που ανήκει, θα ανιχνευθούν το βασικό θέμα και το θέμα του "Φιλοκτήτη"

καί οἱ ἰδέες πού ἐκφράζονται σ' αὐτόν θά γίνει χαρακτηρισμός τῶν κύριων προσώπων τοῦ ἔργου καί θά ὑπογραμμιστοῦν ὁ δραματικός χαρακτήρας του καί οἱ θεατρικές ἀρετές του.

4.- Ὀμήρου Ἰλιάδα, ὥρες 3, ἀπό 8 Ἰανουαρίου ἕως τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους (διδακτικές ὥρες 45).

I.- Εἰσαγωγή, Ἡ ἐπική ποίηση (γένεση, ἰδιαίτερος χαρακτήρας καί εἶδη της) - Ἡ Ὀμηρική ποίηση καί ὁ κόσμος πού αὐτή ἀντιπροσωπεύει. Ὁ ἱστορικός πυρήνας τῆς Ἰλιάδας καί ἐμπλουτισμός του μέ μυθολογικά στοιχεῖα. Ὁ ποιητής τῆς Ἰλιάδας (μέ σύντομη καί σαφή ἔκθεση τοῦ ὀμηρικοῦ ζητήματος), περιεχόμενο καί γενικό διάγραμμα τῆς Ἰλιάδας (ὅπου θά ἐρμηνεύεται καί ἡ δομή τοῦ ἔργου). Ἡ ἐπίδραση τῶν ὀμηρικῶν ἐπῶν στόν ἑλληνικό καί στόν παγκόσμιο πολιτισμό.

II.- Θά ἀκολουθήσει γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν ραφωδιῶν Ζ' (στ. 272-529) καί Ω (στ. 144-280 καί 468-804. Οἱ στ. 281-467 θά διδαχθοῦν ἀπό μετάφραση).

III.- Ἡ γενική θεώρηση, πού θά γίνει ὕστερα ἀπό τήν δλοκλήρωση τῆς ἐρμηνευτικῆς ἐργασίας, θά ἔχει ὡς στόχο τήν κατάδειξη τοῦ ἰδιαίτερου χαρακτήρα καί τῶν ἀρετῶν τῆς ὀμηρικῆς ποίησης, ὅπως καί τῶν παιδευτικῶν ἀξιῶν πού περικλείει αὐτή.

Β' Πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ὥρες 2

Γλωσσική διδασκαλία:

Σκοπός τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας εἶναι:

1.- Νά δδγηθοῦν οἱ μαθητές στή βαθύτερη γνώση τῆς δομῆς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καί νά μελετήσουν τά συνθετότερα συντακτικά φαινόμενα πού ἡ λειτουργία τους εἶναι σημαντική στόν ἀρχαῖο ἑλληνικό λόγο.

2.- Νά συνειδητοποιηθοῦν οἱ ὁμοιότητες καί οἱ διαφορές (στό λεξιλόγιο, στό τυπικό καί στή σύνταξη) τῆς νέας ἑλληνικῆς (δημοτικῆς) μέ τήν ἀρχαία ἑλληνική, καί

3.- Νά ἐνισχυθεῖ ἡ ἱκανότητα τῶν μαθητῶν στή μεταφορά (μετάφραση) ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων στή νεοελληνική γλώσσα.

Ἔλη:

Θά διδαχθοῦν περίπου 30 θέματα ἀπό περὶ κείμενα τῆς ἀττικῆς δια-

λέκτου τῆς κλασικῆς ἐποχῆς. (Ἡ διδασκαλία κάθε θέματος δέν πρέπει νά ξεπερνᾷ τίς 2 διδακτικές ὥρες). Τά θέματα πού θά ἐπιλεγοῦν πρέπει νά πληροῦν τίς ἐξῆς προϋποθέσεις:

- 1.- Νά περιέχουν τήν ἀνάπτυξη μιᾶς ἐνδιαφέρουσας ἰδέας ἢ τήν περιγραφή ἑνός αὐτοτελοῦς περιστατικοῦ (ἱστορικοῦ εἴτε τῆς δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς ζωῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων), χωρίς νά ξεπερνοῦν τοῦς 20 στίχους.
- 2.- Νά προσφέρονται γιά τή μελέτη ἑνός συνθετότερου συντακτικοῦ φαινομένου ἢ γιά τή συμπλήρωση ἐλλείψεων τῶν μαθητῶν στή Γραμματική.
- 3.- Νά παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον αἰσθητικό, ὥστε ἀπό ἀποψη μορφῆς νά μήν ὑστεροῦν ἀπό τά διδασκόμενα στήν τάξη κείμενα. Καλό εἶναι, τά διδασκόμενα θέματα, κάθε φορά νά ἔχουν περιεχόμενο συγγενικό μέ ἐκεῖνο τοῦ διδασκόμενου στήν τάξη ἀρχαίου κειμένου καί μάλιστα νά ἀνήκουν στό ἴδιο γραμματολογικό εἶδος ἢ καί στόν ἴδιο συγγραφέα.

Ἵ Οἰσηγητής κ. Δ. Τομπαΐδης, παρατηρεῖ:

"Ἐχω τή γνώμη ὅτι ἡ ἐπιλογή διαφόρων ἀποσπασμάτων ἀπό ἕνα συγγραφέα, μέ διαφορετικά θεματικά κέντρα, διασπᾷ τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν καί ἡ διδασκαλία, καθώς περνᾷ ἀπό τό ἕνα θέμα στό ἄλλο, καταντᾷ ἀνούσια. Γι' αὐτό προτείνω γιά τό Θουκυδίδη τά κεφ. 1-8 καί 20-22 τοῦ Α' βιβλίου, καί τά κεφ. 70-85 τοῦ Γ' βιβλίου (Κερκυραϊκά κτλ). Τά μέρη αὐτά ἀποτελοῦν ἐνότητα σημαντική μέσ στό ἔργο τοῦ Θουκυδίδη, πού μπορεῖ νά κρατήσῃ διδακτικά ἀμείωτο τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν

Ἵ Οἰ Σύμβουλος Β' κ. Ἴ. Σπυρόπουλος ἀπαντᾷ: Ἡ πλειοψηφία τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος προτείνει τή διδασκαλία κεφαλαίων πού ἀποτελοῦν σημαντικότερες ἐπιμέρους ἐνότητες μέσ στο ἔργο τοῦ Θουκυδίδη, ὥστε νά καταστεῖ δυνατό οἱ μαθητές νά ἀποκομίσουν στά χρονικά περιθώρια πού διαθέτει τό ὠρολόγιο πρόγραμμα, ὅσο τό δυνατό περισσότερα καί σημαντικότερα ἀπό τό ἔργο τοῦ Θουκυδίδη.

Τό Τμήμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγησιν τοῦ Συμβούλου Β' κ. Ἴ. Σπυρόπουλου καί σχετική συζήτηση

ἀποφασίζει ὁμόφωνα

 ./.

'Αποδέχεται τήν είσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου γιά τό ὀριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γλώσσας & Γραμματείας (κορμοῦ & ἐπιλογῆς) τῆς Β' τάξεως Λυκείου Γεν. Κατ'οὐθ/σεως

'Ακολουθῶς ὁ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' προτείνει τό ἐξῆς ὀριστικό πρόγραμμα τῶν 'Αρχ. 'Ελληνικῶν τῆς Γ' τάξεως Λυκείου (κορμοῦ-ἐπιλογῆς).

Γ' ΤΑΞΗ

Α' Πρόγραμμα κοινό, ὥρες 5

Τό πρόγραμμα περιλαμβάνει ἐρμηνεῖα ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων ἀπό τό πρωτότυπο, καί συγκεκριμένα:

1.- Σοφοκλή, Οἰδίπους Τύραννος, ὥρες 5, ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως 22 Δεκεμβρίου (διδασκτικές ὥρες 60).

I.- Εἰσαγωγή. α) Σύντομη ὑπόμνηση τῶν ἀπαραίτητων πληροφοριῶν γιά τήν ἀρχαία δραματική ποίηση καί τό βίο καί τό ἔργο τοῦ Σοφοκλή πού δόθηκαν στήν προηγούμενη τάξη. β) 'Η μυθική παράδοση ὡς πηγή ἐμπνεύσεως τῶν τραγικῶν - 'Ο ἠθβαϊκός - ἐπικλῆς κύκλος καί τά δράματα πού ὁ Σοφοκλῆς ἐμπνεύσθηκε ἀπό αὐτόν. - 'Ο "Οἰδίπους Τύραννος": Χρονολόγηση, ἔνταξή του μέσα στήν ἐποχή του καί τό ἔργο τοῦ Σοφοκλή, περιεκτικό γενικό διάγραμμα τοῦ ἔργου.

II.- Θά ἀκολουθήσει ἡ γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τοῦ "Οἰδίποδα Τυράννου" στό σύνολό του. Τά χωρικά καί ἡ ἐνότητα τῶν στ. 511-696 θά διδαχτοῦν ἀπό δόκιμη νεοελληνική μετάφραση.

III.- 'Υστερα ἀπό τήν ὀλοκλήρωση τῆς ἐρμηνείας, θά γίνεῖ συνολική θεώρηση τῆς τραγωδίας. Μέ τά δεδομένα τῆς ἔργασίας πού ἔγινε στήν αὐθουσα, θά τοποθετηθεῖ ὁ Σοφοκλῆς στήν ἐποχή του καί στό λογοτεχνικό ἔργο πού ἀνήκει (ἀφοῦ ἀξιοποιηθεῖ καί ἡ ἐρμηνεῖα τοῦ "Φιλοκτήτη" πού ἔγινε στήν προηγούμενη τάξη), θά ἀνιχνευθοῦν τό βαθύτερο νόημα τοῦ "Οἰδίποδα Τυράννου" καί οἱ ἰδέες πού ἐκφράζονται σ' αὐτόν, θά χαρακτηριστοῦν τά κύρια πρόσωπα τοῦ δράματος (μέ παραπομπές σέ συγκεκριμένες σκηνές καί στίχους πού ὀδηγοῦν στόν χαρακτηρισμό τοῦ κάθε προσώπου), θά ὑπογραμμιστοῦν ὁ δραματικός χαρακτήρας τῆς τραγωδίας καί οἱ θεατρικές ἀρετές τοῦ ἔργου, ὅπως καί ἡ σημασία του γιά τόν σύγχρονο ἄνθρωπο.

2.- Θουκυδίδης, Περικλέους 'Επιτάφιος, ὥρες 5, ἀπό 8 'Ιανουαρίου ἕως 15 Φεβρουαρίου (διδασκτικές ἐνότητες 25).

I.- Εἰσαγωγή: Σύντομη ἐπανάληψη τοῦ βίου καί τοῦ ἔργου τοῦ Θουκυδίδη - "Ἐνταξή τοῦ "Ἐπιτάφιου" στό σύνολο τῶν 'Ιστοριῶν τοῦ Θουκυδίδη καί στήν ἀρχαία ρητορική (καί ἰδιαίτερα στό ἐπιδεικτικό εἶδος τῆς). Τό γενικό διάγραμμα ἐνός "τυπικοῦ" ἐπιτάφιου λόγου. Τό ἱστορικό πλαίσιο τοῦ "Ἐπιτάφιου τοῦ Περικλέους" καί τό γενικό διάγραμμα του.

II.- Θά ἀκολουθήσει, καί θά ὀλοκληρωθεῖ, ἡ γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν κεφαλαίων 34-46 τοῦ Β' βιβλίου τῶν 'Ιστοριῶν τοῦ Θουκυδίδη.

III.- "Υστερα ἀπό τήν ὀλοκλήρωση τῆς ἐρμηνευτικῆς ἐργασίας, θά γίνεῖ ἡ συνολική θεώρηση τοῦ ἔργου. Μέ βάση τήν ἐργασία πού ἔγινε στή σχολική αἴθουσα, οἱ μαθητές θά κληθοῦν νά δώσουν τή δομή, τό νοηματικό περιεχόμενο τοῦ λόγου, τίς σημαντικότερες ἰδέες πού ἐκφράζονται σ' αὐτόν καί νά ἀξιολογήσουν τή σημασία τους γιά τή συγκεκριμένη στιγμή τῆς ἀθηναϊκῆς ἱστορίας καί γιά τό σημερινό ἄνθρωπο. Τέλος νά παρουσιάσουν τόν 'Ἐπιτάφιο ὡς ἔκφραση τῆς ἰδεολογίας καί τῶν θεσμῶν τῆς ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας τῆς κλασικῆς ἐποχῆς καί νά τόν ἀποτιμήσουν ὡς λογοτεχνικό κείμενο.

3.- Πλάτωνος Πρωταγόρας, ὥρες 5, ἀπό 16 Φεβρουαρίου ἕως τό τέλος τοῦ διδασκτικοῦ ἔτους (διδασκτικές ὥρες 50).

I.- Εἰσαγωγή: Σύντομη ἐπανάληψη τοῦ βίου καί τοῦ ἔργου τοῦ Πλάτωνα. 'Ιστορική ἔκθεση τῆς σοφιστικῆς κινήσεως στήν ἀρχαία Ἑλλάδα. Οἱ σοφιστές στήν Ἀθήνα. Ὁ Πρωταγόρας καί ἡ διδασκαλία του. Ἀντικειμενική ἀντιπαράθεση τῶν θέσεων τῶν σοφιστῶν καί τῶν Σωκράτη-Πλάτωνα, μέσα στά πλαίσια τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ 5 π.Χ. αἰῶνα. Ὁ σκοπός τοῦ διαλόγου. Γενικό διάγραμμα τοῦ διαλόγου.

II.- Θά ἀκολουθήσει ἡ γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν κεφαλαίων Β' Κ' καί Μ' τοῦ "Πρωταγόρα". Τό περιεχόμενο τῶν ἄλλων κεφαλαίων θά δοθεῖ σέ περιεκτική περίληψη.

III.- Οἱ τελευταῖες διδασκτικές ὥρες θά διατεθοῦν γιά τή γενική θεώρηση τοῦ "Πρωταγόρα". Μέ βάση τή διδασκαλία πού ἔγινε στή σχολική

αΐθουσα, οί μαθητές θά κληθούν νά δώσουν τή δομή, τό νοηματικό περιεχόμενο, τίς φιλοσοφικές ιδέες καί μεθόδους έρευνας, τίς φιλοσοφικές ιδέες καί τίς μεθόδους έρευνας πού δοκιμάζονται στό διάλογο καί τίς λογοτεχνικές άρετές του έργου. θά έπιχειρηθεΐ προσεκτική άντιπαροβολή τής ιστορικής πραγματικότητας καί του τρόπου μέ τόν όποιο τήν άποδίδει ό Πλάτων καί θά έξηγηθούν οί διαφορές πού θά έπισημανθούν. Τέλος, θά άξιολογηθεΐ ή παιδευτική σημασία του διαλόγου καί θά άποτιμηθεΐ ή προσφορά του Πλάτωνα ως φιλοσοφική καί ως λογοτέχνη.

Β' Πρόγραμμα έπιλογής, ώρες 3

1.- Γλωσσική διδασκαλία - Έρμηνεία έκτεταμένων άποσπασμάτων άρχαίων κειμένων, ώρες 3, από 21 Σεπτεμβρίου έως 31 'Ιανουαρίου (διδασκτικές ώρες 45).

θά διδαχθούν 15 περίπου έκτεταμένα άποσπάσματα (έκταση: 1 - 11/2 σελίδα στερεότυπου κειμένου) άττικών πεζογράφων (μέ σημαντική παρουσία άποσπασμάτων του 'Αριστοτέλη), τά όποια θά παρουσιάζουν αύτοτέλεια, αισθητική άριότητα καί θά πραγματεύονται κυρίως θέματα πού ένδιαφέρουν τόν σημερινό νέο άνθρωπο.

Έφόςον ό καθηγητής διαπιστώνει ότι ή τάξη δέν παρουσιάζει σημαντικά κενά στη γλωσσική (καί ιδιαίτερα τή συντακτική) κατάρτιση, προχωρεΐ στη συνηθισμένη για τήν έρμηνεία άρχαίων κειμένων έπεξεργασία (μέ ιδιαίτερη έπιμονή στη νοηματική καί λογική έπεξεργασία). Στην άντίθεση περίπτωση, παράλληλα μέ τήν έργασία αύτή συμπληρώνει τά κενά πού έντοπίζει στη γλωσσική κατάρτιση τών μαθητών, μέ βάση τά διδασκόμενα άποσπάσματα.

2.- Έρμηνεία άρχαίων έλληνικών κειμένων από τό πρωτότυπο, ώρες 2, από 1 Φεβρουαρίου έως τό τέλος του διδακτικού έτους (διδασκτικές ώρες 26).

θά διδαχθούν οί 'Ιππεΐς του 'Αριστοφάνη.

I.- Είσαγωγή: α) Γένεση καί εξέλιξη τής άττικής κωμωδίας. 'Η άρχαία άττική κωμωδία, τά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της καί ή σημασία της στην 'Αθήνα τής κλασικής έποχής. Τόπος καί χρόνος τών κωμικών παραστάσεων. 'Η δομή τής άρχαίας άττικής κωμωδίας καί ή λειτουργία τών μερών της. Οί σημαντικότεροι ποιητές τής άρχαίας άττικής κωμωδίας.

β) Βίος καὶ ἔργο τοῦ Ἀριστοφάνη - Οἱ "Ἰππεῖς" τοῦ Ἀριστοφάνη: Χρονολόγηση - τὸ ἱστορικό πλαίσιο τοῦ ἔργου - Ὁ σκοπὸς τῶν "Ἰππέων" - περιεκτικό γενικό διάγραμμα τοῦ ἔργου.

II.- Ὑστερα ἀπὸ τὴν εἰσαγωγή, θά γίνει ἡ ἀπαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καὶ αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν στ. 1-240, 408-610, 1150-1262 καὶ 1316-1395 (μέ ἀποσιώπηση τῶν λίγων βωμολοχιῶν ποῦ ὑπάρχουν στὸ κείμενο) τῶν Ἰππέων τοῦ Ἀριστοφάνη.

III.- Τὴν τελευταία διδακτική ὥρα θά γίνει σύντομη συνολική θεώρηση τοῦ ἔργου, κατὰ τὴν ὁποία θά κληθοῦν οἱ μαθητές νά τοποθετήσουν τὸν Ἀριστοφάνη στὴν ἐποχή του, νά ἀναζητήσουν τίς σημαντικότερες ἰδέες ποῦ ἐκφράζονται μέσα στὸ ἔργο, νά ὑπογραμμίσουν τὸν κωμικό χαρακτήρα καὶ τίς θεατρικὲς ἀρετὲς του, ἐπισημαίνοντας τὰ βασικά στοιχεῖα τοῦ ἀριστοφανικοῦ χιοῦμορ.

3.- Εἰσαγωγή στὴν κλασικὴ φιλολογία, ὥρα 1 ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου ὡς τὸ τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους (διδακτικὲς ὥρες 13).

Σκοπός: Ἡ συστηματικότερη μύηση τῶν μαθητῶν στὴν ἐπιστήμη τῆς κλασικῆς φιλολογίας, ἡ στοιχειώδης γνωριμία μέ τοὺς διάφορους κλάδους καὶ τὴ μεθοδολογία τῆς καὶ ἡ συνειδητοποίηση τῆς σημασίας τῆς γιὰ τὸν παγκόσμιο καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὸ νεοελληνικό πολιτισμό.

Διδακτέα Ὕλη:

α) Ἡ κλασικὴ φιλολογία ὡς ἀνθρωπιστικὴ ἐπιστήμη: Περιεχόμενο, ὀρισμός καὶ κλάδος τῆς κλασικῆς φιλολογίας. Τὰ κείμενα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς λογοτεχνίας ὡς μαρτυρία τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ὡς γόνιμη καταβολὴ γιὰ τοὺς μεταγενέστερους πολιτισμούς καὶ ὡς μορφωτικό ἀγαθὸ γιὰ τὸ σύγχρονο ἄνθρωπο καὶ εἰδικότερα τὸν νεοέλληνα (διδακτικὲς ἐνότητες 8).

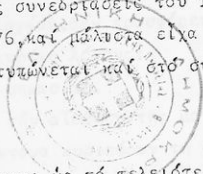
β) Ἡ παράδοση τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν κειμένων: Εἰσαγωγή (οἱ σχετικὲς φιλολογικὲς ἐπιστήμες) - Γραφή (Προέλευση τοῦ ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου - Τὰ ἐλληνικά ἀλφάβητα: τοπικά ἀλφάβητα - ἐνοποίηση ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου - Ἐπίδραση στὸ λατινικό καὶ τὸ σλαβικό ἀλφάβητο - τύποι βυζαντινῶν ἐλληνικῶν γραφῶν - Ὑλές γραφῆς - τύποι βιβλίων - Ἀντιγραφή φιλολογικῶν κειμένων ἀπὸ τὴν κλασικὴ ἐποχὴ ὡς τίς EDITIONES PRIMAE - Ἡ ἐκδοτικὴ δραστηριότητα τῶν νεώτερων φιλολόγων - οἱ σπουδαιότερες σειρὲς ἐκδόσεως ἀρχαίων συγγραφεῶν - Ἡ ἀξιοπιστία τῆς παρα-

δόσεως τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων (διδασκτικὲς ἐνότητες 4).

Στὴ συνέχεια ὁ Σύμβουλος Β' κ. 'Ι. Ἀρβανίτης, ἀφοῦ ἔλαβε τὸ λό-
γο, παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς:

- α) γιὰ τὸν καθορισμὸ τοῦ Α.Π. τῆς Γ' Λυκείου, σχετικὰ μὲ τὴ δραματικὴ ποίηση, καὶ
- β) γιὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ ἀντίστοιχου Α.Π. τῆς Γ' Γυμνασίου.

Ἡ πρότασί μου σχετικὰ μὲ τὴ διδασκαλία τοῦ ἀρχαίου δράματος στὴ Γ' Λυκείου βρί-
ται σὲ συνάρτησιν μὲ πρότασί μου γιὰ τροποποίησιν τοῦ ἀντίστοιχου Α.Π. τῆς Γ' Γυμνα-
σίου. Τὴ γνώμη μου εἶχα ὑποστηρίξει καὶ προφορικὰ στὴ συνεδρίασιν τοῦ Τμήματος Μ.Ε.
τὸν καθορισμὸ τοῦ Α.Π. τῆς Γ' Γυμνασίου, κατὰ τὸ 1976, καὶ μάλιστα εἶχα καταθέσει καὶ
κατ' ἐπίσημον εἰσήγησιν (24-ΙΙ-76). Ἐξάλλου, ἡ γνώμη μου διατυπώνεται καὶ ἐντὸς οὔγγραμμά μου:
"Σοφοκλῆς ὡς παιδαγωγὸς" (1973).

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΚΛΕΟΥΣ Ἀντιγόνη. Ἡ τραγωδία Ἀντιγόνη ἀναγνωρίζεται ὡς τὸ τελειότερο δημιούργημα
τῆς τραγικῆς ποιήσεως ἀπὸ τῆς ἀπόψεως κυρίως τῆς ἀνθρωπιστικῆς καὶ πολιτικῆς ἀγω-
γῆς, ὥστε, καὶ ἂν μόνον μιά τραγωδία ἐπρόκειτο νὰ διδαχθεῖ ἢ καὶ μόνον ἓνα κείμενο ἀπὸ τὸ
πλοιο τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ Ἀντιγόνη.

Ἀκριβῶς γιὰ τὸ λόγο αὐτό, γιὰ νὰ γνωρίσουν δηλ. ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα τὴν παιδευ-
τικὴν ἀξία αὐτῆς τραγωδίας, ἐπιβράβησε ἡ γνώμη, κατὰ τὴ συνεδρία τοῦ Τμήματος Μ.Ε. (1976),
ἡ περιληφθεῖ ὡς δευτέρη τραγωδία — σὲ σύνολο τριῶν — στὸ Α.Π. τῆς Γ' Γυμνασίου πού εἶ-
ναι καὶ ἡ τελευταία τάξη τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως στὴ χώρα μας.

Ὡστόσο ἡ ἀπόφασις αὐτή, ὀρθότατη στὴν ἀρχὴ της, ἀποβαίνει στὴν πράξιν οὐτοπιστικὴ.
ἀντὶ τῆς γνώμης μου, ὅτι λήψιν τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως δὲν ἐκτιμήθηκε σοβαρὰ ὁ πρωταρχικὸς
ψυχολογικὸς παράγοντας τῆς ὀριμότητος τῶν μαθητῶν, ἡλικίας 13-15 ἐτῶν, γιὰ νὰ δεχθοῦν
τὴν τόσο ἀνώτερη διδασκαλίαν τῆς σοφοκλείας Ἀντιγόνης.

Εἰπώθηκε βέβαια ὅτι ὁ σημερινὸς μαθητὴς τῆς ἡλικίας τῆς Γ' Γυμνασίου εἶναι πολὺ
πιο ὀρμος ἀπὸ ὅ,τι ἦταν πρὸ μιᾶς γενιάς. Τοῦτο δὲν ἐπιδέχεται κἀν συζήτησιν, ἀλλὰ ὅμως
ὑπάρχουν καὶ ὄρια ψυχοπνευματικὰ πού δὲν ὑπερβαίνονται ἢ καὶ δὲ συμφέρει παιδαγωγικὰ
ἢ ὑπερβαίνονται, γιὰτὶ ἀγυροσωριμάζουν τὸν ἄνθρωπον.

Τὰ ἐνδιαφέροντα τῆς προεφηβικῆς ἡλικίας δὲ στρέφονται πρὸς τὴν τόσο ἀφηρημένην
θέσιν, ὅπως τῶν "ἄγραφων νόμων" πού ἡ περιφρόνησί τους ἀποτελεῖ τὸ κύριον αἷτιον τοῦ
τραγικοῦ μύθου. Οὔτε εἶναι δυνατόν οἱ μαθητὲς τῆς Γ' Γυμνασίου νὰ συλλάβουν τὸ σοφὸ-
λειο μῆνυμα μὲ τὴ θυσίαν τῆς ἡρώιδος. Ἀπλῶς θὰ μένουν στά ἐξωτερικὰ μόνον στοιχεῖα
τοῦ μύθου καὶ ὁ χρόνος ἔτσι θὰ καταναλωθεῖ σχεδόν γιὰ τὸ τίποτα, ἂν — τὸ χειρότερον —
ἐσχηματισθεῖ καὶ ἡ ἐντύπωσις γιὰ ἓνα κενόγονστο μυθιστόρημα.

Ἐξάλλου, τὸ βάρος τῆς διδασκαλίας θὰ κέφται στὴν Ἱφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις τοῦ
Ὀρίπιδου, ἡ ὁποία ὀρίστηκε πρώτη στὴ σειρά διδασκαλίας, ὡς ἀπλούστερη, ὥστε δὲ θὰ ἀρκεῖ
ὁ χρόνος καὶ γιὰ τὴν ικανοποιητικὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀντιγόνης. Καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴν
ἑλληνικὴν ἐκπαίδευσιν θὰ εἶναι ὀδύνη ἀναρρόδετο νὰ μὴ διδασκῆται ἡ Ἀντιγόνη ἢ μόνον
τυπικὰ νὰ ἔχει τὴ θέσιν της στὸ Α.Π. τῆς Γ' Λυκείου.

2375
Ο μαθητής-έφηβος όμως, στα δεκαοκτώ του χρόνια και στο πέρας πιά της γενικής
επαγωγικής, είναι στην καταλληλότερη ηλικία για να δεχθεί την ύψηλη διδασκαλία
'Αντιγόνης'. Θα ήταν εύχης έργο μάλιστα να διδασκόταν και στη Γ' τάξη των Τεχνι-
Αλυκίων, έστω και από μετάφραση.

Όσο για τους μαθητές της τωρινής Γ' Γυμνασίου (1978-79), θα ήταν άδικία, από
έξθεσα ήδη, να μη διδαχθούν κατά τό σχολ. Έτος 1981-82, που θα βρίσκονται στη Γ'
ειου, την 'Αντιγόνη', και για τό λόγο μάλιστα ότι είχαν την άτυχία να έχουν διδακτι-
βιβλίο - Δραματική ποίηση, Γ' Γυμνασίου- παιδευτικά επίσημο για την εισαγωγή και
έμμενυτικά σχολικά του.

Η τραγωδία του Σοφοκλή Οιδίπους Τύραννος, αν και από τεχνική καθάρα άποψη τυχαί-
ή τραγωδία υπόδειγμα όλου του ελληνικού δραματολογίου, δεν προσφέρεται με κανέναν
πο ώς βασική τραγωδία διδασκαλίας για τους έξης κυρίως λόγους:

- α) Ύστερεί ώς τραγωδία με άξιώσεις παιδευτικής σημασίας.
- β) Δημιουργεί άμυεφαίρα καταθληκτική με έντονη την άίσθηση της μοιροκρατίας.
- γ) Τά ιδιαίτέρως άποτροπιαστικά έγκλήματα που έντονα κυριεύουν τή συνείδηση του
θητή, του έκαυξάνουν και στο σχολείο τό άγχος, τόσο άφόρητο στη σημερινή μας κοινωνία.
μήπως και για τους λόγους αυτούς οι 'Αθηναίοι άρνήθηκαν στο Σοφοκλή την πρώτη

κη;

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ - Ε Π Ι Λ Ο Υ Ή

ΛΙΣΧΥΛΟΥ, Προμηθεύς Δεσμώτης. Πρόκειται για τό μεγαλόπνοο άριστούργημα του Αίσχύ-
ου που άπεικονίζει τό μαρτύριο και τή μοίρα όλων των μεγάλων πνευματικών πρωτοπόρων
εξιστανών του πολιτισμού. Τό άμάρτημα του ήρώα του ύπήρξε ή ελληνική "φιλανθρωπία",
χωρίς όρους άγίαη προς τόν πόσυχοντα άνθρωπο.

Τά φιλοσοφικά ενδιαφέροντα που έμφανίζονται κατά τήν ηλικία αυτή των μαθητών κα-
στούν τήν τραγωδία έξαιρετικά προσιτή.

Παρατήρηση.- Σχετικά με διδασκαλία κωμωδίας του 'Αριστοφάνη: Τά έργα του 'Αριστο-
φάνη ενώ είναι έξαιρετικά παιδευτικά, έντούτοις δεν προσφέρονται για διδασκαλία τους
τά σχολεία Μ.Ε. "Άλλωστε και στην έποχή του δεν επιτρεπόταν να παρακολουθούν γυναίκες
ιδασκαλία κωμωδιών. Για να καταστεί μετ κωμωδία του άνεκτή για σχολική διδασκαλία της,
ρέπει να παραλειφθούν άρκετά χωρία της ή φράσεις και να διασκευασθεί σε βαθμό που να
ήν άναγνωρίζεται ώς έργο του 'Αριστοφάνη, "φτιαχόντας" έτσι, όπως θα έλεγε ο 'Αριστο-
φάνης στη σημερινή μας γλώσσα, "σκορδαλιά χωρίς σιρόο". Όστόσο, προβληματίζομαι μήπως
ρέπει να δοθούν μερικά άποσπώματα κωμωδιών του στο κλασικό λύκειο, ώστε να μίν άπου-
νάξει όλότετα από τή Μ.Ε. και ο μεγάλος αυτός νοός τής ελληνικής αρχαιότητας.

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Πρόταση για τροποποίηση του Α.Π. ως προς τη Δραματική ποίηση από το σχολικό έτος 1979-80.

α) ΕΥΡΥΠΙΔΗ, 'Η Ίφιγένεια στη χώρα των Ταύρων (παραμένει).

β) ΑΙΣΧΥΛΟΥ, Πέρσες. Θα διδάσκονται τα πιο πρόσφατα μέρη της τραγωδίας. Πρόκειται για τη μόνη τραγωδία του Αίσχυλου που είναι κατάλληλη και κατανοητή για την τάξη αυτή και κυρίως γιατί έχει υπόθεση ιστορική. Υπάρχει και βιβλίο του ΟΕΔΒ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

'Η τραγωδία Προμηθέας Δεσμώτης με τα ύψηλά νοήματα του ύψιπέτη Αίσχυλου δεν κατανοείται από τους μαθητές της Γ' Γυμνασίου. "Αλλωστε ως τραγωδία που δρίστηκε τρίτη στη σειρά διδασκαλίας, ουσιαστικά ούτε καν θα διδάσκεται. Προσφέρεται για τη Γ' Λυκείου.

'Η τραγωδία 'Αντιγόνη του Σοφοκλή δεν προσφέρεται για διδασκαλία της στη Γ' Γυμνασίου. Οι λόγοι αναφέρονται στην εισήγησή μου για διδασκαλία της στη Γ' Λυκείου.

Ο κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β' στη συνέχεια παρατηρεί: "Όταν καταρτίσαμε το αναλυτικό πρόγραμμα της 'Αρχαίας 'Ελληνικής Γραμματείας της Γ' Γυμνασίου περιλάβαμε σ' αυτό για διδασκαλία τρία από τα καλύτερα έργα της 'Αρχαίας 'Ελληνικής Γραμματείας: την 'Ιφιγένεια εν Ταύροις του Ευριπίδη, την 'Αντιγόνη του Σοφοκλή και τον Προμηθέα Δεσμώτη του Αίσχυλου με την προοπτική να έχουν οι καθηγητές τη δυνατότητα ^{επιλογής} ~~περιστο-~~ ^{για περισσότερα μέληνα} ~~σθερα κείμενα~~ για επιλογή. Όπως όμως άργότερα διαμορφώθηκε ο θεσμός των πανελληνίων εξετάσεων για την εισαγωγή στο Λύκειο είμαστε υποχρεωμένοι να διδάσκουμε στη Γ' Γυμνασίου μιά μόνο τραγωδία και αυτή είναι η 'Ιφιγένεια εν Ταύροις ως καταλληλότερη για τους μαθητές αυτής της τάξεως. Έτσι τα δύο άλλα έργα ή 'Αντιγόνη και ο Προμηθέας στην πραγματικότητα δε διδάσκονται. Γι' αυτό σέ μιά μελλοντική τροποποίηση του προγράμματος θα πρέπει να μās άπασχολήσει ή μεταφορά ενός ή και των δύο αυτών έργων στο Λύκειο. 'Επί του παρόντος όμως πρέπει να γίνει δεκτό το πρόγραμμα που εισηγήθηκε ο κ. Σπυρόπουλος, γιατί δεν μπορούμε σ' αυτό το στάδιο να επιφέρουμε μεταβολές στο

αναλυτικό πρόγραμμα του Γυμνασίου.

"Άλλωστε και τὰ κείμενα πού εισάγονται για διδασκαλία στο Λύκειο είναι υπέροχα. 'Ο Οιδίπους Τύραννος είναι βέβαια "σκληρό" έργο σέ παθήματα αλλά είναι τό καλύτερο δραματικό έργο από πλευράς πλοκής και τραγικού στοιχείου. Και ό Φιλοκτήτης πού για πρώτη φορά εισάγεται για διδασκαλία στη Β' Λυκείου είναι έργο άφογο από κάθε άποψη και διδακτικότατο. Εισηγήθηκε μάλιστα τήν εισαγωγή του ό Ύδιος ό κ. 'Αρβανίτης και ή εισήγησή του έγινε δεκτή από όλους τούς φιλολόγους του Τμήματος.

'Ο κ. Φ. Βώρος είπε: 'Η διαμόρφωση νέου συστήματος έπιλογής ύποψηφίων Α.Ε.Ι. (μέ έξετάσεις πανελλήνιες στη Β' και Γ' λυκείου) αποτέλεσε κριτήριο περιοριστικό στις έπιλογές κειμένων για τά αναλυτικά προγράμματα.

"Αν αυτό τό κριτήριο δέν υπήρχε - άμνημόνευτο αλλά ~~παιδαγωγικό~~ - πολλά άλλα θα μπορούσαν να είπωθουν' όμως τά παραμερίσαμε' θυμίζω πόσο σέ προκαταρκτικές συζητήσεις είχα υποστηρίζει τή διαζευξη ~~και~~ Πρωταγόρα - Μένων για λόγους παιδευτικούς-διδασκτικούς.

'Ο κ. Γ. Γρατσέας, άφοϋ έλαβε τό λόγο λέγει: "Άκουσε μέ προσοχή τόν εισηγητή του θέματος κ. Σπυρόπουλο. Στη συνέχεια παρακολούθησα τίς άπόψεις του κ. 'Αρβανίτη και τών λοιπών φιλολόγων του Τμήματος πού έλαβαν μέρος στη συζήτηση.

Δέν είμαι πολύ παρασκευασμένος για τά θέματα πού μάς άπασχόλησαν. Καθώς όμως προβαίνω σέ μια σύντομη θεώρηση τών προτάσεων πού έγιναν, θα έλεγα τά έξής:

'Ως πρός τό μάθημα της έπιλογής της Γ' Λυκείου φρονώ ότι ή προσφορά στους μαθητές μας του έργου του 'Αριστοφάνη πού προτείνεται, θα άναγκάσει τούς συγγραφείς του σχολικού βοηθήματος να αφαιρέσουν από τό έργο ό,τι δέ θα θεωρηθεϊ παιδευτικά χρήσιμο για τούς μαθητές. "Ετσι και τό έργο δέν προσφέρεται σέ όλη του τήν έκταση και σχόλια θα άκουσθουν ότι δέ λέμε στα παιδιά μας καθαρή τήν άλήθεια, άποκόπτοντας ή άποκρύπτοντας σκέψεις του 'Αριστοφάνη.

Για τό λόγο αυτό θεωρώ χρησιμότερη τήν προσφορά στους μαθητές

1.2

μας τῆς Γ' Λυκείου τόν Προμηθεά Δεσμώτη τοῦ Αἰσχύλου, ἔργο προφητικό καί ἀνθρωπιστικό μέ πανανθρώπινα ἀναγνωρισμένες ἀξίες, ἔργο ἀθάνατο.

Ὁ κ. Ἦλ. Σπυρόπουλος δευτερολογώντας λέγει:

α) Εἶναι γνωστό ὅτι οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος σκέφτηκαν τήν ἀναμόρφωση τοῦ προγράμματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας στό Γυμνάσιο, ἐφόσον αὐτό πού ἔχει καταρτιστεῖ δέν ἦταν δυνατό νά δοκιμαστεῖ στήν τάξη τότε. Κρίθηκε ὅμως ὅτι εἶναι πολύ βιαστικό νά προταθοῦν μεταβολές ἀμέσως μετά τήν πρώτη ἐφαρμογή του γιά ἕνα χρόνο μιά καί εἶναι γνωστό ὅτι ἡ πρώτη ἐφαρμογή παρουσιάζει δυσκολίες πού περιορίζονται. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖο καί γιά τό ἐπόμενο σχ. ἔτος ἀποφασίσουμε νά ἀνατυπωθοῦν τά ἴδια διδ. βιβλία. Ὅμως ἡ ἀναπροσαρμογή τοῦ προγράμματος θά καταστεῖ ἀναγκαία ὕστερα ἀπό τό ἐπόμενο σχ. ἔτος ὅποτε δέν ἔχομε λόγο νά μή τήν ἐπιχειρήσουμε. Τό κείμενο τοῦ κ. Ἀρβανίτη θά ὑπάρχει καί στό ἀρχεῖο, τοῦ Τμήματος καί στά προσωπικά μας ἀρχεῖα.

β) Ἐλάχιστα εἶναι τά ἀρχαῖα ἑλληνικά κείμενα γιά τά ὁποῖα δέν μποροῦν νά βρεθοῦν διδυραμβικές ἐκφράσεις. Ὁ καθένας μας σύμφωνα μέ τόν τομέα μέ τόν ὁποῖο ἀσχολήθηκε καί μέ τίς προσωπικές του προτιμήσεις ἔχει δικαίωμα νά θεωρεῖ ἕνα συγγραφέα ἢ ἕνα συγκεκριμένο ἔργο ὡς τό καλύτερο. Ἔτσι μποροῦν νά βρεθοῦν ἐπαινετικότερα λόγια καί γιά τά κείμενα πού περιέχονται στήν εἰσήγησιν.

γ) Ἡ ἀντικατάσταση τῶν "Ἰππέων" ἀπό τόν "Προμηθεά" στίς λίγες διδακτικές ὥρες δέν θά δώσει παρά ἕνα Προμηθεά ἐξίσου ἀποσπασματικό. Ἐξάλλου θά εἶναι ἐντελῶς ἀνώδυνη ἡ ἀποσιώπηση ἐλάχιστων στίχων ἀπό τίς ἐνόστητες τῶν "Ἰππέων" πού προτείνεται νά διδαχθοῦν χωρίς οὐσιαστική ἀλλοίωση τοῦ κειμένου.

δ) Ἀντίθετα, νομίζω ὅτι ἐκφράζω ὅλους τοὺς ἄλλους φιλόλογους τοῦ Τμήματος, δηλώνοντας τήν ἀμνηνία μας γιατί δέν μπορέσαμε νά προτείνουμε στό πρόγραμμα μας τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη γιατί ἡ μόνη ἀπόλυτα ἱκανοποιητική διδάσκεται στό Γυμνάσιο. *Α. Κοιλιώδης σ. κ. Γ. Ἀρβανίτης λέγει:*

Στή δευτερολογία του ὁ κ. Σπυρόπουλος, δέχτηκε πῶς ἀναπροσαρμογή τοῦ Α.Π. θά γίνει ὕστερα ἀπό ἕνα σχολικό ἔτος. Τότε τί θά ὑπηρετήσῃ ἡ εἰσήγησις γιά νά περιληφθεῖ στή Γ' τάξη Λυκείου ὁ Οἰδίπους Τύραννος, ἐνῶ τώρα διδάσκεται ἡ Ἀντιγόνη καί θά διδάσκεται καί κατὰ τό ἐπόμενο

.1. *[Signature]*

σχολικό έτος; "Επειτα, τά όσα ίσχυρίζεται για έλλιπή παρουσίαση του Προμηθέα Δεσμώτη, δέν ίσχύουν καί για τους 'Ιππεύς καί μάλιστα σέ τόσο μεγάλο βαθμό πού νά προδίδεται τό έργο του 'Αριστοφάνη, για νά γίνει δεκτό έτσι παραμορφωμένο στό σχολείο; "Αλλωστε, υπερεκτιμώ τό μεγάλο νοϋ τής αρχαιότητας 'Αριστοφάνη καί ώς κατεξοχήν διδάσκαλο τής άρετής, αλλά ή έλευθεροστομία του καί όχι ή βωμολοχία - λέξη πού χρησιμοποίησε ο κ. Σπυρόπουλος - καί οί τολμηρές σκηνές τόν καθιστοϋν άπρόσφορο για διδασκαλία τών έργων του στη Μ.Ε.

Μετά τόν κ. 'Αρβανίτη, δευτερολογώντας ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Νομίζω ότι εΐναι άπαραίτητο νά διευκρινιστεΐ ότι εκείνο πού δεχομαστε εΐναι ότι τά προγράμμά μας μελλοντικά χρειάζεται νά άναμορφωθοϋν. 'Εντούτοις δέν άναλαμβάνεται άπό τώρα καμμιά δέσμευση για ποιές συγκεκριμένες μεταβολές θά γίνουν' καί στην περίπτωση πού μΐς άπασχολεί ποιά κείμενα αρχαίας έλληνικής γραμματείας τελικά θά μείνουν στό Γυμνάσιο καί ποιά θά είσοαχθοϋν στό Λύκειο.

Τό Τμήμα Μ.Ε., ύστερα άπό τήν εΐσήγηση του Συμβούλου Β' κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου καί τή συζήτηση πού άκολούθησε,

άποφάινεται κατά πλειοψηφία

'Αποδέχεται τήν εΐσήγηση του Συμβούλου Β' κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου για τό άναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος τής 'Αρχαίας 'Ελληνικής Γλώσσας καί Γραμματείας (κορμού καί έπιλογής) τής Γ' τάξεως Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

Μειοψηφοϋν οί Σύμβουλοι Β' κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης καί Γ. Γρατσέας για τους λόγους πού άνάπτυξαν στις εΐσηγήσεις τους καθώς καί ο Σύμβουλος Β' κ. Ν. Παπαδόπουλος, ο όποιος συμφωνεί με τις άπόψεις του κ. 'Ι. 'Αρβανίτη.

'Ο κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', πού εΐχε άναλάβει τήν εΐσήγηση για τό όριστικό πρόγραμμα τών Ν. 'Ελληνικών τής Γ' τάξεως Λυκείου δηλώνει ότι συμφωνεί με τήν εΐσήγηση του κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου ο όποιος όρίστηκε εΐσηγητής για τό παραπάνω θέμα άπό τόν κ. Πρόεδρο του Τμήματος, έπειδή εΐχε κάνει προεργασία. 'Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' εΐσηγεΐται τά έξής για τό 3ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως "Όριστικό πρόγραμμα Ν. 'Ελληνικών Β' καί Γ' τάξεως Λυκείου":

Το αναλυτικό πρόγραμμα Νέας 'Ελληνικής Γλώσσας καί Γραμματείας Β' καί Γ' τάξεων Γενικού Λυκείου καταρτίστηκε ύστερα από σημαντική προεργασία. Σέ πρώτη φάση εργάσθηκε 'Ομάδα εργασίας, τής οποίας μου εἶχε ἀνατεθεῖ ἡ εὐθύνη, γιά τόν κλάδο τοῦ μαθήματος πού ἀναφέρεται στή διδασκαλία κειμένων νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, ἀπό τούς ἐξῆς: Σακκά Δημ., Σύμβουλο Β' ΚΕΜΕ, Δημ. Τομπαῖδη, Εἰσηγητῆ ΚΕΜΕ, τούς φιλολόγους ΓΕΜΕ Πλατῆ 'Ελ. καί Σακαλή 'Ιγν., καί τούς ἐκπαιδευτικούς Ζούλη Εὐ., Καρβέλη Δημ., Μπαλάσκα Κων. καί Παγανό Γ. Παράλληλα γιά τόν κλάδο τῶν ἐκθέσεων εἶχε ἐτοιμάσει εἰσήγηση ὁ Εἰσηγητής ΚΕΜΕ Κυρ. Κατσιμάνης καί γιά τόν κλάδο τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας ὁ Εἰσηγητής ΚΕΜΕ κ. Δημ. Τομπαῖδης. Ἡ προεργασία αὐτή ἀπέτελεσε τή βάση εἰσηγήσεως, πού ἐτοίμασα ὕστερα ἀπό τήν ἀνάθεση πού μου ἔκανε ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ καί τήν ἔδωσα σέ ὅλους τούς φιλολόγους τοῦ Τμήματος. Ἀκολούθησε εἰδική σύσκεψη τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος, στήν ὁποία διατυπώθηκαν παρατηρήσεις καί ὕστερα ἀπό ἀνταλλαγή ἀπόψεων οἱ συνάδελφοι μέ ἐξουσιοδότησαν νά παρουσιάσω στό Τμήμα τό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος Νέας 'Ελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας Β' καί Γ' τάξεων Γενικοῦ Λυκείου πού ἔχει ὡς ἐξῆς:

[Handwritten signature]

ΤΑΞΗ Β' , ώρες 4

Α' Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, ώρες 2 1/2 (διδασκτικές ενό-
τητες 65)

α) Διδασκαλία χαρακτηριστικών κειμένων που φανερώνουν την
έξελιξη της νεοελληνικής λογοτεχνίας (διδασκτικές ενότητες 40),
καί ειδικότερα:

1.- 'Επτανησιακή Σχολή (διδασκτικές ενότητες 10): 'Α. Κάλβος,
Δ. Σολωμός, Γ. Τερτσέτης, 'Α. Λασκαράτος, 'Ιουλ. Τυπάλδος, 'Ιάκ.
Πολυλάς, Γερ. Μαρκοράς, 'Αρ. Βαλαωρίτης.

2.- 'Η νεοελληνική ποίηση από τό 1880 (διδασκτικές ενότητες
15). 'Ο Κ. Παλαμάς, σύγχρονοι καί νεώτεροί του: 'Ι. Γρυπάρης,
'Απ. Μελαχρινός, 'Αγγ. Σικελιανός, Ν. Καζαντζάκης, Κ. Βάρναλης κ.ά.
'Ο παρνασισμός καί ό συμβολισμός.

3.- 'Η νεοελληνική πεζογραφία από τό 1860 (διδασκτικές ενότητες
15): 'Εμ. Ροΐδης, 'Η στρατιωτική ζωή έν 'Ελλάδι, Δημ. Βικέλας, Γ.
Βιζυηνός, 'Αλ. Παπαδιαμάντης, Γρ. Ξενόπουλος, Κ. Χατζόπουλος, Κ.
Θεοτόκης, Δημ. Βουτυράς κ.άλ.

Τά κείμενα της καθεμιάς από τίς παραπάνω ενότητες θά διδάσκονται
ύστερα από περιεκτική γραμματολογική έννημέρωση καί σαφή τοποθέτηση
μέσα στην εποχή τους.

β) Διδασκαλία κειμένων της σύγχρονης νεοελληνικής λογοτεχνίας.
(διδασκτικές ενότητες 15).

Θά διδάσκονται λυρικά ποιήματα, διηγήματα, άποσπάσματα μυθιστο-
ρημάτων, δοκίμια, καθώς καί άποσπάσματα θεατρικών έργων (ή σύντομα
μονόπρακτα στο σύνολό τους).

γ) Διδασκαλία κειμένων ξένης λογοτεχνίας (διδασκτικές ενότητες 10)
Θά διδαχτοϋν από δοκίμες μεταφράσεις λογοτεχνικά έργα της άγγλικής,
γαλλικής, γερμανικής καί ρωσικής λογοτεχνίας του 18 καί 19 αιώνα.
Θά προηγείται περιεκτική γραμματολογική έννημέρωση για τά λογοτεχνικά
έργα της κάθε χώρας καί σαφής τοποθέτησή τους μέσα στην εποχή τους
καί θά άκολουθεϊ σύγκρισή τους πρός αντίστοιχα νεοελληνικά έργα που
έχουν διδαχτεϊ οί μαθητές. 'Η έρμηνευτική έργασία σε όλα τά διδασκό-

μενα κείμενα θά είναι όμοια μέ εκείνη τής τάξεως του Λυκείου.

Β' Γλωσσική διδασκαλία

Συνέχιση τής γλωσσικής διδασκαλίας, όπως στην προηγούμενη τάξη, καί ειδικότερα:

Η έπιστημονική όρολογία (οί τρόποι μέ τους όποιους αποδίδονται στην έλληνική οί έπιστημονικοί όροι).

Είσαγωγή τών μαθητών στην δομή καί τό ύφος του νεοελληνικού λόγου. Εΐδη του ύφους (ύφος πλαδαρό, άτονο, έπιτηδευμένο, άνθηρό, νευρώδες, άπλό κτλ.).

Γιά τή γλωσσική διδασκαλία δέν θά διατίθενται ιδιαίτερες διδακτικές ώρες. Θά γίνεται εύκαιριακά κατά τήν έρμηνευτική έργασία τών κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας ή κατά τή διόρθωση τών εκθέσεων.

Γ' Έκθέσεις, ώρες 1 1/2 (διδακτικές ένότητες 36)

Οί εκθέσεις πού θά γράφουν οί μαθητές στην τάξη αυτή θά είναι μόνο γραπτές. Δέν θά είναι λιγότερες από 10 ούτε περισσότερες από 12. Κάθε έκθεση θά αποτελεΐ ένιατο ολοκληρωμένο έπιμέρους κύκλο διδασκαλίας (γραφή-διόρθωση), για τόν όποιο θά διατίθενται 3 διδακτικές ώρες.

Θέματα εκθέσεων

Διατύπωση απόψεων, ιδεών, κρίσεων σέ συγκεκριμένα περιστατικά ή κοινωνικά φαινόμενα (ή παρουσίαση του θέματος μπορεί νά γίνεται σέ πολλούς στίχους, ώστε νά αποφεύγεται ή ασάφεια τής διατυπώσεώς του).

Μικρές πραγματεΐες καί μελέτες σέ θέματα ποικίλου περιεχομένου. Ανάπτυξη γνωμικών, έννοιών, άποφθεγμάτων, παροιμιών ("Όπου τό θέμα δέν προσφέρεται για έκτενέστερη διατύπωση, αναλύεται σέ έπιμέρους έρωτήσεις, στίς όποιες καλοϋνται νά άπαντήσουν οί μαθητές).

Σκέψεις καί ιδέες μέ άφορμή ένα σύντομο κείμενο (μία ή περισσότερες στροφές ένός ποιήματος, μία σελίδα λογοτεχνικού, φιλοσοφικού, έπιστημονικού κ.τ.λ. κειμένου).

Ανάλυση περιεχομένου, περίληψη, κριτική ένός λογοτεχνικού, φιλοσοφικού, έπιστημονικού κ.τ.λ. έργου πού θά έχουν μελετήσει οί μαθητές μετά από υπόδειξη του καθηγητή.

Κριτική ανάλυση έργων αρχαίας ή νέας λογοτεχνίας πού διδάσκονται στην τάξη καί εἶναι πρόσφατα στη μνήμη τῶν μαθητῶν (γενική ἀναφορά στίς φιλολογικές ἀρετές καί τό περιεχόμενο ἢ ἀπάντηση σέ συγκεκριμένες ἐρωτήσεις). Αἰσθητική ἐρμηνεία ἔργων τέχνης.

Ἡ διορθωση τῶν ἐκθέσεων θά γίνεται μέ προσοχή ἀπό τόν καθηγητή στό σπῆτι. Οἱ διορθωμένες ἐκθέσεις θά σχολιάζονται στή τάξη κατά τή διάρκεια μιᾶς διδακτικῆς ὥρας. Κατά τήν ἐργασία αὐτή θά ἐπισημαίνονται τά συνηθισμένα καί κοινά σφάλματα (πραγματικά, λογικά, συντακτικά, ὀρθογραφικά, στίξεως, κυριολεξίας, διαρθρώσεως, σθηθώσεως κ.τ.λ.) μέ σκοπό τήν ἀποφυγή τῆς ἐπαναλήψεώς τους, καί θά δίνονται ὁδηγίες γιά τή σύνθεση καί τήν ἔκθεση ἰδεῶν.

Καί στήν τάξη αὐτή θά καταβάλλεται ἐπίμονη προσπάθεια γιά τήν ἀποφυγή τῆς κενολογίας καί τήν ἄσκηση τῶν μαθητῶν στήν ὀρθή ἀνάπτυξη καί ἔκθεση τῶν διανοημάτων τους ὅπως καί στήν προηγούμενη τάξη.

Τό Τμήμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Ἡλ. Σπυροπούλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Ἡλ. Σπυροπούλου γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας τῆς Β' τάξεως Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ἡλ. Σπυροπούλος, Σύμβουλος Β', εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα γιά τό ὀριστικό πρόγραμμα τῶν Ν. Ἑλληνικῶν τῆς Γ' τάξεως Λυκείου:

./.
[Handwritten signature]

ΤΑΞΗ Γ, Ώρες 4

Α' Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Ώρες 2 1/2 (διδασκτικές ενότητες 65).

α) Διδασκαλία χαρακτηριστικών κειμένων της σύγχρονης νεοελληνικής λογοτεχνίας (διδασκτικές ενότητες 50) και ειδικότερα:

1.- 'Η νεοελληνική ποίηση από τον Κ. Χαβάφη, Κ. Καρυωτάκη και Τ. Παπατσώνη ως τις ημέρες μας. Ποιητικές σχολές και προσωπικότητες (διδασκτικές ενότητες 20).

2.- 'Η νεοελληνική πεζογραφία (συμπεριλαμβάνονται εδώ και η δοκιμογραφία και το θέατρο) από τον Φ. Κόντογλου, Στρ. Μυριβήλη και Στρ. Δούκα ως τις ημέρες μας (διδασκτικές ενότητες 30).

β) Διδασκαλία κειμένων ξένης λογοτεχνίας (διδασκτικές ενότητες 15) θα διδαχθούν από δοκιμες νεοελληνικές μεταφράσεις λογοτεχνικά έργα (ποιήματα, πεζά: αφηγηματικά και δοκίμια, θέατρο) της παγκόσμιας λογοτεχνίας του 20 αιώνα.

'Η παρουσίαση κειμένων που θα διδαχθούν και η ερμηνευτική εργασία θα είναι όμοια με εκείνη της προηγούμενης τάξεως.

Β' Γλωσσική διδασκαλία

Συνέχιση της γλωσσικής διδασκαλίας όπως και στην προηγούμενη τάξη, και ειδικότερα:

Διάκριση επίπεδων λεξιλογίου: λεξιλόγιο καθημερινής ομιλίας, λεξιλόγιο λογοτεχνίας (πεζογραφίας, ποιήσεως), λεξιλόγιο επιστημονικό λόγο κτλ.

'Επισήμανση και ανάλυση χωρίων ή παραγράφων χαρακτηριστικών για την αρχιτεκτονική τους σύνθεση και την έκφραστική τους πληρότητα και ακρίβεια.

Γ' Εκθέσεις, Ώρες 1 1/2 (διδασκτικές ενότητες 36).

Και στην τάξη αυτή θα γίνονται μόνο γραπτές εκθέσεις, που δεν θα είναι λιγότερες από 10 ούτε περισσότερες από 12. Κάθε έκθεση θα αποτελεί έναλο ολοκληρωμένο επίμετρος κύκλο διδασκαλίας (γραφική-διόρθωση) για τον οποίο θα διατίθενται 3 διδασκτικές Ώρες).

Τά θέματα τῶν ἐκθέσεων θά εἶναι ὅμοια μέ ἐκεῖνα τῆς Β' τάξεως, μέ τήν ἀπαραίτητη προσαρμογή τους στά ἐνδιαφέρονται καί τό πνευματικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν τῆς Γ' Λυκείου. Ὅμοια θά εἶναι καί ἡ ἐργασία πού θά γίνεται κατά τήν ὥρα τῆς διορθώσεως τῶν ἐκθέσεων.

Τό Τμήμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Ἡλία Σπυροπούλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Ἡλ. Σπυροπούλου γιά τό ὀριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας τῆς Γ' τάξεως Λυκείου Γενικῆς Κατεύθυνσεως.

Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ὅριστικό πρόγραμμα Λατινικῶν Β' Λυκείου (μάθημα ἐπιλογῆς)" εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

[Handwritten signature]

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ Β' ΤΑΞΕΩΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ
ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Πρόγραμμα επίλογής, ώρες 2

Σκοπός:

Σκοπός του μαθήματος των Λατινικών είναι:

- α) Νά διδαχθούν οι μαθητές το βασικό λεξιλόγιο και τις κύριες λειτουργίες της λατινικής γλώσσας.
- β) Νά καταστούν ικανοί νά διαβάζουν και νά κατανοούν άπλά κείμενα της λατινικής γραμματείας, ώστε νά διεγερθεῖ τό ενδιαφέρον τους γιά εύρύτερη γνωριμία μέ τά πολιτιστικά στοιχεία και τις αξίες των οποίων είναι φορεῖς αυτά τά κείμενα.

Διδακτέα ὕλη:

Γλωσσική διδασκαλία, ὥρες 2

Ἀνάγνωση και μετάφραση ἁπλών λατινικών κειμένων ἀπό ἐγκριμένο Ἀναγνωστικό της Λατινικής.

Παράλληλα, και μέ βάση τις ἀσκήσεις του Ἀναγνωστικού, συστηματική διδασκαλία των συνηθέστερων γραμματικών και συντακτικών φαινομένων ἀπό ἐγκριμένο διδακτικό ἐγχειρίδιο της Λατινικής Γραμματικής σέ ὄση ἔκταση χρειάζεται γιά νά καταστούν οι μαθητές ικανοί νά διαβάζουν και νά κατανοούν τό περιεχόμενο των διδασκόμενων λατινικών κειμένων. Εἰδικότερα:

α) Ἀπό τή Γραμματική θά διδαχθοῦν κυρίως: Τά στοιχεία πού είναι χρήσιμα γιά τή σωστή προφορά και τήν ἀνάγνωση ἑνός λατινικοῦ κειμένου. Οἱ πέντε κλίσεις των οὐσιαστικών, τά ἐπίθετα και τά παραθετικά τους χωρίς τις λεπτομέρειες και τις ἐξαιρέσεις πού ἀφοροῦν τό σχηματισμό και τήν κλίση σπάνιων τύπων. Οἱ πιό συνηθισμένοι τύποι των ἀντωνυμιών καθώς και των ἀπόλυτων και τακτικών ἀριθμητικών. Τά εἰσαγωγικά στό ρήμα. Τό βοηθητικό ESSE και οι πιό συνηθισμένοι σύνθετοι τύποι του. Οἱ κλίσεις των ὁμαλῶν ρημάτων - ἀρχικοί χρόνοι. Τά συνηθέστερα ἀποθετικά και ἡμιαποθετικά ρήματα καθώς και τά ἔκλιτα μέρη του λόγου, κυρίως οι προθέσεις και οι σύνδεσμοι.

β) Ἀπό τό Συντακτικό θά διδαχθοῦν τά βασικότερα και ἀπλούστερα

φαινόμενα τῆς λατινικῆς συντάξεως, ὅσα εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν κατανοήσῃ ἀπλῶν λατινικῶν κειμένων.

Ἡ διδασκαλία τῶν γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν φαινομένων δέ θά ἀκολουθεῖ τῆ συστηματικῆ κατὰταξή τους στὰ διδακτικά ἐγχειρίδια, ἀλλὰ τῆ σειρά τῶν ἀσκήσεων τοῦ Ἀναγνωστικοῦ.

Ἡ ἐμπέδωσι τῶν διδασκομένων θά ἐπιδιώκεται κυρίως μέ προφορικῆς ἢ καὶ γραπτῆς ἀσκήσεως πού θά περιλαμβάνουν:

1) Φράσεις καὶ ἀπλῆς προτάσεις γιὰ συμπλήρωσι ἢ μετασχηματισμὸ ὁρισμένων μερῶν τους.

2) Λέξεις, φράσεις καὶ ἀπλῆς προτάσεις γιὰ μεταφορά ἀπὸ τὰ ἐλληνικά στὰ λατινικά καὶ ἀντίστροφα.

Θά καταβάλλεται ἰδιαίτερη προσπάθεια γιὰ τὴν ἀπομνημόνευσι λέξεων καὶ φράσεων μέ τίς ὁποῦς θά ἐμπλουτίζεται προοδευτικά τὸ λατινικὸ λεξιλόγιό τῶν μαθητῶν.

Ὅροι καὶ στερεότυπες ἢ ἀποφθεγματικῆς ἐκφράσεις πού διατηροῦνται στὸ σύγχρονο λόγο θά ἐπισημαίνονται ἰδιαίτερα.

Τὸ Τμῆμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπὸ εἰσήγησι τοῦ Συμβούλου Β' κ. 'Ι. Ἀρβανίτη,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται τὴν εἰσήγησι τοῦ Συμβούλου Β' κ. 'Ι. Ἀρβανίτη γιὰ τὸ ὀριστικὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν Λατινικῶν (ἐπιλογῆς) τῆς Β' τάξεως Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως.

Στὴ συνέχεια ὁ κ. Φ. Βῆρος, Σύμβουλος Β', ἀρμόδιος εἰσηγητῆς γιὰ τὸ 5ο θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως "Ὅριστικὸ πρόγραμμα Ἱστορίας (μορφοῦ-ἐπιλογῆς) Β' τάξεως Λυκείου" εἰσηγεῖται τὰ ἑξῆς:

1.- Προεβγασία γιὰ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Ἱστορίας Β' Λυκείου εἶχε γίνει ἀπὸ Ὁμάδα Ἐργασίας στὴν ὁποία μετεῖχαν (σέ δύο φάσεις) Δ. Μονογιός, Ε. Σούλης καὶ Σοφία Γιαννακοπούλου, Ἐκπαιδευτικοί καὶ Δ. Τομπαῖδης, Ἡλ. Σπυροπούλου καὶ ὁ ὑποφαινόμενος.

2.- Τὸ σχέδιο πού καταρτίστηκε ἀπὸ τὸν ὑποφαινόμενο κοινοποιήθηκε στοὺς συναδέλφους τὸν Ἀπρίλιο 1979' συζητήθηκε πρόσφατα ἀπὸ

Φ.Ι.

τήν Ὀμάδα φιλολόγων τοῦ Τμήματος. Εἰσηγοῦμαι τώρα αὐτό πού συμφωνήθηκε - ἔχοντας ὑπόψη καί τίς παρατηρήσεις τῶν δύο θεολόγων μας.

Προσθέτω μιὰ διευκρίνιση: τὸ κεφάλαιο: Ἑλληνισμός 1492-1821 κριέθηκε σκοπιμότερο νά εἶναι πρῶτο στό πρόγραμμα τῆς γ' λυκείου παρά τελευταῖο σέ τοῦτο τὸ πρόγραμμα καί προτείνω τὸ ἀκόλουθο σχέδιο προγράμματος Ἱστορίας Β' Λυκείου (κορμοῦ-ἐπιλογῆς).

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ "ΚΟΡΜΟΥ"
(ἀπό τήν Κτίση Κων/λεως ὡς τήν Πτώση τῆς γιά τόν Ἑλληνισμό- ἀπό τήν κατάρρευση τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ὡς τὸ Γαλλικὸ Διαφωτισμὸ γιά τόν ἄλλο Κόσμο).

- 1.- Εἰσαγωγή: Συνοπτικὴ ἀναδρομὴ (ἀπὸ τίς ἀρχές τῆς ἱστορικῆς ζωῆς ὡς τήν Κτίση Κων/λεως) καί τήν κατάρρευση τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους.
- 2.- Συνοπτικὸ διάγραμμα τῆς Βυζαντινῆς καί γενικότερα τῆς Μεσαιωνικῆς Ἱστορίας (κύριες περίοδοι, κύρια προβλήματα, κύρια ἐπιτεύγματα)
- 3.- Ἡ Κων/λη ὡς οἰκονομικὸ, διοικητικὸ καί πολιτιστικὸ κέντρο.
- 4.- Οἱ παράγοντες πού διαμόρφωσαν τὴ φυσιογνωμίαν τοῦ Βυζαντίου (Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, ρωμαϊκὴ κρατικὴ παράδοση καί Χριστιανισμὸς: Πίστη καί Ἐκκλησία).
- 5.- Τὸ αὐτοκρατορικὸ πολίτευμα καί ἡ νομοθεσία (Θεοδόσιος Β', Ἰουστινιανός, Ἰσαυροὶ, Μακεδόνας, Νομικὴ Σχολή τῆς Κων/λης - κυρίως τὸν 11ο αἰ. - ἐξάβιβλος τοῦ Ἀρμενόπουλου).
- 6.- Διοίκηση, στρατός, ναυτικὸ, διπλωματία.
- 7.- Οἰκονομικὴ ζωὴ (γεωργία, βιοτεχνία, ἐμπόριο); δημοσιονομικὴ καί πολιτικὴ.
- 8.- Παιδεία, Ἐκπαίδευση, Ἀποστολικὴ δραστηριότητα.
- 9.- Κράτος καί Ἐκκλησία (Κων/νος Α', Θεοδόσιος Α', Ἰουστινιανός Α', Ἡράκλειος, Λέων Γ', Ἰσαυρος, Φῶτιος, Κηρουλάριος).
- 10.- Ἡ βυζαντινὴ τέχνη καί ἡ ἀκτινοβολία τῆς.
- 11.- Ὁ Ἰσλαμικὸς Κόσμος (θρησκεία, οἰκονομικὴ ζωὴ, ἰδιαίτερα δὲ ἐπιστῆμη καί τέχνη του).
- 12.- Ὁ Εὐρωπαϊκὸς Κόσμος (κρατικὴ διαμόρφωση, οἰκον. ζωὴ, κοινωνικὴ ὀργάνωση, ἐπιστῆμη, τέχνη, σταυροφορικὴ ἐξόρμηση, πρώτη ἀναγέννησις)
- 13.- Ὁ Σλαβικὸς καί λοιπὸς μεσαιωνικὸς Κόσμος.

2/1.

14.- Αύγη τοῦ νεώτερου Κόσμου (καί συνοπτικό διάγραμμα τῆς νεώτερης ἱστορίας ὡς τό 1789).

15.- Ἀναγέννηση, Ἀνακαλύψεις (οἰκονομική ζωή, ἐπιστήμη, τέχνη, συνέπειες τῶν ἀνακαλύψεων). Μεταρρύθμιση.

16.- Ὁ κόσμος πού ἀνακάλυψαν οἱ Εὐρωπαῖοι.

17.- Ἀπόλυτη Μοναρχία. Οἰκονομικές καί πολιτειακές ἐξελιξις στή Βρετανία καί Β. Ἀμερική.

18.- Ὁ Εὐρωπαϊκός Διαφωτισμός (οἰκονομικοκοινωνικές προϋποθέσεις, περιεχόμενο, ἐπιδιώξεις του).

Ὁ Ἑλληνισμός ἀπό τήν ἄλωση τῆς Πόλης ὡς τήν ὥρα τοῦ Διαφωτισμοῦ καί τοῦ Ἀγώνα τῆς Ἀνεξαρτησίας, κρίθηκε σκοπιμότερο νά ἀποτελέσει τό πρῶτο κεφάλαιο γιά τήν ἱστορία τῆς γ' λυκείου.

3.- Ἡ τελική διαμόρφωση τοῦ προγράμματος "κορμού" ὅπως ἐμφανίζεται τώρα ἐπέβαλε κάποια τροποποίηση στό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἐπιλογῆς β' λυκείου (Π.Δ. 845/23-11-78), τό ὁποῦ διαμορφώνεται ὡς ἑξῆς:

Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἱστορίας ἐπιλογῆς τῆς β' γενικοῦ λυκείου ἔχει ὡς ἑξῆς (ὥρες 2):

Α' Θέματα γενικά:

- 1.- Μεθοδολογία τῆς Ἱστορίας.
- 2.- Παράγοντες τῆς ἱστορικής ζωῆς.
- 3.- Ἀνάλυση τῶν ἐννοιῶν: "πολιτισμός", "τομεῖς πολιτισμοῦ", "ἱστορία πολιτισμοῦ".

Β' Θέματα εἰδικά:

- 1.- Σχέσεις τοῦ Βυζαντινοῦ μέ γειτονικούς λαούς (Σλάβους, Τούρκους)
- 2.- Κεφάλαια τοῦ Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ:
  - Κοινωνική πολιτική καί κοινωνική πρόνοια στό βυζαντινό κράτος
  - Ἑρμηνεῖα τῆς Βυζαντινῆς τέχνης

Γ' Ἱστορία ἀπό τίς πηγές: Συλλογή κειμένων-πηγῶν τῆς Ὑστεροβυζαντινῆς ἐποχῆς (καί τῶν σταυροφοριῶν), μέ προλόγους, κατατοπιστικά σημειώματα καί τόν ἀναγκαῖο ὑπομνηματισμό.

4.- Θεωρώ απαραίτητο νά προτάξουμε τό συνημμένο απόσπασμα τῆς πρ. 135/77, τό ὁποῖο καθορίζει τούς σκοπούς τῆς διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας στό λύκειο καί προφυλάσσει ἀπό παρερμηνεῖες:

1.- Ἡ διδασκαλία τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο παρακάμπτει μέ ἀπλή ὑπόμνηση τά διδαγμένα στό Γυμνάσιο μέ ἀφηγηματική μορφή ἱστορικά γεγονότα, ἀναζητεῖ τά βαθύτερα αἷτια τῆς ἱστορικῆς δράσης, ἐπιμένει στήν κριτική καί τήν ἀξιολόγηση τῶν γεγονότων, προχωρεῖ στήν ἐρμηνεία τῶν μορφῶν πολιτισμοῦ (οἰκονομική ζωή, κοινωνική καί πολιτική ὀργάνωση, δίκαιο, ἐπιστήμη, καλλιτεχνική δημιουργία, θρησκεία), τίς ὁποῖες ἀντικρίζει ὡς ἔκφραση συνολική τῶν συνθηκῶν ζωῆς καί τῆς βιοθεωρίας τῶν ἀνθρώπων τῆς ἱστορούμενης περιόδου. Ἔτσι ἡ Ἱστορία ἀντιμετωπίζεται ὡς τό κατεξοχήν ἀνθρωπογνωστικό μάθημα, γιὰ τόυτο σπουδάζει πραγματικές ἀνθρώπινες πράξεις.

2.- Σκοπός τῆς διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο εἶναι ἡ καλλιέργεια ἱστορικῆς συνείδησης καί κρίσης, μέ τό γόημά ὅτι: μέ τή σπουδή τοῦ ἀνθρώπινου παρελθόντος ὁ νέος ἄνθρωπος:

α) προάγεται ἀνθρωπογνωστικά, ὥστε καλύπτεται ἡ ἀντιλαμβανόμενη καί ἀντικειμενικότερα νά ἐρμηνεύει καί ἀξιολογεῖ ὅσα συμβαίνουν γύρω του σήμερα,

β) κατανοεῖ ὅτι ἡ Ἱστορία εἶναι ἔργο συλλογικό τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ εὐθύνη συλλογική ἀλλά καί προσωπική στό βαθμό πού καθένας συμβάλλει συνειδητά καί ἐλεύθερα στήν κοινή προσπάθεια.

γ) ἐπισημαίνει τήν ἰδιαιτερότητα τῆς κοινωνίας ὅπου αὐτός ἀνήκει καί ἀναπτύσσεται, τά ἰδιαίτερα προβλήματα πού ἀπασχολοῦν αὐτή τήν κοινωνία, τήν ἀνάγκη συνεργασίας ὄλων τῶν μελῶν τῆς γιά τήν ἐπίλυση τῶν ἐπιμέρους προβλημάτων καί τή συλλογική οἰκοδόμηση καλύτερου αὔριο· ἐπισημαίνει τέλος τήν ἀνάγκη συνεννόησης καί ἀμοιβαίου σεβασμοῦ ὄλων τῶν κοινωνιῶν γιά τήν εἰρήνη καί τήν εὐημερία ὄλων.

3.- Ἐπίσης, μέ τή διδασκαλία τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο ἐπιδιώκεται στοιχειώδης τουλάχιστο καί βαθμιαία ἐνημέρωση τῶν μαθητῶν στή μεθοδολογία τῆς ἱστορικῆς ἔρευνας καί τήν ἀξιολόγηση τῶν πηγῶν.

Ο Εισηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος προτείνει: Νά προστεθεί στο αναλυτικό πρόγραμμα τής 'Ιστορίας (έπιλογής) "Προσπάθειες για όμογενοποίηση τής Βυζαντινής αυτοκρατορίας".

Τό Τμήμα Μ.Ε., ύστερα από τήν είσήγηση του Συμβούλου Β' κ. Φ. Βώρου,

άποφαίνεται όμοφωνα

'Αποδέχεται τήν είσήγηση του Συμβούλου Β' κ. Φ. Βώρου για τό όριστικό αναλυτικό πρόγραμμα (κορμού καί έπιλογής) τής 'Ιστορίας τής Β' τάξεως Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως.

./.

Ο κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', αρμόδιος εισηγητής για τὸ θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ἐνα σπίτι κάτω ἀπὸ τὰ νερά" τοῦ HENRI SUQUET, εἰσηγεῖται τὰ ἑξῆς:

Μὲ τὸ ἀριθμ. Γ/486/23-1-1979 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Γεν. Δ/νση Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως, Δ/νση Ἐφαρμογῆς Πρωτ. Μ.Ε., Τμῆμα Δ' Σχολικῶν Βιβλιοθηκῶν) διαβιβάστηκε αἴτηση τῆς Κ. Μ. Γεράκη μὲ συνημμένο (σέ 17 ἀντίτυπα) τὸ βιβλίο τῆς "Ἐνα σπίτι κάτω ἀπὸ τὰ νερά" πρὸς γνωμοδότηση γιὰ τὴ χρησιμότητά του, σύμφωνα μὲ τὴν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975.

Πρόκειται γιὰ μυθιστόρημα, μεταφρασμένο καὶ διασκευασμένο ἀπὸ τὰ Γαλλικά, ὅπως ἀναφέρει στὴν αἴτησή της ἡ συγγραφέας, μὲ ὑπόθεση τὸ ναυάγιο ἑνὸς ποταμόπλοιου καὶ τὴ διάσωση μόνο τοῦ μικροῦ παιδιοῦ τῆς οἰκογένειας, τὸ ὁποῖο, μὲ πίστη στὸν ἑαυτό του καὶ τὴν εὐτυχία νὰ συνταντῆσει καλοὺς ἀνθρώπους προστάτες του, πρόκοψε καὶ μάλιστα ἔγινε καὶ ἐφευρέτης ἠλεκτρικοῦ ἔλκυστήρα γιὰ τὰ ποταμόπλοια, ἔτσι πού νὰ ἀποφεύγονται στὸ μέλλον τὰ ναυάγια στὰ ἐπικίνδυνα σημεῖα τῶν ποταμῶν, ὅπως αὐτὸ πού ξεκλήρισε τὸ σπιτικό του.

Τὸ βιβλίο εἶναι γραμμένο σὲ καλὴ δημοτικὴ. Ὡστόσο, γιὰ τὰ ἑλληνοπούλα εἶναι δύσκολο νὰ τὸ παρακολουθήσουν, καὶ γιὰ τὴν ὀρολογία σχετικὰ μὲ τὴν ποταμοπλοῖα καὶ γιὰ τὴν εἶναι ἄγνωστη ἡ σχετικὴ ζωὴ στὸ γαλλικὸ ὑπαιθρο, ὥστε νὰ τοὺς δημιουργοῦνται πολλὰ κενὰ καὶ νὰ χάνεται τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἀνάγνωσή του.

Δὲ νομίζω λοιπὸν πὼς τὸ βιβλίο παρουσιάζει ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἑλληνικὴ πραγματικότητα καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ εἰσηγηθῶ τὸ χαρακτηρισμὸ του ὡς χρησίμου, σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο.

Τὸ Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ὕστερα ἀπὸ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Συμβούλου Β' κ. 'Ι. 'Αρβανίτη,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δὲν κρίνεται ἡ χρησιμὸς τὸ βιβλίο "Ἐνα σπίτι κάτω ἀπὸ τὰ νερά" τοῦ HENRI SUQUET γιὰ τοὺς λόγους πού ἀναφέρονται στὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. 'Ι. 'Αρβανίτη, Συμβούλου Β'.

Επί το σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση καὶ υπογράφονται ἀπό-
μερόν τὰ πρακτικά ἀπό τόν κ. Πρόεδρο τοῦ Τμήματος.

Πρόεδρος

Ἡ Γραμματέας

Πιλαβῆς

Δ. Ζαραφωνίτου

Ἀκριβὲς ἀντίγραφο
Ἀθήνα 25-5-79
Ἡ Γραμματέας
[Signature]

Σύμβουλοι

- 1. Ἀρναούτσος
- 2. Βλάχος
- 3. Βασιλείου
- 4. Σκουρδούπουλος
- 5. Παρουσιάνης
- 6. Γρατσιάνης
- 7. Παπαδόπουλος

Προϊστάμενος

- Κ. Χαλκιάς
- Δ. Τσαλαβάνης
- Κ. Κατσιμάνης
- Β. Θεοφωράκης
- Α. Αδαμόπουλος
- Στ. Παπασημαδάκης

Ἀπό τούς ἀποκαταστάσαντες δ κ. Α. Αδαμόπουλος, Πρόεδρος, ἔλαβον
στίλ β.β.β.

Ἐξέλιξη ἡμερήσιας διατάξεως

- 1. Ἀποκαταστάσεις
- 2. Ἐπιστροφὴ ἀποκαταστάσεως ἀντιγράφου τοῦ διδ. Πιλαβῆ
ἀποφ. Β' καὶ ἐπὶ τῶν ἀντ. ἀποφ. ἀποφ. Β' καὶ ἐπὶ τῶν ἀντ. ἀποφ. Β'
Παπαδόπουλος Β'
- 3. Προσκόμιση τοῦ τῶν ἀποφ. "Ἐπιστολὴς ἀποφ. Β' καὶ ἐπὶ τῶν ἀντ. ἀποφ. Β'
Παπαδόπουλος Β' καὶ ἐπὶ τῶν ἀντ. ἀποφ. Β' καὶ ἐπὶ τῶν ἀντ. ἀποφ. Β'
Παπαδόπουλος Β' καὶ ἐπὶ τῶν ἀντ. ἀποφ. Β' καὶ ἐπὶ τῶν ἀντ. ἀποφ. Β'

[Signature]

[Signature]

ΠΡΑΞΗ 41 / 1979

Σήμερα, 16 Μαΐου 1979, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9 το πρωί το Τμήμα Μέσης Έκπαιδύσεως του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (λεωφόρος 2).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Χ. Γκλαβά, Σύμβουλο Α' οι

<u>Σύμβουλοι Β'</u>	<u>Ειδ. Σύμβουλοι</u>	<u>Εισηγητές</u>
'Ι. Αρβανίτης	'Ι. Σκορδίλης	Κ. Φούσκας
Φ. Βώρος		Δ. Τομπαΐδης
Δ. Σακκιάς		Κ. Κατσιμάνης
'Ηλ. Σπυρόπουλος		Β. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Βαρουχάκης	ΑΠΩΝ	Α. 'Αδαμόπουλος
Γ. Γρατσάς		Στ. Παπασημακόπουλος
Ν. Παπαδόπουλος		

'Από τους απουσιάζοντες ο κ. Α. 'Αδαμόπουλος, Εισηγητής, εύρισκετο στο Δ.Μ.Ε.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

1. Ανακοινώσεις
2. 'Επιστροφή προηρόξεως συγγραφής του ειδ. βιβλίου 'Ιστορία επί-λογής Β' και Γ' τάξεων Γεν. Λυκείου', Εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.
3. Γνωμοδότηση για τό βιβλίο "Μεθοδικές οδηγίες για τό μάθημα Βοτανικής - Ζωολογίας" των Κ. Τσώνου και Π. Βότση, Εισηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

.. 1. 9

Θέμα 1ο. - Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' ανακοινώνει τὰ ἑξῆς:

Εἶναι γνωστό ὅτι τὰ χρησιμοποιούμενα σχολικά ἔγχειρίδια δέν ἀνταποκρίνονται πάντοτε:

- α) στά ἀναλυτικά προγράμματα τῶν ἀντίστοιχων μαθημάτων,
- β) τίς διαθέσιμες διδακτικές ὥρες τοῦ προγράμματος καί ἀκόμη ὅτι ὅλοι οἱ καθηγητές μας δέν εἶναι ἀρκετὰ ἐνημερωμένοι στή μεθοδολογία, τῶν μαθημάτων πού διδάσκουν, ἰδιαίτερα, ἐκείνων πού εἴτε εἰσάγονται γιά πρώτη φορά εἴτε ἔχουν διαφοροποιηθεῖ σημαντικά.

Γιά νά βοηθήσει λοιπόν τούς συναδέλφους στήν ἐργασία τους τὸ Τμήμα, νομίζω ὅτι ὁ ἀποτελεσματικώτερος τρόπος εἶναι νά καταρτίσει, κατὰ εἰδιδιότητες, ἀναλυτικές ὁδηγίες. Οἱ ὁδηγίες αὐτές πρέπει νά φτάσουν ἐγκαιρα στους καθηγητές. Γι' αὐτό νομίζω ὅτι ὀφείλουμε ὡς τὰ τέλη 'Ιουνίου νά παρουσιάσουμε τήν ἐργασία αὐτή, ὥστε νά ὑπάρχει τὸ ἀπαιτούμενο διάστημα γιά νά ἐκδοθοῦν ἀπό τόν ΟΕΔΒ καί νά ἀποτελοῦν στά Γυμνάσια καί τὰ Λύκεια τῆς χώρας.

Ο κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β' ἀφοῦ ἔλαβε τὸ λόγο εἶπε τὰ ἑξῆς:

Νομίζω ὅτι παρορᾶται ἡ δικτὴ φύση τοῦ ζητήματος καί ἡ ἀνάγκη ἐρευνῆς τῶν ἀπαραίτητων προϋποθέσεων:

Συγκεκριμένα:

- α) Ἐχει προηγηθεῖ ἐρευνα πού νά μᾶς πληροφορεῖ τὴν ἔνταση τῆς ὕλης πού διδάχτηκε (ἢ μπορεῖ νά διδάσκεται) μέσα στοῦ δοσμένου διδακτικοῦ χρόνου, ὥστε ὑπεύθυνα νά χαράξουμε κάποια πλαίσια σύμφωνα μὲ τὴν πραγματικότητα;
- β) Ἐχει ἀποφασιστεῖ ποιά θά θεωρηθοῦν ἀπαραίτητα ἐπιστημονικά ἐφόδια, πού θά ὑποχρῆστον ὑπεύθυνα (ὡς ἐλάχιστο ὄριο προετοιμασίας τῶν διδασκόντων) καί πού θά ἀποτελέσουν ἕνα κριτήριο ὑποχρεωτικό ἢ παραδεκτό ἀπὸ τὸ ἐποπτικό προσωπικό, πού κρίνει τούς διδάσκοντες;
- γ) Ἐχει ἐκπονηθεῖ κάποια νέα μεθοδολογία διδακτική πού μπορεῖ νά πεῖσει ὅτι συμβάλλει στήν καλύτερη δυνατὴ ἀπόδοση τῆς σχολικῆς δουλειᾶς καί πού θά εἶναι ἀνάλογη μὲ τὴ νομιμὴ ὑπόληψη τοῦ ΚΕΚΕ;

Στή συνέχεια ο Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βώρος, αρμόδιος για τό 2ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως "Επιστροφή προκηρύξεως συγγραφής του διδακτικού βιβλίου, "Ιστορία επιλογής Β' και Γ' τάξεων Γενικού Λυκείου", εισηγείται τά ακόλουθα:

1.- Οί προκηρύξεις για τίς δυοίεσ έδώ ό λόγος είχαν συνταχθει παλαιότερα (πράξη 132/1978) μέ τό δεδομένο ότι: τό Τμήμα Μ.Ε. είχε καταρτίσει και προωθήσει τά αντίστοιχα αναλυτικά προγράμματα.

2.- Έφ'όσον όμως τά αναλυτικά πρόγράμματα:

α) τής β' λυκείου έπρόκειτο νά αναθεωρηθει και νά όριστικοποιηθει, και

β) τής γ' λυκείου είχε σταλει στό έποπτικό προσωπικό Μ.Ε. για νά διατυπωθουν σχετικές κρίσεις,

ή Διοίκηση επανέπεμφε στό ΚΕΜΕ τίς δυό προκηρύξεις προκειμένου αυτές νά αναθεωρηθουν ύστερα από τήν όριστικοποίηση των αντίστοιχων προγραμμάτων.

3.- Τό πρόγραμμα Ιστορίας επιλογής β' λυκείου τό τροποποιήσαμε μόνο ως πρός τό δεύτερο κεφάλαιο του (θέματα Βυζ. Ιστορίας) μέ πρόσφατη πράξη μας (40/1979) ή αντίστοιχη προκήρυξη τροποποιείται τώρα ανάλογα στό ίδιο κεφάλαιο. Η τελική μορφή της είναι αυτή των συνημμένων σελίδων 1-3.

Τό πρόγραμμα επιλογής τής γ' λυκείου έμεινε άμετάβλητο και ύστερα από τίς παρατηρήσεις του έποπτικού προσωπικού για τούς λόγους που έχουν έκτεθει στην πράξη 34/1979. Κατά συνέπεια ή αντίστοιχη προκήρυξη που είχαμε συντάξει (πρ. 132/1978) παραμένει όπως είχε διατυπωθει μέ τροποποίηση μοναδική τό χρόνο συγγραφής. Καί αυτής τό κείμενο επισυνάπτεται στην παρούσα εισήγηση (σελίδες 3-5).

Τό Τμήμα Μ.Ε., ύστερα από τήν εισήγηση του Συμβούλου Β' κ. Φ. Βώρου

άποφαίνεται όμόφωνα

Αποδέχεται τήν εισήγηση του Συμβούλου Β' κ. Φ. Βώρου για τήν προκήρυξη συγγραφής διδακτικών βιβλίων του μαθήματος "Ιστορία (πρόγραμμα επιλογής) των β' και γ' τάξεων του Λυκείου Γενικής Κατεύθυνσεως,

“Αν αυτά τὰ στοιχεῖα δὲν ὑπάρχουν τί πρόκειται νὰ περιληφθεῖ στίς ὁδηγίες;

Σημειῶνω καὶ τὰ ἑξῆς:

1. Τὰ στοιχειώδη ποὺ μποροῦσαν νὰ γραφοῦν τὰ γράψαμε πέρυσι
2. Τέτοια στοιχειώδη χωρὶς τὰ νέα βιβλία στὸ χέρι δὲν εἶναι νοητὸ νὰ γραφοῦν.

Προτείνω λοιπὸν:

1. Νά προηγηθεῖ σχετικὴ διερεύνηση
2. Νά τεθεῖ χρονικὸ ὄριο ἀνετώτερο.
(ὡς τὰ μῆσα Αὐγούστου 1979)

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος μετὰ τὴν ἀνακοίνωση τοῦ κ. Ἡλ. Σπυρόπουλου, Συμβούλου Β', καὶ τὴν πρόταση τοῦ κ. Φ. Βάρου, Συμβούλου Β', παρακαλεῖ τοὺς κατὰ μάθημα εἰσηγητὲς νὰ προβοῦν στὴν κατάθεση ἐγκαίρως στὸ Τμήμα τῶν ἐν λόγω ὁδηγιῶν.

Απολούθως ὁ ἀρμόδιος Εἰσηγητὴς γιὰ τὸ 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο "Μεθοδικές ὁδηγίες γιὰ τὸ μάθημα Βοτανικῆς - Ζωολογίας" τῶν Μ. Τσώνου καὶ Π. Βότση, εἰσηγεῖται τὰ ἀκόλουθα:

Τὸ βιβλίο "Μεθοδικές ὁδηγίες γιὰ τὸ μάθημα τῆς Βοτανικῆς - Ζωολογίας" τῶν Π. Βότση καὶ Μ. Τσώνου εἶναι μιὰ προσπάθεια ἀριετὰ πρωτότυπη στὸν τομέα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν στὴ Μ.Ε. καὶ μάλιστα σὲ μάθημα Φυσιογνωστικῶ. Ἐχει ὡς σκοπὸ τὴν ἐνεργοποίηση τοῦ μαθήματος τῆς Βοτανικῆς-Ζωολογίας σὲ τρόπο πού καὶ οἱ μαθητὲς καὶ οἱ καθηγητὲς νὰ ἐντείνουν τὴν προσοχὴ τους σ' αὐτό. Βοηθᾷ τὸν καθηγητὴ νὰ καθορίσει τοὺς στόχους τοῦ μαθήματος, τοῦ δίνει ἰδέες γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ στοῦ μαθήματος, τὸν ὁδηγεῖ στοῦ πνεῦμα τῶν συγγραφέων τοῦ διδαικτικοῦ βιβλίου στοῦ θέμα "ἔρωτήσεις- ἐργασία" καὶ ὑποδεικνύει τρόπους ἐμπειδώσεως τοῦ μαθήματος μὲ ἀντιστοιχίες, ἀντιθέσεις, συνεπαγωγές καὶ ὑπεροβολὰ.

Γιὰ τὴν ἀντίστοιχη τάξη τὸ Γαλλικὸ Ἰνστιτοῦτο Παιδαγωγικῶν Ἐρευνῶν ἔχει κάνει μιὰ σχετικὴ ἐργασία, βέβαια σὲ πολὺ μεγαλύτερη κλίμακα, μὲ μεγάλη ἐπιτυχία στὴν πράξη.

Τὸ βιβλίο αὐτὸ γράφτηκε ἀπὸ καθηγητὲς τοῦ κλάδου Α4 μὲ πτυχίον φυσιολογιστοῦ πού ἔχουν μεγάλη διδαικτικὴ πείρα καὶ συγχρόνως εἶναι συγγραφεῖς τοῦ διδαικτικοῦ βιβλίου. Πέρα ἀπὸ τὸ ὅτι εἶναι μιὰ προσεγμένη ἔκδοση στὴ δημοτικὴ γλῶσσα μὲ ἐλάχιστα ἀβλεπτήματα ἀποτελεῖ καὶ μιὰ ἀξιόλογη παιδαγωγικὴ προσπάθεια μοναδικὴ στὸν τομέα τῶν φυσιολογιστικῶν μαθημάτων τοῦ Γυμνασίου.

Γιὰ τοὺς λόγους πού ἀνέφερα πρὶν πάνω εἰσηγοῦμαι στοῦ Τμήμα νὰ χαρακτηρισθεῖ τὸ βιβλίο ὡς χρῆσιμο γιὰ σχολικὲς βιβλιοθήκες.

Τὸ Τμήμα Μ.Ε., ὕστερα ἀπὸ τὴν Εἰσήγηση τοῦ κ. Στεφ. Παπασημακοπούλου καὶ σχετικὴ συζήτηση

ἀποφασίζει ὁμόφωνα

Ἐναβάλλει τὴ συζήτηση τοῦ θέματος καὶ λήψη ἀποφάσεως γιὰ προσεχὴ συνεδρία.

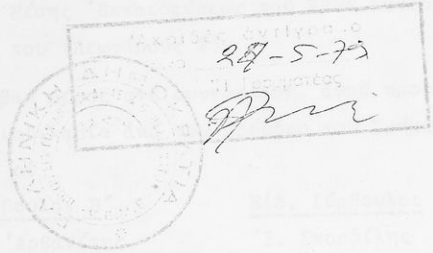
Στο σημειο αυτό τερατιστη η συζητηση και υπογραφονται τα πρακτικα αδημερον απο τον πρδεδρο του τμηματος.

Ο Πρδεδρος

Η Γραμματεας

Χ. Γυλαβδς

Δ. Ζαραφνίτου

- Α. Γουλιερς
- Β. Ζαραφνίτου
- Γ. Βαρδαχίδης
- Δ. Γουλιερς
- Ε. Βαρδαχίδης

- Α. Ζαραφνίτου
- Β. Βαρδαχίδης
- Γ. Βαρδαχίδης
- Δ. Βαρδαχίδης
- Ε. Βαρδαχίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πρακτικα του 1ου/7ου Τμηματος του Ελληνικου Εθνικου Ινστιτουτου της Γενικής Γραμματείας, ημερομηνία 24.5.73, αριθμός 10 και 2. Αρ. Πρωτοκόλλου, Εθνικος ΧΥΠ.

Ο Γραμματεας ημερομηνία 24.5.73, αριθμός 10 και 2.

Καταστα, στις 24 Μαρητιου 1973, το 7ο Τμημα του Εθνικου Ινστιτουτου της Γενικής Γραμματείας ημερομηνία 24.5.73, αριθμός 10 και 2.

Handwritten initials and date: "Piri 1.11"

ΠΡΑΞΗ 42/1979

Σήμερα, 17 Μαΐου 1979, ημέρα Πέμπτη και ώρα 9η πρωινή, το Τμήμα Μέσης Έκπαιδευσεως του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Χ. Γκλαβά, Σύμβουλο Α' οί

Σύμβουλοι Β'
ΑΠΩΝ 'Ι. 'Αρβανίτης
ΑΠΩΝ Φ. Βῶρος
Δ. Σακκάς
'Ηλ. Σπυρόπουλος
Ν. Βαρουχάκης
Γ. Γρατσέας
Ν. Παπαδόπουλος

Είδ. Σύμβουλοι
'Ι. Σκορδύλης

Εισηγητές
Κ. Φούσκας
Δ. Τομπαζίδης
Κ. Κατσιμάνης
Β. Θεοδωρακόπουλος
Α. 'Αδαμόπουλος
Στ. Παπασημακόπουλος

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Διαβίβαση Σχ. Π.Δ/τος "Περί άπολυτηρίων εξέτασεων 'Ιδιωτικῶν Λυκείων της Γενικής Έκπαιδευσεως". Εισηγητές κ.κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β' καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής ΚΕΜΕ.

Ό άρμόδιος εισηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β' εισηγείται τά εξής:

Πρόσφατα, στις 16 'Απριλλίου 1979, τό Τμήμα μας μέ τήν πράξη του 37 γνωμοδότησε για τό Σχ. Π.Δ/τος "Περί τροποποιήσεως διατάξεών τιων ρυθμιζουσῶν θέματα τῶν σχολείων Μέσης Γενικής Έκπαιδευσεως" πού βασικά άφορούσε τήν είσαγωγή τῶν μαθητῶν στά πρότυπα σχολεία. Μ' αυτό τό σχ.

Π.Α/τος γίνονταν κατ' όρισμένες τροποποιήσεις του Άρθρου 22 του Ν.490/1968 που άμφέρεται στις άπολυτήριες εξετάσεις των ιδιωτικών Γυμνασίων, δηλαδή των σημερινών λυκείων. Όπως όμως με άπληροφόρησε υπεύθυνος της άρμόδιας άπηρεσίας του Υπουργείου, τό Συμβούλιο Έπικρατείας έκρινε ότι αυτές οι τροποποιήσεις του άνωτέρω Άρθρου 22 έκρατε να άποτελέσουν ίσδιαίτερο Π.Α/μα, στο όποιο να συμπεριληφθεί ολόκληρο τό Άρθρο 22 του Ν.490.

Γι' αυτό ή Διεύθυνση Έπαρομογής Προγραμμάτων Μ.Ε. με τό έγγραφό της άριθμ. Γ/3169/16-5-1979 άπέστειλε κατεπειγόντως σχέδιο Π.Α/τος "Περ' άπολυτηρίων εξετάσεων Έδιωτικων λυκείων της Γενικής Έκπαίδευσης" τό όποιο περιλαμβάνει τό Άρθρο 22 του Ν.490/1968 με τίς τροποποιήσεις που είχε έπιφέρει ή Διοίκηση με τό προηγούμενο σχ. Π.Α/τος που άνήφει καί έμεϊς έχουμε άποδεχτεί με τήν πράξη μας 37/1979, για γνωμίτευση σύμφωνη με τό Άρθρο 2 του Ν.186/1975 καί τήν παρ. 3 του Άρθρου 16 του Ν.682/1977.

Λεδομένου ότι τό Άρθρο 22 του Ν.490/1968 παρουσιάζει πληρότητα καί έπέρχονται σ' αυτό οι άναγκαίες τροποποιήσεις που έπιβάλλει ή νέα εκπαιδευτική κατάσταση, νομίζω ότι τό σχέδιο Π.Α/τος έχει καλώς καί εισηγηθεί να γίνει δεκτό χωρίς καμιά μεταβολή.

Ό Εύμβουλος Β' κ. 'Ηλ. Εκυρόπουλος παρατηρεί:

- 1.- Έκπαιδευτικοί μετέχοντες πλειόνων τής μιζς έπιτροπών άμοιβήν δι' έκάστην τών έπιτροπών εις τί όποιος μετέχουν.
- 2.- Στο Άρθρο 2: Μετά τή λέξη "εξέτασις" να προστεθεί ή φράση: καί επί τής ύλης τής διδασκαλίας εις τό δημόσιον λύκειον.

Άκολουθως ό Βΐδιδος Εύμβουλος κ. 'Ι. Εκυρόβλης προτείνει:

- 1.- Στο Άρθρο 1, παρ. 1, οι Έκπαιδευτικοί που θεί μετέχουν στις Έπιτροπές να μην έχουν έργασθεί τό χρόνο εκείνο σε κανένα ιδιωτικό λύκειο.
- 2.- Να άποκατασταθεί ή φυσική άοίσημη των παραγράφων.

Ό κ. Στ. Παπασημαδικουλος, Είσηγητής προτείνει να προστεθεί στην παρ. 1 του Άρθρου 1: Κάθε έπιτροπή όρίζεται για ένα μόνο λύκειο καί να χαρακτηρίζεται ως διαφορετική έπιτροπή, όταν ένεργεί εξετάσεις σε άλλο λύκειο, έστω καί με τήν ίδια σύνθεση.

./ .

Ο κ. Δ. Σακκίης δευτερολογώντας είχε τή εξής:

Επίς απόψεις που ανέπτυξε ο κ. Σπυροπούλος παρατηρώ τή εξής:
Γνωρίζετε ότι είμαι έναντιον τής 'Ιδιωτικής 'Εκπαιδεύσεως, των Προ-
τύπων σχολείων και κάθε σχολείου που δέσφ λειτουργεί με τίσ συνθήμες
που λειτουργούν τή σχολεία τής Γενικής 'Εκπαιδεύσεως. 'Εντούτοις και
τή παιδιά των 'Ιδιωτικών σχολείων έχουν δηλητήν άγδη μας και θά
ήμαστιν σκληροί να ζητούσαμε να εξετάζονται οι μαθητές των 'Ιδιωτικών
σχολείων και ^{σε} ύλη που δέ διδίσχτηκιν. "Άλλωστε, άφοθ και οι μαθητές
αύτοι συμμετέχουν επίς εξετάσεις για τίσ άνώτατες σχολές, ή ύλη που
θά διδίσκονται άποσδήποτε δέ θά είλωι περιορισμένη.

"Όσον άφορϊ τήν άποζημίωση των 'Επιτροπών σωστή είναι ή παρατήρη-
ση του κ. Σπυροπούλου, άλλά αυτό τό θέμα συζητείται με τήν παρ. 3
του άρθρου 16 του Ν. 682/1977 και δέν είναι δυνατόν να ρυθμιστεί με
Π. Δ/μα.

Τό Τμήμα, άποθ έλαβε άπόψη του:

- α) Τό έγγραφο άριθ. Γ/3169/16-5-1979 τής Διευθύνσεως 'Εφαρμογής Προ-
γραμμάτων και τό λυσηνημένο σ' αυτό σχ. Π. Δ/τος περί άπολυτηρίων
εξετάσεων 'Ιδιωτικών λυκείων τής Γενικής 'Εκπαιδεύσεως.
- β) Τό άρθρο 2 του Ν. 186/1975 και τήν παρ. 3 του άρθρου 16 του Ν.
682/1977.
- γ) Τήν εισήγηση του Συμβούλου Β'κ. Δ. Σακκί, ύστερα άπό σχετική συ-
ζήτηση

άποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Γνωμοδοτεί να προωθηθεί τό Σχ. Π. Δ/τος "περί άπολυτηρίων εξε-
τάσεων 'Ιδιωτικών λυκείων τής Γενικής 'Εκπαιδεύσεως" όπως έχει διατυ-
πωθεί άπό τή Διοίκηση. Μειοψηφούν οί Σύμβουλοι Β'κ.κ. 'Ηλ. Σπυροπούλος
και 'Ι. Εκορδύλης στά σημετά που έβρεθησαν κατά τή συζήτηση καθώς και

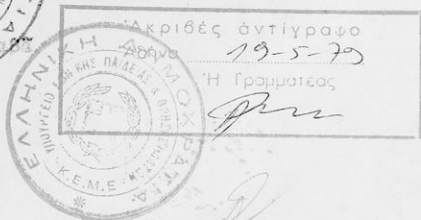

ὁ Σύμβουλος Β' κ. Γ. Γρατσέας, ὁ ὁποῖος συντάσσεται μετὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν προηγουμένων.

Ἐπὶ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συζήτηση καὶ ἀπογράφονται τὰ Πρακτικά αὐθημερόν ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος.

Ἡ Γραμματεὺς

Δ. Ζαχαρινοῦ

